

DPN 6921

(Printed)

Title: अष्ट साहस्रिका प्रज्ञापारमिता / AṢṬA SĀHASRIKA PRAGŪA-
PĀRAMITĀ

Run. No. 7646

Cat. No.

Micro. No.

Subject दर्शन Philosophy. Religion: Hindu / Baṁddha

Language: Skt. / New. / Nep. / Skt.- New. / Maith.- New. / New.- Nep. /

Size in cms. 14.5 x 43.0

Folios 608

Lines (in a page) //

Compl. / Incompl.

Chapt. / act /

Author / translator भाषा पिक्काः जोगमुनि वज्राचार्य

Scribe / donor

Date: NS / SS / VS / KS
1089, 2025 Translator Jog Muni
Bajracharya.

Ruler / place जगत उद्धर महाविहार स्वयम्भु

Script: New. / Dev. / Bhuj. / Ran. /

Illus.: Jagat Uddhar Mahavihar
Swayambhu.

Material: palmleaf / paper / thiyasaphu / one side yellow Printed

Condition: fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon:

Beg. ॐ नमो भगवते आर्य प्रज्ञापारमिताय ॥ भगवती आर्य प्रज्ञापारमिताया
तमस्कार ॥
P.T.O.

हे कल्पना मधुमद परिभाषा मधुमद प्रज्ञापारमिता छनपो लयात जिं .
तमस्कार गुम्ह छनपो ल दक्क दोष मद्या च्चंम्हयात थये हे दक्क दोष
मपुपिसं जक हे खनी ॥ १ ॥

शति श्री प्रज्ञापारमिता सूक्तविंशति स्तोत्रं समाप्तम् ॥

अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिता

Beg. ॐ नमो भगवत्यै आर्य प्रज्ञापारमितायै ॥

भगवती आर्य प्रज्ञापारमितायात नमस्कार ॥

थये जिं न्यनातया छगु समये भगवान् राजगृहे गृह्णकूट
पर्वते ततः धंयिं भिंत्तसः त्या भिक्षु गरापिसं सदित याना विज्याना
चन ।

Col. भुगु सफु च्च हे अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया टिका- आभिसमयालंकारा
लोक प्रज्ञापारमिताया व्याख्या सप्तसति प्रज्ञापारमिता पंचविंशति साह-
स्रिका प्रज्ञापारमिता शत सहस्रिका प्रज्ञापारमिता तानितपुरया पण्डित
रत्नबहादुरयागु नं विचार कायेगुया निमित्तस वस्यो लयागु मेहेनत
बिया छगु प्रति अनयात नं भाषाभावे वियागु गगु साफु समेत

(२)

आपानं सप्प स्वया धुगु सप्पया भाषा पिक्कयागु नुत्त ॥ धुगु पुण्यं
भिग्गु दिक्कायां त्रिसादस्स महासादस्स लोकधातुस्स चंपिंसैत्वप्राणी
सक्कल्ले अतुत्तस्स सम्पक्कं सम्बोधि ज्ञानं लाये मात्त ॥ ॥

आष्ट सदस्सिका प्रहापारमिताया भाषा पिक्काः प्रकाश
याः जोगमुनि वजाचार्य स्वयम्भू ब्हे भुइस्सल जगत उप्पाद
महाविहार ॥

ने.सं. १०८५ (वि.सं. २०२५)

२२ कल्याणमित्र परिवर्त्तनं द्वात्रिंशत्तमः
 २३ शक्रपरिवर्त्तनं नाम त्रयोविंशत्तमः
 २४ अभिमानपरिवर्त्तनं चतुर्विंशत्तमः
 २५ शिक्षा परिवर्त्तनं नाम पञ्चविंशत्तमः
 २६ मायोपमपरिवर्त्तनं नाम षड्विंशत्तमः
 २७ सारपरिवर्त्तनं नाम सप्तविंशत्तमः
 २८ अबकीर्णकुसुमपरिवर्त्तनं अष्टाविंशत्तमः
 २९ अनुगमपरिवर्त्तनं नाम एकोनविंशत्तमः
 ३० सदापरुदितपरिवर्त्तनं त्रिंशत्तमः
 ३१ धर्मोद्गतपरिवर्त्तनं एकविंशत्तमः
 ३२ परिवन्दनापरिवर्त्तनं द्वात्रिंशत्तमः

४७०
 ४८४
 ४९०
 ४९७
 ५०८
 ५१९
 ५३२
 ५५२
 ५५९
 ५९०
 ६०५

थुगु अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमितायागु सफू स्वया छुं ज्ञान थुयी
 धुने व तःधं सफू स्वयेगु गुगुलिं थुगु सफूली मथू मथूगु ज्ञान फुक्व
 प्रसस्त वांलाक थुयी गुगु ज्ञानं थुगुहे जन्मे प्रज्ञापारमिता धर्म धांतुस
 थःगु आत्मा लीन जुयीगु प्रतक्ष प्रमाण हे वांलाक छरलंग खनी थुयी ॥
 आःप्याहां वोगु तःधं सफू पुरा बुद्ध वचन हे तिनि । थुगु सफू पाठ
 याये मात्रंहे लुसंका थ्वीके सीके धैगु छुंहे मेहेनंत यायेस्वाःक अथैहे
 थःगु चित्ते ज्ञान गारे जुवनीगु कथं चवया तःगु जुया च्वन । गुगुलिं
 छुंहे विस्तार मज्जीक याकनं हे ज्ञानं पुर्ण जुयी ॥ ॥ थुगु सफू
 छक्कलं छधा सफुया दांतये माःगु मखु सफु सिधःलिसे व्यूक्क २
 सफूया जक दां विया कायेगु तर थुगु अष्टसाहसिकार्थे धिला ज्जीनंमखुं
 दक्षिया भित्रेहे प्रथम खण्ड सिधै थ्व छधालं हे आपालं ज्ञान थुयी ॥

प्रज्ञापारमिता

काइ स्वयम्भू वबे भुइस्यलव
 अगत उदार महाविहार (जनहित प्रेस)

भाषा पिकाःम्ह प्रकाश याःम्ह जोगमुनि वजाचार्य स्वयम्भू वबे भुइस्यलव जगत उदार महाविहार

सफू कायेगु थाये
 काइ जुद्ध सडक ब्लन ६।१०४।६

सफू थाःगुथाये जनहित प्रेस
 ने०सं०१०८६ (वि०सं०२०२५)

पृ० प्र०
॥१॥

(श्रीं नमो भगवत्ये आर्य्यं प्रज्ञापारमितायै ॥
(निर्विकल्पे नमस्तुभ्यं प्रज्ञापारमिते मिते ॥ यात्वं
सुदुम्ह परिमाणं सुदुम्ह प्रज्ञापारमिता छलपोलयात
यात बथेहे दक्क दोष मदुपिसं जकहे खनी ॥ १ ॥
पश्यति भावेन स पश्यति तथागतं ॥ २ ॥) हानं
सुनामं थीमफुम्ह छुपदार्थयत्तं दयेकातःम्ह वैच्चांम्ह
पुलावना च्वांम्ह । गुम्हसें छलपोलयात भावनां खनी-
बुद्धस्य च जगद्गुरोः ॥ नपश्यन्त्यन्तरं सन्त चन्द-
न जगत्तया गुरु बुद्ध व थुपिं निम्ह ज्ञानीगणपिसं फरक
मा व तिमोला ॥ ३ ॥ (कृपात्मकाः प्रपद्य त्वां
वत्सले ॥ ४ ॥) हे भक्तजनयाके प्रेमयाना विज्याना

भगवती आर्य्यं प्रज्ञापारमिता यात नमस्कार) ॥ ॥
सर्वानवद्यांगि निरवद्यं निरीक्षसे) ॥ १ ॥ हे कल्पना
जि नमस्कार गुम्ह छलपोल दक्क दोष मदया च्वांम्ह
(आकाशमिव निर्लेपां निष्प्रपञ्चानिरक्षरां ॥ यस्त्वां
छलपोल गथिम्ह धाःसा आकाशथे छुकीसं मथ्यम्ह-
मखुम्ह । थन्योम्ह अन्योम्ह धका धायेगु शब्दयाके
म्हसीके वंतथागत खनी ॥ २ ॥ (तव चार्य्यगुणाद्यामा
चन्द्रिकयोरिव ॥ ३ ॥) हानं छलपोल तःधंगु गुणदुम्ह
मथां बहेसंतुं खः धंगु मानेयानाः च्वन । गथेधाःसा चन्द्र-
बुद्धधर्मपुरस्सरीं ॥ सुखेनायान्ति माहात्म्यमतुलं भक्ति-
च्वांम्ह करुणाया आत्मा जुया च्वापि तथागतपिसं बुद्ध

पार
॥१॥

धर्मया न्ह्योनेम्ह मुख्यम्ह जुयाविज्याना च्वांम्ह छलपोल प्राप्तजुयाः । सुख पूर्वक-छुहे दुःखसोम्वाःक ज्वराहे मदुगु-बुद्ध पद लाना च्वन ॥ ४ ॥
(सकृदप्याशये शुद्धे यस्त्वां विधिवदीक्षते ॥ तेनापि नियतं सिद्धिः प्राप्यते मोघदर्शने ॥ ५ ॥) हे सफलदर्शन यायेगु जुयाविज्याना च्वांम्ह
गुम्हसेंचित्त शुद्धयाना विधिथे छलपोलयात छको मात्रं दर्शन यायी उम्हसिनं अवश्यं हे तःधंगु-सर्वज्ञ पद लायी ॥ ५ ॥ (सर्वेषामपि वीराणां
परार्थं नियतात्मनां ॥ या धिका जनयित्री च माता त्वमसि वत्सला ॥ ६ ॥) गुम्ह छलपोल सकल परार्थं हितयायेगुली निश्चयगु आत्मा
याना च्वापि वीर गणपिनि-तथागत गणपिनि तःधंगु जन्मबीम्ह मां जुया विज्यानाः च्वन ॥ ६ ॥ (यद्बुद्धा लोकगुरवः पुत्रास्तव कृपालवः
तेन त्वमपि कल्याणि सर्वसत्त्वपितामही ॥ ७ ॥) हे जगत्तयात कल्याण यानाविज्याना च्वांम्ह गुलि थ्व लोकया गुरु जुया विज्यापिः करुणावान्
जुयाविज्यापि बुद्ध गणपिं दु थपिं सकलें छलपोलया कायेमचात जुया च्वन उकिं छलपोल सकल सत्त्वःप्राणिया अजिमा जुयाच्वन ॥ ७ ॥
(सर्वपारमिताभिस्त्वं निर्मलाभिरनिन्दिते ॥ चन्द्र लेखेव ताराभिरनुयातासि सर्वदा ॥ ८ ॥) हे निन्दा यायेगु मदया च्वांम्ह-छुदोष मदया च्वांम्ह
चन्द्रमा विज्याई बले तारा गणपिं (नगुत) गथे ल्य ल्यगैगुखः व थें तुं छलपोल प्रज्ञापारमिता निर्मलगु दान आदि सकल पारमिता ल्य ल्य
तया विज्याना च्वन ॥ ८ ॥ (विनेयं जनयासाद्य तत्र तत्र तथागतैः ॥ बहुरूपा त्वमेवैका नानानामभिरोड्यसे ॥ ९ ॥) गन २ शिक्षा वीपि
उपदेश विद्या बोधयायेमापिःशिष्यापि प्राप्त जुयी अनर तथागत पिसं नाना प्रकारया नाम स्तोत्र याका प्रशंसा याका विज्याना च्वांम्ह अनेकु

ए० प्र०
॥३॥

रूपजुया विज्याःम्ह छलपोलछम्ह हे जकखः ॥९॥ (प्रभां प्राप्येव दीप्तां शो रवश्यायोद विन्दवः॥ त्वां प्राप्य प्रलयं यान्ति दोषा वादाश्च वादिनां
॥१०॥) श्रसूर्यउदयजुया निभालं खयेमात्रं (वामा छोमा आदिया च्यकास च्यनाचंगु) खसुयागु लःफुति गथे नाश जुया वनीगुखः व थें छलपोल
प्राप्त जुयेमात्रं बादिजन पिनिगु दोषबाद नाशजुया वनी ॥ १० ॥ (त्वमेव त्रास जननी वालानां भीम दर्शना ॥ आश्वासजननी चासी
विदुषां सौम्य दर्शना ॥ ११॥) अज्ञानी मूर्ख जनपि (आदि अन्तमदुगु भयानकगु विश्व संसार रूपी) छलपोलयागु रूप खनाः अर्थात् जन्म
मरण आदि षट्गतियागु दुःखखना ज्ञाना च्वनी । हानं ज्ञानी-पण्डित गणपि वहेरूप याकें अभयजुया चंगु शान्ति-निर्वाण सुख लाना च्वनी ॥११॥
(यस्य त्वय्यप्यभिष्वङ्गस्त्वन्नाथस्य न विद्यते ॥ तस्याम्ब कथमन्यत्र राग द्वेषौ भविष्यतः ॥ १२ ॥) हे मात गुम्ह नाथ (तथागत) या
छःपिके हे संगतमदु-छःपिहे खना मच्चं धासें लि वया मे मेगु थासे गथे राग द्वेष दै ॥ १२ ॥ (नागच्छसि कुतश्चित्त्वं न च क्वच न गच्छति ॥
स्थानेष्वपि च सर्वेषु विद्वद्भिर्नोपलभ्यते ॥ १३ ॥) हानं छलपोल गनं गुगुथासं नं विज्याम्हनं मखु हानं गनं गुगुथासे विज्यायीम्हनं मखु
सकल थासेसं नंछलपोलयात ज्ञानी जनपिसं नं लुयेके फुम्ह मखु ॥१३॥ (ये त्वामेवं न पश्यन्ति प्रपद्यन्ते च भावतः ॥ प्रपद्य च विमुच्यन्ते
तदिदं महद्भुतं ॥ १४ ॥) गुम्हसिनं छलपोलयात खंगुमखु भावं जक छलपोलयाके लोजुया च्वन अथे भावं जक खना च्वपि नं मुक्त जुया
वना च्वन थ्व बरा अद्भुत आश्चर्य खः ॥१४॥ (त्वमेव बध्यते पश्यन्नपश्यन्नपि बध्यते ॥ त्वमेव मुच्यते पश्यन्नपश्यन्नपि मुच्यते ॥१५॥)

पार
॥३॥

हानं छलपोलयात खंम्हनं वन्धने लाना च्वन-- (संसारयाकें भिन्न निर्वाण मखु निर्वाण याकें भिन्न संसार मखु) हानं छलपोल यात
खंम्हनं मुक्त जुया च्वन मखम्हनं मुक्ता जुया च्वन (संसार दक्कं सर्वाकार प्रज्ञापारमिता छम्हसिबाय मेगु छुंदुगु मखु अज्ञानि मूर्ख
तनं प्रज्ञापारमिता याकें छछे छुत्ता जुया चंगु मर्दु कल्पनाया जाले मात्र लाना चंगु खः) ॥ १५ ॥ (अहो विस्मयनीयासि गम्भीरासि
यशस्विनी ॥ सुदुर्बोधासिमायैव दृश्यसे न च दृश्यसे ॥ १६ ॥) अहो आश्चर्य छलपोल अन्तकाये मफुम्ह जस कीर्त्ति दुम्ह सीके-- थ्वीके
थाकुम्ह माया (चतक इन्द्रजाल) थें जाःम्ह खने दुम्ह खनेनं मदुम्ह ॥ १६ ॥ (बुद्धैः प्रत्येक बुद्धैश्च श्रावकैश्च निषेविता ॥ मार्गस्त्वमेका मोक्ष
स्य नास्त्यन्य इति निश्चयः ॥ १७ ॥) बुद्ध प्रत्येक बुद्ध श्रावकगणपिसं सेबायाकाः बिज्यानाः च्वंम्ह मोक्षया लँ छःपि छसहजक सिबाय
मेगु दुगुमखु निश्चय ॥ १७ ॥ (व्यवहारं पुरस्कृत्य प्रज्ञप्त्यर्थं शरीरिणां ॥ कृपया लोक नाथैस्त्वमुच्यसे न च चोच्यसे ॥ १८ ॥) लोक
यानाश्च-तथागतपिसं प्राणिगणपित ज्ञान वीयानिंति करुणातया लोक व्यवहारंजक छलपोलयात नांकया ध्यान च्वनध्यानं मच्चं ॥ १८ ॥ (शक्ता
कस्त्वामिह स्तोतुं निनिमित्तां निरंजनां ॥ सर्ववाग्विषयातीतां या त्वं क्वचिदनिश्चिता ॥ १९ ॥) छलपोल यागु स्तुति यायेगु सुया जक
समर्थ दै छलपोल छु निमित्त मदुम्ह निरंजन म्हुतुं धया थ्वीका बीगु बिषय याकें पुला वना च्वंम्ह छलपोलया स्वीकें छुयागु आश्रय मदु
सकलया सर्व पदार्थया छलपोलयाके अश्रिय जुया च्वन ॥ १९ ॥ (सत्यैवमयि संबृत्वा वाक पथैर्न यमी दृशैः ॥ स्त्वामस्तुत्यामपि सतीं

६० प्र०
॥३॥

तुष्टुबन्त सुनिर्वाता ॥ २० ॥) छलपोल यागु स्तुति यायेगु जिमिगु समर्थ दुगुजा मद्यु अथेनं संबृत्ति सत्यं (लोक व्यवहार सत्यं) वचन
मार्गं जक स्तोत्र यांनागु खः हानं सुंगुम्हसिनं नं थुगु स्तोत्र यायी उम्ह मनुष्यपिनं निर्वाणं प्राप्त उवीमाः ॥ २० ॥ (प्रज्ञापारमिता
स्तुत्वा यन्मयो पचितं शुभं ॥ तेनास्त्वाशु जगत्कृत्स्नं प्रज्ञापारपरायणं ॥ २१ ॥) प्रज्ञापारमितायागु स्तोत्र यांनागुलिं जितः गुलि
पुण्य लाःगु खः थुगु पुण्यं थ्व सकल जगत याकनंहे प्रज्ञापारमितास लगे जुया प्रज्ञा ज्ञानं पारंगत उवीमा ॥ २१ ॥

(इति श्री प्रज्ञापारमिता एकविंशति स्तोत्रं समाप्तम्)

पार
०३४

अष्टसहस्रिका प्रज्ञा पारमिता ॥

ओं नमो भगवत्यै
भगवती आर्य प्रज्ञापारमिता

यथे जि न्यनातया छगु समये भगवान् राजगृहे गृध्रकूट
याणा विज्याना चवन। सकलैर्अर्हत्-पूजा प्रदक्षणा याये
शीलस्कन्ध १ समाधिस्कन्ध २ प्रज्ञास्कन्ध ३ लाभ
धुंकुपि। निक्लेशा-क्लेशमर्दुपि शील १ समाधि २ प्रज्ञा ३
३ संक्लेश ४ मदये धुंकुपि। बशीभूत-बशेचर्वापि लोकया
छवे ज्वी धुंकुपि तृष्णा अविद्याया पक्ष दक्व क्लेश
मतीतये माःगु छुं मदये धुंकुपि। सुविमुक्त प्रज्ञा-ज्ञान

आर्य्य प्रज्ञापारमितायै
यात नमस्कार

पर्वतेततः धीपिं शिस्वसः त्या भिक्षु गणपिसं सहित
योग्यगु तधंगु गुणदया चर्वापि। क्षीणाश्रव आश्रव मर्दुपि
जुगुलिं कामाश्रव १ भवाश्रव २ अविद्याश्रव ३ मदये
विमुक्तिस्कन्ध ४ प्राप्त जुगुलिं क्लेश १ कर्म २ जन्म
गु नं थःगुनं चित्त बशेतये धुंकुपि। सुविमुक्तचित्त-चित्तं
उपल्लेश फुकाः समाधि समापत्ति लाःपि अर्थात् मेगु
छवे ज्वी धुंकुपि-अर्हत् मार्ग ज्ञान लाःगुलिं ज्ञान

छवेज्वी धुंकुपि-अर्थात् मेगु ज्ञान कायेमानिगु छुं मदये धुंकुपि। आ जानेय- भिम्ह साहे ज्वीधुंम्ह सलथे जाःपि अर्थात् अज्ञान शंखा दुर्गती
वनेमालीगु आदि भय लाभ अलाभ आदि च्यागुलोकधर्म छुं मदये धुंकुपि। महानाग-तःधीपि किसि समानपि-स्वंगु बिद्या आदि तःधंगुधर्म लाःगुलिं
तच्चकं तःधीपि। कृत कृत्य-यायेमाःगुयाये धुंकुपि-शील समाधि प्रज्ञा परिपूर्णयाना सकल दुःख फुकेगु यायेधुंकुपि। कृतकरणीय-याये माःगु याःपि-
शील समाधि आदि ज्वनेगु तोतेगु फुक्क यायेमाःगु याःपि। अपहृत भारा-इयातुगु मदे धुंपि दुःख आदि प्यंगु सत्य दर्शनलाना भावना याःगुलिं
सकलप्रकारं स्कन्ध क्लेश कामनाया उद्योगयागु इयातुगु फुके धुंकुपि। अनु प्राप्तस्वकार्था- लिपायागु थःगु धनलाये धुंकुपि-भगवान् यागु लिपा
लायेमाःगु हितज्वीगु लायेगु हितमज्वीगु तोतेगु थ्व निगुलक्षणं पूर्णज्वी धुंकुपि अर्थात् थःत फाईदा ज्वीगु निर्वाणया धन लाये धुंकुपि।
परिक्षीणभवसंयोजना-संसारया दुःख फुकेधुंकुपि आर्य्य मार्गयाकें गुंगु संयोजन नाशयायेधुंकुपि। सम्यगाज्ञा सुविमुक्तचित्त -(संसार थन्योगु धैगु)
बालाक स्यूगु चित्त ज्वीधुंकुपि-छगुया छगु मज्वीक गुगुखः उगुहे (संसार सर्वआकार) बालाक स्यूगुलिं दक्व बन्धनं मुक्तज्वी धुंकुपि। सर्वचेतो
बशिपरमपारमिप्राप्ता-सकल चित्त बशेदया तःधंगु पारमिता प्राप्त जूपि-सकभनं चित्तं गुंगु अनु पूर्व बिहार समापत्तिया लक्षणे थःगुअधिकारं
बशेदया तःधंगु पारमितालाःपि। थन्योपि सकल ततः धीपिं सहितं। गुम्ह छम्ह पुद्गल आयुस्मान्-थः इच्छायें आयुदुम्ह आनन्दभिक्षु तोताः ॥ ॥
अन उगुबखतस भगवान् आयुस्मान् सुभूति भिक्षु स्थविरयात सःता (थथे) आज्ञा दयेका बिज्यात ॥ हे समूते बोधिसत्व महासत्त्वपि प्रज्ञापार

(३)

मिता ज्ञाने आहांवना प्रज्ञापरमिताया ज्ञान लाता गथे निर्वाण जुया वनीगु खः थुजोगु ज्ञान छं न्ह्योने चवनेसा ॥ ॥ थथेभगवानं आज्ञादयेकुगुबख
तस आयुष्मान् शारिपुत्रया थथेमतीवला॥थ्व आयुष्मान् सुभूति स्थविरं थःके दुगु थःगुहे प्रज्ञायागु बुद्धि बलया जोरं बोधिसत्व महासत्त्वपित प्रज्ञापा
रमिताया उपदेशबीला?अथवा मखु हानं बुद्धया अनुभावं उपदेशबी ॥ ॥ थथे मती तःगु बखतस आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् शारि पुत्रया थुजोगु
चित्तेतर्कनाजुगु थःगु चित्तंसीका आयुष्मान् शारिपुत्रयात थथे आज्ञा दयेकल। हे आयुष्मान् शारिपुत्र किंचित् छं गुगुं भगवान्या आवक पिसं
धायी देशना यायी उपदेशबी कनी प्रकाशयायी बांलाक प्रकाशयायी थ्व फुककंहे तथागतया पुरुषकार-तथागतयागु प्रभावं धका सीकी ॥
व छुया हेतुं धासा दिश्चयनं तथागतं गुगु धर्म देशनायना बिज्याःगुखः उगु धर्म देशनास स्यनाः उगु धर्मया अनुभवयाना धारणयाना गुगु २
धायी गुगु २ देशनावी गुगु २ उपदेशबी गुगु कनी गुगु २ प्रकाशयायी गुगु बांलाक प्रकाशयायी थ्वसकल धर्मया भावयाकें बिरोध मजुगु तथा
गतया धर्म देशनायाकें हे जक प्रचार जुया च्वन । हे आयुष्मान् शारि पुत्र कुल पुत्रपिसं उपदेश व्युगु धर्मयाभाव धर्मयाभावयाकें नं बिरोध
ज्वीमखु ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति बुद्धया अनुभावं भगवान याके थुलि बिन्तीयात ॥ गुगु जा हेभगवान् छलपोलं थथे आज्ञा जुया वि-
ज्यात ॥ हे सुभूते बोधि सत्व महा सत्त्वपि प्रज्ञापरमिता ज्ञानेआहां वना गुगु प्रकारं बोधिसत्व महासत्त्वपिनि प्रज्ञापरमिता ज्ञानलाना निर्वा-
णवनीगुखः थुजोगु तःधंगु धर्म न्ह्योने चवनेसा धकाः ॥ ॥ हे भगवन् गुगुजा थ्व बोधिसत्व बोधिसत्व धका धैविज्यानागु धर्मया थ्व मुख्यगु

(४)

बचन छुखः । हेभगवन् गुगु जा बोधिसत्व धका ज्ञाज्ञा जुया बिज्याःगु उगु धर्म जि मखना ॥ हे भगवन् थ्वनं जि धर्म मखना गुगु
प्रज्ञापरमिता धै बिज्याःगु । हे भगवन् जि व बोधिसत्व वा बोधिसत्व धर्म सीकेगु मदुसैलि लायेगु मदुसैलि बांलाक स्वेगु मदुसैलि प्रज्ञापा-
रमितानं सीकेगु मदुसैलि लायेगु मदुसैलि बांलाक स्वेगु मदुसैलि बोधिसत्वयात छु गुगु प्रज्ञापरमितास थ्व व धका स्यने कनेयाये अनुशा-
शन शिशा बिये ॥ हानं छु धाःसा हे भगवन् थथे धाये बले थथे कने बले थथे उपदेश बी बले यदि व बोधिसत्वया चित्तलीन जुयामदया व
नी मखु छु हे मस्यूहया भाव ज्वीमखु मोह ज्वीमखु मन बिखुस् ज्वीमखु म्वाकं जंक न्यना धका पसंताः चायी मखु न्यनागु कामना भंग ज्वी
मखु ग्याका च्वनी मखु ग्याना च्वनी मखु ग्यायेमायेकें मखु थुजोम्ह बोधिसत्व महासत्वयात प्रज्ञापरमितास अनुशाशन-(स्यने कने)
यायेमाः । बोधिसत्व महासत्वया प्रज्ञापरमिता थथे धकाः सीकेमाः प्रज्ञापरमिताया शिक्षा थ्वहेजुयीः । यदि बोधिसत्व थुगुप्रकारं च्वन धाःसा
उम्ह सित शिक्षा थ्वहे जुयीधकासीकी ॥ हानं मेगु हे भगवन् प्रज्ञापरमितास चले याया भावना याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं थथेशिक्षा स्ये नेमाःगथे
वं शिक्षा स्यंगुखः वहेनं बोधिचित्तं माने यायीमखु (अर्थात् गुगुचित्तं स्यनेका धका स्यंगु खः व चित्तहे दुधका मानेयायीमखु) थ्व छुया हेतुंधाः
सा अथ्यहे निश्चयनं व चित्त अचित्त चित्तहे मदु हानं संसार चित्तया तिमिला ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् शारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियात थथे
धाल । हे आयुष्मान् सुभूते गुगु चित्तमदुगु धैगु हानं दुलाकी छु? ॥ थुलि धासैलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् शारिपुत्रयात थथे लिसः बिल ।

(५)

हे आयुष्मान् शरिपुत्र गुगु जा अचित्त (चित्तसदुगु) हानं दुला अथवा मदु दैअथवा लाये फैला । शारिपुत्रं धाल । हे आयुष्मान् सुभूते निश्च-
यनं लावे फैमखु । यदि वया हे आयुष्मान् शारिपुत्र उगु अचित्तगु चित्तदु बा मदु बा दैमखु धैगुनं धायोमखु अले उम्ह थुगु प्रज्ञापारमिस च्वंम्ह
उकी योग्य म्ह धैगु जुयो । अर्थात् प्रज्ञा पारमितास थिक् रूपं च्वंम्ह धैगु जुयो । गथे जा आयुष्मान् शारिपुत्रं हानं थये धाल गुगु अचित्तगु
चित्त दुलकी छु? ॥ ॥ थुलि धासेलि आयुष्मान् शारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियाके थये न्यन । हानं हे आयुष्मान् सुभूते थ्व अचित्त धैगु छु? ॥ ॥
सुभूति धालि । हे आयुष्मान् शारिपुत्र थ्व अचित्त धैगु कल्पना (थये अथे धैगु कल्पना छुं) सदुगु । बिकार (स्याना फुना वनीगु) सदुगु
धका सीकि ॥ ॥ थुलिधासेलि आयुष्मान् शारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूमियात साधु २ धका सधुकारजिल ॥ ॥ साधु साधु हे आयुष्मान् सुभूते
उकिजा निश्चयनं छुःपित्त क्लेश फुकेगुली च्वपि (भिक्षुपि) मध्यं मुख्य म्ह धका भगवान् आज्ञा दयेकातल धका छपिसं आदेशबिल ॥ उकि
बोधिसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सं बोधि ज्ञानं ल्याहांवयो सखुम्ह धका सीकेमाल । प्रज्ञापारमितायाके छवे मजुम्ह धकानं उम्ह बोधिसत्त्व महा
सत्त्वयात सीकेमाल । श्रावक भूमीवनेगु शिक्षाकायेगु इच्छावाम्ह सैनं थ्व हे प्रज्ञापारमितान्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः ब्वनेमा बांलाक लायेमाः
चर्यायायेमाः थ्वहे प्रज्ञापारमितान्यनेमाः थ्वीकेमाः थ्व योगयायेमाः ॥ प्रतेकबुद्ध भूमी वनेगु शिक्षा कायेगु इच्छा या म्हे सैनं थ्वहे प्रज्ञापारमिता न्य-
नेमाः कायेमाः ज्वनेमाः ब्वनेमाः बांलाक लायेमाः चर्यायायेमाः थ्व हे प्रज्ञापारमितान्यनेमाः थ्वीकेमाः योगयायेमाः ॥ बोधिसत्त्व भूमी वनेगु

(६)

शिक्षा कायेगु इच्छा याः म्हेसैनं थ्वहे प्रज्ञापारमितान्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः ब्वनेमा बांलाक लायेमाः चर्यायायेमाः । थ्व हे प्रज्ञापारमितास उ-
पाय कौशल्यं संयुक्त याना (दक्क सत्त्व प्राणिपित्त बुद्धपद लाकाबिगु धैगु उपायं संयुक्त याना) दक्क बुद्धधर्म लायेया कारण स (प्रज्ञापारमि-
ताय) योग-यायेमाः ॥ ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ निश्चयनं थुगु हे प्रज्ञापारमितास बिस्तारं दक्क बोधिसत्त्वया धर्म उपदेश बिया तःगु दु ।
गुगु बोधिसत्त्व महासत्त्व स्यनेमाः गु योग यायेगु खः । अनुत्तरसम्यक सम्बोधी (वयां च्वे यागु मदुगु छगूया छगू मज्जीक थ्व संसारया सर्व आ
कार स्यूगु बुद्ध भूमि थ्यनीगु (शिक्षा स्यनेगु इच्छा याम्हसैनं थ्व हे प्रज्ञापारमिता न्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः ब्वनेमाः बांलाक लायेमाः चर्यायायेमाः ।
थ्व हे प्रज्ञापारमितास उपाय कौशल्यं संयुक्त याना दक्क बुद्ध धर्म लायेया कारण स योगयायेमा ॥ ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ निश्चयनं थु-
गु हे प्रज्ञापारमितास बिस्तारं दक्क बुद्ध धर्म उपदेश बिया तःगु दु । गुगु बोधिसत्त्व महासत्त्व स्यनेमाः गु योगयायेमाः गु खः ॥ ॥ थनंलि आ
युष्मान् सुभूति भगवान्याके थये बिन्तियात । हे भगवन् गुगु जि थ्व बोधिसत्त्व धैम्ह (न्हापानं) मस्यू (आनं) खैगुमदु (लिपानं) खनीमखु । प्रज्ञा
पारमितानं मस्यू खंगुमदु खनीनंमखु व जि हे भगवन् बोधिसत्त्व धैम्ह मस्यू सैलि खंगुमदुसैलि खनीमखुसैलि प्रज्ञापारमितानं मस्यू सैलि खंगु मदुसैलि ख
नीमखुसैलि गुम्ह बोधिसत्त्वयात गुगु प्रज्ञापारमितास थ्व व धका स्यनेकने याये । हे भगवन् थ्वहे जि कुकर्म यानांगु ज्वी गुगु जि मस्यू गु मखंगु खनीमखु
गुली नां मात्रयात बिज्यात ल्याहांबिज्यात धका धया दक्क व्यवहारयाना च्वनागुजुल गुगुजा बोधिसत्त्व धका । हानं निश्चयनं हे भगवन् थ्व नानं च्वना

(७)

चवंगुं मखु चवनाम चवंगुं मखु विशेषं चवना चवंगुं मखु विशेषं चवना मचवंगुं मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ श्व नां महुगु जुया निति ॥ थुगु प्र-
कारं श्व नां चवना चवंगुं मखु चवनामचवंगुं मखु व मचवंगुं रूपं विशेषं चवना चवंगुं मखु मचवंगुं मखु । यदि बोधिसत्व महासत्व यात थुगु
प्रकारं गंभीरगु (दूनेयागु) प्रज्ञापारमिता (ज्ञान) कनी बले देशना बीबले उपदेश बीबले उम्हसिगु चित्तलीन जुया मदया वनीमखु छुं हेमस्य
म्हयाभाव ज्वीमखु मोह ज्वीमखु मनबिखुस् ज्वीमखु म्वाःकं जक न्यना धका पसंता चायीमखु न्यनागु कामना भंग ज्वीमखु ग्याका चवनीमखु
ज्ञाना चवनी मखु-ग्यायेमायेकैमखु । तच्चोगु आशयं उकी ज्वनी थुजोम्ह बोधिसत्व महासत्व प्रज्ञापारमितां छवे मजुम्ह धका सीकेमाः । ल्यहाँ
वे म्वाःगु बोधिसत्व भूमी चवम्ह गनं मचवंगुं योगं (गनं मचवंगुं समाधि) बांलाक चवम्ह-धैगु सीकेमाः ॥ ॥ हानं मेगु हेभगवन् प्रज्ञापारमिता
स न्ह्याना भावनाःयाम्ह बोधिसत्व महासत्वं रूपे चित्ततये मज्यू (रूपदुगु खः धका उकी) चित्ततये मज्यू वेदनास रूपखनाः सुखगु दुःखगु सुखं
मखुगु दुखंमखुगु थिक्कै गुकाधैगु इत्यादिज्ञाने) चित्त तये मज्यू । संज्ञास (थथे सुखगु दुखगु बांलागु बांमलागु धैगु गुणया अंसारं नांछुयीगुली)
चित्त तये मज्यू । संस्कारस थुगु प्रकारं नांछुवी धुंसेलि अनेक प्रकारया विषय संसारयागु वस्तु छगु छगु छवे छवे याना वेकेगुली) चित्त तये
मज्यू ॥ ॥ विज्ञानस (जिधैगु भावनाकया मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन इत्यादिया द्वारं पिनेयागु रूप-रूप शब्द-सः गन्ध-बास्ना
रस-सवा स्पर्श-थोगु इत्यादि वस्तूलिसे व्यवहार सुखया इच्छायायेगुली) चित्त तये मज्यू ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ यदि ब रूपे चित्त तल

(८)

धासां रूपया अभि संस्कारे (रूपे चित्त तथा भोगयायेगु ज्यास) चले यायी अथेचित्त तयेव वं प्रज्ञापारमितास चले यायी मखु ॥ थुगु प्रका-
रं यदि व वेदनास संज्ञास संस्कारे विज्ञाने चित्ततल धाःसा विज्ञानयां ज्यास चलेयायी अथेयाये व प्रज्ञापारमितास चलेयायी मखु ॥ श्व
छुया हेतुं धाःसा । रूपयादिस चित्ततया (व्यवहारया) ज्या याःगुलि निश्चयनं (उम्हस्यां) प्रज्ञापारमिता काये फैनं मखु प्रज्ञापारमिताया यो-
ग्यायेनं फैमखु प्रज्ञापारमिता (ज्ञानं) परि पूर्ण ज्वीनं मखु (रूपयादि) कायेगु मदुगु (कागुलि ज्वनेगु मदुगु ज्वंगुलि) प्रज्ञापारमितां पूर्णयाये फै
मखु पूर्ण मजुसेलि सर्वज्ञतास वनीमखु- (सर्वज्ञता ज्ञान निश्चयनं सीके फैमखु) । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ प्रज्ञापारमितास रूप धैगु निश्चयनं
कायेगु मदु श्वहे प्रकारं प्रज्ञापारमितास वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान निश्चयनं कायेगु मदु अर्थात् छुं हे कल्पना यायेगु मदु । गुगु हानं रूप
धका कायेगु मदुगु व रूप ज्वीमखु थुगु प्रकारं गुगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धका कायेगु मदुगु व विज्ञान मखु प्रज्ञापारमितानं कायेगु दुगु
मखु थुगु प्रकारं थन बोधिसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमितास (चर्या याना) वने माः । हानं निश्चय श्वहे धैगु छुं प्रमाण याये मदुगु (संसारया)
सर्व आकार यागु ज्ञान श्वीकस थुथायेत उथायेत धैगु हे मदेक महा करुणां सत्व उद्धार याना चवनेगु । हानं असाधारणः- थन्योगु अन्योगु
धैगु धाये गुमदया अगम्य जुया चवंगु संसार दक्खया आकार धर्म धातु स्वरूप जुया चवंगु । संसार यागु छु पदार्थेनं मथ्यूगु सर्व धर्मा परि गृहीतो
नाम समाधि धैगु बोधिसत्व महासत्वया न्ह्योने थना तःगु श्वीके माःगु जुया चवन ॥ सकल श्रावक प्रत्येक बुद्धपिसं थुगु सर्वज्ञता ज्ञान ग्रहण

याये मफया च्वंगु हानं निश्चयनं थ्व निमित्तसर्वआकारनं शून्य जुया थःथःगु रूपया स्वभा वं हे निस्वभाब जुया च्वंगु ज्ञान ग्रहण याये योग्य मजुया च्वंगु । यदि थ्व निमित्त-असाधारण अगम्य रूप जुया च्वंगु ज्ञान ग्रहण यातधाःसा थन श्रेणिक (श्रावकप्रत्येक ज्ञानया झोले श्रद्धा तथा च्वोंपि परि ब्राजक तपस्वी) उकी ज्वरयाना भाबनास च्वंपिनि श्रद्धा दै मखु ॥ हानं थन निश्चयनं श्रेणिक परि ब्राजकपि आदेशव्यगु सर्वज्ञ ज्ञाने श्रद्धाया अनुसारं थहां वना उकी च्वन धाःसाः अमिसं रूप खनीमखु । थुगु प्रकारं बेदना खनीमखु संज्ञा खनीमखु संस्कार खनीमखु विज्ञाननं खनीमखु । उकी प्रीतिसुखं उगु ज्ञाननं बांलाक खनीमखु । न अध्यात्मया रूपे (दुनेयागु इन्द्रियया रूपे) उगु ज्ञान खनी । न व-हिर्धाया रूपे (पिनेयागुरूपे) उगु ज्ञान खनी । न अध्यात्म वहिर्धा रूपे (दुने पिनेया रूपे) उगु ज्ञान खनी । न रूपयाकें मेथाये उगु ज्ञान खनी । थुगु प्रकारं न अध्यात्म बेदनायाकें न अध्यात्म संज्ञायाकें न अध्यात्म संस्कारयाकें न अध्यात्म विज्ञानयाकें मेथाये उगु ज्ञान खनी । न वहिर्धाबि-ज्ञाने उगु ज्ञान खनी । न अध्यात्म वहिर्धा विज्ञाने उगु ज्ञान खनी । न विज्ञान याकें मेथाये उगु ज्ञान खनी । (थुगु प्रज्ञापारमिता गन्थे सकभनं प चस्कन्ध शून्य व्याख्यायार्थी । पंचस्कन्ध धैगु रूप-शून्यतास रूपदुधका खनेगु बेदना-रूप खना थ्व बांलागु थ्व बांमलागु थ्व बांलागुंमखु थिकें गुका धका सुखगु दुःगु इत्यादियाज्ञान कार्येगु । संज्ञा-थथे सुखगु दुःखगु धैगु इत्यादि गुणया अंसारं नां छुयीगु निमित्त दयेकेगु । संस्कार-नांछुना निमित्त दयेके धुसैलि बिषय संसारयागु छगुछगु छवेछवे याना देकेगु-शुभ अशुभ कर्मयाना कर्म दयेकेगु) ॥

विज्ञान-जि धैगुभाबना कया मिखा न्हायेपं न्हाये मे शरीर मन इत्यादिया व्दारं पिने यागु रूप शब्द गन्ध रस स्पर्श इत्यादि वस्तुलिसे ब्य-वहार सुखया इच्छा यायेगु हानं गुगुयानिमित्तं जन्म कावनेगु । थन थुगु ज्ञाने वंम्ह तपस्वी व सकभनं सर्वज्ञ ज्ञाने थ्यंम्ह धायी उम्ह संसारया प-दार्थयातनं मतोतुसैं मुक्तजूम्ह धकासीकी । उम्हसैं न छुं संसारया पदार्थ खनी । न वैत संसारया पदार्थ छुं लायेगु दुःधैगु खनी कायेगु वातो-तेगु धैगुनं छुंहे दुगु मखु धका खनी । धायेंयागु बिचारं निर्वाणनं दुधका मानेयायी मखु । थ्वनं हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्वया प्रज्ञापारमि-ता धका सीक मालः । गुगुजा हानं रूप दुधका खनीमखु बेदना दुधका खनीमखु संज्ञा दुधका खनीमखु संस्कार दुधका खनीमखु विज्ञाननं दुधका खनीमखु । हानं जिगु तथागतया बल प्यंगु तथागतया बैसारद्वय जिच्यागु आबेणिक बुद्ध धर्म पुरे मज्जीकं बिचे निर्वाण जुया वनीम-खुधका थुवीकें हे भगवन् थ्वनं बोधिसत्व महासत्त्वया प्रज्ञापारमिता धका सीकेमालः ॥ ॥ हानं मेगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया ज्ञाने चर्या याम्ह प्रज्ञापारमिताया भावना थंम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं थथे परिक्षायाना स्वेमाः थथे ध्यानयाना स्वेमेमाः गन थ्व प्रज्ञापारमिता स्वीम्ह थ्व प्रज्ञापारमिता थ्व प्रज्ञापारमिता खःधैगु संसार या छुपदार्थनं दैमखु । लाये फैगु दैमखु । गुम्हस्यां थथे परीक्षायाना थथे चिन्तना याना स्वोर्गुलीनं उम्हसिगु चित्त लीनजुया मदया वनी मखु छुं हेमस्यू म्हुजड्या भाब ज्वीमखु मोह ज्वीमखु मनबिखुस ज्वीमखु स्वाकं जक न्यनाधका मने पसंताच्यी मखु न्यनागु कामना भंग ज्वीमखु ग्याका च्वनीमखु ज्ञाना च्वनी मखु ग्यायेमायेकैमखु थुम्हसित प्रज्ञापारमिता छवे मजुम्ह बोधिसत्व महा-

सत्त्वधकाः सीकेमाः ॥ थनलि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियाके थथे न्यन हे आयुष्मान् सुनूते छुकारणबोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितां
छवे मज्झिमे धका सीकेमाल । गुम्हजा रूपस्वभावं रूपहेमदु थथे हे वेदना स्वभावं वेदनाहे मदु संज्ञा स्वभावं संज्ञाहे मदु संस्कार स्वभावं संस्का-
र हे मदु गुबले जा बिज्ञान स्वभावं बिज्ञानहे मदु प्रज्ञापारमिता स्वभावं प्रज्ञापारमिताहे मदु सर्वज्ञता स्वभावं सर्वज्ञताहे मदु ॥ ॥ थुलि
धासेलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् सारिपुत्रयात थथेलिसः बिल ॥ थथेहेखः थ्व हेआयुष्मन् सारिपुत्र थथे हेखःथ्व ॥ हे आयुष्मान् सारिपुत्र रूपहे
मदु रूपस्वभावं थुगु प्रकारं वेदनाहे मदु वेदना स्वभावं संज्ञाहे मदु संज्ञा स्वभावं संस्कारहे मदु संस्कार स्वभावं बिज्ञानहे मदु हे आयुष्मन् सारि
पुत्र बिज्ञान स्वभावं । प्रज्ञापारमिताहे मदु हेआयुष्मन् सारिपुत्र प्रज्ञापारमिता स्वभावं । सर्वज्ञताहे मदु हेआयुष्मन् सारिपुत्रसर्वज्ञता स्वभावं
प्रज्ञापारमिताया लक्षणं न प्रज्ञापारमिता हे मदु । लक्षण मदुगुया स्वभावं लक्षणया स्वभाव मदु । बिशेष लक्षणया स्वभावहे बिशेष लक्षण
स्वभाव मदु ॥ ॥ थुलि धासेलि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियाके थथे न्यन । हे आयुष्मन् सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं (थुगु
मनुष्यजन्मे) शिक्षा सेती उम्ह सर्वज्ञ ज्ञानस वनीला ? ॥ ॥ आयुष्मान् सुभूतिधाल । थथे हेखः हेआयुष्मन् सारि पुत्र थथे हेखः । गुम्ह बोधिसत्त्व
महासत्त्वं थुगु मनुष्य जन्मे (शिक्षा) स्यती उम्ह सर्वज्ञ ज्ञानस नियम पूर्वक थयंकः वनी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हेआयुष्मन् सारिपुत्र निश्चयनं
संसारया दक्क पदार्थ उत्पत्ति धैगुनं मदु फुनावती धैगुनं मदु । थथे चर्यायातधाःसा हेआयुष्मन् सारिपुत्र बोधिसत्त्व महासत्त्वया सर्वज्ञता ज्ञान

सत्तिना वै ॥ गथे गथे सर्वज्ञता सतीः अथे अथे सत्त्वपित संसारं पारयानावीगु । संसारया दक्क पदार्थ (सर्वआकार) स्यगुलिं शरीर धैगुथ-
न्योगु धैगु थुयी । चित्त धैगुनं थन्योगु धैगु थुयी । स्वीनिगु महा पुरुष गण पिनिगु लक्षण हानं संसार रुपी थल व थुगु थले च्वंच्वं पि सत्त्वपि
थथे जुया च्वंगु धैगु निसल रुपंछनी गुगुलिं बुद्ध क्षत्र धैगुनं निर्मल ज्वीक न्ह्योने खनी । बुद्ध पिनिनाप (थःगु) छगु चिच जुयी ॥ थथे हानं
हे आयुष्मन् सारिपुत्र बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितायां चर्यायाना सर्वज्ञता (सर्वज्ञज्ञान) न्ह्योने सत्तिका कयी ॥ ॥ हानं मेगु आयु-
ष्मान् सुभूति बोधिसत्त्व महासत्त्वयात (प्रज्ञापारमिताज्ञान) आरम्भयाना थथे आज्ञा दयेका बिज्यात ॥ यदि व (बोधिसत्त्व महासत्त्वं) रूप
खंका चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं रूपखंकागु निमित्ते चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं रूप कायेत धैगुनिमित्ते च-
र्यायायीबले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं रूपजुया जन्मकायेगु चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं रूपया निरोधे (मदेकेगुली) चर्याया-
येबले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं रूप फुना वनीगु धैगुली चर्यायायीबले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं रूप (अरूप) शुन्य धका चर्यायायीब-
ले निमित्ते चर्यायायी । जि चर्यायाना च्वना धका चर्यायाये बले निमित्ते चर्यायायी । जि बोधिसत्त्व धका चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । जि
बोधिसत्त्व धका निश्चय उकी हे जक उपलम्भे (प्राप्त ज्वीगुली) चर्यायायी । थुगु प्रकारं यदि वं वेदनास संज्ञास संस्कारे यदि बिज्ञाने चर्यायायी
बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं बिज्ञान निमित्ते चर्यायायीबले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं बिज्ञान खंकागु निमित्ते चर्यायायीबले निमित्ते चर्याया

(१३)

यी । यदि वं विज्ञान कायेत धैगु निमित्ते चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं विज्ञानया निमित्ते जन्म कायेगुली चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं विज्ञान मदेकेगुली चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं विज्ञान फुनावनीगु धैगुली चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । यदि वं विज्ञान शून्य धका चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । जि चर्यायाना च्वना धका चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । जि बोधिसत्व धका चर्यायायी बले निमित्ते चर्यायायी । जि बोधिसत्व धका निश्चय उकी हे जक प्राप्त उवीगुली चर्यायायी । हानं यदि वया थये मती ल्वी । गुम्हसें थये चर्यायायी वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी । वं प्रज्ञापारमिताया भावना यायी थये धका निमित्ते हे जक वं चर्यायायी ॥ थ्व बोधिसत्व उपाय मसःम्ह (सत्व प्राणि उद्धार याये फेमखु म्ह) धकासीके माल ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियाके थये वितियात ॥ हे आयुष्मान् सुभूते गथे चर्यायात धाःसा बोधिसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी ॥ ॥ थुलि विन्तियासेंलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् सारिपुत्रयात थये आज्ञा दयेकल ॥ हे आयुष्मान् सारिपुत्र यदि व बोधिसत्व महासत्वं न रूपखंका चर्यायायी । न रूपखंकागुया निमित्ते चर्यायायी । न रूप कायेत धैगु निमित्ते चर्यायायी । न रूपजुया जन्म कायेगु निमित्ते चर्यायायी । न रूप मदेकेगुली चर्यायायी । न रूप फुना वनीगु धैगुली चर्यायायी । न रूप शून्य अशून्य धका चर्यायायी । न जि चर्यायाना च्वना धका चर्यायायी । न जि बोधिसत्व धका चर्यायायी । थुगु प्रकारं यदि वं न वेदनास न संज्ञास न संस्कारे । यदि वं न विज्ञान खंका चर्यायायी । न विज्ञान खंकागुया निमित्ते चर्यायायी । न विज्ञान कायेत धैगु निमित्ते

(१४)

चर्यायायी । न विज्ञानया कारणे जन्मकायेगु निमित्ते चर्यायायी । न विज्ञान मदेकेगुली चर्यायायी न विज्ञान फुना वनीगु धैगुली चर्यायायी । न विज्ञान शून्य अशून्य धैगुली चर्यायायी । न जि चर्यायाना च्वना धका चर्यायायी । न जि बोधिसत्व धका चर्यायायी ॥ यदि हानं वया थयेनं जुयी मखु । गुम्हसें थये चर्यायायी वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी वं प्रज्ञापारमिता भावना यायी । थये चर्यायात धाःसा बोधिसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी जुल ॥ ॥ निश्चयनं वं चर्यायाना चर्यायाना धका न्ह्योने वनीमखु चर्यामयाना धका न्ह्योने वनीमखु चर्या नं याना चर्यानं मयाना धका न्ह्योने वनीमखु चर्यायाये हे मखु चर्यायानागु मखु धका न्ह्योने वनीमखु चर्यायायेतिनि धका न्ह्योने वनीमखु चर्यायाये मखुतधका न्ह्योने वनीमखु चर्यायाये तिनि चर्यायाये मखुत धका न्ह्योने वनीमखु चर्यायाये हे मखुत चर्यायाये मखुत धका न्ह्योने वनीमखु । (चर्यायाना च्वंसां जि चर्यायाना धका मती तै मखु उकी चित्त वनीमखु धैगु भाव) थ्व छुया हेतुं धाःसा संसारया सकल पदार्थ दु धका धै मतःगु कायेगु मदया च्वंगु उकिं [छु पदार्थ कायेगु निमित्ते नं] न्ह्योने वनीमखु । सकल धर्म [संसारया दक्क पदार्थ] कायेगु मदुगु-सब्ब धर्म्या नुपादानो नामे समाधि धैगु थुगु तःधंगु समाधि न्ह्योने थनातःगु । थुलिहेका थुगुहेका धैगु निश्चय छुं प्रमाणमदुगु सकल श्रावक प्रत्येक बुद्ध पिनि साधारणगु ज्ञान मखया च्वंगु अर्थात् सकल श्रावक प्रत्येक बुद्धपिसं मस्यूगु लाये मफुगु । थुगु समाधिस च्वना बोधिसत्व महासत्वं यांकलं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक सिथीकै ॥ ॥ बुद्धया अनुभावं आयुष्मान् सुभूति स्थविरं थये विन्तियात ॥ हे भगवन् थ्व

(१५)

बोधिसत्त्व महासत्त्व न्हापाजुया बिज्याःपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिज्ञाने व्याकरण व्यूम्ह (व्याख्यायानातःम्ह) जुयो । गुम्ह थुगु समाधि स च्वनी उरुहसे व समाधिनं (निर्विकल्पचित्तं) खनीमखु व समाधि धकानं (कल्पनामात्र धार्येयागु मखुगु जुयानिति) मानेयायो मखु । जि छगू जकचित्त जुया च्वम्ह जि समाधि याये जि समाधी च्वने जि समाधिलाःम्ह धैगु थये थुगु प्रकारं उम्हस्या संपूर्णं सकैल प्रकारं दक्ख थुजोगु छुंहे दैमखु ॥ ॥ थये धासेलि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियाके थये न्यन ॥ हे आयुष्मन् सुभूते छुसमाधि याःगुलि बोधिसत्त्व महासत्त्वयात तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने (व्याख्या) यायोगु खः वसमाधि केनेफैला ॥ ॥ सुभूति धाल फेमखु निश्चयनं हे आयुष्मन् सारिपुत्र श्व छुयाहे तुं धाःसा ॥ व कुल पुत्रं उगुसमाधि हे निश्चयनं सियोम खु (संसार फुक्क निराकार धैगु चित्तं) बांलाक सियोमखु (रूप आकार दक्ख स्वप्ना आदिया भावजुयानिति) आयुष्मान् सारिपुत्रं धाल ॥ हे आयुष्मन् सुभूते सियोमखु बांलाकसियोमखु धका छःपिसं आज्ञादये काविज्यात । आयुष्मान् सुभूति धाल ॥ हे आयुष्मन् सारिपुत्र सोमखु बांलाक सोमखु धकाजि धया खः । श्व छुया हेतुं सोमखु बांलाक सोमखु धैगु धाःसा मदुगु जूया निति (चटकथे जुयाच्चंगुयानिति) व समाधिया समाधि सोमखु बांलाक सोमखु धका धया ॥ ॥ थनंलि भगवानं आयुष्मान् सुभूतियात साधुकार विल । साधु साधु हेसुभूते थये हे खः श्व हे सुभूते थये हे खः श्व । गयेजा तथागत या अनुभावं छंके (ज्ञान) प्रकाशजुल तथागतयामु अधिष्ठानं छं उपदेश विल । थये हे थन बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं नं (शिक्षा)

(१६)

सेनेमाः । श्व छुयाहेतुं धाःसा । थये (शिक्षा) स्यम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापरमितास स्यनी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सारिपुत्रं भगवान्याके थये विनित्यात हे भगवन् थये स्यम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापरमितास स्यनीला ? थुलि धासेलि भगवानं आयुष्मान् सारिपुत्र यात थये आज्ञादये कल । हे सारिपुत्र थये स्यम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापरमितास स्यनी ॥ थये आज्ञादयेकुसेलि आयुष्मान् सारिपुत्रं भगवान् याके थये विनित्यात । हे भगवन् थये स्यम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं छु धर्मस्यनी ॥ थुलि धासेलि भगवानं आयुष्मान् सारिपुत्रयात थये आज्ञादयेका बिज्यात हे सारिपुत्र थये स्यम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं । छु धर्महे स्यनीमखु । श्व छुयाहेतुं धाःसा । हे सारिपुत्र बालमूर्ख क्लेश दुगु धर्म जुयीपि पृथग्जन शुद्धगु धर्मयाके छुवे जुया च्वंयि छुं न्यना मतःपि वना च्वंगु उगु धर्मनं निश्चयनं दुगुमखु ॥ ॥ आयुष्मान् सारिपुत्रं धाल ॥ हे भगवन् थये जूसा आः गथे श्व धर्म दुले ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे सारिपुत्र गथे मदुगुखः अथेहे मदुगु स्वरूपं बांलाक दु । थुगु प्रकारं मदुगुली निश्चय दुधका धाःयानिति अविद्या-अज्ञान धका धैतल । थुकी बाल पृथग्जन (बांलाक गुरुयाके) न्यनामतःपि-आपालं शास्त्र स्वया मतः गुलि बांलाक मस्युपि थुगु ज्ञाने वना च्वन । अपि थुगुज्ञाने वना मदुगु दक्ख संसार दुधका कल्पनायाना च्वन । थुगु कल्पनायाना निगूया दध्वो-संसारया श्रुष्टि धैगुनं दु फुनावनीगु धैगुनंदु धैगु ज्ञाने वना च्वन श्व अमिसं उगु संसार मस्यु मखु । अथेया निति थमिसं मदुगु दक्ख संसार दुधैगु कल्पनायाना च्वनी । कल्पनायाना संसार धैगु फुक्कदु फुनानं वनीतिनी धैगु ज्ञाने वना च्वनी । उगु ज्ञाने वना न्हापानं जुया वने

(१७)

धुंनुगु संसारया कल्पनायायो हानं जुया वैतिनिगु संसारया कल्पनायायी । आनं जुया च्वनं धेगु संसारया कल्पना यायी । अमिसं थथे कल्पना यायनां
 धेगुनं दु रूप धेगुनं दु धेगु ज्ञाने वनी । अमिसं दहेमदुगु सकल संसारया कल्पना यायी । थव मदुगु सकलसं सारया कल्पनायासैलि गुगु यथार्थ थें जुया च्वंगु
 धायेंमागु सुखगु लें सीमखु खनीमखु । मुख्यगु गुगु लें मस्यूसैलि मखं सैलि संसार याकें छुतेजुया वने फैमखु तःधंगु ज्ञानया तत्व थवीमखु उकिं अमित
 छं ज्ञान मस्यूपिं मूर्खत धेगु ल्याखे वनी अमिसं धायेंयागु सत्यगु संसारया ज्ञानस भट्ठाते मखु । निश्चयनं हेसारिपुत्र बोधिसत्व महासत्व धेपिसंजा सं
 सारया छु पदार्थहेनं दित्तछवैमखु ॥ ॥ थुलि अज्ञा जुमेली आयुष्मान् सारिपुत्रं भगवान् याके थथे विन्ति यात । हे भगवन् थथे (शिक्षा) स्यंम्ह बोधि
 सत्वमहासत्वं सर्वज्ञ ज्ञानलाये धेगु शिक्षा स्यनी ला ? ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सारिपुत्र थथे (शिक्षा) स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्वं सर्वज्ञ ज्ञान
 लाये धेगु शिक्षा स्यनी मखु ॥ हानं हे सारिपुत्र थथे स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्वं संसारयागु दक्कशिक्षा स्यनी । हे सारिपुत्र थथे स्यंम्ह बोधि-
 सत्व महासत्वं सर्वज्ञ ज्ञानस स्यनी उम्हसिया सर्वज्ञ ज्ञान सत्तिनावै सर्वज्ञ ज्ञाने थ्यनी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूतिं भगवान् याके थथे विन्ति
 यात । हे भगवन् गुम्हं गुम्हसें थथे न्यनी । थव मायापुरुष-चटकयाना केनातः म्हे थें जक दैच्चंम्ह कल्पनां जक दैच्चंम्ह पुरुषं सर्वज्ञ ज्ञानस
 स्यनी ला ? वया सर्वज्ञ ज्ञान सत्तिना वैला ? व सर्वज्ञ ज्ञाने थ्यनी ला ? । थथे न्यंम्ह सित्तिजि गथे कने ॥ ॥ थथे न्यसैलि भगवानं अयुष्मान्
 सुसत्ति यात थथे आज्ञा दयेकल । अथे न्यनीम्हसित्त हे सुभूते थव खँ थन छंतहे धाये छंगयेयः अथे हे कँ ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुया विज्यासैलि

(१८)

आयुष्मान् सुभूतिं साधु हे भगवान् आज्ञा दयेका विज्याहं धका भगवान् या बचन न्यनेत च्वन ॥ ॥ भगवानं थथे आज्ञा दयेका विज्यात ।
 हे सुभूते थव माया-चटक- धेगु मेगु हे थव खने दै च्वंगु रूप धेगु मेगु हे । हानं माया धेगु मेगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान धेगु मेगु हे लाकि
 धेगु छं छु मती तया । अर्थात् माया धेगु छगू अलग हें रूप आदि हानं मेगु छगू अलग हें लाकि छु ? मायानं रूप आदिनं छगू हेला धेगु भाव ॥
 सुभूति विन्ति यात ? । मखु थथे निश्चयनं हे भगवन् । मेगु हे माया मेगु हे वरूप मखु । हे भगवन् रूप धेगु हे माया माया धेगु हे रूप । हे भगवन्
 मेगु हे माया । मेगु हे वेदना । मेगु हे संज्ञा । मेगु हे व संस्कार मखु । वेदना संज्ञा संस्कार हे हे भगवन् माया माया हे हे भगवन् वेदना संज्ञा
 संस्कार । हे भगवन् मेगु हे माया मेगु हे व विज्ञान नं मखु हे भगवन् विज्ञान धेगु हे माया माया धेगु हे विज्ञान खः । (माया व रूप आदि छगू २
 मखु माया हे रूप आदि रूप आदि हे माया धेगु भाव) ॥ ॥ थुलि धासैलि भगवानं आज्ञा दयेका विज्यात ॥ हे सुभूते थव छं छु थवीका ? संज्ञा
 थव पंचोपादा नस्कन्ध धेगु न्यागुयां छपुचः जुया च्वंगु माया चटक थें जुया जकखने दैच्चंगु वस्तु यात हे जक बोधिसत्व धेगु नांतया उगुनिमित्त
 दयेका ज्या याता च्वंगु । समज्ञा - न्यागुया पुचः जुया च्वंगु वस्तु यातः जिधेगु धया च्वंगु । प्रज्ञप्ति-सीकेगु व सीकेम्ह कायेगु वस्तु व कायीम्ह आदि
 दु धेगु ज्ञाने वना च्वंगु । व्यवहार- करपिसं छं धाःला मधालाः धेगु व्यवहार ज्ञाने वना च्वंगु । थुगु आदि थव न्यागुया छपुचः-छ ग्वारा जुया
 च्वंगु कल्पनामात्र नामात्र यात हे जक बोधिसत्व थका धे च्वन ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेका विज्यासैलि आयुष्मान् सुभूतिं भगवान् याके थथे

(१६)

बिन्तियात ॥ थये हेख थ्व हे भगबन थये हेखः थ्व हे सुगत । (ऐश्वर्य दुम्ह बीर्य दुम्ह जश कीर्ति दुम्ह शोभा दुम्ह पुण्यदुम्ह हान पापकर्म जन्म थ्व छगुजा सीकेमानि धैगु इत्यादि मदुम्ह सित भगबान धका धायी) [दक्क संसार यागु सर्व आकार स्यूगु ज्ञानसं वंम्ह स्यात् सुगत धका धायी ।] अथेया निंति निश्चयनं हे भगबन प्रज्ञापारमितास शिक्षा स्यम्ह बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक सम्बोधि ज्ञाने माया पुरुष थ्यं कल्पनायाम्ह पुरुष थै जुया स्यने माः ॥ थ्व छुया हेतुं धासा । निश्चयनं हे भगबन । थ्व न्यागु उपादान स्कन्ध यागु शरीर धारण याना चर्वापित माया पुरुष-चटकयाना पिकया कर्चापि पुरुष पि थै धका थ्वीकेमाः गु जुगा च्वन । थ्व छुया हेतुं धासा । निश्चयनं हे भगबन रूप धैगु दक्क हे माया समान - चटक याना क्यंगु बस्तु थ्यं जक खने दै च्वंगु धका छलपोलं आज्ञा दयेका बिज्यात - ॥ गुगु हानं गन रूप धैगु दै अन मिखा न्हायेप न्हाये मेः शरीर मन दै न्यागु उपादान स्कन्ध दै । व थै निश्चयनं हे भगबन वेदना संज्ञा संस्कार धैगुनं माया समान धका आज्ञा दयेका बिज्यात । अथे हे निश्चयनं हे भगबन् बिज्ञाननं माया समान धका छलपोलं आज्ञा दयेका बिज्यात । गुगु विज्ञान धैगु व छुगु इन्द्रिय उगु न्यागु स्कन्ध हे खः । हे भगबन् थुगु आदेश या ज्ञान न्यनाः न्हापां थ्व महायाने च्वै वोपि-नकतिनि थ्व महायाने च्वै पि न्हैपि बोधिसत्व महासत्त्वपि ग्याकान च्वने मा ग्यानाम च्वने मा ग्यायेमायेका मच्चने मा ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते न्हापां महायाने च्वैपि बोधिसत्व महासत्त्वपि यदि पाप मित्रया ल्हातो लाःपि जूसा (थ्व आदेश न्यना) ग्याकाः च्वनी ग्याना च्वनी ग्याये मायेका च्वनी ।

(२०)

थतल यदि हे सुभूते न्हापां महायाने च्वै वो पि बोधिसत्व महासत्त्वपि कल्याण मित्रया ल्हातो लाःपि जूसा (थ्व आदेश न्यना) ग्याका च्वनीमखु ग्याना च्वनीमखु ग्यायेमायेका च्वनी मखु ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि आयुष्मान् सुभूति भगबान् याके थये बिन्ति यात । हान हे भगबन् बोधि-सत्त्व महासत्त्वया कल्याण मित्र धैपि सुधका सीकेमा ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । गुम्हसँ वैंत थ्व पारमितास अनुमतिवी स्यने कने यायी । गुम्हसँ थ्वैंत मारंयायोगु कर्मया उपदेशवी-थुगु २ मारयादोष । थुजोगु प्रकारया मारकर्म सीकेमाः थुजो २ गु मारयाकर्म थन्योगु छं सीका तेमाः धका शिक्षा बिया बिज्यायीपि हे सुभूते तःधंगु कवचं त्यूम्ह (महायाने वनेत तयार जूम्ह) महायाने च्वंम्ह महायाने गया थहां वंम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया कल्याण मित्र धका सीकेमाः ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि आयुष्मान् सुभूति भगबान् याके थये बिन्ति यात । गुगु हे भगबन् छलपोलं थये आज्ञा दयेका बिज्यात । हे सुभूते तःधंगु कवचं त्यूम्ह ! महायाने च्वंम्ह महायाने गया थहां वंम्ह थपि बोधिसत्व महासत्त्वया कल्याण मित्र धका सीकेमा धका । गुगु हे भगबन् छल पोले बोधिसत्व महासत्त्वधका धै बिज्यात थन हे भगबन् बोधिसत्व धैगु छुपवार्थ- (छुयात धैतगु) थये बिन्तियासैलि भगबानं आयुष्मान् सुभूतियात थये लिसः बिल । हे सुभूते बोधिसत्व धैगु पदार्थ हे अपदार्थ (धार्येयागु तत्वया बिचारं छुंजीब बस्तु मखया च्वंम्ह गनं च्वनाम च्वंम्ह सुन्यगु ज्ञानजुया च्वंम्ह) थ्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते बोधि-सत्त्व महासत्त्व धैम्हसँ संसारया दक्क पदार्थ छुं हे मखंगु (छुं हे मदु धैगु ज्ञानया) शिक्षा स्यनी । हे सुभूते निश्चयनं बोधिसत्व महासत्त्व संसारया दक्क पदार्थ (सीकेगु स्वैगु) छुं हे

(२१)

दुग्धसखु धैगु [धर्मधातुया अभेद्य ज्ञान अप्रतिष्ठार्थः गोत्र-धैगु धैगु धायेगु मदुगु गोत्र) या ज्ञाने वना अनुत्तर सम्यक्संबोधि बांलाक श्रीकं । हे सुभूते संसारया सर्व आकार थथे जुयाच्चंगु (धैगु बोधजुगुलि) थुगुलि हेबोधिसत्व महासत्व धका धैतल ॥ ॥ सुभूतिधाल । गुगु हा । भगवान् थथे आज्ञा दयेका बिज्यात । बोधिसत्व महासत्व धका । हे भगवन् हानं छुया निमित्तं बोधिसत्व महासत्व धका धैतल ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । असंख्य सत्त्वगणपि नं थनं दक्खं छुया आदि अत्त मदुगु संसारया रूपजुया-सःधंगु चित्तम्ह जुयी दक्ख सत्व पिनिमध्ये तः धंगु चित्तम्ह जुयी अथेयान्ति बोधिसत्व महासत्व धका धैतल । थनंलि आयुष्मा सारितुत्रं भगवान् याकं थथेबित्तियात । हे भगवन् गुगुया निमित्तं बोधिसत्व महासत्व धका धाःगुखः थुगु ज्ञान जिकेनं बांलाक प्रकाश ज्वीला ? । भगवान् आज्ञा दयेकल । प्रकाश जुयीमा छंत हे सारि-पुत्र गुगुया जाथ्व हेसमय खःधका छं सीकी ॥ ॥ आयुष्मान् सारिपुत्रं धाल । तच्चोगु आत्मा दृष्टि जि जिगुः आत्मा धका खनेगु । सत्वयादृष्टि-प्राणि धका खनेगु । जीवयादृष्टि इन्द्रियं सहित जुया स्वाना च्वनागु सीमानिगु ज्यू धका खनेगु पुद्गल दृष्टि-हानं हानं गती (वनीपित पुद्गलधायी थ्व धका खनेगु) । जीव दृष्टि-[उत्पत्ति धैगु खनेगु] । बिभव दृष्टि-[मदेवनीगु धैगु खनेगु] उच्छेद दृष्टि-लहापादेच्चंगु मदेवने वंफल धैगु खनेगु शाश्वत; दृष्टि-नित्य सदां देगु धका खनेगु । जि जिगु धया पंचस्कन्धया शरीर खनेगु । थुलि आदि खनेगु दिष्ट फुकेत धर्म देशनायायी उकिया कारणं बोधिसत्व महासत्व धका धैतल ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याकं थथे बित्तियात । हे भगवान् गुगुया निमित्तं बोधि-

(२२)

सत्व महासत्व धागुखः थुगु ज्ञान जिकेनं बांलाक प्रकाश ज्वीला ? ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल प्रकाश ज्वीमा छंत हे सारि पुत्र गुगुया जा थ्वहे समयखः धका छं सीकी ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन् बोधिसत्व महासत्व धका धाल । गुगुजा थ्व हे भगवन् बोधिचित्त (प्राणिधि प्रस्थान हानं उत्पत्ति मदुधैगु चित्त) सर्वज्ञगु चित्त छं मल मदुगु चित्त समान मदुगु चित्तः सकल श्रावक प्रत्येक बुद्धिपिसं साधारणं ध्वीकं मफुगु चित्त उगु चित्तनं वनी मखु बांलाक च्वनी मखु । थ्व छुयाहेतुं धाःसा गुगु जा सर्वज्ञगु चित्त मलमदुगु चित्त च्वनेगु मदुगुखः थथे हे निश्चयनं थ्व सर्वज्ञगु चित्त मलमदुगु च्वनेगु मदुगु थ्वचित्ते हेनं (माया पुरुषया भावनायाना) वनी मखु बांलाक च्वनी मखु । अथेया निति बोधिसत्व महासत्व धकागु ल्याखे वनी ॥ थनंलि आयुष्मान् सारि पुत्र आयुष्मान् सुभूतियात थथे धाल । छुया कारणं हे आयुष्मन् सुभूते थ्व चित्ते हेनं वनी मखु च्वनीमखु । सुभूतिधाल चित्त मदुगुलि हे अयुष्मान् सारि पुत्र थ्वचित्ते हेनं वनी मखु च्वनीमखु । सारिपुत्रं धाल । हानं हे आयुष्मन् सुभूते गुगु थ्व मदुगु चित्त दुला कि छु ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन् व मदुगु चित्ते दुधैगु वा मदु धैगु वा दे धैगु वा लाम ज्वीला वा छु ? ॥ ॥ सारिपुत्रं धाल दैमखु निश्चयनं हे आयुष्मन् सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल हे आयुष्मन् सारिपुत्र यदि थ्व मदुगु चित्ते दुधैगु वा मदुधैगु वा दैमखु धैगु वा लाये फेमखुगु धासेलि थ्वगथे ? आयुष्मान् सारिपुत्रं थथे धाल । गुगु जा मदुगु चित्त थ्व देला ? । सारिपुत्रं धाल । साधु साधु हे आयुष्मन् सुभूते गुगु प्रकारं जा भगवान् छःपितक्केश फुकेगुली च्वपिनि मध्ये मुख्यम्ह धका आदेश बियी तःम्ह धका छःपिसं आदेश बिल ॥ ॥ थनंलि पूर्ण मैत्रायणी पुत्र भगवान्

(२३)

याके थथे बित्तियात । हे भगवान गुग्गु थ्व महासत्त्व महासत्त्व धका धाःगु । तच्चोत वनेत थिक् जूम्ह महायाने वंम्ह महायान गुग्गु महासत्त्व । थुलिया नित्ति उम्ह महासत्त्व महासत्त्व धेगु ल्याखे वनी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे बित्तियात । गुग्गु थ्व (महायाने वनेत) तच्चोत थिक् जूम्ह (संग्रामे वनेत कदचं तिया तयार ज्वीगु थें मेपिसं स्थंके मफयेक कुट्के मफयेक क्वातुक मन समा धानधाना तयार जूम्ह) महायाने वंम्ह धका आज्ञा दयेका बिज्यात । गुलि (गुलि क्रिया अथवा पुण्य) हे भगवान् बोधिसत्त्व महासत्त्व तच्चोत तयार जूम्ह ज्वी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल ॥ थन हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वया थथे (चित्त) ज्वी ॥ प्रमाण मदयेक सत्त्वापित जिनिर्बाण याना बी संख्या मदयेक सत्त्वापित जि बांलाक निर्बाणपदलाका बी धका ॥ ॥ हानं गुलि बांलाक निर्बाणलाका बीमाःपि खः थपि हे मडु । वं सु सत्त्वापित बांलाक निर्बाणलाका बी । गुग्गु जा हानं सुद्धम्हसत्त्व हे निर्बाण जूम्ह मडुगुगुलि हानं बांलाक निर्बाण छ्वोगु ज्वी । थ्वछुया हेतुं धाःखा । हे सुभूते । संसारया दक्क पदार्थ माया (चटक) धेगु यात ज्वना । (संसारया दक्क पदार्थ स्वेबले सत्यं धायेयागु न्यायं बिचारयाये बले फुक्क असत्य माया-चटकथें जक फुक्कहे झुठ्) ॥ गथें जा निश्चयनं हे सुभूते तच्चकं सःम्ह माया कार (चटक यायीम्ह) वा चटक यायीम्हस्या शिष्यं प्यकाले मायां (चटकयाना) आपालं लोकापि दयेकैदयेका वहे लोकापि फुक्कं हानं मदेका छ्वे । हे सुभूते थ्व छछुमाने याना । निश्चयनं अन सुनानं स्याःगु वा सीगु वा नाशजुया वन धेगुवा मदया वन धेगु खेला? ॥ ॥ सुभूति धाल छै मखु निश्चयनं हे भगवान् ॥ भगवानं आज्ञादयेकल

(28)

यथे हे हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रमाण मदेक संख्या मदेक सत्त्वपि निर्वाणं छ्वे । वं सुं गुम्हं सत्त्व निर्वाणं छ्वोगु वा गुगुलि याणा नि-
र्वाणं छोगा धंगुनं देमखु ॥ यदि क बोधिसत्त्व महासत्त्व थुगु आदेश गुगु आदेश थुगु न्यमा ग्याका छ्वनी मखु ग्याना छ्वनी मखु ग्याये
मायेकं मखु थुकि हे सुभूते थुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व तच्चोतं तयार जूम्ह धका सीकेमाः ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् या-
के थये बित्तियात हे भगवन् छलपोल भगवान् गुगु प्रकारं आज्ञा दयेका विज्यागुखः अथे हे उकिया अर्थ जि लुमं निश्चयनं हे भगवन् हात
थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व तच्चोतं तयार जूम्ह मखु (महंन्याने वनेत मयारि जूम्ह मखु) धकानं सीकेमाः ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थ-
ये हे खः थ्व हे सुभूते थये हे खः थ्व । निश्चयनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व तच्चोतं तयारिम्ह मखु धका सीकेमाः ॥ थ्व छुया हेतुं धासा । हे सु-
भूते सर्वज्ञ ज्वीत सीकेगु धंगु छुं दुगु मखु (दयेकुम्ह धंम्ह सुं मदुया निति) नाश जुया वनीगुं मदु (छुं हे मदुगु छु नाश जुया वनी) छुं संस्का-
र-दयेका तःगु धंगु मदुगु (छुं मदुगुली छु कर्म यायेमाली) थ्व सत्त्वपि सुनानं दयेका तःपिनं मखु । मदया नाश जुया वनीपि नं मखु छुं कर्म
दयेका तःपिनं मखु सु सत्त्वया निमित्ते महायावे वनेत तच्चोतं तयार जुया वनी ॥ ॥ (थ्व ग्रन्थे जुया वंगु जुया वंगु जू वंगु भेदं । अ-
थवा दुगु मदुगु दुगु मदुगुया छिये कर्म यायेगुया भेदं । अथवा वनेत तयार जूम्ह वंम्ह वनाः अन थंका प्रवेश जूम्ह पुलि आविया भेदं सकभ-
नं हे स्वंगुयया भेदं ब्याख्या याणा तःगु धका सीकेमा) ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थुगु प्रकारं बित्तियात ।

(२५)

अथे हे खः थ्व हे भगवन् थवे हे छः थ्व हे सुगत । थ्व छुया हेतुं धाःसा । अथे हे निश्चयनं हे भगवन् रूप अबद्ध अमुक्त (बन्धन-कुनेगु चीगु । मुक्त- फेनेगु तोतेगु । त्रिधातु सुवन- दक्क रूपदक्क संसार चित्त चित्तया कल्पना मात्र सुनानं धाथे रूप- बस्तु दयेका थिति नियम दयेका उकी तया तःगु अथे छुं मदुगु जूया निरिति अर्थात् सुनानं स्वीतं छुं बस्तु यातनं कुनेगु चीगु याना तःगु मदुगु जूयानिति रूपयात बन्धने तया संसारे लाका तःगु मदु उकिं रूप बन्धने मखु । हानं- रूप धेगु कल्पना यासा देगु कल्पना मयासा मदुगु धाथे न्यायया तत्त्व बिचारं स्वेबले रूप धेगु हे मदुगु जूया निरिति रूप मोक्ष ज्वोगु- रूप यात फेनेगु तोतेगु धेगु नं दुगुमखु । उकिं रूप - मुक्त- मोक्ष वनीगु मखु । संसारे लाईगु निर्वाणे थ्यनीगु धेगु चित्तया अधिने चित्त म्हसीके गुली लाना च्वन धेगु- भाव-) । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार हानं अथे हे निश्चयनं हे भगवन् बिज्ञान न नं बंधनानं मखु मुक्तनं मखु । हे भगवन् रूप तथता (तथता धेगु न्ह्याबले गथेखः अथे संतुं थोरं च्वंगु गुबले बसेनीगु थन्योगु अन्योगु थुगु उगु धेगु धाथेगु मदुगु । आदि. अन्त मदुगु) नं अबद्ध अमुक्त थुगु प्रकारं बेदना तथतानं संज्ञा तथतानं संस्कार तथतानं बिज्ञान तथतानं हे भगवन् अबद्ध अमुक्तः ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् पूर्ण मैत्रायणी पुत्रं आयुष्मान् सुभूतियात् थवे धाल । हे आयुष्मन् सुभूते छःपिसं रूप अबद्ध अमुक्त धका धैविज्यात् थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञाननं हे आयुष्मन् सुभूते छःपिसं अबद्ध अमुक्त धका धैविज्यात् । हे आयुष्मन् सुभूते रूप तथतानं छःपिसं अबद्ध अमुक्त धका धैविज्यात् । थुगु प्रकारं बेदना तथतानं संज्ञा तथतानं संस्कार तथतानं बिज्ञान तथतानं हे आयुष्मन् सुभूते छःपिसं अबद्ध अमुक्त

(२६)

धका धै विज्यात् । गुगु रूप अबद्ध अमुक्त धका छःपिसं धैविज्यात् । अथे जूसा हे आयुष्मन् सुभूते व रूप गुगुजुलले ? । थुगु प्रकारं व बेदना गुगु संज्ञा गुगु संस्कार गुगु । गुगु बिज्ञान अबद्ध अमुक्त धका छःपिसं धै विज्यात् ॥ हे आयुष्मन् सुभूते व बिज्ञाननं गुगु जुलले ? । गुगु रूप तथतानं अबद्ध अमुक्त धका छःपिसं धै विज्यात् । व रूप तथता गुगु जुलले ? । थुगु प्रकारं व बेदना तथता गुगु व संज्ञा तथता गुगु व संस्कार तथता गुगु गुगु बिज्ञान तथतानं छःपिसं अबद्ध अमुक्त धका धै विज्यात् व बिज्ञान तथतानं गुगु ले ? ॥ ॥ थथे धासेलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् पूर्ण मैत्रायणी पुत्रयात् थथे लिसः बिल । हे आयुष्मान् पूर्ण गुगु माया पुरुषया रूप व अबद्ध अमुक्त (गुगुजा माया पुरुष चटक याना क्यंगुली खने दे च्वीपिं जापि व लोकव्य बहार सत्ये च्वीपिं पुरुषपिं परमार्थं दुगु मखु । दु धका कल्पना मात्र याना तःगु । उगु कल्पना-माया पुरुषया रूपनं तथता तथता प्याहा वोगु तथता स्वरूपगु जूया निरिति थ्व कल्पनाया रूपनं अबद्ध अमुक्त) थुगु प्रकारं गुगु माया पुरुषया बेदना गुगु माया पुरुषया संज्ञा गुगु माया पुरुषया संस्कार गुगुजा हे आयुष्मन् पूर्ण माया पुरुषया बिज्ञान ख व अबद्ध अमुक्त । हे आयुष्मन् पूर्ण गुगु माया पुरुषया रूप - तथता व अबद्ध अमुक्त थुगु प्रकारं गुगु माया पुरुषया बेदना-तथता गुगु माया पुरुषया संज्ञा-तथता गुगु माया पुरुषया संस्कार-तथता गुगुजा हे आयुष्मन् पूर्ण माया पुरुषया बिज्ञान-तथता ख : व अबद्ध अमुक्त धका सीकि ॥ थ्व छुया हेतुं धाःमा । असत्-धा थं दुगु मखु (कल्पना मात्रजक) जूया निरिति अबद्ध अमुक्त । रूपयाके छवेगु (सुन्यगु) जूया निरिति अबद्ध अमुक्त । [आदि] उत्पत्ति मदुगु ।

(२७)

जूयां निंति अबद्ध अमुक्तं च तच्चनं महायाने वनेत तयारि जूम्ह महायाने वंम्ह महायाने गयां वंम्ह [यान धेगु रथ उँरि गया वंम्ह ध-
यागु पद धका सीकि) बोधिसत्व महासत्त्वया तयार मज्जु तच्चकं तयार जूगु नं खः धका सीकी ॥ ॥ थुलि धासैलि आयुष्मान्
पूर्ण मैत्रायणी पुत्र नं मवांसे सुमुक्तं चन ॥ थनलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थये विति यात ॥ गथे हे भगवन् बोधिसत्व म-
हासत्त्व तच्चोतं तयारि जुया महायाने वंम्ह महायाने गया वंम्ह ज्वी । हानं थ्व महायान धेगु गुगु । अथवा गथे उकी प्रस्थान याना वंम्ह
धका सीके । अथवा थ्व महायाने गनं पिहा वनी । अथवा गुकिं थ्व महायाने च्वनी । अथवा थ्व महायाने गन च्वना च्वनी । अथवा थ्व
महायानं सु वनी ॥ ॥ थुलि धासैलि भगवान् आयुष्मान् सुभूति यात थये आज्ञा दयेकल ॥ हे सुभूते थ्व महायान धयागु अप्रमेय [थुगु उगु
थये च्वंगु अथे च्वंगु धेगु प्रतक्ष प्रमाण छुं मदुगु] यात धायोगु खः । अप्रमेय धेगु हे सुभूते प्रमाण मदुगु खः । गुगुजा हे सुभूते छं थये धाल ।
गथे थुकी प्रस्थान याना वंम्ह धका सीकेमाः । अथवा गनं थ्व महायाने पिहाँ वनी । अथवा गुगुलिं थ्व महाने प्रस्थान ययी अथवा गन थ्व
महायान च्वनी । अथवा थ्व महायानं सुवनी ॥ ॥ पारमितां प्रस्थान याना वना (दान आदि पारमितास चले याना ववं) त्रिधातु भुवनं
प्याहाँ वनी [त्रिधातु धयागु कामधातु १ रूप धातु २ आरूप्य धातु ३ ॥ नरक लोक १ प्रेत लोक २ तिर्यक (वांगपंछिया) लोक ३ मनुष्य लोक ४
हानं देव लोक छुगु छुछु धाःसा । चातुर्मेहा राजिक १ अर्यास्त्रिश २ यास ३ तुषित ४ निर्वाणरति ५ पर निर्मित बस बलि ६ ॥ हानं नर्क च्यागु

(२८)

छु छु धाःसा-संजीव १ कालसुत्र २ संघात ३ रौरव ४ महा रौरव ५ तमन ६ प्रतापन ७ अबिचि ८ ॥ द्वीप प्यंगु छु छु धाःसा-जम्बु द्वीप
१ पूर्व विदेह २ अरवर गोदातीय ३ उत्तर करु ४ ॥ थुगु प्रकारं नरक ८ द्वीप ४ देवलोक ६ प्रेत १ तिर्यक १ जम्मां याना नीगु २०
थ्व नीगु कामधातु ॥ ॥ थ्व कामधातुयाके च्वे झिन्हेगु १७ स्थानं संयुक्त जूगु रूपधातु । झिन्हेगु लोक छु छु धाःसा-वंम्ह कायिक १ वं-
म्ह पुरोहित २ महा वंम्ह ३ परित्ताभ ४ अप्रमाणभ ५ आभास्वर ६ परित्त शुभ ७ अप्रमाण शुभ ८ शुभ वृत्ति ९ अतभूक १० पुण्य प्रस-
व ११ बृहत्फल १२ अबृह १३ अतप १४ सुदश १५ सुदर्शन १६ अकनिष्ठ १७ थ्व झिन्हेगु रूप धातु ॥ ॥ थ्व रूप धातुयाके च्वे
प्यंगु स्थानं संयुक्तगु आरूप्य धातु । प्यंगु लोक छु छु धाःसा-आकाशा नन्त्या यतन १ विज्ञानानन्त्या यतन २ आकिचन्त्या यतन ३ नैव सं-
ज्ञा नासंज्ञा यतन ४ थ्व प्यंगु आरूप्य धातु ॥ थुलि स्वंगु लोक धातुं पिहाँ वना अर्थात् छुते जुया वना निर्वाण जुया वनी ॥ गुकिं आरम्भ-
यानागु खः अर्थात् गुगु उपाय कौशल आरम्भ जूगु खः उगुहे उपाय कौशलं (महा करुणाया स्वभावं निर्वाणे) च्वनी । सर्वज्ञतास च्वनी ।
बोधिसत्त्व महासत्त्व प्याहाँ वनी हानं गनं हे व पिहाँ वनि मखु । छुकोहे (छु महाकरुणाया स्वभावं नं) च्वनी मखु । गनं हे च्वनीनं म-
खु हानं उम्ह च्वनी सर्वज्ञतास थाये धेगु छु हे मदुगु योगं । हानं सुं हे महायानं (महायानया व्दारं प्याहाँ) वंगु मदु । वनीगु मदु । वना च्व-
गु मदु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ गुम्ह प्याहाँ वनी गुकिं प्याहाँ वनी (प्याहाँ वनीम्ह धेगु तोता वीनेगु थाये धेगु) रूप दुगु संसार या पदार्थ

(२६)

धैगु श्व निगुलि छुं दुगु मखु रूप छनेगु दुगु मखु । थये संसार धैगु सर्व छुं हे महुगुलि प्याहाँ वनीम्ह धैम्ह सु दै तोता वनेगु धैगु छु दै । हे सु-
भूते निश्चयनं अन्धोगु (ज्ञाने च्वम्ह) बोधिसत्व महासत्व महायाने वनेत तयारिम्ह (महायानया कवच नपालनं पचुम्ह) महायाने वम्ह महा-
याने गया थहाँ वम्ह ज्यो ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थये विन्ति यात । हे भगवन् महायान महायान ध-
का धाःगु देव लोक दैत्य लोक अनुष्ण लोक यात त्याकाः पुला वनीगु आकाश समान (सुन्यगु अनंत अपर्यन्त) जूगुलि अत्यन्त तः धैगु जूगु-
लि श्व महायान धका धैतल ॥ गथे आकाशे प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक सत्त्वपि न्ह्यं अर्थात् आकाशे गथे अप्रमाण असंख्य प्राणिपि च्व-
ना यथे च्वने ज्युगु यथे सने ज्युगु खः अथे हे हे भगवन् श्व महायाने प्रमाण मदके संख्या मदके सत्त्वपि न्ह्यं । यथे सनेछि । हे भगव-
न् थये जूया निति थुगु ज्ञानयात बोधिसत्व महासत्वपिनि महायान धका धैतल अथेया निति श्व [महायान] न वोगु खनेदै न वोगु खनेदै न -
(महायान धैगु थुथाये थन धैगु छुं) थाये दै । थुगु प्रकारं हे भगवन् श्व महायानया न पूर्वान्त [न्हापा थुबले निसें दुगु धैगु] दै । न अप-
रान्त [लिपा थुथाये तक्क च्वना फुना वनी धैगु] दै । न मध्य [आः छुं जुया च्वंगु दु धैगु] दै । अथेया निति हे भगवन् श्व यानया विचा-
रं [न न्हापा छुं जुया वने धुकल धैगु दै न आः छुं जुया च्वंगु दु धैगु दै न लिपा छुं ज्वीतिनि धैगु दै संसारया स्वभाव निर्मल-निर्वाण स्वल्प स्था-
पा लिपा आः धैगु स्वंगु अबस्थां छुं हे दुगु मखु सर्वहे सुन्य न्ह्याबले छगुहे अबस्था] समान जुया च्वन । उकिया निति महायान महायान ध-

(३०)

का धैतल ॥ ॥ थुलि धासेलि भगवान् आयुष्मान् सुभूति यात साधुकार बिल । साधु साधु हे सुभूते थयेहे खः श्व हे सुभूते थयेहे खः श्व ॥
श्व बोधिसत्व महासत्व पिनि थुजोगु महायान खः । थन [थुजोगु शिक्षा] स्यना बोधिसत्व महासत्व पिसं सर्वज्ञता लाना वन लायी लाना
च्वन ॥ ॥ थनलि आयुष्मान् पूर्ण मेत्रायणी पुत्रं भगवान् याके थये विन्ति यात । हे भगवन् श्व सुभूति स्थविरं प्रज्ञापारमिता फुकक
व्वता महायान उपदेश व्युगु धकाः धाये जीला ॥ ॥ थनलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थये विन्ति यात ॥ हे भगवन् जि प्रज्ञापार-
मिता यात तोता महायाने मुकना ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । हे सुभूते प्रज्ञापारमिताया उपदेश छुं कथं थें-ज्ञोलेंहं क मव्युगु मखु ॥ ॥
थुलि आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थये विन्ति यात ॥ बुद्धया अनुभावं हे जक खः हे भगवन् । हानं हे भगवन् निश्चयनं
न्हापा थुबले निसें बोधिसत्व जुल [बोधिसत्व दत्त] धैगु दै मखु । लिपा थुथाये तक्क दै धैगुनं दै मखु । आः बोधिसत्व जुल (बोधिसत्व दत्त)
धैगुनं दै मखु । श्व छुया निति दै मखु धाःसा । रुपया पर्यन्त महुगुलि [धर्म धातुयाकें भिन्न संसाया पदार्थ छुं हे दुगु मखु धैगु ज्ञानं रूप दवदनं
धर्म धातु अनंत अपर्यन्त जूगुलि] बोधिसत्व अपर्यन्त [अनन्त] धका सोकेमाः । थुगुहे प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार नं [सीके माल] । वि-
ज्ञानया पर्यन्त महुगुलि बोधिसत्वनं अपर्यन्त (अनन्त) धकाः सीके मालः । रूप बोधिसत्व धका धायेगु दैमखु श्व (रूप) धैगुनं दैमखु लायेनं
फैमखु । थुगुहे प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कारनं सीके माल । विज्ञानयात बोधिसत्व धका धायेगु दैमखु श्व (विज्ञान) धैगुनं दैमखु लायेनं फैमखु ।

(३१)

(छुं हे महु धैगु ज्ञाने थुगुउगु धायैगु लायेगु छुं धैगु भाव) । थुगु प्रकारं हे भगवन् दैचवैकं फुक्क सकल प्रकारया दक्क फुक्क बोधिसत्त्वया (रूप आदि) संसारया पदार्थधैगु (छुं हे) लाये फेमखु । उकिं हे भगवन् थुगुजा बोधिसत्त्व धका नां जुया ज्वगु खः थ्व बोधिसत्त्वया रूप आदि संसारया पदार्थ जिमखना । प्रज्ञा पारमिता नं जिमखना प्राप्त मजू । सबैजतानं जिमखना प्राप्त मजू । व जि हे भगवन् दैचवैकं फुक्क सकल प्रकारया दक्क फुक्क थ्व संसारया पदार्थ लायेगु महुं सैलि खनेगु महुं सैलि गुगु धर्म गुगु धर्म गुगु धर्म शिक्षाविये स्थाने कने याये । बुद्ध धैमहनं हे भगवन् थ्व नांमत्र बोधिसत्त्व धैमह नं हे भगवन् थ्व नांमात्र । प्रज्ञा पारमिता धैमहनं हे भगवन् थ्व नांमात्र । हे भगवन् थ्व नां नं मुक्त ज्वीमाम्ह दुगुमखु हे भगवन् गये जिजि धका थये धैचवैकं हः । अर्थात् गनं छुं पदार्थ जुया दैचवैगु भंत अन उत्पत्ति धैगुनं दैमखु । उगु मुक्त ज्वीमाम्ह धैगुनं दैमखु प्रज्ञा पारमिता समाप्त सिद्ध जुया चवंगु आत्मा धैगु भाव । थये दक्क संसारया पदार्थ छुं हे महुगु स्वभाव जुया ज्वंगु काये मज्जुगु मुक्त ज्वीमाः गुं मख या चवंगु गुगु रूप । गुगु थ्व वेदना संज्ञा संस्कार । थुगु काये मज्जुगु मुक्त ज्वीमाः गुं व विज्ञान । थुगु प्रकारं थ्व दक्क संसारया अस्वभाव स्वभाव मदया चवंगु उगु मुक्त ज्वीमाः धैगु दैमखु । गुगु दक्क संसार मुक्त ज्वीमाः गुं मखत अन संसार या पदार्थ स्वरूप धैगु छुं हे दुगु मखु धैगु जुया । व मुक्त ज्वीमाः गुं मखु संसार मुक्त ज्वीमाः गुं मखु संसारया पदार्थ दक्क प्रज्ञा पारमिताया स्वभाव छुया चवंगु [मुक्त मज्जुगु मुक्त मज्जुगु गनं ल्वीके फेमखु दक्क सबै सिद्ध जुया चवंगु धैगु भाव थये मुक्त यायेमाः पि सुं मदया चवंगु ली छुं अब बाव अनु मतिविये छुं स्थाने कने याये ॥ हे भगवन् मुक्त ज्वीमाः गुं

(३२)

दक्क धर्म वा बुद्ध धर्म वा बोधिसत्त्व धर्म वा गनं दै मखु । गुरु बोधि ज्ञान लायेत वनी । यदि उम्ह हे भगवन् थये धायैवले वेदना बोधो उपदेश बोधो बोधिसत्त्व महासत्त्वया चित्त लीन जुया मदया वनी मखु छुं मत्थूमहया भाव ज्वी मखु मोह ज्वी मखु मन बिबुस ज्वी मखु स्वाकं जक न्यनः धका परंता यायी मखु न्यनागु कामता भंग ज्वी मखु ग्याका चवनी मखु ग्याना चवनी मखु ग्याये मायेकै मखु ॥ थये सो-के माः थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञा पारमितास धवी थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञा पारमिताया भावना यायी थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञा पारमिता परीक्षा यायी थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञा पारमिता चिन्तना यायी थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञा पारमिता हे खः थये धका ॥ ॥ थ्व छुया हेतु धाःसा हे भगवन् गुगु बखते बोधिसत्त्व महासत्त्व थुगु धर्म प्रज्ञा पारमितास परीक्षा यायी उगु बखते न रूप दुधका खनी न रूप दुधका धायी न रूपया उत्पत्ति खनी न रूप मद वनी धका खनी । थुगु प्रकारं न वेदना न संज्ञा न संस्कार न विज्ञान दुधका खनी न विज्ञान दुधका कायी न विज्ञानया उत्पत्ति खनी न विज्ञान मद वनी ॥ थ्व छुया हेतु धाःसा ॥ थये निश्चयनं गुगु रूपया उत्पत्ति महु व रूप ज्वी मखु गुगु रूप फुता वनी धैगु महुगु व रूप ज्वी मखु थये उत्पत्ति महुगु अर्थात् छुं हे महु धैगु व रूप अनं तिगु धखु निता मखु हानं फुता वनीगु महुगु व रूप वनं तिगु मखु थ्व निता मखु । हानं गुगु थये ध्यातल रूप धैगु थ्व [दु धैगुनं महु धैगुनं] तिगु महुगुया त्या याता तल । थुगु प्रकारं थ ये निश्चयनं गुगु वेदनाया संज्ञाया संस्कारया अथे हे निश्चयनं गुगु विज्ञानया उत्पत्ति महु व विज्ञान ज्वी मखु गुगु विज्ञान फुता वनी धैगु महु

(३३)

व विज्ञान ज्वी मखु थये उत्पत्ति मदुगु व विज्ञान व निगु मखु थ्व निता मखु (छगु हे खः शून्य हे खः धैगु अर्थ) हानं गुगु थये धयातल विज्ञान धैगु थ्व [दु धैगुनं मदु धैगुनं] निगु मदुगुया ल्याः याना तल ॥ ॥ थुगु प्रकारं हे भगवन् गुगु बखते प्रज्ञापारमितास दक्व आकार दक्व संसारया पदार्थ परीक्षा यायी उगु बखते न रूप दुधका खनी न रूप दुधका धायी । न रूपया उत्पत्ति खनी न रूप मदं वनी धका खनी थुगु प्रकारं न वेदना न संज्ञा न संस्कार न विज्ञाननं दु धका खनी न विज्ञान दु धका धायी न विज्ञानया उत्पत्ति खनी न विज्ञान मदं वनी धका खनी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थये निश्चयनं गुगु रूपया उत्पत्ति मदु व रूप ज्वी मखु गुगु रूप फुना वनी धैगु मदु व रूप ज्वी मखु थये उत्पत्ति मदुगु - छुंहे मदु शून्य धैगु व रूप व निगु मखु नितामखु हानं फुना वनीगु मदुगु व रूप वनं निगु मखु थ्वनं निता मखु ॥ हानं थुगु थये धयातल रूपधैगु थ्व [दुधैगुनं मदु धैगुनं] निगुमदुगुया ल्याः याना तल ॥ थुगु प्रकारं थये निश्चयनं गुगु वेदनाया संज्ञाया संस्कारयानं अथेहे निश्चयनं गुगु विज्ञानया उत्पत्तिमदुगु व विज्ञान ज्वीमखु गुगु विज्ञान फुनावनी धैगुमदु व विज्ञान ज्वीमखु थये उत्पत्ति मदुगु व विज्ञान व निगु मखु थ्वनिता मखु अर्थात् छगु हेखः शून्यहे खः धैगु अर्थ । हानं गुगु थये धयातल विज्ञान धैगु थ्व (दुधैगुनं मदु धैगुनं निगु मदुगुया ल्याः याना तल ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियात थये घाल । अथेयानिर्निर्ति निश्चयनं गथे छलपोलंआजा दयेका विज्यानागुखः थुकिया अर्थ जिंसिल अथेहे बोधिसत्त्वनं उत्पत्ति मदुगु हे खः ॥ हे आयुष्मान् सुभूते यदि हानं बोधिसत्त्वनं मदु वासैलि बोधिसत्त्वं छु

(३४)

दुष्कर चर्या चलेयायी । उगु थुगु सत्त्वया निमित्ते छु दुःख यायेगु उत्साह यायी ॥ ॥ थये न्यसैसि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् शारि- पुत्र यात थये लिसः बिल । हे आयुष्मान् सारिपुत्र दुष्कर चर्या चलेयाःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व (दुधका) जि माने मर्याना हानं गुम्ह बोधि सत्त्व सहासत्त्व दुष्कर संज्ञा-अर्थात् प्राणिपिनि लागी लहाहा तुति मिखा क्षो सर्व शरीर आदि दान यायेगु असंख्य दुःख कष्ट ज्वीकाः मया ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ निश्चयनं हे आयुष्मान् सारिपुत्र दुष्कर संज्ञा (तच्चकं थाकुगु कष्टगु) धका मतीतया अप्रमाण असंख्य सत्त्व पित हित याये फेमखु । छु धाःसा सकल सत्त्वयाके मां संज्ञायाना (मांभाःपा) बोभाःपा काये भाःपा म्हायाये भापाः मिसा मिजं पिके थये थुजोरपि भाःपा (थापि सकल निर्वाण छोयेया लागी न्हायथे जागु दुष्कर चर्या-दुःख कष्ट नये माःसां) सुख जूगु धैगु हे मती तया बोधिसत्त्व महासत्त्व बोधिसत्त्व चर्या चलेयायी । (थःगु कर्तव्यगु थःतच्चकं यथा चवंगु ज्याया निमित्ते न्हायाक्क न्हायथे जाःगु दुःख कष्ट नयेमाःसां सुख जक हे जूयी दुःख धैगु दैमखु दुःख यातनं सुख याये मफयेकं दुःख यात मचायेकं मफयेकं दुष्कर चर्या याये फेमखु धैगु भाव) । अथेया निर्निर्ति बोधि सत्त्व महासत्त्व सकल सत्त्व प्राणिपिके मां बो काये म्हायाये दक्व थःहे थःगुशरीर हे धैगु (चित्त) उत्पत्ति यायेमाः ॥ गथे थःगु आत्मा यात थःगु शरीर यात दैचवैक्कं फुक्कं सकल प्रकारया दक्व फुक्कं दुःख याके छखे यायेमाः । थये हे सकल सत्त्वपितनं दैचवैक्कं फुक्कं सकल प्रकारया दक्व फुक्कं दुःख याके छखे याना बोमाः । थुगु प्रकारं सकल सत्त्वयाकि (थःमां बो काये म्हायाये आदि थःगु शरीर थःहे धका) खनेमाः । जि

(३५)

रा श्व सकल सत्वयात तोते योग्य मजु । जि श्व सकल सत्त्व यात परिमाण हे महुगु दक्ख दुःख या के छुछे पांना बोमाः । अन्ते जित्तः
सत्तंसः कूहे कुचा २ थल धाःसां जि थुकी चित्ते दुःख ताये मज्जू । निश्चयनं बोधिसत्त्व महासत्त्वं थये चित्त उत्पत्ति यायेमाः । यदि शुभ्रसें थु-
जोगु चित्तयाता च्वन धाःसा वं दुःख कण्ठ यात-दुःख कण्ठ नल धैगुहे ज्वी मखु । दुःख कण्ठ धैगुहे ज्वी मखु । (शून्यता ज्ञानया विचारं चित्त
हे महुगुया विचारं) । हानं मेगु हे आयुष्मान् सारिपुत्र, बोधिसत्त्व महासत्त्वं थुजोगु चित्त उत्पत्ति यायेमाः दैच्चवैक्खं फुक्कं सकल प्रकारया दक्ख
फुक्कं आत्मा हे महु (आत्मा) दैच्चवैक्खं महु । थये हे दैच्चवैक्खं फुक्कं सकल प्रकारया दक्ख फुक्कं संसारया पदार्थ धैगु महु लायेगु, छुं' महु
थुगु प्रकारं दुनेयागु पिने यागु दक्ख संसारया पदार्थ धैगुनं महु धका थ्वोकेमाः । यदि थुजोगु चित्तं चलेयात धाःसा वं दुःख कण्ठ यात दुःख
कण्ठ नल धैगु हे दैमखु । अर्थात् छुं हे दुःख कण्ठ थोमखु । गुगु जा हानं आयुष्मान् सारिपुत्र छं थये धाल बोधिसत्त्वया उत्पत्ति महु धका
बोधिसत्त्व धैम्ह दैमखु धका । थये हे ख श्व हे आयुष्मन् सारिपुत्र थये हे खः श्व बोधिसत्त्व उत्पत्ति महुगु खः ॥ ॥ सारिपुत्रं धाल ॥ हानं
छु हे आयुष्मान् सुभूते बोधिसत्त्व जक उत्पत्ति महुलाकी बोधिसत्त्व धर्म्मनं [मार्ग ज्ञता आदि ज्ञाननं] उत्पत्ति महु ॥ ॥ सुभूति धाल । हे आयु-
ष्मन् सारिपुत्र बोधिसत्त्व धर्म्मनं उत्पत्ति महु ॥ ॥ सारिपुत्रं धाल । हानं छु हे आयुष्मान् सुभूते बोधिसत्त्व धर्म्म जक उत्पत्ति महुला
सर्वज्ञतानं उत्पत्ति महु ॥ ॥ (सुभूति) धाल । हे आयुष्मान् सारिपुत्र सर्वज्ञतानं उत्पत्ति महु ॥ ॥ [सारिपुत्रं] धाल । हानं छु हे आयुष्मान्

(३६)

सुभूते सर्वज्ञता जक उत्पत्ति महु लाकि सर्वज्ञता धर्म्मनं (सर्वज्ञज्वीगु ज्ञाननं) उत्पत्ति महु ॥ ॥ [सुभूति] धाल । हे आयुष्मन् सारि-
पुत्र सर्वज्ञता धर्म्मनं उत्पत्ति महु ॥ ॥ (सारिपुत्रं) धाल । हानं छु हे आयुष्मन् सुभूते सर्वज्ञता धर्म्म जक उत्पत्ति महु लाकि पृथग्जननं
(तःधंगु ज्ञानया लं मख्वं पिनं) उत्पत्ति महु ॥ ॥ (सुभूति) धाल । हे आयुष्मन् सारिपुत्र पृथग्जननं उत्पत्ति महु ॥ ॥ (सारिपुत्रं)
धाल । हानं छु हे आयुष्मन् सुभूते पृथग्जन जक उत्पत्ति महुलाकी पृथग्जन धर्म्मनं (राग द्वेष आदि दुगु धर्म्मनं) उत्पत्ति महु ॥ ॥ [सु-
भूति] धाल । हे आयुष्मन् सारिपुत्र पृथग्जन धर्म्मनं उत्पत्ति महु ॥ ॥ थये धासेलि आयुष्मान् सारिपुत्र आयुष्मान् सुभूतियात थय
धाल । हे आयुष्मन् सुभूते, यदि बोधिसत्त्वनं उत्पत्ति महु बोधिसत्त्व धर्म्मनं उत्पत्ति महु सर्वज्ञतानं उत्पत्ति महु सर्वज्ञता धर्म्मनं उत्पत्ति महु पृ-
थग्जननं उत्पत्ति महु पृथग्जन धर्म्मनं उत्पत्ति महु [धासेलि] निश्चयनं हे आयुष्मन् सुभूते थये ज्वीबले 'छुं' जत्त हे याये म्वाःक (छुं चयहि या-
ये म्वाःक) बोधिसत्त्व महासत्त्वं सर्वज्ञता (बुद्धपद) लायि । थये धासेलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् सारिपुत्र यात थये लिस विल । हे
आयुष्मन् सारिपुत्र जि उत्पत्ति हे महुगु धर्म्मया पदार्थया लायेगु दै धैगु इच्छा मयाना लायेगुनं इच्छा मयाना ॥ छुं हे उत्पत्ति महुगुली छु ला-
येगु धैगु दै ॥ ॥ (सारिपुत्रं) धाल । हानं छु हे आयुष्मन् सुभूते उत्पत्ति महुगु पदार्थ उत्पत्ति महुगु पदार्थ हे जक लायेगु सिवाय छु दै
॥ ॥ सारिपुत्रं धाल हानं हे आयुष्मन् सुभूते उत्पत्ति जूगु पदार्थ हे उत्पत्ति मज्जूगु रूपं जूगु अथवा उत्पत्ति मज्जूगु यात हे उत्पत्ति धाःगु

(३७)

॥ ॥ [सुभूति] धाल हे' आयुष्मन् सारिपुत्र उत्पत्ति जूगु पदार्थ हे उत्पत्ति जूगु धका धायेफु । 'अथवा' उत्पत्ति जूगु पदार्थ जूसां [क-
ल्पनां उत्पत्ति याःगु जूया निति] उत्पत्ति मज्जुगु धैगु हे जुयो ॥ ॥ [सुभूति] धाल । हानं उत्पत्ति मज्जुगु पदार्थया रूपं उत्पत्ति जुल अथवा
उत्पत्ति मदुगु पदार्थ उत्पत्तिहे मज्जु ॥ ॥ [सारिपुत्र] धाल । हे' आयुष्मन् सुभूते उत्पत्ति जूगु धाःगुहे उत्पत्ति मज्जुगु रूपं जूगु अथवा उ
त्पत्ति मज्जुगु यातहे उत्पत्ति धाःगु ॥ ॥ (सुभूति) धाल । हे' आयुष्मन् सारिपुत्र उत्पत्ति जूगु पदार्थहे उत्पत्ति मज्जुगु धका धायी ॥ ॥
[सारिपुत्र] धाल । हे' आयुष्मन् सुभूते छुंहे उत्पत्ति जूगुमदु धकाः छपिसं धै बिज्यानाला ? [अथवा उत्पत्ति धैगुनं दु] ॥ ॥ -सुभूति:-
धाल । हे' आयुष्मन् सारिपुत्र उत्पत्ति धैगुहे मदुधका जि धया । हे' आयुष्मन् सारिपुत्र उत्पत्ति मदु धैगु जकहे जि खं । हे' आयुष्मन् सारि-
पुत्र उत्पत्ति मदुहे जक धैगु जिगु चित्तं खं । थथे हे जक हे' आयुष्मन् सारिपुत्र अत्यन्तहे नित्यगु गुबलें मसेनीगु रूपं खं ॥ ॥ थथे धासेलि
आयुष्मान् सारिपुत्र आयुष्मान् सुभूतियात थथे धाल । थ्व हे' आयुष्मन् सुभूति धर्म कनी पिनि मुख्यगुली तयेमाः - मुख्यहे ध्वीकेसाःगु जुया
च्वन ॥ थ्व छुया निति धाःसाः थथे निश्चयनं आयुष्मान् सुभूति स्थविर याके गुगु न्यनागु खः उगु २हे बांलाक कना भिज्याः संसारया पदार्थ
नं मवं संसारया पदार्थयात नं बिरोध मयाः ॥ ॥ थथे धासेलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् सारिपुत्र यात थथे धाल । हे' आयुष्मन् सा-
रिपुत्र धर्म द्वह्वां मवंपि भगवान् या श्रावक पिनिगु धर्महे थ्व गुगु २ प्रकारं न्यनीगु खः उगु २ प्रकारहे लिसः बिया अन्ते उकें छखे याना बी

(३८)

संसारया पदार्थ यातनं बिरोध यायीमखु संसारया पदार्थनं वनीमखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । गयेजा संसारया दक्क पदार्थ धैगु नां मात्र या-
त जक कया धैच्वंगु संसारया दक्क पदार्थ मथ्यू उकी चित्त मवंगु जूया निति ॥ ॥ थथे धासेलि आयुष्मान् सारिपुत्र आयुष्मान् सुभू-
तियात थथे धाल । साधु २ हे' आयुष्मन् सुभूते गुगु ? थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वया संसारया दक्क पदार्थ मथ्यूगु-सर्व धर्मा निश्चित पारगिता
॥ ॥ सुभूति धाल । प्रज्ञापारमिताहे खः हे' आयुष्मन् सारिपुत्र सकल यान- -श्रावक यान प्रत्येक यान महायान :- । दक्क संसारया पदार्थ
मथ्यूगुलि सर्व धर्मा निश्चित पारमितायानं -थ्वहे खः- । थुलि निश्चयनं बोधिसत्त्व महासत्त्वया थुजोगु प्रकारया दूनेयागु प्रज्ञापारमिताया
ज्ञान कनीबले थथे उपदेश बीबले चित्त लीन जुया नदया वनी मखु । खःला मखुला धैगु संखा ज्वी मखु । स्वरूपदु धैगु अज्ञाने ज्वी मखु । चि-
त्ताया मेगुहे ज्ञान झूठ् श्रःखः गु बुद्धि कया च्वनी मखु । उम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व थुगु प्रकारया प्रज्ञापारमिताया ज्ञानकया च्वनी । थुगु प्रकार
या मने निश्चययाये गुलि छखे मज्जुका च्वनी धका सीकेसाः ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सारिपुत्र आयुष्मान् सुभूति याके थथे न्यन । गयेहे
आयुष्मन् सुभूते गुम्ह मने निश्चय यायेगुलि छखे मज्जुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व जुयो प्रज्ञापारमिताया ज्ञानकया च्वन्हे धैगु गये जुयो । यदि
निश्चयनं हे' आयुष्मन् सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व मने निश्चय या येगुलि छखे मज्जुम्ह ज्वी व प्रज्ञापारमिताज्ञान कया च्वनेगु याके छखे
म्हजुयो । यदि हानं हे' आयुष्मन् सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व मने निश्चय यायेगुलि छखे मज्जुम्ह ज्वी व प्रज्ञापारमिता ज्ञान याके छखे म्ह

(३६)

जुयी ॥ विवि हानं हे' आयुष्मन् सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमिता ज्ञानकथा चनेगुयाकें छखे मज्झिम्ह ज्वी व मने निश्चय याता च-
नेगु याकें छखे म्हे जुयी । यदि हानं हे' आयुष्मन् सुभूते मने निश्चय यायेगुलिं छखे मज्झिम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमिताया ज्ञाननं छखे मज्झिम्ह
ज्वीगु जूसा सकल सत्त्वपिणं प्रज्ञापारमिता ज्ञानयाकें छखे मज्झिम्ह ज्वी ॥ थ्व छुयाहेतुं धाःसा ॥ दक्ख सत्त्व प्राणिपिणं नं मने -रूप दु संसार दु धं-
निश्चय यायेगुलिं छखे मज्झिम्ह ज्वी ॥ अर्थात् अथे जूसा संसारे दक्ख सत्त्व प्राणिपिणं छुंहे ज्ञान काये स्वाक अर्थेहे भुक्त ज्वी धुं पि जिं पि धै-
गु ज्ञान दै पि ज्वीगु जुल ॥ ॥ थथे धासैलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् सारिपुत्रयात थथे लिसःबिल ॥ साधु हे' आयुष्मन् सारिपुत्र । हा-
नं छु धाःसा आयुष्मान् सारिपुत्र छं साधारणं जक धाल जि अर्थ (प्रयोजन) छं के न्यना ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे आयुष्मन् सारिपुत्र सत्त्वया
स्वभाव मदुगुलिं मने निश्चय यायेगुया स्वभाव मदुधका सीकेमाः सत्त्व असद्भाव-मदुगुलिं हे' आयुष्मन् सारिपुत्र मने निश्चय यायेगु मदुधका सीके
माः । सत्त्व छखे शून्यमदुपिं जूयान्ति हे' आयुष्मन् सारिपुत्र निश्चययाये गुनं मदुधका सीके माः सत्त्व चिन्तना यायेमफुगुलिं आयुष्मन् सारिपुत्र मने नि-
श्चय यायेगुनं चिन्तना यायेमफुगु धका सीकेमाः सत्त्व सीकेपिं मदुगु यान्ति हे' आयुष्मन् सारिपुत्र मने निश्चय यायेगुनं मदुधका सीकेमाः सत्त्व धाये
दुपिं मखु गुलिं मने निश्चय यायेगुनं धाये दुगुमखुधाका सीकेमाः । हे' आयुष्मन् सारिपुत्र भुजोगुरूपं मने निश्चय यास्मिन् बोधिसत्त्व महासत्त्व यात जि
इच्छामाना ॥ ॥ आर्य अष्टसहसिका प्रज्ञापारमिताया सर्वाकारज्ञता (संसारया सर्वआकार सियोगु) चर्याया परिवर्त्ता नाम प्रथमः ॥ ॥ ॥

(४०)

अथ शक्रपरिवर्त्तानाम द्वितीय

(थनंलि संसारया सर्वआकारयागु ज्ञान आज्ञा दयेका बिज्याये धुं सैलि हानं संसारया सर्व आकारयागु' ज्ञान मथ्वीकं सयुयोगु जुया
चवंगु मार्गज्ञता-निर्वाण चनेगु लयागु ज्ञान आज्ञा दयेका बिज्यागु निगूगु ज्ञान- निगूगु शिक्षा) । ॥ ॥ ॥
हानं निश्चयनं उगु समये वहे सभास पीदो ४०००० आय त्रिशतकायिक देवपुत्र पिसं सहितयाना शक्र देवराज इन्द्र थ्यंक वया उगु
सभास अन फेतुना चवन । हानं नीदो २०००० चतुर्भहाराज कायिक देवपुत्र पिसं सहित याता प्यम्ह लोकवाल (घृतराष्ट्र बिरुढक बिरु
पाक्ष कुबेर थ्व चतुर्भहाराज) गणपिनं (उगु सभास थ्यंक वया अन फेतुना चवन) । हानं सिदो १०००० ब्रम्ह कायिक देव पुत्र पिसं
सहित याता सहा लोक धातुया नाय व्रम्हानं [उगु सभास थ्यंक वया अन फेतुना चवन] । हानं न्यादो ५००० शुद्धा बास देवपुत्रपिनं वहे
सभास वया फेतुना चवन ॥ उगु बखते गुगु थ्व देवपुत्रपिनि यथःगु कर्मया बिपाकं दुगु तेज छः थ्व फुक्क बुद्धया अनुभाव बुद्धया तेज बुद्ध
या अधिष्ठानं कवत्थला छुंहे तेज छने मदया बुलुने चवना वन ॥ ॥ थनंलि शक्र देवराज इन्द्र आयुष्मान् सुभूति स्थविर यात थथे धाल ।
हे आर्य सुभूते थ्व दवलं वो देवपुत्र गणपिं थ्व सभास वया चवंपिं थ्व सभास चवना चवंपिं (छलपोल) आर्य सुभूति यागु प्रज्ञापार मिता न्यनेगु

(४१)

इच्छासना बोधि सत्त्व महासत्त्व यागु उपदेश आज्ञा- अनुशासन [न्यने धकावोपि] अध्ययनं निरति बोधिसत्त्व महासत्त्वं गथे प्रज्ञापार मिता
स चवनेमाः गथे स्थनेमाः गथे ध्यान यायेमाः ॥ ॥ स्थविर सुभूति धाल । अथे धंगु खःसा बुद्धया अनुभावं बुद्धया तेजं बुद्धया अधिष्ठानं
जि उपदेशबो (न्यो) । गुम्ह देवपुत्रपि अनुत्तर सम्यक्संबोधी चित्त उत्पत्ति मयाःपिखः [चित्त मत्तः पिखः] अमिसं [अनुत्तर सम्यक्संबोधी
चित्त उत्पत्ति यायेमाः- चित्त तवेमाः । गुम्ह जा यःगु, थःपि चवनागु आबक आदि' याने निश्चय याना चवंपि यमिसं अनुत्तर सम्यक्संबोधी
चित्त उत्पत्ति यायेमाः जोग्य मजू ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थुपि संसारयागु धारास (जन्म आदि ज्वीगुली लाना चवंपि जन्म मरणं छुते ज्वी
मखुनि पि) वारं वार जन्म जूवै तिनिपित अनुत्तर सम्यक्संबोधि चित्त उत्पत्ति यायेमाः जोग्य मजू । यदि हानं छु धाःसा थमिसंनं अनुत्तर
सम्यक्संबोधी चित्त तल धाःसा अमिकेनं जि चित्त हर्षमान थाये । जि स्वैगुंहे कुशल मूलया (पुण्यया हाया) बिघ्न याये मखु । 'तर' बि-
शेषं तःधंगु धर्मे चवंपिसं विशेषं तःधंगु धर्मया इच्छा यायेमाः ॥ ॥ थनंलि निश्चयनं भगवान् आयुष्मान् सुभूतियात सःता आज्ञा दये-
का विज्यातः ॥ साधुर हे'सुभूते निश्चयनं छ हानं साधुहेखः । हे सुभूते गुम्ह छ बोधिसत्त्व महासत्त्वपित तःधंगु उत्साह विल ॥ ॥ थथे
आज्ञा दयेका विज्यासैलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे विज्यात ॥ हे भगवन्, छलपोलयागु गुण स्थूयि जिमिसं थथे याये माःगु खः ।
गुण मस्यूपिसं छु यायी । थ्व छुयाहेतुं धाःसा न्हाया जुया विज्यापि तथागत अर्हंत, सम्यक्संबुद्ध पिने छलपोल बोधिसत्त्व जुया विज्याना

(४२)

चवंगु बखते जिमिगु निमित्ते भगवान्, छलपोलं गथे ब्रम्ह चर्या चलेयाना गुम्ह आबक गणपिसं पारमितास गथे आज्ञा जुयाविज्यागु खः शि-
क्षा विद्याविज्यागु खः उकी 'अथेहे' भगवन्, छलपोलं चलेयाना आः' अनुत्तर ज्ञानलाना विज्यात । थथेहे हे'भगवन्, जिमिसंनं बोधिसत्त्व
महासत्त्वपित लिपा ग्रहण याकेमाः ॥ ॥ बांलाक ग्रहण याकेमाः बांलाक चले यायेमाः ॥ थ्व छुयाहेतुं धाःसा निश्चयनं जिमिसं हे भगव-
न्, लिपा ग्रहण याकल बांलाक चले याकल धाःसा बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं याकनं अनुत्तर सम्यक्संबोधि लायी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मा-
न्, सुभूति देवराज इन्द्रयात आज्ञादयेकल थुलिया निरति हे कौशिक, हे ईन्द्र' न्य छं साधु बांलाक मतीति बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं गथे प्रज्ञापा-
रमितास चवनेमाःगु खः व छंत जि कने ॥ हेकौशिक शून्यतास चवंगु बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चवने योग्यजू (शून्यतास मचवंगु
प्रज्ञापारमितास चवने फेमखु) अथेया निरति हे'कौशिक बोधिसत्त्व महासत्त्वं तच्चोतं थीकजुया दनाः [शून्यता रूपी कचं तिया शून्यतायात
अत्यन्त क्वातुक ज्यनाः] चवनेमाः ॥ ॥ रूपे चवने मज्यू बेदनास चवने मज्यू संज्ञास चवने मज्यू संस्कारे चवने मज्यू विज्ञाने चवने स-
ज्यू -थ्व पंच स्कन्धे चवने मज्यू- चक्षु, मिखा, स चवने मज्यू । रूपे चवनेमज्यू चक्षुया विज्ञाने चवने मज्यू । चक्षु संस्पर्स मिखा स्वैगुस चवने म-
ज्यू । चक्षु संस्पर्सजा बेदना, मिखा स्वया बांला बांमला बांलागुं मखु बांमलागुं मखुगुका धायेगु'स चवने मज्यू । थुगु प्रकारं न्हायेमं न्हाये मे
ने सवा कायेगु, काय, शरीरं थिया नायु क्वाचु इयातुयाउं आदि सिकेगु मन, मनं अने २गु चिन्तना याना मन इवेकेगु'स चवने मज्यू ॥

(४३)

शब्दः-सःतायेकेगुः- गन्धः-बास नतायेगुः- रसः-मै सवा कायेगु । स्पर्शः-शरीरं थियौ स्वेगुः- आदियाः- ज्ञान कया चवनेगुली चवनेमज्यू ॥
 श्रोत्र विज्ञानेः-न्हायेपनं बांमलागुन्यने धंगुलीः- चवनेमज्यू ॥-गुगु न्हासं नस्वागु नतुनेगु मै साःसाःगु रसकया तयेगु शरीरं नायुगु थियेगु आदिः-मनं
 थः यःयःगुलि छुवै चवनेगु आदिस चवने मज्यू । मनं-मेगु छुः- स्वेगुली चवने मज्यू । मनं स्वया बांलागु बांमलागु आदि धायेगुली चवने मज्यू ॥पृथि-
 वी धात्वी चवनेमज्यू अपधात्वी चवने मज्यू तेजो धात्वी चवने मज्यू वायु धात्वी चवने मज्यू आकाश धात्वी चवनेमज्यू-चाःलः मि फये आकाश वि-
 ज्ञान थव खुगु धात्वी चवनेमज्यू- । स्मृत्यु पस्थान-प्यंगु लुसंका चवनेगुली चवने मज्यू । सम्यक् प्रहाणः-प्यंगु दुकायेगु बांलाक तयेगु फुकेगु हानं मवे-
 केगु ऋद्धि पाद, प्यंगु याये फयेकेगु । इन्द्रिय न्यागु ज्ञानया इन्द्रिय दयेकेगु बल न्यागु ज्ञानया बल देकेगु । बोध्यङ्ग न्हेगु ज्ञानया अङ्ग दये
 केगु । आर्याष्टाङ्ग मार्गं तःधंगु च्यागु लं । थव स्वीःन्हेगु बोधि पक्ष यागु धर्म चवने मज्यू ॥ श्रोत आपत्ति फले आपालं लिपा लाःसा न्हेगु ७
 जन्म नितर निगु २ प्यंगु ४ जन्म तरे ज्वीगु थुगु ज्ञाने चवने मज्यू ॥ सकृदागामि फले (छको मात्र जन्म काःवये मानीपि) चवने मज्यू । अनागामि
 फले (हानं कामधात्वी जन्म काःवये म्वाःले धुंकुपि) चवनेमज्यू । अर्हत्वे हानं (होनयानेक्लेश फुका निर्वाण लायेधुं कुपि) चवनेमज्यू । प्रत्येक बुद्धत्वे
 तच्चोगु प्रतिज्ञा थः याकःचा चवना ज्ञान लायीपि चवने मज्यू । बुद्धत्वे चवने मज्यू ॥ ॥ थव निश्चय रूप खःधका उकी चवने मज्यू । थव
 निश्चय वेदना थव निश्चय संज्ञा थव निश्चय संस्कार थव निश्चय विज्ञान खःधका चवने मज्यू । थव निश्चय चक्षु, मिखा, खःधका इत्यादि ।

(४४)

निश्चय मयं स्वया बांलागु बांमलागु आदि खः धका चवने मज्यू । थव पृथिवी, चाः धातु निश्चय खः धका चवने मज्यू । इत्यादि थव
 विज्ञान जि धंगु भावना कया विषय वस्तु लिसे व्यवहार सुखया इच्छा यायेगु धातु निश्चय खः धका चवने मज्यू । थव निश्चय स्मृत्यु पस्थान
 खः धका चवनेमज्यू । थव निश्चय सम्यक् प्रहाण ऋद्धिपाद इन्द्रिय बल बोध्यङ्ग खःधकाः थव निश्चय आर्याष्टाङ्ग मार्गं खःधका चवनेमज्यू ।
 थव निश्चय श्रोत आपत्तिफल खःधका चवनेमज्यू । थव निश्चय सकृदागामि फल खः थव निश्चय अनागामि फल खः थव निश्चय अर्हत्त्व खःधका
 चवनेमज्यू । थव निश्चय प्रत्येक बुद्ध खः धका चवनेमज्यू । थव निश्चय बुद्धत्व खः धका चवनेमज्यू । (थव फुक्क धायें खःगु धायें हे दुगु धका
 उकी मन छोया चवनेमज्यू) ॥ ॥ रूप नित्य अनित्य धका रूप नित्यगु धका अथवा अनित्यगु धका चवनेमज्यू । थव हे वेदना संज्ञा संस्कार
 विज्ञान नित्य अनित्य धका चवने मज्यू । रूप सुख दुःख धका (रूप सुख धका अथवा दुःख धका) चवनेमज्यू । थव हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान
 सुख दुःख धका चवनेमज्यू । रूप शून्य अशून्य धका (रूप शून्य धका अथवा शून्य मखु धका) चवनेमज्यू । थव हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान शून्य
 अशून्य धका चवने मज्यू । रूप आत्मा अनात्मा धका, रूप आत्मा धका अथवा आत्मा मखु धका चवने मज्यू ॥ थव हे वेदना संज्ञा
 संस्कार विज्ञान आत्मा आत्मा मखु धका चवने मज्यू । रूप शूभ अशूभ धका, रूप शूभ धका अथवा अशूभ धका चवने मज्यू ।
 रूप शून्य अथवा दुःधका चवने मज्यू । थव हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान शून्य अथवा दुःधका चवनेमज्यू । श्रोत आपत्ति फल दयेकातःगु मखु

(४५)

उत्पत्ति जूगु मखु धका चवने मज्जू । (परमार्थया विचारं धार्ये दयेका तःगु उत्पत्ति जूगु मखुया निति) थये हे सकृदागामि फल अनागामि
 कल अहंत्व दयेका तःगु मखु उत्पत्ति जूगु मखु धका चवने मज्जू । प्रत्येक बुद्धत्व दयेका तःगु मखु उत्पत्ति जूगु मखु धका चवने मज्जू ॥
 श्रोत आपन्न-पूजा याये योग्य धका चवने मज्जू । श्रोत आपन्न-नहयेको जन्म जू वया संसारं छुते जुया वनी धका चवने मज्जू । सकृदा-
 गामी-पूजा याये योग्य धका चवने मज्जू । सकृदागामी-ज्या सिमधः निगु जूयानिति छको श्व लोके जन्म जू वया दुःख फुका वनी धका चवने
 मज्जू । अनागामी-पूजा याये योग्य धका चवने मज्जू । अनागामी-श्व लोके जन्म जू मवसे अन हे निर्वाण जुया वनी धका चवने मज्जू ।
 अहंत्-पूजा याये योग्य धका चवने मज्जू । अहंत्-स्कन्ध शेष मवुगुलि थन हे निर्वाण धात्वी बांलाक निर्वाण जुया वनी धका चवने मज्जू ।
 प्रत्येक बुद्ध-पूजा याये योग्य धका चवने मज्जू । प्रत्येक बुद्ध-भावक भूमि पुला वना बुद्ध भूमि मध्यव निर्वाण जुया वनी धका चवने मज्जू ॥
 बुद्ध-पूजा याये योग्य धका चवने मज्जू । बुद्ध जुया पुलावना पृथग्जन भूमि पुला वना भावक भूमि पुला वना प्रत्येक बुद्ध भूमि पुलावना
 प्रमाण मदेक संख्या मदेक सत्त्वयात हितार्थयाना प्रमाण मदेक संख्या मदेक सत्त्व कोटि (कवल्) नियुत (सिगुलां) शत 'सखि' सहस्र
 'दोछि' निर्वाण छोया प्रमाण मदेक संख्या मदेक प्राणिपित भावक प्रत्येक बुद्ध सम्यक्सम्बुद्धत्वे निश्चय जूपि याना बुद्ध भूमि चवना बुद्धया
 याये साःगु ज्या याना पंच स्कन्धया शेष हे मवुगु निर्वाण धात्वी बुद्ध परि निर्वाण निर्वाण जुया वनी धकानं वं चवने मज्जू ॥ ॥

(४६)

थनलि (थये धासेलि) आयुष्मान् सारिपुत्रया थये मती वल । यदि बुद्ध पृथग्जन भूमि पुला वना भावक भूमि पुला वना प्रत्येक बुद्ध भूमि
 पुला वना प्रमाण मदेक संख्या मदेक सत्त्वयात हितार्थ याना प्रमाण मदेक संख्या मदेक सत्त्वकोटि नियुत शत सहस्रयात निर्वाण छोया प्रमाण
 मदेक संख्या मदेक प्राणिपि भावक प्रत्येक बुद्ध सम्यक्सम्बुद्धत्वे निश्चय जूपि याना बुद्ध भूमि चवना बुद्धया याये साःगु ज्या (धर्म चक
 प्रवर्तन आदि) याना (पंच) स्कन्धया शेष हे मवुगु निर्वाण धात्वी बुद्ध परि निर्वाण निर्वाण जुया वनी धकानं वं चवने मज्जू धासेलि आःहानं
 (मेगु कथं) वं गथे चवने साः गथे सेने साः धका ॥ ॥ थनलि [थये मती तःबले] आयुष्मान् सुभूति बुद्धया अनुभावं आयुष्मान् सारि-
 पुत्रया चित्ते तर्कना याःगु थःगुचित्तं हे सीका आयुष्मान् सारिपुत्रयात थये धाल । हे आयुष्मान् सारिपुत्र तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्धया
 स्थान छंगन धका माने याना ॥ ॥ आयुष्मान् सारिपुत्र धाल हे आयुष्मान् सुभूते तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध गनं हे मच्चं । श्व लु
 या हेतुं धाःसा । निश्चयनं तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध धम्म गनं हे मच्चं मन जुया चवन्हे खः अर्थात् मन बवेगु पर्यंतं मवुगु योगे चवना
 विज्याम्ह । उम्ह संस्कृत धात्वी [कान आदि धात्वी] नं चवन्हे मखु असंस्कृत धात्वी [तथता आदिस] नं चवन्हे मखु हानं उकी मच्चं नं
 मखु ॥ ॥ थये धासेलि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् सारिपुत्र यात थये धाल हे आयुष्मान् सारिपुत्र बोधिसत्त्व महासत्त्व थये हे चवने
 सा-थये हे स्यने-माः । गथेजा तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध गनं हे मच्चं मच्चंगुनं मखु । थये हे जि चवने थये हे स्यने धका चवने साः ।

मये जा तथागतया स्थान स्थान महुगु योगं बांलाक चवंगुखः अथे हे जि च्वने धका च्वनेमाः बोधिसत्त्व महासत्त्वं थये च्वनेमां थये स्यने
माः । थये (शिक्षा) स्यंम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापरमिताया ज्ञाने च्वनी थुगु (प्रज्ञापरमिता) मनेतयी गुलि छखे मज्झि जुयी ॥ ॥
थनंलि उगु सभास च्वना च्वंणि गुलिं देवपुत्रपिनि थये मती दल । गुलि थन यक्षपिनिगु यक्ष भाषा यक्षपिनिगु भाषाया इसरा यक्षपिनिगु
भाषाया पद [सनुह] यक्ष पिनि ल्हाः याना खं ल्हाःगु अमि इच्छा जूगु तक्क समाप्त ज्वीक खं ल्हाःगु महा बाक्य थ्व सकतां जिमिसं स्यू ।
गुगु थ्व सुभूति स्थविरं वांलाक धाःगु देशना याःगु उपदेश व्यूगु जिमिसं सीकेमफु (थ्वीकेमफु) ॥ ॥ थये अमि मति तःबले बुद्धया
अनुभावं आयुष्मान् सुभूति अपि देवपुत्रपिनि थुजोगु मती तर्कना याःगु थःगु चित्तंहे सीका व देवपुत्र पित थये धाल । हे देवपुत्र गणपि
जिमिसं थ्व सीमखु सीमखु । थये निश्चयनं थन सुनानं छुंङ्गुनं मखु न्यंगुनं मखु ॥ ॥ थनंलि हानं थ्व देवपुत्रपिनि थये मती लुल ।
थ्वीक कनी निश्चयनं थ्व आर्यं सुभूति । थ्वीक कनी निश्चयनं थ्व आर्यं सुभूति । थ्व आर्यं सुभूति (थावक गणपिसं थ्वीके मफुगु) दूने यागु
लि दूने थ्यंक दवहा वनी । [पिनेयागु] बिकिचा धंगुलि चिकिचा धंगुली अन्त महुगुलि अन्त महुली थ्यंक आर्यं सुभूति दवहाँ विज्याना
देशना यायी कनी ॥ ॥ थुलि अमि मती तःबले आयुष्मान् सुभूति बुद्धया अनुभावं हानं व देवपुत्रपिनि थुजोगु चित्ते तर्कना जूगु थःगु
चित्तं हे सीका व देवपुत्रपित सःता आज्ञा दयेकल । थुलिया निति हे देवपुत्र गणपि गुम्ह श्रोत आपत्ति फल लायेगु इच्छा याःम्ह श्रोत

आपत्ति फले च्वनेगु इच्छा याःम्हसें थुगु ज्ञाने मच्चकं [थ्व च्वे कनागु ज्ञाने बांलाक मच्चकं श्रोत आपत्ति फल लायेगु उकी च्वनागु सिद्ध
ज्वी मखु] । थये हे गुम्ह सकृदागामि फल लायेगु इच्छा याःम्ह सकृदागामि फले च्वनेगु इच्छा याःम्ह अनागामि फल लायेगु इच्छा याःम्ह अ-
नागामि फले च्वनेगु इच्छा याःम्ह । गुम्ह अर्हत्त्व लायेगु इच्छा याःम्ह अर्हत्त्वे च्वनेगु इच्छा याःम्ह । गुम्ह प्रत्येक बोधि लायेगु इच्छा याःम्ह
प्रत्येक बोधी च्वनेगु इच्छा याःम्हसें थुगु ज्ञाने मच्चकं पूर्ण ज्वी मखु । गुम्ह अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगु इच्छा याःम्ह अनुत्तर सम्यक्स-
म्बोधी च्वनेगु इच्छा याःम्हसें थुगु ज्ञाने मच्चकं लायेफेमखु (श्रोत आपत्ति सकृदागामि अनागामि अर्हत्त्व प्रत्येक बोधि अनुत्तर सम्यक्स-
म्बोधि लायेगु उकी च्वनेगु इच्छा याःम्हसें थ्व शून्यतास मच्चकं छुंहे लाये फेमखु छुकीसंहे च्वने फेमखु) ॥ ॥ थुलि धासेलि उगु बखतस
व देवपुत्रपिनि हानं थये मतीलुल । गुजोगु रूपिं (गुजोगु स्वभावपिं गुजोगु किसिं ज्ञान कायीपिं) आर्यं सुभूतियागु धर्म नेनीपिं जुयेमाथे
धका ॥ ॥ थुलि अमि मती तःबले आयुष्मान् सुभूति बुद्धया अनुभावं थ्व देवपुत्रपिनि थये मती तर्कना याःगु थःगु मनंहे सीका अमि-
त थये धाल । हे देवपुत्र गणपि निश्चयनं मायां दयेका तःपिये जाःपिसं जिगु धर्म न्येनेगु इच्छा यायेमाः ॥ थ्व छुयाहेतुं धाःसा ॥ निश्चयनं
थ्व (माया पुरुषपिसं) न्यंगुनं ज्वीमखु धाथे ज्वंगुनं ज्वीमखु ॥ ॥ थये धासेलि थ्व देवपुत्र पिसं आयुष्मान् सुभूतियाके थये न्यन ॥
हानं हे आर्यं सुभूते थ्व सत्तापि माया पोस-जादु घटकसें जक जुया खनेदे च्वंणि (थ्व मूथ् जुया निति) थपि मायानं महुलाकि छु ! ।

(४६)

थुलि न्यसेलि आयुष्मान् सुभूति श्व देव पुत्र गणपि श्व सत्त्वपि मायोपम (जादु-चटक थें जापि) खः ।
हे देव पुत्र गणपि श्व सत्त्वपि स्वप्नोपम (स्वप्नार्थे जाःपि खः) थथे निश्चयनं माया-जादु-चटकथें धेंगु व सत्त्व व निगु मखु निगुया थि-
ति मखु (छगु हे धेंगु भाव) थथे निश्चयनं स्वप्ना जुया च्वंगु धेंगु व सत्त्व नं निगु मखु निगुया थिति मखु (छगु हे दक्कहे स्वप्ना धेंगु
भाव) सकल धर्म-संसारया दक्क पदार्थनं हे देवपुत्र मायोपम-जादु-चटकथें जक जुया च्वंगु स्वप्नोपम-स्वप्नार्थे जुया च्वंगु ।
श्रोत आपन्नं मायोपम स्वप्नोपम । श्रोत आपत्ति फलनं मायोपम स्वप्नोपम ॥ थुगु प्रकारं सकृदागामिनं सकृदागामि फलनं अ-
नागामिनं अनागामि फलनं अर्हत्तुनं अर्हत्वनं मायोपम स्वप्नोपम खः । प्रत्येक बुद्धनं मायोपम स्वप्नोपम प्रत्येक बुद्धत्वनं मायोपम
स्वप्नोपम खः । सम्यक्सम्बुद्धनं मायोपम स्वप्नोपम खः । सम्यक्सम्बुद्धत्वनं मायोपम स्वप्नोपम खः ॥ ॥ थुलि धासेलि श्व
देवपुत्रपिसं हानं आयुष्मान् सुभूतियाके थथे न्यन । हे आर्य सुभूते सम्यक्सम्बुद्धनं मायोपम स्वप्नोपम सम्यक्सम्बुद्धत्वनं हे मायोपम स्वप्नोपम
धका धैबिज्यानाला ॥ ॥ सुभूति धाल । हे देवपुत्र गणपि निश्चयनं जि मायोपम स्वप्नोपम धाये हानं मेगु धर्मयाजा छुबं ॥ ॥
व देवपुत्रपिसं धाल । हे आर्य सुभूते निर्वाणनं मायोपम स्वप्नोपम धका धैबिज्यानाला ॥ ॥ आयुष्मान् सुभूति धाल । खः हे देव
पुत्र गणपि यदि श्व निर्वाणयासिनं तःधंगु मेगु छुं धर्म दुसां वने जि मायोपम स्वप्नोपम धाये । थथे निश्चयनं हे देव पुत्र गणपि

(५०)

माया-जादु चटक धेंगु व निर्वाण व नं निगु मखु निगुया थिति मखु स्वप्नाव निर्वाणनं निगु मखु निगुया थिति मखु ॥ ॥ थुलि धा-
सेलि आयुष्मान् सारिपुत्र, आयुष्मान् पूर्ण मैत्रायणीपुत्र, आयुष्मान् महा कोष्ठिल, आयुष्मान् महा कात्यायन, आयुष्मान् महा काश्यप
मे मे पि महा श्रावक गणपि दवलं दो अनेक बोधिसत्त्व गणपि सहित सकसेनं आयुष्मान् सुभूतियात थथे धाल ॥ हे आयुष्मान् सुभूते ।
थथे थुगु प्रकारं प्रज्ञापारमिता आज्ञा जुया बिज्यायीगुया सु ज्ञान कायीपि दे ॥ ॥ थथे धासेलि आयुष्मान् आनन्दं श्व स्थविर पित
थुगु प्रकारं धाल । हे आयुष्मान् गणपि गुम्ह ल्याहाँ वै मखे धुंकुपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपि अथवा 'प्रज्ञा' दृष्टि संयुक्त जुया च्वंगु पुद्गलपि
अथवा संसारयागु तृष्णा छुं मदे धुंकुपि अर्हत् गणपिसं थथे प्रज्ञापारमिता आज्ञा जुया बिज्याःगु ज्ञान कायीपि जुयो धका सीकेमाः ॥ ॥
थनंलि आयुष्मान् सुभूति स्थविरं श्व स्थविरपित थथे धाल । हे आयुष्मान् गणपि थथे आज्ञा जुया बिज्याःगु प्रज्ञापारमिताया ज्ञान
कायीपि सुहे दैमखु ॥ श्व छुयाहेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं थन छुं धर्महे दु धेंगु दैमखु प्रकाश जुल धेंगु दैमखु दत्त धेंगु दैमखु ॥ गथेजा
थन छुं धर्महे दु धेंगु दैमखु प्रकाश जुल धेंगु दैमखु दत्त धेंगु दैमखु ॥ अथेहे थुगु प्रकारं श्व प्रज्ञापारमिता आज्ञा जुया बिज्याःगुया ज्ञान
कया धका धायीपि सुंदैमखु ॥ ॥ थनंलि शक् देवराज इन्द्रया थथे मती वल । श्व आर्य सुभूति थथे धर्म देशना याःगुया पूजा
धाये निति गुगु जि [मनया भावनां] स्वां दयेका सुभूतियात स्वां दवले धका ॥ ॥ थनंलि शक् देवराज इन्द्र [मनया भावनां]

(५१)

स्वां दयेका आयुष्मान् सुभूतियात् स्वांनं सकथनं होल ॥ ॥ थनलि आयुष्मान् सुभूति स्थविरया देवराज इन्द्रनाथ लिपा
खं त्हायेया निरिति थये मती वल। निरवयव जि थुजोगु स्वां त्रयस्त्रिंश देवलोकं न्हापा वै च्वंगु खनागु मधु। गुगु थ्व जित शक्
देवराज इन्द्रं होला हःगु स्वां। थ्व स्वांत छुं सिमां झाःनं गसि वनीगु स्वांमां होगु मखु। गुगु थ्व देवराज इन्द्रं होला हःगु स्वां
मनोमय [मनं२ जक दयेका हःगु] खः धका ॥ ॥ थये मती तःबले शक्देवराज इन्द्रं आयुष्मान् सुभूतिया चित्ते तर्कना जूगु
थगु चित्तं सीका आयुष्मान् सुभूतियात् थये धाल ॥ ॥ हे आर्य सुभूते उत्पत्ति मज्जुगु खः थ्व स्वांत फुक ॥ थ्व छुया हेतुं
धाः सा ॥ छुंहे स्वां धायें मनं उत्पत्ति जूगुनं दुगुमखु सिमां झाःनं गसि वनीगु स्वांमां उत्पत्ति जूगुनं दुगु मखु ॥ थये धासैलि आयुष्मान्
सुभूति शक् देवराज इन्द्रयात् थये धाल ॥ हे कौशिक गुगु जा छं थये धाल। 'गनंहे' उत्पत्ति जूगु मखुगु थ्व स्वां। मनं धायें
उत्पत्ति जूगुनं मखु सिमां झाःनं गसि वनीगु स्वांमां उत्पत्ति जूगुनं मखु धका। हे कौशिक गुगु उत्पत्ति मज्जुगु स्वां व स्वां खं-
मखु ॥ ॥ थनलि शक्देवराज इन्द्रया थये मती वल। दूने यागु ज्ञान दुम्ह खः थुम्ह आर्य सुभूति थ्व हे 'दूनेयागु ज्ञानया'
नाम पदया सूचनां आज्ञादयेका विज्यात् थुगु ज्ञान यातनं 'धर्मतां' विरोध मया अर्थात् कना म विज्यागु मखु। थ्वहेनं थ्वीक
'अःपुक' कना विज्यात् थ्वहे उपदेशनं बिल ॥ थनलि शक् देवराज इन्द्रं आयुष्मान् सुभूति यात थये धाल। थये हे खः हे आर्य

(५२)

सुभूते थये हे खः। गथे थन आर्य सुभूति उपदेश थ्यगु खः थये हे बोधिसत्त्व महासत्त्वं (ज्ञान) स्थनेमाः ॥ ॥ थये धासैलि आर्य
सुभूति शक्देव राज इन्द्रयात् थये धाल ॥ थये हे खः हे कौशिक थये हे खः थ्व। थये हे थन बोधिसत्त्व महासत्त्वं (शिक्षा) स्थनेमाः।
हे कौशिक थये [शिक्षा] स्थंम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं श्रोत आपत्ति फले स्थनी मखु। सुकृदागामि फले स्थनी मखु। अनागामि फले स्थनी
मखु अर्हत्वे स्थनी मखु। प्रत्येक बुद्धत्वे स्थनी मखु। गुम्हत्वे स्थनी मखु। गुम्हत्वे भूमी (थुगु रूप शिक्षा मस्थनागु धंगु ज्ञान शिक्षा) स्थनी
वं बुद्धत्वे अथवा सर्वज्ञत्वे शिक्षा-स्थनी ॥ गुम्हत्वे बुद्धत्वे अथवा सर्वज्ञत्वे शिक्षा-स्थनी वं प्रमाण मदेक संख्या मदेक बुद्ध धर्म शि-
क्षा-स्थनी। गुम्हत्वे प्रमाण मदेक संख्या मदेक बुद्ध धर्म शिक्षा-स्थनी वं न रूप दयेकेत स्थनी न रूप मदेकेत स्थनी। थुगु प्रकारं
न वेदनायात् न संज्ञायात् न संस्कारयात् न विज्ञानयात् न दयेकेत धका स्थनी न मदेकेत धका स्थनी ॥ गुम्हत्वे न रूप दयेकेत स्थनी
न मदेकेत स्थनी। थुगु प्रकारं गुम्हत्वे न वेदना न संज्ञा न संस्कार न विज्ञान न दयेकेत स्थनी न मदेकेत स्थनी वं न रूप कायेत स्थनी
न तोतेत स्थनी। थुगु प्रकारं न वेदना न संज्ञा न संस्कार न विज्ञान न कायेत स्थनी न तोतेत स्थनी। संसारया छुंहे पदार्थ यातं कायेत
स्थनी मखु दुःधंगु खनेत स्थनी मखु मदेकेका छोयेत स्थनी मखु। गुम्हत्वे संसारया छुं पदार्थ यातनं कायेत स्थनी मखु दुधंगु खनेत
स्थनी मखु मदेकेका छोयेत स्थनी मखु वं गुम्हत्वे यातं कायेत स्थनी मखु दुधंगु खनेत स्थनी मखु मदेकेका छोयेत स्थनी मखु ॥

(५३)

थथे शिक्षा-स्यंस्ह बोधिसत्व महासत्त्वं सर्वज्ञतास स्यनी सर्वज्ञतास वनी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियात् थथे धाल । हे आयुष्मान् सुभूते गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं छुं संसारया पदार्थ कायेतनं स्यनी मखु दु धंगु खनेतनं स्यनी मखु मदयेका छोयेतनं स्यनी मखु उम्हसें सर्वज्ञ जुयेतनं स्यनी मखु 'सर्वज्ञता' दु धंगु खनेतनं स्यनी मखु मदयेका छोयेतनं स्यनी मखु । हे आयुष्मान् सुभूते थथे स्यंस्ह बोधिसत्व महासत्त्वं सर्वज्ञतास स्यनीला सर्वज्ञतास वनीला ॥ ॥ 'थथे न्यसेलि' आयुष्मान् सुभूति धाल थथे हे खः थ्व हे आयुष्मान् सारिपुत्र थथे हे खः थ्व । हे आयुष्मान् सारिपुत्र गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं संसारया पदार्थ छुं हे कायेत स्यनी मखु दु धंगु खनेतनं स्यनी मखु मदयेका छोयेतनं स्यनी मखु । उम्हसें सर्वज्ञतानं कायेत स्यनी मखु दु धंगु खनेतनं स्यनी मखु मदयेका छोयेतनं स्यनी मखु । दक्ख बुद्ध धर्मयानं कायेत स्यनी मखु दु धंगु खनेत स्यनी मखु मदयेका छोयेत स्यनी मखु । हे आयुष्मान् सारिपुत्र थथे शिक्षास्यंस्ह बोधिसत्व महासत्त्वं सर्वज्ञतास स्यनी सर्वज्ञतास वनी ॥ ॥ थनंलि शक्र देवराज इन्द्रं आयुष्मान् सारिपुत्रयात् थथे धाल । हे आयुष्मान् सारिपुत्र बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिता गन माले माः ॥ ॥ सारिपुत्रं धाल ॥ हे कौशिक बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिता तथागतया अनुभावं सुं गुम्हस्यां कनीगु वचनयाकें माले माः थन मुख्य तथागतया अनुभाव दुम्ह सुभूतियाके न्यनेगुयाकें माले माः ॥ ॥ थलिधासेलि शक्रदेवराज इन्द्रं आयुष्मान् सारिपुत्रयाके थथे न्यन हे आर्य सारिपुत्र गुगु आर्यसुभूति प्रज्ञापारमिता कनाबिज्याःगु थ्व स्वंगु अनुभावं

(५४)

धकासीकेगु स्वंगु अधिष्ठान-प्रताप धका सीकेगु ॥ ॥ थथे न्यसेलि आर्यसारिपुत्रं धाल । हे कौशिक गुगु आयुष्मान् सुभूति प्रज्ञापारमिता कंगु थ्व तथागतया अनुभावं धका सीकेमाः तथागया अधिष्ठानं धका सीकेमाः ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति शक्रदेवराज इन्द्रयात् थथे आज्ञादयेकल । हे कौशिक गुगु छं थथे धाल गुगु आर्य सुभूति प्रज्ञापारमिता कंगु स्वंगु अनुभावं धकासीकेमाः स्वंगु अधिष्ठानं धका सीकेमाः थथे धका ॥ हे कौशिक गुगु प्रज्ञापारमिता कनागु तथागतयागु अनुभावं धकासीकेमाः तथागतकंका बिज्याःगु धका सीकेमाः ॥ हे कौशिक गुगु हनिं छं थथेनं धाल प्रज्ञापारमिता बोधिसत्व महासत्त्वं गनं माले मा धका ॥ हे कौशिक प्रज्ञापारमिता बोधिसत्व महासत्त्वं न रूपयाकें माले माः न रूपयाकें मेथाये माले माः । थुगु प्रकारं न बेदनायाकें न संज्ञायाकें न संस्कारयाकें न विज्ञानयाकें माले माः न विज्ञानयाकें मेथाये माले माः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे हे निश्चयनं न रूप प्रज्ञापारमिताखः न रूपयाकें मेगु प्रज्ञापारमिताखः । थुगु प्रकारं न बेदना न संज्ञा न संस्कार न विज्ञान प्रज्ञापारमिताखः न विज्ञानयाकें मेगु प्रज्ञापारमिताखः ॥ ॥ थथे धासेलि शक्र देवराज इन्द्रं आयुष्मान् सुभूतियात् थथे धाल । हे आर्यसुभूते महापारमिता थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । हे आर्यसुभूते अपरिमाण पारमिता थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । हे आर्यसुभूते अनन्त पारमिता थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ स्थविर सुभूति आज्ञादयेकल । थथे हे खः थ्व हे कौशिक थथे हे खः थ्व । महापारमिता थ्व हे कौशिक गुगुजा प्रज्ञापारमिता । अपरिमाणपारमिता थ्व हे कौशिक गुगुजा प्रज्ञापारमिता ।

(५५)

अपरिमाण पारमिता श्व हेकौशिक गुगुजा प्रज्ञापारमिता । अनन्त पारमिता श्व हेकौशिक गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ श्व छुयाहेतुं धासा । रूप
तः धंगुलि अर्थात् धार्थेयागु विचारं रूपया उत्पत्ति धंगुनं दुगुमखु दैचवन धंगुनं दुगुमखु फुतावनी धंगुनं दुगुमखु माया-जादु-चटकथे जक खनेदे
चवंगु स्वप्नार्थे जक कल्पना जुयाचवंगु धार्थे दुगुमखु दक्क रूपया निस्वभाव सर्वशून्य सयता धर्म धातु स्वभाव जूयानिति हे कौशिक महापार-
मिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । शुगु हे प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान नं तः धंगुलि हे कौशिक महापारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता
रूपया परिमाण मदुगुलि अर्थात् धार्थेयागु विचारं शपायेकुगु अपायेकुगु धये चवंगु अथे चवंगु धंगु धायेगु मदुगु निस्वभाव सर्वहे शून्य
जूयानिति हे कौशिक अपरिमाण पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । शुगु हे प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान यानं परिमाण मदुगु-
लि हे कौशिक अपरिमाण पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । रूपया अन्त मदुगुलि-अर्थात् माया चटक जादु स्वप्नार्थे जक जूया निति
धार्थे शुबलैनिसें दुगु शुलितक्क चवनीगु धंगु आदि अन्त मदुगु जूया निति हेकौशिक अनन्तपारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । शुगु हे प्रकारं
वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञानयानं प्रादिअन्त धंगु मदुगु जूयानिति अनन्त पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ हानं थथे महा पारमिता
धका हेकौशिक (थुकी) जकमं मनतया चवनी मखु । थथे अपरिमाण पारमिता धका थथे अपरिमाण पारमिता धका थथे अनन्त पारमिता धका
मनतया चवनी मखु ॥ थुलिया निति हेकौशिक महा पारमिता श्व अपरिमाण पारमिता श्व अपरिमाण पारमिता श्व अनन्त पारमिता श्व गुगुजा

(५६)

प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ संसारया दक्क पदार्थया आरम्भ-थुबलैनिसेंदुगु धंगु अन्त कायेगु मदुगुयानिति हेकौशिक अनन्तपारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता
सत्त्वया अन्त मदुगुलि थुबलैनिसें दत्त थुथायेतक्क दै धंगु मदुगुयानिति हेकौशिक अनन्तपारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । गथे आरम्भ अन्त
मदुगुलि अनन्तपारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । निश्चयनं संसारया सकलपदार्थया हे कौशिक गुगु नआदि नमध्य नअन्तदै अथेया निति हेकौशि
क अनन्त पारमिता श्व ॥ हे कौशिक शुगु प्रकारं आरम्भआदिधंगु मदुगु यानिति अनन्त पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ हानं सेगु हेकौशिक
गुगुयाकैजा संसारया सकल पदार्थ थुबलै निसें दुगु थुथायेतक्क दैगु धंगु पर्यन्त मदु धासैलि उगुया आदि अन्त मध्य धंगु नं दैमखु । अथेया
निति अनन्त पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ श्व छुया हेतुं धासा । निश्चयनं हेकौशिक रूपया न. आदिदै नमध्य दै नअन्तदै । शुगुप्रकारं
वेदनाया संज्ञाया संस्कारया बिज्ञानया नं निश्चयनं हेकौशिक न आदि न मध्य न अन्त दै । हेकौशिक शुगु प्रकारं थननिसें दुगु धंगु आदिया
आहामदुगु जूयानिति अनन्तपारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता । हानं सेगु हेकौशिक सत्त्वया अन्त मदु पर्वन्तमदु । श्व छुया हेतुं धासा ।
निश्चयनं सत्त्व(प्राणि)या आदि मध्य अन्त लवीके फेमखु अथेयानिति हेकौशिक अनन्त पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ थनंलि
शकदेवराज इन्द्र आयुष्मान् समुत्तिथाके थथेन्यन ॥ गथे हेआयुष्मन सुभूते, सत्त्वप्राणिया अन्तमदु गुलि अनन्त पारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता
॥ ॥ स्थविर सुभूति धाल । हेकौशिक गुगुजा श्व सत्त्व ल्याध्याये मफुगुलि बा आपालं ल्याध्याये गुलिबा सत्त्व(प्राणि)अनन्त जूगुलि अनन्त

(५७)

पारमिता जूगु मखु गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ हेआर्य सुभूते गथेले सा थ्व आः सत्वया अन्त मदुगुलि अनन्तपारमिता जूगु गुगु थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ स्थविर सुभूति धाल ॥ थ्व छं छुमाने याना हेकौशिक गुगुजा थ्व सत्व सत्व धाःगु संसारया छुपदार्थयात धाःगु छः ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ हेआर्य सुभूते गुगु थ्व सत्व सत्व धाःगु संसारया छुपदार्थयात धाःगुनं मखु संसारया छुपदार्थयात धाःगुनं मखु अर्थे (मनया कल्पनां) जक नांछुना तःगु । (छुंहे) वस्तु मदुगुली नांछुना तःगु आत्मा धैगुहे मदुगुयात थ्व नांछुनातःगु थुबलें निसें दुगु धैगुहे मदुगुली थ्व नांछुना तःगु गुगु थ्व सत्व सत्व धैगु ॥ ॥ स्थविर सुभूति धाल ॥ थ्व छुधका मानेयाना हे कौशिक थनसुं सत्वपि दयेका तःपि दुलाकिछु ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ मदु निश्चयनं हेआर्य सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ गन हेकौशिक सुंहे सत्वपि दयेकातःपिसंत अनछु सत्वया अनन्त धैगुदे (सत्व धैम्ह हेमदु सत्वया अन्त अनन्तधैगु छुदे धैगु भाब) यदि थ्व हेकौशिक तथागत अर्हत् सम्यक्सं बुद्धपिसं अन्त मदयेक सत्व धातु सी काबीगु उपदेशं दूनेयागु ज्ञान थ्योकाबीगु उपदेशं गंगा नदीया फिगो प्रेमाणं कल्पतक्कं बिज्याना सत्व सत्व धका वाक्य ल्हाना : बिज्यात तरथुकी सुं सत्व उत्पत्ति जुया वंपि वा उत्पत्ति जूवंपि वा उत्पत्ति जुया च्वंपि वा मदया वंपि वा मदं वंनोपि वा मदया च्वंपि दुलाकिछु ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ मदु निश्चयनं हेआर्य सुभूते । थ्व छुयाहेतुं धाःसा । सत्वया आदि शुद्ध जूयानिति आदि निसें सकलभाबं शुद्धजुयानिति अर्थात् दक्कसंसार प्रज्ञापारमिता हेछम्ह जकसिबाय मेगु मेपि धैगु छुंहे मदु धैगु भाब आदि शुद्ध धैगु भाब सुभूति धाल । हे कौशिक थुगु प्रकारं थयेहे सत्वया आदि

(५८)

धैगु मदुगुलि अनन्त पारमिता थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ थये न हानं हे कौशिक सत्वया आदि मदुगुलि प्रज्ञापारमिताया अन्त मदु धका सीकेमाः ॥ ॥ थनंलि उगु बखतस इन्द्रसहित देवता गणपिसं ब्रम्हा सहित प्रजापति लोकपाल गणपिसं ऋषिसहित मनुष्य मिसा मिजंत सकलिनं दुनेनिसें स्वको प्रशंसा यात ॥ अहो धर्म अहो धर्म अहो धर्मयानं धर्म धैगु । गुगु तथागतया उत्पत्ति जूगु थये धका आर्य सुभूति छुं मत्यंकुसें दूनेयागु छै थ्यंकं सूचना बिया लं केना बिज्यात गुगु ज्ञानया लक्षण-देशनायाना बिज्यात तप्यंगु लया लक्षण प्रकाशयाना बिज्यात गुम्ह बोधिसत्व महासत्व प्रज्ञापारमिताया ज्ञाने च्वनी प्रज्ञापारमितायाकें छुवे मज्जी हेमगबन् थुम्ह तथा गतया पदथ्यंगु चित्त जूम्हयात धर्मधातु स्वभावगु रूपयात थौथनि निसें जिमिसं मुख्यगु रूपं धारण याये ॥ ॥ थये धासेलि भगवानं थ्व इन्द्रसहित देवलोकपि ब्रम्हा सहित प्रजापति-गणपि ऋषिसहित मनुष्य मिसा मिजं तेत आज्ञादयेका बिज्यात ॥ थये हे छः थ्व हे देव पुत्र गणपि थये हे छः थ्व । गुगु बखते-न्हापा जि हे देव पुत्र गणपि दिपावती राजधानीस दीपंकर तथागत अर्हत् सम्यक्संबुद्धया समिपे लाः वलेनं थ्व प्रज्ञापारमितायाकें छुवे मज्जी उगु बखतस दीपंकर तथागत अर्हत् सम्यक्संबुद्धं जितः अनुत्तर सम्यक्संबोधिया व्याकरण-लिपा ज्वीगु आशिक) बिया बिज्यात (गबे धाःसा) हे मानव-हे मनुष्य छ लिपायागु काले असंख्य कल्प वनीबले शाक्यमुनि धैम्ह तथागत अर्हत् सम्यक्संबुद्ध बिद्याया चरणं संयुक्तम्ह पुण्यलोक स्पृष्ट अनुत्तर ज्ञान बीम्ह पुनर्वापित बान्हेयायेगुली सारथि समानम्ह

(५६)

देव लोक पित मनुष्य लोक पित न सेने कने यायीम्ह गुरु बुद्ध भगवान् ज्ञानी वक्ता वक्ता आशा जुया विज्यात ॥ ॥ थनंलि थ्व देवपुत्रपिसं
भगवान् याके थवे विति यात । आश्चर्य हे भगवान् तःधंगु आश्चर्य हे सुगत । थ्व प्रज्ञापारमिता बोधिसत्त्व महासत्त्वपित संपूर्ण सर्वज्ञता उत्पत्ति
याकेगु सर्वज्ञ ज्ञाकेगु जुया च्वन थुलि ॥ ॥ आर्य अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया शक्रपरिवर्त्त- इन्द्र आदि देवराजपित लंसीकेगु ज्ञान
आज्ञा दयेका विज्यागु विज्याया वं निगु गु ॥ २ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ अप्रमेय गुणधारण पारमिता स्तूप सत्कार परिवर्त्तों नाम तृतीयः ॥

थनंलि असंख्य गुण धारण जुया चेत्य समान सत्कार जुयोगु (ज्ञानयाशिक्षा) स्वंगुगु । थनंलि निश्चयनं भगवानं अन उगु सभास गुलि
देवपुत्र गणपि वया च्वं पि च्वना च्वं पि दु हानं गुलि भिक्षु भिक्षुणी-गणपि उपासक उपासिका गणपि वया च्वं पि च्वना च्वं पि दु थ्व देवपुत्रपि
वया च्वं पि च्वना च्वं पि निगु चित्त सीका हानं सकलं प्यंख्यंया सभालोकपि वया च्वं पि च्वना च्वं पि निगु चित्त नं सीका कासा वचरा देव
पुत्रपि रूपावचरा देवपुत्रपि वंम्ह कायिक देवपुत्रपि आभास्वर देवपुत्रपि परीत शुभ देवपुत्रपि अकनिष्ठ देवपुत्रपितनं प्रत्यक्ष प्रमाण
इतीक तयना शक्र देवराज इन्द्र प्रमुखं देवपुत्रपित आज्ञा दयेका विज्यात ॥ ॥ हे देवपुत्र गणपि निश्चयनं सुं गुम्हं कुलपुत्र अथवा

(६०)

कुल पुत्री थ्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ज्वनी लायी कनी थ्वेत मार अथवा मार कायिक देवतापि चुके ज्वीगु-दोष प्वाःस्वं च्वं पि
दोषप्वा बाला च्वं पिसं थ्वेगु दोष प्वाः स्वीके फेमखु हानं दोष प्वा स्वया जू पि दोषप्वाः साला जू पि मनुष्य असंख्य (यथा आदि) गणपिसंनं
व कुल पुत्र वा कुल पुत्रीयागु दोष प्वा लवीके फेमखु ॥ हानं विहिंसापं व कुलपुत्र वा कुलपुत्रीयागु काल वनी मखु ॥ हानं मेगु हे देवपुत्र गणपि
थुलि देवपुत्र गणपि अनुत्तर सम्यक् संबोधी ज्वनेवका च्वं पित ॥ ॥ पारमिता मकाल भज्जन सब्बोन मलात सकन थ्व देवपुत्रपि गुम्ह थ्व प्रज्ञा-
पारमिता कया च्वंम्ह ज्वना च्वंम्ह ज्वना च्वंम्ह लंसा च्वंम्ह कना च्वंम्ह कुलपुत्र याथासे वना न्यने न्यना काये ज्वने ज्वने लाये कने धंगु भली तयेसाः ।
निश्चयनं हानं हे देवपुत्र गणपि थ्व प्रज्ञापारमिता कया च्वंम्ह ज्वना च्वंम्ह ज्वना च्वंम्ह लाना च्वंम्ह कना च्वंम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री वने च्वंम्ह वा
सिंघा प्योले च्वंम्ह वा शुण्यगु क्षे च्वंम्ह वा प्रकाशयाना जूम्ह वा ले जुया च्वंम्ह वा बिले लाना च्वंम्ह वा वने वना च्वंम्ह वा महासमुद्रे वना च्वंम्ह वा अन्यो
अन्योगु थाले च्वंम्ह वना च्वंम्ह वा च्वना च्वंम्ह वा फेत्तुना थिरं ज्वना च्वंम्ह वा वनातुक च्वना च्वंम्ह त्या भय पं वोपि धं पि सुं वेमखु (देव शुण्य धका
वालाक भावना याना च्वंगु चित्त जूया निति) ॥ ॥ थनंलि वतुमहाराजा पितं भगवान् याके थवे विति यात । आश्चर्य हे भगवान् गुगु थ्व
प्रज्ञापारमिता कया ज्वना ज्वना लाना कना व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सत्त्व स्वंगु थाने [भावक प्रत्येक महायावे] तयावी ज्ञाने यत थंका
च्वनी सत्त्व धेपि दु धका ज्वनी वं थु ॥ हे भगवान् गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ज्वनी लायी कनी व कुलपुत्र यात वा कुलपुत्री

(६१)

यात निमित्त रक्षा करन-रक्षा कर रक्षायाना बी ॥ ॥ हानं देवराज इन्द्रं भगवान् याके थये गितिवात । हे भगवान् गुम्हसे थव प्र-
ज्ञापारमिता कायी ज्वनी ज्वनी लायी कनी व कुलपुत्र यात यववा कुलपुत्री यात जिन रक्षाचक्रं रक्षा याना बी ॥ ॥ हानं ब्रम्ह
कायिक देवपुत्र सहित सहायति ब्रम्हां भगवान् याके थये विति यात । हे भगवान् गुम्हसे थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ज्वनी लायी
कनी उम्ह कुलपुत्रयात वा कुलपुत्रीयात जिन रक्षाचक्रं रक्षायाना बी ॥ ॥ थनलि शक्रदेवराज इन्द्रं भगवान् याके थये वितियात ।
आश्चर्य हे भगवान् गुण थव प्रज्ञापारमिता कवा ज्वना ज्वना लाना कना व कुलपुल अथवा कुलपुत्री थुगु थुलि उलि धंगु धाये मफुगु धर्म
खनी गुण लायी गुण कायी ॥ हे भगवान् प्रज्ञापारमिता कयागुलि दक्क खुगु पारमितानं कयागु ज्वीलाकी छु ॥ ॥ थुलि बासेलि शक्र
देवराज इन्द्रयात भगवान् थये आज्ञा दवेका विज्यात ॥ थये हे ख थव हे कौशिक थये हे खः थव । हे कौशिक प्रज्ञापारमिता कयागुलि सक
ल पारमिता कवागु ज्वी । हानं मेगु हे कौशिक प्रज्ञापारमिता कयागुलि ज्वनागुलि ज्वनागुलि लानागुलि कनागुलि व कुलपुत्र वा कुलपुत्री थव
जन्म के ज्वनागु थुजोगु थंगु खनी । हे कौशिक थव फुकक न्य साधु प्रशंसा धाये योग्यम्ह छ बांलाक मनेती जि कने ॥ ॥ साधु हे भगवान् धका
देवराज इन्द्रं भगवान् याके न्यन ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दवेकल ॥ थन हे कौशिक गुलिसें थव जि कनागु धर्म विग्रह धायेगु-चित्तं स्यंकेगु स-
तीतया कायी विवादधायेगु-द्वन्द्वं लवायेगु छं ल्हायेगु धायी । विरोध धायेगु-मनवचन निगुलिनं विरोधयाना स्यंकेगु स्रयी थव निग्रह धायेगु

(६२)

इच्छा याःपि विवाद धायेगु इच्छायाःपि विरोध धायेगु इच्छा याःपि उत्पत्ति जूजुगु विग्रह विवाद विरोध शान्तिजुया वनी दे चवती मखु ।
थव विग्रह धायेगु इच्छा याःपि विवाद धायेगु इच्छा याःपि विरोध धायेगु इच्छा याःपि धमिगु इच्छा पूर्णधाये कैमखु ॥ थव छुया हेतुं
धाःता । थये निश्चय सकसितं ज्वी हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र वा कुलपुत्री तं थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ज्वनी लायी कनी देशनायायी
उपदेश बी उद्देश धायी बांलाक कनी उम्ह सिया निमित्त उत्पत्ति भुवजुव विवाद स्थान शान्ति जूया सदया वनी दे चवती मखु । थव
विग्रह धायेगु इच्छा याःपि विरोध धायेगु इच्छा याःपि विवाद धायेगु इच्छा याःपिगु इच्छा पूर्ण धाये कैमखु । थुगु ज्ञानं हे कौशि-
क कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री दृष्ट धर्म गुण-थव जन्म के ज्वनागु या गुणया प्रशंसा कायीम्ह जुयी (थव असंख्य तःधंगु जगत हे उद्धार जुयीगु
प्रज्ञापारमिता ज्ञानया चर्या याःगु जूयानि) ॥ ॥ थव गथे धाःसा हे कौशिक दक्क बिष ताशयायीगु बधी धंगु छगु प्रकारया वासः
हु अन आशी बिष दुम्ह जंतु नये पित्याम्ह नयेगु इच्छायाना आहारा साला जूम्हसे छुं छम्ह प्राणक जात प्राणी खनी छगु बखतस
व आशी बिष व प्राणक जात प्राणी यात थंगु बीषया वासनां सालाकया नयेगु मती तया लूलू वनी उगु बखतस व प्राणक जात प्राणी
यन व मधी धंगु वासः हु अन वना न्ह्योने चवता बी । उगु बखतस व आशी बिष थव मधी धंगु वासःयागु वासनां-थुकिथा प्रभावं थी
मफुया वनी ॥ थव छुयाहेतुं धाःसा थये निश्चयनं व मत्रीनाथ वातःया थुजोगु गुण-थुजोगु प्रभाव हु व वासलं आशी बिषया छुं लगे मन्वीका

बियी थुलित बल बान्गु व मघीनेनु नांजुया चवंगु वालः ॥ थये हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र बा कुलपुत्रीं थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी थव्या हे कौशिक उत्पत्ति जूजुगु थुगु मकडा विग्रह विवाद विरोध दै थवफुकक थुगु प्रज्ञापारमिताया तेजं बलं साभर्थं दुने बल्लागुलि गनं उत्पत्ति जूगुलः अनहे याकनं सुना वनी शाम्य जुया वनी अन्तर्दान जुया वनी ॥ गनं २ उत्पत्ति जूगु खः अनर हे मदया वनी अन्तर्दान ज्वी वन्हे ज्वी मखु च्वना च्वनी मखु ॥ ॥ थव छुया हेतुं धाःसा दिश्चयनं प्रज्ञापारमिता धैगु राग द्वेत आदिया यावत् निर्बाण दु धका धायीगु तक्कयां शाम्य यायीगु वन्हे यायीगु मखु । गुम्हसें थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी थवैत चतुर्महाराजा पिसनं शक्र देवराज इन्द्रनं सहापति ब्रम्हांनं सकल बुद्ध भगवान् पिसनं बोधिसत्व गणपिसनं रक्षा चक्रं रक्षायायी थवनं थव कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थव जन्म कै च्वनागुया प्रशंसा बांलाक यायीगु जुयी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कुलपुल बा कुलपुत्रीं थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी उम्ह आज्ञा बी लाईकगु बचनम्ह ज्वी नायूगु बचनम्ह जुयी सकसियां यःगु बचनम्ह जुयी झोलं हंगु बचनम्ह जुयी ॥ क्रोधं क्वत्यःम्ह गुमानं क्वत्यःम्ह-क्रोधया बसे च्वम्ह गुमानया बसे च्वम्ह ज्वीमखु ॥ थव छुया हेतुं धाःसा थये निश्चयनं थव प्रज्ञापारमिता धैगुलि व क्रोधमात गुमानयात सान्हेयायी थव प्रज्ञापारमितां क्रोध गुमान् यात वरुक्कै क्रोध वन्हे यायी मखु गुमान वन्हे यायी मखु ।

स्वीतं हे शत्रुभाव दैमखु द्रोह यायेगु चित्त यायीमखु मने छुं क्लेश तयीमखु । थये चर्यायाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया स्मृति-संतार थन्योगु धैगु लुमनीगु मैत्री-स्वीतं हे द्वेष भाव मयासे सकल सत्त्व प्राणि गणपित याकःकाये यातथे प्रेम भाव यायेगु चित्त उत्पत्ति ज्वी । हानं वया थुजोगु मती वं यदि जि करपित द्रोह यायेगु चित्त उत्पत्ति यात धाःसा उकिंयाना मिखा आदि जिगु इन्द्रियया ज्या हिला वनी ख्वाः बर्ण दाहा जुया हिला वनी गुगुजा जि अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञानया शिक्षा स्थानाम्हस्यां थव क्रोधया बसे वनेगु जोर्य मजू धका थये याकनं हे स्मृति प्राप्त ज्वी । गुम्हसें थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी थवनं हे कौशिक कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थव जन्म कै च्वनागुया गुणया प्रशंसा बांलाक यायीगु जुयी ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसेलि शक्र देवराज इन्द्र भगवान् याके थये विति यात ॥ आश्चर्य हे भगवद् गथे थव प्रज्ञापारमिता बोधिसत्व महासत्त्व पिनिगु दक्क क्लेशयात सारेयाना नम्रभाव-यायेया कारणस न्ह्योने च्वना च्वन ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी यदि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थये थव प्रज्ञापारमिता कथा ज्वना ब्वना लाना कना देशना याया उपदेश बिद्या उद्देश्य बिद्या बांलाक ब्वना संग्रामे वम्ह संग्रामया मोह रास च्वना वम्ह ज्वी । व संग्रामे वम्ह वा संग्रामे जूम्ह वा संग्रामं गुला वम्ह वा संग्रामया दथ्वी लाःम्ह वा अन च्वम्ह वा अन क्वातुक च्वं च्वम्ह कुलपुत्र बा कुलपुत्रीं गुम्ह थव प्रज्ञापारमिता मतं

(६५)

लुमंका च्वंम्ह बा काःम्ह बा ज्वंम्ह बा व्वंम्ह बा लाःम्ह बा कंम्ह बा दे शना याःम्ह बा उपदेश व्यंम्ह बा उद्देश्य व्यंम्ह बा बांलाक व्वंम्ह बा य-
न्योपिनि ज्यू वनीगुया थायेहे मखु । पर चक्र शत्रु लगे जुयीगुलिं दैगु ज्यू वनी धैगु थुजोगु स्थानहे दैमखु ॥ हे कौशिक यदि हानं वैत छुं गुगुं शस्त्रं
प्रहार थायी बा क्वांथि दायी बा लोहंतं ची बा मेमेगु छुं गुगुलिं नं बा प्रहार थायी थथे प्रहार वाःगु फुक्क दैगु शरीरे थीहे मखु ॥ थ्व छुया हेतुं
धाःसा । हे कौशिक तःथंगु मोक्ष ज्ञान थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता हे कौशिक प्रमाण मदुगु ज्ञान थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता हे कौशिक परिमाण म-
दुगु ज्ञान थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता हे कौशिक ज्वरा मदुगु ज्ञान थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता हे कौशिक समान मदुगु ज्ञान थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमि-
ता । हे कौशिक समान मदुगुलिं समान जुया च्वंगु ज्ञान थ्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा हे कौशिक थ्व ज्ञानया शिक्षा स्यंम्ह
कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री (तःथंगु ज्ञानया विचारं) थःत स्थायीगु थःगु शरीरहे दु धैगु मती तयोमखु । मेपिं स्वायेपिं शरीर दुपिं प्राणिपिं दु धैगु
नं मती तयोमखु । थः धैम्हं पर धापिनं सीयीमाःपिं दुगुमखु धैगु चित्तं खना च्वनी । हे कौशिक थुगु ज्ञानया शिक्षा स्यंम्ह बोधिसत्व महास-
त्वं निश्चयनं अनुत्तर सम्यक्संबोधि बांलाक थ्वीकै सर्वज्ञ ज्ञाननं लायी ॥ उम्हसें थ्व अनुत्तर सम्यक्संबोधि बांलाक थुयीका सकल सत्व-प्राणि
पिनिगु चित्त खंकै ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ निश्चयनं हे कौशिक थ्व ज्ञानस शिक्षा स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व यात थ्व छगुला लायी मखु अ-
थवा थ्व छगुला सी मखु थ्व छगुलिं पूर्ण मयागु धैगु थुजोगु छुंहे दैमखु उकिं सर्वज्ञ ज्ञान धैतल । हे कौशिक गुम्हसें थ्व प्रज्ञापारमिता काबी

(६६)

ज्वनी व्वनि लायी कनी देशना थायी उपदेश बी उद्देश्य बी वं थ्व जन्म कै च्वनागुया प्रशंसा बांलाक यायीगु जुयी ॥ हानं मेगु हे कौशिक ग-
न थ्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू मात्र चोका दयेका पूजायाना तयी अथवा सत्कार थाये मफै काये मफै ज्वनेमफै व्वनेमफै लायेमफै कनेमफै देश-
ना थाये मफै उपदेश बी मफै उद्देश्य बी मफै बांलाक व्वने मफै (अथेनं) अन-उम्हसित हे कौशिक मनुष्य बा अमनुष्यपिं दोषप्वा ल्वीकेगु इच्छा
याना च्वीपिं दोषप्वाः माला जूपिसं दोषप्वाः ल्वीके फेमखु । न्हापायागु कर्म विपाकयात तोताः (न्हापानागु कर्म विपाकं छुं मभिगु ज्वीगु दुसा
ज्वी फयी) थ्वनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थ्व जन्म कै च्वनागुया प्रशंसा बांलाक यायीगु जुयी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक थ्व
गये धाःसा सुं युम्हं बोधि मण्डे (मण्ड धैगु सार बोधि ज्ञानया सारगु ज्ञान कनीगु थासे) च्वना च्वंम्ह ज्वी अथवा बोधिमण्डपया आश्रये याना
च्वना च्वंम्ह ज्वी । अथवा बोधिमण्डपया किल्लाया दुने च्वना च्वंम्ह ज्वी अथवा बोधि बृक्ष-वंगल सिमाया प्वोले च्वंम्ह ज्वी मनुष्य बा अमनु-
ष्य गणयात जंगःपंक्षि पर्यन्त यातनं थमित मनुष्य बा अमनुष्य गणपिसं सेंकेगु द्वेषभाव थायेगु आवेश-शरीरे दुबीगु आदि समर्थ दै मखु पूर्व
जन्मयागु कर्म विपाक बाहिकं । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थन (थ्व प्रज्ञापारमिताया ज्ञानया शिक्षा स्यनागुलिं न्हापा जुया विज्याःपिं लिपा जू
विज्यायीपिं आःजुया विज्याना च्वीपिं तथागत अर्हत् सन्यक्संबुद्ध गणपिसं अनुत्तर सम्यक्संबोधि थ्वीका वन थुयीकै थुयीका च्वन वस्पोल
पिसं सकल सत्व प्राणि गणपित भय मदुगु शत्रु मदुगु त्राश मदुगु भावना याना च्वन । आशिकयाना च्वन ॥ थथेहे संतुं हे कौशिक गन कु-

(६७)

लघुत्र अथवा कुलपुत्रीं श्व प्रज्ञापारमिता कायी च्वनी च्वनी लायी कनी देशना बायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक च्वनी अन निश्चयनं हे कौशिक मनुष्य वा असुष्य गणपितं स्यंकेगु द्वेषभाव बायेगु दुवीगु समर्थ देमखु पूर्व जन्मयागु कर्म बिपाक बाहिक ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । श्व हे प्रज्ञापारमिता हे कौशिक सत्व प्राणि पिनिगु पृथिवी चैत्य जुयी-अर्थात् प्रज्ञापारमिता ज्ञानं पूर्णं जूगु बाये चैत्य समान ज्वी रूप- निश्चभावया ज्ञान प्रकाश ज्वी निर्बाण नगर ज्वी बन्दना याये ज्योग्यगु जुयी मान्य याये जोग्यगु जुयी पूजा याये जोग्यगु जुयी तच्चकं पूजा याये जोग्यगु जुपी दक्कसिबे तच्चकं पूजायाये जोग्यगु जुयी सत्कार याये जोग्यगु जुयी गुरु याये जोग्यगु जुयी शरण वनेगु लीन जुया वनेगु अत्यन्त उत्तमगु वना च्वनेगु बाये जुयी । श्वनं हे कौशिक कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं जन्म कै च्वनागुया गुणया प्रशंसा बां- लाक यायीगु जुयी । (थन पूजा तच्चकं पूजा दक्कसिबे तच्चकं पूजा । हानं शरण वनेगु लीन जुया वनेगु अत्यन्त उत्तमगु वना च्वनेगु बाये वनेगु ॥ चिकि च्वकं मध्यमं तच्चकंया भेदं स्वंगु २ पद तगु धका सीकेमाल ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि शक्र देवराज इन्द्रं भगवान् याके थये विन्ति यात ॥ हे भगवन् गुम्ह कुलपुत्र वा कुलपुत्रीं श्व प्रज्ञापारमिता च्वया सफु दयेका स्थापना यायी हानं थुगु सफु यात दिव्य (देवलोके दुगु वा मनुष्य लोके दुगु अत्यन्त बांलागु) पुष्प-स्वां । धूप-श्रीखण्ड अगुरु शील आदि धूपं । गन्ध-मलया चल पर्वते दुगु सुगन्ध । माल्य-स्वांभाः । बिलेपन-म्हे बुबेगु सुगन्ध द्रव्य । चूर्ण-लुंचुं रत्न चुं आदि चीवर-वस्त्र । छत्र-तुयूगु छत्र आदि

(६८)

श्वज गरुड आदिया चिन्ह दुगु ध्वयै । घण्ट-दण्ड आदिया चिन्ह दुगु ॥ पताका-पताकः । -सकभनं दीप माला-चाकः मत छोयेका नाना प्रकारवा पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी हानं मेम्ह सुं छम्हसे निर्बाण जुया विज्याम्ह तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धयागु शरीर जीभा ॥ जेका तयावी अथवा कया बांलाक तयातै श्वेतनं थये हे दिव्य पुष्प गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण चीवर छत्र श्वज घण्ट पताकं सकभनं दीप माला च्याका नाना प्रकारवा पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी थपि निम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया मध्ये गुम्हासत आषाः पुण्य ला- यी ॥ ॥ थुलि न्यसैलि भगवानं शक्र देवराज इन्द्रयात थये आज्ञा दयेकल थुलियानिति हे कौशिक (श्वखँ) छंकेहे प्यने । छंके थये विचार वो अयेहे योप्येहिसः व्यू ॥ हे कौशिक शुकी छं छुधका याने याना गुगु श्व तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धया सर्वज्ञताया शरीर लाःगु श्व गुगु मायें स्यंगुलि गुगु ज्ञान स्यंगुलि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिज्ञान (लाना) सर्व जता प्राप्तजुया फुक्क स्यू म्हेजुल ॥ ॥ थुलि आज्ञा दये कुसैलि शक्रदेवराज इन्द्रं भगवान् याके थये विन्ति यात ॥ हे भगवन् थुगुहे प्रज्ञापारमिता ज्ञानया शिक्षास्यंगुलि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सर्वज्ञता लाना दक्क स्यूम्ह जुगुखः ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल थुलियानिति हे कौशिक श्वहे-प्रज्ञापारमिता या आत्मामुशरीर लाःगुलि तथागत तथागत धेगुया ल्याखे वनी सर्वज्ञता लाःगुलि तथागत तथागत प्रेगु ल्याखे वनी । हे कौशिक गुगुजा तथागत

(६६)

अहंत् सम्यक्सम्बु या सर्वज्ञता स्व प्रज्ञापारमिताया के हे जकलाः गु लः । हानं हे कौशिक तथागतया आत्मागु शरीर लागु प्रज्ञापारमिताया
ज्ञान स्वरूप याके सर्वज्ञ ज्ञानया आश्रय याः गुयाके हेतुः । गुगु प्रकारं बुकीहे आश्रयायना सर्वज्ञ ज्ञानप्रकाश ज्वी बुद्धशरीरया प्रकाश ज्वी धर्म
शरीरया प्रकाश ज्वी संघशरीरया प्रकाश ज्वी । यथे सर्वज्ञ ज्ञानया कारण जुया च्वंगु स्व-प्रज्ञापारमिताया जत्मागु शरीर लागु सर्वज्ञ ज्ञानया
आश्रय याः गुयानिति सकल सत्त्वापि चैत्यस्वरूप जुयी । बन्धना याये जोग्यगु सत्कार याये जोग्यगु गुरु याये जोग्यगु मान्ययाये जोग्यगु पूजा
याये जोग्यगु तत्त्वकं पूजायाये जोग्यगु दक्खसिबे तत्त्वकं पूजायाये जोग्यगु जुयी ॥ यथे हे निर्वाण जुया वसंजं जिगु शरीरया पूजायायी ॥
यथेया निति धन हे कौशिक सुं गुम्हं कुलपुत्र वा कुलपुत्रीं स्व प्रज्ञापारमिता च्वया अथवा सफू दयेका स्थापना यायी हानं बुकियात हे दिव्य
पुष्प धूप गन्ध भाल्य बिलेपन चूर्ण चीवर छत्र ध्वज घण्ट पताकं सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तत्त्वकं पूजा यायी दक्ख-
सिबे तत्त्वकं पूजा यायी । हे कौशिक यपि निम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया मध्ये प्रज्ञापारमिता पूजा याः स्तुतितहे तः धंगु पुण्य लायी ॥ स्व
छुयां हेतुं धाः सा हे कौशिक स्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं सर्वज्ञ-ज्ञानया पूजा याः गु जुयी । थुलि आज्ञा जसैलि देवराज इन्द्रं भगवान् दाके
यथे विन्तियात ॥ हे भगवन् गुम्ह जम्बु द्वीपया मनुष्य गणपिसं स्व प्रज्ञापारमिता च्वेमखु कायी मखु ज्वनीमखु ब्वनीमखु लायीमखु कनी-
मखु देशनायायी मखु उपदेश बी मखु उद्देश्य वियी मखु बांलाक व्वनी मखु स्व प्रज्ञापारमितायात पुष्प धूप गन्ध भाल्य

(७०)

बिलेपन चूर्ण ची वर छत्र ध्वज घण्ट पताकं सके समं दीपमाला आपालं पूजाया विजे सत्कार यायी मखु गुरु यायी मखु मान्य यायी मखु पू-
जायायी मखु तत्त्वकं पूजायायी मखु दक्खसिबे तत्त्वकं पूजायायी मखु छाये धाः सा हे भगवन् यधिसं सीमखु भगवानं आज्ञा दयेका विज्याः गु
प्रज्ञापारमिता पूजायायायी थुजीगु तः धंगु फाईदा-महार्य ज्वी धका । छुयाये हे भगवन् यथे भगवानं आज्ञा दयेका विज्याः गु प्रज्ञापारमिता
या पूजा यायाया यथे तः धंगु प्रशंसादु यथे तः धंगु फल लायीगु दु यथे तः धंगु पुण्ययाफल लयीगु दु धकासीमखु थुयीमखु अथवा हानं यमिसंसियी
थुयी थुयीके ज्वेनं हानं उकी भट्टा तैमखु (स्वगणे जूगुले) ॥ ॥ थुलि न्यसैलि भगवानं शक्र देवराज इन्द्रयात यथे आज्ञा दयेका विज्यात
हे कौशिक स्व जम्बु द्वीपे गुलिसनु प्यगणपि बुद्धया गुणया भावनाः संवना प्रसन्नजूपि । गुलि मनुष्ये धर्मया गुणया भावनास वना प्रसन्न जूपि
गुलिमनुष्य संघया गुणया भावनास वना प्रसन्न जूपिदु ॥ ॥ थुलि आज्ञादये कुसैलि शक्रदेव राजइन्द्रं भगवान् दाके यथे विन्तियात ।
हे भगवन् स्व जम्बुद्वीपया मनुष्यगणपि गुलि बुद्धगुणया भावनास वना प्रसन्न जूपि गुलि धर्मगुणया भावनास वना प्रसन्न जूपि गुलिसंघ गुणया
भावनास वना प्रसन्नजूपि यपि कम् हे जुयी अर्थात् श्रित्तया शरणे वनीपि छुं कम् हे ज्वी धंगु भाव ॥ ॥ थुलिप्रार्थनायासैलि भगवानं
शक्र देवराज इन्द्रयात यथे आज्ञादये कल । यथे हे स्व हे कौशिक यथेहेतुः स्व ॥ स्व जम्बुद्वीपया मनुष्य गणपि बुद्धया शरणे प्रसन्न जूपि
धर्मया शरणे प्रसन्न जूपि संघया शरणे प्रसन्न जूपि थुपि कम् हे जुयी ॥ हे कौशिक स्व कम् यासितं हे कम् आताप ति फल लाः पि जुयी ।

(७१)

श्रवणासिनं कम् सकृदागमि फल लापि जुयी । श्रवणासिनं कम् अनागमि फल लापि जुयी । श्रवणासिनं कम् अहंत्व जूयि जुयी । श्रवणा
सिनं कम् प्रत्येक बोधी पूर्णयापि जुयी । श्रवणा सिनं कम् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति यायीपि जुयी । श्रवणासिनं कम्
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्तियाना श्रव चित्त उत्पत्ति जूगु यात बन्हेयायी क्वातुर्कपि जुयी । श्रवणा सिनं कम् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी
चित्त उत्पत्तियाना बन्हेयाना तच्चकं बीर्यबल याना उकी चवनीपि जुयी । उकिया सिनं कम् प्रज्ञापारमिताया ज्ञाने र्वापि जुयी । उकिया
सिनं कम् प्रज्ञापारमिताया ज्ञानया चर्या यापि जुयी । उकियासिनं कम् प्रज्ञापारमिता ज्ञानया चर्या याना छगु जक चित्तयाना अबिनि
वर्तनीय (त्यहाँ बये माली मखे धुं कुगु) बोधिसत्व भूमी चवनीपि जुयी । युकिया सिनं कम् प्रज्ञापारमिताया चर्यायाना छगु चित्त जुयीका
लिपा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक युयी कपि जुयी । युकिया सिनं कम् प्रज्ञापारमिताया चर्यायाना छगु मात्र चित्त ज्वीका आः
थये हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक युयीकपि जुयी ॥ ॥ श्रव बोधिसत्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक युपि
जुयीका अबिनि वर्तनीय (त्यहाँ बये मालेमखे धुं कुगु) बोधिसत्व भूमी चवनीः सुमेपि प्रज्ञापारमितास तच्चोतं मनवपि प्रज्ञापारमिता
स्यने उकीछगु चित्तयाये धका चर्वापि कुलपुत्र-कुलपुत्री पित्त श्रव प्रज्ञापारमिता उपदेशवी उद्देश्यवी । यमिसिनं श्रव प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी
ज्वनी लायी कनी उपदेशवी उद्देश्य वी बांलाक ज्वनी हानं श्रव हे प्रज्ञापारमितायात पुष्प धूप गन्ध माल्य विलेपन चूर्ण चीवर छत्र श्वज घण्ट

(७२)

पताकं सकभनं दीपमालां ताना प्रकारया पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी ॥
हानं निश्चयनं हे कौशिक गुलि सत्त्व गण पिसं प्रमाण मदेक संख्या मदेक बोधिचित्त उत्पत्ति यायी बोधिचित्त बन्हेयायी बोधिचित्त बन्हेयाना
श्रवोकेत चर्या यायी । हानं निश्चयनं हे कौशिक श्रव प्रमाण मदेक संख्या मदेक बोधिज्वीत-बोधिज्ञानलायेत चर्यायाःपि सत्त्व पिनि मध्ये यदि
कथं वित् छम्ह अथवा निम्ह जक अबिनि वर्तनीय बोधिसत्व भूमी चवनी ॥ श्रव छुया हेतुं धाःसा । हे कौशिक बीर्य कम् पि उत्साह कम्
पि चित्त कम् पि (जि) फेमखुम्ह धका धया चर्वापि होन याने श्रद्धा तै चर्वापि प्रज्ञा कम् पि सत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लायेत थाकुगु
जुया चवम । अथेया निंति हे कौशिक याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक सीकेधेगु इच्छा यापि कुल पुत्र अथवा कुलपुत्री श्रव हे प्रज्ञापारमिता
बारं बार न्यने माः कायेसाः ज्वनेमाः ज्वनेमाः बांलाक लायेमाः कपित्तं कनेमाः देशनायायेमाः उपदेश बीमाः उद्देश्य बीमाः बांलाक ज्वनेमाः
(मधुगुली) हानं न्यनेमाः । श्रव छुया हेतुं धाःसा । थुगु प्रकारं निश्चयनं वं थये श्रवोकेत तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसं न्हापा बोधिचर्या
चलेयाना श्रव प्रज्ञापारमिताया शिक्षा स्थना वन अथेया निंति ज्ञीसनं आः श्रव हे प्रज्ञापारमिता स्यनेमाः ज्ञी गुरु हे श्रव याना ॥ ॥ हानं
हे कौशिक बोधिसत्व महासत्त्व पिसं थन बिज्याना छम्ह जुल अथवा निर्वाण जुया बिज्याये धुं कुम्ह जुल तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धयात सत्का
र यायेगुया सिनं प्रज्ञापारमिता यात हे सत्कार यायेमाः उगुज्ञानया चर्यायायेमाः ॥ अथेया निंति हे कौशिक सुगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री

(७३)

पिसं निर्वाण जुया विज्याये धुं कृपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पूजायाये निरिति तथागत धातुगर्भे तयागु सप्तरत्न यागु कोटान् कोटी चीबाहा दये के चीबाहा दयेका थुमित यावत् जीवदत्तले दिव्य पुष्प दीव्य धूप दिव्य माल्य दिव्य विलेपन दिव्य चूर्ण दिव्य वस्त्र दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य घण्ट दिव्य पताकं छत्राखेरं दिव्य दीपमालां अनेक प्रकार यागु दिव्य पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी हे कौशिक व कुल पुत्र यात थये पूजायागु या कारण थाया पुण्य लायीलांकी छु थुकी छं गथे मानेयाना ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ आपा हे भगवन् आपा हे सुगत भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एक चित्त याना मुक्ति ज्वीगु मन याना प्रसन्न चित्तं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान या निमित्ते बोधि चित्त उत्पत्ति याना तः धंगु आशय दुर्नेनिसे न्यनी ज्वनी लाकी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी बिस्तारं कर्पित नं प्रकाश यायी थुकि या अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनी मनं बिचार याना स्वे वैंके गुलि तक्कया तः धंगु बुद्धि दु उगु बुद्धि थुकी बांलाक परिक्षा याना स्वयी सद्वर्मा ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्ध या नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वा मदया सा सद्वर्मा (बुद्ध ज्वीगु या मिखा प्रज्ञापारमिता माया ज्ञान) अन्तर्द्वानि मज्जीमा बुद्ध पिनि नायः (बुद्ध ज्वीगु या मिखा हे प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनि गुलिः) अर्थात् नाय मफूनी गुलि (नायः दनी गुलि) बोधिसत्त्व पित्तनं अनु गूह तयागु जुयी धका अन्ते सफू दयेका धारण यायी स्थापना यायी थुगु हे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्षसिबे तच्चकं पूजायायी पुष्प धूप गन्ध माल्य

(७४)

विलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकार या पूजां पूजायायी हे कौशिक व कुल पुत्र वा कुल पुत्री यात व न्हापायाम्ह तथागत धातु गर्भे तयागु चैत्य पूजा याः म्हा यासितनं थ्वेत हे आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक कोटान् कोटी सप्तरत्न यागु तथागत धातु (अस्ति आदि) गर्भे तयागु चीबाहा दयेकागु उलिजा अर्थे तु हे हानं सुगुम्हं कुल पुत्र अथवा पुत्री थ्व जम्बुद्वीपे सकभनं परिपूर्ण ज्वीक सप्तरत्न यागु तथागत यागु धातु गर्भे तयागु चैत्य दयेकं दयेका थुमित यावत् जीवदत्तले दिव्य पुष्प दिव्य धूप दिव्य गन्ध दिव्य माल्य दिव्य विलेपन दिव्य चूर्ण दिव्य वस्त्र दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य घण्ट दिव्य पताकं सकभनं दिव्य चाकः मत छोयेका अनेक प्रकार या दिव्य पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्षसिबे तच्चकं पूजायायी थुकी छं छु मानेयाना हे कौशिक व कुल पुत्र अथवा कुल पुत्री यात थुकि या कारण व न्हापा कनान्हुयात सिनं आपा पुण्य लायीलां ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एकचित्त याना मुक्ति ज्वीगु मन याना प्रसन्न चित्तं बोधि चित्त उत्पत्ति याना तः धंगु आशय दुर्नेनिसे न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी थुकि या अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनी मनं बिचार याना स्वे वैंके गुलि तक्कया तः धंगु बुद्धि दु उगु ज्ञान थुकी बांलाक परीक्षा याना स्वयी अन्ते सफू दयेकानं धारण यायी स्थापना यायी । सद्वर्मा ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्ध पिनि नाय

(७५)

प्रज्ञा पारमिता मांया ज्ञान बिचे त्वः मदये मा सदमं (प्रज्ञापारमिताज्ञान) अन्तर्धानमज्जीमा । बुद्ध ज्वीगु मिखा दुगुलि-नायः दुगुलि बोधिसत्त्व महासत्त्व पित्तनं अनु ग्रह तयागु जुयोधका । श्वहे प्रज्ञापारमितायात सत्कार यायी गुरुयायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्कसि बे तच्चकं पूजायायी पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं छवाखेरं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां पूजायायी हे कौशिक उम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात न्हापा-तथागत धातु गर्भेतयागु चैत्यदयेका पूजायाम्ह सितया सिनं श्वेतहे आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक श्व जम्बुद्वीप सकभनं परि पूर्ण ज्वीक सप्तरत्नयागु तथागतयागु धातु गर्भेतयागु चैत्य दयेकागु उलिजा अर्थेति । यदि श्व हे कौशिक यावत् चतुर्म्हाद्वीप लोक धात्वी गुलिसत्त्वपिंदु उलि छम्ह छम्ह सिनं म्हाति छगः छगः सप्तरत्नयागु तथागतयागु धातु गर्भेतयागु चैत्य दयेकं श्वेत यावत् जीव तक्कं दिव्य पुष्प दिव्य धूप दिव्य गन्ध दिव्य माल्य दिव्य चूर्ण दिव्य वस्त्र दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य घण्ट दिव्य पताकं सकभनं दिव्य दीपमालां अनेक प्रकार यागु दिव्य पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्ययायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्कसिबे तच्चकं पूजायायी थुकी हे कौशिक छगथे मानेयाना श्व सकल सत्त्व पित्त थुकिया कारणं आपाः पुण्य लायीला ? ॥ ॥ इन्द्रं धाल आपा हेसगबन् आपा हे सुगत भगवानं आज्ञादयेकल । हे कौशिक नुम्हसें श्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एकचित्त याना मुक्ति ज्वीगुमनधाता अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया नितित्ते प्रसन्न धित्तं बोधिचित्त याना तःधंगु आशयं दुनें निसें न्यनी कायी ज्वोनीं व्वनी लायी देश नायायी उपदेशबियी उद्देश्यबियी

(७६)

बांलक व्वनी कपित्तनं बिस्तारं प्रकाशयायी थुकिया अर्थ छगु छगु पियाकनी मनं बिचारवानास्वै बैके गुलितक्क यातःधंगु बुद्धि उगु बुद्धि बांलक परिक्षा यानास्वै । सदमं ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धया नायः (प्रज्ञापारमिताज्ञान) बिचे त्वाः मदयेमा (बुद्धज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धानमज्जीमा नायः सफूनि गुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान सफूनीगुलि) मिखा दुगुलि नायः दुगुलि बोधिसत्त्व महासत्त्व पित्तनं अनुग्रहतयागु जुयोधकाः अन्ते सफूनं दयेका धारण यायी स्थापना यायी श्वहे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां पूजा यायी हे कौशिक वकुल पुत्र अथवा कुल पुत्रीयात थुकिया कारणं व न्हापायाम्ह सितया सिनं श्वेत हे आपा पुण्य लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक चतुर्म्हा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपिंदुलिजा अर्थेति । हे कौशिक यावत् साहसू चूडिक लोक धात्वी सकल सत्त्वपि थपि सं म्हाति छगः छगः सप्तरत्न यागु तथागतधातु गर्भेतयागु चैत्य दयेकं श्वेतनं यावत् जीव तक्कं दिव्य पुष्प दिव्य धूप दिव्य गन्ध दिव्य माल्य दिव्य बिलेपन दिव्य चूर्ण दिव्य वस्त्र दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य घण्ट दिव्य पताकं सकभनं चाकः मत छोयेकाः अनेक प्रकारया पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्क सिबे तच्चकं पूजायायी थुकी हे कौशिक छं गथे माने याना थुपि सकल सत्त्वपित्त थुकिया कारणं आपा पुण्य लायी

(७७)

ला ? ॥ ॥ इन्द्रं धाल आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे कौशिक गुम्हसें ध्व प्रज्ञापारमितास
श्रद्धातया एकचित्तयाना मुक्ति ज्वीगु मनयाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया निमित्ते प्रसन्नचित्तं बोधिचित्तं याना तःधंगु आशयं दुनें निसें
न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी थुकिया अर्थबांलाक
छगु छगु पिया कनी मनं बिचार यानास्वै वैके गुलितक्कया तःधंगु बुद्धिदु उगुबुद्धि थुकी बांलाक परिक्षायाना स्वै सद्वर्म ताकालं स्थिर
ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वाःमदयेमा सद्वर्म (बुद्ध ज्वीगु याहेमिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धान
मज्जीमा नायः मफूनिगुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखादुगुलि नायः दुगुलि बोधिसत्त्व महासत्त्व पितनं अनु
ग्रह तयागु जुयी धका अन्ते सफूदयेका धारण यायी स्थापना यायी ध्वहे प्रज्ञापारमितायात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी
तच्चकं पूजायायी दक्कसिबे तच्चकं पूजायायी पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकःमत छोयेकाः
अनेक प्रकारया पूजां पूजा यायी हे कौशिक व कुल पुत्र अथवा कुल पुत्रीयात थुकिया कारणं व न्हापा यान्हसितया सिनं ध्वेतहे आपाः पुण्य
लायी ॥ ॥ हामं हे कौशिक साहसू चूडिक लोक धात्वी सकलसत्त्वपिं उल्लिजां अयेहेति हे कौशिक यावत् द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी
सकल सत्त्वपिं थसि छम्हं छम्हसें म्हाति छगः छगः सप्तरत्न यागु तथागत धातु गर्भे तयागु चैत्य दयेकं ध्वेतनं यावत् जीव दत्तले दिव्य पुष्प

(७८)

दिव्य धूप दिव्य मध्य दिव्य माल्य दिव्य बिलेपन दिव्य चूर्ण दिव्य वस्त्र दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य घण्ट दिव्य पताकं सकभनं दिव्य दीप मालां
अनेक प्रकार यागु दिव्य पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी हे कौशिक छं गप्पे
माने माना ध्व सकल सत्त्वमित थुकिया कारणं आपाः पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत ॥ ॥
भगवानं आज्ञादयेकल । हे कौशिक गुम्हसें ध्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एकचित्तयाना मुक्ति ज्वीगु मनयाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
निमित्ते प्रसन्न चित्तं बोधि चित्तयाना तःधंगु आशयं दुनें निसें न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक
ब्वनी कर्पितनं बिस्तारं थुकिया अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनी मनं बिचार याना स्वै वैकेगुलि तक्कमा तःधंगु बुद्धिदु उगु बुद्धि थुकी बांलाक
परिक्षायाना स्वै सद्वर्म ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वाःमदयेमा सद्वर्म (बुद्ध ज्वीगुया
मिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धान मज्जीमा नायः मफूनिगुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखा
दुगुलि नायः दुगुलि बोधि सत्त्व महासत्त्व पितनं अनुग्रह तयागु जुयी धका अन्ते सफूदयेका धारण यायी स्थापना यायी ध्वहे प्रज्ञापा
रमितायात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजायायी दक्कसिबे तच्चकं पूजायायी पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन
चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकःमत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां पूजा यायी हे कौशिक व कुल पुत्र अथवा कुलपुत्री

(७९)

यात युक्तिया कारणं व न्हापायाम्ह सितया सिनं ध्वेतहे आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र मध्यमं लोकं धात्वी सकलस
त्वापि उलिजा अर्थेहेति । हे कौशिक यावत् त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वापि यपि छम्ह छम्ह सिनं म्हाति छगः छगः तथागत धातु
गर्भे तयागु चैत्यदयेकं ध्वेतनं यावत् जीवदत्तलें दिव्य पुष्प दिव्यधूप दिव्यगंध दिव्य माल्य दिव्य चूर्ण दिव्यवस्त्र दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य
घण्ट दिव्य पताकं सकलभनं दिव्य दीपमालां अनेक प्रकारया दिव्य पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्क
सिबे तच्चकं पूजा यायी युकी हे कौशिक छं गबे माने याना ध्वसकल सत्त्वापित युक्तिया कारणं आपा पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल ।
आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे कौशिक गुम्हसें ध्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एकचित्तयाना मुक्ति
ज्वीगु मनयाना अनुसर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया निमित्ते प्रसन्न चित्तं बोधी चित्तयाना तः प्रंगु आशयं दुनें निसें न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी
कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बालाकब्वनी कर्पितनं विस्तारं प्रकाशयायी युक्तिया अर्थ बालाक छगु छगु पियाकनी मनं बिचा र यानास्वें
वैके गुलितक्कया तः प्रंगु बुद्धिदु उगु बुद्धि युकी बालाक परिक्षा बानारवै सदमं ताकालं स्थिर ज्वीमा धैगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता
ज्ञान) बिबे स्वामदयेमा सदमं (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धानं मज्जीमा नायः मफूनिगुलिं (बुद्ध ज्वीगुया मिखा
प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलिं नायः दुगुलिं बोधिसत्त्व महासत्त्व पितनं अनुग्रहं तयागु जुयीधका अन्ते सफू दयेका धारण यायी स्थापना यायी

(८०)

ध्व हे प्रज्ञापारमितायात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्कसिबे तच्चकं पूजायायी पुष्प धूप गन्ध माल्य
बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकलभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां पूजायायी हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री
यात युक्तिया कारणं व न्हापायाम्ह सितयासिनं ध्वेत हे आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सक-
ल सत्त्वापि यपि छम्ह छम्ह सत्त्वं म्हाति छगः छगः सप्तरत्नयागु तथागतयागु धातु गर्भे तयागु चैत्य दयेकं ध्वेतनं यावत् जीव दत्तलें दिव्यगु
पुष्प धूप गन्ध माल्य बिले पन चूर्ण चीवर छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकलभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां सत्कार यायी गुरु
यायी मान्य यायी पूजायायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजायायी उलिजा अर्थे हेति । गुलि हे कौशिक त्रिसाहस्र महा साहस्र
लोक धात्वी सत्त्वापि बु यदि हानं यपि सकलसिनं हे न्हापा लिपा मज्जीक मनुष्ययागु शरीर लायी अर्थात् त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी
चर्वापि सकल प्राणिपि छक्कलं छगु पाखं हे मनुष्य जुया जन्म जूवै । कल्प कल्प तक्कं व छम्ह छम्ह सत्त्वं छगः छगः सप्तरत्नयागु तथागतयागु
धातु गर्भे तयागु (धातु धैगु निर्वाण जुया विज्यापि तथागतपिनिगु सँ लुसि क्वे आदि शरीरया छुं कुच्च थका सीकि) चैत्य दयेकं छम्ह छम्ह
सत्त्वं ध्व सकल चैत्य दयेका ध्व फुक्क प्रतिष्ठा याना कल्प वा कल्पया शेष 'बाकि' तक्कं सकल प्रकारया वाजां (बोणा बासुरी आदि झिदो
बाजा आदि याना) सकल प्रकारया गीतं (संस्कृतयागु वा भाषायागु से हाला) सकल प्रकारया नृत्य (शृङ्गार बीर बिभत्स यौद्र हास्य भ-

[(८१)]

यानक करुणा अद्भुत शान्ति प्रादि रसं सहित ज्वीक ग्याखं हुया) सकल प्रकारया तूर्य (सकल शंख प्वंगा आदि पुया) सकल प्रकारया ताडावचरं (सकल लहाः या ताल भुस्या आदि विशेष बाजा यानाः) दिव्यगु सकल प्रकारयास्वानं सकल प्रकारया धूप सकल प्रकारया सिन्हलं सकल प्रकारया स्वांमालं सकल प्रकारयाः स्हे लेपन बायीगु सुगन्ध बस्तूनं सकल प्रकारयास पंचरत्न प्रादिना चूर्णयानु पोताये आदिनं चवया सकल प्रकार या बस्त्रं दिव्यगु सकल प्रकारया छत्र ध्वज धण्ट पताकं सकभनं सकल प्रकारया चाकः मत छोयेका अनेक प्रकार यागु तच्चकं बां बां लाः गु ज्वजं या म नुष्यया पूजां सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्वसिबे तच्चकं पूजा यायी थुगु पुण्य क्रियां थ्व सकल सत्वपिसं थथे प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक चैत्य स्थापना याना थुगु प्रकारं पूजा यायी थुकी छं थथे माने याना हे कौशिक थ्व सकल सत्व पित थुकि याकारणं आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपा हे भगबन् आपा हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे कौशिक गुम्हसें थ्व प्र-
ज्ञापरमितास श्रद्धातया एकचित्तयाना मुक्ति ज्वीगु मनयाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोध ज्ञानया निमित्ते प्रसन्न चित्तं बोधिचित्तयाना तः धंगु आ शयं दुनें निसें न्यनी कारी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशयी उद्देशयी बांलाक ब्वनी कपितनं विस्तारं प्रकाश यायी थुकि या अर्थ बांलाक छगु छगु पियाकनी मनं बिचार याना स्वे वैंके गुलि तक्कया तः धंगु बुद्धि उगु बुद्धि थुकी बांलाक परिक्षा यानास्वे सद्वर्ष ताका लं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापरमिता ज्ञान) बिचे स्वाः मदयेमा सद्वर्म (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापरमिता मांया ज्ञान

(८२)

अन्तर्धान मज्जीमा नायः मफूनिगुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापरमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखा दुगुलि नायः दुगुलि बोधिसत्त्वपितनं अनुग्रह तयागु जुयी धका अन्ते सफूदयेका धारण यायी स्थापन यायी थ्व हे प्रज्ञापरमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी द-
क्वसिबे तच्चकं पूजा यायी पुण्य धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण बस्त्र छत्र ध्वज धण्ट पताकं सकभनं चाक मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजा पूजा यायी हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात थुकि या कारणं व न्हापाया म्हायातया सिने थ्वेतहे आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दये कुसेलि शक्र देवराज इन्द्र भगवान् याके थथे बितियात । थथे हेखः थ्व हे भगबन् थथे हेखः थ्व हे सुगत ॥ निश्चयनं हे भगबन् प्रज्ञापा रमितायात सत्कार यानागुलि गुरुयानागुलि मान्य यानागुलि पूजायानागुलि तच्चकं पूजायानागुलि दक्वसिबे तच्चकं पूजायानागुलि कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री बुद्धया ज्ञान बांलाक थुया चर्वापि सकल लोकधातुस न्हापा जुया बिज्याः पि लिपाजू बिज्यायीपि आः जुधा बिज्याना चर्वापि बुद्ध भगबान् पित अ त्यन्तहे सत्कार यानागु गुरुयानागु मान्य यानागु पूजा यानागु तच्चकं पूजायानागु दक्वसिबे तच्चकं पूजा यानाः गुनं जुयी ॥ ॥ हानं हे भगबन् थुगु प्रकारं त्रिसा हस महासाहस छोडात्वी सकल सत्वपि उलिजा अर्थहेति ॥ गुलि हे भगबन् थ्व गंगा नदीया फिगो प्रमाणं त्रिसा हस महा साहस लोक थांवी सकल सत्वपिदु थ्व छम्ह छम्ह सत्वं छग छग सप्तरत्नयागु तथागत धातु गर्भतयागु चैत्यदयेकं दयेका थुपि प्रतिष्ठायाता कल्प अथवा कल्पया शेषतक्कं सकल बाजां सकल गीतं सकल नृत्यं सकल तूर्य ताडावचरं दिव्यगु सकलस्वानं सकलगन्ध सकल स्वांमालं सकल लेपनं सकल चूर्ण सकल बस्त्रं

(८३)

देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाशयायी शुक्रिया अर्थ बांलाक छगु छगु पियाकनी मनं बिचार यांनास्वै वंके गुलो तक्कया तःधंगु बुद्धिदु उगु बुद्धि शुकी बांलाक परिक्षा यांनास्वै सद्वर्ग ताकालं स्थिर ज्योभा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वाः मदयेमा सद्वर्ग (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता सांयागु ज्ञान) अन्तर्धान मज्जीमा नायः मफूनिगुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञा-पारमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखा दुगुलि नायः दुगुलि बोधिसत्व महासत्व पितनं अनुग्रह तयागु जुयी धका अन्ते सफू दयेका धारण यायी स्थापना यायी श्वहे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी सान्य यायी पूजायायी तच्चक्रं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चक्रं पूजा यायी पुण्य धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां पूजायायी हे भगवन् व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया शुक्रिया कास्णं ब न्हापायागुह सितया सिनं श्वैतहेआपाः पुण्यलायी ॥ थुलियासेलि भगवानं शक्रदेवराजइन्द्र यात यथे आज्ञादयेकल ॥ यथेखः श्वहे कौशिक यथे हे खः श्व ॥ हे कौशिक श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात शुक्रिया कारणं आपालंहे पुण्यलायी । हे कौशिक प्रमाण बदेक श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात शुक्रिया कारणं आपालंहे पुण्यलायी । हे कौशि संख्या मदयेक श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात शुक्रिया कारणं आपालंहे पुण्य लायी । हे कौशिक चिन्तना मदयेक श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात शुक्रिया कारणं आपालं हे पुण्य लायी । हे कौशिक तुल्य मदयेक श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात शुक्रिया कारणं आपालंहे पुण्य लायी । हे कौशिक परिमाण मदयेक

(८४)

श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात शुक्रिया कारणं आपालंहे पुण्य लायी । श्व छुया हेतुं धाःसा । हे कौशिक तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिनि सर्वज्ञता धंगु हे प्रज्ञापारमितायाकें उत्पत्ति जुयीगु जुया चवन । तथागतया शरीर पूजा यायेगु धंगुहे सर्व ज्ञायाकें हेजक उत्पत्ति जूगु जुया चवन ॥ ॥ थुलिया निती धन हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री शुगु प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एकचित्तयाना मुक्तिज्वीगु मन यांना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिया निमित्ते प्रसन्न चित्तं बोधिचित्तयाना तःधंगु आशयं दुर्नेतिसें न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशज्ञायायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक बोनी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी शुक्रिया अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनी मनं बिचार यांनास्वै वंके गुलि तक्कया तःधंगु बुद्धिदु उगु बुद्धि शुकी बांलाक परिक्षायांना स्वै सद्वर्ग ताकालं स्थिरज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिताज्ञान) (बिचे त्वाः मदयेमा सद्वर्ग (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता सांयाज्ञान) अन्तर्धान मज्जीमा नायः मफूनिगुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखा दुगुलि नायः दुगुलि बोधि सत्व महासत्व पितनं अनुग्रह तयागु जुयी धका अन्ते सफू दयेका धारण यायी स्थापना यायी श्व हे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी सान्य यायी पूजा यायी तच्चक्रं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चक्रं पूजा यायी पुण्य धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकमत छोयेका अनेक प्रकारया पूजां पूजा यायी हे कौशिक श्व पूजा यांनागु पुण्यया हके न्हापा च्येकनागु तथागत धातु गर्भेतयागु सप्तरत्न भागु चैत्य दयेका पूजा यांनागुया पुण्य सखिब्वे

(८५)

छब्बो कला—(अंशा छगु भागमात्र) हे न्ह्यायीमखु (पुण्य दैभखु) दोछि ब्वे छब्बो लक्छि ब्वे छब्बो कोटि ब्वे छब्बो सछिगु कोटि ब्वे छ-
ब्बो दोछिगु कोटि ब्वे छब्बो लक्छिगु कोटि ब्वे छब्बो सिगु लाख कोटि लक्छि ब्वे छब्बो (शत-शछि । सहस्र-दोछि । शत सहस्र-लक्-
छि । कोटी-कर्वल । कोटीशत-सछिगु कर्वल । कोटी सहस्र-दोछिगु कर्वल । कोटीशतसहस्र-लक्छिगु कर्वल कोटी नियुत शत सहस्र-सोगुलाख
कर्वल लक्छिब्वे छब्बो) न्ह्यायी मखु संख्यानं कलानं (कला दोहरे याःगु छुधाःसा कलादानं कला सुक्ष्म-चिकी धंगु धंगु अर्थ) गणना-
ल्या ख्यायेगुनं उपमा-व अं च्वंगु धका केनेगुनं औपम्य-उपमाया भावगुण क्यनेगुनं उपनिशा-अत्यन्त चिकीधंगुनं उपनिसद्-हेतु भावमा-
त्रनं हे न्ह्यायी मखु ॥ ॥ थुलि भगवानं आज्ञा जूवले गुलि अत देवराज इन्द्रलिसे वोपि पीःदो ४०००० देवपुत्र गणपि वहे सभास
चवना च्वपि दुगु छः थुपि सकसेनं देवराज इन्द्रयाके थथे बित्तियात ॥ हे मार्ष (तःधंगु अनुभाव दया क्षमा दुम्ह जूयानिति मार्ष वैंत सःत्यत
हे मार्ष धायोगु धका सीकि) कैबिज्याहुं थ्व प्रज्ञापारमिता हे मार्ष कायेमाः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष ज्वनेमाः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष
ब नेमाः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष बांलाक लायेमाः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष कनेमाः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष देशना यायेमाः थ्व प्र-
ज्ञापारमिता । हे मार्ष उपदेश थी माः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष उद्देश्य बीमाः थ्व प्रज्ञापारमिता । हे मार्ष बांलाक ब्वनेमाः थ्व प्रज्ञापारमि-
ता ॥ थनलि भगवानं शक देवराज इन्द्रयात थथे आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक वाळं थ्व प्रज्ञापारमिता । हे कौशिक ज्वं छं थ्व प्रज्ञा-

(८६)

पारमिता । हे कौशिक कं छं थ्व प्रज्ञापारमिता । हे कौशिक ला छं थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ हे कौशिक देशना था छं थ्व प्रज्ञापारमिता । हे कौशिक उपदेश
ब्यु छं थ्व प्रज्ञापारमिता । हे कौशिक उद्देश्य ब्यु छं थ्व प्रज्ञापारमिता । हे कौशिक बांलाक ब्वं छं थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ थ्व छुयाहेतुं धाःसा । हे कौशि-
क गुगु बखते दैत्यगणपिनि थुजोगु प्रकारया इच्छा जुयावैं त्रयस्त्रिंश देवता—(स्वर्ग भुवनया देवता ।) पिनाय युद्धयाये धका त्रयस्त्रिंश देवतापि
लिसे संग्राम याये धका हे कौशिक उगु बखते छं थ्व प्रज्ञापारमिता मनं मनं ब्वं म्हुतुं नं ब्वं अथे ब्वने बले व दैत्य गणपिनि देवलोक पिनि
नाप युद्धयाये संग्राम याये धंगु मनया इच्छा हानं हे अन्तर्धान जुया वनि ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि शक देवराज इन्द्र भगवान् याके थथे
बित्तियात । महाज्ञान थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारमिता । प्रमाण मदुगु ज्ञान थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारमिता । परिमाण मदुगु ज्ञान
थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारमिता । ज्वरा मदुगु ज्ञान थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारमिता । अन्त मदुगु ज्ञान थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापार-
मिता । समान मदुगु ज्ञान थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारमिता । समान मदुगुनाय समानगु ज्ञान थ्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ थ्व
छुया हेतुं धाःसा ॥ हे कौशिक थ्व हे ज्ञान लाना न्हापा जुया बिज्याःपि तयागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुल
गुगुजा प्रज्ञापारमिता याके ॥ थुलि हानं हे कौशिक लिपा जू बिज्यायीपि तयागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थु-
यीके थमिसनं हे कौशिक थ्व हे ज्ञान लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीके गुगुजा प्रज्ञापारमितायाके ॥ थुलि हानं सुं मुम्हं हे कौशिक

आःथौ कन्हे प्रमाण मदेक संख्या मदेक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी बुद्ध भगवान्पि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका बिज्याना च्वंपिदु थसिसं हे कौशिक श्वहे ज्ञान लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका च्वन गुगुजा प्रज्ञापारमितायाकें ॥ (न्यापा जुयाबिज्यापि लिपा जू बिज्यायीपि आःजुया बिज्याना च्वंपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसंनं श्वहे प्रज्ञापारमिता ज्ञान लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लाना वन लायोतिनी लानाच्वन धैगुभाव) ॥ ॥ जिनं हे कौशिक गुगुजा श्वहे प्रज्ञापारमिता ज्ञान लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका च्वन ॥ ॥ हे कौशिक श्वहे ज्ञान लाना दश कुशल (झिगु पुण्य-प्राणाति पात १ अदत्तादान २ काममिथ्या ३ मृषाबाद ४ वैशुन्य ५ पारुष ६ संभिन्न प्रतनाप ७ अभिध्या ८ व्याषाद ९ मिथ्यादृष्टि १० श्व मभिगु झिगु अकुशल कर्मे बिर सयाना तो ताः थुकिया अःखःगु झिगु झिगु कुशल कर्मे रसयाना ज्वनेगु) कर्मधागुलें लोकपिसं थुयी । बोध्यङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु प्यंगु ध्यान लोकपिसं थुयी । बोध्यङ्गं संयुक्त जुयाच्वंगु (बोधिया अङ्गबुगु) प्यंगु अप्रमाण लोक पिसं थुयी । बोध्यङ्गं संयुक्त जुयाच्वंगु प्यंगु आरूप्य समापत्ति लोक पिसं थुयी । बोध्यङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु षडभिज्ञा लोकपिसं थुयी । स्वी न्हेगु बोधिपक्ष धर्म लोके थुयी । संक्षिप्तं चयेप्यदो धर्म स्कन्ध लोक पिसं थुयी । बुद्ध ज्ञान स्वयम्भू ज्ञान (थःयसंहे थुयीगु तथागत मागु ज्ञान) अचिन्त्य ज्ञान (थुलि उलि धका सनं चित्तना याये मफुगु असंख्य तःधंगु ज्ञान) लोकपिसं थुयी । श्वहे ज्ञानलाना हे कौशिक गुगुजा थुगु प्रज्ञापारमिता ज्ञान ॥ ॥ हे कौशिक हानं गुबले तथागत

अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गणपि लोके उत्पत्ति मज्जी उगु बखतेनं हे कौशिक न्यापा न्यना तःगु प्रज्ञापारमिता याकेंसिद्ध जुया च्वंगु ज्ञानं संयुक्ता जुया च्वंपि बोधिसत्त्व महारत्त्वपि गुलिदु थुपि हे कौशिक सत्त्व-प्राणिपिके करुणा तथा थुगुलोके बिज्याना दश कुशल कर्मधालें लोके थुयीका बियी । प्यंगु ध्यान बोधि ज्ञानया अङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु (अर्थात् तथागत उत्पत्ति मज्जी बले बोधि ज्ञानया अङ्ग मदुगु ज्ञानजुया लोक पिसं बोधि लाये मफया च्वनीबले) लोके थुयीकाबियी । प्यंगु अप्रमाण बोधि ज्ञानया अङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु लोके थुयीका बियी । प्यंगु आरूप्य समापत्ति बोधि ज्ञानया अङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु लोके थुयीका बियी । पंचाभिज्ञ-बोधि ज्ञानया अङ्गं संयुक्त जुया च्वंगु लोके थुयीका बियी । व गथे धाःसा हे कौशिक चन्द्र मण्डल प्राप्त ज्वीगु बखते चन्द्रमाया रस्मी लाना दक्क बासः- जरिबोटि बृहि सिमा आदि तारा-शुक्र बृहस्पति प्रभृतियां गुलि बल गुलि शक्तिदुगु दक्कप्रकाशज्वी तारा शुक्र बृहस्पति गणपिनिनं गुलि बल गुलि शक्ति दुगुखः दक्क प्रकाश जुयी । नक्षत्र गणपिनिनं गुलि बल गुलि शक्ति दुगुखः श्वनं दक्क प्रकाश जुयी ॥ श्वथे हे कौशिक तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपि निर्वाण जुया मदया वना सदुर्म अन्तर्धान ज्वीगु बखते तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपि उत्पत्ति मज्जी तबि बोधि सत्त्वपिके उत्पत्ति जूगु बोधिसत्त्व पिसं थुयीकाबोगु बोधिसत्त्वपिसं थुया च्वंगु कंगु छुंगुगु धर्मया चर्चा सूत्र आदिस च्वयातःगु थःकतः सकलें उबेधका ज्वनेगु समचर्चा । राग द्वेष आदियाम यःगु सिले मज्जी-असमचर्चा । पुण्य चर्चा लोकपिसं थुयी लोके प्रकाश जुयी ॥ अभ्यास

(८६)

यायी श्वबोधिसत्वपिसं स्यूगु-युगुनं प्रज्ञापारमितायाकें उत्पत्ति जूगुधका सीकेमाः ॥ हानं नेगु हेकौशिक श्व प्रज्ञापारमिता काःपि च्वंपिच्वंपि
बांलाक लाःपि कंपि देशनावाःपि उपदेश व्युपि उद्देश्य बोपि बांलाक व्वनीपि कंषितनं बिस्तारं प्रकाश यायीपि थुकिया अर्थ बांलाक छगु
छगु पिया कनीपि कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री पित थुकिया कारणं श्वजन्म कंचनया गुणया प्रशंसा बांलाक यायी धका युयीकेमाः ॥ ॥
थुलि आजा दयेकुसंलि शक्र देवराज इन्द्रं भगवान् याके थये वित्तियात ॥ हानं हे भगवान् थुलि श्वजन्मकें च्वनागुया प्रशंसा बांलाक ययीपि
कुलपुत्र कुलपुत्रीपि जुयी ॥ ॥ भगवान् आजा दये कल हे कौशिक श्व प्रज्ञापारमिता (स्मरणायाणा कायेगु ज्वनेगु आदि याणा च्वंपि)
कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीपि बिकायीदां विहिसापं काल वनीमखु बिषं काल वनीमखु शस्त्र अस्त्रं कालवनी मखु मिकाल वनीमखु लखं काल
वनीमखु कठि काल वनीमखु परशत्रु आदि लगे जूगुलि याणा काल वनीमखु । श्व प्रज्ञापारमिता मनं स्मरणा याणा म्हुतुनं बांलाक बोना
च्वंपित रागाया पाखें बा राज पुत्रया पाखें बाराज मन्त्रीया पाखें बाराजाया सहायकया पाखें उत्पत्ति जुबावोगु आदि उपद्रव म दया
वनी ॥ ॥ हानं श्व प्रज्ञापारमिता बारं बार मनंलुमंका च्वंपि बा म्हुतुनं बांलाक व्वना धारणा याणा च्वंपित सेंकेगु स्वैजूपि सेंकेगु
माला जूपि धमिसं अभितसेंकेफेमखु । छायेधाता धमिसं श्वतःधंगु प्रज्ञापारमिता ज्ञान थुयीका धारणा याणा च्वंगुजुयानिति । हानं स्यंकेधका न्ह्योने
हेवये धुंकुसां तबि दक्ख शान्ति जुया वनापहे परस्पर मैत्रीभाव खल्हायेगु मन सुवाजुयावें हर्ष मान यायेगु मन सुवाजुयावें ॥ श्व छुय हेतुं

(६०)

धाःसां । हे कौशिक श्व प्रज्ञापारमिता धंगु दक्ख सत्त्व प्राणि पिके मैत्रीया कार्ये हे लगे जुया मैत्री चित्त जूगुलि करुणाया कार्येहेलगे जुया
करुणाया हे चित्त जुया न्ह्योने च्वना च्वंगु जूयानिति अर्थात् बोधि सत्त्व महा सत्त्व धैपिनि दक्ख सत्त्व प्राणि गणपिके मैत्री चित्त बोधि
चित्त जूयानिति देवमनुष्य सकल प्रसन्नजुयीगु जूयाचवन ॥ थुलिया निति हानं हे कौशिक थुलि हारांपि ग्रहयक्ष सर्प आदि आपाखं दैच्वंगुघोर
वनया दैव्यी लानाच्वंसं जूसानं श्वत सेंकेमुस्वैच्वंपि सें केगु मालिपि मनुष्य वा भ्रमनुष्य घणपिसं हे कौशिक श्वत सेंके फेमखु । पूर्व जन्मयागु
कर्म बिपाकयात तोताः ॥ ॥ थनंलि उगुबखते मेपि नीर्बिक परिव्राजक गणपि तोथिकयागु प्रवृज्या वृत्तयाणा च्वंपि छले यायेगु स्य-
केगु मन जुया च्वंपि सच्छिन्ह गत भगवान् बिज्याना च्वंगुखः अन समीपे थ्येकः बल ॥ ॥ थनंलि शक्र देवराजइन्द्रं श्व मेगु मतयापि
तोथिक परिव्राजक गणपि दूरनिसेंबोपि खना भ्रमिगु चित्तसीका थुगुप्रकारं चिन्तनायात ॥ ॥ निश्चयनं श्वतोथिक संन्यासित छले-
यायेगु-सेंकेगु इच्छायाणा बोपि मन भगवान् बिज्याना च्वंगुखः अन वे धका बल ॥ अथेया निति जिगुलि तक भगवान् या समीपे प्रज्ञापार-
मितायागु ज्ञान कयागुखः उगुजि लुमंका मनं २ स्मरणा याये म्हुतुनं बोने (मेपितनं) कने गुगु जिथथे यनागुलि श्व तोथिक पारिव्राजक
संन्यासित भगवान् या समीपे सबै श्व प्रज्ञापारमिता कता बिज्यानाच्वंगुली बिघ्न मज्जीमा धका ॥ ॥ थये मतीतया शक्र देवराज
इन्द्रं थुलि भगवान् याके प्रज्ञापारमिताया ज्ञानया शिक्षा काःगुखः उलि मनं २ स्मरणा यात म्हुतुनं बोने कनं कन ॥ ॥ अथेयासंलि

व मेगुमतयापि तीर्थिक संन्यासि गणपिसं दूरदूरं निसं भगवान् यात प्रदक्षिणायाणा वहे द्वारं उगुहेलं संतुं ल्याहां वन ॥ ॥ अथेजूबले प्रायुष्मान् सारिपुत्रया यथे मती लुल छुयाकाणं वं व मेगुमतया तीर्थिक संन्यासि तसें दूरदूरं निसं भगवान् यात प्रदक्षिणायाणा वहे द्वारं वहेलं संतुं ल्याहां यन वं धका ॥ ॥ यनंलि भगवान् प्रायुष्मान् सारिपुत्रया युगु प्रकारया चित्ते तर्कना जूगु थःगु चित्तं सीका बिज्याना सारिपुत्र यात यथे आ-
जा दयेका बिज्यात हे सारिपुत्र शक्र देवराज इत्तं व मेपि तीर्थिक संन्यासि गणपि छले यायेगु इच्छायाणा वोपिनिगु चित्त स्वया गथेजा
व प्रज्ञापारमिता वन धाःसा व मेपि तीर्थिक संन्यासि गणपि यन न्ह्योने वंमखु प्रज्ञापारमिता कना च्वंगुली बिछनयाये फेमखु धका
मती तया व मेपि तीर्थिक संन्यासी गणपि ल्हापु यायेगु इच्छायाणा वोपि बिबाद यायेगु इच्छायाणा वोपि बिरोध यायेगु इच्छायाणा वोपि
लित व्छोयेया निति व प्रज्ञापारमिता मनं स्मरण याणा म्हुतुं व्वोना कनं कनः ॥ जिर्नशक्रदेवराज इन्द्रयात वचन बिया ॥ व छुयाहेतुं
धाःसा । हे शारिपुत्र व तीर्थिक संन्यासीपि मध्ये छम्हसिया जकहे शुद्धगु धर्मं जिमखना । थपि सकलेंहे हे शालिपुत्र जिगुधामं सेंकेगु बि-
चार याणा च्वंपि द्वेष तयेगु चित्तना याणा न्ह्योने वये धका इच्छायाणा वोपि जुया च्वन ॥ ॥ यनंलि हानं मार पापिष्ठया यथे मती
वल ॥ व तयागत अर्हतं सम्यक्सम्बुद्धया प्यंगु दिशायः पाखें वया (भिक्षु भिक्षुणी उपासक उपासिका बोधिसत्व महासत्व गणपिनि) सभा
जुयाच्वन सकलें वया तथागतया न्ह्योने च्वना च्वन । हानं कामा वचर रूपावचर देव पुत्रपिनं न्ह्योने च्वना च्वन । यननिश्चयनं बोधि-

सत्व महासत्व पित अनुत्तर सम्भवसम्बोधी व्याकरण थायी उकिं बिछन थायेत अन जि न्ह्योने वनेधका ॥ ॥ वं मतीतया मार
पापिष्ठं चतुरङ्ग बलकाय (सल किसि रथ सिपाहिं) थिकयाणा गनं वना भगवान् यात थास लाबीगुखः अन समीपे थ्यकः वन ॥ ॥
युजोगु अवस्थास शक्रदेवराज इन्द्रया यथे मतीवल । अवश्यमं व मार पापिष्ठ लः चतुरङ्ग बलं सहित वाना गनं भगवान् यात थासे ला-
यीगुखः अन न्ह्योने वल । गुगुजा व चतुरङ्ग बल कायेया फौज मार पापिष्ठं दयेका हुःगु व बिबिसार राजायागु चतुरङ्ग बलकायेया
फौज मखु प्रसेनजित् राजायागुनं व चतुरङ्ग बल कायेया फौज मखु शाक्यराज पिनिगुनं व चतुरङ्ग बल कायेया फौज मखु लिच्छ-
वि निगुनं व मखु । व मार पापिष्ठ छम्ह साकालेंहे भगवान् यात थ्यंकेगु स्वया च्वंम्ह थ्यंकेगु माला च्वंम्ह । सत्त्वपितनं छलेयायेगु
बिचार जुवा उगुहे जकमन जुया च्वंम्ह । उकिंजि व प्रज्ञापारमिता मनं स्मरणयाये म्हुतुं व्वोने कनं कनं ॥ ॥ यथे मतीतया शक्र
देव राज इन्द्रं वहे प्रज्ञापारमिता मनं स्मरणयाया म्हुतुं व्वोने कनं कनं । गथे २ शक्रदेवराज इन्द्रं व प्रज्ञापारमिता मनं स्मर-
णायात म्हुतुं व्वोने कनं कनं अथ्ये २ व मार पापिष्ठ वहेसंतुं लं हानं लिहां वन ॥ ॥ यनंलि त्रायस्त्रिंश कायिक देव पुत्रपि आकाशे
च्वना दिव्य (देवलोकेषुगु) मान्दारव स्वां दयेका गन भगवान् बिज्याना च्वंगुखः अन भगवान् यात आकाशं स्वां व्हुला हल ॥ गन भग-
वान् बिज्याना च्वन अन दिव्य मान्दारव स्वां व्हुला हल । यथेनं गाथा बोना प्रज्ञास याता धाल । अहो आश्चर्यतां कालं याता व प्रज्ञा-

(६३)

पारमिता जम्बू द्वीपया मनुष्य गणपिनि समीपे बल (जम्बूद्वीपया मनुष्य गणपित प्राप्तजुल) थुलि धया हानं दिव्य मान्दारव स्वां ज्वना
गनं भगवान् यात लायीगुलः अनं स्वां व्हला हल सकभनं स्वां व्हलाहल थयेनं धाल ॥ हे भगबन् सुगुम्हं गुलि सत्त्वपिसं थ्व प्रज्ञापारमिता
व्वनी भावनायायी प्रज्ञापारमिताया चर्यायायी थमित मार अथवा मार कायिक देवता पिसं स्यके फेमखु ॥ हे भगबन् गुम्हसें थ्व प्रज्ञापार-
मिता न्यनी न्यना कायी ज्वनी व्वनी बांलाक लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक व्वनी थ्व सत्त्वपि मेगु कुशल मूलं संयुक्त
जुपिं मखु-हे भगबन् थपि भतिचा जक पुण्यं संयुक्त जूपिनंमखु । हे भगबन् गुम्हस्यां न्हाये पनं थ्व प्रज्ञापारमिता न्यनेदं थपि न्हापा बुद्ध
भगवान् पिसं प्रज्ञापारमिता न्यनेगुलि अधिकार बिया हःपि जुयी । हानं छु संखादु थुकी ॥ गुम्हसेंजा थ्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी
लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक व्वनी तथता ज्ञानया शिक्षा स्यनी तथता ज्ञान लायेत चर्यायायी तथता ज्ञान लायेत
बांलाक थुकी चर्यायायी थपि हे भगबन् तथागत याके उपासना याना वोपि सत्त्वपि जुयी ॥ ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं गुगु-
जा थ्व प्रज्ञापारमिता याके सर्वज्ञता मालेमाः ॥ थ्वगथे धाःसा हे भगबन् छुं गुगुं रत्न महा रत्न धयागु दक्क महा समुद्र याके दैगु जुयाच्चन
अथेयान्ति थ्व सकल रत्न महा समुद्रयाके मालेमा । थयेहे संतुं हे भगबन् तथागत अर्हत् सम्यक्संबुद्ध गणपिनि सर्वज्ञता महारत्न धैगु
प्रज्ञापारमिता महा समुद्रयाके मालेमाः ॥ ॥ थुलि धासेलि भगवानं शक्रदेवराज इन्द्र यात थये आत्ता दयेकल । थये हेखः थ्व हे कौशिक

(६४)

थये हेखः थ्व ॥ थ्व प्रज्ञापारमिता महासमुद्रयाके हे उत्पत्ति जूगुलः तथागत अर्हत् सम्यक्संबुद्ध पिनि सर्वज्ञता महारत्न ॥ थवेलि आबुज्जा-
न् आनन्दं भगवान् याके थये बिसियात् ॥ हे भगबन् छलपोलं दान पारमिता यागु बयान् नं याना मविज्याः नानं कया मविज्याः शील पा-
रमिता क्षान्ति पारमिता बीयं पारमिता ध्यान पारमिता यागु बयान् नं याना मविज्याः नानं कया मविज्याः । हे भगबन् प्रज्ञापारमिता छगु
यागु जक बयान् याना विज्यात् नांकया प्रशंसा याना विज्यात् (थ्व गथे थें) ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेला विज्यात् । थये हेखः थ्व ॥
हे आनन्द थये हेखः थ्व ॥ हे आनन्द प्रज्ञापारमिता यागु जकहे जि बयान याना नानं कया प्रशंसा याना मेगु पारमिता यागु बयान मयाना नानं
प्रशंसा मयाना ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ हे आनन्द निश्चयनं न्यागु पारमिता मध्ये प्रज्ञापारमिता हे न्हयोने यागु मुख्यगु जुया च्वन । हे
आनन्द छं थ्व छु धका माने याना सर्वज्ञता परिणामना मयाःगु (सर्वज्ञता लायेत धका आशिका मयाःगु दान) दान पारमिता धैगुनां प्राप्त
ज्वीला ॥ ॥ आयुज्मान् आनन्दं धाल । थये (दान पारमिता धैगुनां) ज्वीमखु हे भगवान् ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल । थ्वछु
धका माने याना हे आनन्द सर्वज्ञता लायेत धकाः मयाःगु शील । सर्वज्ञता लायेत धकाः मयाःगु क्षान्ति । सर्वज्ञता लायेत धकाः मयाःगु बी-
र्यः । सर्वज्ञता लायेत धकाः मयाःगु ध्यान । थ्व छु धका माने याना हे आनन्द सर्वज्ञता लायेत धकाः मयाःगु प्रज्ञापारमिता धैगु नानं ज्वीला
॥ ॥ आनन्दं धाल ज्वीमखु निश्चयनं हे भगबन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ हे आनन्द छं थ्व छु धका माने याना गुगु कुशल

मूल (भिगुज्वीया हाजुया च्वंगु) सर्वज्ञता लायेत धका आशिका मयागु प्रज्ञा-अचिन्त्यगु तःधंगु धंगु गचे ज्वी ॥ ॥ आनन्दं धाल ॥
 थये हे खःध्व हे भगबन् थये हे खःध्व हे सुगत । भुगु कुशल मूल सर्वज्ञता लायेत धका आशिका याःगु प्रज्ञा हे भगबन् अचिन्त्य ज्वी श्व प्रज्ञा
 तच्चोतं अचिन्त्य ज्वी हे भगबन् गुगु-लायेगु धंगु मदया च्वंगु चिन्तना याये मफया च्वंगु श्रावक गणपिसं लाये फंगु मखया च्वंगु धंगु जु-
 या च्वन ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल । अथेया निति थन निश्चनं हे आनन्द तच्चतं तःधंगु ज्ञान जूयानिति श्व प्रज्ञापारमिता धंगु नां
 प्राप्तजुयो । गुगुलि याना सर्वज्ञता लायेत धका आशिकायाःगु कुशल मूल (भिगु ज्वीगुया हा) जूयानिति पारमिता धंगु नां प्राप्त जुयो । शु-
 लिया निति थन हे आनन्द सबेज्ञता लायेत धका आशिका यागु भिगु ज्वीगुया हा जूया निति प्रज्ञापारमिता धंगु न्यागु पारमिताया न्ह्योने
 यागु नायका (दान आदि यानागुया बुद्धफले यंकाबीम्ह) परिणायका-(दक्क विघ्न उपद्रवमदयेकाबीम्ह) ॥ थुगुया कारणं हे आनन्द श्व
 न्यागु पारमिता प्रज्ञापारमिताया दुने लाना च्वन गुगुजा प्रज्ञापारमिता धंगु षट् पारमितानं परिपूर्ण याना बीगु जुयाच्चन ॥ शुलिया निति
 थन हे आनन्द प्रज्ञापारमिताया प्रशंसा यानागुलि षट् पारमिता फुकया प्रशंसा यानागु जुयो । श्व थये धाःसा हे आनन्द श्व महा पृथिवीले
 व्हलागु पुसा सामाग्री थीक ज्वीबले बुयावै-तमा जुयावै श्व पुसाया च्वमेगु थायेनं महा पृथ्वी जुयाच्चन । महा पृथ्वीले लाःगुलि हे श्व पुसा
 बुया-तमा जुया वैगु जुया च्वन ॥ थये हे संतुं हे आनन्द प्रज्ञापारमितां ज्वंगु-सहित जूगु न्यागु पारमिता सर्वज्ञतास च्वनी । प्रज्ञापारमिता

(रूपी भुमी)स च्वंगु न्यागु पारमिता बुयावै-तमा जुयावै प्रज्ञापारमितां ज्वंगुलि-सहित जूगुलि पारमिता धंगु नांनं जुयो शुलिया निति थन
 हे आनन्द प्रज्ञापारमिता हे न्यागु पारमिता मध्ये मुख्यगु जुया च्वन नायका-दान आदि यानागुया बुद्धफले यंकाबीम्हनायो परिणायका-दक्क
 विघ्न उपद्रव मदेकाबीम्ह जुया च्वन ॥ ॥ थनलि देवराज इन्द्रं भगवान्याके थये विन्ति यात ॥ हे भगबन् उल्लिखि छलपोल
 भगवान् अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धं प्रज्ञापारमिताया सकल गुणकना बिज्यात आःथन गुलि छलपोलं गुण कना बिज्याःगुछः उलि गुण प्रज्ञापारमिता
 कया ज्वना ब्वना लाना कना देशनायाना उपदेश विद्या उद्देश्यविद्या बांलाक ब्वना च्वंम्ह कुलपुत्र कुलत्री यातनं प्राप्तमजू-मला ॥ हानं
 जिनं हे भगबन् छलपोल भगवान्याके न्यना श्व प्रज्ञापारमिताया विषय कनं कना (अथेनं जितःनं पूर्णगुण प्राप्तं मजू) ॥ ॥ भग-
 बानं आज्ञा दये कल । साधु साधु हे कौशिक । निश्चयनं हानं हे कौशिक गुम्हसें केवल श्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी
 देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी केवल थये जंकया म्हसित श्व सकल पूर्णगुण प्राप्त ज्वीमखु ॥ हानं हे कौशिक सुगुम्हं
 कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता ज्वनी लिपा वैपितया कारण धका स्थापना यायी सद्धर्म ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्ध
 पिनिनाय (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वाःमदयेमा सद्धर्म (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धान मज्जीमा नाय म-
 फूनिगुलि बुद्ध ज्वीगु मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलिनायो दुगुलि बोधिसत्त्व महासत्त्व पितनं अनुग्रहं तयागुजुयो धका अन्ते सफूदयेका

(६७)

धारण यायी स्थापना यायी श्वहे प्रज्ञापारमितायात सत्कार यायी गुरुयायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी पुष्प धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण बस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजा पूजा-यायी हे कौशिक यथे याःम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात श्व सकल संपूर्ण गुण प्राप्त जुयी श्व जन्मकं चवनागुया गुणया प्रशंसा बांलाक यायीम्हजुयी थुलि आज्ञादयेकुसेलि शक्रबेबराज इन्द्रं भगवान् याके थश्रे वित्तियात ॥ हे भगबन् जिनं श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात रक्षा-वरण गुप्तियानायी गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता चवया सफू दयेका धारणयायी स्थापना यायी सद्धर्म ताकालं स्थिर ज्वीमा धेगु आरणं बुद्ध-पिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान बिचे त्वाःमदयेमा सद्धर्म बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धान मज्जीमा नायः मफू-निगुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखादुगुलि नायः दुगुलि बोधिसत्त्व महासत्त्व पितनं अनुग्रह तयागु जुयी धका श्वहे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी पुष्प धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण बस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं अनेक प्रकारया पूजा पूजा यायी ॥ हानं गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता चवयी कायी ज्व-नी व्वनी लायी कनी देशना ययी उपदेशवी उद्देश्यबियी बांलाक व्वनी सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्कसिबे तच्चकं पूजा यायी पुष्प धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण बस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया

(६८)

पूजा पूजा यायी यमित छुंसा महु । (यथेयाः पित जिरक्षा मयायी धका छुंसा महु अवश्य रक्षा याये) ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल साधु साधु हे कौशिक । हानं निश्चयनं हे कौशिक श्व प्रज्ञापारमिता बांलाक व्वना च्वंम्ह-पाठ यांना च्वंम्ह बाखंका व्याख्या यांना च्वंम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया वासे आपालं सलं सः देवपुत्रपि न्ह्योनेवै । आपालं दोलंदो देवपुत्र गणपि आपालं लखंलख देवपुत्र गणपि न्ह्योनेवै धर्म न्यनेया निमित्तस आपालं हलंदो देवपुत्र गणपि आपालं लखं लख देवपुत्र गणपि न्ह्योने च्वंवे । श्व धर्म न्यना च्वंपि देवपुत्र पिसं व धर्म भाणक (व प्रज्ञापारमिता व्याख्या यांना च्वंम्ह पण्डित) यात प्रतिभान- दयेकाः बोधका मान्य यायी । गुबले व धर्म भाणकया धर्म व्याख्यानयायेगु मं मदया वै उगु बखतस व देवपुत्र पिसं वहे धर्म न्यनेगु बिचारं गथेयानां व धर्म व्याख्यान यांना च्वंम्ह कुलपुत्र अथवा कुल-पुत्रीया धर्म व्याख्या यायेगु मदया वैगुलः उजोगु प्रतिभान-बिचार दयेकावी धका मान्य यायी ॥ श्वनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व जन्म कैचवयागुया गुणया प्रशंसा बांलाक यायीगु जुयी । गुम्हस्यं श्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी देशना यायी उ-पदेशवी उद्देश्यवी बांलाक व्वनी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक व प्रज्ञापारमिता कना च्वंम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया व प्यखं या सभालो कया न्ह्योने कने मं महुगु चित्त ज्वीमखु ॥ जिं धर्म कनागुली सुं हेलायाना वां व्छेगु स्यंकेगु अभि प्राय यांना उकीलगे जूमि दे-सखुधायी । श्व छुया हेतुं धाःसा । यथेनिश्चयनं वैत प्रज्ञापारमिता रक्षा चक्रं रक्षायानावी । व प्रज्ञापारमितास च्वंम्हसें अनादर यायीगु-हेलाया

(६६)(१००)

योग धैर्यं खनीमखु । व प्रज्ञापारमितास च्वम्हसे अनादर यायीपि-हेला यायीपिनं खनीमखु । व प्रज्ञापारमितास च्वम्हसे अनादर यायीगु
हेला यायीगु धैर्यं दुधका हे खनीमखु । प्रज्ञापारमिता हेनं बांलाक खनीमखु थथे प्रज्ञापारमिताया ज्ञाने च्वना च्वम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री
यात थुगु प्रकारं सुखम्ह हे वैत स्मकैपि दैमखु ग्याना च्वनीनं मखु ग्यायीनं मखु ग्याये मायेका च्वनीनं मखु । अर्थात् प्रज्ञापारमिता ज्ञाने च्वना च्वपि
त छुपवार्थ याद्वारंनं स्यंकैगु दुःखपीर ज्वीगु धैर्यं दैमखु म्यनीगु स्यंकैम्ह स्यंकैगु धैर्यं दुधका धायी मखु । श्वनं हे कौशिक उम्ह कुलपुत्र अथवा
कुलपुत्रीया श्व जन्म कै च्वनागुया गुणया प्रशंसा बांलाक यागु जुयी । गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी देशना यायी
उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी ॥ हानं मेगु हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात मां वौ इष्ट नित्र मंत्री सगोत्र दाजु
कजा श्रमण-भिक्षु ब्राम्हण थत हित याता च्वपि सकसिनं प्रेम यायी । मेपि बाद याये धका दोपिनिगु द्वारं उत्पत्ति जृजगु बाद
यागु खे यात श्व तःधंगु च्वे यागु ज्ञानं बूके फुगु तःचोगु ज्ञानया समर्थ बल दुम्ह जुयी । हानं मेपि बाद यायेगुली जुयी पित नं सकल
यातं त्याके फेगु ज्ञान कनेगु समर्थ दुम्ह जुयी । श्वनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व जन्म कै च्वनागुया गुणया प्रशंसा
बांलाक यागु जुयी । गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य
बी बांलाक ब्वनी ॥ निश्चयनं हानं हे कौशिक गन कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता च्वयाः सफू दयेका विधि पूर्वकं पूजा

(१०१)

याता स्थापना यायि पूजा यायि अन हे कौशिक सुंगुलि चातुर्महाराज काधिक देबलोके देब पुत्र गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थान
याता वना च्वपिदु थपिनं अनवै धका सीकेमाः अपि अन वयानं श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वेतःगु यात दर्श यायी बन्दना यायी नमस्कार यायी कायी
ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्यबिया बांलाक ब्वनी दर्शन याता बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाना
देशनायाता उपदेशबिया उद्देश्य बिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धकासीकेमाः ॥ ॥ थुगु प्रकारं सुंगुलि हे कौशिक त्रयत्रिंश देबलोके
देब पुत्रगणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थानयाता वना च्वपिदु थपिनं अन वैधका सीकेमाः थपि अन वया प्रज्ञापारमिता सफु
च्वेतःगु यात दर्शन यायी बन्दनायायी नमस्कार यायी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी दर्शनयाता बन्द
नायाता नमस्कार याता ज्वना ब्वना लाना कना देशनायाता उपदेशबिया उद्देश्य बिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धकासीकेमाः ॥ ॥ थुगु
प्रकारं हे कौशिक सुंगुलि याम देबलोके देब पुत्र गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थान याता वना च्वपिदु थपिनं अनवै धका सीकेमाः
थपिनं अन वया श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वेतःगु यात दर्शन यायी बन्दना यायी नमस्कार यायी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना
यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी दर्शन याता बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाना कना देशना याता उपदेश-
बिया उद्देश्यबिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धका सीकेमाः ॥ ॥ थुगु प्रकारं हे कौशिक सुंगुलि तुषित देबलोके देबपुत्र गणपि अनुत्तर

(१०२)

सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थान याता वना च्वपिदु थपिनं अन वैधका सीकेमाः । थपिनं अन वया श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वेतःगु यात दर्शन यायी बन्दना यायी नमस्कार यायी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी दर्शन यासा बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाता कना देशनायाता उपदेश बिया उद्देश्य बिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धका सीकेमाः ॥ ॥ हानं हे कौशिक थपिनं सुंगुलि निर्माणरति देव लोके देवपुत्र गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थानयाता वना च्वपिदु थपिनं अन वै धका सीकेमाः थपि अन वया श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वेतःगु यात दर्शन यायी बन्दनायाथि नमस्कारयायी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी दर्शनयाता बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाता कना देशना याता उपदेश बिया उद्देश्यबिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धका सीकेमाः ॥ ॥ थुगुहे प्रकारं थपिनं हे कौशिक सुंगुलि परनि निर्मित वज्र बर्त्ति देवल्लोके देव पुत्रगणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थान याता वना च्वपिदु थपिनं अन वैधका सीकेमाः थपिनं अन वया श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वयातःगुयात दर्शन यायी बन्दना यायी नमस्कार यायी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी दर्शन याता बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाता कना देशना याता उपदेश बिया उद्देश्य बिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धका सीकेमाः ॥ ॥ थुगुहे प्रकारं रूपावचरा देवल्लोकपि न वया वन धका सीकेमाः ॥ ॥

(१०३)

हे कौशिक थथे ब्रम्ह कायिकदेवपुत्रपि जक मखु गथे ब्रम्ह कायिकदेवपुत्र गणपि वगु खः अथेहे उगुहे प्रकारं सुंगुलि हे कौशिक ब्रम्ह पुरो हित देवल्लोके देवपुत्र गणपि थुगुहे प्रकारं सुंगुलि हे कौशिक महा ब्रम्हा भुवने परित्ताभ भुवने अप्रमाण भुवने आभा स्वर भुवने परीतशुभ भुवने अप्रमाण शुभ भुवने शुभकृत्स्न भुवने अनभ भुवने पुण्य प्रसव भुवने बृहत्फल भुवने असंज्ञितत्व भुवने अबृह भुवने अतप भुवने सुदृश भुवने सुदर्शन भुवने हानं सुंगुलि हे कौशिक अकनिष्ट भुवने देवल्लोके देवपुत्र गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थान याता वना च्वपिदु थपि सकलं नं अन वै धका सीकेमाः । थपि अन वया श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वया तःगुयात दर्शन यायी बन्दना यायी नमस्कार यायी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक ब्वनी दर्शन याता बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाता कना देशनायाता उपदेशबिया उद्देश्य बिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ वन धका सीकेमाः ॥ ॥ थथेनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रि चित्त उत्पत्ति यायेमाः सुंगुलि क्षिणु दिशाया लोक धातुस देव गणपि नाग गणपि यक्ष गणपि गन्धर्व गणपि दैत्य गणपि गरुड गणपि किन्नर गणपि महारेग गणपि मनुष्य गणपि अमनुष्य गणपि सकलिनंनं श्वहे सफुयाकें प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेमाः बन्दना यायेमाः नमस्कार यायेमाः कायेमाः ज्वनेमाः ब्वनेमाः लायेमाः कनेमाः देशना यायेमाः उपदेश बीमाः उद्देश्य बीमाः बांलाक ब्वनेमाः दर्शन याता बन्दना याता नमस्कार याता कया ज्वना ब्वना लाता कना देशना याता उपदेश बिया उद्देश्यबिया बांलाक ब्वना हानं थःगु भुवने संतुं लिहाँ बिज्यायेमाः श्व सकल यात थुगु धर्म दान बिद्यागु ज्वीमा ॥

(१०४)

धका ॥ ॥ हानं हे कौशिक यन छं थये मज्जीमा । गुलि थ्व हे चतुर्महा द्वीप लीक धात्वी कामावचर देव पुत्रगणपि रूपावचर देव पुत्रगणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने प्रस्थानयाःपिखः केबल थपिजक यनवै धकाः हे कौशिक थये छं खनेमते । छुधाःसा निश्चयनं हे कौशिक दक्ख त्रिसाहसू महासाहसू लोकधात्वी कामावचर रूपावचर आदिस गुलि देवपुत्र गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानस प्रस्थान याणा वीपि दुगुखः थपि सकल यन वैधकाः सीकेमाः । थपि यन वया थ्व प्रज्ञापारमिता सफुयात दर्शन यायी बन्दना यायी नमस्कार यायी काणी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक ब्वनी दर्शन याणा बन्दना याणा नमस्कार याणा कया ज्वना ब्वना लाना कना देशना याणा उपदेश बिया उद्देश्य बिया बांलाक ब्वना हानं ल्याहाँ जनधकाः सीकेमाः ॥ ॥ हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया क्षे अथवा बिहार अथवा द्योक्षे-द्योगः आदियात बांलाक रक्षा याणातःगु जुयी । पूर्व जन्मयागु कर्म बिपाकं बाहिक् थ्वेत सुहे छल कपट याःवीपि दैमखु श्वनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया थ्व जन्मकं च्वनागुया गुणया प्रशंसा बांलाक याःगुजुयी । गुगुथासे गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया क्षेस निश्चयनं थये तच्चगु तेज दुपि-वीर्य पराक्रम दुपि देव गणपि नाग गणपि यक्ष गणपि गन्धर्व गणपि दैत्य गणपि गरुड गणपि किन्नर गणपि महोरग गणपि मनुष्य गणपि अमनुष्य गणपि वैधका सियीकेमाः ॥ ॥ गुलि आज्ञा दयेकुसैलि शक्रदेवराज इन्द्रं भगवान् याके थये ब्रिन्ति यात ॥ हानं हे भगवन् व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थये

(१०५)

देवतापि वा नागगणपि वा यक्षगणपि वा गन्धर्वगणपि वा दैत्यगणपि वा गरुडगणपि वा किन्नरगणपि वा महोरगगणपि वा मनुष्यगणपि वा अमनुष्यगणपि वा थ्व प्रज्ञापारमिता न्यनेत दर्शन यायेत बन्दना यायेत नमस्कार यायेत कायेत ज्वनेत ब्वनेत लायेत कनेत देशना यायेत उपदेशवीत उद्देश्यवीत बांलाक ब्वनेत वल धका गये सीके फे ॥ ॥ थये न्यसैलि भगवानं शक्रदेवराज इन्द्रयात थये आज्ञा दयेकल । हे कौशिक यदि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थये सीकेमाः अन-उगु धर्म व्याख्यान जुया च्वंगु थासे रस्मि तेज आदि तःधंगु प्राभाब खने दयावै उगु बखतस व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यन निश्चयनं देवता वा नाग वा यक्ष वा गन्धर्व वा दैत्य वा गरुड वा किन्नर वा महोरग वा मनुष्य वा अमनुष्य वा यन न्ह्योने थ्यंकःवल धका सीकेमाः ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक यदि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अन मनुष्य थ्व पिनिगु-दैत्य भूत यक्ष आदि पिनिगु न्हापा गुबलें नतुने मनंगु बास् तायी-बासवै थुजोगु बास् वैबले व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री निश्चयनं यन देवता वा नाग वा यक्ष वा गन्धर्व वा दैत्य वा गरुड वा किन्नर वा महोरग वा मनुष्य वा अमनुष्य यन वल न्ह्योने थ्यंकःवल धक सीके-माः ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक यदि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया उगु बखतस जि दुनेयागु मननं शुद्ध यायेगु धेगु मती लुयावै शुचीगु शुद्धगु वस्त्र आदिनं पुना पिनेया शरीरनं शुद्ध याये धयागु मती लुयावै थुगुलि निश्चयनं उम्हस्यां यन देवता गणपि यक्ष गणपि गन्धर्व गणपि दैत्य गणपि गरुड गणपि किन्नर गणपि महोरग गणपि मनुष्य गणपि अमनुष्य गणपि वा यन थ्यंकः वल ज्वी धका सीकेमाः ॥ ॥

(१०६)

हानं गुलि अन देव नाग जक्ष गन्धर्व दैत्य गरुड किन्नर महोरग मनुष्य वा अमनुष्य गणपि अन वोंपि जुयी यथे वया अमिसं मन शुद्ध याये शरीर शुद्ध याये धैगु धाःगुलि प्रसन्न मनं हर्षमान जुया प्रीतिगु भिगुमन उत्पत्ति जूपि जुयी । गन हानं अल्प ओजस्क (तेज बल आपाः म-दुपि) अल्प ओजस्क देवतापि च्वना च्वपिदै थपि अनं लिचिला वन धका मती तयी । थ्व छुया हेतुं धाःसा । तच्चोगु बल तच्चोगु बल दुपि देवतापि नाग गणपि जक्ष गणपि गन्धर्व गणपि दैत्य गणपि गरुड गणपि किन्नर गणपि महोरग गणपि मनुष्य गणपि वा अमनुष्य गणपिनिगु श्री शोभा तेज बिचार सहायेहमेफया थ्व तेज-बल् आपाः मदुपि देवतापि अनतोता वने धका मती तैपि जुयी ॥ निश्चयनं हानं हे कौशिक गथे गथे आपा तेज बल आपा तेज बलदुपि देवतापि यक्ष गणपि गन्धर्व गणपि दैत्य गणपि गरुड गणपि किन्नर गणपि महोरग गणपि मनुष्य गणपि वा अमनुष्य गणपि बारं बार अन बल धका जुयी अथे अथे व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया तच्चोतं मन प्रसन्न जुयावें ॥ थ्वनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थ्व मनुष्य जन्म कैचवनागुया गुणया प्रशंसा बांलाक यायीगु जुयी ॥ अथेयानिति निश्चयनं हानं हे कौशिक उम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री व धर्मया मिखा (प्रज्ञापारमिता सफु) तया तःगु थासे अथवा व्याख्यान जुया च्वंगु थायेया उखे थुखे सकभनं अशुचि फोहर छुंघाये मज्यू अशुचि फोहर बस्तु तये मज्यू मन शरीर शुद्धजुया च्वनेमाः उकी गुरुया भावया बिचार परि पूर्ण यायेयानिति-आदर भाव तयेया निति धकासीकी ॥ हानं मेगु हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया (न्ह्याथासं न्ह्यागुं यायेमाःसां) शरीरं अलसी चायीमखु

(१०७)

चित्ते अलसि चायी मखु । उम्ह सुखं हे न्ह्यो वयेकयी । सुखं हे द्यनी । द्यना च्वंसां पापगु-मभिगुं स्वप्ना खनीमखु । स्वप्ना खंसां हानं तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपि खनी चैत्य खनी बोधिसत्वापि खनी तथागतया आबक गणपि खनी शब्द न्यंसां पारमिताया शब्द न्यनी-तायी बोधिपक्ष धर्म खनी बोधिबृक्षसिमा खनी तथागत अर्हत् गणपि सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लाःपि खनी । थथे सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थूपिसं धर्मचक्र प्रवर्त्तन यानाच्वंगु खनी । हानं प्रज्ञापारमिता यागु नांकया बयान याना च्वपि प्रज्ञापारमिताया नांकया बयान यायेगुली जक रसयाना च्वपि सर्वज्ञता- (संसारया छुपदार्थया हेकल्पना मयासे) बुद्धपद लायेमाः थुजोगु प्रकारं बुद्ध क्षेत्र (पिच्याः पेचाः आदि दुःख कष्ट धैगु छुंहेमदुगु थायेया -ज्ञान थुयीगु शिक्षा बिया बिज्याना च्वपि आपालं बोधि सत्वापि खनी तःधंगु बुद्ध भगवान् पिनिगु सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया शब्द न्यनी ॥ फला नागु दिशास फलामु दिशाय भागे फलानागु लोक धात्वी फलानागु नांजुया च्वंम्ह तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धं आपालं बोधिसत्त्व आबक गणपि अलंसः आपालं बोधिसत्त्व आबक गणपि द्रुलंदो आपालं बोधिसत्त्व आबक गणपि लखं लख आपालं बोधि-सत्त्व आबक गणपि कोटान्कोटी आपालं बोधिसत्त्व आबक गणपि कोटी सलंसः आपालं बोधिसत्त्व आबक गणपि कोटी द्रुलंदो आपालं बो-धिसत्त्व आबक गणपि कोटी लखं लख आपालं बोधिसत्त्व आबक गणपि कोटी कोटान् कोटी पिसं चाःउयेका न्ह्योने च्वनाः धर्म देशना याना बिज्यात धाःगु शब्द न्यनी ॥ ॥ गुपु निश्चयनं हानं हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थुजोगु रूपया स्वप्नाखनी उम्ह सुखं हे

(१०८)

द्वयो सुखं हे नृचलं चायी उम्हसिगु शरीरे दर्शन बिया बीर्य बल तैव्यगुलिं म्हयाउंसे चवनी । हानं उम्हसिया आयाः नये धयागु चित्त उत्पत्ति ज्वीमखु । कमयाना नये धयागु मती वं । थवगथे धाःसा निश्चयनं हे कौशिक योगे च्वनिम्ह भिक्षु समाधि दनीम्हस्या चित्तया इच्छा बल्लाक नये धंगु जुयीमखु वया भतिचा जक नये धयागु इच्छा जुयी । थथे हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया बल्लाक आपानये धयागु अमिलावा ज्वीमखु भतिचा जक नये धयागु इच्छा जुयी ॥ थव छुयाहेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं जुयी हे कौशिक गुगु प्रज्ञा-पारमिताया भाव याये धयागुलो चर्या याःगुलिं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयागु शरीरे थथे निश्चयनं असनुष्य गणपिसं तेज बल बीर्य तथाबीधका सोकेमाः ॥ थवनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थव जन्मकं च्वनागुया गुणया प्रशंसा बांलाक यायोगु जुयी ॥ हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कु-लपुत्र अथवा कुत्रीं थव प्रज्ञापारमिताया सफू दयेका पूजायायेनिमित्तस स्थापनायना पूजा जक याना तयी कायीमखु ज्वनीमखु व्वनीमखु लायीमखु कनीमखु देशना यायीमखु उपदेश उद्देश्यबीमखु बांलाक व्वनीमखु थथेजक याःम्ह सितनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालहे पुण्यप्राप्त जुयी ॥ ॥ गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थव प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एकचित्त याना मुक्ति ज्वीगु मन याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया निमित्ते प्रसन्नचित्तं बोधिचित्त याना तःधंगु आशयं दुनें निसें न्यनी कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक व्वनी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी थु किये अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनी मनं बिचार याना स्वै वंके गुलितक्कया तःधंगु बुद्धि दु उगु बुद्धि थुकी बांलाक

(१०९)

परिक्षा यानास्वै सद्वर्म्म ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वा मदयेमा सद्वर्म्म (बुद्ध ज्वीगुयामिखा प्रज्ञापारमिता मांया ज्ञान) अन्तर्धानं मज्जीमा नायः मफूनिगुलिं (बुद्ध ज्वीगुयामिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलिं) मिखीं दुगुलिं नायः दुगुलिं बोधिसत्त्व महासत्त्वमित्त नं अनुग्रह तयागु जुयी धका अन्ते सफूदयेका धारण यायी स्थापना यायी थव हे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खिंसेवे तच्चकं पूजा यायी पुष्प धूप गंध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकमनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजा पूजा यायी हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात थुकिया कारणं आपालं हे पुण्य लायी ॥ ॥ अथेया निंति थन हे कौशिक थुगु जन्म कया काये माःगु गुण बांलाक कायेगु इच्छायाःम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं थव हे प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया एक चित्त याना मुक्ति ज्वीगु मन याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया निमित्ते प्रसन्नचित्तं शून्यता करुणाया गर्भजुया च्वंगु बोधि चित्त याना तःधंगु आशयं दुनें निसें न्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः व्वनेमाः लायेमाः कनेमाः देशना यायेमाः उपदेश बीमाः उद्देश्य बीमाः बांलाक व्वनेमाः कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायेमाः थुकिया अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनेमाः मनं बिचार याना स्वयेमाः वंके गुलितक्कया तःधंगु बुद्धि दु उगु बुद्धि थुकी बांलाक परिक्षा याना स्वयेमाः सद्वर्म्म ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वा मदयेमा सद्वर्म्म (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता मांयाज्ञान) अन्तर्धानं मज्जीमा

(११०)

अथ गुणपरि किर्त्तन परिबर्त्ता नाम चतुर्थः ॥

(यत्नंलि प्रज्ञापारमिताया गुणया बयान कनिगु प्यंगु ज्ञान प्यंगु शिक्षा)

हानं मेगु भगवानं शक्रदेवराजइन्द्र यात आज्ञा दयेकल । यदि हेकौशिक छंत छखे थ्व जम्बूद्वीपया चवका थ्यंकं जायेक परिपूर्ण याना तथा-
गत पिनिगु शरीर तथाबी । छखे जुगु प्रज्ञापारमिता सफू छधाः चवथा तथाबी थ्व निगु भागया मध्ये छंयःगु छगुभागका धाःसा हे कौशिक छं

(१११)

गुण भाग काये ॥ ॥ इन्द्रं धाल यदि हे भगवन् जितः छले श्व जम्बू द्वीपया चवका श्वकं जायेक परिपूर्ण याना तथागत पिनिगु शरीर
तयावी हानं छले श्व प्रज्ञापारमिता सफू छयाः चवया तयावी श्व निगु भागया मध्ये छंयःगु छगु भाग का धाःसा हे भगवन् जि शुगु प्रज्ञापार-
मिता हे काये ॥ श्व छुया कारणं थाःसा । गथेजा निश्चयनं तथागतया नायः (प्रज्ञापारमिता सफू चवयातःगु) दुगुलि हे तथागत गणपि
परमार्थ शरीर-गुबले-मफूयीगु धर्म काय प्राप्त जूगुखः ॥ हे भिक्षु गणपि बुद्ध भगवान् गणपि धर्म काय जुया चवपि धका भगवान् आज्ञा द-
वेका बिज्यात । हे भिक्षु गणपि जिगु श्व कायनं शरीरया काय धका खनेमते जिगु शरीरनं धर्म काय सिद्ध ज्जीगु धका खनेसाः । श्व तथा-
गत शरीरनं गुमुजा शुगु प्रज्ञापारमिता याकें हे जक धर्म काय सिद्ध जुया तःधंगु सिद्धगु शरीर जूगुखः ॥ ॥ हानं निश्चयनं हे भगवन्
श्व तथागत गणपिनिगु शरीरे जि तःधंगु शरीर धयागु भाव मदुगु मखु । हे भगवन् श्व तथागत गणपिनिगु शरीर तधंगु शरीर धंगु भाव
हे दु । तर छु धाःसा निश्चयनं हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ज्ञान प्राप्त जूगुशरीर जूगुलि हे श्व तथागत गणपिनिगु शरीर सात पूजा याये योग्यगु
पूजा याये साःगु शरीर जूगुखः । अथेया निति थन हे भगवन् श्व हे प्रज्ञापारमिता पूजा यानागुलि हे सकल तथागत गणपिनिगु शरीरे प-
रिपूर्ण रूप पूजा यानागु जुयी ॥ श्व छुया हेतुंथासा ॥ तथागतया शरीर प्रज्ञापारमिता याकें उत्पत्ति जूगु जूया निति ॥ व थयेनंखःकि । हे
भगवन् गुगु बखते जीसुधमार्थिब सभास देदीब्यमानगु थःगुआसने चवना चवने उगुबखते देवपुत्र गणपि जिके प्रार्थना यायेत वै हानं गुगु बखते जि

(११२)

व आसने च्वना मच्चने उगु बखतेनं गुगु जिगु आसन खः अन वया देवपुत्रपिसं जितः मान तथा नमस्कार याना धाःहुला ल्याहाँ वनी ॥ ध्व
छुयाहेतुं धाःसा । निश्चयनं देवराज इन्द्रं ध्व आसने फेतुना त्रयशत्रिश देव लोक पित प्रज्ञापारमिताया-धर्म उपदेशवी धका ॥ ध्व हे प्र-
कारं हे भगवन् तःधंगु अनु भावया हेतु जुया च्वंगु ध्व प्रज्ञापारमिता तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गणपित सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्ति याना बीगु
सर्वज्ञ ज्ञाने तथागत गणपिनि आश्रय याये माःगु जुया च्वन । तथागत गणपिनिगु शरीर सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्ति ज्वीत कारण जुया च्वंगु
मखु । यथे हे भगवन् सर्वज्ञ ज्ञान हेतु जुया च्वंगु तथागत शरीरे पूजा यानागु जुयी । थुलिया निति आः हे भगवन् ध्व निगु भाग तथातःगु
या मध्ये हे भगवन् जि ध्व हे प्रज्ञापारमिता काये ॥ हानं हे भगवन् जि ध्व तथागत पिनिगु शरीरे मान्य मदुगु मखु हे भगवन् जि ध्व त-
थागत पिनिगु शरीरे मान्य हे दु ॥ हानं छुधाःसा हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया पूजा यानागुलिहे तथागत पिनिगु शरीर पूजायानागु जुयी ।
हानं निश्चयनं हे भगवन् ध्व जम्बू द्वीपया च्वका थ्यकं जायेक तथागतया शरीर उलिजा अथेहे ति । चातुर्महाद्वीप लोक धातुया च्वका
थ्यकं जायेक तथागतया शरीर बी उलिजा अथेहे ति । हे भगवन् साहस्र लोक धातुया च्वका थ्यकं जायेक तथागतया शरीर बी वनं उलिजा
अथेहे ति हे भगवन् त्रिसाहस्र मध्यम् लोक धातुया च्वका थ्यकं जायेक तथागतया शरीर बी वनं उलिजा अथेहे ति । हानं हे भगवन् त्रिसाहस्र
महासाहस्र लोक धातुया च्वका थ्यकं तथागतया शरीर छगु भाग तथातं । हानं ध्व प्रज्ञापारमिता च्वका निगुगु भाग तथातं ध्व निगु भागतया

(११३)

तःगुली छं गुगु भाग यः छं यःगु छगु भागका धाःसा हे भगवन् जि ध्व हे प्रज्ञापारमिता काये । निश्चयनं हानं हे भगवन् जि ध्व तथागत पि-
निगु शरीरे मान्य मदुगु मखु हे भगवन् जि ध्व तथागत पिनिगु शरीरे मान्य हे दु । हानं छु धाःसा हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया भावयाना
पूजा या । नुलि तथागत पिनिगु शरीर यातनं पूजा यानागु हे जुयी । तथागत पिनिगु शरीर धंगु सर्वज्ञ ज्ञानया आश्रय जुया च्वंगु ध्व
सर्वज्ञ ज्ञान प्रज्ञापारमितायाकें उत्पत्ति जूनु ॥ यथेया निति आः यन ध्व निगु भाग तथा तःगुली हे भगवन् जि ध्व हे प्रज्ञापारमिता काये ।
निश्चयनं हानं हे भगवन् जि ध्व तथागत पिनिगु शरीरे मान्य मदुगु मखु हे भगवन् जि ध्व तथागत पिनिगु शरीरे मान्य हे दु । हानं छु धा-
सा हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया भावयाना पूजा यानागुलि तथागत पिनिगु शरीर यातनं पूजा यानागु जुयी ॥ ॥ गथे धाःसा हे भगवन्
अमृत्यनु मणि रत्न छगुःदं व मणि रत्न थुलि त तः धंगु गुणं संयुक्तगु जुयी । उगु मणि रत्न गन २ तथातं अन २ मनुष्य अथवा अमनुष्य ग-
णपिसं त्यंकेगु मन यापिसं त्यंके केमखु । गन २ सुं गुम्हं पुरुष यात अथवा स्त्री जाति यात मनुष्य अथवा अमनुष्य ज्वना तःम्ह अर्थात् भूत
आदि पिसं पुना तःम्ह दुविना च्वम्ह ग्रह गण आवि पिसं ज्वनातःपि जुयी । अन २ अपि च्वना च्वंगु थासे व मणि रत्न दुत्तयने मात्रं
व अमनुष्य गणपि उगु थासं चिला वनी-अने पिहाँवनी । वात रोग पीडा जुया म्ह छम्हं स्याना च्वंगु शरीरे व मणिरत्नं थिगीका बिल धाः-
सा व वातरोग शान्त जुयवनी वन्हेयुया वमखु । पिसं द्वाद्वा जुया च्वंगु शरीरे उगु मणि रत्न थिगीका बिल धाःसा वपिस रोगनं शान्त

(११४)

जुया वनी बन्हे जुया वैमखु । श्लेष्म रोगं व्याप्तजुया सकभनं पीडा जुया च्वंगु शरीरे थियेका बिल धाःसा व श्लेष्म रोगनं शान्त जुया वनी बन्हे जुया वैमखु । सन्निपात रोगं दुःख पीडा जुया च्वंगु शरीरे थियेका बिल धाःसा उगु सन्निपात रोगनं शान्त जुया वनी बन्हे जुया वैमखु । रात्रिया अन्धकारं ख्वाउंसे च्वना च्वंगु थासे-उगु मणि रत्नतया बिल धाःसा त्वीसे उज्ज्वल जुयु । क्वानाच्वंगु पृथिवीले उगु मणि रत्न तयाबिल धासा उगु पृथिवी ख्वाउंसे शीतल जुयावै । हानं ख्वाउंसेच्वंगु पृथिवीले उगु मणि रत्न तयाबिल धाःसा उगु पृथिवी क्वाना लुमुसे च्वनाथै । गुगु गनं पृथिवीले-आशी बिष फिजे जुया च्वनी अर्थात् बिष दुपि जंतु तसे न्याये नये धका बिष तोता च्वनी थ्वयेतुं मेमेपि ग्यानापुपि जन्तुत जुया च्व-मीगु अन्योगु थासे व मणि रत्न तैबिल धाःसा थ्व बिष दुपि ग्याना पुपि जंतु तलगु धासं लिबिला वनी उगु थासे च्वने फैमखु । यदि हानं हे भगबन् सुं मिसायात जुल अथवा मिजं यात जुल आशी बिष न्यानातें उम्ह सित व मणि रत्न केनाबी मात्र व बिष नाश जुया वनी तोता वनी । हे भगबन् थुलि हानं मेमेगुनं आपालं गुणं संयुक्त जुया च्वंगु धुजोगु मणि रत्न जुयी । सुंगुम्हं हानं हे भगबन् प्राणि गणपिनि मिखास पिलि भुना च्वंगु जुयी अथवा मिखा बलुसे च्वंम्ह जुयी अथवा मिखा स्याःगुरोग जुया च्वंम्ह जुयी अथवा मिखास खातुक पिलि भुना-मिखा मज्जा च्वंम्ह जुयी थमित उगु मणि रत्न मिखास थियेकाबी मात्र व मिखाया दोब दक्कं शौच शुद्धान्त मदयेक शाम्य जुया वनी ॥ हे भग-बन् थुलि हानं मेमेगु रूपगुणं न संयुक्तगु व मणि रत्न जुयी । गनं लखे व मणि रत्न तैबिल धाःसा व लः थःगु वर्णथे छगु वर्ण याना बी ।

(११५)

यदि व मणि रत्न भुयूगु कांपतं पोचिना लखे तया बिल धाःसा वलः दक्क भुईसे च्वंकाबी । यदि हानं व मणि रत्न च्वंगुलि म्हासुगुपि ह्या-उंगुलि मज्जिष्ठ वर्ण थन्योगु वर्ण अथवा मेमेगु नाना प्रकारया वर्ण यागु वस्त्रं पोचिना अथवा हिना लखे तयाबिल धाःसा व कापःया छुछु रंग छुछु स्वभाव लः उगु २ रंग उगु २ स्वभाव हे वलः यानाःबी । गुगु हानं व लखे बलुगु भाव छुं धुकिचःदतः धाःसां क्व फुक छवे याना मदकाबी । हे भगबन् थुलि आदि मेमेगु गुणनं संयुक्त जुया च्वंगु उगु मणि रत्न जुयी ॥ ॥ थथे वासंलि आयुष्मान् आनन्दं ज्ञानदेवरा-ज इन्द्रयाके थुलि स्वतः । हे कौशिक धुजोगु मणि रत्न देबलोके जक दुलाकी अथवा हानं जम्बू द्वीपयापि मनुष्य पिनिनं धुजोगु मणि रत्न दु ॥ (धुकि न्यसेलि) इन्द्रं धाल । हे आर्य आनन्द देबलोके धुजोगु मणि रत्न दु । हानं जम्बू द्वीपया मनुष्य पिकेनं मणि रत्न दजादु तर कगु म्यातगु कवेकामु चिकिधंगु । गुण आपा मदुगु जुया च्वन स्वजि केनागुने रुप गुरुं संयुक्तगु मखु । व देब लोके दुगु मणि रत्न या सछि ब्वे छवों कला हे न्ह्याःगु मखु दोछि ब्वे छवों लक्छिब्वे छवों कोटीब्वे छवों सछिगु कोटी ब्वे छवों दोछिगु कोटी ब्वे छवों लक्छिगु कोटी ब्वे छवों शिबुलाख कोटी लक्छि ब्वे छवों कला हे न्ह्याःगु मखु संखाम कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतु भाव मात्र हेनं न्ह्याःगु मखु धंगु मखु । गुगु हानं देबलोके दुगु जा थ्व याउंसेच्व सकल आकार गुणं परि पूर्ण जुया च्वन । हानं गुगु थले व मणि रत्न तैतःगु जुयी अथवा व बलं मणि रत्न लिकास धाःसां व थल इच्छा वाये जीयंगु हे जुयी । व मणि रत्नयोगुनं हे वथले तच्चवों इच्छा उत्पत्ति जुयी

(११६)

यथेहे हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया थुजोगु गुण दयाचवन सर्वज्ञ ज्ञानं यथार्थजोगु गुण दयाचवन गुणु श्व प्रज्ञापारमिता ज्ञानं निर्वाणजुया बिज्याः-
म्ह तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धयाथु शरीर पुजा याये योग्यगु जुयी-पूजा याये दयोगु जुयी । प्रज्ञापारमिता यानं सर्वज्ञ ज्ञानयानं थल
जुयाचवंगु तथागत गण पिनिगु शरीर जुया चवन । गथे जे हानं हे भगवन् सकल लोक धात्वी बुद्ध भगवान् पिनिगु धर्म देशना प्रज्ञापारमि-
तायाकें जुया जकहे पूजा याये योग्यपिं तथागत भणपिं धैगु धायेका चवन । यथे हे धर्मभाणक-धर्म व्याख्या यानाचवंगु पण्डितया धर्म दे-
शनानं प्रज्ञापारमिता याकें हे उत्पत्ति जुया तःधंम्ह पूजा याये योग्यम्ह धैगु धायेका चवन । हानं गथेजा हे भगवन् राज पुख जुजुया मनु
यात जुजुया अनुभावं आपालं लोकपिनिगु छुं भय दैसखु मान्य याये योग्यम्ह नं जुयी । यथे हे धर्म भाणक यानं धर्म काय जुया चवंगुया प्रभा-
वं आपालं लोक पिनिगु छुं भय दैसखु । पूजा याये योग्यम्ह जुयी । गथेजा धर्म देशना बाःगुया कारणं धर्म भाणक धातनं पूजा याये योग्यम्ह
धैगु जगुखः । यथे हे तथागत पिनिगु शरीरनं (प्रज्ञापारमिताया प्रभावं) पूजा याये योग्यपिं धैगु जुयी ॥ यथेया निंति थुगु थासे हे भगवन्
त्रिसा हसू महा साहसू लोक धात्वी चवथ्यंक परिपूर्ण ज्वीक तथागत पिनिगु शरीर तयातें उलिजा अथेहेति गुलि हानं हे भगवन् गंगानदी या
फिगो प्रमानं लोक धातुया चवचवथ्यंक परिपूर्ण ज्वीक तथागत पिनिगु शरीर छगु भागतयातें । श्व हे प्रज्ञापारमिता चवया छखे निगुगु भाग
तयातें यदि थुकी हे भगवन् छं गुगु भागु काये धका ल्ययेकल धाःसा जिं श्व हे प्रज्ञापारमिता काये ॥ हानं हे भगवन् जिं श्व तथागत पिनिगु

(११७)

शरीरे मान्य मदुगु मखु हे भगवन् जिं श्व तथागत पिनिगु शरीरे मान्य हे दु । अथ्यनं छु धाःसा हे भगवन् प्रज्ञापारमिता उत्पत्ति जूगु सर्वज्ञ
ज्ञान जुया चवन सर्वज्ञ ज्ञानं उत्पत्ति जूगु तथागतया शरीर या पूजा जुया चवन ॥ अथेया निंति हे भगवन् प्रज्ञापारमिता पूजा याता गुलि
न्हापा जुया बिज्याःपिं आःजुया बिज्याना चवंपिं लिपा जू बिज्यायीपिं बुद्ध भगवान्पित पूजा यानागु जुयी हानं मेगु हे भगवन् प्रमाण मदेक
संख्या मदेक लोक धात्वी गुलि बुद्ध भगवान्पिं बिज्याना स्थीरं चवना समय हना बिज्याना चवंपिं दु वस्पोलपित संसारया पदार्थ या द्वारनं दर्शन
यायेगु इच्छा याःम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं प्रज्ञापारमितास चर्या यायेमाः प्रज्ञापारमिता योग यायेमाः प्रज्ञापारमिताया भाव यायेमाः ॥ ॥
थुलि धासेलि भगवानं शक्र देवराज इन्द्र यात थथे आज्ञा दयेकल । अथे हेखः श्व हे कौशिक अथे हेखः श्व । हे कौशिक न्हापा अनुत्तर सम्य-
क्सम्बोधि ज्ञान थुयीका वंपिं गुलि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गणपिं दु थमिसनं हे कौशिक श्व हे प्रज्ञापारमिताया चर्या याना अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका वन ॥ हे कौशिक हानं लिपा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयीकैपिं गुलि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गण-
पिं दै थमिसनं हे कौशिक श्व हे प्रज्ञापारमिताया चर्या याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकै ॥ हे कौशिक आःथौं कन्हे प्रमाण मदेक
संख्या मदेक लोक धातुस गुलि बुद्ध भगवान् गणपिं स्थीरं चवना समय हनी चवंपिं दैचवन थपिनं हे कौशिक श्व हे प्रज्ञापारमिताया चर्या
याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका चवन ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि शक्र देवराज इन्द्र भगवान् याके थथे बिन्ति यात ।

(११८)

हे भगवन् महा पारमिता श्व गुगु जा प्रज्ञापारमिता ॥ हे भगवन् तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धं (गुगु ज्ञानं) निश्चयनं सकल सत्त्वपिनि चित्ते
 च्वंगु बांलाक सियी बांलाक खनी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दये कल । थये हेखः श्व हे कौशिक थये हेख श्व ॥ थये निश्चयनं हे कौशिक
 ताकालं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी उलिं सकल सत्त्व पिनि चित्ते च्वंगु प्रज्ञापारमितास बांलाक सियी बांलाक खनी ॥ ॥ (भगवानं)
 थये आज्ञा दयेकुर्लेलि शक्र देवराज इन्द्रं भगवान् याके थये बित्ति यात ॥ हे भगवन् बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास जक चर्या यायी मेगु
 पारमितास चर्या यायी मखुलाकि छु ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक बोधिसत्त्व महासत्त्वं सकल खुगु पारमितासं चर्या यायी ॥
 अवेनं हानं छु धाःसा निश्चयनं हे कौशिक बोधिसत्त्व महासत्त्वया प्रज्ञापारमिता हे मुख्य जुया च्वन । दान यांना च्वंम्ह अथवा शील प्रतिपाल
 यांना च्वंम्ह अथवा क्षमा धारी जुया च्वंम्ह अथवा बोध्यै आरम्भ यांना च्वंम्ह अथवा ध्याने लगे जुया च्वंम्ह अथवा संसारया पदार्थ स्वया च्वंम्ह
 बोधिसत्त्व महासत्त्वया थन प्रज्ञापारमिता हे न्ह्योने जुया च्वन ॥ हे कौशिक गुगुया ज्या सीका ज्वना तःगु प्रज्ञापारमितास पूर्ण यांना तःगु
 सर्वज्ञ ज्ञान पूर्ण यांना तःगु श्व खुगु पारमिताया छुं फरक मदु नाना प्रकार यायेगुनं मदु ॥ श्व गथे धासा । हे कौशिक श्व जम्बूद्वीपे नाना प्र-
 कारया सिमा दया च्वन नाना प्रकारया वर्णगु नाना प्रकारया आकारगु नाना प्रकारया हःजुया च्वंगु नाना प्रकारया बुंक्कैगु स्वां ध्वैगु नाना
 प्रकारया फल सैगु नाना प्रकारं तमागु आषा कचा वना च्वंगु भोचिगु धैगु माया प्रकारया दैच्चन तर श्व सिमाया छाय-किचः धाजा फरक

(११९)

मदु नाना प्रकार ज्वीगुनं मदु (सिमाया रंग फल तमा चित्ता फरक जूसानं किचः फरक् ज्वीमखु) छु धाःसा किचः किचः धैगुया हे ल्याः
 जुयो । थये हे सतु हे कौशिक गुगुया ज्या सीका ज्वना तःगु प्रज्ञापारमितास पूर्ण यांना तःगु सर्वज्ञ ज्ञान पूर्ण यांना तःगु श्व खुगु पारमिताया
 बिशेष छुं फरक मदु नाना प्रकार यायेगुनं मदु ॥ ॥ थुलि आज्ञा दये कुर्सेलि शक्र देवराज इन्द्रं भगवान् याके थये बित्ति यात ॥ हे
 भगवन् तःधंगु गुणं संयुक्त जुया च्वंगु खः गुगुजा श्व प्रज्ञापारमिता ॥ प्रमाण मवेक गुणं संयुक्त जुया च्वंगु खः हे भगवन् गुगुजा श्व प्रज्ञा-
 पारमिता । पर्यन्त मदयेक गुणं संयुक्त जुया च्वंगु खः हे भगवन् गुगुजा श्व प्रज्ञापारमिता ॥ थुलि ॥ ॥ आर्य अष्ट सह सिंका प्रज्ञापा-
 रमितायां गुण परि कीर्त्तन परि वत्तो नाम चतुर्थ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ गुण पर्याय परिवर्त्तो नाम पञ्चमः ॥

(थनंलि गुणया अबसर प्राप्त ज्वीगु वर्णन यायीगु न्यागुगु शिक्षा)

थनंलि हानं शक्र देवराज इन्द्रं भगवान् याके थये बित्ति यात । हे भगवन् गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रज्ञापारमितास श्रद्धा तया एक
 चित्त यांना मुक्ति ज्वीगु मन्थाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया निमित्ते प्रसन्न चित्तं बोधि चित्तयांना तधंगु आशयं दुनें निसैन्यनी कायी

(१२०)

ज्वनी ज्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ज्वनी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी थु किया अर्थ बांलाक छगु छगु पिया कनी सनं बिचार यानास्वै वैके गुलि तक्कया तःधंगु बुद्धिदु उगु बुद्धि थुकी बांलाक परिक्षा याना स्वै सद्वर्म ताकालं स्थिर ज्वीमा धंगु कारणं बुद्धिपिनि नायः (प्रज्ञापारमिता ज्ञान) बिचे त्वा मदयेमाः सद्वर्म (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता माया ज्ञान) अन्तर्धान मज्जीमाः नायः मफूनि गुलि (बुद्ध ज्वीगुया मिखा प्रज्ञापारमिता ज्ञान मफूनिगुलि) मिखा दुगुलि नायः दुगुलि बोधिसत्व महासत्व पितनं अनुग्रह तयागु जुयी वका अन्ते सफू दयेका धारणा यायी स्थापना यायी । थुगु बचन न्यना अहो तःधंगु कारण जुया चवंगु थ्व प्रज्ञापारमिता थये तधंगु प्रज्ञासा दुगु थये तःधंगु फल दुगु थये तच्चोग पाके ज्वीगु अहो थ्वो प्रज्ञापारमिता थये आपालं गुण संयुक्त जुया चवंगु थ्व प्रज्ञापा- रमिता तोते मज्जू जि थ्व प्रज्ञापारमिता रक्षा यायेमाः थ्व जिगु प्रज्ञापारमिता बांलाक रक्षा याना तयेमाः थ्व जिगु प्रज्ञापारमिता निश्च- यनं अत्यन्त दुर्लभ जुया चवंगु थ्व प्रज्ञापारमिता खःधका ज्वनी । थमनं थ्व हे प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खसिबे तच्चकं पूजा यायी पुष्प मूष गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण वस्त्र छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेका अनेक प्रकारया पूजा पूजा यायी ॥ हानं मेम्ह छम्हसें (थ्व प्रज्ञापारमिता) पूजा याना कर्पिं जित्तःनं साल धाःपिं जिनं यः धाःपिं प्रार्थना याःपित अन्ते सफू दयेका (अमित) दानबी त्याग यानाबी ॥ हे भगबन् थपिं निम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया मध्ये गुम्हसित आपालं

(१२१)

पुण्य लायी गुम्हसियां त्याग चित्त दु बां गुम्हसियां त्याग चित्त मदु ॥ ॥ थये बिति यासैलि भगवानं शक्र देबराज इन्द्र यात थये आज्ञा दयेकल । थये हे कौशिक थ्व खें छंजेहे न्यने छंगथे सतीवो अथे हे धा । थुकी छं छु माने याना ॥ गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री निर्वा- ण जुया बिज्याम्ह तथागत यागु शरीर यात मान्तया चया यायी धारणा यायी सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खसिबे तच्चकं पूजा यायी थः थमंसुं हानं मेम्ह सुं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थः थमं हेनं तथागतया शरीर यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खसिबे तच्चकं पूजा यायी बिस्तारं लिपानं ताकालं पूजा जुयी धका सत्त्वपित करुणा तयेया लागी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी भाग थलाबी । थपिं निम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया मध्ये गुम्ह सित आपा पुण्य लायी ॥ गुम्हसें थमनं पूजा याना कर्पितनं प्रकाश यायी भागथला बियो उम्हसित आपा पुण्य लायीला अथवा थः थमं थःगु आत्मां जक थःछम्हस्यां जक पूजा यायीम्ह (कर्पित प्रकाश मयायीम्ह भाग थला बी मखुम्ह) थुम्हसित आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ इन्द्र धाल ॥ हे भगबन् गुम्ह कुल- पुत्र अथवा कुलपुत्रीं अर्चनं तथागतया शरीर यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खसिबे तच्चकं पूजा यायी बिस्तारं लिपानं ताकालं पूजा जुयी धका सत्त्वपित करुणा तयेया लागी कर्पितनं बिस्तारं प्रकाश यायी भाग थलाबी । थपिं निम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया मध्ये थ्व (थमनं पूजा याना कर्पितनं पूजा याःम्हसित हे) आपाः पुण्य लायी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थये हे

(१२२)

खः श्व हे कौशिक यथे हे खः श्व । यथे हे संतुं हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता च्वया सफू दयेका कायी ज्वनी ब्व-
नी लायी कनी देशना यायी उपदेश बी उद्देश्य बी बांलाक ब्वनी मेपि जितः नं माल धाःम्ह जितं यः धकाः प्रार्थना याम्ह कुलपुत्र अथवा
कुलपुत्री यातं अन्ते सफू दयेका बी दान बी त्याग याना बी । हे कौशिक थपि निम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया मध्ये श्वहे कर्पित अनुग्रह तःम्ह
बांलाक त्याग यायेगु चित्त जुया च्वम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात हे आपालं पुण्य लायी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र
अथवा कुलपुत्री गन गन थल थिक्क जुया च्वपि प्रज्ञापारमिता ज्ञान कने योग्यगु चित्त जुया च्वपि कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीपि दं च्वनी अन
अन वना अमित श्व प्रज्ञापारमिता बी भाग थला बी हे कौशिक श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री पिनिगु पाखें थुम्हसित ज्ञान आपालं हे पुण्य-
लायी ॥ हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व जम्बू द्वीपे गुलिसत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित्त जिगु कुशल कर्मपथ (जिगु म-
भिगु दश अकुशल कर्म तोता जिगु भिगु कुशल कर्म पुण्यमार्ग) काय्कै उकीतया बी थुकी छं गथे मानेयाना हे कौशिक थुकिया कारणं व
कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्र धाल आपा हे भगवन् आपा हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये
कल । हे कौशिक थुकिं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायी । गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयेका (यसंनं) श्रद्धातया
(मेपितनं) श्रद्धातयेकै एकचित्त याना एकचित्तयाकै मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया

(१२३)

च्वम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधि चित्त उत्पत्ति
याना च्वम्ह यात बोधिसत्त्व धादि यातनं तःधंगु आशयं दूनेनिसै बी अन्ते सफू च्वकेत-ब्वकेत अलसि मचासे चर्या याके बी । उद्योग याःम्ह
सित श्व-बोधिचित्त ज्वकै केनाबी काय्कै उकी जोरयाकै हर्षयाकै कजक कनाः नं प्रज्ञापारमितास थेंकेयकै शिक्षासेनी थुकिया अर्थ वैत बां-
लाक प्रकाश याना कनी मखुगु लें वना च्वंगु चित्त यात खःगु लें तबा चित्त शोधन याना बी संख्या मदयेका बी हे कुलपुत्र छं अन वा श्व बोधि
सत्त्व मार्गे शिक्षास्ये थुगु शिक्षा स्यना चर्यायात धासा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बालाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्व
पित्त अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान श्वोका बिया मल सहित जुया च्वंगु स्कन्ध नाश याना भूटकोटि धर्नधातु स्वके बिया प्रज्ञापारमिताया ज्ञा-
वना याके गुली चर्याया धका यथेनं धायी ॥ हे कौशिक श्व बांलाक त्याग यायेगु चित्त जुया च्वम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात न्हापा क-
नाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात सिनं आपालं पुण्य लायी ॥ हानं हे कौशिक जम्बू द्वीपे सकल सत्त्वपि उलिजा अर्थ हेति हे कौशिक श्वथे
हे चतुर्म्हा द्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित्त सं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री दश कुशल कर्मया मार्ग काय्कै उकीतया
बी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्म्हा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपि उलिजा अर्थ हेति हे कौशिक थथे हे साहस्र चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु
श्व सकल सत्त्वपित्त सं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री दश कुशल कर्मया मार्ग काय्कै उकी तया बी हानं हे कौशिक साहस्र चूडिक लोक

(१२४)

धात्वी सकल सत्त्वपि उलिजा अर्थेहेति हे कौशिक यथे हे त्रिसाहस्र मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुं छम्ह कुलपुत्र
अथवा कुलपुत्री दश कुशल कर्मया मार्ग कायकें उकीतया बी ॥ हे कौशिक हानं त्रिसाहस्र मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वपि उलिजा अर्थेहे-
ति हे कौशिक यथे हे त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री दश कुशल कर्म
कर्मया मार्ग कायकें उकीतया बी ॥ हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपि उलिजा अर्थेहेति हे कौशिक यथे हे गुण न-
दोया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री दश कुशल कर्म
यागु मार्ग कायकें उकीतया बी ॥ हे कौशिक थुकी छं गथे माने याना थुकिं याना व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात न्हापा च्वे कनाम्ह (दवव
त्याग याना सकल यात प्रकाश यायीम्ह) यातया सिनं आपा पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं घाल । आपा हे भगवन् आपा हे सुगत ॥ ॥
भगवानं आज्ञा दयेकल । हे कौशिक थुकिं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं हे पुण्य लायी-गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयका
(थमनं)-श्रद्धा तया (मेपितनं)-श्रद्धा तयकें एकचित्त याना एकचित्त याकें मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मनयाकें प्रसन्न चित्तया-
ना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना
बोधि चित्त उत्पत्ति याना च्वम्ह यात बोधिसत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुनें निसें बी अन्ते सफू च्वकेतनं च्वकेतनं अलसि मचासे

(१२५)

याके बी । उद्योग याःम्ह सित श्व (बोधिचित्त) ज्वकें कयनी बी कायकें उकी ज्वर याकें हर्ष याकें कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास थेंके यकें
सिखा सेनी थुकिया अर्थं वैत बांलाक प्रकाश याना कनी मज्झु लें वना च्वंगु चित्त यात खःगु लें तथा चित्त शोधन याना बी संखा मदयेका बी
हे कुलपुत्र छ थन वा श्व बोधिसत्त्व मार्गे शिक्षा स्यं थुगु शिक्षा सेनाः चर्या यात थाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयो । छ
बांलाक थुयोका परिमाण मद्रेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयोका बिया मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना
व्यू भूतकोटि-धर्म भातु खंकेबिया प्रज्ञापारमिताया भाव याकेगुली बांलाक चर्या याकी धका थथेनं धायी । हे कौशिक श्व बांलाक
त्याग यायेगु बुद्धि जुया च्वम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात न्हापा च्वे कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सिनं आपालं पुण्य लायी ॥
हाथं मेगु हे कौशिक दवव जम्बू द्वीपे गुलिसत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्व यातं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यमु ध्याने तथा बी हे कौशिक थुकी
छं गथे माने याना थुकिं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात न्हापा च्वे कनाम्ह यातया सिनं आपाः पुण्य लायीला ? ॥ ॥ इन्द्रं घाल । आपा
हे भगवन् आपा हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दये कल । हे कौशिक थुकिं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं हे पुण्य लायी गुम्ह
सें श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयेका (थमनं)-श्रद्धा तया (मेपितनं) श्रद्धातयकें एक चित्त याना एक चित्त याकें मुक्ति ज्वीगु मनयाना मु-
क्ति ज्वीगु मनयाकें प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वम्ह यात बोधि

(१२६)

या निमित्ते चित्त उत्पत्ति यांना बोधिवित्त उत्पत्ति यांना च्चंम्ह बोधिसत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुर्ने निसं बी अन्ते सफू च्चकेतनं च्चकेतनं अलसि सचासे चर्यायाके बी उद्योग यागीम्ह सित श्व (बोधिवित्त) ज्जंके केना बी कायेके उकी ज्जोर याके हर्ष याके कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास थ्यंकेयंके (शिक्षा)—स्यनी थु किया अर्थ वेंत बांलाक प्रकाश यांना कनी मखुगु लें वना च्चंम्ह चित्त यात खःगु लें तथा चित्त शोधन यांना बी—लें केना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्वहे बोधिसत्त्व मार्गे शिक्षा स्यं थुकी स्थनाः चर्यायात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वापित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान श्वीका विया मलं सहित जुया च्चंम्ह स्कन्ध नाशयाना—धर्म काब यांना इयू भूत कोटि—धर्म धातु खंके विया प्रज्ञापारमिताया भाव याके गुली बांलाक चर्या याकी धक्का थयेनं धायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक जम्बू द्वीपे सकल सत्त्वापि उलिजा अर्थेहे ति हे कौशिक थये हे चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वापि दु श्व सकल सत्त्व यातनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यंगु ध्याने तथा बी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वापि उलिजा अर्थेहे ति हे कौशिक थये हे साहसू चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वापि दु थुपि सकल सत्त्व यातनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यंगु ध्याने तथा बी । हानं हे कौशिक साहसू चूडिक लोक धात्वी सकल सत्त्वापि उलिजा अर्थेहे ति हे कौशिक थये हे द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वापि दु श्व सकल सत्त्व यातनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यंगु ध्याने तथा बी ॥ हानं हे कौशिक द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वापि उलिजा

(१२७)

अर्थेहे ति हे कौशिक थये हे त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी गुलि सत्त्वापि दु श्व सकल सत्त्व यातनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यंगु ध्याने तथा बी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी सकल सत्त्वापि उलिजा अर्थेहे ति हे कौशिक थये हे दक्क गंगा नदीया फियो समानं त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी गुलि सत्त्वापि दु श्व सकल सत्त्व यातनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यंगु ध्याने तथा बी थुकी छं गथे माने यांना हे कौशिक थु किया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात न्हापा च्चे कनाम्ह यातया सिनं आपा पुण्य लायी ला ॥ इन्द्रं वाल आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आजा दये कल । हे कौशिक थु कि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं हे पुण्य लायी—गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयेका (थमनं) श्रद्धा तथा (मेपितनं) श्रद्धा तयेके एकचित्त यांना एकचित्त याके मुक्ति ज्जोगु मन यांना मुक्ति ज्जोगु मन याके प्रसन्न चित्त यांना प्रसन्न चित्त जुया च्चंम्हयात तःधंगु आशयं संयुक्ता यांना तःधंगु आशयं संयुक्ता जुया च्चंम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति यांना बोधि चित्त उत्पत्ति जुया च्चंम्ह यात बोधि सत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुर्ने निसं बी अन्ते सफू च्चकेतनं अलसि सचासे चर्या याके बी । उद्योग याःम्ह सित श्व—(बोधिवित्त) ज्जंके केना बी कायेके उकी जोर याके हर्ष याके कँजक कनानं—प्रज्ञापारमितास थ्यंके थ्यंके (शिक्षा)—स्यनी थु किया अर्थ वेंत बांलाक प्रकाश यांना कनी मखुगु लें वना च्चंम्ह चित्त यात खःगु लें तथा चित्त शोधन यांना बी लें केना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्वहे बोधि सत्त्व मार्गे (शिक्षा)

(१२८)

स्यै थुकी स्वना चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुसर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुसर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुकीकाबिया मलंसहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाशयाना धर्म काय यानाव्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके बया (थनं) प्रज्ञा-पारमिताया भाव याके गुली बांलाक चर्या याकी धका थथेनं धायी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक जम्बू द्वीपे गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्व पित सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्यंगु अप्रमाणे तयाबी थुगु प्रकारं कथं थै थायी । गथे जा प्यंगु अप्रमाणे खः । थथे हे प्यंगु आरु प्यसमापत्ती न्यागु अभि ज्ञास गुलित दक्क ध्यान अप्रमाण आरुप्यसमापत्ति अभि ज्ञास तया बी । थुकी छं गथे माने याना । हे कौशिक थु-कीया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपाः पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल आपा हे भगवन् आपा हे सुगत ॥ ॥ भगवा-नं आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक थुकि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं हे पुण्य लायी । गुम्हसँ थव प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयेका (य-नं) श्रद्धातया (मेपितनं) श्रद्धातयेकै एक चित्त याना एक चित्त याकै मुक्ति ज्वीगु मन यांना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोध चित्त उत्पत्ति याना च्वम्ह यात बोधिसत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुनें निसै बी अन्ते सफू च्वकेतनं च्वकेतनं अलसि मचासे चर्या याके बी । उद्योग याःम्ह सित थव (बोधि चित्त) च्वकै केना बी कायेकै उकी ज्वर याकै हर्ष याकै कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास ध्यंके यंकै (शिक्षा)

(१२९)

स्वनी थुकिया अर्थ वैंत बांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु लेँ घना च्वंगु चित्त यात खःगु लेँ तया चित्त शोधन याना बी लेँ केनाबी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा थवहे बोधिसत्त्व मार्ग (शिक्षा)स्यै थुकीस्वनाः चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुसर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुसर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुकीका बिया मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना- धर्म काय याना व्यु । भूत कोटि-धर्म धातु खंके बिया (थनं) प्रज्ञापारमिताया भाव याके गुली बांलाक चर्या याकी थथे नं धायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक । जम्बू द्वीपे सकल सत्त्वपि ध्यान अप्रमाण आरुप्य सभापत्ति अभि ज्ञास तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । थुगु हे प्रकारं हे कौशिक चतुर्माहा द्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थव सकल सत्त्वपितनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री ध्यान अप्रमाण आरुप्य सभापत्ति अभि ज्ञास तयाबी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्माहा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपि ध्यान अप्रमाण आरुप्य सभापत्ति अभिज्ञास तयाबी यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । थुगु हे प्रकारं हे कौशिक साहसू चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थव सकल सत्त्वपितनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री ध्यान अप्रमाण आरुप्य सभापत्ति अभिज्ञास तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । थुगु हे प्रकारं हे कौशिक द्विसहस्र मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थव सकल सत्त्वपितनं सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री ध्यान अप्रमाण आरुप्य

(१३०)

समापत्ति अभिज्ञास तयाबी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र मध्यम लोक धातवी सकल सत्त्वापि ध्यान अप्रमाण आरूप्य समापत्ति अभिज्ञास तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । थुगु हे प्रकारं हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातवी गुलि सत्त्वापिदु श्व सकल सत्त्वापि त नं सुंछम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री ध्यान अप्रमाण आरूप्य समापत्ति अभिज्ञास तयाबी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातवी सकल सत्त्वापि ध्यान अप्रमाण आरूप्य समापत्ति अभिज्ञास तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । थुगु प्रकारं हे कौशिक दक्क गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातवी गुलि सत्त्वापिदु श्व सकल सत्त्वापितनं सुंछम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री ध्यान अप्रमाण आरूप्य समापत्ति अभिज्ञास तयाबी थुकिछं गथे साने धाना हे कौशिक थुकिया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुसपुत्री यात न्हापा च्वे कनाम्ह यातया सिनं आपाः पुण्य लायी ला ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपाः हे भगबन् आपा हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आजा दयेकल । हे कौशिक थुकि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायी गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफु दयेका (यमनं) श्रद्धातया (मेपितनं) श्रद्धातयेकं एक चित्तयाना एक चित्तयाकं मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मन याकं प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वंम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वंम्ह यात बोधिबा निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधि-चित्त उत्पत्ति याना च्वंम्ह यात बोधि सत्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुनें निसे बी अन्ते सफु च्वकेतनं च्वकेतनं अलसि मचासे चर्या

(१३१)

याके बी । उद्योग याःम्हसित श्व (बोधिचित्त) ज्वंके उकी जोरयाकं हर्ष याकं कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास थेंके थंके (शिक्षा)-स्यनी थुकिया अर्थ वेंत बांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु ले वना च्वंगु चित्त यात खःगु ले तया चित्त शोधन याना बी ले कयना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्वहे बोधि सत्व मार्गे (शिक्षा) स्य थुकी स्यना चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वापित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान श्वीका बिया मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म कार्य यानाव्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके बिया प्रज्ञापारमिताया भाव याके गुली बांलाक चर्या याकी धका थथेनं धायी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता च्वया थमनं ब्वनी कपितनं च्वया न्हापाथेंतुं जत्त याये म्वाक बी । हे कौशिक श्व न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात या सिनं श्वेत आपालं पुण्य लायी । हानं मेगु हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता अर्थ सीका ब्वनी कपितनं च्वया न्हापा थेंतुं बी अर्थ सहित व्यन्जन-अर्थया अलंकार सहित उपदेश बी जत्त याये म्याःक (ज्ञान) प्रकाश याना बी उम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं हे पुण्य लायी । थनलि शक्रदेव राज इन्द्र भगवान् याके थथे बिन्ति यात ॥ हे भगवान् श्व प्रज्ञापारमिता प्रति बणि कायाबिबये नं उपदेश बी माला ॥ ॥ थथे बिन्ति यासेलि भगवानं शक्रदेव राज इन्द्रयात थथे आजा दयेकल ॥ हे कौशिक मथुपि कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री पित श्वनं

(१३२)

प्रज्ञापारमिताया उपदेश बीमाः । श्व छुया हेतुं धाःसा । हे कौशिक लिपायागु काले प्रज्ञापारमिता प्रतिवर्णिका (गुगु धार्थे यागु अर्थ तोता मखुगु विरोधगु अर्थ यायेगु) उत्पत्ति जुयी ॥ अन व प्रज्ञापारमिताया मखुगु विरोधगु अर्थ न्यना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगु इच्छायाना च्वम्ह ज्ञान मधुनिम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री नाश मज्जीमा ॥ ॥ थुलि आज्ञा जु सैलि देव राज इन्द्र भगवान् बाके थथे ब्रिन्ति यात ॥ हे भगवन् लिपा यागु काले प्रज्ञापारमिता प्रतिवर्णिका गथे सीके माल । श्व प्रज्ञापारमिता प्रति वर्णिका उपदेश बिल धका (गथे सीकेगु ॥ ॥ थथे न्यसैलि भगवान् शक्रदे राज इन्द्र यात थथे आज्ञा दये कल ॥ हे कौशिक लिपा यागु काले सुं भिक्षुपि- महायान यापि जूसानं बिज्ञान बादी जुया च्वंपि जुयी । थपि गन्थोपि धाःसा-शरीरया भावना मयायीपि (छगुया अनेक स्वभाव जुया च्वंगु स्वभाव मदुगु शरीर धका भावना मयापि) शील भावना मयापि चित्त भावना मयापि ज्ञान भावना मयापि लाता-ज्यो सूपि-शंखा दुगु ज्ञाने च्वंपि प्रज्ञा ज्ञान हीन जुया ज्वंपिसं (झूठगु ज्ञाने च्वंपि थुजोपिसं प्रज्ञापारमिता उपदेश बी धका प्रति वर्णिका प्रज्ञापारमिताया धार्थे यागु अर्थ तोता मखुगु विरोधगु) अर्थ या उपदेश बी ॥ हे कौशिक गथे प्रज्ञापारमिताया मखुगु विरो धगु अर्थ उपदेश बी धाःसा ॥ रूप नाश ज्वीगु रूप अनित्य जुया च्वंगु धका उपदेश बी । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान नाश ज्वीगु अनित्य जुया च्वंगु धका उपदेश बी । गुम्हसै थुगु किसिमगु ज्ञान माला स्वै वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी धका थथे नं उपदेश बी ।

(१३३)

हे कौशिक श्व प्रज्ञापार मिता प्रति वर्णिका (मखुगु विरोधगु) धका सीकेमाः ॥ हानं निश्चनं हे कौशिक रूपनाश ज्वीगु रूप अनित्य जुया च्वंगु धका खने मज्जू । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान नाश ज्वीगु अनित्य जुया च्वंगु धका खने मज्जू । यदि वं थथे खन धासा प्रज्ञापार मिता प्रति वर्णिकास च्वम्ह धका सिकेमाः । अथेया निरति हे कौशिक कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थथे प्रज्ञापार मिताया अर्थ उपदेश बीमाः । थथे प्रज्ञापार मिताया अर्थ उपदेश च्वम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालंहे पुण्य लायी ॥ हानं मेगु हे कौशिक दक्क जम्बू द्वीपे गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्व पित्त सुं गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्रोत आपत्ति फले तया बी । थुकी छं गथे माने धाना हे कौशिक थुकिया कारण उम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्र धाल । आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । हे कौशिक थुकिं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालं हे पुण्य लायी गुम्हसै श्व प्रज्ञापार मिता अन्ते सफु दयका (यमं)-श्रद्धातया (मेपितनं)- श्रद्धाकै तथे एक चित्तयाना एक चित्तयाकै मुक्ति ज्वीगु मनयाना मुक्ति ज्वीगु मनयाकै प्रसन्न चित्तयाना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्हयात तःधंगु आशयं संयुक्तयाना तःधंगु आशये संयुक्त जुया च्वम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधि चित्त उत्पत्ति याना च्वम्ह यात बोधिसत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुने निसै बी अन्ते सफु च्वकेतनं च्वकेतनं अलसि मचासे चर्या याके बी । उद्योग याःम्हसित श्व (बोधि चित्त ज्वकै केनाबी कायेकै उकी उवर थाके हर्ष याके कं जक कनानानं प्रज्ञापार मितास थैके थकै

(१३४)

(शिक्षा) स्यनी युक्तिया अर्थ वेत बांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु लें वना च्वंगु चित्तयात खःगु लें तथा चित्त शोधन याना बी लें केना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा थव हे बोधिसत्व मार्गे (शिक्षा) स्य युकी स्यनी चर्यायात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान युयी । छं वां लाक युयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थवीका दिया सलंस हित जुवा च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्मकाय याना व्युभूत कोटि-धर्म धातु खं के बिया प्रज्ञापार मितया भाव याके गुली बांलाक चर्या याकी धका थथे नंदायी ॥ हे कुलपुत्र थव हे प्रज्ञापार मितया संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभ जूह छ ज्योमा धका थथे नं वचन ल्हायी ॥ हे कौशिक व न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सिनं थ्वेत हे अपाल पुण्य लायी ॥ थव छुया हे तुं धाःसा । हे कौशिक युकि निश्चयनं श्रोत आपत्ति फल लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक जम्बू द्वीपया सकल सत्त्वपि श्रोत आपत्ति फले तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हे ति चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित नं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्रोत आपत्ति फले तथा बी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपित श्रोत आपत्ति फले तयागु पुण्य फल उलि जा अर्थ हेति हे कौशिक दक्ख साहस चूडिक लोक धात्वी गुली सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित नं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्रोत आपत्ति फले तथा बी ॥ हानं कौशिक साहस चूडिक लोक धात्वी सकल सत्त्वपि श्रोत आपत्ति फले तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति हे कौशिक दक्ख द्वीसाहस मध्यम लोक धात्वी

(१३५)

गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्रोत आपत्ति फले तथा बी । हानं हे कौशिक द्विसाहस मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वपि श्रोत आपत्ति फले तयागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हे ति हे कौशिक दक्ख त्रिसाहस महासाहस लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्रोत आपत्ति फले तथा बी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस महासाहस लोक धात्वी सकल सत्त्वपित श्रोत आपत्ति फले तयागु पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति हे कौशिक दक्ख गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस महासाहस लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्रोत आपत्ति फले तथा बी ॥ हे कौशिक युकि छं छु माने याना युक्तिया कारणं आपालं पुण्य फले लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपाः हे भगवन आपाः हे सूगत ॥ भगवानं आपा दयेकल । युकि हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालं हे पुण्य लायी गुम्हसे थव प्रज्ञापार मितया अन्ते सफू दयका (थमनं)-श्रद्धातया (मेपितनं)-श्रद्धातयके एकचित्तयाना एकचित्तयाके मुक्कित ज्वीगु मनयाना मुक्कित ज्वीगु मनयाके प्रसन्न चित्तयाना प्रसन्न चित्त जुया च्वंगुहयात तःधंगु आशयं संयुक्तयाना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वंगुहयात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधि चित्त उत्पत्ति याना च्वंगुहयात बोधि सत्त्व आद यातनं तःधंगु आशयं दुने निसे बी अन्ते सफू च्चक्केतनं च्चक्केतनं अलसि मचासे चर्या याके बी । उद्योग याःम्हसित थव (बोधिचित्त) ज्येक केना बी कायके एकी ज्वरयाके हर्षयाके कं जक कनानं प्रज्ञापार मितयास थकेयके (शिक्षा) - स्यनी

(१३६)

थुकिया अर्थ वैत बांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु ले वना च्वंगु चित्तयात खःगु ले तया बी चित्त शोधन याना बी ले तया बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा थव हे बोधिसत्व मार्गे (शिक्षा) स्य थुकी स्यनाः चया यात धासा छ याकन हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छ बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान श्वीका विया मलंसहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना-धर्मकाय याना व्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके विया प्रज्ञापारमिताया भाव याके गुली बांलाक चया याकी धका थथेन धायी ॥ हे कुलपुत्र थव हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभ जूम्ह छ ज्वीमा धका थथे वचनन लहायी ॥ हे कौशिक न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात यासिन थवैत हे आपाः पुण्य लायी । थव थुया हे तुं धाःसा । हे कौशिक थुकि निश्चयन श्रोत आपत्ति फल लायी ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक सुंगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री जम्बू द्वीपे गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित सकृदा गामि फले तया बी । हे कौशिक थुकी छ गणे माने याना थुकि व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपाः पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रे धाल । आपाः हे भगवान आपाः हे सुगत ॥ भगवान आज्ञा दयकल । थुकि हानं निश्चयन हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालं पुण्य लायीः गुम्हसे थव प्रज्ञापारमिता अरु सफु दयका (थमनं) श्रद्धातया (मेपितनं)- श्रद्धातयकै एक चित्त याना एक चित्त याकै मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्हयात तःधंगु आशय संयुक्तयाना तःधंगु आशय संयुक्त जुया च्वम्हयात बोधियानिमिते

(१३७)

चित्त उत्पत्ति याना बोधि चित्त उत्पत्ति याना च्वम्ह यात बोधिसत्व आदि यातनं तःधंगु आशय दुनें निसै बी अन्ते सफु च्वकेतनं च्वकेतनं अलसि मचासे चया याके बी । उद्योग याःम्हसित थव (बोधि चित्त) ज्वकै केना बी कायेकै उकी जोर याकै हर्ष याकै क जक कनानं प्रज्ञा पारमितास थैके यकै (शिक्षा) स्यनी थुकिया अर्थ वैत बांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु ले वना च्वंगु चित्त यात खःगु ले तया चित्तशोधन याना बी ले केना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा थव हे बोधिसत्व मार्गे (शिक्षा) स्य थुकी स्यनाः चया यात धासा छ याकन हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छ बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान श्वीका विया मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना व्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके विया प्रज्ञापारमिताया भाव याके गुली बांलाक चया याकी धका थथेन धायी ॥ हे कुलपुत्र थव हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभ जूम्ह छ ज्वीमा धका थथे वचनन लहायी । हे कौशिक न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सिन थवैत हे आपालं पुण्य लायी । थव थुया हे तुं धाःसा हे कौशिक थुकि निश्चयन सकृदा गामि फल लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक जम्बूद्वीपया सकल सत्त्व पित सकृदा गामि फले तयागु पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक दक्क चतुर्महाद्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सकृदा गामि फले तया बी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महाद्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपित सकृदा गामि फले तया वियागुया पुण्य फल उलिजा अर्थेति हे कौशिक दक्क साहस

(१३८)

चूडिक लोक धातवी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित नं सुगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सकृदा गामि फले तथा वी । हानं हे कौशिक साहस्र चूडिक लोक धातवी सकल सत्त्वपित सकृदा गामि फले तथा गुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक फुक्क द्विसाहस्र मध्यम लोक धातवी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित नं सुगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सकृदा गामि फले तथा वी ॥ हानं हे कौशिक द्विसाहस्र मध्यम लोक धातवी सकल सत्त्वपित सकृदा गामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति हे कौशिक दक्क त्रिसाहस्र महासाहास्र लोक धातवी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित नं सुगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सकृदा गामि फले तथा वी । हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहास्र लोक धातवी सकल सत्त्वपित सकृदा गामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति हे कौशिक दक्क गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहास्र लोक धातवी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित नं सुगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सकृदा गामि फले तथा वी थुकी छं छु माने याना हे कौशिक थुकीया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपाः पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपाः हे भगवान् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थुकिं हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायी गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफु दयेका (धर्मनं) श्रद्धा तथा (मेपितनं) श्रद्धा तयेकै एक चित्त याना एक चित्त याकै मुवित ज्वीगु मन याना मुवित ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया

(१३९)

च्वम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधी चित्त उत्पत्तियाना च्वम्ह यात बोधिसत्त्व आदि यात नं तःधंगु आशयं दुने नित्तं वी अन्ते सफु च्वकेत नं च्वकेत नं अलसि मचासे चर्या याके वी । उद्योग याःम्ह सित श्व (बोधिचित्त) ज्वकै केना वी कायेकै उकी ज्वर याकै ह्वं याकै कं जक कनानं प्रज्ञापारमितास श्यंके यंकै (शिक्षा) - स्यनी थुकीया अर्थं वैत वांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु ले वना च्वंगु चित्त यात खःगु ले तथा चित्त शोधन याना वी ले केना वी संखा मदेका वी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्व हे बोधिसत्त्व मार्गे (शिक्षा) - स्य थुकी स्यनाः चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयीका विद्या मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना व्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंकेविया प्रज्ञापारमिताया भावयाके गुली बांलाक चर्या याकी धका थये वं वायी ॥ हे कुलपुत्र श्व हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभ जुम्ह छ ज्वीमा धका थये वचन नं ल्हायी । हे कौशिक न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सित श्व हे आपालं पुण्य लायी । श्व छुया हेतं धाःसा हे कौशिक थुकी निश्चयनं सकृदा गामि फल लायी । हानं मेगु हे कौशिक सुगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री जम्बू द्वीपे गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित अना गामि फले तथा वी । हे कौशिक थुकी छं गये माने याना थुकीया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपा हे भगवान् आपा हे सुगत ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थुकिं हानं निश्चयनं हे कौशिक व

(१४०)

कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपाल पुण्य लायी गुम्हेसें थव प्रज्ञापारमिता अन्ते सफु दयेकां (थमनं) - श्रद्धा तथा (मेपितनं) - श्रद्धा तयेकै एक चित्त याना एक चित्त याकै मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वंम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वंम्हयात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधि चित्त उत्पत्ति याना च्वंम्ह यात बोधि सत्व आदि यात नं तःधंगु आशयं दुनें निसे वी अन्ते सफू च्वकेत नं व्वंकेत नं अलसि मचासे चर्या याके बी । उद्योग याःम्ह सित थव (बोधि चित्त) ज्वंके केना बी कायेकै उकी ज्वर याकै हर्ष याकै कं जक कना नं प्रज्ञापारमितास थेंके थंके (शिक्षा) स्यनी थुकिया अर्थ वैत बाँलक प्रकाश याना कनी मखुगु ले वना च्वंगु-चित्त यात खःगु ले तथा चित्त शोधन याना बी ले केना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा थव हे बोधि सत्व मार्गे (शिक्षा) स्य थुकी स्यनाः चर्या यात धाःसा छ याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छ बाँलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुकी बिया मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना ब्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके बिया प्रज्ञापारमिताया भाव याकेगुली बाँलाक चर्या याकी धका थये नं धायी । हे कुलपुत्र थव हे प्रज्ञापारमितां संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभ जुम्ह छ ज्वीसा धका थये बचन नं लहायी । हे कौशिक न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सिनं थ्वेत हे आपाः पुण्य लायी ॥ थव छुया हे तुं धाःसा । हे कौकि थुकिं निश्चनं अनागामि फल लायी ॥ ॥ हानं हे कौशिक जम्बू द्वीपे सकल

(१४१)

सत्त्वपित अना गामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं दक्क चतुर्महाद्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित अना गामि फले तथा बी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महाद्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अनागामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं दक्क साहस्रचूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित नं अना गामि फले तथा बी ॥ हानं हे कौशिक साहस्र चूडिकलोक धात्वी सकल सत्त्वपित अना गामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं दक्क द्विसाहस्र मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित नं अना गामि फले तथा बी ॥ हानं हे कौशिक द्विसाहस्र मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अना गामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं दक्क त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित नं अना गामि फले तथा बी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अना गामि फले तथा विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं दक्क गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थव सकल सत्त्वपित नं अना गामि फले तथा बी हे कौशिक थुकी छं गथे माने याना थुकिया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपाल पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपाः हे भगवान् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ।

(१४२)

थुकि हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपा पुण्य लायी । गुम्हसँ थ्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयेका (थमनं) - श्रद्धातया (मेपितनं) - श्रद्धा तयेकै एक चित्तयाना एक चित्तयाकै मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्तयाना प्रसन्न चित्त जुया च्वंम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्तयाना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वंम्ह यात बोधिया निमीत्ते चित्त उत्पत्तियाना बोधि चित्त उत्पत्ति याना च्वंम्ह यात बोधिसत्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुने निसँ बी अन्ते सफू च्वकेतनं च्वंकेतनं अलसि मचासँ चर्या याके बी । उद्योग याःम्हसित थ्व (बोधिचित्त) ज्वंके केनाबी कायेकै उकी ज्वर याकै हर्ष याकै कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास थेंके यंकै (शिक्षा) - स्यनी थुकिया अर्थ वत बाँलाक प्रकाश याना कनी मखुगुले बना च्वंगु चित्त यात खःगुलं तथा बी चित्त शोधन याना बी लँ केनाबी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थनवा थ्वहे बोधिसत्व मार्ग (शिक्षा) स्यँ थुकी स्यनाः चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बाँलाक थुयीका पारमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयीका बिया मलंसहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाशयाना - धर्म काय याना न्यु भूतकोटी - धर्म धातु खँके बिया प्रज्ञापारमिता भावयाकेगुली बाँलाक चर्या याकी धका थथे नं धायो हे कुलपुत्र थ्व हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभ जूम्ह छ ज्वीमा धका थथेनं वचन ल्हायी । हे कौशिक न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात या सिनं थ्वंत हे आपा पुण्य लायी । थ्व छुया हेतु धाःसा हे कौशिक थुकि निश्चयनं अनागामि फल

(१४३)

लायी ॥ हानं मेगु हैकौशिक सुं गुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री दक्क जम्बू द्वीपे गुलि सत्त्वपिदु थ्व सकल सत्त्वपितनं अर्हत्वे तथा बी । हे कौशिक थुकी छं गथे माने याना थुकिया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपा पुण्य लायी ला ॥ ॥ इन्द्र धाल । आपा हे भगवन् आषा हे सुगत ॥ ॥ भगवामं आज्ञा दयेकल । थुकि हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपा लं पुण्य लायी गुम्हसँ थ्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफू दयेका (थमनं) श्रद्धातया (मेपितनं) श्रद्धातयेकै एक चित्त याना एक चित्त याकै मुक्ति ज्वीगु मन याना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वंम्ह यात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वंम्ह यात बोधिया निमीत्ते चित्त उत्पत्ति याना बोधिचित्त उत्पत्ति याना च्वंम्ह यात बोधि सत्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुने निसँ बी अन्ते सफू च्वकेतनं च्वंकेतनं अलसी मचासँ चर्या याके बी । उद्योग याःम्ह सित थ्व (बोधिचित्त) ज्वंके केनाबी कायेकै उकी ज्वर याकै हर्ष याकै कँजक कनानं - प्रज्ञापारमितास थेंके यंकै (शिक्षा) स्यनी थुकिया अर्थ वत बाँलाक प्रकाश याना कनी मखुगुले बना च्वंगु चित्त यात खःगुलं तथा बी चित्त शोधन याना बी लँ केनाबी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थनवा थ्वहे बोधिसत्व मार्ग (शिक्षा) स्यँ थुकी स्यनाः चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयी । छं बाँलाक थुयीका पारमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयीका बिया मलं सहीत जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना - धर्म काय याना न्यु भूतकोटी - धर्म धातु

(१४४)

खंके विया प्रज्ञापारमितायां भाव याके गुली बांलाक चया याकी धका थये नं धायी । हे कुलपुत्र छ थ्व हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु धर्मया लाभजूम्ह छ ज्वीमा धका थये नं वचनल्हायी । (हे कौशिक) न्हापा कनाम्ह यातया सिनं श्वेत हे आपाः पुण्य लायी । थ्व छुया हे तुं धाःसा । हे कौशिक थुकि निश्चयनं अर्हत् ज्वी ॥ हे कुलपुत्र गथे गथे छं प्रज्ञापारमितास (शिक्षा) स्यनी अथे अथे छंत कथं थुं बुद्ध धर्म धंगु सिया बै अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सत्तिना वै थुगु शिक्षा स्यना चया यांना वन धाःसा छंत श्रोत आपत्ति फल लायी सकृदा गामि फल लायी अनागामि फल लायी अर्हत् ज्वी प्रतेक बुद्ध ज्वी सम्यक्सम्बुद्ध ज्वी छं तधंगु-उत्साह दया वै ॥ हानं हे कौशिक जम्बू द्वीपे सकल सत्त्वपित अर्हते तयागुया पुण्य फल उलिजा अथे हे ति । हे कौशिक दक्क चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थ्व सकल सत्त्व पितनं संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अर्हते तयावी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अर्हते तया वियागुया पुण्य फल उलिजा अथे हे ति । हे कौशिक दक्क साहस्र चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थ्व सकल सत्त्वपित नं संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अर्हते तयावी ॥ हानं हे कौशिक साहस्र चूडिक लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अर्हते तया वियागुया पुण्य फल उलिजा अथे हे ति । हे कौशिक दक्क त्रिसाहस्र मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थ्व सकल सत्त्वपित नं संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अर्हते तयावी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अर्हते तया वियागुया पुण्य फल उलिजा अथे हे ति । हे कौशिक दक्क त्रिसाहस्र

(१४५)

महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थ्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अर्हते तया बी ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अर्हते तया वियागुया पुण्य फल उलिजा अथे हे ति । हे कौशिक दक्क गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थ्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अर्हते तया बी ॥ हे कौशिक थुकी छं गथे माने यांना थुकिया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपा पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्र धाल । आपाः हे भगवान् आपाः हे सुगत ॥ हे भगवन् थुकिया पुण्य फल संख्यानं याये फैमखु । हे भगवन् थुकिया पुण्य फल गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगु नं हेतु भाव मात्र हे नं याये फैमखु ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल ॥ थुकि हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालं पुण्य लायी गुम्हेसे थ्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफुदयेका (थयनं) श्रद्धातया [मेपियनं] श्रद्धा तयेकै एकचित्त यांना एक चित्त याकै मुक्ति ज्वीगु मनयांना मुक्ति ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त यांना प्रसन्न चित्त जुया च्वंम्हयात तःधंगु आशयं संयुक्त यांना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वंम्ह यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति यांना बोधित्त उत्पत्ति यांना च्वंम्ह यात बोधिसत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुने निसै बी अन्ते सफु च्वकेतनं च्वंकेतनं अलसियचासे चयायाके बी । उद्योग याःम्हसित थ्व (बोधिचित्त) ज्वंके केना बी कायेकै उकी जोरयाकै हर्षयाकै कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास थंके बंके (शिक्षा) स्यनी थुकिया अर्थ वैत बांलाक प्रकाश यांना कनी मखुगु ले वनाच्वंगु चित्त यात खःगु ले

(१४६)

तया चित्त शोधन याना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्व हे बोधिसत्व मार्गे (शिक्षा) - स्यं थुकी स्यना चर्या यात धा:सा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाणमदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान थुकीका विद्या मलं सहित जुया चवंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना व्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके विद्या प्रज्ञापारमिताया भाव याकेगुली बांलाक चर्या याकी धका थथे नं धायी । हे कुलपुत्र छ थ्व हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया चवंगु धर्म ला:म्ह ज्वीमा धका थथे नं वचन ल्हायी । न्हापा याग्ह यातया सिनं थ्वेत हे आपालं पुण्य लायी । थ्व छुया हेतुं धा:सा । हे कौशिक थुकिं अर्हत ज्वी ॥ हे कुलपुत्र गथे गथे छं प्रज्ञापारमितास (शिक्षा) स्यनी अथे अथे छं कथं थें बुद्ध धर्म धैगु सिया वं अनुत्तर सम्यक्संबोधि सत्तिना वं थुगु शिक्षा स्यना चर्या याता वन धा:सा छंत श्रोत आपत्ति फल लायी सकृदा गामि फल लायी अना गामि फल लायी अर्हत ज्वी प्रत्येक बुद्ध ज्वी सम्यक्सम्बुद्ध ज्वी छं त:धंगु उत्साह दया वं ॥ हानं मेगु हे कौशिक दक्क जम्बू द्वीपे गुलि सत्त्वपि दु थ्व सकल सत्त्वपित नं सुगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रत्येक बुद्धे तया बी । हे कौशिक थुकी छं गथे माने याता थुकिया कारण व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपा: पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल । आपा: हे भगवन आपा: हे सुगत ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ थुकिं हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं पुण्य लायी गुम्हसें थ्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफु दयेका [थमनं] - श्रद्धा तया [नेपितन] श्रद्धा तयेकै एक चित्त याता एक चित्त

(१४७)

याकं मुक्ति ज्वीगु मन याता मुक्ति ज्वीगु मन याकं प्रसन्न चित्त याता प्रसन्न चित्त जुया चवंगु यात त:धंगु आशयं संयुक्त जुया चवंगु यात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याता बोधि चित्त उत्पत्ति याता चवंगु यात बोधि सत्त्व आदि यातनं त:धंगु आशयं दुनें निसे बी अन्ते सफु चवकेतनं व्वकेतनं अलसि मन्हासे चर्या याके बी । उद्योग या:म्ह सित थ्व (बोधि चित्त) ज्वंकै केना बी कायेक उकी ज्वर याकं कँजक कनानं प्रज्ञापारमितास थेंके यंकै (शिक्षा) स्यनी थुकिया अर्थ वं बांलाक प्रकाश याता कनी मखुगु ले वना चवंगु चित्त यात ख:गु ले तया बी चित्त शोधन याता बी लं केना बी संखा मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्व हे बोधिसत्व मार्गे शिक्षा स्यं थुकी स्यना चर्या यात धा:सा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान थुयी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्व पित अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान थुकीका विद्या मलं सहित जुया चवंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना व्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके विद्या प्रज्ञापारमिताया भाव याकेगुली बांलाक चर्या याकी धका थथे नं धायी ॥ हे कुलपुत्र छ थ्व हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया चवंगु धर्म ला:म्ह ज्वीमा धका थथे नं वचन ल्हायी । न्हापा याग्ह यातया सिनं थ्वेत हे आपालं पुण्य लायी । थ्व छुया हेतुं धा:सा । हे कौशिक थुकिं प्रत्येक बुद्ध जुयी ॥ हे कुलपुत्र गथे गथे छं प्रज्ञापारमितास शिक्षा स्यनी अथे अथे छं कथं थें बुद्ध धर्म धैगु सिया वं अनुत्तर सम्यक्संबोधि सत्तिनावं थुगु शिक्षा स्यना चर्या याता वन धा:सा छंत श्रोत आपत्ति फल लायी सकृदा गामि फल लायी अना गामि फल

(१४८)

लायी अर्हंत ज्वी प्रत्येक बुद्ध ज्वी सम्यक्सम्बुद्ध ज्वी छं तःधंगु उत्साह दया वै ॥ ॥ हानं हे कौशिक जम्बू द्वीपे सकल सत्त्वपित प्रत्येक बुद्धे तथा वियागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति हे कौशिक दक्क चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी गुली सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रत्येक बुद्धे तथा बी ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपित प्रत्येक बुद्धे तथा वियागु या पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक दक्क साहसू चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रत्येक बुद्धे तथा बी हानं हे कौशिक साहसू चूडि लोक धात्वी सकल सत्त्वपित प्रत्येक बुद्धे तथा वियागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक दक्क द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रत्येक बुद्धे तथा बी । हानं हे कौशिक द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वपित प्रत्येक बुद्धे तथा वियागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक दक्क त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रत्येक बुद्धे तथा बी । हानं हे कौशिक त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी सकल सत्त्वपित प्रत्येक बुद्धे तथा वियागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हे ति । हे कौशिक दक्क गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं संगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री प्रत्येक बुद्धे तथा बी । हे कौशिक शुकी छं गथे माने याना थुकिया कारण व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपाः

(१४९)

पुण्य लायीला ॥ इन्द्रं बाल । आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थुकि हानं निश्चयनं हे कौशिक व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालं पुण्य लायी गम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता अन्ते सफु दयेका (थमनं) - श्रद्धातया (मेपितनं) - श्रद्धा तयेकै एक चित्त याना एक चित्त याकै मुक्कत ज्वीगु मन याना मुक्कत ज्वीगु मन याकै प्रसन्न चित्त याना प्रसन्न चित्त जुया च्वम्हयात तःधंगु आशयं संयुक्त याना तःधंगु आशयं संयुक्त जुया च्वम्हयात बोधिया निमित्ते चित्त उत्पत्ति याना बीधि चित्त उत्पत्ति याना च्वम्ह यात बोधिसत्त्व आदि यातनं तःधंगु आशयं दुने निसै बी अन्ते सफु च्वकेतनं व्वकेतनं अलसि मचासे चर्या याके बी । उद्योग याःहसित श्व (बोधिचित्त) ज्वकै केनावी कायेकै उकी ज्वर याके हर्ष याके कज्जक कनानं - प्रज्ञापारमितास थैके यकै (शिक्षा) - स्यनी थुकिया अर्थ धैत बांलाक प्रकाश याना कनी मखुगु ले वना च्वंगु चित्त यात खःगु ले तथा चित्त शोधन याना बी ले केना बी संख मदेका बी । हे कुलपुत्र छ थन वा श्व हे बोधिसत्त्व मार्गे (शिक्षा) स्य थुकी स्यना चर्या यात धाःसा छं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान थुवी । छं बांलाक थुयीका परिमाण मदेक सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान श्वीका विया मलं सहित जुया च्वंगु पंचस्कन्ध नाश याना धर्म काय याना ब्यु भूत कोटि-धर्म धातु खंके विया प्रज्ञापारमिताया भाव याकैगुली बांलाक चर्या याकी धका थथेनं धायी ॥ हे कुलपुत्र छ श्व हे प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु धर्म लःम्ह ज्योमा धका थथेनं बचन लहायी । न्हापा याम्ह यातया सिनं श्वैत हे आपालं

(१५०)

पुण्य लायी ॥ श्व छुया हे तुं धाःसा । हे कौशिक शुकिं निश्चयनं प्रत्येक बुद्ध ज्वी ॥ हे कुलपुत्र गथे गथे छं प्रज्ञापारमितास (शिक्षा) स्थनी अथे अथे छं कथं थुद्ध धर्म धंगु सिया वै अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सत्तिना वै थुगु शिक्षा स्थनी चर्या याना वन धाःसा छंत श्रोत आपत्ति फल लायी सकृदा गामि फल लायी अना गामि फल लायी अर्हत् ज्वी प्रत्येक बुद्ध ज्वी सम्यक्सम्बुद्ध ज्वी छं तःधंगु उत्साह दया वै ॥ ॥ हानं मेगु हे कौशिक दक्क जम्बू द्वीपे मूलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका बी ॥ हानं हे कौशिक मेम्हं सुं छम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व सकल यातं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याना श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वया बी ॥ अथवा हे कौशिक गुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अविनिवर्तनीय (त्याहाँ वै मखे धुंकुम्हं) बोधि सत्त्व महा सत्त्व यात श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्वया बी श्व हे प्रज्ञापारमिताया शिक्षा स्थना बी प्रज्ञापारमिताया योग याके बी श्व हे प्रज्ञापारमिताया स्वभाव याके बी तःधंगु रूपं केनी वया चुलि च्वका जुया तःधं जुया बोगु कच्चा हः आदि दया दक्क व्याप्त ज्वीक तःधं जुया च्वंगु केनी बुद्ध धर्म थुगु कथं परि पूर्ण ज्वी धका केनी । हे कौशिक न्हापा कनाम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सिनं श्वैत हे आपालं पुण्य लायी ॥ श्व छुया हे तुं धाःसा । निश्चयनं श्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका सरव प्राणि पिनिगु दुःख नाश याना बी ॥ ॥ हानं निश्चयनं हे कौशिक दक्क जम्बू द्वीपया सकल सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त

(१५१)

उत्पत्ति याका विद्यागुया पुण्य फल उल्लिखित अथे हेति । हे कौशिक दक्क चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका बी । हानं हे कौशिक चतुर्महा द्वीप लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका विद्यागुया पुण्य फल उल्लिखित अथे हेति । हे कौशिक दक्क साहसू चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका बी । हानं हे कौशिक साहसू चूडिक लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका विद्यागुया पुण्य फल उल्लिखित अथे हेति । हे कौशिक दक्क द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका बी । हानं हे कौशिक द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्वपित सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका विद्यागुया पुण्य फल उल्लिखित अथे हेति । हे कौशिक दक्क त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका बी । हानं हे कौशिक त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याका विद्यागुया पुण्य फल उल्लिखित अथे हेति । हे कौशिक दक्क गंगा जदीया फिगो समानं त्रिसाहसू महासाहसू लोक धात्वी गुली सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपितनं सुंगुम्हं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त

(१५२)

उत्पत्ति याका बी ॥ हानं हे कौशिक मेम्ह सुंछम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व सकल सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी चित्त उत्पत्ति याना
श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी । अथवा हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अविनिवर्तनीय [ल्याहाँ वै मखे धुंकुम्ह] बोधिसत्व
महासत्त्वयात श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी श्व हे प्रज्ञापारमिताया शिक्षा स्यना बी प्रज्ञापारमिताया योग्याके बी श्व हे प्रज्ञापारमिता
या स्वभाव याके बी तःधंगु रूपं केनी वया चुलि चवका जुया तःधं जुया वोगु कचा हः आदि दया दक्क व्याप्त ज्वीक तःधं जुया चवंगु
केनी बुद्ध धर्म थुगु कथं परिपूर्ण ज्वी धका केनी । हे कौशिक न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यातया सिनं श्वेत हे आपाः पुण्य
लायी ॥ श्व छुया हे तुंघाःसा । निश्चयनं श्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका सत्व प्राण पिनिगु दुःख नाश याना बी ॥ ॥
हानं मेगु हे कौशिक दक्क जम्बू द्वीपे सकल सत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके अविनिवर्तनीय (ल्याहाँ वै मखे धुंकुपि) ज्वी श्व अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधी बांलाक प्रस्थान याना बं पित सुंगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया नं बी । हानं मेम्ह छम्ह सुंगुम्ह
कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी अर्थ सहित व्यंजन -- (कचा २ वना चवंगु) सहित उपदेश बी । थुकी छं
गथे माने याना हे कौशिक थुकिया कारणं व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपाः पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल ॥ आपाः हे
भगवन् आपाः हे सुगत । हे भगवान थुगुया पुण्य फल संख्यातं याय फं मखु गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यंत चिकीचा धंगु नं हेतु

(१५३)

भाब मात्र हेनं याये फैमखु ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल । गुम्ह याकनं हे थुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगु इच्छां याना चवपि
बोधिसत्व महासत्त्व पित श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी अर्थ सहित व्यंजन (कचा २ वना चवंगु) सहित उप देश बी बांलाक केनी स्यना बी
उम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात आपालं पुण्य लायी ॥ हे कौशिक हानं जम्बूद्वीपे अविनिवर्तनीय जुया चवपि सकल सत्त्वपित श्व
प्रज्ञापारमिता विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति हे कौशिक दक्क चतुर्म्हा द्वीपलोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थुपिसकलं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
ज्ञाने अविनिवर्तनीय ज्वी श्व सकसितं सुंगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी अर्थ सहित व्यंजन सहित उपदेश बी ।
हे कौशिक हानं चतुर्म्हा द्वीप लोक धात्वी अविनिवर्तनीय जुया चवपि सकल सत्त्वपित श्व प्रज्ञापारमिता सफु विद्यागुया पुण्यफल उलिजा
अर्थ हेति । हे कौशिक दक्क साहसू चूडिक लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थुपि सकस्यातं सुंगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
ज्ञाने अविनिवर्तनीय याना बी श्व प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी अर्थ सहित व्यंजन सहित उपदेश बी । हे कौशिक हानं साहसू चूडिक लोक धात्वी
सकल सत्त्वपित अविनिवर्तनीय याना प्रज्ञापारमिता सफु विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति हे कौशिक दक्क द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी गुलि
सत्त्वपिदु थुपि सकस्यातं सुंगुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अविनिवर्तनीय याना प्रज्ञापारमिता सफु चवया बी अर्थ सहित व्यंजन सहित उपदेश बी
हे कौशिक हानं द्विसाहसू मध्यम लोक धात्वी सकल सत्त्व पित अविनिवर्तनीय याना प्रज्ञापारमिता सफु विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ

(१५४)

हेति । हे कौशिक त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातवी गुलि सत्त्वपिंदु थपि सकलयातं सुगुहं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिज्ञाने अविनिवर्त्तनीय याना प्रज्ञापारमिता सफु च्चया बी अर्थ सहित व्यंजन सहित उपदेशबी । हे कौशिक हानं त्रिसहस्र महासाहस्र लोक धातवी सकलसत्त्व पित अविनिवर्त्तनीय याना प्रज्ञापारमिता सफु च्चया बियाभुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । हे कौशिक दक्क गंगानदीया फिगोसमानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातवी गुलि सत्त्वपिंदु थपि सकलयातं सुगुहं कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान अविनिवर्त्तनीय याना प्रज्ञापारमिता सफु च्चया बी अर्थ सहित व्यंजन सहित उपदेशबी ॥ हे कौशिक थुकी छं गथेमाने याना व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात थुकिया कारण आपा पुण्य लायीला ॥ ॥ इन्द्रं धाल आपा हे भगवन आपाः हे सुगत ॥ हे भगवन थुकिया पुण्य फल संख्यान याथे फंसखु गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्तचिकिचावंगु न हेतु भाव मात्र हे नं याथे फंसखु ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हानं निश्चयनं हे कौशिक गुह्मजा श्व याकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाये धका इच्छा याः म्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यात श्व प्रज्ञापारमिता सफु च्चया बी अर्थ सहित व्यंजन सहित उपदेश बी हानं थुमित हे श्व प्रज्ञापारमिता वांलाक कनी लिपा तक्क यागु शिक्षा स्यनावी थुकिं थ कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपाः लं पुण्य लायी ॥ हानं हे कौशिक मेम्ह छम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व उत्पत्ति ज्वी वं थथे धायी जि थन संसारे दक्क सिया मध्ये न्हापा बिलम्ब मज्जीक आथथे हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाये धका धायी । हे कौशिक गुह्म कुल पुत्र

(१५५)

अथवा कुलपुत्री विलम्ब मज्जीक आः थथे हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाये धका इच्छा याः म्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यात चर्या या धका आज्ञा बी लिपा तक्क यागु शिक्षा स्यना वी थुकिं व न्हापा कनाम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात या सिनं थुम्हसित आपा लं पुण्य लायी ॥ ॥ थनंलि शक्र देव राज इन्द्रं भगवान याके थथे विन्तियात ॥ हे भगवन गथे गथे बोधि सत्त्व महा सत्त्व यात अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सत्ति ना वं अथे अथे वैत प्रज्ञापारमितास चर्या याके माः शिक्षा बी माः गु हेखः अथे प्रज्ञापारमितास चर्या याना शिक्षा काल धाः सा तथता- (गुगुखः उगु धंगु तः धंगु ज्ञान) सत्तिना वं तथता सत्तिना वसेलि उम्हसे गुम्ह गुम्ह स्यां ची वर वस्त्र पिण्ड पात्र-आदि भोजन या केत तथा बी उगु खीर आदि अन्न लासा आसन रोगिया निमित्ते हित ज्वीगु वासः आदि कया भोजन याना व-दाता पित तः धंगु फल दयेका बी तधंगु प्रशंसा याका बी उकिं उम्ह (दातायात) तच्चोगु पुण्य लायी ॥ थव छुया हेतुं धासा । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे भगवन थथे हे ज्वी । गुगु जा बोधि सत्त्व महा सत्त्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सत्तिना वोगु जूयानिति ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान सुभू ति शक्र देव राज इन्द्र यात थथे धाल साधुर हे कौशिक गुगु छं बोधिसत्त्व यान या पुद्गल पित उत्साह विल ज्वन पार वार यात हे कौशिक थथे नं छं यायेमाः गुम्ह सकल सत्त्व यात अनु गूह तयेगु इच्छा याः म्ह आर्य श्रावक ज्वी उम्हसे बोधि सत्त्व महासत्त्व पित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने श्रद्धा तथा-अनु गूह तयो ज्वनी परिवार-- (थः तहि तथायीम्ह) धायी । (बोधि सत्त्व महा सत्त्व पित श्रद्धा तथा-अनु गूह तथा

(१५६)

गुहे दक्क सत्त्व प्राणिपित श्रद्धा तथा अनु गृह तथा गुज्या वस्पोल पित जतन आदि याना सेवा याना गुहे जगत यातहे दान यानागु सेवा यानागु जुयी (हे कौशिक) छं नं थथे याये माः ॥ थ्व छुया हे तुं धाःसा बोधि सत्त्व महा सत्त्व पिति अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि (थ्व श्रद्धा तथा दान आदि याना मदत याः गु कारणया उत्साह) उत्पत्ति जुया च्वंगु । यदि बोधि सत्त्व महासत्त्व पिसं उत्सा याना थ्व बोधि चित्त उत्पत्ति मया त धाःसा थ्व बोधि सत्त्व महा सत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान या शिक्षा सेने फैमखु खुगु पार मितासनं शिक्षा सेवेफै मखु थुगु (शिक्षा) मस्यं सैलि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी मखु लाये फैमखु । गुगु (उत्साह) याकें आथन बोधि सत्त्व महासत्त्व पिसं बोधि सत्त्वया शिक्षा याकनं षत्पा रमितास स्यनी थुकि बोधि चित्त उत्पत्ति यायी गुगु बोधि चित्तं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि वां लाक थुयी लायी थुलि ॥ ॥ आर्या षट्स हसि कायां प्रज्ञापारमितायां पुण्य पर्वाय परिवर्त्तो नाम पंचमः ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथानु मोदना परिणामना परिवर्त्तो नाम पष्ठः ॥

(थनं लि अनु मोदना-हर्ष पुण्ये हर्ष या येगु । परिणामना-परि पाक पुण्य या फल पाके ज्वीगु । विषय यागु खुगु ज्ञान खुगु गु शिक्षा) थनं लि मै त्रेय बोधि सत्त्व महा सत्त्व आयुष्मान सुभूति स्थवीर यात थथे आज्ञा दयेकल । हानं निश्चयनं हे आर्य सुते गुगु बोधि सत्त्व मा

(१५७)

हासत्त्वया अनुमो दना-हर्ष-सकसिनं पुण्ययाः गुली हर्ष या यीगु । परिणामना- परिपाक-थः गु पुण्य या फल पाके ज्वी गु थ्व नि गुलि उत्पत्ति जूगु पुण्यया फल- (अर्थात् तथागत आदि सकल सत्त्वपिसं धर्म या कर्म याः गुली हर्षमान यायेगु व थमं बोधि चित्त याना धर्म या कर्म याना गुया पुण्य फल थ्व निगुलि उत्पत्ति जूगु पुण्य फल) व गुगु हानं दक्क सत्त्वपिति दान मय-दान याः गुया पुण्य फल शीलमय शीले च्वंगुया पुण्य फल भाब नामय- भाबना याः गुया पुण्य फल थ्व निगुली थ्व हे बोधि सत्त्व महा सत्त्व या अनुमोदना-पुण्ये हर्ष यायीगु परिणामना --थःगु पुण्यया फल पाके जुगुलि उत्पत्ति- जूगु पुण्य फल यात हे अगु धायी श्रेष्ठ धायी ज्येष्ठ धायी तःधं धायी बरा तःधं धायी सिद्ध धायी उत्तम धायी बरो उत्तम धायी अत्यन्त उत्तम धायी समान मदुगु धायी समान मदुगुलि समानगु धायी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दये कुसैलि आयुष्मान् सुभूति स्थविर मैत्रेय बोधि सत्त्व महा सत्त्व यात थथे धाल । हानं हे मैत्रेय गुगु बोधि सत्त्व महा सत्त्व प्रमाण मदया च्वंगु ज्ञिगु दिशायां लोक धात्वी सकभनं सकल दिशासं व्याप्त ज्वीक प्रमाण मदया च्वंगुली प्रमाण हे मदके । संख्या मदया च्वंगुली संख्या हे मदयेक परिमाण मदया च्वंगुली परिमाण हे मदके चिन्तना याये सकुगुली चिन्तना याये हे यफयेक पर्यन्त मदुगुली अन्त हे मदयेक । हानं त्रिसाहस्र महा साहस्र लोक धातुस न्हापा जुया विज्या पि छगु छगु दिशाया छगु छगु त्रिसाहस्र महा साहस्र लोक धातुस प्रमाण मदुगु लोक धातुया प्रमाण हे मदयेक संख्या मदुगुया संख्या हे मदयेक

(१५८)

परिमाण मदुगुया परिमाण हे मदयेक चिन्तना याये मफुगुया चिन्तना हे याये मफयेक पर्यन्त मदुगुया अन्त हे मदयेक मल सहितं स्कन्धया शेष हे बाकि मदयेक निर्वाण धात्वी निर्वाण जुया विज्याये धुंकुपि तथा गत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध गणपि हानं आश्रव मदुगुलि लत्वाल्हाये धुंकुपि (क्लेश मदुगुलि चित्त वशे तये धुंकुपि लया न्याय थित मदयेके धुंकुपि) प्रपंच-(पंचस्कन्ध द्वादशायतन अष्टादश धातु उत्पत्ति ज्वीगु मिखा मदयेके धुंकुपि पुयीगु (आनन्द ईख पीडा आदि याके उत्पत्ति जुयी गु पुयीगु) मदये धुंकुपि । याये माःगु याये धुंकुगुलि दक्क कथं कैगु मदे धुंकुपि इयातुगु कु वांलाक मदयेके धुंकुपि लिपा यागु थःगु धन लाये धुंकुपि । संसार या दक्क दुःख फुके धुंकुपि । वांलाक स्यूगु चित्त (संसार थन्योगु धंगुफुक्क स्यूगु चित्त) ज्वी धुंकुपि । सकल चित्त-(लोक यागु नं थःगुनं चित्त) वशे दया तःधंगु पारमिता प्राप्त जुपि, थ्व सकलया न्हापां बोधिचित्त उत्पत्ति जुसें निसें कया गुवले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाःगु खः । हानं मल सहितं स्कन्ध शेष मदुगु निर्वाण धात्वी निर्वाण जुया विज्यापि-सम्यक्सम्बुद्ध पिनि न्हापां बोधिचित्त उत्पत्ति जुसें निसें धर्म याथां बुद्ध ज्वीत याये माक्क याना तथागत जुया निर्वाण जुया विज्यापि सम्यक्सम्बुद्ध पिनि गुवले तक्कसधर्म अन्तर्धान मजुल थुलिया विचे हानं थ्व बुद्ध भगवान पिनि गुगु शीलस्कन्ध (थन स्कन्धया अर्थ आश्रव-) 'इच्छामदुगु धका, सीकि समाधि स्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध (आश्रव--इच्छामदुगु शील आश्रव मदुगु समाधि आश्रव मदुगु प्रज्ञा) 'सकल आवरणं मुक्त ज्वीगु, विमुक्ति स्कन्ध (तःधंगु ज्ञान या साक्षात् यायेगु)-विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध । हानं गुलिषट् पारमितास लगे जुया उत्पत्ति जूगु कुशल मूल बुद्ध

(१५९)

गुणया संपत्ति संयुक्तजु या उत्पत्ति जुगु कुशल मूलनं बल (दशवलं) बेशा रद्य (प्यंगु बेशारद्य) पारमितां (खुगु पारमितां) संयुक्त गु कुशल मूलनं षडभिज्ञा थुगुप्रकारं अभि ज्ञापार मितां संयुक्त जुया उत्पत्ति जूगु परिज्ञा पारमिता (ज्ञान पारमितास) लगे जुया उत्पत्ति जूगु (कुशल मूल) प्राणि धान पारमितास लगे जुया उत्पत्ति जूगु सर्वज्ञ ज्ञान यासं पत्ति सलगे जुया उकि उर्तात्तजूगु कुशल मूल गुगु हानं हित यायेगु इच्छा गुगु महा मैत्री नं गुगु महाकरुणानं गुलि हानं प्रमाण मदयेक संख्यामदयेक बुद्ध गुण गुगु हानं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि गुगु हानं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि या सुख गुगु हानं सर्व धर्म ऐश्वर्य पारमिता गुगु हानं परिमाण मदयेक कपिसं छे छे मफुगु सकस्यातं त्याको फुगु त थंगु ऋद्धि प्राप्ति हाय गुगु हानं आवरण (क्लेशा वरण जेयां वरण) मदुगु संग मदुगु लिचीकेमफुगु समान मदुगु सम मखुगुलि समा नगु उपमामदुगुलोसमानगु परिमाण मदुगु तथागतया यथार्थथे दुगु ज्ञानबल गुगु बुद्धया ज्ञान बल गुगु बुद्ध ज्ञान खनेगु गुगु हानं दशवल पारमिता गुगु हानं प्यंगु बेशारद्यतःधंगु सुखंपरि पूर्ण जूगु गुगु हानं सकल धर्मया परमार्थरूपं धर्म प्राप्त जूगु गुगु हानं धर्मचक्र प्रवर्त्तन याः गु धर्म उत्कर्ष-धर्मया ज्वाला ज्वंगु धर्म दुर्दुभि बाजा थाःगु धर्म संख पूगु धर्म खद्ग प्रहार याःगु धर्म वृष्टि वशे याःगु धर्म पञ्चधर्म या हीम याःगु धर्मदानं सकल सत्त्व यात तर्पण याःगु धर्म दान प्रचार याःगु गुलि थ्व धर्म देशनास बुद्ध धर्म प्रत्येक बुद्धधर्म अथवा आचक धर्म सःपि शिक्षा लाःपि श्रद्धातःपि निश्चय जूपि संबोधि ज्ञाने तत्पर जूपि थपि सकस्यागु नं गुलि कुशल मूलदत्त । हानं थ्व बुद्ध

(१६०)

भगवान् पिसं बोधिं सत्त्व महा सत्त्वपित गुलि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने व्याकरण यात हानं थपि सकस्यानं षट्पारमि तास लगे जूगु या गुलि कुशल मूल दत्त । हानं गुलि प्रत्येक बुद्ध यानिकया पिसं प्रत्येक बोधि व्याकरण व्युगुदु । थ्व सकस्यागुनं गुलि कुशल मूल दत्त । गुगु हानं श्रावकया नि कयापि पुद्गल पिनि दान मय पुण्यया फल शील मय पुण्य या फल भावनामय पुण्यया फल । गुलि हानं शैक्ष (शिक्षाकाये मानिपि भिक्षु भिक्षु णीगण पिनि) आश्रव मदुगु कुशल मूल गुलि हानं अशैक्ष (शिक्षाकाये म्वाले धुं पि सकल थमं सोधुं कुपि निगु) आश्रव मदुगु कुशल मूल । गुलि हानं पृथ ग जनपिसं धर्मया कुशल मूल प्युगुदु । हानं थ्व बुद्धभगवान् पिनि प्यखें यापि भिक्षु भिक्षुणो उपाशक उपाशिका गणपिनि गुगु दान मय पुण्य फल शील मय पुण्य फल भावना मय पुण्य फल हानं बुद्ध भगवान् पिसं धर्म देशनायाः गुली गुलि देवनाग यक्ष गन्धर्व दैत्य गरुड किन्नर महोरग मनुष्य अमनुष्य गणपिसं अथवा गुलि हानं पशुपक्षियोनीवंपिसं गुलि कुशल मूल प्युगुदु । गुलि हानं बुद्ध भगवान् पि निर्वाण दनीपिसं कुशल मूल प्युगुदु । गुलि हानं बुद्ध भगवान् पि निर्वाण जुया बिज्या पिसं कुशल मूल प्युगुदु । हानं बुद्ध भगवान् पिके वया धर्मयाके वया संघ याके वया मनं भावना याये माःपि पुद्गल पिके वया थुमि सकस्यानं गुलि कुशल मूल प्युगुदु थ्व शकल कुशल मूल शेष सदयेक वाकिमत्यंक छगु प्रकार थाना ल्वाकक्षाना ग्वाराचिना लना तःधंगु हर्षं अनुमोदना यायी (पुण्ये हर्ष यायी) श्रेष्ठ उचैष्ठ तःधंगु लिनं वरो तःधंगुलीं सिद्ध गुलि उत्तम गुलि बरोउत्तम गुलि अत्यन्त उत्तम गुलि सम मदुगुलि सम मदुगुलि समान गुलि

(१६१)

थुजोगु अनुमोदनां अनुमोदना यायी (पुण्ये हर्ष यायी) थथे अनुमोदना याना अनुमोदना याके उत्पत्ति जूगु पुण्य क्रियाया फल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने परिणामना याये धका थुगु बचननं धायी (सत्त्वपित) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि या उत्पत्ति यायीगु थ्व ज्वीमा धका थथे नं धायी । थन बोधि सत्त्व यानि कया पुद्गलं गुगु पुण्य क्रियाया फल अनुमोदना यायी गुगु आरम्बण (शील आदि स्कन्ध सकल धर्म) गुगु आकारं (दक्क धर्म ग्रहण याना कायेगु किंसीमं) उगु बोधिचित्त उत्पत्ति यायी थुगु निश्चयनं थ्व पुण्य फल अथवा थ्व शील आदि स्कन्ध सकल धर्म ग्रहण याना काःगु जुयी गथे निमित्त यागु खः अथे हे उम्ह सित फक्क प्राप्त जुयी ॥ ॥ थुलि धासेलि मैत्रेय बोधिसत्त्व महासत्त्व आयुष्मान् सुभूति स्थविरपात थथे धाल । हे भदन्त सुभूते थुगु पुण्य फल थुगु आरम्बण (शील आदि स्कन्ध सकल धर्म) अथवा थुगु आकारं दक्क धर्म ग्रहण याना कायेगु किंसीमं गथे निमित्त यायीगु खः अथे प्राप्त ज्वी मखु ॥ ॥ थथे धासेलि आयुष्मान् सुभूति स्थवीर मैत्रेय बोधि सत्त्व महासत्त्वयात थथे धाल ॥ यदि थ्व (स्वप्ना माया थें जाःगु) मदुगु पुण्य फल मदुगु आरम्बण आरम्बण यायी (दुधका उकी मन यायी) निमित्त यायी (अले) उम्ह सिया संज्ञाविपर्यास (मदुगु बस्तुली दु धका नां व्छोगु उल्लागु संज्ञा) चित्त विपर्यास (मदुगु बस्तु दुधका मती तयेगु उल्लागु चित्त) दृष्टि विपर्यास (मदुगु बस्तु दुधका खनेगु उल्लागु दृष्टि अर्थात् मिथ्या दृष्टि) गथे भजुयी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं राग धैगुनं मदुगु बस्तु खः (थ्व मदुगु बस्तुली)

(१६२)

अनित्यगुली नित्य धका दुःख गुली सुख धका आत्मा मदुगुली आत्मा धका अशुभगुली शुभ धका संज्ञा विपर्यास चित्त विपर्यास दृष्टि विपर्यास विकल्प संकल्पया (कल्पना) उत्पत्ति जुयी ॥ हानं छु धाःसा गुजोगु प्रकारया बस्तु (पुण्य क्रियाया फल) गुजोगु प्रकारया आरम्बण गुजोगु प्रकारया आकार खः श्व दुगु मखु बोधिसंशुजोगु प्रकारया हे खः चित्तनं गुजोगु हे जक खः संसारया दक्क पदार्थ दक्क धातु ॥ यदि हानं गथे बस्तु गथे आरम्बण गथे आकार खः अर्थात् गथे छु हे मदुगु खः बोधिनं चित्तनं अथे हे- उजोगु हे (छु मदुगु) धासैलि व गुजोगु बस्तुलि गुजोगु आरम्बण गुजोगु आकार गुगु चित्त अनुत्तर सम्यक्संबोधिस परिणामना यायी अथवा गुगु अनुमोदनां सहितगु पुण्य फलः छु अनुत्तर सम्यक्संबोधिस परिणामना यायी (अनुत्तर सम्यक्संबोधयात्-अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान धायेगु लोके चलन जुया च्वन निगु पदनं व हे खः । मैत्रेय बोधिसत्त्वयात् मैत्रेय बोधिसत्त्व धायेगु लोके चले जुया च्वन श्व नं निगुलि व हे खः धका सीकेमाल ॥ ॥ थनंलि मैत्रेय बोधिसत्त्व महासत्त्व आयुष्मान् सुभूति स्थावरयात् यथे धाल ॥ हे आर्य सुभूते नवयान संप्रस्थित (आदि कर्मिक-नकतिनि महायाने वोम्ह न्हम्ह) बोधि सत्त्व महासत्त्वया न्हयोने श्व खं ल्हाये मज्झ उपदेश वी मज्झ । श्व छुया हेतुं धाःसा । (यदि उम्ह सित यथे खं कन यथे उपदेश विल धाःसा) गुगु वया (महायाने) श्रद्धा मात्र दै च्वंगु नं प्रेम मात्र दै च्वंगु नं गुगु तःधं धैगु मात्र दै च्वंगु नं अन्तर्धान जुया वनी-नाश जुया वनी उकि हे आर्य सुभूते अविनि वर्तनीय बोधिसत्त्व

(१६३)

महासत्त्वया न्हयोने श्व खं ल्हायेमाः उपदेश वीमाः ॥ गुम्हजा कल्याण मित्र दुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व जूसा थुम्ह सिया चित्त ज द्ज्वीमखु मोह ज्वीमखु विखुस् ज्वीमखु पसंताप चायी मखु न्यनागु मन सुवा भंग ज्वीमखु ग्याका च्वनी मखु ग्याना च्वनी मखु ग्याये मायेकं मखु थुजोम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं अनुमोदनां सहितगु पुण्य क्रियाया फल सर्वज्ञतास परिणामना नं यायी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति स्थावरं मैत्रेय बोधिसत्त्व महासत्त्वयात् यथे धाल । हे मैत्रेय गुगु चित्त अनुमोदना यात्रा गुगु परिणामना यायी व चित्त-धका ज्वना तयागु क्षीणगु नाश ज्वीगु निरुद्धं-तैते मफैगु विगतं-सेवा वनीगु विपरिणतं-हिला वनीगु । उजोगु गुगु चित्त गुगुलि अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने परिणामना यायी । अथवा गुगु चित्त अनुमोदनां सहितगु पुण्य फल लायीगु गुम्ह सित (स्वोत्त) अनुत्तर सम्यक्संबोधि लायेत् परिणामना यायी । संसारे दक्क छगु हे चित्त मात्र अथवा चित्त चित्ताया हे परिणामना यायेगु गथे समर्थ दै । गुगु जा निगु चिरा धैगु हे मदु । थुजोगु स्वभावगु चित्ताया (धार्थे) परिणामना यायेत् समर्थ दै मखु ॥ ॥ थनंलि शक्र देव राज इन्द्रं आयुष्मान् सुभूति स्थावर यात् यथे धाल ॥ निश्चयनं हे आर्य सुभूते आदि कर्मिक न्हम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व श्व निर्देश (वचन) न्यना-ग्याका च्वनी ग्याना च्वनी ग्याये मायेका च्वनी ॥ हे आर्य सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं श्व अनुमोदनां सहितगु पुण्यफल अनुत्तर सम्यक्संबुद्धया निर्मात्ते गथे परिणामना याये माः ॥ गथे हानं अनुमोदनां सहितगु पुण्यया फल ज्वंम्हसे अनुमोदनां सहितगु चित्ताया

(१६४)

परिणामना याःम्हसें थ्व अनुमोदनां सहितगु चित्त बाँलाक ज्वंगु ज्वी बाँलाक परिणामना याःगु ज्वी ॥ थनलि आयुष्मान् सुभूति स्थविरं मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वं निसे आरम्भ याना मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वयात अधिष्ठान याना मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वयात थथे धाल ॥ थन हे मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्व थ्व न्हापा जुया विज्याये धुंकुपि बुद्ध भगवान् गणपि (आश्रव-इच्छा मदुगुलि) ल त्वा ल्हाये धुंकुपि । (क्लेश मदुगुलि चित्त बशे तये धुंकुगुलि) लया न्याय-थिति मदयेके धुंकुपि । प्रपञ्च- (पंचस्कन्ध द्वादशायतन आष्टादश धातु उत्पत्ति ज्वीगु) मिखा मदयेके धुंकुपि । (आनन्द ईख पीदा आदियाके उत्पत्ति जुयीगु गरम्-) पुयीगु मदये धुंकुपि । (याये माःगु दक्खयाये धुंकुगुलि) कथं कैगु मदये धुंकुपि । इयातुगु कु मदयेके धुंकुपि । लिपा यागु थःगु (निर्वाण) धन लाये धुंकुपि । संसारया दक्ख दुःख फुके धुंकुपि । बाँलाक स्यूगु चिरा- (संसार थन्योगु धैगु फुक्क स्यूगु चित्त) ज्वी धुंकुपि । (लोक यागुन थःगुन) चित्त बशे दया तःधंगु पारमिता प्राप्त जूपि । त्रिगु दिशास प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक त्रिसाहस महासाहस लोक धातस छगु २ दिशास छगु २ त्रिसाहस महासाहस लोक धातवी प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक निर्वाण जुया विज्याये धुंकुपि बुद्ध भगवान् पिनि न्हापां चित्त उत्पत्ति जूगु निसे कया गुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बाँलाक थुयीका विज्याः पिनिगु । हानं गुलि उपाधि- (मल सहित स्कन्ध) शेष मदुगु निर्वाण धातवी निर्वाण जुया विज्याः पिनिगु गुवले तक्क सद्धर्म अन्तर्धान मजुल थुलिया विचे गुलि थ्व बुद्ध भगवान् पिनि कुशल मूल दत्त । पारमितास लगे जुया

(१६५)

उत्पत्ति जूगु गुगु हानं थ्व बुद्ध भगवान् पिनि पुण्याभि संस्कार (पुण्य क्रिया) कुशल मूलाभि संस्कार (कुशल मूल क्रिया) गुगु हानं थ्व बुद्ध भगवान् पिनि शील स्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञा स्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध गुगु हानं हित यायेगु इच्छा गुगु हानं महा मैत्री गुगु हानं महा करुणा गुगु हानं प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु बुद्ध गुण गुलि हानं थ्व बुद्ध भगवान् पिसं धर्म देशना यात गुलि हानं थ्व धर्म शिक्षा स्यापि श्रद्धा तःपि चर्वापि दु थमिगुनं गुलि कुशल मूल दत्त गुलि हानं थ्व बुद्ध भगवान् पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरण व्युपि बोधि सत्त्व महा सत्त्वपि दु थमिगुनं षट् पारमितास लगे जुया उत्पत्ति जूगु गुलि कुशल मूल दत्त । गुलि हानं प्रत्येक बोधी व्याकरण व्युपि प्रत्येक बुद्धयान यापि पुद्गलपि दु थमिगुनं गुलि कुशल मूल दत्त गुलि हानं आश्रव यानयापि पुद्गल गणपिनि दान मय कुशल मूल शीलमय कुशल मूल भावनामय कुशल मूल दत्त हानं गुलि शैक्ष गण पिनि आश्रव मदुगु कुशल मूल दत्त हानं गुलि अशैक्ष गण पिनि आश्रव मदुगु कुशल मूल दत्त गुलि हानं थुगु धर्म पूयग् जनपिसं कुशल मूल पित गुलि हानं देव नाग जक्ष गंधर्व दैत्य गरुड किन्नर महोरग मनुष्य अथवा अमनुष्य गणपिसं थुगु धर्म न्यन न्यना कुशल मूलनं पित हानं गुलि बुद्ध भगवान् पिनि निर्वाण वने त्यापि निर्वाण जुया वने धुंकु पिसनं गुलि कुशल मूल पित थ्व सकलयागु गुलि कुशल मूल दुगु खः थ्व फुक्क छगु याना ग्वारा चिना लना बाकी मदयेका तच्चकं हर्षमान यायी हर्षमान याना थ्व अनुमोदना याके दुगु पुण्य फल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने परिणामना यायी (थथे) परिणाम ना

(१६६)

याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया गथे संज्ञा विपर्यास मज्जी गथे चित्त विपर्यास मज्जी गथे दृष्टि विपर्यास मज्जी (जुहे ज्वी धैगु भाव) ॥ ॥
थथे धासैलि मैत्रेय बोधिसत्त्व महासत्त्वं आयुष्मान् सुभूति यात थथे लिसः विल ॥ हे आर्य सुभूते यदि श्व बोधिसत्त्व महासत्त्वं गुगु चित्तं
गुगु परिणाम ना यायी वैगु चित्ते चित्ता संज्ञा हे दैमख (चित्त दु धैगु हे संज्ञा यायी मखु) गथे जा थुगु श्व चित्त धका व चित्ता संज्ञा हे
यायी मखु थुगु प्रकारं बोधिसत्त्व महासत्त्वं अनुमोदना सहितगु पुण्यया फल अनुत्तर सम्यक्संबोधि लायेत परिणाम ना याःगु जुयी ॥ थथे
याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास ज्वी मखु चित्त विपर्यास ज्वी मखु दृष्टि विपर्यासनं ज्वी मखु ॥ हानं गुगु चित्तं गुगु परिणाम
ना यायी उगु चित्त श्व थुजोगु चित्त धका खना च्वनी चित्ता संज्ञा यायी थथे याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास ज्वी चित्त
विपर्यास ज्वी दृष्टि विपर्यास ज्वी ॥ यदि हानं व बोधिसत्त्व महासत्त्वं गुगु चित्तं परिणाम ना यायीगु खः उगु चित्त वं थथे सीकै थथे
ज्वनी । थथे चित्त ज्वनी बले (वया चित्ते थुजोगु जुयी) श्व चित्त क्षीण-नाश ज्वीगु धका थुयी । निरुद्ध-तैते मफैगु मदं वनीगु । विगतं
-सेना वनीगु परिणाम ज्वीगु (मेगु अवस्था जुया वनीगु) धका थथे बांलाक थुयी । अर्थात् सर्व शून्य स्वभावगु धका थुयी । गुगु
क्षीणगु (नाश वनीगु-शून्यगु) खः गुगुलि परिणाम ना याये फैमखु । हानं गुगु चित्तं परिणाम ना यायी व चित्तयानं श्व हे धर्म खः
(थथे शून्य स्वभावगु हे खः) ॥ हानं गुगु संसारिक पदार्थ परिणामना यायी उगु पदार्थयानं श्व हे (शून्य स्वभावगु) धर्म खः ॥ हानं

(१६७)

गुगु पदार्थ परिणाम ना यायी उगु पदार्थयानं श्व हे (शून्य स्वभावगु) धर्म खः । यदि उम्हस्यां थथे (श्वीका) परिणाम ना यात धाःसा
वं बांलाक परिणाम ना याःगु जुयी झूठ परिणाम ना ज्वी मखु बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं थथे परिणाम ना याये माः ॥ ॥ हानं मेगु
हे आर्य सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं गथे न्हापा जुया वने धुंकुपि बुद्ध भगवान् पिलः थथे हे मवोर्निपि (लिपा जू वैपि) बुद्ध भगवान्पि
लै त्वा ल्हाये धुंकुपि लैया न्याय थिति मदयेकै धुंकुपि प्रपञ्च उत्पत्ति ज्वीगुया मिखा मदयेकै धुंकुपि प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक बुद्ध
भगवान् पिनि न्हापां (धर्म) चित्ता उत्पत्ति जुसें निसें कया गुबले अनुत्तर सम्यक्संबोधि थुयीकै गुबले हानं उपधि शेष मदुगु निर्वाण
धात्वी निर्वाण जुयी गुबले तक्क सद्धर्मनं अन्तर्धानं मज्जी थुलिया विचे गुलि श्व बुद्ध भगवान् पिनि पारमितास चर्या याना उत्पत्ति जूगु
पुण्य दत्त गुगु हानं श्व बुद्ध भगवान् पिनि शील स्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञा स्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्त ज्ञान दर्शन स्कन्ध गुगु हानं
हित यायेगु इच्छा गुगु हानं महापैत्री गुगु हानं महाकरुणा गुलि हानं प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु बुद्ध गुण गुलि हानं श्व बुद्ध भगवान् पिनि
धर्म देश ना यायी गुलिसं श्व धर्मेन शिक्षास्यनी श्रद्धातै च्वनी थमिगुनं गुलि कुशल मूल दत्त हानं श्व बुद्ध भगवान् पिसं गुली बोधिसत्त्व महा
सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्संबोधिस व्याकरण यायी (छ लिपा थुगु काले थुगु कल्पे थुगु लोक धात्वी थुजोगु नांम्ह तथागत ज्वी धर्म
शासन थुथाये तक्क च्वनी धैगु आदि व्याख्या यायी) हानं थमिसं गुलि षट् पारमितास चर्या याना उत्पत्ति जूगु कुशल

(१६८)

मूल दत्त । गुलि हानं श्व बुद्ध भगवानपि संप्रत्येक बुद्ध यानि कया पुद्गलपित प्रत्येक बोधिस व्याकरण यायी थमिगुनं गुलि कुशल मूल दत्त
गुलि हानं श्रावक यानि कया पुद्गल पिनि दान मय कुशल मूल शील मय कुशल मूल भावना मय कुशल मूल दत्त गुलि हानं शैक्षणं पिनि
आश्रव मद्गु कुशल मूल दत्त गुलि हानं शैक्षणं पिनि आश्रव मद्गु कुशल मूल दत्त हानं श्व धर्मं गुलि पृथग जनपिसं कुशल मूल पी हानं
गुलि देव नाग जक्ष गंधर्व दैत्य मरुड किन्नर महोरग मनुष्य अमनुष्यपिसं कुशल मूल पी गुलि हानं तिर्यग् योनी वं पि सत्त्वपिसं व धर्म
न्यनी न्यना कुशल मूलनं पी हानं गुलि सत्त्वपिसं बुद्ध भगवानपि निर्वाण जुया वनीपिके निर्वाण ज्वी धुं कुपिकेनं कुशल मूल पी थामि
सक स्यागु नं गुलि कुशल मूल दत्त श्व दक्खं छगू याना ग्वारा चिना लना बाकी मदयेका तच्चकं हर्षमान यायी हर्षमान याना श्व अनुमोद
ना याके दुग् पुण्य फल (दक्ख सत्त्वया) अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने परिणामना यायी थथे परिणामना याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया
संज्ञा विपर्यास ज्वी मखु चित्त विपर्यास ज्वी मखु दृष्टि विपर्यास ज्वी मखु गथे धाःसा ॥ यदि व बोधिसत्त्व महासत्त्वं गुग् चित्तं गुग्
परिणामना यायीगुखः उग् चित्ते वया चित्त संज्ञा दैमखु । थुग् प्रकारं वया थुग् श्व चित्त धका वं खनीनं मखु । थुग् हे प्रकारं बोधि
सत्त्व महासत्त्वं अनुमोद ना याना अनुमोदना याके उत्पत्ति जुग् पुण्य क्रियाया फल (सत्त्वया) अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने परिणामना
याःगु जुयी । थथे याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास ज्वी मखु चित्त विपर्यास ज्वी मखु दृष्टि विपर्यास ज्वी मखु ॥ हानं गुग् चित्तं

(१६९)

गुग् परिणाम ना यायी वं उग् चित्त खनी श्व थुग् चित्त धका चित्त संज्ञा यायी । थथे याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास चित्त
विपर्यास दृष्टि विपर्यास जुयी ॥ यदि हानं व बोधिसत्त्व महासत्त्वं गुग् चित्तं परिणाम ना यायीगु खः । उग् चित्त वं थथे सीके थथे
ज्वनी । थथे चित्त ज्वनी वले (वया चित्ते थुजोगु जुयी) श्व चित्त क्षीण-नाश ज्वीगु धका थुयी । निरुद्ध-तैते मफैगु मद वनीगु ।
विगतं-सेना वनीगु । परिणाम ज्वीगु (मेगु अवस्था जुया वनीगु) धका थथे बांलाक थुयी । अर्थात् सर्व शून्य स्वभावगु धका थुयी ।
गुग् क्षीणगु-नाश वान्गु-शून्यगु खः उग् परिणाम ना याये फैमखु । हानं गुग् चित्तं परिणाम ना यायी व चित्तयानं श्व हे धर्म खः
(थथे शून्य स्वभावगु हे खः) ॥ हानं गुग् संसारिक पदार्थ परिणाम ना यायी उग् पदार्थयानं श्व हे (शून्य स्वभावगु) धर्म खः ॥ हानं
गुग् पदार्थ परिणामना यायी उग् पदार्थयानं श्व हे (शून्य स्वभावगु) धर्म खः । यदि उम्हस्यां थथे (थ्वीका) परिणामनायात धाःसा बांलाक
परिणामना याःगु जुयी झूठ परिणामना ज्वी मखु बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं थथे परिणामना याये माः ॥ हानं मेगु हे आर्य सुभूते बोधिसत्त्व महा
सत्त्वं आः थौं कन्हे उत्पत्ति जुया च्वंपि (संसारया) लं त्वाल्हाये धुं कुपि लंया न्याये थिति मदयेके धुं कुपि प्रपंच-उत्पात ज्वीगुया सिखा मदके
धुं कुपि प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक बुद्ध भगवानपि प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक त्रिसाहस महासाहस लोक धात्वो च्वना च्वंपि
धारणा याना च्वंपि काल हना च्वंपि बुद्ध भगवान पिनि न्हापा (धर्म) चित्त उत्पत्ति जुसें निसें कया गुलि तक्कया बिचे अनुत्तर सम्यक्

(१७०)

संबोधि युगोक्तु खः गुबले हानं उपधि शेष मदुगु निर्वाण धात्वी निर्वाण जुया वंगु खः गुलित सद्धर्म अन्तर्धान मज्जुगु खः थु लिय्या बिचे बुद्ध भगवान पिनि पारमितास चर्या याना गुलि उत्पत्ति जूगु पुण्य-कुशल मूल दत्त । हानं थ्व बुद्ध भगवान पिनि शील स्कन्ध समधि स्कन्ध प्रज्ञा स्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध गुगु हानं हित यायेगु इच्छा । गुगु हानं महा मैत्री गुगु हानं महा करुणा गुलि हानं प्रमाण मदेक संख्या मदेक बुद्ध गुण । गुलि हानं थ्व बुद्ध भगवानपिसं धर्म देशना याःगु खः गुलिसं थ्व धर्म (शिक्षा) स्यन श्रद्धा तल बांलाक च्वन थमिगुनं गुलि कुशल मूल दुगु खः ॥ हानं थ्व बुद्ध भगवानपिसं गुलि बोधिसत्व महासत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण याःगु खः । हानं थमिसं खुगु पारमितास चर्या याना उत्पत्ति जूगु गुलि कुशल मूल दत्त । हानं थ्व बुद्ध भगवानपिसं प्रत्येक यानिया पुद्गलपित प्रत्येक बोधिस व्याकरण याःपि गुलि दु थमिगुनं गुलि कुशल मूल दत्त ॥ हानं गुलि श्रावक यानया पुद्गलपित दान मय कुशल मूल शील मय कुशल मूल भावनामय कुशल मूल दत्त हानं गुलि शैक्ष गणपित आश्रव मदुगु कुशल मूल दत्त हानं अशैक्षगण पिनि गुलि आश्रव मदुगु कुशल मूल दत्त । हानं थुगु धर्म गुलि पृथक जनपिसं कुशल मूल पी । हानं गुलि देव नाग जक्ष गंधर्व दैत्य गरुड किनर महोरग मनुष्य अथवा अमनुष्यपिसं थ्व धर्म न्यनी न्यना कुशल मूल पी । गुलि हानं तिर्यक योनीदंपि सत्त्वापसं थ्व धर्म न्यनी न्यना कुशल मूल पी । गुलि हानं बुद्ध भगवानपि निर्वाण ज्वी त्यंपिके निर्वाण ज्वी धुंकुपिकेन कुशल मूल पी ॥ थमी सकल्यगुनं गुलि कुशल

(१७१)

मूल दत्त थ्व फुक्कं छुगु याना (चित्तेतया) ग्वाराचिनाः लना बाकी मदयेका शेष मदयेक तच्चोगु हर्ष (पुण्ये) अनुमोदना (हर्ष) यायी अनुमोदनायाके दुगु पुण्य क्रियाया फल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने (सत्त्वया निमित्ते) परिणामना यायी । थथे परिणामना याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास ज्वी मखु चित्त विपर्यास ज्वी मखु दृष्टि विपर्यास ज्वी मखु गथे धाःसा । याद व बोधिसत्व महासत्त्व गुगु चित्त परिणामना यायीगु खः उम्हसिया चित्ते चित्त संज्ञा हे ज्वी मखु । थथे वया थुगु थ्व चित्त धका हे खनी मखु । थथे बोधिसत्व महासत्त्वं अनुमोदनां साहित्य पुण्य क्रियाया फल (सत्त्वया निमित्ते) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिया परिणामना याःगु जुयी ॥ थथे याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास ज्वी मखु चित्त विपर्यास ज्वी मखु दृष्टि विपर्यास ज्वी मखु ॥ हानं गुगु चित्त गुगु परिणामना यायी उम्हस्यां थ्व चित्त धका खनी थुगु थ्व चित्त धका चित्त संज्ञा यायी थथे याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया संज्ञा विपर्यास चित्त विपर्यास दृष्टि विपर्यास ज्वी । याद हानं व बोधिसत्व महासत्त्वं गुगु चित्त परिणामना यायी । उगु चित्त व थथे सोकै थथे ज्वनी । थथे चित्त ज्वनीवले (वया चित्ते थुजोगु ज्वी) थ्व चित्त क्षीण-नाश ज्वीगु धका थुयी । निरुद्ध-तैते मफेगु मदे वनीगु । विगत-सेना वनीगु । परिणाम ज्वीगु -मेगु अवस्था जुया वनीगु) धका थथे बांलाक थुयी । अर्थात् सर्व शून्य स्वभावगु धका थुयी । गुगु क्षीणगु-नाश वानुगु-(शून्यगु) खः उगुलि परिणामना याये फेमखु । हानं गुगु चित्त परिणामना यायी व चित्तयानं थ्व हे धर्म खः (थथे शून्य स्वभावगु हे खः) ॥ हानं गुगु संसारिक

(१७२)

पदार्थ परिणामना यायी उगु पदार्थयानं थ्व हे (शून्य स्वभावगु) धर्मखः ॥ हानं गुगु पदार्थ परिणामना यायी उगु पदार्थयानं थ्व हे (शून्य स्वभावगु) धर्म खः । यदि उम्हस्यां थथे (श्वीकाः) परिणामना यात धाःसा वांलाक परिणामना याःगु जुयी झूठ परिणामना यागु जुयी मखु । बोधिसत्व महासत्त्वं थथे परिणामना याथेमाः ॥ ॥ हानं मेगु हे आर्य सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं न्हापा जुया विज्याये धुंकुपि लिपा जूबिज्यायीपि आः जुया विज्याना च्वंपि (संसारया) लँ त्वा ल्हाये धुंकुपि लँया न्याय थिति मदयेके धुंकुपि प्रपंच उत्पत्ति ज्वीगुया मिखा मदयेके धुंकुपि । प्रमाण मदयेक संख्या सदयेक बुद्ध भगवान पिनि न्हापां (धर्म) चित्त उत्पत्ति जुसें मिसें कया गुलि तक्कया विचे अनुत्तर सम्यक्संबोधि बांलाक थुयी कल थुयीकं तिनी थुयीका च्वन हानं गुबले तक्कया विचे मल सहित स्कन्धया शेष मदुगु निर्वाण धात्वी निर्वाण जुया वन निर्वाण ज्वी तिनी निर्वाण जुया च्वन हानं गुबले तक्क सदर्म अन्तर्धान मज्जुल अन्तर्धान मज्जी अन्तर्धान मज्जुया च्वन थुलिया विचे थ्व बुद्ध भगवान पिनि षट् पारमितास चर्या याना उत्पत्ति जूगु गुलि कुशल मूल दत्त । गुगु हानं थ्व बुद्ध भगवान पिनि झील स्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञा स्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध गुगु हित यावेगु इच्छानं गुगु महा मंत्री नं गुगु महा करुणानं गुलि हानं प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक बुद्ध गुण गुलि हानं थ्व बुद्ध भगवानपिसं धर्म देशना याना वन देशना यायी देशना याना च्वन हानं गुलिसें थ्व धर्म (शिक्षा) स्यना वन (शिक्षा) स्यनी तिनी (शिक्षा) स्यना च्वन श्रद्धा तया वन श्रद्धा-तैतिनी श्रद्धा तया

(१७३)

च्वन च्वना वन च्वनी तिनि च्वंच्वन थ्व सकस्यागुनं गुलि कुशल मूल दत्त ॥ हानं गुलि थ्वबुद्ध भगवानपिसं गुलि बोधिसत्व महासत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्संबोधि व्याकरण याना वन व्याकरण यायी व्याकरण याना च्वन थ्वसकल्यां गुलि कुशल मूल दत्त । हानं गुलि प्रत्येक बुद्ध यानिकया पुद्गलपित प्रत्येक बोधिस व्याकरणयात व्याकरणयायी व्याकरण याना च्वन थ्व फुककया गुलि कुशलमूल दत्त । हानं आबक यानया पुद्गल पिनिगुलि दानमय कुशलमूल शीलमय कुशलमूल भाव नामय कुशलमूल दत्त ॥ हानं शैक्षणपिनि गुलि आश्रव मदुगु कुशल मूल दत्त हानं शैक्षणपिनि गुलि आश्रव मदुगु कुशलमूल दत्त ॥ हानं थुगु धर्म गुलि पृथग्जनपिसं कुशल मूल पिना वन पितिनी पिना च्वन । हानं गुलि देवनाग जक्ष गन्धर्व दैत्य गरुड किन्नर महोरग मनुष्य असुन्यगणपिसं थ्व धर्म न्यना वन न्यनीतिनी न्यना च्वन न्यना गुलि कुशलमूल नं पिना वन पीतिनी पिना च्वन हानं गुलि तिर्यकपीनी वंपि सत्त्वपिसं व धर्म न्यनावन न्यनीतिनि न्यना च्वन न्यना गुलि कुशलमूल नं पिना वन पीतीनी पिना च्वन हानं गुलि सत्त्वपिसं थ्व बुद्ध भगवानपि निर्वाण जुया विज्याये धुंकुपि निर्वाण ज्वीतिनिपि निर्वाण जुया च्वंपि केनं गुलि कुशलमूल पिनावन पि तीनि पीना च्वन थ्वसकस्यागुनं गुलि कुशलमूल दत्त थ्व फुककं छगुयाना (चित्तेतया) ग्वारी चिना लना वाकि मदका शेष मदक तःचबोगु हर्ष (पुण्ये) अनुमोदना यायी । श्रेष्ठगु ज्येष्ठगु तःधंगु वरो तःधंगु सिद्धगु उत्तमगु वरो उत्तमगु अत्यन्त श्रेष्ठमगु समान मदुगु समान मदुगुली समानगु थुजोगु अनुमोदनां (हर्ष) अनुमोदना यायी (पुण्ये हर्ष यायी) थथे अनुमोदना याना अनुमोदन

(१७४)

याके उत्पत्ति जगु पुण्य क्रियाया फल (सत्त्वया निमित्ते) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने परिणामना याये । (सत्त्वपित) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि उत्पत्ति यायीगु ज्वीमा धका थथे बचननं धायी ॥ थथे परिणामना याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया गथे संज्ञा बिपर्यास ज्वीमखु चित्त बिपर्यास ज्वीमखु दृष्टि बिपर्यास ज्वीमखु धाःसा । यदि वं परिणामना याःम्ह से, लिपा थथे मतीतै थव धर्म क्षीणगु- नाश ज्वीगु निरुद्धगु-तैतेमफेगु मदं वनीगु बिगत-सेना वनीगु परिणाम ज्वीगु मेगु अबस्था जुया वनीगु हानं थव-संसारिक पदार्थ क्षय ज्वीनं मखुगु अन्योगुलि गन परिणामना याये धका थथे मती तया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी ॥ यदि वं हानं थथे परिणामना संसारिक पदार्थया संसारिक पदार्थ हे थःतथामहे परिणामना यायीमखु थथे थ्वीका अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी । हे भदस्त सुभूते थथे परिणामना याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया संज्ञा बिपर्यास ज्वी मखु चित्त बिपर्यास ज्वी मखु दृष्टि बिपर्यास ज्वी मखु ॥ थव छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं व थुगु परिणामनास जक मन वनी मखु । यदि हानं वं थथे थुयी चित्त चित्त यात हे (थःत थमंतुं) सीके धेगु दैमखु । संसारया पदार्थं संसारया पदार्थ यात हे (थःत थमंतुं) सीके धेगु दैमखु अर्थात् थथे थ्वीका परिणामना याःम्हसे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिया निमित्ते परिणामना यागु जुयी ॥ थव बोधिसत्त्व महासत्त्वया ज्वरामदुगु परिणामना (धकासीकी) ॥ ॥ यदि हानं गुम्ह बोधिसत्त्व थव पुण्याभि संस्कार (पुण्य फल जितःदै) धका मती तै । वं अनुत्तर

(१७५)

सम्यक्सम्बोधि परिणामना यायी मखु ॥ थव छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं वया थुगु परिणामनास मन वनी ॥ यदि हानं वया थथे ज्वी थव पुण्याभि संस्कार (पुण्य फल) नं विविक्त (छुत्ता-पाप अकूल पदार्थ याके छुत्तागु) शान्तगु गुगु हानं अनु मोदना याके दुगु पुण्य फल खः थवमं बिबिक्तगु- (छुत्ता छवेगु) शान्तगु धका अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी ॥ यदि हानं दक्क संसारया पदार्थ शान्तगु छवेगु (शून्यगु) धकानं सीकेमखु । थुजोगु थव बोधिसत्त्व महासत्त्वया प्रज्ञापारमिता धका गुगु हानं थव निर्वाण जुया बिज्याये धुंकिपि बुद्ध भगवान् पिनिगु कुशल मूल । गुजोगु परिणामना खः थुजोगु हे थव -(दुगु) कुशलमूल हानं गुम्हसे थव परिणामना याःगु खः थवनं थवहे किसिमगु थवहे लक्षणगु थवहे धर्मगु थवहे स्वभावगु अर्थात् दुगु धकाः यदि वं थथे मने तल धाःसा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी मखु ॥ थव छुया हेतुं धाःसा । निमित्त दयेका परिणामना बुद्ध भगवान् (पसं यायी मखु । गुगुजा न्हाण जुया वंगु खः व क्षीण-नाश ज्वीधुंकल । निरुद्ध-तैते मफेगु मदं वने धुंकल । बिगत-सेना वने धुंकल । परिणाम-मेगु अबस्था ज्वी धुंकल गुगु जा मवोनिगु खः थव लायीगुहे मखुनी आः उत्पत्ति जुया चवंगुया स्थिति दुगु मखु । गुगुजा लायी मखुगु खः व निमित्त मखु विषय वस्तु नं मखु --थथे छुंहे लायेगु दुगु मखु धका खनी यदि लायेगु दुवका निमित्त यात मतीतल धाःसा वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी मखु ॥ हानं निमित्त मयासे मन मखुसे लिपा लायेनं मयासे मती छुं मतसे स्मृति मदेकुसे छुं मसीकुसे अर्थात् छुं हे मदुगु

(१७६)

धका जक मती तथा धनेन अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना जुयी मखु ॥ हानं निमित्त यांना निमित्त यायीनं मखु थये याःगु कुशल मूल बोधिसत्व महासत्त्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याःगु जुयी । थुगु प्रकारं बोधिसत्व महासत्त्वं (शिक्षा)- स्वने माः बोधिसत्व महासत्त्वया उपाय कुशल - (उक्तिमा ज्या स्यूगु) थ्व धका सीके माः । गुगु उपाय कुशल स्यूगुलि कुशल मूलया परिणामना यायी उम्ह सर्वज्ञता सत्यम्ह जुयी ॥ हानं थन उपाय कौशल स्थनेगु इच्छा याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं थ्व हे प्रज्ञापारमिता बारं बार न्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः व्वनेमाः बांलाक लायेमाः कनेमाः देशना यायेमाः उपदेश बीमाः उद्देश्य बीमाः बांलाक व्वनेमाः न्यनेमाः स्वयेमाः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ प्रज्ञापारमितास मचोसें मन्येसें प्रज्ञापारमितास परिणामनाया ज्यास प्रवेश ज्वी फेमखु ॥ गन गुम्हसें थये धायी कि प्रज्ञापारमितास सबसें थ्व पुण्य क्रियाया फल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याये फेमका थये धाल धाःसा उम्हसित थुजोगु दचन ल्हाये मते धका धायेमाः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं थ्व जिः धैगु भाव मदया च्वंगु । थ्व संसारया मदार्थ दक्क शान्तगु बिबिक्त पाप अकुशल पदार्थ याके (छुत्ता छुवे जुया च्वंगु) उपलम्भ (लाभ ज्वीगु) मदया च्वंगु । हानं गुम्ह सुदुर्गलं निमित्त यांना बिकल्प यांना बांलाकहे मदुगुली बांलाक दुधका नां तथा लायेगु मदुगुली लायेगु दुधया मन यांना परिणामना यायी थये अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याःगु कुशल मूल बुद्ध भगवान पिसंखनी मखु

(१७७)

अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याःगु माने यायी मखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । गुगु वं बुद्धभगवान् पिनीगु निर्वाण नं निमित्त यायी अर्थात् थुगुया निमित्ते निर्वाण वने त्यना धका निमित्तयायी विकल्प यायी आकार दुगु निर्वाण लाये धायी । थ्व हे बया तःधंगु उपलम्भ (लायेगु) धका धाःगु जुयी । थये लायेगु दुधका उपलम्भ संज्ञायांना परिणामना याःगु तशागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धापिसं महार्थ (तधंगु) याःगु धका धायी मखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ थ्व परिणामना विष सहित गुगु रोग सहितगु जुयी । (हानं छगु उपमा विये) गथे धाःसा तयारीगु भोजन विष सहितगु जुयी थुगु वस्तु रंगनं वांलागु सुगंध वास वोगु रसनं साःगु थिया स्वयेनं ययी पुसे च्वंगु जुयी अथे जूसानं व विष सहितगु वस्तु जुया निति पण्डित गणपति भोगयाये योग्यगु ज्वी मखु तोते माःगु जुयी । थ्व हे वस्तु मूर्ख जापि दुर्बुद्धि जातपि पुरुषपिस भोग याये योग्यगु खःधका माने बायी । अथे धका उगु भोजन याःम्हस्थां रंग बांलागुलि सुगंध वास वोगुलि रसनं दुगुलि बी ययी पुसे च्वंगुलि नया सवा काये बले सुखयायी थांकया पारणाम अन्ते दुःख यांना बीगु जुयी । उम्हसें व (विष दुगु वस्तु नःगुया कारणं) सिना वान अथवा सीधे सीधे च्वंक दुःख ज्वी ॥ थये हे संतुं हे आर्थ सुभूते थन सुं छम्ह मखुगु (ज्ञान) ज्वंम्ह मभिगु विचार याःम्ह मभिगु च्वंम्हसें (भिगु वचन) या अर्थ मांसया गुगु धायें यागु अर्थ मद्यया थये शिक्षा वियी ॥ हे कुल पुत्र थन वा छ न्हापा जुया बापि लिपा जूवैपि आःजुया च्वैपि बुद्ध भगवान पिनिगु शीलस्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्तिस्कन्ध विमुक्त ज्ञान दर्शनस्कन्ध हानं थ्व श्रावक पिनिगु नं शीलस्कन्ध

(१७८)

समाधिस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्तिस्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध हानं गुलिस्थां अन न्हापा जुया वंषि लिपा जूवंपि आः जुया च्वंपि बुद्ध भगवान् पिंके कुशल मूल पित पियी पिना च्वन गुबले तक्क थमिगु सद्धर्मनं अन्तर्द्वानि मजुल मज्जी मजुया च्वन थुलिया बिचे थव बुद्धभगवान् पिनि न्हापा धर्म चित्त उत्पत्ति जुसे निसे कना दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयिका बिज्यापि बुद्धभगवान् पिनि मल सहित स्कन्ध शेष मदुगु निर्वाणधात्वी निर्वाण जुया बिज्या पिनि (गुलिकुशल मूल दत्त) । हानं थव बुद्ध भगवान् पिसं बोधिसत्त्व महासत्त्व गणपिसं गुलि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरणयात व्याकरण यायी व्याकरण याना च्वन थमिगुनं गुलि कुशल मूल पिना वंगु पियीगु पिना च्वंगु दत्त ॥ हानं गुलि प्रत्येक बुद्ध यानया पुद्गल पित प्रत्येक बोधिस व्याकरण यात व्याकरण यायी व्याकरण याना च्वन थमिगुनं गुलि कुशल मूल पिना वंगु पीतनिगु पिना च्वंगु दत्त ॥ हानं गुलि श्रावक यानि कया पुद्गल पित श्रावक बोधिस व्याकरण यात व्याकरण यायी व्याकरण याना च्वन थमिगुनं गुलि कुशल मूल प्यगु पीतनीगु पिना च्वंगु दत्त हानं प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक लोक धात्वी पृथग्जन पिनि गुलि कुशल मूल दत्त । सकल लोक धात्वी न्हापा जुया वंषि लिपा जूवंपि आः जुया च्वंपि बुद्ध भगवान् पिनि गुलि कुशल मूल दत्त थव शकल कुशल मूल छगु याना ग्वाराचिना लना बाकि मदयेका तच्चकं हर्षमान यायी हर्ष मान याना थव अनुमोदना (हर्ष) याके दुगु पुण्य फल (दक्कसत्त्वया) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने

(१७९)

परिणामना यायेमाः (धका धायी) । थथे हे वं परिणामना याःगु निमित्त दयेक परिणामना यात धाःसा विषं सहितगु (परिणामना) याःगु जुयी ॥ थव गथे धाःसा विष दुगु भोजनथे । उपलम्भ (लाभ) यायेत अर्थात् पुण्यया फल लायेत धैगु निमित्त याना याःगु परिणामना २ धायी मखु ॥ थव छुया हेतुं धाःसा । उपलम्भ (लाभ) यायेगु निमित्त धैगुहे विष जूया निति । अथेया निति बोधिसत्त्व यानिकया पुद्गल पिसं थथे (शिक्षा) स्थने मज्जू ॥ ॥ हानं वं गथे स्थनेमाः गथे न्हापा जुया वंषि लिपा जूवंपि आः जुया च्वंपि बुद्ध भगवान् पिमिगु कुशल मूल ज्वनेमाः गथे ज्वनागु बांलाक ज्वनागु जुयी गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याःगु बांलाक परिणामना याःगु जुयी । थन तथागत यात अनादर मयायेगु इच्छा याःम्ह बोधिसत्त्व यानिकया कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थुकतं थव फुक्क कुशल मूल या अनुमोदना याना परिणामना यायेमाः । गथे थव तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिसं बुद्धया ज्ञानं बुद्धया मिखां सियी खनी थव कुशल मूल गुजोगु (लक्ष्य सीकेगु) जुया च्वंगु गथे च्वंगु गुजोगु स्वभावगु गुजोगु क्षणगु गुजोगु धर्म दुगुखः थथे हे जि अनुमोदना याके गथे थव कुशल मूल तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिसं परिणामना यायी गुसीथुयी अथे हे जि थव कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्स-बोधिस परिणामना याये धका थथे अनुमोदना यात थथे परिणामना यात धाःसा व बोधिसत्त्व महासत्त्व तथागत पित अपराध मयाःम्ह जुयी । व कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस बांलाक अनुमोदना याःगु नं ज्वी । थपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धपित अनादर मया

(१८०)

पिनं ज्वी अर्थात् आदर याःपि जुयी ॥ यथे उपमलभ मदुगु तःधंगु चित्तं परिणामना यात धाःसा बिष मदुगु परिणामना तःधंगु परिणामना धर्म धातु परिणामना जुयी परि पुर्ण ज्वी बांलाक पारि पूर्ण ज्वी ॥ ॥ हानं मेमु बोधिसत्व महासत्व यानया कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यथे परिणामना यायेमाः गुगु शील समाधि गुगु प्रज्ञा गुगु बिभुक्ति गुगु बिभुक्ति ज्ञान दर्शन खः श्व गथे जा कामधातवी च्वंगु नं मखु रूप धातवी च्वंगु नं मखु आरूप्य धातवी च्वंगु नं मखु न्हापा जुया वंगु नं मखु लिपा वंगु नं मखु आः उत्पत्ति जुया च्वंगु नं मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । यथे हे श्व परिणामनं न्हाप यागु काले लिपा बंगु काले आः जुया च्वंगु काले काम धातवी रूप धातवी आरूप्य धातवी च्वना च्वंगु मखु । गुगु धर्म श्व परिणाम परिणामना यायी श्व धर्मनं दुगुमखु यदि वं यथे श्रद्धातया यथे परिणामना याम्ह बोधिसत्व महासत्व नाश मज्जुगु परिणाम च्वना मच्चंगु परिणाम बिष मदुगु परिणाम तःधंगु परिणाम धर्म धातु परिणामस च्वम्ह जुयी परिपूर्ण बांलाक परिपूर्ण जुयी ॥ ॥ हानं वं परिणामना यायी (उकी) च्वनी निमित्त यायी-गुगु बोधिसत्व महासत्व या यथे परिणामना झूठ परिणाम ज्वी ॥ शुगु धर्म धातु परिणामना गथे बुद्ध भगवान् पिसं सीकें बांलाक सीकें शुगु कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याःगु बांलाक परिणामना याःगु जुयी । यथे हे जि परिणामना याये धका परिणामना याःगु श्व तःधंगु परिणाम खः । यथे परिणामना याःगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस बांलाक परिणाम याःगु जुयी ॥ ॥ यनॉल भगवान् आयुष्मान्

(१८१)

सुभूत यात साधुकार बिद्या बिज्यात । साधु साधु हे सुभूते छं गुरुं याये माःगु ज्या यात । गुगु छं बोधिसत्व महासत्व पित धर्म देशना यात ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा गुगु निश्चयनं श्व हे सुभूते बोधिसत्व महासत्व या परिणाम श्व धर्म धातु परिणाम श्व शुगु धर्मस गथे बुद्ध भगवान् पिसं सीका बिज्यागु खः खंका बिज्यागु खः शुगु कुशल मूल गुजोगु लक्ष जुया च्वं गन्योगु गुजोगु स्वभावगु गुजोगु लक्षणगु गुजोगु धर्म दुगुखः यथे हे अनुमोदना याये गथे बांलाक सिथीगु-थुयीगु खः अथे हे परिणामना याये धका हे सुभूते यथे गुम्हसे परिणामना यायी बोधिसत्व महासत्वया धर्म धातु परिणामना धंगु श्व हे खः । ॥ यनगुगु पुण्य स्कन्ध गुगु गंगा नदीया फिगो प्रमाणं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपित सुं छम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री जिगु कुशल कर्म कायेकें उक्ति तथा बी थुकिया गुलि पुण्य फल दुगुखः थुकियासिनं बोधिसत्वः महासत्व श्व धर्म धातु परिणामयाकें उत्पत्ति जुगु पुण्य स्कन्ध न्ह्योने यागु धायी श्रेष्ठ धायी ज्येष्ठ धायी तःधंगु धायी वरो तःधंगु धायी सिद्धगु उत्तमगु धायी वरो उत्तमगु धायी अत्यन्त उत्तमगु धायी समान मदुगु धायी सम मदुगुलि समानगु धायी ॥ ॥ हानं हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसा हश्र महासाहस्र लोक धातुस सकल सत्त्वपित जिगु कुशल कर्म तथागु या पुण्यफल उलजा अर्थे होत हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र लोक धातुस गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्वपि प्यंगु ध्यान लापि यानावी थुकिया गुलि पुण्यफल दुगु खः थुकियासिनं हे व बोधि

(१८२)

सत्त्व महासत्त्व या परिणामना याकें दुग् पुण्य फल न्ह्योनेयागु धायी श्रेष्ठ धायी ज्येष्ठ धायी तःधं धायी वरोतःधं धायी सिद्धगु धायी उत्तम धायी वरोत्तम धायी अत्यन्त उत्तम धायी समान मदुगु धायी समानगु धायी ॥ हानं हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित प्यंगु ध्यान लाःपि याना विज्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलिसत्त्वपिदु श्व सकल सत्त्वपित प्यंगु अप्रमाण लाःपि यानाबी । हानं हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी प्यंगु अप्रमाण लाःपि याना विज्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति । हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुल सत्त्व पिदु श्व सकल सत्त्वपित प्यंगु आरूप्य समापत्ति लाःपि यानाबी । हानं हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी प्यंगु आरूप्य समापत्ति लाःपि याना विज्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थ हेति हेसुभूते गंगानदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुल सत्त्वपिदु श्व सकल सत्त्वपित पंचाभिज्ञ लाःपि याना बी । हानं हेसुभूते गंगानदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित पंचाभिज्ञ लाःपि याना विज्यागुया पुण्यफल उलिजा अर्थ हेती । हे सुभूते गंगानदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु श्व सकल सत्त्वपित श्रोतापन्त लापि याना बी । हानं हे सुभूते गंगानदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित श्रोतापन्त लाःपि याना विज्यागु

(१८३)

या पुण्यफल उलिजा अर्थे हे ति । हे सुभूते गंगानदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सकल सत्त्व
पित सकृदागाम लाःपि याना बी । हानं हे सुभूते गंगानदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित सकृदा
गामि लाःपि याना विद्यागुया पुण्यफल उलिजा अर्थे हे ति हे सुभूते गंगाहदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि स-
त्त्वपिदु श्व सकल सत्त्वपित अनागामि फल लाःपि यानाबी । हानं हेसुभूते गंगानदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी
सकल सत्त्वपित अनागामी फल लाःपि याना विद्या गुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हेति । हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र
महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदुः श्व सकल सत्त्व पित अर्हत जूपि यानाबी । हानं हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र
महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपित अर्हत जूपि याना विद्यागुया पुण्य फल उलिजा अर्थे हेति । हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समानं
त्रिसाहस्र महासाहस्र लोकधात्वी गुलि सत्त्वपि दु श्व सत्त्वपित प्रत्यक बुद्ध जूपि यानाबी । हानं हे सुभूते गंगानदीया फिगो समानं त्रिसा-
हस्र महासाहस्र लोक धात्वी प्रत्यक बुद्ध जूपि याना विद्यागुया पुण्यफल उलिजा अर्थे हे ति । हे सुभूते गंगानदीया फिगो समानं त्रिसा-
हस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु श्व सकल सत्त्वपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधी प्रस्थान यापि याना बी । हानं दक्क मेमेगु गंगा
नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु श्व सकल सत्त्वपितनं छम्ह छम्ह बोधोसत्त्व म्हति छम्ह छम्ह

(१८४)

फुक्क बोधिसत्त्व याना चीवर वस्त्र पिण्ड पात्र लासा आसन रोगीया निमित्ते वास याना निर्मल पायेगु (मा:गु तक्क याना) कल्प कल्प तक्क न्ह्योने तयार जुया च्वनी सकल सुख उप धानं (सकल स्नान याकेगु शरीरे चिकं आदिनं बुका बीगु उपचारं) सकल सुख स्पर्श बिहारं (सकल थः इच्छा जुगु थासे न्यासिके ब्वना यनेगु आदि याथेगुलि) तथातै थ्व दान उपलम्भ संज्ञां दान यायी । थुगुहे प्रकारं थ्व सकल सत्त्वापि छम्ह छम्ह स्यात कल्प नायाना सकल बोधिसत्त्वपि याना थ्व छम्ह छम्ह स्यातनं गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्क चीवर वस्त्र पिण्ड पात्र लासा आसन रोग उबी बले वासः नका चाःकरि याना लायेका-तयारि याना सकल सुखो पधानं सकल सुख स्पर्श बिहार याका च्वच्च्वनी सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चक्क पूजा यायी दक्क सिबे तच्चक्क पूजा यायी थथे छम्ह छम्हसे थ्व सकल बोधिसत्त्वपि छम्ह छम्ह सित थुगु प्रकारं दान यायी । थथे हे हानं सकसित नं थांमत दान यायी हे सुभूते थुकी छं गथे माने याना थुकि या कारणं थ्व बोधिसत्त्व पित आपालं पुण्य लायीला ॥ सुभूति धाल आयाः हे भगवान् आपाः हे सुगत । हे भगवन् थुकि या पुण्य फलया संख्या हे याये फैमखु गण नानं संख्यानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतु भावमात्र हेनं हे भगवन थ्व पुण्य फलयाये फैमखु ॥ हे भगवन यदि थ्व पुण्य फलया रूपजक दुसा अर्थात् छुं बस्तु स्वरूप दुसा गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी हे न्ह्यनी मखु ॥ थुलि धासैलि भगवान् आयुष्मान्

(१८५)

सुभूति स्थविर यात थथे आजा दयेकल । थथे हेख थ्व हे सुभूते थथे हेखः थ्व गुगु हानं हे सुभूते सुगुम्ह बोधि सत्त्व यानया पुद्गल प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य काःम्हसे धर्म धातु परिणाम थुगु कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणाम यायी-पुण्य उत्पात्त यायी । हे सुभूते थ्व धर्म धातु परिणाम याके उत्पात्त जुगु पुण्य फलया हके न्हापा कनापि उपलम्भ संज्ञा जुया च्वपि बोधि सत्त्व पिनिगु दान मयः यागु पुण्य फल सखिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु (दैमखु) दोछिब्वे छब्वो हे लकछिब्वे छब्वो हे कोटिब्वे छब्वो हे सखिगु कोटिब्वे छब्वो हे दोछिगु कोटिब्वे छब्वो हे लकगु कोटिब्वे छब्वो हे झिगु लाख कोटि लकछिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु संख्यानं कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतु भाव मात्र हेनं न्हयायी मखु । थ्व छुया हेतु धाःसा । थथे निश्चयनं थ्व न्हापा कनापि उपलम्भ संज्ञा दुपि बोधिसत्त्व पिनिया सीनं आपालं हे आपाः दान याःगु धयागु संख्या जुयी ॥ थनंलि नौदो २०००० चतुर्महाराज कायिक देवपुत्र पिसं लहाः जपा नमस्कार याना भगवान् याके थथे बिंतिथात । हे भगवन गुगु जा प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य कया च्वपि बोधिसत्त्व महासत्त्व पिनि सर्वज्ञताया निमित्ते कुशल मूल परिणामयाःगु थ्व तःधंगु परिणाम हेखः ॥ गुगुलि निश्चयनं थ्व उपलम्भ संज्ञा दुपि बोधिसत्त्व पिनि उलि मछि दान याःगु पुण्य फल यात त्याकै ॥ थनंलि उगु बखतस लकछि त्राशत्रिस कायिक देवपुत्रपिसं दिव्य पुष्प धूप गंध माल्या बिबेपन चूर्ण वागाका दिव्य रत्न वागाका दिव्य वस्त्र

(१८६)

वागाका भगवान् यात सकभनं ह्वल बांलाक ह्वल सकभनं बांलाक ह्वल दिव्य छत्र दिव्य ध्वज दिव्य घण्ट दिव्य पताकं सकभनं दिव्य विष
मां नाना प्रकार यागु दिव्य पुजां भगवान् यात सत्कार गुरु यात मान्ययात पूजायता तच्चकं पुजायात दक्व सिबे तच्चकं पुजा यात दिव्य
बजानं बांलाक थात अहो हे भगवान् थ्व बोधिसत्व महासत्वया धर्म धातु परिणाम धैगु तःधंगु परिणाम हेखः धका थथे बचननं ल्हात । गुगु
जा निश्चयनं प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य काःगुलि थ्वमहापरिणाम याकें थ्वउपलम्भ संज्ञा दुपि बोधिसत्व पिनिगु उलितवकया दानयाःगु
पुण्य फल दक्व यात त्याकें ॥ थुगु प्रकारं मेमेगु दे भुवननं देव पुत्र पि वया भगवान् यात तःधंगु सत्कारं तःधंगु गुरुया भाबं तःधंगु मान्यं
तःधंगु पूजां तच्चकं तःधंगु पूजा दक्व सिबे तःधंगु पुजां सत्कार याता गुरुया मान्य याता पूजा याता तच्चकं पूजा याता दक्वसिबे
तच्चकं पूजयाता थुजोगु शब्द उच्चारण यात थ्व च्वे कनागु थै जागु बचन ल्हात थुजोगु घोषण न्यंकल । थुगु हे प्रकारं थ्वीका वने
माः । हानं यामा तुषिता निर्माणरात परनिमित्त वशवत्ति ब्रम्ह कायिक ब्रम्ह पुरोहित ब्रम्ह पार्षद्य महाब्रम्हा परित्ताभ अप्रमाणाभ
आभास्वर परित्तशुभ अप्रमाण शुभ शुभ कृष्ण अनभूक पुण्य प्रसव बृहत् फल असंज्ञिसत्व अवृह अतप सुदृश सुदर्शन अकान्ठ भुवन
या देव पुत्रपि थमिसनं नं थथे हे ल्हाजपा भगवान् यात नमस्कार याता थथे बित्ति यात । आश्चर्य हे भगवन गुगु थ्व प्रज्ञापारमिताया
उपाय कौशल्य कया च्वपि बोधिसत्व महासत्व गणपिनि कुशल परिणाम धैगु । गुगु थ्व उपलम्भ संज्ञा दुपि बोधिसत्व पिनि उल

(१८७)

तक्क ताकालं याता मुना तःगु थुलि तक्कया विस्तारं याता दयेका तःगु पुण्य फल यात त्याकेंगु जुया च्वन ॥ ॥ थनलि भगवान्
थ्व शुद्धा बास कायिक देवपुत्रपि आदि सकल थ्व देव पुत्र गणपित आज्ञा दयेका बिज्यात । हानं हे देवपुत्र गणपि गंगा नदीया फिगो
समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस सकल सत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याःपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेत दान
या पिनिगु पुण्य फल उलिजा थथे होत । थुगु प्रकारं हे देवपुत्र गणपि हानं गुलि मेमेगु गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महा-
साहस्र लोक धातुस गुलि सत्त्वपि थ्व सकल सत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रणि धान याता बोधि लायेत चित्त उत्पत्तियाता
मेमेगु गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस सकल सत्त्वपित बोधिसत्व याता चीवर वस्त्र पिण्ड पात्र लासा
आसन रोग ज्वीबले वासयाता व रोग निर्मल ज्वीक लायेके गुलि सकल सुखोपधामं सकल सुख स्पर्श बिहार याका छम्ह २ सित
छम्ह २ बोधिसत्वं गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्कं च्वना दान याता च्वनी थथे हे थ्व सकासनं गुगु उपलम्भ संज्ञा याता दान
यायी ॥ थुगु हे कासमं सकल सत्त्वपितनं छम्ह २ बोधिसत्वं कल्पना याता दक्व बोधिसत्व याता थपि सकले गंगा नदीया फिगो
समान कल्प तक्कं च्वना थ्व सकल यातं चिबर वस्त्र पिण्ड पात्र लासा आसन रोग ज्वीबले वासयाता रोग निर्मल ज्वीक लायेके
गुलि सकल सुखोपधामं सकल सुख स्पर्श बिहार याका न्ह्योने तयार जुया च्वनी थुगु दान उपलम्भ संज्ञा याता दानयायी ॥ ॥

(१८८)

हानं गुम्ह प्रज्ञापारामिताया उपायकौशल्य कया च्वंम्ह बोधसत्त्व महसत्त्वं न्हापा जुया वंषि लिपा जूवंपि आःजूया च्वंपि बुद्ध भगवान पिनिगु शीलस्कन्ध समाधिस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्तिस्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शनस्कन्ध हानं गुलिस्त्वां अन न्हापा जुयाच्वंपि लिपा जुवंपि आः जुयाच्वंपि बुद्ध भगवान पिके कुशल मूल पित पिपि पिना च्वन गुबले तक्क थामिगु सद्धर्मनं अन्तर्द्वानि मज्जुल मज्जुया च्वन थुलिया बिचे थ्व बुद्ध भगवान पिनि न्हापा धर्म चित्त उत्पत्ति जुसे नित्से कना दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस थुयिका बिज्ज्यापि भगवान बुद्ध पिनि मलसाहित स्कन्ध शेष मदुगु निर्बान जुया बिज्ज्या पिनि गुलि कुशल मूल दत्त । हानं गुलि श्रावक यानि कया पुद्गल पित श्रावक बोधिस व्याकरण यास व्याकरण याना च्वन थामिगुनं गुलि कुशल मूल प्युगु पीतिनिगु पिनि च्वंगु दत्त हानं प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक लोकधात्वी पृथग्जन पिनि गुलि कुशल मूल दत्त । सकल लोकधात्वी न्हापा जुया वंषि लिपा जूवंपि आः जुया च्वंपि भगवान बुद्धापिनि गुलि कुशल मूल दत्त थ्व शकल कुशल मूल छगू छगू याना ग्वारा चिना लना बांकि मदयेका तच्चकं हर्ष मान यायी हर्ष मान याना थ्व अनुमोदना याके दुगु पुण्य फल दक्क सत्त्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने तथा पारिणामना यायेमा धका धायी । यथे वं परिणामना यागु निमित्ते परिणामना यात धाःसा बिषं सहितगु परिणामना याःगु जुयी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा उपलम्भ लाभ यायेगु निमित्ते धंगुहे बिष जुया निंति अथे या निंति बोधसत्त्व यानि पुद्गल पिसं शिक्षा स्यने मज्जु ।

(१८९)

हानं बोधसत्त्व प्रत्येक बुद्ध श्रावक यानया पुद्गल पिनिनं शीलादि स्कन्ध हानं मेमेपि सत्त्वपिसं कुशल मूल प्युगु पीतिनिगु पिना च्वंगु थ्व फक्कं छगुयाना (चित्तेतया) ग्वाराचिना बांकिमदयेका शेष मदयेक तःधंगु हर्षं अनुमोदना (पुण्ये हर्षं) यायी श्रेष्ठगु ज्वेष्ठगु तःधंगु बरो तःधंगु सिद्धगु उत्तमगु बरो उत्तमगु अत्यन्त उत्तमगु उत्तरोत्तर (व्यासिनं व उत्तमगु २) समान मदुगु समान मदु गुलि समान गु अत्यन्त समान मदुगु चिन्तना याये मफुगु अनुमोदना (हर्षं) अनुमोदना यायी । (पुण्य हर्षं यायी) अनुमोदना याके उत्पत्ति जूगु पुण्य फल (सत्त्वया निमित्ते) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने पारिणामना याये धका थुगु वचन नं धायी (सत्त्वपित) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिया उत्पत्ति गायीगु थ्व ज्वीमा धका यथे नं धायी । थ्व अनुमोदना परिणामनां सहितगु पुण्य फलया हके व न्हापाया म्ह उपलम्भ संज्ञा दुम्ह बोधसत्त्व यागु पुण्य फल सांछिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु सोछिब्वे छब्वो लकछिब्वे छब्वो कोटिब्वे छब्वो सछिगु कोटिब्वे छब्वो दोछिगु कोटिब्वे छब्वो लकाछिगु कोटिब्वे छब्वो क्षिगु लाख कोटि लकछिब्वे छब्वो कलाहे न्हयायी मखु संख्यानं कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं अतान्त चिकिचा धंगुनं हेतु भावमात्र हेनं न्हयायी मखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा यथे निश्चयनं थ्व बोधसत्त्वपि सकसिनं उपलम्भ संज्ञा याना दान यायीगु जुया च्वन ॥ ॥ यनंलि आयुष्मान सुभूति भगवान याके यथे बिंतियात । गुगुजा भगवान न्हापा जुया वंषि लिपा जूवंपि आः उत्पत्ति जुया च्वंपि सकल बुद्ध भगवान पिनिगु बोधसत्त्व

(१६०)

प्रत्येक बुद्ध श्रावक संघ पिनिगु सकलसत्त्व प्राणिनिगु न्हापायागु लिपा यागु आःयागु गुलि कुशल मूल दत्त श्व फुक्कं छगु याना (चित्ते तथा) ग्वाराचिना वार्कमदेका शेष मदयेक तःधंगु हर्ष अनुमोदना (पुण्ये हर्ष) यायी श्रेष्ठगु तःधंगु वरो तःधंगु सिद्धगु उत्तमगु वरो उत्तमगु अत्यन्त उत्तरोत्तरगु सम मदुगुलि समानगु अत्यन्त समान मदुगु चिन्तना मदुगु अनुमोदना अनुमोदना यायी धका आज्ञादयेकल ॥ हे भगवन् थुकि गुगुलि (गुगु प्रकारं याना) मुख्यगु (तःधंगु) अनुमोदना जुयी ॥ ॥ थुलि विन्त यासेलि भगवानं आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञादयेकल ॥ हे सुभूते यदी बोधिसत्त्वया यान पुद्गलं न्हापा जुया वंगु लिपा जुया वेगु आः उत्पत्ति जुया च्वंगु पदार्थ यात कायी मखु भाने यायी मखु दयेकै मखु कल्पना यायी मखु विशेष कल्पना यायी मखु खनी मखु वांलाक खनी मखु हानं श्व संसारया पदार्थया थथे परीक्षा यायी श्व संसारया पदार्थ दक्क कल्पना जक जुया च्वंगु (कल्पना जक धंगु जुया च्वंगु कल्पना मयासा मदंगु) उत्पत्ति मदुगु वैगु मखुगु वनीगु मखुगु थन संसारया छुपदार्थ हे उत्पत्ति जुया वंगु मदु उत्पत्ति जुया वंगु मदु उत्पत्ति जुया च्वंगु मदु संसारया छुपदार्थ हे मदया वंगु मदु मदया वनीगु मदु मदया वना च्वंगुनं मदु । थथे श्व संसार या पदार्थयात परिक्षायाना गथे श्व संसारया पदार्थया भावखः अथे हे अनुमोदना यायी (पुण्ये हर्ष यायी) अनुमोदना याना अथे हे अनुत्तर सम्यक्बोधिस (सत्त्वयानिमित्ते) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी । हे सुभूते थुकि बोधिसत्त्व महासत्त्वया

(१६१)

मुख्य तःधंगु अनुमोदना जुयी ॥ हे सुभूते श्व कुशलमूल परिणाम या हके श्व न्हापा कथापि उपलम्भ संज्ञायाना च्वपि उपलम्भ दृष्ट जुया च्वपिनिगु श्व दानमय पुण्यफल सच्छिवे छव्वो न्हयायी मखु दोछिव्वो छव्वो लकाछिव्वे छव्वो कोटिब्वे छव्वो शीछगु कोटि ब्वे छव्वो दोछिगु कोटिब्वे छव्वो लक्छिगु कोटिब्वे छव्वो क्षिगु लाख कोटि लक्छिव्वे छव्वो कला हे न्हयायि मखु संख्यानं कला नं गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगु नं हेतु भाव मात्र हेतु न्हयायी मखु ॥ ॥ हानं मेगु हे सुभूते न्हापा जुया वपि लिपा जूवपि आःजुया च्वपि सकल बुद्ध भधवान पिनिगु दान अनुमोदना यायेगु इच्छा याम्ह शील अनुमोदना यायेगु ईच्छा याम्ह वीर्य अनुमोदना यायेगु इच्छा याम्ह ध्यान अनुमोदना यायेगु प्रज्ञा अनुमोदना यायेगु इच्छा याम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यानया पुद्गलं थथे अनुमोदना यायेमाः । गथे विमुक्ति (सकल आबरणं मुक्त उधीगु) अथेहे दान गथे विमुक्ति अथेहे शील गथे विमुक्ति अथे हे क्षान्ति गथे हे वीर्य गथे विमुक्ति अथे हे ध्यान गथे विमुक्ति अथेहे प्रज्ञा गथे विमुक्ति अथेहे विमुक्ति ज्ञान दर्शन (तःधंगु ज्ञान या साक्षात् प्रत्यक्ष यायेगु) गथे विमुक्ति अथे हे अनुमोदना गथे विमुक्ति अथे हे अनुमोदना दुगु पुण्यया फल गथे विमुक्ति अथेहे परिणामना गथे विमुक्ति अथे हे बुद्ध भगवानपि प्रत्येक बुद्ध पितं खः गथे विमुक्ति अथे हे थुपि निर्वाण जुया वपि श्रावकपि खः गथे विमुक्ति अथे हे न्हापा जुया वंगु मदया च्वंगु संसार या पदार्थ खः गथे विमुक्ति अथे हे सेवोनिगु उत्पत्ति मज्ज निगु संसारया पदार्थ

(१६२)

खः गथे बिमुक्ति अथेहे श्व आः उत्पत्ति जुया च्वंगु आः जुया च्वंगु संसारया पदार्थ खः गथे बिमुक्ति अथेहे व न्हापा जुया
वंपि बुद्ध भगवानपि अभि श्रावकपिनं खः गथे बिमुक्ति अथेहे व मवोनिपि बुद्ध भगवानपि अभि श्रावकपिनं खः मथे बिमुक्ति अथे
हे श्व आः उत्पत्ति जुया च्वंगु आः थौं कन्हे प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक लोक धातुस च्वना च्वंगु धारण याना च्वंगु काल
हना च्वंगु बुद्ध भगवानपि थमि श्रावक पिनं खः गथे बिमुक्ति अथेहे न्हापा जुया वंपि लिपा जूवंपि आः जुया च्वंगु बुद्ध भग-
वानपि खः ॥ थुगु प्रकारं श्व संसारिक पदार्थ (सुनानं) चिनातः गुनं मदुगु मुक्त ज्वीगुनं मदुगु छुं जुया च्वंगु अर्थात् संसार रचना
याना छुं दयेका तः गु मदुगु । गुगु संसारया स्वभावः श्व आदि अंतमदुगुया अनुमोदनां अनुमोदना याये । अनुमोदना याना अनु-
मोदना याके दुबु पुण्य फल परिणामना मयागु योगं गुबले नाश भज्वीगु धंगु या भावं अनुरार सम्यक्संबोधि
स पारणामना यायी ॥ हे सुभूते थुगु प्रकारं बोधिसत्व महासत्त्वया मुख्यगु-तः धंगु अनुमोना जुयी ॥ ॥ हानं हे सुभूते गुलि मेमेगु
गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस सकल सत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्संबोधिस प्रस्थानयाना वंपि अनुत्तर सम्यक्सं-
बोधिस प्रस्थान याना वना मेमेगु गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस सकल सत्त्वपि बोधिया निर्मितो चित्ता
उत्पत्ति याका सकल छम्ह छम्ह बोधिसत्त्व छम्ह छम्ह बोधिसत्त्व यात गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्क च्वना उपलम्भ-(लाभज्वीगु)

(१६३)

इच्छा याना दान यायी जीवर वस्त्र पिण्ड पात्र लासा आसन रोग ज्वीबले वासः याना रोग निर्मल ज्वीक लायेका सकल सुखोपधानं
सकल सुखप स्पर्श बिहारं याका न्ह्योने तयार जुया च्वनी थुगु हे प्रकारं सकासनं सकसियां न्ह्योने तयार जुया उपलम्भ संज्ञा
याना दान याना च्वनी थपि उलिजा अथे होत । हे सुभूते हानं गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस गुल सत्त्व
पि दु श्व सकासनं अनुत्तर सम्यक्संबोधिस प्रस्थान याना वनी अनुत्तर सम्यक्संबोधिस प्रस्थान याना वना गंगा नदीया फिगो
समान कल्प तक्क शरीरं भिगु कर्मया चर्या याना वचनं भिगु वाक्य ल्हाना चर्या याना मनं भिगु चित्तना याना चर्या याना उपलम्भ-
(लाभ ज्वीगु) इच्छा याना शील कया च्वनी । थुगु हे प्रकारं सकल बोधि सत्त्वपि नं छम्ह छम्ह बोधिसत्त्व गंगा नदीया फिगो समान कल्प
तक्क च्वना गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्क शरीरं भिगु कर्म याना वचनं भिगु वाक्य ल्हाना मनं भिगु चित्तना याना चर्या याना उप-
लम्भ (लाभ ज्वीगु) इच्छा याना शील कया च्वनी । थुगु हे किसिमं सकल बोधिसत्त्व पिनं उपलम्भ संज्ञा याना शील कया च्वनी । हानं सुंगुम्हं
प्रज्ञापरमिता यागु उपाय कौशल्य कया च्वम्ह छम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व न्हापा जुया वंपि लिपा जूवंपि आः जुया च्वंगु बुद्ध भगवान पिनिगु
शील समाधि प्रज्ञा बिमुक्ति (सकल आवरण याके मुक्त ज्वीगु) बिमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध (तः धंगु ज्ञानया साक्षात् प्रत्यक्ष यायेगु)
प्रत्येक बुद्ध पिनिगुनं शील समाधि प्रज्ञा बिमुक्ति बिमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध श्रावक पिनिगुनं शील समाधि प्रज्ञा बिमुक्ति बिमुक्ति

(१६४)

ज्ञान दर्शन दर्शन स्कन्ध सकल सत्त्वप्राणि पिनिगुनं न्हापा याना वंगु लिपा यायीगु आः याना च्वंगु कुशलमूल गुल दुगुखः व फुवकं
छगु याना (चित्ते तथा) ग्वाराचना लना बाकि मदयेका शेष सबयेक तःधंगु हर्ष अनुमोदना यायी (पुण्ये हर्ष यायी) श्रेष्ठगु
उयेष्ठगु तःधंगु बरौ तःधंगु सिद्धगु उत्तमगु वरोत्तमगु ज्वरामदुगु उत्तरोत्तरगु (वया सिनं व उत्तमगु २) समान मदुगु समान मदुगु
लि समानगु अत्यन्त सम मदुगु चिन्तना मदुगु अनुमोदना अनुमोदना यायी । अनुमोदना याना अनुमोदना सहितगु पुण्य फल अनु-
त्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी । हेसुभूते श्व अनुमोदना सहितगु पुण्य फलया हके श्व न्हापा कनापि उपलम्भ (लामज्वीगु)
इच्छा दुपि बोधसत्त्व पिनिगु शील मयगु पुण्य फल साँछिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु दोँछिब्वे छब्वो लक्छिब्वे छब्वो कोटिब्वे
छब्वो शछिगु कोटिब्वे छब्वो दोँछिगु कोटिब्वे छब्वो लक्छिगु कोटिब्वे छब्वो सिगु लाछ कोटि लक्छिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु
संख्यानं कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतुं भाव मात्र हेनं न्हयायी मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा यथे निश्च-
यनं श्व बोधसत्त्वपिसं उपलम्भ संज्ञा याना शील कया च्वनीगु जुया च्वना ॥ ॥ हानं हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समानं
त्रिसाहस महासाहस लोक धातुस अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याना वना च्वपि सकल सत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान
याना वना गंगा नदीया फिगो समानं कल्प तक्कं शरीरं भिगु कर्म याना (प्राणातिषत १ श्रद्धा दान २ काम मिथ्या चार ३ थुलि स्वंगु

(१६५)

पाप कर्म मयासे थुकिया उल्लागु स्वंगु सुकुशलगु कर्म याना) चर्या यानागु । वचनं भिगु वाक्य लहाना (मृषा बाद १ पिशुन २ पारुष्य ३
संभिन्न प्रलाप ४ थुलि प्यंगु पाप मयासे थुकिया उल्लागु प्यंगु सुकुशल कर्म याना) चर्या यानागु । मनं भिगु चितना याना (अभिध्या
१ व्यापाद २ मिथ्या दृष्टि ३ थुलि स्वंगु पाप कर्म मयासे थुकिया उल्लागु स्वंगु सुकुशल कर्म याना) चर्या यानागु । उपलम्भ संज्ञा
याना शील कया च्वना च्वपि उल्लाजा अर्थे होत । हेसुभूते गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस महासाहस लोक धातुस गुल सत्त्वपि
देच्वन थपि सकल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याना वनी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याना वनी गंगा नदीया फिगो
समान कल्प तक्कं च्वना मेमेगु गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस महासाहस लोक धातुस सकासिनं छम्ह छम्ह बोधसत्त्व यात हक्का
ब्वोब्वूगु (पैशुन्य १ पारुष्य २ संभिन्न प्रलाप ३ स्वतां याना हक्का ब्वोब्वूगु) तुतां काथ आदि दाःगु निन्द्रा याना ह्यपे याना ब्वोब्वूगु ।
गुमानं सहित याना घमन् याना च्वना च्वंगु थुजोगु दक्क सह याना श्व उपलम्भ संज्ञा दुपि सकल बोधसत्त्व पिसं क्षान्ति धर्म कया
च्वनी । गुलि श्व सकल क्षान्ति धर्म कैच्वपि बोधसत्त्वपि थुगु हे प्रकारं श्व सकल बोधसत्त्व पिनि छम्ह छम्ह बोधसत्त्व गंगा नदी
या फिगो समानं कल्प तक्कं च्वना गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्कं मेमेगु गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस महासाहस लोक
धातुस सकासिनं हक्का ब्वोब्वूगु दाःगु निन्द्रा याना ह्यपे याना ब्वोब्वूगु गुमानं सहित याना घमन् याना च्वना च्वंगु सह याना उपलम्भ

(१६६)

(लाभ ज्योति) इच्छा याता क्षान्ति धर्म कया च्वं च्वनी । । थुगु प्रकारं थ्व फुक्क सक सिनं हे हक्का बोव्युगु दाःगु निंदा याता ह्यपे याता बोव्युगु गुमानं सहित याता धमन् याता च्वना च्वंगु नं सहयाना उपलम्भ संज्ञा दुपि क्षान्ति धर्म कया च्वं च्वपि जुयी मेम्ह छम्ह थ्व प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य कया च्वम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं न्हापा जुया वपि लिपा जूवपि आः जुया च्वपि बुद्ध भगवान् पिनिगु शील स्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञा स्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध हानं थ्व प्रत्येक बुद्ध पिनिगुनं शील स्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध हानं थ्व श्रावक पिनिगुनं शील स्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध सकल सत्त्व प्राणि पिनिगुनं न्हापा याता वंगु लिपायायोगु आः याता च्वंगु गुल कुशल मूल दत्त थ्व फुक्कं छगु याता (चित्तेतया) ग्वारा चिना लना बाक लदयेका शेष सदयेक तःधंगु हर्ष अनुमोदना यायी श्रेष्ठगु जेष्ठगु तःधंगु बरोतःधंगु सिद्धगु उत्तमगु बरो उत्तमगु अत्यन्त उत्तमगु उत्तरोत्तरगु (उगु या सिनं उगु उत्तमगु २) समान मदुगु समान मदुलि समानगु अत्यन्त समान मदुगु चित्तना मदुगु अनुमोदनां अनुमोदना यायी । अनुमोदना याता अनुमोदनां सहितगु पुण्य फल (सत्त्व या निमित्त) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी । हे सुभूते थ्व अनुमोदनां सहितगु पुण्य फल या हके न्हापा कनापि उपलम्भ संज्ञा दुपि बोधिसत्त्व पिनिगु

(१६७)

क्षान्ति धर्म यकिं दुगु पुण्य फल सखिब्वे छब्वो कलाहे न्हायायी मखु दोछिब्वे छब्वो हे लक छिब्वे छब्वो हे कोटिब्वे छब्वो हे सखिगु कोटिब्वे छब्वो हे दोछिगु कोटिब्वे छब्वो हे लकछिगु कोटिब्वे छब्वो हे त्रिगु लाख कोटि लकछिब्वे छब्वो कलाहे न्हायायी मखु संख्यानां कलानं गणतानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतु भावमात्र हेनं न्हायायी मखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । यथे निश्चयनं थ्व बोधिसत्त्व पिसं उपलम्भ संज्ञा याता क्षान्ति धर्म कया च्वनीगु जुया च्वन ॥ ॥ हानं हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता वपि सकल सत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्था नयाना वना मेमेगु गंगा नदीया फिगो समान त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस सकासिनं हक्का बोव्युगु दाःगु निन्दायाता ह्यपे याता बोव्युगु गुमानं सहित याता धमन् याता च्वना च्वंगु सहयाना गंगा नदीया फिगो समानं कल्प तक्क क्षान्ति धर्म कया च्वना च्वपि उलजा अर्थे हेति । हे सुभूते गंगा नदीया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस गुलि सत्त्वपि दै च्वन थपि सकलं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता वपि जुयी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता वना गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्क च्वना छयाये जक च्वना च्वने माःगु अथवा जुया च्वने मांगुलीनं मन बिषाद मयासे (न्हायाथाये च्वने माःसानं न्हायाथाये वने माःसानं मनं अलसि मचासे) गंगा नदीया फिगो समान कल्प तक्क चित्तं याये ममदै चित्त थोरं तये मफैगु अलसि ज्वीगु यात छब्वे छोया

(१६८)

वीर्यं (पराक्रम उत्साह) यातां च्वना च्वनी । मेम्ह छम्ह थ्व प्रजापारमिताया उपाय कौशल्य कथा च्वम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं न्हापा
जुया वं पि लिपा जूवै पि आः जुया च्वं पि बुद्ध भगवान् पिनिगु शीलस्कन्ध समाधिस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्तिस्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध
प्रत्येक बुद्ध पिनिगुनं शीलस्कन्ध समाधिस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्ति ज्ञान दर्शन स्कन्ध श्रावक पिनिगुनं शील स्कन्ध समाधि
स्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्तिस्कन्ध विमुक्तिज्ञान दर्शन स्कन्ध सकल सत्त्वापिनिगुनं न्हापा याता वंगु लिपा यायीगु आः याता च्वंगु कुशल
मूलया पुण्य फल दक्ख छगु याता ग्वारा चिना बाकिमदयेका शेष मदयेक तच्चोगु हर्ष अनुमोदना यायी श्रेष्ठगु ज्येष्ठगु तः धंगु बरो
तः धंगु सिद्धगु उत्तमगु बरो उत्तमगु अत्यन्त उत्तमगु उत्तरोत्तरगु (उगुया सितं उगु उत्तमगु २) समान मदुगु समान मदुगुलि समानगु
अत्यन्त समान मदुगु चिन्तना मदुगु अनुमोदना अनुमोदना यायी । अनुमोदना याता अनुमोदना याकें दुगु तुण्य फल (सत्त्वया निर्मिते)
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी हे सुभूते थ्व अनुमोदना याकें दुगु पुण्य फलया हके न्हापा थाम्ह उपलम्भ संज्ञा दुपि बोधि
सत्त्वापिनिगु वीर्य याकें दुगु पुण्य फल साँछिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु दोछिब्वे छब्वो लक्खिब्वे छब्वो कोटिब्वे छब्वो साँछिगु
कोटिब्वे छब्व हे दोछिगु कोटिब्वे छब्वो हे लक्खिगु कोटिब्वे छब्व हे झिगु लाख कोटि लक्खिब्वे छब्वो कला हे न्हयायी मखु संख्यानं
कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतु भाव मात्र हेनं न्हयायी मखु ॥ थ्व छुया हेतु धाः सा । थये निचयनं थ्व

(१६९)

बोधिसत्त्वपिसं उपलम्भ संज्ञा याता वीर्य उत्साह याता च्वान ॥ ॥ हानं हे सुभूते गंगानादिया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक
धातुस अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता वं पि सकल सत्त्वापि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता वना गंगा नदिया फिगो
समान कल्पतवकं च्वना यातं जक च्वना च्वने माःगु जुया च्वने माःगु लीनं सन विषाद मयासे गंगानादिया फिगो समान कल्प तवकं चित्त
याये मंमदंगु चित्त थीरं तये मफंगु अलास ज्विगु यात छवे छोया उपलम्भ संज्ञायाता वीर्य कथा च्वना च्वं पि उलजा अर्थे हे ति ।
हे सुभूते गंगानादिया फिगो समानं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस गुल सत्त्वापि दु थपि सकले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता
वं पि च्वी । यपि सकले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस प्रस्थान याता वना गंगानादिया फिगो समान कल्प तवकं उपलम्भ संज्ञायाता प्यंगु ध्यान
याता च्वनी ॥ मेम्ह छम्ह थ्व प्रजापारमिताया उपाय कौशल्य कथा च्वम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं न्हापा जुया वं पि लिपा जू वै पि
आः जुया च्वं पि सकल बुद्ध भगवान् पिनिगु शीलस्कन्ध समाधिस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्तिज्ञान दर्शनस्कन्ध प्रत्येक बुद्ध भग-
वान् पिनिगुनं शीलस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्ति स्कन्ध विमुक्तिज्ञान दर्शन स्कन्ध श्रावकापिनिगुनं शीलस्कन्ध समाधि स्कन्ध प्रज्ञा स्कन्ध विमुक्ति
स्कन्ध विमुक्तिज्ञान दर्शन स्कन्ध सकल सत्त्वापिनिगुनं न्हापा याता वंगु लिपा यायीगु आजुया च्वंगु कुशल सुल् या पुण्यफल दक्ख छगु
याता ग्वाराचिना लना बाकी मदयेका शेष मदयेक तच्चोगु हर्ष अनुमोदना यायी श्रेष्ठगु ज्येष्ठगु तः धंगु बरा तः धंगु सिद्धगु उत्तमगु बरो

(२००)

उत्तमगु अत्यन्त उत्तमगु उत्तरोत्तरगु (उगुयासिनं उगु उत्तमगु २) समानमदुगु समान मदुगुलि समानगु अत्यन्त समान मदुगु चितना
मदुगु तच्चोगु हर्ष अनुमोदना यायी । अनुमोदना याना अनुमोदनां सहितगु पुण्यफल (सत्त्वया निर्माते) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस
परिणमना यायी । हे सुभूते श्व अनुमोदनां याके दुगु पुण्य फलया हके न्हापा कनापि उपलम्भ संज्ञा दुपि बोधिसत्त्व पिनिगु प्यगु ध्यान
यागु पुण्य फल सच्छिब्बे छब्बो कलाहे न्हयायी मखु दोच्छिब्बे छब्बो लक छिब्बे छब्बो कोटिब्बे छब्बो सच्छिगु कोटिब्बे छब्बो दोच्छिगु कोटिब्बे
छब्बो लकच्छिगु कोटिब्बे छब्बो क्षिगु लाख कोटि लक्छिब्बे छब्बो कलाहे न्हयायी मखु संख्यानं कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं
अत्यन्त चिकिचा धंगुनं हेतु भावमात्र हेनं न्हयायी मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ यथे निश्चयनं श्व बोधिसत्त्व पिसं उपलम्भ
(लाभज्वीगु) इच्छा याना ध्यान याना च्वनीगु जुया च्वन थुलि ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
आर्य अष्ट सहास्रका प्रज्ञापारमिताया अनुमोदना (सर्कासनं पुण्य याःगुलो हर्ष यायेगु) परिणामना (यःगु पुण्य याः फल पाके ज्वीगु)
परिवर्त नाम खुगु ॥ ६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(२०१)

अथ निरय परिवर्तो नाम सप्तम ॥

(थनंलि नरक परिवर्त नाम न्हेगुगु ज्ञान न्हेगुगु शिक्षा)

थनंलि आयुष्मान सारिपुत्रं भगवानं याके थये वितियात । हे भगवान् सर्वज्ञ ज्ञान सिद्धयाना वीगु श्व प्रज्ञापारमिता हे भगवन
सर्वज्ञगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल । थये हे खः श्व हे सारिपुत्र छं गथे धया अथे हे खः श्व ॥ ॥ सारिपुत्र
वितियात ॥ प्रकाश यायीगु हे भगवान् प्रज्ञापारमिता । नमस्कार याये हे भगवान् प्रज्ञापारमिता यात । नमस्कार याये जोग्य हे भग-
वन् प्रज्ञापारमिता । (छुकिनं) मक्खूगु हे भगवान् प्रज्ञापारमिता । सकल लोकयात थ्वीके थाकुगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । (निर्वाण)
केना वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । सकल वैधातुक भुवनया (अज्ञानया) अन्धकार मदयेका वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । (मुक्ति
प्रत्यक्ष खनीगुलि) दक्क पाप अन्धकार मखनीगु मिखायाना वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । (मालाः लायेगु) आश्रय यायेःमागु हे
भगवन् प्रज्ञापारमिता । च्वे थाम्ह याता वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । बोधिपक्ष धर्मयात कुशल यायीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ।
(अज्ञानया) अन्धापित खने दयेका वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता दक्क भय उपद्रव नाश याता केना वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ।

(२०२)

पंच चक्षु (न्यागुमिखा मांस चक्षु १ दिव्य चक्षु २ प्रज्ञा चक्षु ३ बुद्धक्ष ४ धर्म चक्षु ५) यात ज्वता सकल सत्वप्राणि यात लं-
क्यता वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । मिखा हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । तच्चोगु मोहया अंधकार मदयेकावीगु अंधकार यात नाश
यायीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । दक्क धर्मयात तःधंगु यानाः वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । मधुगु ले वना च्यपि सत्वपि
त खःगु ले लाका वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता सर्वज्ञ ज्ञान धंगु हे हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । दक्क ल्केशावरण ज्ञयावरण (पाप
लाइ धंगु सीके सेकेमानी धंगु) वासनाया जोनी मदयेका वीगु यात ज्वनाः दक्क संसारया पदार्थ उत्पत्ति मयायीगु हे भगवन् प्रज्ञापार
मिता । संसारया सकल पदार्थ मडे धका मयायीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । उत्पत्ति धंगुनं मधुगु फुना वनी धंगुनं मधुगु हे भगवन् प्रज्ञा
पारमिता । स्वलक्षण शून्यता (थःगु लक्षण धंगु हे मधु) धंगु यात ज्वनाः । बोधिसत्व महासत्वपिनि माँ हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ।
सकल बुद्ध धर्मया रत्न वीगु जूयानिति दशवल दयेका वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । फुका छोये मज्झगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ।
प्यंगु वैशारदच सीका वीगु जूयानिति नाथ मधुगुपि सत्वपित नाथ दयेका वीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । (दक्क संसार मदयेका केनीगु
जूया निति) संसारया विपक्ष (शत्रु) जुया च्चंगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । च्चकाये (च्चे) मच्चनीगु यात ज्वना दक्क संसारया पदार्थ
धागु स्वभाव क्यनीगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । बुद्ध भगवान पिनि परिपुणं त्रिपरिवर्त द्वादशाकार धर्म चक्र प्रवर्त्तनयायीगु हे भग-

(२०३)

वन् प्रज्ञापारमिता ॥ हे भगवन् बोधिसत्व महासत्वं गथे प्रज्ञापारमितास च्चनेमा गथे मतिंतयेमा हे भगवन् प्रज्ञापारमिता यात गथे नम-
स्कार यायेमाः ॥ ॥ थुलि विन्ति यासेली भगवानं आयुष्मान् शारिपुत्र यात थथे आज्ञा दयेकल । हे शारिपुत्र गथे गुरुयाके च्चनेगुखः
अथे हे प्रज्ञापारमितास च्चनेमाः । हे शारिपुत्र गथे गुरुयात खः अथे हे प्रज्ञापारमिता यात मती तथे माः । हे शारिपुत्र गथे गुरु यात
खः अथ्य हे प्रज्ञापारमिता यात नमस्कार यायेमाः ॥ ॥ थनंलि शक्रदेव राज इन्द्रया थथे मती लुल ॥ अहो गनं थ्व आर्य शारिपुत्र
या थथे न्यनेगु मती वल थहो छुकारणं थ्व आर्य शारिपुत्रया थथे न्यनेगु मती वल ॥ ॥ थुलि मती तथा अनंलि व शक्रदेवराज
इन्द्रं आयुष्मान् शारिपुत्र याके थथे न्यन ॥ गनं छलपोलया थथे न्यनेगु मती वलथे छु कारणं छलपोलया थथे न्यनेगु मती वलथे ॥
थुलि न्यसेलि आयुष्मान् शारिपुत्रं शक्र देवराज इन्द्रयात थथे आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य कया
तःमह बोधिसत्व महासत्वया अनुमोदनां सहितगु पुण्य क्रियाया फल सर्वज्ञतास परिणामना याःगुलि व न्हापायापि उपलम्भ मज्जा
दुपि बोधिसत्वपिनि गुगु दानमय पुण्य क्रिया गुगु शीलमय गुगु क्षान्तमय गुगु बोध्यमय गुगु ध्यानमय पुण्यक्रिया खः थ्व सकलयात जिते यायी
थुकि जि थ्वहे कारणं थथे न्यनेगु मती वल ॥ हानं छुधाःसा निस्चयनं हे कौशिक सर्वज्ञताया ले वनेत न्यागु पारमिताया मध्येनं थ्वहे प्रज्ञा-
पारमिता ह्योने जुया च्चन ॥ थ्व गथे धाःसा हे कौशिक दुसेनिसे कापि सच्छि वा दोछि वा लक्खम्म हेदुसांविनां (व्वनायनीमह) नायो

(२०४)

मदयेकं लें वने फंसखु गामे वा नगरे वा चिचि धंगु देशे हेनं बने फंसखु ॥ थथे हे संतुं हे कौशिक दान शील क्षान्ति वीर्य ध्यान नं प्रज्ञापारमिता धंगु हेनं नां जुयी । विलां प्रज्ञापारमिता मदयेकं थ्व दान आदि पारमिता वुसैं निसैं कांपि ज्वी ॥ (लें व्वना यनीम्ह) नाथ मदुया निति सर्वज्ञताया लें वने फंसखु हानं सर्वज्ञता लायी धंगुजा गनया खं ॥ हानं हे कौशिक गुगु वखते दान शील क्षान्ति वीर्य ध्यान धात प्रज्ञापारमितां गृहण यायी (ज्वनी) अनतिनि पारमिता शब्द लाभ जुयी अले थपि न्यांगु पारमिताया सर्वज्ञताया लें वनेत सर्वज्ञता लायेत मिखा दुपि जुयी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान शारिपुत्रं भगवान् याके थथे विति यात ॥ हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्वं नथे प्रज्ञापारमिताया अभिनिर्हार धायेमाः (स्वभाव लक्षण लिकायेमाः लें थनेमाः) ॥ ॥ (अर्थात् गथे शून्यगु खनेमाः थन अनभिनिर्हार धंगुनं पद दु उकिंया अर्थ छुं उकिं स्वभाव लक्षण धाये लिकायेगु मदुगु लें थना काये मदुगु अर्थात् शून्यगु । थुकिंयानं थ्वहे अर्थ खः) थुलि विन्ति यात भगवानं आयुष्मान शारिपुत्रयात आज्ञादयेका विज्जात ॥ हे शारिपुत्र रूपया अभिनिर्हार खनेमाः (रूप या लक्षण लिकायेमाः लें थनेमाः) थथेहे वेदनाया संज्ञाया हे शारिपुत्र विज्ञानया अभिनिर्हार खनेमाः (स्वभाव लक्षण लिकायेमाः ले थनेमाः) ॥ हे शारिपुत्र गुगु न्यांगु स्कन्धया अभिनिर्हार खः थ्व हे हे शारिपुत्र प्रज्ञापारमिताया अभिनिर्हार धायी । थुजोगु अभिनिर्हार न्यांगु स्कन्धया अभिनिर्हार प्रज्ञापारमिता अभिनिर्हार (गुगु) अभिनिर्हार धायी ॥ ॥ थुलि आज्ञादयेकुसैंलि आयुष्मान शारिपुत्रं भगवान्

(२०५)

याके थथे विति यात ॥ हे भगवन् थुजोगु अभिनिर्हारं छुं हे मदुगु (फुक्कं शून्यता तथता) खना च्वंम्ह प्रज्ञापारमितां छु संसारया पदार्थ अर्पण यायी—(समर्पणयायी वी) ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे शारिपुत्र थुजोगु अभिनिर्हारे च्वंम्हसे प्रज्ञापारमितां (संसारया छुं हे पदार्थ खनीमखु) संसारया छुं हे पदार्थ अर्पणयायीमखु अर्थात् चित्त हे संकै मखु । हे शारिपुत्र गुवलं छुं हे संसार या पदार्थया अर्पण मयायी अवले प्रज्ञापारमिता धंगु ल्याखे वनी ॥ ॥ थनंलि शक्रदेवराज इन्द्रं भगवान् याके थथे विन्ति यात । हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमितां सर्वज्ञता नं अर्पणयायी मखुला ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ गुगुजा हे कौशिक छुं थथे धाल थ्व प्रज्ञा- पारमितां सर्वज्ञता नं अर्पणयायी मखुलाकी छुं धका ॥ गथे लायेगु धंगु पदार्थ देगु खः उकी अर्पणयायी मखु गुगु नां (रूप) दुगुखः उकी अर्पणयायी मखु । गथे क्रिया (ज्या यायेभागु) खः उकी अर्पण यायीमखु ॥ ॥ इन्द्रं विन्ति यात । हे भगवन् आःथन गथे अर्पण यायी ले ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ हे कौशिक गुगु प्रकारं अर्पण मयायीगुखः थथे अर्पण यायी ॥ ॥ इन्द्रं विन्ति यात । आश्चर्य हे भगवान् थ्व प्रज्ञापारमितां दक्क संसारया छु पदार्थ हे उत्पात्त यायीगुनं मखु संसारया छु पदार्थ हे मदु धायीगुनं मखु संसार या दक्क पदार्थ उत्पात्त मयायेतें मदुनं मधायेत च्वना च्वंगु च्वनानं मच्वंगु थुगु प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे विन्ति यात । हे भगवन् यदी व बोधिसत्व महासत्त्वं थथे (नांदु रूपदु धंगु) संज्ञायात धाःसा व प्रज्ञापारमिता तापाकै

(२०६)

प्रज्ञापारमिता खालि यायी । श्व प्रज्ञापारमिता यात तुच्छ यायी । यायी मखु श्व प्रज्ञापारमिता (चर्या) ॥ ॥ थुलि विंतियासेलि
भगवानं आयुष्मान् सुभूतियात थथे आज्ञादयेकल ॥ थथे हे खः श्व हे सुभूते थथे (नां दु रूप दु धैगु संज्ञा) यात धासा थुगु विचारं
तापायी श्व प्रज्ञापारमिता खालि यायी श्व प्रज्ञापारमिता तुच्छ यायी श्व प्रज्ञापारमिता यायी मखु श्व प्रज्ञापारमिता (चर्या) ॥ ॥ श्व छुया
हेतुं धाःसा । हे सुभूते प्रज्ञापारमिता प्रकाश यायीगुली रूप प्रकाश यायी मखु (रूप दुधका प्रकाश याना केनी मखु) वेदना प्रकाश यायी
मखु संज्ञा प्रकाश यायी मखु संस्कार प्रकाश यायी मखु विज्ञान नं प्रकाश यायी मखु । श्रोतृश्रार्पात्त फल प्रकाश यायी मखु सकृदागामि
फल प्रकाश यायी मखु अनागामिफल प्रकाश यायी मखु अर्हत्व प्रकाश यायी मखु प्रत्येक बुद्धत्व प्रकाश यायी मखु । बुद्धत्वनं प्रकाश
यायी मखु (प्रकाश याःगु ज्वी मखु) ॥ ॥ स्थदिर सुभूति धाल । हे भगवन् महापारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भग-
वानं अज्ञादयेकल श्व हे सुभूते छं गथे मानेयाना गूगु कारणं छं महापारमिता धया गुगुजा श्व प्रज्ञापारमिता यात ॥ ॥ स्थावर सुभूति
धाल हे भगवन् (श्व प्रज्ञापारमितां तःधंगु रूपेनं न रूप तःधंकै (ची धंगु रूपे नं) न ची धंकै न रूप वांलाक ज्वनी न तोतै थुगु प्रकारं
न वेदना न संज्ञा न संस्कार हे भगवन् न विज्ञान तःधंकै न चीधंकै न वांलाक ज्वनी न तोतै गुगुजा श्व तथागतार्पित तथागत बल खः न
बलवानं यायी न दुर्बल यायी न ज्वनी न तोतै गुगुजा श्व सर्वज्ञता श्वनं न तःधंकै न चीधंकै न ज्वनी न तोतै । श्व छुया हेतु धाःसा । हे

(२०७)

भगवन् सर्वज्ञता धैगु (सुनानं) ज्वना तःगुनं मखु तोता तःगुनं मखु ॥ हे भगवन् बोधिभत्त्व महासत्त्वं यदी थथे सिल धाःसावं प्रज्ञा-
पारमितास चर्या यायी ॥ हानं (श्व सत्त्वप्राण धैपि दु धैगु खना) जि थथे सर्वज्ञ ज्ञानं संयुक्त जूम्ह जि सत्त्वपित धर्म देशना वी श्व
सत्त्वपित जि निर्वाण छुया वी धका थथे मती तैला कीछु धका ज्वनी थथे व बोधिसत्त्वं मती तै मखु ॥ ॥ श्व छुया हेतु धाःसा । गुगुजा
श्व सत्त्व दु धैगु श्व सत्त्वपित जि निर्वाण छुया वी धैगु श्व प्रज्ञापारमितायाकें पिहां वैगु मखु (प्रज्ञापारमिते दुगु मखु) थथे मती तल
धाये व हे श्वया महातःधंगु उपलम्भ ज्वी (अर्थात् छुं पदार्थया कल्पनायाःगु जुयी) ॥ ॥ श्व छुया हेतु धाःसा । सत्त्व स्वभाव मदेक जन्म
जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता धका सीकेमाः । सत्त्वया स्वभाव मदुगु लि प्रज्ञापारमितार्था नं स्वभाव मदु धका सीकेमाः । सत्त्व- (पाप
अकुशल पदार्थ याके) छवे जुयानिति प्रज्ञापारमितानं छवे धका सीकेमाः । सत्त्व चिन्तना यायेगु मदुयानिति प्रज्ञापारमितानं चिन्तना
यायेगु मदुगु धका सीकेमाः ॥ सत्त्व नाश ज्वी मखुगु संसारया पदार्थ जुयानिति प्रज्ञापारमितानं नाश मज्जीगु संसारया पदार्थ धका सीके
माः । सत्त्व (केना) श्दीका वीगु मदुयानिति प्रज्ञापारमितानं (केना) श्दीका वीगु मदुधका सीकेमाः ॥ सत्त्व थथे याना तःगु धैगु सीकेगु
मदुगु जूयानिति प्रज्ञापारमितानं थथे याना तःगु धैगु सीकेगु मदुधका सीकेमाः ॥ सत्त्व (तथागत) बल लाभ ज्वीगु जूयानिति तथागत
बल लाभ ज्वीगु प्रज्ञापारमिता धका सीकेमाः ॥ हे भगवन् थुगु प्रकारं महापारमिता श्व गुगुजा प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ थनलि

(२०८)

आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे बिन्ति यात ॥ हे भगवन् गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं थन थ्व गंभीरगु प्रज्ञापारमितास श्रद्धाते (मेगु) इच्छा यायी मेगु शंखा यायी मखु निश्चय मयायी मखु हे भगवन् उम्ह गनं तोता वयाः थन जन्म जू वोम्ह धका सीके माः ॥ हानं गुम्ह थ्व प्रज्ञापारमितास अर्थ याके धर्म याके अर्थ मार्ग याके धर्म मार्ग याके ल्यु ल्य वनी अनु भव थायी लिय बोधनं जुयी ॥ ॥ थुलि बिन्ति यासेलि भगवानं आयुष्मान् शारि पुत्रयात थथे आज्ञादये कल । हे शारिपुत्र व बोधि सत्त्व महासत्त्व मेगु लोक धातुस बुद्ध भगवान् पिके उपासना याता बांलाक न्यना अनं तोता थन जन्म जू वोम्ह धका सीके माः । थ्व छुया हेतुं धासा । हे शारिपुत्र गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं मेगु लोक धातुवी बुद्ध भगवान् पिके उपासना याता न्यना अनं तोता वया थन जन्म जू वोम्ह जुयी । वं थ्व गंभीरगु प्रज्ञापारमिता कना च्वंगु देशना याता च्वंगु उपदेश बिद्या च्वंगु उद्देश्य बिद्या च्वंगु न्यनी न्यना थ्व प्रज्ञापारमिता यात गुरु यायी जि गुरु सन्मुख जुल गुरु जि खन धका थुजोगु चित्त उत्पत्ति यायी । प्रज्ञापारमिता कना च्वंगु लीं देशना याता च्वंगुली उपदेश बिद्या च्वंगुली उद्देश्य बिद्या च्वंगुली न्यायेपं वनी सत्कार याता न्यनी कना च्वंगु बाखं त्वा ल्हायी मखु । हे शारिपुत्र थुजोम्ह बोधिसत्व मतासत्त्व ताकालं चर्या याता वोम्ह धका सीके माः । हे शारिपुत्र उम्ह बोधिसत्व महासत्त्व आपालं बुद्ध पिके उपासना (तहल् सेवा) याता वोम्ह धका सीके माः ॥ थथे आज्ञा जुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे बिन्ति यात ॥

(२०९)

हानं हे भगवन् (थ्व) प्रज्ञापारमिता न्येनत वा सीकेत वा कायेत वा उत्पत्ति यायेत वा धारण यायेत वा समर्थ देला ॥ अर्थ वा थुगु प्रज्ञापा- रमिता अथवा थन प्रज्ञापारमिता अथवा थुगु थासे प्रज्ञापारमिता वा थुगु प्रकारं वा थुगु चिन्हं वा थुगु निमित्तं धका उपदेश बी फेला वा न्येनत फेला ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे सुभूते फे मखु थ्व । हे सुभूते थ्व प्रज्ञापारमिता पंचस्कंध वा अष्टा दश धातुं वा द्वादश आयतनं वा उपदेश बीगु वा न्येनेगु वा सीकेगु वा कायेगु वा उत्पत्ति यायेगु वा समर्थ देमखु ॥ थ्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते सकल संसारया पदार्थ (पाप अकुशल पदार्थ याके) छुखे जुयानिति । हे सुभूते सकल संसारया पदार्थ (पाप अकुशल पदार्थ याके) अत्येन्त हे छुखे जुयानिति प्रज्ञापारमिता उपदेश बीगु वा न्येनेगु वा सीकेगु वा कायेगु वा उत्पत्ति यायेगु वा धारण यायेगु वा फेमखु । हानं स्कन्ध धातु आयतनं याके देगर मेगुलि प्रज्ञापारमिता थुकी फेमखु ॥ थ्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते स्कन्ध धातु आयतन धंगु हे शून्य छुखे अलग्गु जुया च्वंगु शान्त जुया च्वंगु । थथे हे निश्चयनं प्रज्ञापारमिता व स्कन्ध धातु आयतन व निगु मखु निगुया आधि- कार मखु (निगुया थिति मखु) शून्य जुयानिति छुखे अलग्गु जुया निति थथे शान्तगु जुयानिति लायेगु देमखु - थुकीगेगु दे मखु । गुगु दक्क संसारया पदार्थ लायेगु मदुगु (खंकेगु सीकेगु मदुगु धंगु) खः थ्वहे प्रज्ञापारमिता धका धायी ॥ गुगु वखते नां (रूप) यश-कीर्ति दक्क सीकेगु चेस्ना यायेगु धंगु व्यवहार मदं अन प्रज्ञापारमिता ज्वी धका धायी ॥ ॥ स्थविर सुभूति बिन्तियात ॥ हे भगवन

(२१०)

गुम्ह थन श्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमितास चर्यायायीह खः उम्ह बोधिसत्व महासत्व गुलितक ताकालं चर्यायाना वोम्ह धका सीके माः ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ हे सुभूते थ्व खें बोधिसत्व महासत्व पिनिगु इन्द्रिय तःधंगु आदिया विशेष छगु छगु वांलाक छुते याना भिगुयापि थथे ज्वीमभिगु याःपि थथे ज्वीधका भागथला व्याख्या यायेमाः ॥ गथे हानं हे सुभूते पर्याय पर्यायया असारं (बुद्धापिनि पाला पालाया असारं) बोधिसत्वपिसं आपालं बुद्ध सलंसः आपालं बुद्ध दलं दो आपालं बुद्ध लखं लख दर्शनयाना थमि न्ह्योने ब्रम्ह चर्या चले याना थ्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातै मखु वांलाक श्रद्धा वनी मखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । न्हापानं उम्हस्यां थ्व बुद्धभगवानं पिनिगु समिपे थुगु गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता कना च्वंवले देशना याना च्वंवले उपदेश विद्या च्वंवले उद्देश्य विद्या च्वंवले उकी वया विचार महु ॥ विचार महुगुलि (ज्ञान) मन्यन । (ज्ञान) मन्यगुलि सेवा मयात सेवा महुगुलि (मथुगु खं गथे धका) मन्यन (मथुगु खं गथे थका) मन्यगुलि (मथुल) - श्रद्धा मंत श्रद्ध महुगुलि व सभां प्याहां वनी ॥ उकि थपि थ्व मुख्यगु कारणं धर्म भूशयाना धर्म मखनीगु कर्मयाःगुलि (पाप) मुंगुलि सकभनं (पाप) मुंगुलि वांलाक (पाप) मुंगुलि अःन थ्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता कना च्वनीबले देशना याना च्वनी बले उपदेश विद्या च्वनीबले उद्देश्य विद्या च्वनीबले प्याहां वनी ॥ विचार महुगुलि श्रद्धा महुगुलि शरिरं यायेमाःगु यायी मखु चित्तनं यायेमागु यायी मखु । थथे मयासैलि थमिसं थुगु प्रज्ञापारमिता सीमखु स्वै मखु बोध ज्वी मखु श्वी मखु ॥ थुगु प्रकारं

(२११)

थमिसं थ्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धातै मखु श्रद्धा मतसैलि बोध ज्वी मखु (श्वी मखु) मथुसैलि धर्म भूशयाना धर्म मखनीगु कर्म यायी (पाप) मुनी सकभनं (पाप) मुनी वांलाक (पाप) मुनी ॥ थमिसं थ्व भूशयाना धर्म मखनीगु कर्म याःगुलि (पाप) मुंगुलि सकभनं (पाप) मुंगुलि वांलाक (पाप) मुंगुलि मखुगु ज्ञान वैगु कर्म दयेकै थमिसं थ्व मखुगु ज्ञान वैगु कर्म दयेकैगुलि (पाप) मुंगुलि सकभनं (पाप) मुंगुलि वांलाक पाप मुंगुलि । थ्व प्रज्ञापारमिता कंगु देशना यागु उपदेश ब्यूगु प्रत्याख्यानयायी - आमखं मखु धका गनी थमनं उत्साह यायी मखु वां ब्छै । (आमखं मखु धका) - त च्वकं हालि वां छ्वोया (तोता) प्याहां वनी ॥ हानं हे सुभूते थ्व प्रज्ञापारमिता यात प्रत्याख्यान (आमखं मखु धका गना थमनं उत्साह मयाःगुलि) वां छोया तच्चकं हाःगु लि न्हापा जुया विज्याःपि लिपा जूबि ज्यायीपि आः जुया विज्याना च्वपि बुद्ध भगवान् पिनिगु सर्वज्ञता यात प्रत्याख्यान याःगु जुयी वां छ्वोया तच्चकं हाःगु जुयी ॥ थमिसं थुगु संतान यातनं (थ्वमखुगु शिक्षा विद्या) फूका दाह यायी मे । बुद्धि कम् जुया च्वपि ज्ञान कम् जुया च्वपि पुण्य कम् जुया च्वपि कुशल मूल कम् जुया च्वपि पुद्गलपि श्रद्धामात्र दुपि प्रेम मात्र दैच्वपि प्रसन्न मात्र जुया च्वपि रुचिमात्र दैच्वपि न्हापां जक कर्म याःपि व पाबत्रगु रूप मखुनि पिनि व श्रद्धामात्र दुगु प्रेम मात्र दुगु प्रसन्न मात्र दुगु रुचि मात्र दुगु नं रुचि मज्जीका बी छुते याकाबी लिचीकाबी थुकी सनेमयो धका धयाबी थ्व बुद्ध वचन मखु धका म्हुतुवचनं नं धायी ॥ थुगु प्रकारं थमिसं थुगु

(२१२)

सत्तान यातनं हानीयाना- (प्रज्ञापारमिता याके) छुते याना परसन्तान यातनं हानीयाना छुतेयाना प्रज्ञापारमिता यात (सखु) झूठ धका धायी प्रज्ञापारमितायात झूठा यासैलि सर्वज्ञता यात झूठा याःगु जुयी सर्वज्ञतायात झूठा यासैलि न्हापा जुयावंपि लिपा जूवंपि आजुया चवंपि बुद्धभगवान्पित झूठा याःगु जुयी ॥ थपि बुद्धभगवान्पनिगु थासं पिहां वंपि जुयी । धर्म याके छुते जूपि जुयी संध याके पिने लापि जुयी दै चवकं फुकक सकल प्रकारथा वकक फुकक त्रिरत्न याके पिने लाःपिनिगु भाव जुयी । थमिसं सत्त्व (प्राणि) पिनिगु हित सुख ज्वीगु ज्या त्वालहाना व्यंगुलि तच्चोगु नरके भोगयायेमालीगु कर्म मुनी थमिसं थुजोगु रूपया कर्म दयेकुगुलि न्होने तःगुलि थंगुलि धर्म हानि ज्वीगु कर्म याःगुलि मखुगु ज्ञान बैगु कर्म याःगुलि आपालं सलंसःवर्ष आपालं दुलं दो वर्ष आपालं लखं लख वर्ष आपालं सलंसः कोटि वर्ष आपालं दुलं दो कोटि वर्ष आपालं लखं लख कोटिवर्ष आपालं कोटि नियुत लखं लख वर्ष महातच्चोगु नरके उत्पत्ति जुयी । थपि थुगु तच्चोगु महा नरकं मेगु नरकये वनी । थपि थये ताकालं महानरकं महानरके वंपिनि तेजसं वर्त्तनि (न्हेम्ह श्रीसूर्य लुया उगु अग्नि प्रलय ज्वीगु) उत्पत्ति जुयी । तेज संवर्तनी उत्पत्ति जुसैलि (प्रलय जुसैलि) थमित हानं मेगु लोक धातुस महानरके ववफाये वकं ॥ अपि वहे नरके उत्पत्ति जुयी अन उगु नरके उत्पत्ति जुया अन नं उगु हे समान जुया चवंगु महानरकं महानरके हे वनी ॥ अन नं व महानरके वं पिनि अथ्यहे तेज संवर्तनी उत्पत्ति जुयी । अन नं अथे तेज संवर्तनी उत्पत्ति जुसैलि हानं अनं तोता उगुहे समान जुया चवंगु मेगु लोक धातुवी गुगु

(२१३)

महानरकखः अन वकोफाना छ्वं अन उत्पत्ति जुयी ॥ अपि थयेहे अननं महानरकं महानरके वनी । व अन ताकालं महानरकं महानरके वंपिनि अननं अथेहे तेजसंवर्तनी उत्पत्ति जुयी । अपि अननं अथे तेज संवर्तनी उत्पत्ति जुसैलि अननं तोता वहे न्हापा यागु फुकक नाश मजुनिगु-शेष वाकि वनीगु कर्म याना हानं थ्व हे लोक धातुवी छ्वोयी महानरके उत्पत्ति जुयी । हानं हे थपि महानरके थ्व तःचवोगु महानरकया दुःख भोगयाना चवने माली । हानं गुवले तक्क तेज संवर्तनी मजुल उवले तक्क भोगयाना चवने माली थुगु प्रकारं असंख्य काल तक्क दुःख सीमा-गु कर्म भोग जुयी । थ्व छुया हेतुं धासा । गुगुजा मभिगुखे ल्हाःगुलि-पापं पाप पापं पपा जुया पाप वहे जुया व वं (पुण्यया पुसाहे मदया) जूगु थ्व धका सीकी ॥ आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थये वितियात हे भगवन मनं मभिगु कर्म याना वचनं नं मभिगु कर्मयाना तच्चोगु पंच महापाप कर्मयानाःमुंगु पाप हे प्रतिवर्णिका व (प्रज्ञापारमिता यात श्रद्धा मतसे गुगु यात मखुगु विरोधगु खं प्रचार यागु) पाप ति न्हयायी मखु व समान ज्वीमखुगु जुया चवन । भगवान् आज्ञादयेकल थये हे खः थ्व हे शारिपुत्र थये हे खः थ्व ॥ वया मनं मभिगु कर्म याना वचनं मभिगु कर्म याःना पंच महापाप कर्मयाना मुंगु सकभन मुंगु तच्चकं थुंगु (पापहे) व प्रतिवर्णिका (प्रज्ञापारमिता यात श्रद्धा मतसे गुगुयात मखुगु विरोधगु खं प्रचारयागु) पाप ति न्हयायी मखु व समान ज्वी मखु । (पंच महापाप धंगु मां स्यायेगु १ वी स्यायेगु २ अर्हत्पित स्यायेगु ३ धर्मया संवर्षित फायावीगु ४ बुष्ट चित्तयाना

(२१४)

तथागत पिनिगु शरिरे धाःयाना हिाषकायेगु। श्व पापया सिनहे श्व प्रज्ञापारमितास श्रद्धा मतायागु आदियाना उत्पत्ति जूगु पाप तच्चो
धका सीकी) ॥ सुं गुम्हसें श्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता कना च्वंगु देशनायाना च्वंगु उपदेश विद्या च्वंगु उदेश्य विद्या च्वंगु यात पना
वी (वंधयाये) धका भतीतें वां छ्वयी - छ्वे यानावी तच्चोकं हालाः थुकि न्यने मत्यो धका धायी श्व तथागतयागु वचन मखु
धका वचन ल्हायी हानं मेपि सत्त्वपितनं श्व (ज्ञान) छ्वेलाका वी थमिसं थःगु संतान यातनं फुका परसन्तान यातनं फुकें ॥ थमिसं
थःसंतान यातनं असंख्य भयंकरगु-विषं सहितयाना परसन्तानयात नं असंख्य भयंकरगु विषं सहित याकें थःनं नाश जुया परयातनं
नाशयाना वी । थमं नं गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता मसिया मथुया कर्पितनं अथे हे मसिका वी मथुयीकावी थुकी स्यने मत्यो धक वचन नं
धायी । हे शारिपुत्र थुजोगु रूपि पुद्गलपित जि स्वैगु जकहे मन मडु-थपि नाप च्वनेगु थमित लाभ सत्कारं सत्कारयायेगु स्थान गन
जक दये फे ॥ श्व छुया कारणं धाःसा । हे शारिपुत्र धर्मे द्वेषतें च्वपि श्व पुद्गलपि धका सीकेमाः । हे शारिपुत्र थःगु दोष कर्पित
समेतं किका स्यंकैपि जुयानिति कसम्बक जाति (श्व मभिगु जातिपि पुद्गल धका सीकेमाः । हे शारिपुत्र सये साम्ह स्यंकैगु धाये
जातथे जापि । कृष्णा निर्जातिका हाकुगु जात) जुया च्वपि काल सर्पतथे जाःगु जात जुया च्वपि श्व पुद्गलपि धका सीकेमाः । हे
शारिपुत्र श्व थुजोगु रुप जुया च्वपि पुद्गलपित गुगु (ज्ञान) न्यनेमाः धका मानेयाना तःगुल थुगु (ज्ञान) फुकक श्व पाप कर्मया

(२१५)

कें हे नाश जुयी । हानं हे शारिपुत्र गुम्ह गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमितायात दोष तें हे शारिपुत्र थपि धर्मे दोष तथा च्वपि पुद्गलपि धका
सीकेमाः ॥ ॥ शारिपुत्र वितियात ॥ हे भगवन् छल्योलं थुजोगु रूपयापि महानरके वपि पुद्गल पिनि शारिरया प्रमाण थथे
ज्वी थपाये धिःक ज्वी धका प्रमाण कना मविज्याः । (छाये कना मविज्याःगुथे) ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे शारिपुत्र व
महानरके वपि पुरुषार्थपानगु शरिरया प्रमाणया खं अर्थेत (छ्वीत कने) ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । थुजोगु रूपि पुद्गल पिनिगु
शरिरया प्रमाण फुकक न्यन धासा म्हतुं क्वाःगु हिलहोयी अथवा सिनाहे वनी अथवा सीथे च्वंगु दुःख तच्चोतं क्वातुगु तच्चोतं तच्चोगु
दुःख पिदा जुथी दाह ज्वी अथवा व न्यम्हासत तच्चोगु (शोकया) वानकें तधंगु ज्वले क्वायायी अथवा गना वनी गंसी जुया वनी । थथे मज्जी-
मा । थमिगु शारिरया प्रमाण न्यन धाःसा थुजोगु दोष थुजोगु भय वैगु जुया च्वन उकि थथे मज्जीमा धंगु निर्मिते थमिगु शरिरया प्र-
माण जि सकना ॥ ॥ थथे धका आज्ञा दयेका भगवानं आयुष्मान् शारिपुत्रयात थुमिगु शरिरया प्रमाण थथे च्वनी धका वांलाक
कना मविज्यासौल शारिपुत्र हानं निको स्वको ममं दोहरे त्यहरे याना भगवान् याके प्रार्थना यात ॥ हे भगवन् श्व पुद्गलपिनिगु
शरिरया प्रमाण कना विज्याहुं लिपायापि लोकिपित बांलाक प्रकाश याना केनेत जुयी । श्व वचनं मनं (मखुगु) कर्मयाना (पाप)
मुंगुलि सकभनं मुंगुली बांलाक मुंगुलि व तच्चोगु महानरके थुजोगु आत्माभावया शरिर ज्वीका च्वनी धका आज्ञा दयेका विज्याहुं ॥ ॥

(२१६)

थुलि बित्तिपासें लि भगवानं आज्ञादयेकाविज्यात ॥ हेशारिपुत्र गुगु जा वं वचनं मनंममिगु पापकर्म याःगुलि मुंगुलि सकमने मुंगुलि बांलाक मुंगुलि तच्चोगु महानरके थुजोगु दुःख थुलितकक तांकांलं भोगयाये माली धका जिकनागुख थुकि जक हे लिपायापि लोकिपित बांलाक प्रकाश याना केनागु जुयी । हे शारि पुत्र गुगु जा थ्व दुःखया प्रमाण हे मदुगु आपालं दुःख ज्वोगु व्याख्या यानागु खःथुकि हे भिगु स्वभाव जुया च्वंम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया तच्चोगु मनया बेग दनावै । अले वं थ्व धर्महानी यायोगु कर्मयाके लिचिला पुन्य कर्मजक हे यायी । (छुं) जीविका जुया च्वनेगु या कारणे जकहेसद्धर्म वां व्छै मखु ॥ जिमित नं थुजोगु दुःख मज्जीमा धका अपि उजोगु कर्मयाके लिचिला च्वनी ॥ ॥ थुलि आज्ञाजुसैलि हानं आयुष्मान सुभूति भगवान् याके थये विंतियात ॥ हे भगवान् कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री शरिरया भिगु कर्म वचनया भिगु कर्म मनया भिगु कर्म संयुक्त ज्वीका च्वने माः । थ्व छुया हेतुं धाःसा । गुगु यासे निश्चयनं हे भगवन् थुजोगु मभिगु वचनं याना थुलि तक्क तच्चोगु पापया राशि (दो) उत्पत्ति जुयी । हानं हे भगवान् गुजोगु कर्मयाना थुलि तक्क तच्चोगु पापया राशि उत्पत्ति जुयी । भगवानं आज्ञादयेकल । हे सुभूते थुजोगु रुपं वचनं मभिगु वाक्य लहाना गुलि थुलि तक्कया तःधंगु पापया राशि उत्पत्ति जुयी ॥ हे सुभूते थ्व मोह पुरुषापि (मोह जुया च्वंमि ज्ञान मगाःपि) थन थ्व भिगु वचन लहायोगु धर्म मार्गे प्रव्रज्या यायी (प्रव्रज्यायाना) थमिसं थ्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता यात दोष तयेगु यायी वां छवोयेगु यायी ॥

(२१७)

यात वाधक यासैलि बुद्ध भगवान्पित वाधक यानागु जुयी । बुद्धया बोधियात वाधक यानागुलि न्हापा जुयावंपि लिपा जूवंपि याः जुया च्वंमि बुद्ध भगवान् पिनिगु सर्वज्ञता यात वाधक यानागु जुयी ॥ सर्वज्ञतायात वाधक यासैलि सद्धर्मयात वाधक यानागु जुयी ॥ सद्धर्म यात वाधक जुसैलि तथागत श्रावक संघपित वाधक यानागु जुयी ॥ तथागत श्रावक संघपितनं वाधक जुसैलि थये वया दे च्वं ववो फुक्क सकल प्रकारया दक्क फुक्कं त्रिरत्नयाके पिने लाःम्ह धैगु भावजुयी । अले वं प्रमाण मदेक संख्या मदेक तच्चोकं भयंकरगु पाप कर्म यायोगु अकूशल मूल दयेका काःम्ह जुयी ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसैलि आयुष्मान सुभूति भगवान् याके थये विंतियात ॥ हे भगवन् छु हेतुं छु कारणं गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थ्व प्रज्ञापारमितायात वाधक यायेगु कर्मसं लगे जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री सारया वलं ज्वना तःम्ह जुयी । अथवा मखुगु ज्ञाने वंगुया कर्म थ्व तःधंगु धर्मया ज्ञाने श्रद्धा मंत प्रसन्न मंत ॥ हे सुभूते थ्व (सारं ज्वनातःम्ह अथवा विबेक विचार मदया मखुगु ज्ञाने वंम्ह) थ्व निगु पापया कर्म संयुक्त जुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थ्व प्रज्ञापारमिता यात वाधक यायेगु कर्म मनतै ॥ हानं सेगु हे सुभूते व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री पापमित्रया लहाते लाःम्ह जुयी-१ अथवा थ्व तःधंगु (प्रज्ञापारमिताया) ज्ञाने मवंम्ह जुयी-२ अथवा पंच स्कन्धे जक जुया च्वंम्ह जुयी-३ अथवा थ्व तःधंगु कर्पित हयये याना क्वेतये करपिनगु दोषमाले धका जक जुम्ह जुयी-४ ॥

(२१६)

हे सुभूते श्व प्यंगु स्वभावया कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीपिसं प्रज्ञापारमिता कंगु देशना याःगु उपदेश व्यंगुली बाधक यायेगु चिते
तैपि जुयी ॥ थुलि ॥ ॥ आर्य अष्टसहसिका प्रज्ञापारमिता या नरक परिवर्त न्हे गुगु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ विशुद्धि परिवर्त अष्टमः ॥

(थनलि प्रज्ञापारमिताया चर्या यायीपनिगु मयायी पनिगु हेतु कारण आज्ञा दयेका विज्याये धुंकुसेलि हानं संसारया स्वभाव धाथे
यागु विचारं निस्वभाव धका आज्ञा जुया विज्याःगु न्यागुगु ज्ञान च्यागुगु शिक्षा) ॥ ॥ थनलि हानं आण्यमान सुभूतिं भग-
वान् याके थथे विनित्यात ॥ हे भगवन् (ज्ञान)-वालाक युक्तमजुम्ह कुशल मूल मस्युम्ह पाप मित्रया लहाःती लाःम्हसे श्व प्रज्ञा-
पारमिता वालाक थवीकेत तच्चोक याकुया चवन ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । थथे हे खः श्व हेसुभूते थथे हे खः श्व ॥ हे
सुभूते वालाक (ज्ञान) मथुम्हसे कुशल मूल कम् जुया च्वम्हसे (थुगु ज्ञान) माःगु धका मस्युम्हसे भतिचाजक न्यना तःम्हसे प्रज्ञा-
हीन जुया च्वम्हसे पापमित्रं पनातःम्हसे न्यना मतम्ह न्यना स्वै मखुगु स्वभाव जुया च्वम्हसे भिगु कर्म संयुक्त मजुम्हसे श्व प्रज्ञा-
पारमिता ज्ञान थवीका मोक्ष ज्वी धैगु तापाना हे चवन ॥ ॥ सुभूतिं विनित्यात । हे भगवन् थथे प्रज्ञापारमिता ज्ञान थवीका

(२१६)

मोक्ष ज्वी धैगु तापाना च्वंगु गुलित गम्भीरगु (गुलित अन्त मदुगु) जुया चवन ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ हे सुभूते
रूप चिनातःगु (कुना तःगु) मदु फेनेमाःगु (तोतके माःगु) मदु । श्व छुया हेतुं धासा । रूपया स्वभाव मदुया निति (शून्यजुया निति) ।
हे भगवन् रूप चिना तःगु नं मखु फेनेमाःगु नं मखु । (चिनातःगुहे मदु गुलि फेनेगु धैगु छुदै अर्थात् स्वीतं षड्गती कुना तःगु
हे मदु हानं उकि फेनेगु तोतकेगु मोक्ष ज्वीगु धैगु गन दै) । थुगु हे प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान नं हे सुभूते चिना तःगु नं
मदु फेने माःगु नं मदु ॥ श्व छुया हेतुं धासा । विज्ञानया स्वभाव मदुया निति हे सुभूते विज्ञान चिना तःगु नं फेने माःगु नं मदु
हे सुभूते रूप आदि-न्हापां निसै चिना तःगु नं मदु फेनेमाःगु नं मदु (अर्थात् बन्धने तैतःगु मदु मोक्ष ज्वीमाःगु नं मदु) श्व छुया हेतुं
धासा । हे सुभूते रूपया आदि न्हापां निसै हे स्वभाव मदुगु (शून्यगु) जूयानिति हे सुभूते रूप लिपा तक्क बन्धने तैगु नं दैमखु मोक्ष
ज्वीमा धैगु नं दैमखु ॥ श्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते रूपया लिपातक्क हे स्वभाव दैमखुगु जूयानिति । (शून्य जुया निति) हे सुभूते
आःउत्पत्ति जुया च्वंगु रूपनं बन्धने तैतःगु नं मदु मोक्ष ज्वीमागु नं मदु ॥ श्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते आःउत्पत्ति जुया च्वंगु
रूपया नं स्वभाव मदुगु जूयानिति ॥ हे सुभूते थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान आदि न्हापांनिमे बन्धने तैतःगु नं मदु
मोक्ष ज्वीमागु नं मदु ॥ श्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते विज्ञानया आदि न्हापांनिसै हे स्वभाव मदुगु जूयानिति । हे सुभूते विज्ञान

(२२०)

लिपातकं वन्धने तै तःगुनं दैमखु मोक्षज्जीमाःधैगुनं दैमखु । थ्व छुया हेतुं धासा । हे सुभूते विज्ञानया लिपातकं स्वभाव दैमखु गु
जुयानिति ॥ हे सुभूते आःउत्पात्त जुया च्वंगु विज्ञाननं वन्धने तैतःगुनं मदु मोक्ष ज्जीमाःगुनं मदु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे
सुभूते आःउत्पात्त जुया च्वंगु विज्ञानया नं स्वभाव मदु गुजुया निति ॥ ॥ सुभूति विवितयात । सीके थाकु हे भगवान् प्रज्ञा-
पारमिता । अत्यन्त सीके थाकु हे भगवान् प्रज्ञापारमिता । वांलाक च्या मयापि कुशलमूल पिना मतःपि पापमित्रया ल्हाति लापि
मारया वशे वंपि अलासपि वीर्य कर्मापि स्मृति लोमपि ज्ञान कर्मापि (सीके थाकु) ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थथे हेखः
थ्व हे सुभूते थथेहे खः थ्व ॥ सीके थाकु हे सुभूते प्रज्ञापारमिता अत्यन्त सीके थाकु हे सुभूते प्रज्ञापारमिता । वांलाक (पुण्य)
संयुक्त मज्जुपि कुशलमूल पिना मतःपि पापमित्रया ल्हाते लाःपि मारया वशे वंपि अलासपि वीर्य कर्मापि स्मृति लोमपि ज्ञान कर्मा
पि (सीके थाकु) ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते गुगु रूपया विशुद्धि रूप (निस्वभाव शून्यखः) थ्व फलया विशुद्धि (श्रोत आपात
फल सकृदागामफल अनागामफल अर्हत्फल आदि दक्क फलनं रूप विशुद्धि थ्ये निस्वभाव शून्य) खः । गुगु फलया विशुद्धि व
रूप विशुद्धि खः । थथे निश्चयनं हे सुभूते रूप विशुद्धि व फल विशुद्धि निगु मखु निगुया अधिकार मखु (निगुया थिति मखु)
भिन्न ज्जीमखु (नेगु छगु धंगु ज्जीमखु) छिन्न ज्जीमखु (मेगु छखे धंगु ज्जीमखु) । थथे हे हे सुभूते फल विशुद्धि याकें रूप विशुद्धि

(२२१)

रूप विशुद्धि याकें फल विशुद्धि (अर्थात् निगुलि शून्य) ॥ थुगु हे प्रकारं हे सुभूते गुगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानया विशुद्धि व
फल विशुद्धि खः गुगु फलया विशुद्धि व विज्ञानया विशुद्धि खः । थथे निश्चयनं हे सुभूते विज्ञानया विशुद्धि व फलया विशुद्धि निगु
मखु निगुया थिति मखु ॥ थथे हे हे सुभूते फल विशुद्धि याकें विज्ञान विशुद्धि विज्ञान विशुद्धि याकें फल विशुद्धि ॥ हानं मेगु हे सुभूते
गुगु रूपया विशुद्धि व सर्वज्ञता विशुद्धि खः गुगु सर्वज्ञताया विशुद्धि व रूप विशुद्धि खः थथे निश्चयनं हे सुभूते रूप विशुद्धि व सर्व-
ज्ञता विशुद्धि निगु मखु निगुया थिति मखु भिन्न ज्जीमखु छिन्न ज्जीमखु ॥ थथे हे हे सुभूते सर्वज्ञता विशुद्धि याकें रूप विशुद्धि रूप
विशुद्धि याकें सर्वज्ञता विशुद्धि ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते गुगु वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानया विशुद्धि व सर्वज्ञता विशुद्धि खः गुगु
सर्वज्ञताया विशुद्धि व विज्ञानया विशुद्धि खः थथे निश्चयनं हे सुभूते विज्ञान विशुद्धि व सर्वज्ञता विशुद्धि निगु मखु निगुया थिति
मखु भिन्न ज्जीगु छिन्न ज्जीगु मखु थथे हे सुभूते सर्वज्ञता विशुद्धि याकें विज्ञान विशुद्धि विज्ञान विशुद्धि याकें सर्वज्ञता विशुद्धि ॥ ॥
थनील आयुष्मान शारिपुत्रं भगवान् याके थथे विवितयात् । गम्भीर (अन्तमदुगु शून्यगु) हे भगवान् प्रज्ञापारमिता ॥ १ ॥ भगवान्
आज्ञा दयेकल । विशुद्ध (निस्वभाव शून्यगु) ज्युयानिति हे शारिपुत्र ॥ २ ॥ (शारिपुत्र) धाल । तेज दयेकैगु हे भगवान् थ्व प्रज्ञा-
पारमिता ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । विशुद्ध ज्युयानिति हे शारिपुत्र ॥ ३ ॥ (शारिपुत्र) धाल । प्रकाशयाथीगु हे भगवान् प्रज्ञापारमिता

(२२२)

वगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति हे शारिपुत्र ॥ ४ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । सीध (संग) मदुगु हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता
भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति शारिपुत्र ॥ ५ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । संक्लेश (दुःख) मदुगु हे भगवन् थ्व प्रज्ञापार-
मिता ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति शारिपुत्र ॥ ६ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । लायेगु धैगु मदुगु समय (काल) मदुगु हे
भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति हे शारिपुत्र ॥ ७ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । सिद्ध जुया व
च्वंगु मदुगु हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति हे शारिपुत्र ॥ ८ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । काम
धातु रुप धातु आरुप्य धातु भुवने गनं हे मदुगु हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता । भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूया निति हे शारि-
पुत्र ॥ ९ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । सीमखु बांलाक सीमखु हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमित ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति
हे शारिपुत्र ॥ (शारिपुत्रं) धाल । हानं हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता छाये सीमखु बांलाक सीमखु ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । रुप हे
हे शारिपुत्र प्रज्ञापारमित । सीमखु बांलाक सीमखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । विशुद्ध जूयानिति हे शारिपुत्र । थथे हे वेदना संज्ञा
संस्कार विज्ञान हे हे शारिपुत्र प्रज्ञापारमिता सीमखु बांलाक सीमखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा । विशुद्ध जूया निति हे शारिपुत्र ॥ शारि-
पुत्रं धाल । हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता सर्वज्ञता यात अपकार (स्थकैगून) यायी मयु । उपकारनं पायी मयु । भगवानं आज्ञा

(२२३)

दयेकल विशुद्ध जूयानिति हे शारिपुत्र ॥ (शारिपुत्रं) धाल हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता संसारया दक्क पदार्थ छुंहे ज्वनीनं मखु
तोतैनं मखु । भगवानं आज्ञा दयेकल । विशुद्ध जूयानिति हे शारिपुत्र ॥ ॥ थनील हानं आयुष्मान सुभूति भगवान् याके थथे
बितयात । आत्मा विशुद्धियाके हे भगवन् रुप विशुद्धिखः ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । अत्यन्त विशुद्ध जूया निति हे सुभूते
(सुभूति) धाल । आत्मा विशुद्धियाके हे भगवन् वेदना संज्ञा संस्कार विशुद्धिखः । आत्मा विशुद्धियाके हे हे भगवन् विज्ञानं विशुद्धि
खः । भगवानं आज्ञा दयेकल । अत्यन्त विशुद्ध जूया निति हे सुभूते ॥ (सुभूति) धाल । आत्मा विशुद्धियाके हे भगवन् फल विशुद्धि
खः । भगवानं आज्ञा दयेकल । अत्यन्त विशुद्ध जूया निति हे सुभूते ॥ (सुभूती) धाल । आत्मा विशुद्धियाके हे भगवन् सर्वज्ञताया
विशुद्धिखः ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । अत्यन्त विशुद्ध जूया निति हे सुभूते ॥ ॥ (सुभूति) धाल । आत्माया विशुद्धियाके हे भग-
वन् लायेगु धैगु मदुगु समय-काल मदुगु खः । भगवानं आज्ञा दयेकल । अत्यन्त विशुद्ध जूयानिति हे सुभूते ॥ ॥ (सुभूति)
धाल आत्मा पर्यन्त मदुगुलि हे भगवन् रुप या पर्यन्त मदु । (सुभूति) धाल ॥ आत्माया पर्यन्त मदुगुलि हे भगवन् वेदना संज्ञा संस्कार
विज्ञानया पर्यन्त मदु ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । अत्यन्तावशुद्ध जूयानिति हे सुभूते ॥ (सुभूति) धाल । हे भगवन् गुम्ह
दोधसत्त्व महासत्त्व थ्व थथे जुया च्वंगु धका थुयी उम्हासया प्रज्ञापारमिता वहे थःहे जुयी । अर्थात् थःहे प्रज्ञापारमिता जुया

(२२४)

चवंगु - खनी । भगवानं आज्ञादयेकल । अत्यन्त बिशुद्ध जूयानिति हे सुभूते ॥ ॥ आयुष्मान् सुभूति बितियात । हानं हे भगवान्
 थव प्रज्ञापारमिता तथुदयागु तीरे (वारी) न उखेयागु तीरे (पारी) न निगुया दथ्वी (न वारी मंसारे न संसारया पारी-निर्वाणे न
 थ्वानिगुया विचे) गनं छुवे अलग चवना चवंगुखः ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । अत्यन्त बिशुद्ध जूया निति हे सुभूते ॥ ॥ आयुष्मान्
 सुभूति धाल । हे भगवन् थथे जुया चवंगु धका जक बिचार याना उकी मन तथा चवन धासा उम्ह बोधिसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमिता
 तोत प्रज्ञापारमिता तापाकं अर्थति प्रज्ञापारमिता धैगु थन्योगु थुगु किसिमगु धका मनं कल्पना जकहे याना चवने मज्जु धैगु-भाव ॥ ॥
 भगवानं आज्ञादये कल । साधु साधु हे सुभूते । थथे हे खः थव हे सुभूते थथे हे खः थव ॥ थव छुया हेतुं धासा । हे सुभूते नांया
 कल्पना याकें जकनं संग (राग-मन व्वंगु जुयी निर्मत्त जक दुगु याकेंन संग राग-मन व्वंगु) जुयी सब शून्य-मम ज्ञानगु चित्त मयाः निगु
 जूयानिति ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान याके थथे बितियात । आश्चर्यखः हे भगवन् थुलि तवकं थव
 प्रज्ञापारमिता बालाक कना बिज्याःगु (चित्त) थोरं चवंगु थुजोगुलीहे छःपिसं थुकी संगदु (रागदु मनव्वंगुदु) धका अज्ञा दयेका
 विज्यात ॥ ॥ थुलि धासेलि आयुष्मान् शारिपुत्र आयुष्मान् सुभूति याके थथे न्यन । हे आयुष्मान् सुभूते व-संग धैगु गुगु
 उवीथे ॥ ॥ सुभूति धाल । हे आयुष्मान् शारिपुत्र रूप शून्यखः धका (मतीतै) चवनेगु थव संगखः थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार

(२२५)

विज्ञान हे आयुष्मान् शारिपुत्र शून्य खः धका (मतीतै) चवनेगु थव संग खः ॥ जुया वने धुंकुगु संसार जुया वने धुकुगु संसार धका
 मनं खना चवनेगु संगखः मबोनिगु संसार मबोनिगु संसार धका मनं खना चवनेगु संगखः । आःजूयां चवंगु संसार आःजूया
 चवंगु संसार धका मनं खना चवनेगु संग खः । बोधिसत्व यानया पुद्गल न्हापां धर्मे चित्त उत्पत्ति जुसे निसैया (जितः) थुलि
 पुण्यफल लायी धका मतीतै चवनेगु संग खः ॥ ॥ थुलि धासेलि शकदेव राज इद्र आयुष्मान् सुभूतियाके थुलि प्रश्नयाना
 न्यन । हे आर्य सुभूते । गुगु प्रकारं व संग धैगु (सीकेमाः) ॥ ॥ सुभूति धाल । हे कौशिक यदि वं थव बोधिचित्त धका सियो
 (मनं खनी) थव न्हापांयागु बोधिचित्त थव अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि स जि परिणामना याये धका परिणामना यायी (अर्थात् उकि हे
 चित्त दिना मुक्क - उकि हे जक मन तथा परिणामना यायी) थुजोगु चितयात संग धका धायी ॥ ॥ व महायाने चवम्ह कुल
 पुत्र धथवा कुल पुत्री चितया स्वभावं अर्थात् संसार दक्वहे चित्त छगु जक धैगुया ज्ञानं पुण्य फल वीगु परिणामना याये धैगु दैसखु ।
 वीगु वीम्ह कायीम्ह थव स्वम्ह हे मदु । स्वम्ह मनं मखंसं स्वम्हं छम्ह छगु धैगु ज्ञानं स्वप्नामात्रया भावना यायेमाः धैगु
 भाव ॥ अथेया निति हे कौशिक परयात ज्ञान केनीम्हसें कायेकं म्हसें उज्ज्वल याकें म्हसें हर्षमान याकें म्हसें अनुत्तर सम्यक्सम्बो-
 धिस धाथे यागु—सत्यगु वयनेमाः कायेकंमाः उज्ज्वल याकेमाः हर्षमान याकेमाः ॥ थथे वुद्धया आज्ञायें (सत्यगु ज्ञान) कायेकं

(२२६)

म्हसे थथे कायेकेसा: थुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया थनं नाश ज्यो मखु उम्हासया थव दक्क संगया (राग -मन वैगुया) च्वका मदया वनी ॥ थुलि धासेलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात साधुकार (धन्यवाद) विल । साधु साधु हे सुभूते । गुगु छं वोधिसत्व महासत्त्वपित थव संगया च्वका थुयीकाकिल थुलिया निति हे सुभूते छंत जि मेगुनं सूचयमसं सूक्ष्मगु- दूने दुने यागु संग कने थव छं न्यो साधु छं बांलाक मनेती ॥ थुलि आज्ञा दकुयेसेलि । साधु हे भगवन धका आयुष्मान् सुभूति भगवान् यागु वचन (एक चितयाना न्यना च्वन ॥ ॥ भगवानं थथे आज्ञा दयेकल ॥ थन हे सुभूते थुम्हा दुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं तथागत अर्हत सम्य-क्सम्बुद्धयात निमित्त याकें मतीतें मखु । अर्थात् जि जित: थथे ज्योमा अथे ज्योमा धैगु मती तथा निमित्तयाना भावया थो मखु । हानं गथे धासा । हे सुभूते गुलितक्क निमित्त दया च्वनी उलितक्क हे संग ख: । थव छुया हेतुं धा:सा । हे सुभूते निमित्त याकें हे संग जुयी । थथे निश्चयनं वं न्हापा जुया विज्या:पि लिपाजुया विज्यापि आ:जुया विज्याना च्वपि बुद्ध भगवान् पित्तगु गुगु दोष मदुगु धर्म ख: उगु धर्मस हर्षमान यायी थथे हर्षमान याना व हर्षमान यानागु याकें दुगु कुशल मूल अनुतर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना याये धका परिणामना यायी ॥ (धर्मया थुजोगु तत्व धका निश्चय याना थुयीका यायेगु यात निमित्त धायी मखु संग धायी मखु मन व्वेकुसां मव्वेकुगु जुयी) गुगुजा हानं हे सुभूते धर्म धैगुहे न न्हापा जुया वने धुंकुगु दुगु ख: न लिपा जूवैगु दुगु ख:

(२२७)

न आजुया च्वंगु दुगु ख: । गुगुजा न्हापा जुया वंगु मदुगु लिपा जूवैगु मदुगु आ:जुया च्वंगु मदुगु धैगु जुयी अनं स्वंगु कालेसंतं (धर्मया) लं हे दुगु मखु, धैगु जुयी गुगुजा (धर्मया) लं हे दुगु मखु धैगु जुयी गुगुजा (धर्मया) लं हे मदु अन परिणामना याये फेमखु निमित्त याये फेमखु स्वैगु न्यनेगु नतुनेगु रस कायेगु सीकेगु आदि आलम्बण याना (मन व्वेके) धैगु हे दैगु मखु ॥ ॥ सुभूति धाल । अनन्त हे भगवन् धर्मया स्वभाव ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । (पाप अकुशल पदार्थ याकें) छवेगु जुया निति हे सुभूते ॥ ॥ (सुभूति) धाल । प्रकृति (स्वभाव) अनन्त हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । प्रकृति (स्वभाव) शुद्ध-निर्दोषगु जूया निति । हे सुभूते प्रकृति (दक्क पाप अकुशल पदार्थ याकें) छवे जुया निति प्रकृति अनन्त प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ सुभूति धाल । प्रकृति छवे-अलग्-छुत्ता हे भगवन् प्रज्ञापारमिता नमस्कार याये हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । संसारया दक्क पदार्थ यानं हे सुभूते प्रकृति (स्वभाव) (दक्क पाप अकुशल पदार्थ याकें) छवे- (छुकिनं मथ्यू अर्थात् शून्यख:) गुगुजा संसारया दक्क पदार्थया प्रकृति (दक्क पाप अकुशल पदार्थ याकें) छवे (छुकिनं मथ्यू शून्यगुख:) व हे प्रज्ञापारमिता । थव छुया हेतुं धासा । थथे निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ छुंहे सुनानं हे दयेकात:गु दुगु मखु (दक्क मायो पम स्वपोपन मात्र सर्वहे शून्य) धका तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध थुयीका बिज्यात ॥ ॥ सुभूति धाल । थथे या

(२२८)

निति हे भगवन् तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धं परमार्थ (तत्त्वया विचारं) संसारया पदार्थ छुंहे थुया विज्याःगु सिया विज्याःगु महु ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थये हे खः हे सुभूते संसारया प्रकृति (स्वभाव गुगु रूप खः) व किंचित् छुंहे महुगु खः । गुगु हानं छुंहे महुगु प्रकृति (संसारया स्वभाव खः) वहे संसारया प्रकृति (रूप आदि दुगु खः) रूप दुगुनं रूप महुगु शून्यगुनं छुंहे लक्षण छुंहे रूप जुया निति (धार्थे यागु विचारं) संसारया रूप लक्षण छुंहे महु-निस्वभाव सर्व शून्य धैगु जुयी ॥ थयेया निति हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धं संसारया पदार्थ छुंहे मस्य (छुंहे मखं सिकेगु खंकेगु धैगु हे छुंहे महुगु जुया निति) ॥ थव छुया हेतुं धाःसा हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थया निगु प्रकृति-निगु स्वभाव महु (रूप धैगुयानं शून्य धैगुयानं) छुंहे प्रकृति छुंहे स्वभाव ॥ हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ निगु निगु धैगु महु छुंहे छधी जक हे खः ॥ सुभूते संसारया दक्क पदार्थया गुगु प्रकृति खः व प्रकृति मखु गुगु प्रकृति मखुगु खः हानं व हे प्रकृति । थुगु प्रकारं (प्रज्ञापारमिता धैम्ह थःहेखः धैगु ज्ञानं) दक्क संग (मन ब्वैगु) या चक्का तोतुगु जुयी ॥ ॥ सुभूति धाल । अनन्त हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । आकाश अनन्त जुया निति हे सुभूते अनन्त प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ सुभूति धाल । थुयीके थाकुं हे भगवन् प्रज्ञापारमिता (मनहे ब्वेके मज्जुगु श्दीकैम्ह श्वीकेगु हे देके मज्जुगुया ज्ञानं) ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थये हे निश्चयनं हे

(२२९)

सुभूते सुनानं छुंहे सियीमखु छुंहे खनी मखु (संसारया स्वभाव धैगु छुंहे महुगु जुयानिति) । (सुभूति) धाल चिन्तना या येगु हे महुगु हे भनवन् प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थये हे खः हे सुभूते प्रज्ञापारमिता न चित्तं सीके फेगु-खंके फेगु खः न चित्त वने फुगु थायेखः । अर्थात् संसारया न्ह्याथे जागु पदार्थे न्ह्याथे जागु थान्नेन मन ब्वया थयंक वने मफुगु थाये गनं हे बुगु मखु चित्त (मन) यात छु पदार्थ हे कुन्नेगु पनेगु शक्तिमहु तर प्रज्ञापारमिताले वनेत चित्तयात पना तःगुदु चित्त मन ब्वया मात्र नं हे द्वाहां वने फुगु थाये मखु सुनानं छुंहे सियीमखु छुंहे खनी मखु धैगु भाव ॥ ॥ सुभूति-धाल । सुनानं हे दयेका मतःगु प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । न्हापालाक-दयेकुम्ह धैगु हे महुया निति हे सुभूते दयेका मतःगु प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ अथेया निति हे भगवन् बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास गथे चर्या यायेमाः ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । हे सुभूते यदि बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्या याता रूपे चर्यायायी मखु (रूप दुगु हे खः धका खनी मखु) वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थये हे यदि वं वेदनास चर्या यायी मखु संज्ञास चर्या यायी मखु संस्कारे चर्या यायी मखु यदि वं विज्ञानेनं दुधका : चर्या यायी मखु वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ यदि वं रूप अनित्य धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ थये हे वेदना संज्ञा संस्कार यदि बोधिज्ञान अनित्य धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । यदि

(२३०)

वं रूप शून्य धका चर्या मयात धासा प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार यदि विज्ञान वं शून्य धका चर्या मयात धासा प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । यदि वं रूप धैगु दुगु मखु अथवा धार्थे हे वैचवंगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । अर्थात् रूप धार्थे हे वैचवंगु मखु शून्यगु धका अथवा रूप धैगु हे धार्थे हे दुगु धका चर्या याये मज्जू दु धैगु नं व मदु धैगु नं वहे हे धैगु ज्ञान काये माः धैगु भाव । गुगु हानं रूप धैगु दुगु नं मखु (शून्य) हानं रूप धैगु दनं दु । गुगु मदु धैगु नं दु धैगु नं वहे धका धायी व रूप खैमखु । यथे वेदना संज्ञा संस्कार यदि वं विज्ञान दुगु शून्यगु अथवा धार्थे हे वै चवंगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । गुगु विज्ञान धैगु दुगु नं मखु (शून्य) हानं विज्ञान दनं दु । मदु धैगु नं दु धैगु वहे धका धायी व विज्ञान खैमखु । यथे -मदुगु अथवा दुगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ ॥ थाल आज्ञा दयेकुसैलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे विंतियात । अर्थात् हे भगवन् यथे दक्क थुगु प्रकारं बोधिसत्त्व महासत्त्व पिनि संग दुगु (राग मन व्वैगु दुगु) संग मदुगु (राग मन व्वैगु मदुगु) आज्ञा दयेका विज्यात ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेका विज्यात । हे सुभूते गुम्हसे रूप संग दुगु-धार्थे रूप हे दुगु धका वा संग मदुगु-शून्यगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान हे सुभूते संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या

(२३१)

यायी ॥ चक्षु (मिखा) संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थुगु प्रकारं मन संस्पर्शजा वेदना तक्क संग दुगु वा मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । पृथ्वी धातु संग दुगु वा मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । विज्ञान धातु तक्क संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । दान पारमिता संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थुगु प्रकारं शील पारमिता धान्त पारमिता वीर्य पारमिता ध्यान पारमिता प्रज्ञापारमिता संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयायी वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थुगु प्रकारं स्वीन्हेगु बोधिसत्त्व धर्म जिगु बल प्यंगु वैशारध्य प्यंगु प्रतिसंबत् जिघ्यासु आबोणिक बुद्ध धर्म संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ श्रोत आपत्ति फले संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थुगु प्रकारं सकृदागामि फल अना गामि फल अर्हत्त्व संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । प्रत्येक बुद्ध संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । बुद्धत्व संग दुगु वा मदुगु धका चर्या मयातसा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ हे सुभूते सर्वज्ञता संग दुगु वा संग मदुगु धका चर्या मयात धासा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । हे सुभूते यथे चर्या यात धासा बोधिसत्त्व महासत्त्व रूपे संग उत्पत्ति यायी मखु न वेदनास न संज्ञास

(२३२)

न संस्कार न विज्ञाने संग उत्पत्तयायी । न चक्षु (मिखा) संग उत्पत्ति यायी न सत संस्पर्शजा वेदनास तक्क संग उत्पत्ति यायी ।
न पृथ्वी धात्वी संग उत्पत्ति यायी न विज्ञान धात्वी तक्कसंग उत्पत्ति यायी । न दानपारमितास संग उत्पत्ति यायी न शील पारमितास
न ज्ञान्ति पारमितास नवीर्य पारमितास ध्यान पारमितास न प्रज्ञापारमितास संग उत्पत्ति यायी ॥ न बोधि पक्ष धर्मे न बल न वैशारदये
न प्रति संवदे न ज्ञिच्यागु आर्धेणक बुद्ध धर्मे संग उत्पत्ति यायी ॥ न श्रोत आपत्ति फले संग उत्पत्ति यायी न सकृदा गार्मि फले
न अनागमि फले न अर्हत्वे संग उत्पत्ति यायी । न प्रत्येक बुद्ध त्वे संग उत्पत्ति यायी । न बुद्धत्वे संग उत्पत्ति यायी । सर्वज्ञ
तास न संग उत्पत्ति यायी मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ हे सुभूते सर्वज्ञता ध्यागु छुकिं-मलागु (सथ्यगु) कुना तःगुं मखुगु
तोता तःगुं मखुगुसीका श्वीका पारयाना वने मफुगु जुया च्वन । थथे हे सुभूते दक्क संग लंघना यायेत बोधिसत्व महासत्त्वापसं
प्रज्ञापारमितास चर्या याये माल ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ आश्चर्य हे भगवन् । गुलित गम्भीरगु (गुलित अनन्त) जुया च्वंगु
धाये श्व प्रज्ञापारमिता धंगु संसारया पदार्थ गुगु श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्यावध-देशना यासां फुके मफु देशना मयासां फुना मवं
देशना यासा वन्हेमज्जू देशना मयासां व हे मजू ॥ अर्थात् इकिधिक हे मसनिगु आवकार जुया च्वंगु ॥ ॥ थूल धासेलि
भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । साधु साधु हे सुभूते । थथे ख श्व हे सुभूते थथे हे खःश्व । श्व गथे धाःसा

(२३३)

निश्चय न हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धं गुलित थःगुज्जू दत्त उलितक्क च्वना आकाशयागु वयान याना च्वनी आकाश
वहे ज्वीनं मखु वयान मयासां घटे ज्वीनं मखु ॥ श्व गथे धासा निश्चयनं हे सुभूते भाया पुरुष धैम्ह (इन्द्र जाल याना दुम्ह पुरुष) यात
वयान याःसां लये तायी मखु वयान मयात धासां तंचायीनं मखु । थथे हे संतुं हे सुभूते संसारया पदार्थया स्वभाव (गुगु तथता)
धंगु खः देशना यासां उलिहे संतुं खः देशना मयासां उलिहे संतुं खः । अर्थात् गुगु तथता धर्म धातुया सत्य काल धंगु दुगु मखु
न्ह्यावलें छगु हे अवस्था उन्नति अवनति हिली धंगु दुगु मखु ॥ ॥ स्थविर सुभूति धाल ॥ दुक्कर चर्यायाःम्ह खः हे भगवन्
गुम्ह बोधिसत्व महासत्व अंत मदेगु प्रज्ञापारमितास चर्या याना प्रज्ञापारमितास भावना याना दुःख तायी मखु (जि) तःधम्ह धका
जुयी मखु प्रज्ञापारमिताया-चर्या यानानं च्वनी लिचिली मखु । आकाश-शून्य सर्व व्यापकया भावना श्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापार-
मिताया भावना । हे भगवन् गुम्ह २ बोधिसत्व महासत्त्वापसं श्व (प्रज्ञापारमिताया) कवचंती थमित नमस्कार यायेमाः ॥ श्व छुया
हेतुं धाःसा ॥ गुम्हसे सत्वया निमित्ते श्व-प्रज्ञापारमिताया कवचंती श्व हे भगवन् आकाशया कवचं तियेगु इच्छा याःम्ह जुयी । तः
धंगु कवचं त्थम्ह हे भगवन् श्व (बोधिसत्व महासत्व) शूरास्हे हे भगवन् श्व बोधिसत्व महासत्व । गुम्हसे आकाश समानपि (सर्व
व्यापकपि) सत्त्वपि धर्म धातु समानपि सत्त्वपिनिगु निमित्ते प्रज्ञापारमिता-कवचं तीगु इच्छा याःम्ह अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि दांलाक

(२३४)

थुयेकेगु इच्छां याम्हं गुम्ह व हे भगवन् प्राकाश मदवेकेगु इच्छायाःम्ह व हे भगवन् प्राकाश एवे वां डोयेगु इच्छायाःम्ह महावीर्यपार-
मिताया कवचं त्पूम्ह व हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्व जुयी ॥ ॥ थुलि सुभूति धावले मेम्ह छम्ह भिक्षु गन भगवान्
विज्याना च्वन अन ल्हाःसिपति ज्वरे बाना प्रज्ञापारमिता भगवान् याके थुलि बिति यात ॥ हे भगवन् जि प्रज्ञापारमिता यात नम-
स्कार याये ॥ थथे निश्चयनं हे भगवन् प्रज्ञापारमिता धेगु संसारया छुंहे उत्पति यायीगुं मखु छुंहे पदार्थ मदका छोरियगुं मखु ॥ ॥
थनलि शक्र देवराज इन्द्रं आयुष्मान सुभूति याके थुलि विन्ति यात ॥ हे आर्य सुभूते ॥ गुम्हसें थ्व प्रज्ञापारमितास योग यायी
वं गन योग यायीले ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ हे कौशिक गुम्हसें प्रज्ञापारमितास योग यायी वं आकाशे योग यायी ॥ हे कौशिक शुन्य
सर्व व्यापकया प्रकाशे वं योग यायी ॥ गुम्हसें प्रज्ञापारमितास सेनेमाः योग यायेमाः धका माने बायी ॥ ॥ थुलि धासेलि
शक्रदेव राज इन्द्रं भगवान् याके थथे प्रार्थना यात ॥ भ्राजा दयेका विज्याहू हे भगवन् गुम्ह कुल पुत्र अथवा कुलपुत्रीं थ्व प्रज्ञापार-
मिता धारण थयी वैतलि रक्षा वरण गुप्ति याये (रक्षा चक्रं रक्षा याना वी) ॥ ॥ थुलि धाःवले आयुष्मान सुभूति शक्रदेव राज
इन्द्र यात थथे जबाफ बिल ॥ हे कौशिक गुग्गु संसारया पदार्थ यात रक्षा चक्रं रक्षा यायेगु ॥ छं थ्व संसारया पदार्थ खंला ॥ ॥
इन्द्रं धाल ॥ मखनां हे आर्य सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ हे कौशिक यदि बोधिसत्व महासत्त्वं गथे केना विज्याःगु - कना

(२३५)

विज्याःगुलः अथे हे प्रज्ञापारमितास च्वन धाःसा वैत थ्व हे रक्षा चक्रं रक्षायाःगुजुयी ॥ हानं थ्व प्रज्ञापारमिता याके छे मेम्ह
-- प्रज्ञापारमिता मदुम्ह जुल धाःसा चक्र स्वया जूपि चुकंलाः जूपि मनुष्य वा अमनुष्य गणपिसं उम्हासगु चूक ल्वीकं ॥ हानं हे
कौशिक प्रज्ञापारमितास - चर्यायाःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयात गुम्हसें रक्षा चक्रं रक्षायाना वी धका चित्तं मानेयायी वं प्राका
शयात रक्षाचक्रं रक्षायाये धका मतीं चिन्तना गुम्ह जुयी ॥ थ्वछंगथे माने याना हे कौशिक थ्वयाः शब्द बोगु (शोःगु शब्द)
यात छं रक्षा चक्रं रक्षायायेगु समर्थ दुला ॥ ॥ इन्द्रं धाल मफु हे आर्य सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ थथे हे हे कौ
शिक बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायाना उकि च्वना थ्वोःगु सः थें जाःगु दक्क संसारया पदार्थ धका थुयी ॥ अथे धकाः नंबैत
मानेयायी मखु खनी मखु सीमखु बांलाक सीमखु ॥ थ्व संसारया पदार्थ दुगु मखु खनीगु मखु बांलाक दुगु मखु लायेगु दुगुमखुगु धका
खनी ॥ यादवं थथे खन धासा प्रज्ञापारमितास चर्यायायी ॥ ॥ थनलि उगु बलतस बुद्धया अनुभावं त्रिसाहस्र महासाहस्र लोकधातुस
गुलि चतुर्महाराज गणपि दु थ्व सकल देवराज इन्द्र गणपि सकल महाब्रम्हागणपि सहापति ब्रम्हा साहितं थपि सकल गन भग
वान् विज्याना च्वंगुलः अन थ्यंकः वल ॥ अन थ्यंकः वया न्ह्योने वना भगवान् यागु चरणकमल तिगुलिसं थःपनिगु शिरं
बन्दनायाना भगवान् यात त्रिपदक्षिणा याना येकांसे छे अलग् च्वना च्वन एकान्ते च्वना थ्व सकल चतुर्महाराज गणपि

(२३६)

सकल शक्र देवराज इन्द्र गणपि सकल ब्रम्ह कार्याक देवता गणपि महा ब्रम्हा गणपि सहापति महा ब्रम्हानं बुद्ध्या अनुभावं बुद्ध्या अधिष्ठानं दोल्लिम्ह बुद्ध पित सनं स्मरणा ध्याना चवन । श्वहे वाक्यं श्वहे पदं श्वहे आखलं सुभूति धैगु नां जुया चर्वपि भिक्षु पिसं श्व हे प्रज्ञापारमिता उपदेश विद्या चवन । श्वहे प्रज्ञापारमिताया (विशुद्धि) परिवर्त्त कना चवन । यननं श्वहे शक्र देवराज इन्द्र न्यना चवन प्रश्नयाना चवन । श्वहे पृथ्वीले श्वहे प्रज्ञापारमिता कना चवन । मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सियोका श्वहे पृथिवीले श्वहे प्रज्ञापारमिता कनी तिनो धका (कना चवन) ॥ ॥ थुलि आयं अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया विशुद्ध परि वर्त्त नाम च्यागुगु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ स्तुति परि वर्त्तो नाम नवमः ॥

(यनंलि संसारया पदार्थ दक्व निस्वभाव धैगु आज्ञा दयेका विज्याये थुंकुसेलि हानं गुगु प्रज्ञापारमिताया वयान-प्रशंसायाः गु गुगु ज्ञान गुगु शिक्षा) ॥ ॥ यनंलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे विति वात । हे भगवन् प्रज्ञापारमिता धैगु नाम मात्र जक लः श्व । श्व नानं थुग-यथे च्वंगुका धैगु स्वैगु दुगु मखु । म्हुतु वचनना वस्तु जक लः श्व नांघयागु नं । श्व प्रज्ञापारमितानं

(२३७)

दुगु मखु लायेगु दुगु मखु गथेजा नां अथे हे प्रज्ञापारमिता गथेजा प्रज्ञापारमिता अथे हे नां श्व निगु पदार्थ नं दुगु मखु लायेगु धैगु छुं दुगु मखु । हे भगवन् छुकाहे तुं मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सियोका-थुयोका श्वहे वाक्यं श्वहे पदं श्वहे आखलं श्वहे पृथ्वीले श्वहे प्रज्ञापारमिता व्याख्या जायी ॥ ॥ थुलि न्वसेलि भगवान् आयुष्मान् सुभूति यात यथे आज्ञा दयेका विज्यात ॥ अथे निश्चयनं हे सुभूते मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वं रूप धैगु नित्यं मखु अनित्यं मखु (निस्वभावगु) खनी ॥ ॥ रूप धैगु बन्धने तैतःगुं मखु मुक्तायाना तःगुं मखु (दुःखेनं मखु सुखेनं मखु) अतः शुद्ध (शून्य) जुया च्वंगु धका यथे बांलाक सियोकै-थुयोकै ॥ ॥ थुगु प्रकारं न वेदना न संज्ञा न संस्कार न बिज्ञान मित्यलः न अनित्यलः न बिज्ञान बन्धने तैतःगुलः न मुक्ता याना तःगुलः । श्व अत्यन्त शुद्ध (शून्य) जुया च्वंगु धका यथे बांलाक सियो-थुयो ॥ हे सुभूते थुलिवा कारणं मैत्रेय बोधिसत्व महासत्त्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सियोका-थुयोका श्वहे वाक्यं श्वहे पदं श्वहे व्यंजन-आखलं थुगु हे पृथिवी ले श्वहे प्रज्ञापारमिता कनी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकु सेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे विति वात । अहो हे भगवन् परिशुद्ध सकल प्रकारं शुद्ध-छुं दोष मदे च्वंगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । रूपया विशुद्धि (निस्वभावं) शुद्धगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञानया विशुद्धि (निस्वभावं) हे सुभूते शुद्धगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ रूप

(२३८)

उत्पात्तनं मदुगु निरोध-मदै वनीगु धैगुनं मदुगु क्लेश मदुगु निर्मलगु विशुद्धि हे सुभूते शुद्धगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ शुगुहे प्रकारं
बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान उत्पत्ति मदुगु निरोध मदुगु क्लेश मदुगु निर्मलगु विशुद्धि हे सुभूते शुद्धगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥
आकाशया विशुद्धि (आकाश थै शून्य जुगुलि) हे सुभूते शुद्ध निर्मलगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ रूप (उत्पत्तिनं मदुगु नाशनं मदुगु)-
थीनं मज्जुगु कायेनं मज्जुगु गुलि हे सुभूते शुद्ध निर्मलगु श्व प्रज्ञापारमिता । शुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञानं (उत्पत्तिनं
मदुगु नाशनं मदुगु) - थीनं मज्जु कायेनं मज्जुगुलि हे सुभूते शुद्ध निर्मलगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ आकाशे थो:गु शब्द (वै बा
वैमखु थथे च्वं शुजोगु धका) धायेगु मदुगु मधा:गु लायेगु मदुगुलि हे सुभूते शुद्धगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ दक्क संसारया
पदार्थ थिया स्वेगु दुगु थिया स्वेगु मदुगु धैगु मदुगुलि शुद्धगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसेलि आयुष्मान सुभूति
भगवान याके थथे बिन्ति यात । हे भगवन् गुम्ह कुल पुत्र पिनिगु अथवा कुलपुत्री पिनिगु न्हायेपनं श्व प्रज्ञापारमिता न्यने दै अहो
थमित न्हापालाक त:धंगु भिगु लाभ जुगु श्वहे जुल ॥ हानं गुम्हसें श्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी बांलाक लायी कनी
देशना यायी उपदेशबी उद्देशबी बांलाक पाठ यायी थमित मिखा यागु रोग ज्वीमखु न्हायेपयागु रोग ज्वीमखु न्हाये यागु रोग ज्वी-
मखु मेयागु रोग ज्वीमखु शरीरया रोग ज्वीमखु निश्चय मदनं मखु थामि बिहि साप-बिकालं काल वनी मखु ॥ आपालं देवतापि

(२३९)

वया ल्यू ल्यू वया च्वनीपि जूयी । अण्टमि खुनु चतुर्वशी खुनु पुन्ही खुनु व धर्म भाणक कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीं गन गन प्रज्ञापा-
रमिता कनी अन अन आपालंहे पुण्य उत्पत्ति जुयी ॥ ॥ थुलि धासेलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल
थथे हे ख: श्व हे सुभूते थथे हे ख: श्व । हे सुभूते आपालं देवता दुलंदो व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया ल्यू ल्यू वया च्वनी आपालं
दुलंदो देवतापि अनवे धर्म न्यनेगु इच्छा याता बोपि थपि सक सिनंहे व प्रज्ञापारमिता कना च्वंगु धर्म भाणकयाम रक्षा चक्रं रक्षा
याताबी । श्व छुया हेतुं धा:सा । हे सुभूते सकल देव मनुष्य दैत्य लोक पिनि हे श्व प्रज्ञापारमिता धयागु ज्वरा मदुगु रत्न जुया च्वन ।
थुक्रिया कारणं हे सुभूते व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री यात आपालं हे पुण्य प्राप्त जुयी । हानं छु धा:सा हे सुभूते श्व त:धंगु प्रज्ञा-
पारमिता च्वया च्वनी बले कया च्वनी बले ज्वना च्वनी बले व्वना च्वनी बले लाना च्वनी बले कना च्वनी बले देशना याता च्वनी
बले उपदेशावया च्वनी बले उद्देश्य बिया च्वनी बले पाठ याता च्वनी बले आपालं हे बिघ्न या: बोपि दै ॥ श्व छुया हेतुं धा:सा
थथे निश्चयनं हे सुभूते महा रत्न धैगु आपासिनं माला जुयी । उकिसनं गुगु मारगु भिगु ख: उगु आपालंहे माला जूपि दै ।
(श्व थै तुं) हे सुभूते श्व प्रज्ञापारमिता धैगु लोक पिनि ज्वरा मदुगु महारत्न जुया च्वन ॥ गुगुजा श्व प्रज्ञापारमिता धैगु लोक यात
हितयायेत सुख यायेत च्वना च्वंगु । दक्क संसारया पदार्थ उत्पत्ति मयकेत फूनानं मयकेत दु:ख मयकेत अविनाशी धा ज्ञान बीगु

(२४०)

योगं दत्ता च्वंगु ॥ हे सुभूते श्व प्रज्ञापारमिता संसारया छुपदार्थं हे श्रीगुनं मखु संसारया छुपदार्थं यातनं दुःख बीगुनं मखु छुं हे पदार्थं यात श्रीगुनं मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा यथे निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्व पदार्थं दुगुं मखु लायेफेगुं मखु ॥ यथे लायेगु महु गुलि हे सुभूते लिप्त मज्जुगु (थीगु महुगु) श्व प्रज्ञापारमिता ॥ लिप्त मज्जुगु (थीगु महुगु) प्रज्ञापारमिता धेगु श्व गथे धासा रूप लिप्त मज्जुगु (थीगु महुगु) गुलि लिप्त मज्जुगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ युगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान लिप्त मज्जुगुलि लिप्त मज्जुगु श्व प्रज्ञापारमिता ॥ यदि हानं हे सुभूते व बोधसत्त्व महासत्त्वं यथे धकानं मानेयाना च्वनी मखु वं प्रज्ञापारमितास चर्या धायी ॥ हानं हे सुभूते श्व प्रज्ञापारमिता धेगु संसारया छुपदार्थं हे उत्पात यायीगु वा उत्पति मयायीगु वा क्यना वीगु वा क्यना मवीगु वा श्वंकेयना बीगु वा पित छोया बीगु वा (यथे छुंहे) - यायीगु मखु ॥ निमित्तया हेसं सर्ग दुगु मखु ॥ ॥ यथे भगवानं आज्ञा जूया बिज्याःगु बखते आपालं दोलंदो देवपुत्र पिसं आकाशे च्वना (तच्चोगु हर्षं) किल किल शब्दं हाला बस्त्र वा गाका हल जम्बू द्वीपे श्व निगुगु धर्म चक्र प्रवर्तन याःगु स्वेदत धका हाला हल ॥ ॥ अनलि भगवानं आयुष्मान् सुभूति स्थीवर यात यथे आज्ञा दयेकल ॥ हे सुभूते श्व निगुगु धर्म चक्र प्रवर्तन याःगु मखु छुं हे धर्म चक्र प्रवर्तन ज्वीगुनं महु धर्म चक्र प्रवर्तन मज्जुगु नं महु ॥ युगु प्रकारगु हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वया प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ थूल आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान्

(२४१)

याके यथे प्रार्थना यात ॥ हे भगवन् महापारमिता श्व गुम्ह श्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध श्वीकेगु इच्छा याःम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वया संसारया छुपदार्थं हे संग देखु ॥ संसारया छुंहे पदार्थं सियी मखु-खनी मखु धर्म चक्र प्रवर्तन मायी संसारया छुपदार्थं हे क्यनी मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ गुगु संसारया पदार्थं लायेगु वा धन्योगु यथे च्वंगु धका केनेगु थुजोगु छुंहे दुगु मखु न स्वीतं छुंहे धर्म चक्र प्रवर्तन बाना-कनेगुदु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थं नं बांलाक देका तैतगु छुंहे दुगु मखु (हानं) देकतिनि धेगुनं दुगु मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ हे भगवान् संसारया दक्व पदार्थं यानं स्वभाव अर्थात् श्व कल्पनामय दक्व संसारया स्वभाव शुन्य जूया निरिति निश्चयनं श्व संसारया दक्व पदार्थया रूप आदि न्हापांनिसं बांलाक सिद्धयाना देकातःगु दुगुमखु ॥ ॥ थूल बिन्ति यासेलि भगवानं आयुष्मान् सुभूतियात यथे आज्ञा दयेकल ॥ यथे हेखः श्व हे सुभूते यथे हेखः श्व ॥ हे सुभूते शून्यता नसंसार खः न निर्वाण खः ॥ हे सुभूते आनिमित्त न संसारखः अथवा न निर्वाण खः ॥ हे सुभूते गुगु श्व देशना याःगु उगु व सकल धर्मया देशना सुनानं देशया याःगु मखु सुनानं न्यंगुं मखु सुनानं खंगुं मखु सुनानं पूर्णबाना वंगुनं महु सुनानं पूर्णयाना च्वंगुनं वहु सुनानं पूर्णयायीगुनं महु ॥ श्व धर्म देशना याःगुलि सुं निर्वाण जूया वंपिनं महु सुं निर्वाण जूया पिनं महु सुं निर्वाण जूया च्वपिनं महु ॥ श्व धर्म देशना याता सुंहे पूजा याये फेगुय म्ह जूगुनं महु ॥ ॥ थूल आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे बिन्ति यात ॥ असत् (धाधे दुगु

(२४२)

मखुगु) पारमिता थव हे भगवन् आकाश थै शून्य जुया चवंगु धंगु यात जवना ॥ सम मखुगुलि समानगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ लायेगु मडुगु यात जवना ॥ छुकिन् मध्यगु छुके अलगगु शून्यगु पारमिता थव हे भगवन् अत्यन्त शून्यता यात जवना । स्यंके मफुगु - स्यंकेगु मडुगु पारमिता थव हे भगवन् दक्क संसारया पदार्थ लायेगु-स्वेगु मडुगु यात जवना । तात मडुगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थया नाम शरीर मडुगु तात जवना । स्वभाव मडुगु पारमिता थव हे भगवन् वैगु मडुगु वनीगु मडुगु यात जवना । बचनहे मडुगु धायेगुहे मडुगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ कल्पना धायेगु हे मडुगु यात जवना । नां मडुगु पारमिता थव हे भगवन् लहाः तात (चित्त) आदि छुहे मडुगु यात जवना । फुका छुके मज्यूगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ फुना मवनीगु यात जवना । संहार जुयीगु मडुगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ कायेगु मडुगु यात जवना । क्षय ज्जी मखुगु पारमिता थव हे भगवन् क्षयज्जी मखुगु - संसारया पदार्थ यात जवना । उत्पत्ति मडुगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ सिद्ध याना देकाः तःगु मडुगु यात जवना । दये कुम्ह मडुगु पारमिता थव हे भगवन् दयेकुम्ह ल्वीके फेमखुगु यात जवना । स्पूम्ह मडुगु पारमिता थव हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ या (सीकैम्ह) आत्मा हे मडुगु यात जवना । (थव प्रज्ञापारमिता याकें भिन) मेथाये गन वनेगु थाये मदया चवंगु पारमिता थव हे भगवन् संसारया दक्क पदार्थ हे धर्म धातु स्वरूप कुतु वनीगु थायदु ।

(२४३)

जिकुतु वनीगु याकें वचे जुया कवनाम्ह धंगु मडुगु यात जवना । (जि पापि) जि कवेयाम्ह कवेच्चवचनाम्ह धंगु मडुगु पारमिता थव हे भगवन् संसारया आदि अन्त्य मध्य धंगु मदया चवंगु दक्क संसारया हे निर्वाणया आकार निर्वाणया स्वरूप जुया चवंगु धंगु यात जवना स्थाना योगसः जति (भूमिया तेज) चतक (जादु) पारमिता थव हे भगवन् उत्पत्ति मडुगु-नाश मडुगु निस्वभाव संसारया स्वभाव हे निर्वाण धंगु लक्षणयात जवना । ल्केश मडुगु पारमिता थव हे भगवन् राग द्वेष मोह (धंगु मेगु मखुगु कर्म जक यायीगु) धंगु मडुगु यात जवना मखुगु कर्म यायीगु राग द्वेष मोह आदीनं ज्ञानीगणपित भिगु यायीगु हे जुयी अर्थात संसारे मभिगु धंगु छुहं मडु धंगु जुयी अज्ञानिगण पित जक मभिगु राग द्वेष आदी धंगु दयीगु जुया चवन । निर्मल मज्यूगु-राग द्वेष आदी धंगुनं मेथाये छुके अलग मखया उकिहे लाना चवंगु पारमिता थव हे भगवन् राग द्वेष मोह आदि छुके अलग मेथाये मडुगु यात जवना । थंगु मदया चवंगु पारमिता थव हे भगवन् आकाश थै थोगु मदया चवंगु-प्रकृति प्रभास्वर-संसारया स्वभाव यात जवना । कल्पना धायेगु मदया चवंगु पारमिता थव हे भगवन् थुजोगु उजोगु धंगु कल्पना मने तयेगु याकें पुला वना चवंगु यात जवना । माने धायेगु-खनेगु मडुगु पारमिता थव हे भगवन् थुजोगु उजोगु धंगु कल्पना मने तयेगु याकें पुला वना चवंगु यात जवना । स्थाना फुना वनी धंगु मडुगु पारमिता थव हे भगवन् संसार दक्क धर्म धातुया स्वभाव धंगु यात जवना । (छुकीसहे) राग धायेगु मडुगु (वैराग्य धाये माःगु) पारमिता थव संसारया दक्क पदार्थ शून्यता

(२४४)

तथा छुं हे कायेगु--धीगु धैगु मदुगु यात ज्वना । (मन) मदनीगु पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थ (माया चटक सादु समान जक) दक्व निर्विकल्प धैगु यात ज्वना । शान्तगु (नित्य निर्माणगु) पारमिता थ्व हे भगवन् सकल संसारया पदार्थ वं चुगु म्हासु गु थपाये धैगु आदि धायेगु मदुगु यात ज्वना । (राग द्वेष मोह आदि छुं) दोष मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् दशबल वंशारछ आदि दक्व गुण पूर्ण ज्वगु यात ज्वना । ल्केश-दुःख धैगु छुंमदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् कल्पना याना भैगु निगुगु खनेगु मदुगु यात ज्वना । जि-जिछम्ह धैगु भावना मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् भूत कोटि--(धर्म धातु-संसार दक्व छुं छम्ह धैगु यात ज्वना । प्रमाण मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् दक्व संसारया पदार्थ देवीगुनं दु देवीगुनं मदु धैगु यात ज्वना । संसारे धैगु व निर्वाण धैगु ननिगु मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् दक्व थुगु उगु धर्म वने धैगु मदुगु यात ज्वना । छवे अलग गु धैगु मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया पदार्थ दक्व हे धर्म धातु स्वरूप भैगु नाना पदार्थ धैगु मदुगु यात ज्वना छुं-इच्छा मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् दक्व श्रावक प्रत्येक बुद्ध भूमियानं इच्छा मदुगु यात ज्वना । भ्रान्त मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् दक्व भ्रान्ति मदयेका छवेगु यात ज्वना । असंख्यगु पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थया अन्त काये सफुगु यात ज्वना । संग--(राग मनव्वे गृहे) मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थ राग-मन व्वेकेगु हे मदुगु यात ज्वना । अनित्य पारमिता थ्व हे भगवन्

(२४५)

संसारया दक्व पदार्थ देकातःगु धैगु मदुगु यात ज्वना । दुःख पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थ आकाश समानं शून्य व्याप्त जुया चवंगु रूप अनित्य धैगु यात ज्वना । शून्य पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थ मनया भावनां दु धायेगु मात्र दुगु लायेगु धैगु छुंमदुगु यात ज्वना । आत्मा मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् संसारया पदार्थ खनीपि प्राणिपिहे मदुगु यात ज्वना । संसारया दक्व पदार्थया लक्षण-स्वभाव मदुगु पारमिता थ्व हे भगवन् दक्व संसारया पदार्थ मुक्ति ज्वीमाःगु मखुगु यात ज्वना । सर्व शून्य पारमिता न्हापा लिपा आःधैगुया भावमदुगु थ्व हे भगवन् अन्त मदुगु पर्यन्त मदुगु यात ज्वना । स्मृत्यु पस्थान आदि बोधि पक्ष धर्म पारमिता थ्व हे भगवन् थ्व फुक्क लाभ ज्वीगु-लायीगु धैगु मदुगु यात ज्वना । शून्यता आनिमिता अप्राणि हित पारमिता थ्व हे भगवन् स्वंगु मोक्ष धैगुनं लायेगु मदुगु यात ज्वना । च्यागु मोक्ष धैगुनं पारमिता थ्व हे भगवन् थ्व च्यागु मोक्ष धैगु लायेगु मदुगु यात ज्वना । नवानु पूर्व विहार पारमिता थ्व हे भगवन् प्रथम ध्यान आदि लाभ जुवीगु-लायीगु मदुगु यात ज्वना । चतुर आर्यसत्य पारमिता थ्व हे भगवन् दुःख आदि धैगु हे जुवीगु मदुगु यात ज्वना । दश पारमिता थ्व हे भगवन् दान आदि पारमिता पूर्ण यायेगु धैगु मदुगु यात ज्वना । बल पारमिता थ्व हे भगवन् (सुनानं) त्याके सफुगु यात ज्वना । वैशा रद्य (फुक्क थुयीगु) पारमिता थ्व हे भगवन् भगवन् अत्यन्त-उकीहे बक मन जुया मच्चनीगु यात ज्वना । प्रति संवित् (संसारया दक्व पदार्थ सीयीगु) पारमिता थ्व हे भगवन्

(२४६)

सर्वज्ञता संग मदुगु स्यंके मफुगु यात ज्वना । सर्व बुद्ध धर्म आबोणक (आपालं कचा हः दुगु-असाधारणगु) पारामिता श्व हे भगवन् नीगु (सख्यायायेगु) बाकें पुला वना च्वंगु यात ज्वना । तथागतं तथता याना केनीगु पारामिता श्व हे भगवन् मेगु संसारया पदार्थ दक्क मन ब्वेगु मात्रनं असत्थ-झूठ यात ज्वना । (दक्क बुद्ध कना बिज्याः गुनं तथता कार एक छगु हे जक अर्थात् तथागतं छुंहे कना मबिज्याः धंगु ज्ञानं) । स्वयम्भू पारामिता श्व हे भगवन् संसारया दक्क पदार्थया थन्योगु अन्योगु थेच्वंगु अएच्वंगु धंगु छुंहे रूप आकार या स्वभाव-मदुगु यात ज्वना । संसारया दक्क पदार्थ इच्छा कल्पनां जक दैच्वंगु दक्क स्वयम्भूया आकार एक-छतामात्र । सर्वज्ञ ज्ञान पारामिता श्व हे भगवन् गुगुजा प्रज्ञापारामिता धंगु संसारया दक्क पदार्थया स्वभाव सर्वाकार-संसारया दक्क आकार थुगु धंगु सीकेगु यात ज्वना । संसारया दक्क आकार थुगु स्पूगु यात बुद्ध धायी संसारया दक्क एक छगु मात्रखनी ॥ शुल ॥ ॥ आर्य अष्ट सहस्रिका प्रज्ञापारामिताया स्तुति पारिवर्त्त नाम गुंगुगु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ धारण गुण परिकीर्तन परिवर्त्तो नाम दशम ॥१०॥

(थनंलि श्व प्रज्ञापारामिता धारण याः पिनिगु गुणं श्रमिगु बयान यायीगु ज्ञिगु ज्ञान ज्ञिगु शिक्षा)

(२४७)

थनंलि देवराज इन्द्रया यथे मती लुल ॥ गुम्ह सिगु न्हायेपनं श्व प्रज्ञापारामिता सूत्र न्यनेगु चित्त उत्पत्ति जुयी श्व कुलपुत्रपि जुसां कुलपुपि जुसानं न्हापा तथागत पिके अधिकार कया वोपि जुयी आपालं बुद्ध भगवानपिके कुशल मूल पिना वोपि जुयी । कल्याणमित्र गणपित ज्वना ज्ञानकया वोपि जुयी ॥ हानं गुम्हसें थुगु अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारामिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक ब्वनी । कया ज्वना ब्वना लाना कना देशनाया उपदेशविद्या उद्देश्यविद्या बांलाक पाठ धायी तथता-ज्ञान लायेत शिक्षा स्यनी तथता-ज्ञान लायेत उगुली चर्यायायी तथता-ज्ञान लायेत उकी तच्चतं उद्योग यायी थमिगुजा छुजक बयान याये थपि मेगु कुशल मूल संयुक्त जुपि जुयी मखु थपिजा आपालं बुद्ध भगवान पिके प्रार्थना याना वोपि ज्वना वोपि बांलाक प्रश्न याना वोपि कुलपुत्रपि कुलपुत्रीपि जुयी । श्व कुलपुत्र कुलपुपिसं न्हापा जुया बिज्याःपि तथागत अर्हत् सम्यक्कलम्बुद्ध पिके थुगु प्रज्ञापारामिता न्यना वये धुंकल उकिं थमिसं आःथननं श्व प्रज्ञापारामिता न्यनी न्यना कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक पाठयायी तथता लायेत शिक्षा-स्यनी तथता लायेत चर्या यायी तथता लायेत उद्योग यायी । गुम्ह थुगु प्रज्ञापारामिता कंगुली देशना याःगुली उपदेश ब्यूगुली उद्देश्यव्यूगुली बांलाक पाठयाःगुली चित्त लय जुया-बिहोस् ज्वीमखु मने विषाद ज्वीमखु जिम्बःक जक न्यना धका न्यना गुली मन बिहोस् जुया मनोरथ भंगज्वीमखु ग्यकाच्च्वनी मखु

(२४८)

ग्याना चवती मखु ग्याये माये कै मखु ॥ ॥ थुलि इन्द्र मति तःवले आयुष्मान शारिपुत्र शक्रदेवराज इन्द्रया थुजोगु चित्ते
तकैना जूगु थःगु चित्तं सीका भगवान् याके थुगु प्रकारं वितियात । हे भगवान् गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थुगु अनन्त जया
चवंगु प्रज्ञापारमिता कंगुली देशना याःगुली उपदेश व्यंगुली वांलाक श्रधातया उकी मन तथा चर्या याना बोधि ज्ञान लायेत
चित उत्पति याना थुगु प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी वांलाक लायी कनी देशना यायी उपदेश वियी उदेश्य वी वांलाक
पाठयायी तथता लायेत शिक्षा स्थनी तथता लायेत चर्या यायी तथता लायेत थुकी उद्योग यायी थथे याःम्ह गथे अविनिवर्त्तनीय
बोधिसत्त्व महासत्त्व खः अथे हे धका थ्वीकाः ज्वने मागु जुया च्वन ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे भगवान् अनन्त थुगु प्रज्ञापार-
मिता हे भगवन् चिकिचाधंगु कुशल मूल जुया च्वं पि वांलाक न्यना मवोगु जातिपि न्हापा वुद्ध भगवान् पानिगु सन्मुखे न्ह्योन्य च्वना
न्यना मवोपि न्हापा चर्या याना मवोपिसं थ्व अनन्तगु प्रज्ञापारमितास थन जक श्रद्धा तये फेमखु । गुम्हसे हानं थुकी मथुया श्रद्धा
मतसे वांछोयेगु मतिता हे भगवन् थ्व कुलपुत्र कुलपुत्री पिसं न्हापांनिसं थ्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता कगु वां छोया वल ॥ थ्व छुया
हेतुं धाःसा । निश्चयनं थामि कुशल मूल कम जया निति हे भगवन् न्हापांनिसं अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिताया चर्या याना
वोपिसं थुकी श्रद्धा तयेफै मखु । गुम्हसे थ्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कना चवंगु न्यनेगु मन मतसे वांछै थपिनं थथे हे धका मोकेमाः ।

(२४९)

न्हापांनिसं हे थामिसं थ्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कना चवंगु वांछोया वल । थथे निश्चयनं गुम्ह २ स्वा थ्व अनन्त जुया
चवंगु प्रज्ञापारमिता कना चवंगुली श्रद्धा मंत मथुली विस्तार याना न्यने मन मंत रुचि मंत बीर्य मंत इच्छा मंत प्रसन्न मंत त्याग
मंत थामिसं न्हापा २ जुया विज्यापि वुद्ध भगवान् पिके वुद्धया श्रावकपिके वांलाक शिक्षा न्यना मवल मथुगुली प्रश्नयाना न्यना मवल
धका सीकेमाः ॥ ॥ थुलि धासैलि आयुष्मान शारिपुत्रयाके शक्रदेव राज इन्द्रं थथे प्रार्थना यात ॥ हे आयुष्मान शारिपुत्र अनन्त
थ्व प्रज्ञापारमिता । गुगु थ्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कना चवंगुली न्हापा चर्या याना मवोपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपिनि श्रद्धा
वनी मखु धंगु थन छु आश्चर्य जुयी ॥ ॥ थनली हानं शक्रदेवराज इन्द्रं भगवान् याके थथे वितियात ॥ हे भगवन्
प्रज्ञापारमिता यात जि नमस्कार याये ॥ हे भगवन् गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता यात नमस्कार यायी वं सर्वज्ञ ज्ञान यात नमस्कार
यायी ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थथे हेखः थ्व हे कौशिक थथे हेखः थ्व । गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता यात नमस्कार यायी वं सर्वज्ञता यात
नमस्कार यायी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ हे कौशिक थुकि उत्पति जूगुखः वुद्ध भगवान् पानि सर्वज्ञता सर्वज्ञ ज्ञान उत्पति जूगुनं
थ्व हे प्रज्ञापारमिता याके थ्व हे प्रज्ञापारमिताया प्रभाव खः । अथेया निति थ्व हे प्रज्ञापारमितास चर्या यायेमाः । थ्व हे प्रज्ञापारमितास
च्वनेमाः । थ्व हे प्रज्ञापारमितास जुयेमाः । थ्व हे प्रज्ञापारमितास योग याना जुयेमाः ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि देवराज इन्द्रं

(२५०)

भगवान् याके थये बितियात । हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्व गथे प्रज्ञापारमितास चर्या यात धाःसा प्रज्ञापारमितास चोम्ह जुयी गथे प्रज्ञापारमितास चर्या यात धाःसा प्रज्ञापारमिता या योग याम्ह जुयी ॥ थुलि बिति यासोँल भगवान् शक देव राज इन्द्रयात थये आज्ञादयेका बिज्यात । साधु साधु हे कौशिक पुनर्वार हे कौशिक साधु हे खःछ । गु गुजा छ तथाता अ- हत् सम्यक्सम्बुद्ध याके थुजोगु अर्थ बाँलाक न्हार्येपन-न्येनेमाः मथुगुली- बाँलाक प्रश्नयाता न्येनेमाः धका मने तल । थ्वनं हे कौशिक छंके बुद्ध भगवान् यागु अनुभावं प्रति भान-बिचार उत्पत्ति जूगु खः । थन हे कौशिक बोधसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्यायाता रूपे चवनी मखु रूपहेखः धका चवनी मखु । हे कौशिक गुगुलि व बोधसत्त्व महासत्त्व रूपे मच्चनी रूपहे खः धका मच्चनी थुगुहे प्रकारं व रूपहे-शून्य निस्वभाव खना योग यायी । थुगु प्रकारं बेदनास संज्ञास संस्कारस बिज्ञानेन चवनी मखु बिज्ञान हेखः धकाः चवनी मखु गुगुलि हे कौशिक बोधसत्त्व महासत्त्व बिज्ञान आदिसं चवनी मखु बिज्ञान आदि हेखः धका चवनी मखु थुगुहे प्रकारं व बिज्ञान आदिस हे-शून्य निस्वभाव खना योग यायी । रूप धंगु हे कौशिक खनी मखु । गन रूप धंगु मखन-अन दक्क संसार-शून्य-निस्वभाव जुया चवंगु रूपधंगु दुगु हेमखुगु बिश्वया शून्यगु रूप तथता खनी । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान धंगु हे कौशिक खनी मखु गन बिज्ञान धंगु मखन अन दक्क संसार शून्य निस्वभाव जुया चवंगु बिज्ञान आदि धंगु दुगु हे मखुगु

(२५१)

बिश्वया शून्यगु रूप तथता खनी । थुगुप्रकारं योग याःन्ह प्रज्ञापारमितास चवम्ह ज्वी ॥ ॥ थनलि आयुष्मान शारिपुत्र भगवान् याके थये बिति यात । अनन्त जुया चवंगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । छिना तरे घाता पारी थ्यंकः बने फेगु धंगु हे मदुगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता (न्यागु इन्द्रियं) ज्वने मफुगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता प्रमाण हे मदु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थये हेखः थ्व हे शारिपुत्र थये हेखः थ्व । हे शारिपुत्र रूप शून्य अनन्त धका जक चवनीमखु । हे शारिपुत्र गुगु रूप-शून्य अनन्त धका उकी जक मच्चन अन थुगु हे प्रकारं रूपहे योग यायी । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान हे शारिपुत्र शून्य-अनन्त धका जक चवनी मखु । हे शारिपुत्र गुगु बिज्ञान शून्य-अनन्त धका उकी मच्चन अन थुगु हे प्रकारं बिज्ञाने हे योग यायी । हे शारिपुत्र रूप धंगु मदु शून्य-अनन्त धका योग यायी मखु हे शारिपुत्र गुगु रूप शून्य-अनन्त धका योग मयायी अन थुगु प्रकारं रूप शून्य अनन्त धका जक चवनी मखु । थुगु प्रकारं हे शारिपुत्र बेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान धंगु मदु-शून्य अनन्त धका योग यायी मखु हे शारिपुत्र गुगु बिज्ञान शून्य अनन्त धका योग मयायी अन थुगु प्रकारं बिज्ञान शून्य अनन्त धका चवनी मखु ॥ ॥ थुलिआज्ञा दयेकु सैलि आयुष्मान शारिपुत्र भगवान् याके थये बिति यात ॥ हे भगवन् थ्व अनन्तगु प्रज्ञापारमिता अविनिवर्त्तनीय जुया चवम्ह व्याकरण दुम्ह-न्हापा ततःधरिपि गुरु पिंके आशिक कया वये धुंकुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वया न्ह्योने धाये माःगु जुया चवन । थ्व छुया

(२५२)

हेतुं धाःसा । वं निश्चयनं हे भगवन् (तःधंगु धर्म धातु ज्ञान दये धुंकुम्ह जुया निति छुं) इच्छा यायी मखु । (दक्क ज्ञान निर्शंखा जुयी धुंकुम्ह जुयानिति) शंखा यायी मखु । (अज्ञान-मभिगु धाक्क मदये धुंकुम्ह जुयानिति) अनादर यायी मखु । तःधंगु ज्ञानं पुणं ज्वी धुंकुम्ह जुयानिति बिबाद (त्वापु) यायी मखु ॥ ॥ थुलि प्रार्थना याःबले शक्रदेवराज इन्द्रं आयुष्मान् शारिपुत्र याके थथे बिति यात । हे आर्य्य शारिपुत्र यदिवं हानं व्याकरणमदुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया न्ह्योने धाल धाःसा थुकी छुंदोष बैला ॥ ॥ थथे न्यसेल आयुष्मान् शारिपुत्रं शक्रदेवराज इन्द्र यात थथे लिसः बिल । हे कौशिक (थ्व प्रज्ञापारमिता न्यने जक दुगु हे) व बोधिसत्त्व महासत्त्व तापाले निसे बोम्ह ताकालं निसे थ्व ज्ञाने प्रस्थान याना वोम्ह कुशल मूल परिपाकः जूम्ह धका सीकेमाः । गुम्ह व्याकरण मदुम्हसे नं थुगु प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेदे वन्दना यायेदे उपासना यायेदे न्यनेदे न्यनानं ग्याका च्वनी मखु ज्ञाना च्वनी मखु ग्याये मायेके मखु । उम्ह सिया छुं बिस्तारहे मदेक अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरण लायीगु जुलं वैत व्याकरण बीगु न्ह्योने थ्यन सात्त धका सीकेमाः । व बोधिसत्त्व छम्ह जक मखु निम्ह स्वम्ह अथवा आपालं तथागत गणपिके शिक्षा नं न्यनी अन उम्हसित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरणं लायी । हानं वया तथागत गणपिके तच्चोगु मन वनी मन छोया हानं मन मवनी-चित्तस्यनी थंगु दैमखु । तथागत दर्शन यायेगु व्याकरणं नं खालि ज्वीमखु तथागत दर्शन यानागु याके हानं वैत अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेमा

(२५३)

धंगु आशिक व्याकरण लायी गुलितक्कया दुने अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायि धका व्याकरण बियी उलितक्कं नं, वया तथागत दर्शन यायेगु वन्दना यायेगु उपासना यायेगु सेवा तहल यायेगु खालि जुयी मखु । दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक मथु तल्ले ॥ ॥ थनंलि हानं आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे बिति यात । हे भगवन् व बोधिसत्त्व महासत्त्व ताकालं निसे थ्व याने चर्या याना वोगुदुम्ह कुशलमूल बांलाक पाके ज्वी धुंकुम्ह धका सीके माल ॥ ॥ गुम्हसे थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेदे वन्दना यायेदे उपासना यायेदे न्यनेदे ॥ न्यना हानं गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक व्वनी वेगुजा छुबयान याये ॥ ॥ थुलि प्रार्थना यासेल भगवानं आयुष्मान् शारिपुत्र यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हेखः थ्व हे शारिपुत्र थथे हेखः थ्व । हे शारिपुत्र व बोधिसत्त्व महासत्त्व ताकालं निसे थ्व याने चर्या याना वोगु दुम्ह कुशल मूल बांलाक पाके ज्वी धुंकुम्ह धका निश्चयनं सीकेमाः ॥ गुम्हसे थ्व आदि अन्त मदया च्वंगु प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेदे वन्दना यायेदे उपासना यायेदे न्यनेदे । न्यना हानं गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक व्वनी उजोम्हस्या वयान हे दैमखु ॥ ॥ थुलि भगवानं आज्ञा दयेकुसेल आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे बिति यात थुल जि हे भगवन् थुल जि हे सुगत । उपमाया उदाहरण छगू । गथे धाःसा

(२५४)

निश्चयनं हे भगवन् गुम्ह श्व बोधिसत्त्व यान याम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया म्हणसे बोधि मण्डपे (बोधि ज्ञानया सारगु ज्ञान कनोगु थासे) च्वना धका म्हना च्वनी हे भगवन् व बोधिसत्त्व महासत्त्व जि अनुत्तर सम्यक्संबोधि लायीगु सत्तिना वल धका सीके-
माः ॥ थये हेसंतुं हे भगवन् गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री थुगु अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेदै वन्दना यायेदै उपा-
सना यायेदै न्यनेदै न्यना हानं गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक ब्वनी
थुम्ह सिगु छुबयान याये । हे भगवन् श्व बोधिसत्त्व यान याम्ह पुद्गल ताकालं निसै श्व याने चर्या याना वोगु दुम्ह व्याकरण लायेगु
सत्तीम्ह जुल धका सीकेमाः ॥ थुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यात दुद्ध भगवान् पिसं अनुत्तर सम्यक्संबोधि बांलाक थुयी धंगु व्यकि-
रण यायी । गुम्हस्या श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता अन्ते न्यने मात्र जक दुम्ह जुसां व ताकालं श्व याने च्वना वोम्ह कुशल
मूल पाके ज्वी धुंकुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व धका सीकेमाः ॥ हे भगवन् गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञा-
पारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी पाठ यायी थुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया गूनं छुबयान
याये ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । हे भगवन् श्व बोधिसत्त्वपि आपालं हे थुगु ज्ञाने च्वना चर्या याना वोपि प्रज्ञापारमिता याके छुवे मज्जपि
थमि हानं हे श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास अत्यन्त हे मन वनी तिनिपि अत्यन्त हे चित्ते द्रुहांवनी तिनिपि । हानं श्व भूतकोटि-

(२५५)

(धर्मधातुस) चित्त द्रुहां वंपि चित्त थ्यने धुंकुपि हे भगवन् निश्चयनं थपि भिगु कुशल मूल पिना तपि कुलपुत्र कुलपुत्रीपि धका सीकेमा
गुम्ह स्या श्व भूतकोटि- धर्मधातुस चित्त द्रुहां वनी चित्त थ्यनी थपि गथे धाःसा ॥ निश्चयनं हे भगवन् सुंछुम्ह पुरुष सच्छिगु जोजन
दुगु तःधंगु बन याकेवा निसःगु जोजन दुगु तःधंगु बन याके वा स्वसःगु जोजन दुगु तःधंगु बन याके वा प्यसःगु जोजन दुगु तःधंगु
बन याके वा न्यासःगु जोजन दुगु तःधंगु बन याके वा दोछिगु जोजन दुगु तःधंगु बन याके पुला प्याहां वनेत वनी ब तःधंगु बन
फूयीथे च्वनेव पूर्व निमित्त- न्हापां यामु निमित्त खनी गथे धासाः मेमेपि पशुत लाहना तःगु गोथ क्षेत्रे अथवा चि तया तया खुया
तःगु जिम बनयागु सिमा फल फुलमा आदि बां बां लाक पिना तःगु बगैचा अथवा हानं चिचि धंगु गां सहर खने दैबै
श्व न्हापां यानं निवे खने दुगु निमित्त स्वया वया थुजोगु बती वै ॥ गुगु जा श्व पूर्व निमित्त नेखदत श्व वन फीचाल गां नगर चिचि
धंगु देश खनेदत-सत्तात धका मन थाहांबे खुं बागु भय कया च्वंगु फुकक छुंमदया वनी । थये हे संतुं हे भगवन् गुम्ह बोधिसत्त्व
महासत्त्वया श्व अनन्त शून्य जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यनेगु थुगीगु आदि प्राप्त जुयी वं सीकेमाकि हे भगवन् आः जि अनुत्तर
सम्यक्संबोधि सत्तिम्हजुल छुं बिस्तार मदेक अनुसार सम्यक्संबोधिस व्याकरण प्राप्त जुया गुगु ज्ञान लायीम्ह जुल धका सीकेमाः ॥
अले व थावक भूमी लाः वनी धंगु याके वा प्रत्येक बुद्ध भूमी लाः वनी धंगु याके वा छुं भय शंका दैमखु ग्यायीनं मखु ग्याना

(२५६)

चवतीनं मखु ग्याये सायेका चवतीनं मखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । वया थ्व पूर्व रूप खने दत दक्क संसारया पदायं निस्वभाव धंगु
ज्ञान-प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेगु बन्दना यायेगु उपासना यायेगु न्यनेगु प्राप्त जुया निति ॥ ॥ थुलि बिन्ति यासौल भगवानं
आयुष्मान् शारिपुत्र यात थथे आज्ञा दये कल । थथे हेखः थ्व हे शारिपुत्र थथे हेखः थ्व । हे शारिपुत्र थन हानं हे छंके प्राति भान-
ज्ञानया बिचार दया वयेमा । गथे धाःसा निश्चयनं हे छंख बुद्धया अनुभावं धाल हान धायीनं तिनी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकु
सौल आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे बिन्ति यात ॥ थ्व गथे धाःसा निश्चयनं सुंछम्ह पुरुषया महासमुद्र स्वेन इच्छा जुयी
इच्छा जुया उगु बखतस महासमुद्र स्वेत वनी गथे२ व महासमुद्र स्वेत ले वनी अथे२ व सिमा अथवा सिमा दुगु पर्वत अथवा
पर्वत यानिमित्त खनी अन वं सीकेमाः कि आतक्क जा थनं महा समुद्र तापाः हे तिनि धकाः । याद हानं वं सिमा अथवा सिमाया
निमित्त पर्वत अथवा पर्वतया निमित्त खने मंत धायेब सीकेमाः कि आः धासा महा समुद्र सात्तत धका ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ।
क्रमथे क्वथ्याना च्वंगु महासमुद्रधंगु महासमुद्रया दब्बी सिमा अथवा सिमाया निमित्त पर्वत अथवा पर्वतया निमित्त धंगु छुं दैमखु ।
अनाल वं प्रतक्ष हे थंगु मिखां हे महासमुद्र खनी उगु बखतस वया मन याउसं च्दना वनी महासमुद्र न्ह्योने थ्यन आः महासमुद्र
यात थन तापाक मेथाये हानं गनं वने स्वाःल । थथे हे मंतुं हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता न्यनेगु प्राप्त जुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व

(२५७)

सीकेमाल कि । छुं जितः न्हापा जुया बिज्याःपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बोधि पिसं न्ह्योने व्याकरण याना बिज्याःगु
मखु खनी । अथे जूसां आः जितः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरण लायीगु-अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायीगु सत्तीम्ह जुल ॥ थ्व
छुया हेतुं धाःसा । थथे थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेगु बन्दना यायेगु उपासना यायेगु प्राप्त जुगुया निमित्त ।
थ्व गथे धाःसा निश्चयनं हे भगवन् हानं- सेगु उपमा छगू । वसन्त ऋतुया समय जुया वैबले हः इत्यादि हाया नांगा जुया च्वंगु
नाना प्रकारया सिमा स नाना प्रकारया हः दयावै हः दया वेमात्रं जम्बूद्वीपया मनुष्ये गणापिसं थुजोगु पूर्व निमित्त बने खनाः आः
धाःसा तां बिस्तार मज्जीक वनया स्वां फल दया वैगु जुल धका मन प्रसन्न जुयी । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं सिमास
थुजोगु पूर्व निमित्त खने दयावै । थथे हे मंतुं हे भगवन् गुगु बखते बोधिसत्त्व महासत्त्व थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता दर्शन
यायेत बन्दना यायेत उपासना यायेत न्यनेत प्राप्त जुयी वया थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास चर्या यायेदं उगु बखतस द
परि पाक जुगु कुशल मूल जुया च्वंगु बोधिसत्त्व महासत्त्व सीकेमाः कि थ्व हे जितः न्हापा यागु कुशल मूल व्यंगु थ्व अनन्त जुया
च्वंगु प्रज्ञापारमिता खः धका उगु बखते अन न्हापा बुद्ध दर्शन लाना वं पि गुल देवतापि दया च्वन अपि सकलें हर्षमान जूपि जुयी
प्रेमगु भिगु मन जूपि जुयी । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरण लायेत न्हापा जुया वं पि बोधिसत्त्व महासत्त्व पिननं थुगु हे पूर्व

(२५८)

निमित्त जुया चवन । अथे वानितिव्व बोधिसत्त्व महासत्त्व धातनं निश्चयनं हे ताकालं विस्तार मज्जीक अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिवा व्याकरण प्राप्त ज्वी धका—(मन हर्षयाना चवनी) ॥ श्वनं छगु गथे—निश्चयनं हे भगवन् (हानं छगु उपमा बितियाये वथे हे मखा जुयी) सुंछम्ह मिसा प्वाये दुम्ह प्वाः बन्हे जुयी धुंक्कु म्ह जुयी उगु बखतस वाम्ह इयातुयी वाकावै अथवा तच्चतं गंसि जुयी हानं व न्यासि ज्वी मक्खम्ह जुयी भतिचा जक रंम्ह जुयी छुं वत्तास सने मंमदुम्ह जुयी भतिचा जक खँहायीम्ह जुयी भतिचा जक बल दुम्ह जुयी तच्चोवु कष्टम्ह जुयी आपालं आया आया धका हालीम्ह जुयी ताउ ताउ केतुना चवनीम्ह जुयी बांलाक छथासं धालं चवने मंमदुम्ह जुयी । न्हापा छुं जुगु मदुगु (शरीरे) यथे सन्तानमानु भती तःगुलि थुकी—सेवा याःगुलि बांलाक सेवा याःगुलि भावना याःगुलि आपालं उकी लगे जूगुलि शरीरे तच्चोवु कष्ट जुया वै ॥ यथे ज्वीयले सीकेमाः कि हे भगवन् गथेजा श्वया पूर्व निमित्त खने दत्त आः निश्चयनं श्व मिसाया याकनं हे वचा व्वीन धका (सीकेमाः) । यथे हे संतं हे भगवन् गुगु बखते बोधिसत्त्व महासत्त्व या श्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता दर्शन यायेत बन्धना यायेत उपासना यायेत न्यनेत प्राप्त जुयी न्यनानं थुकी मन वनी श्व प्रज्ञापारमिता मतेकं हे मगाःगु धेगु कारणं थुकी तच्चोवु चित्त वनी उगु बखते सीकेमाः कि हे भगवन् श्व बोधिसत्त्व महासत्त्व यात ता विस्तार मज्जीक अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिवा व्याकरण प्राप्त जुयी—अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि प्राप्त जुयी धका सीकेमाः ॥ ॥

(२५९)

धुलि धासेलि भगवानं आयुष्मन् शारिपुत्र यात यथे आज्ञा दयेकल । साधु हे शारिपुत्र ॥ श्व (ज्ञान) नं हे शारिपुत्र छंत बुद्धया अनु भावं प्रकाश जुल ॥ ॥ यनील आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे बित्त यात । आश्चर्य खः हे भगवन् धुलि तक्कं श्व बोधि सत्त्व महासत्त्व पित तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धपिसं बांलाक ज्वना तल बांलाक नाथ स्वरूप जुया ज्वना तल व्याकरण आदि बिद्या विगु—सुमित्त पारमितास दुफिना कल्याण मित्र स्वरूप जुया बांलाक ज्वना तल बडो आश्चर्य खः ॥ ॥ धुलि धासेलि भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते यथे निश्चयनं खः छाये धाःसा श्व बोधिसत्त्व महासत्त्व धयापि आपालं लोकपित हित याये गुली जुया चवपि आपालं लोक पित सुख याये गुली जुया चवपि लोक यात करुणा तयेगुली जुया चवपि आपालं लोक गण पित कारण जुया चवपि हितयायेत सुखयायेत देव लोकपित मनुष्य लोकपित नं करुणातयेत चवना चवपि करुणा तयेगुली चर्या याता अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकेगु इच्छा याता चवपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका ज्वरा मदुगु धर्म देशना यायेगु इच्छा याता चवपि जुया चवन ॥ ॥ सुभूति बित्त यात । यन हे भगवन् प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया गथे प्रज्ञापारमिता भावनां परि पूर्ण व्वी—अर्थात् गथे दक्क संसार हे प्रज्ञापारमिता खनेगुलि परिपूर्ण जुयी ॥ ॥ यनील—भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते यदि बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्या याता रूपदै वोगु नं खनी मखु अले वं प्रज्ञापारमितास चर्या

(२६२)

यथे आज्ञा दयेकल यथे हे खः श्व हे सुभूते यथे हे खः श्व । हे सुभूते शुगु प्रज्ञापारमिता कया च्वंम्ह स्यात ज्वना च्वंम्ह स्याता व्वना च्वंम्ह स्यात लाना च्वंम्ह स्यात कना च्वंम्ह स्यात देशना याना च्वंम्ह स्यात उपदेश बिद्या च्वंम्ह स्यात उद्देश्यबिद्या च्वंम्ह स्यात बांलाक पाठ याना च्वंम्ह स्यात च्वया च्वंम्ह कुलपुत्र कुलपुत्री यातनं आपाल बिघ्न उत्पत्ति जुयी । श्व छुया हेतुं धाःसा यथे निश्चयनं हे सुभूते श्व प्रज्ञापारमिता कया च्वंम्ह स्यात ज्वना च्वंम्ह स्यात व्वना च्वंम्ह स्यात कना च्वंम्ह स्यात देशना याना च्वंम्ह स्यात उपदेश बिद्या च्वंम्ह स्यात उद्देश्यबिद्या च्वंम्ह स्यात बांलाक पाठयाना च्वंम्ह स्यात च्वया च्वंम्ह कुलपुत्र कुलपुत्री यात बिघ्न यायेत आपालं मार पापिष्ट गणपि तत्पर जुया च्वनी ॥ अथेयानिति अन याकनं च्वये धका मन याना च्वं च्वंम्हसे यदि वं लछि वा निलां वा स्वला तक्कं च्वं च्वंम्ह स्यानं व च्वं च्वंगु हे जुयी । अथवा यदि हानं वं दछि वा उकि अपोनं वा बिका च्वं च्वन धाःसा वनं च्वं च्वंगु हे जुयी ।—(दर्छिबक हे च्वं च्वन धाःसा मद्युसे नित्यर च्वं च्वन धाःसा वं याकनं च्वं च्वंगु हे जुयी उम्ह सित मारं बिघ्न याये फैमखु) यथे निश्चयनं हे सुभूते व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीया प्रज्ञापारमिता (चोगु) जुयी । (मार बिघ्न यायी धंगु) श्व छुया हेतुं धाःसा यथे निश्चयनं हे सुभूते शुगु महा रत्न धंगु यात आपालं हे बिघ्न उत्पत्ति जुयी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैल आयुष्मान सुभूति भगवान् याके यथे बिति यात ॥ थन हे भगवन् प्रज्ञापारमिता कया च्वनी बले उना च्वनी बले व्वना च्वनी बले

(२६३)

लाना च्वनी बले कना च्वनी बले देशना याना च्वनी बले उपदेशबिद्या च्वनी बले उद्देश्यबिद्या च्वनी बले बांलाक पाठयाना च्वनी वनी बले च्वया च्वनी बले मार पापिष्ट गणपि बिघ्न यायेत अनेक प्रकारं तत्पर जुया च्वनी उद्योगनं याना च्वनी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । छु धाःसा हे सुभूते मार पापिष्ट गणपिसं बिघ्न यायेत उद्योग जा याना च्वनी तर गुम्हये शुगु प्रज्ञापारमिता खण्डित मज्जीक कना च्वनी व्वना च्वनी व्वना च्वनी लाना च्वनी कना च्वनी देशना याना च्वनी उपदेश बिद्या च्वनी उद्देश्य बिद्या च्वनी बांलाक पाठ याना च्वनी च्वया च्वनी थमित दोष प्वाः ल्वीकाः बिघ्न याये फैमखु ॥ ॥ थनल आयुष्मान शारि पुत्रं भगवान् याके यथे बिति यात । हे भगवन् शुगु जा श्व प्रज्ञापारमिता कया च्वनी बले ज्वना च्वनी बले व्वना च्वनी बले लाना च्वनी बले कना च्वनी बले देशना याना च्वनी बले उपदेशबिद्या च्वनी बले उद्देश्यबिद्या च्वनी बले बांलाक पाठयाना च्वनी बले च्वया च्वनी बले कुलपुत्र पित अथवा कुलपुत्रीपित बिघ्न यायेत आपालं मार पापिष्ट गणपि तत्पर जुया च्वनी धासैल उगु बखते हे भगवन् व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री पिसं गथे श्व प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठयायी च्वयी । हानं हे भगवन् स्वंगु अनुभावं श्व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री पिसं शुगु प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठयायी च्वयी ॥ ॥ थुलि बिति यासैल भगवानं आयुष्मान

(२६४)

शारिपुत्र यात यथे आज्ञा दयेका विज्यात ॥ हे शारिपुत्र बुद्ध भगवान् तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिनिगु अनु भावं श्व कुलपुत्र
कुलपुत्री पिसं थुगु प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी बांलाक पाठयायी च्वयी । तथता लायेगु
ज्ञान सेनी तथता लायेत चर्या यायी तथतास योग यायी ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं श्व हे शारिपुत्र धर्म यायेगुया धर्मया
स्वभाव कायेगु खः । गुलि श्व प्रमाणमदुगु संख्या मदुगु लोक धातुस बुद्ध भगवान् गुणपि विज्याना च्वंपि समय हना च्वंपिदु थामिसं थुगु
हे प्रज्ञापारमिता कया च्वंगु ज्वना च्वंगु ब्वना च्वंगु लाना च्वंगु कना च्वंगु देशना याना च्वंगु उपदेश विद्या च्वंगु उद्देश्य विद्या
च्वंगु बांलाक पाठयाना च्वंगु मने दुत छोयी क्वातुक ज्वनी ॥ हानं गुम्हं कुलपुत्र गुणपि कुलपुत्री गुणपिसं न थुगु प्रज्ञापारमिता
कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठ यायी च्वयी तथता लायेगु (ज्ञान) सेनी-थुयीकै
तथता लायेत चर्या यायी तथतास योग यायी थामितनं श्व बुद्ध भगवान् पिसं चित्तं निसं खनी क्वातुक ज्वनी । हे शारिपुत्र बुद्ध
या चित्तं खना च्वंपि बुद्धं क्वातुक ज्वना तःपि कुलपुत्र कुलपुत्री गुणपित (मार पिष्ट गुणपिसं) विघ्न यायेगु समर्थं दैमखु ॥ ॥
थुलि आज्ञा दयेकुसेल आयुष्मान शारिपुत्रं भगवान् याके यथे विंति यात ॥ हे भगवन् हानं गुलि श्व बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं
श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठयायी च्वयी

(२६५)

तथता लायेत (ज्ञान) सेनी-थुयीकै तथता लायेत चर्या यायी तथतास योग यायी । हे भगवन् श्व फुक्क बुद्धया अनुभावं बुद्धया
अधिस्थानं बुद्धं बांलाक ज्वना तःगुलिहे जुया च्वन । हानं थुगु प्रज्ञापारमिता न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी
उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठ यायी च्वयी तथता लायेत (ज्ञान) सेनी-थुयीकै तथता लायेत चर्या यायी । तथतास योग यायी
थुगु प्रकारं याना (अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि) सिद्ध याना लाये फैला ॥ ॥ थुलि धासेल भगवान् आयुष्मान शारिपुत्र यात यथे
आज्ञा दयेकल । यथे हे ख श्व हे शारिपुत्र यथे हे खः श्व । हे शारिपुत्र श्व सकल बोधिसत्त्व वहासत्वं संबुद्धया अनुभावं बुद्धया अधिष्ठानं
बुद्धं बांलाक ज्वना तःगुलि श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी
उद्देश्यबी बांलाक पाठ यायी च्वयी तथता लायेत (ज्ञान) सेनी-थुयीकै तथता लायेत चर्या यायी तथतास योग यायी हे शारिपुत्र थाम
त तथागतापसं सिया च्वन हे शारिपुत्र थामत तथागतापसं अधिष्ठान यांना तल हे शारिपुत्र थामत तथागत पिसं खना च्वन
हे शारिपुत्र थामत तथागत पिसं बुद्ध छक्षुं स्वया च्वन ॥ गुलि हानं श्व बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं थुगु प्रज्ञापारमिता न्यनी कायी
ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठ यायी च्वयी तथता लायेत (ज्ञान) सेनी-थुयीकै तथता लायेत
चर्या यायी तथतास योगनं यायी । यथे न्यनी कयाः ज्वनाः ब्वनाः लानाः कनाः देशना यानाः उपदेश विद्या उद्देश्य विद्या बांलाक पाठयाना

(२६६)

चवया तथता लायेत (ज्ञान) सेना-श्वीका तथता लायेत चर्या यांना तथतास योग यांना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सात्तिकं तथता लायेत अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयेकेत उकी चवनी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सिद्ध यांना लायी ॥ ॥ गुल सिनं हानं हे शारिपुत्र थुगु प्रज्ञापारमिता चवया (क्षे) धारण यांनात पाठ यायी (सफू) प्राप्त जुयी-लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक पाठ यायी चवयी । हानं तथता लायेत जा (ज्ञान) सेनी मखु तथता लायेतजा चर्या यायी मखु तथता लायेतजा योग यायी मखु थपि तथता लायेत (ज्ञान) मस्यपि जूसां तथता लायेत चर्या मयापि जूसां तथता लायेत योगमयापि जूसां अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेत तथतास मच्चपि जूसां थमितनं हे शारिपुत्र तथागतं सिया चवन- । तथागतं अधिष्ठान यांना मतोतुसे (थमित) ज्वना चवन (मखुगले) मलायीम्ह ज्वीक तथागतं अधिष्ठान यांना ज्वना चवन) । तथागतं (थमितनं) खना चवन तथागतं (अमितनं) बुद्ध चक्षुं स्वया बिज्याना चवन ॥ हे शारिपुत्र थमितनं महार्थ-तःधंगु धर्म धन-मोक्ष । महानु शंसा-लिपा तःधंगु वर्णना । महाफल-तधंगु लाभ । महाबिपाक-निर्वाणया फल थुगु कार्यासिद्ध जुयी । थव छुया हेतुं धाःसा ॥ थथे निश्चयनं । थव प्रज्ञापारमिता धंगु परमार्थ-निर्वाणया ज्ञानं संयुक्त जुया चवंगु सकल सत्त्वपित दक्क संसार गथे जुया चवंगु खः अथेहे श्वीका बीत-खकाबीत चवना चवंगु जुया चवन ॥ हानं निश्चयनं हे शारिपुत्र थुगु षट्पारमितां संयुक्त जुया चवंगु सूत्रान्त-(सफूया ज्ञान) तथागत मदया-निर्वाण जुया वसेलि

(२६७)

दक्षिण पाखे प्रचार ज्वी दक्षिण पाखे हानं पूर्वे प्रचार ज्वी पूर्वे हानं उत्तर पाखे प्रचार ज्वी । आः थुगु प्रचार जुया चवंगु सारगु धर्मं विनयं सद्वर्मा अन्तर्धानं जुयां मदया वनीगु बखते हे शारिपुत्र थुगु ज्ञान यात तथागत पिसं लिपा हानं हे बांलाक ग्रहण यांना ज्वना कायी । उगु बखते गुम्हं कुलपुत्र पिसं कुलपुत्री पिसं थुगु प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक पाठ यायी अन्ते सफू चवया (क्षे) धारण यायी हे शारिपुत्र थमित तथागतं सिया चवन हे शारिपुत्र थमित तथागतं अधिष्ठान यांना-मतोतुसे ज्वना चवन हे शारिपुत्र थमित तथागतं खना चवन हे शारिपुत्र थमित तथागतं बुद्धचक्षुं स्वया चवन ॥ ॥ थुल आज्ञा जुसेलि शारिपुत्रं प्रार्थना यात । हे भगवन् थथे अनन्त जुया चवंगु थुगु प्रज्ञापारमिता लिपा यागु काले लिपा यागु समये उत्तरदिशास उत्तर दिशायागु भागे बिस्तारं प्रचार जुया चवनीला ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे शारिपुत्र गुगु अन उत्तर दिशास उत्तर दिशायागु भागे थव अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता न्यना थुगु प्रज्ञापारमितास योगयायी थमितसं बिस्तारं प्रचार यांना चवनी । गुलिमें थुगु प्रज्ञापारमिता न्यनी कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक पाठ यायी चवयी तथता लायेत (ज्ञान) सेनी-थुयीकं तथता लायेत चर्या यायी तथतास योगयायी हे शारिपुत्र थपि ताकालं थुगु ज्ञाने चर्या यांना वोपि बोगिसत्त्व महासत्त्वपि धका सीकेसाः ॥ ॥ शारिपुत्रं विनित् यात ॥ हे भगवन् थुगु अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता न्यनीपि

(२६८)

कायीपि ज्वनीपि ब्वनीपि लायीपि कनीपि देशना यायीपि उपदेशबीपि उद्देश्यबीपि बांलाक पाठयायीपि च्वयीपि तथता लायेत ज्ञान सेनीपि-थ्वीकैपि तथता लायेत चर्या यायीपि तथतास योगयायीपि थन्योपि गुलिदे-आपा दैला अथवा भातचा जक जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे शारिपुत्र उत्तरा पंथे उत्तर दिशास उत्तर दिशाया भागे थ्व बोधिसत्व महासत्वपि आपाः दै आपालहे आपाः दै । छु धाःसा हे शारिपुत्र थपि आपालं हे आपादै । तर थ्व आपालं आपाः दुपि या सिनं कम् थुगु किसिम यापि बोधिसत्व महासत्वपि जुयी गुलि सिनं थुगु अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यनी च्वै कायी ज्वनी ब्वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठ यायी तथता लायेत (ज्ञान) स्यनी-थ्वीकै तथता लायेत चर्या यायी तथतास योगयायी प्रज्ञापारमिता कना च्वंगुलीनं चित्त लीन (बेहोस् जुया जडया भाव) ज्वी मखु बांलाक लीन ज्वी मखु । मन बिखुस जुयी मखु मने बिषाद यायी मखु मन्यनीनं मखु श्वाकं जक न्यना धका पसंता चायीनं मखु न्यनागु मन सुवा भंग यायी मखु ग्यायीनं मखु ग्याना च्वनीनं मखु ग्याये मायेका च्वनीनं मखु थपि ताकालं निसें थुगु याने चर्या याना वोपि बोधिसत्व महासत्वपि धका सीकेमाः । थपि न्हापा जुया बिज्याःपि तथागतपि लिसे जुया मथूगु (ज्ञाननं) न्यनाः बांलाक न्यनाः प्रश्न याना वोपि धका सीकेमाः ॥ थ्व बोधिसत्व यानया पुद्गल-कुलपुत्रपि कुलपुत्रीपि न्हापा जुया बिज्याःपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित पूजा याना वोपि शीलनं परिपूर्ण यायीपि जुयी । गुगुजा थ्वहे अनुत्तर

(२६९)

सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया आरम्भ याना आपालं लोकपित हित यायीगुया कारणपित जुयी । थ्व कुलपुत्र कुलपुत्रीपित जिहे थुगु सर्वज्ञ ज्ञानं संयुक्त जुया च्वंगु ज्ञान कना वयागु जुयी । थ्व जाति लंघना याना-पुलावने धुंकुपि (तःधंगु जात ज्वी धुंकुपिननं) थ्व हे सर्वज्ञ ज्ञानं संयुक्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु-ज्ञानया बांलाक चर्या यायीगु जुयी । थमिसं थ्वहे ज्ञान कनी गुगुजा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानया आरम्भ याना थ्वहे ज्ञान कनेगुली अत्यन्त हर्षमान यायी । थुकी बांलाक च्वनी बांलाक छगूजक चित्त याःपिनं जुयी । उकी जूगु याकें बा (आपालं प्रशंसा दुगु) मन्त्र चर्या याकें बा थुगु प्रज्ञापारमितास मारगणपिसनं स्यंके फेमखु । सेपि सत्व पिसंजा गनया खँः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । गुगु जा थुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञानस अत्यन्त क्वातुगु बल दै च्वंगु जूया निति थ्व कुलपुत्र कुलपुत्री गणपिननं थुगु प्रज्ञापारमिता न्यना तःधंगु श्रीति हर्ष प्रसन्न प्राप्त जुयी । थमिसं आपालं लोक पितनं अनुत्तर सम्यक्स-म्बोधि ज्ञानस कुशल मूल पिका बियी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थ्व कुलपुत्र कुलपुत्री पिसं जिगु न्ह्योने सम्मुखे च्वना बचन ल्हाना- (आशिका याना प्रीतिजा) याना वल । (गथे धाःसा) आपालं प्राणि सलं सः आपालं प्राणि दलं दो आपालं प्राणि लखं लख् आपालं प्राणि सलंसः कोटि आपालं प्राणि दलं दो कोटि आपालं प्राणि लखं लख् कोटि आपालं प्राणि नियुत लखं लख् कोटि बोधिसत्व चर्या याना च्वंपित जिमिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस तबाबी बांलाक वयनाबी बांलाक कायेकेबी बांलाक उज्वल याकेबी बांलाक हर्ष याकेबी

(२७०)

बांलाक प्रभाव दयेकेबी संबोध ज्ञान लायीगुली तयाबी आबानबर्त्तनीय (ल्याहाँवै मखे धुंकुपि) यानाबी धका (थथे आशिका याना प्रतिज्ञा याना वल) ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सारिपुत्र बोध ज्ञान लायेत चर्या याना चवनापि जिमिसं आपालं प्राणि सलंसः आपालं प्राणि दलंदो आपालं प्राणि लखलख आपालं प्राणि सलंसः कोटि आपालं प्राणि दलंदो कोटि आपालं प्राणि लखलख कोटि आपालं प्राणि नियुत लखं लख कोटि यात अनुत्तर सम्यक्संबोधिस तयाबी बांलाक केनाबी बांलाक कायेकेबी बांलाक उज्ज्वल याकेबी बांलाक हर्ष याकेबी बांलाक प्रभाव दयेकेबी संबोध ज्ञान लायी गुली तयाबी अबानबर्त्तनीय (ल्याहाँवै मखे धुंकुपि) यानाबी धका गुम्हसे थुगु बचन लहाना-आशिका याना-प्रतिज्ञा याःगुखः अर्थात् छम्हहे शेष बाकि मदेक सत्वप्राणि गणपि अनुत्तर ज्ञाने तयाबी धका आशिका-प्रतिज्ञा यापि थ्व बोधसत्व यानया कुलपुत्र कुलपुत्री गणपिनगु चित्त यात जिगु चित्तं स्वया जिहर्ष मान याना चवनागुदु ॥ थुगु प्रकारं थ्व कुलपुत्र कुलपुत्री गणपि अनन्त जुया चवंगु मोक्ष ज्ञान दुपि जुयी । थपि गुगु मेमेगु बुद्ध क्षेत्रेनं वनीपि जुया अनन्त थुगु हे ज्ञानया चर्या यायीपि जुयी । गन संमुख जुया-पिने प्रकाश जुया तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसं धर्म देशना याना बिज्यायी अन संमुख जुया चवपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिनगु समोपेनं थमिसं हानं हे थुगु अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता बिस्तारं न्यनी ॥ थुगु बुद्ध क्षेत्रेनं थमिसं आपालं सलंसः प्राणि आपालं दोलं दो प्राणि आपालं सखलख प्राणि आपालं सलंसः कोटि प्राणि आपालं

(२७१)

दलंदो कोटि प्राणि आपालं लखं लख कोटि प्राणि आपालं नियुत लखं लख कोटि प्राणिपित अनुत्तर सम्यक्संबोधिस तयाबी बांलाक केनाबी बांलाक कायेके बांलाक उज्ज्वल याके बांलाक हर्ष याके बांलाक प्रभाव दयेकाबी बोधिज्ञान लायी गुली तयाबी अबान बर्त्तनीय यानाबी ॥ ॥ थुलि आज्ञादयेकु सौल आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे बिन्ति यात ॥ आश्चर्य हे भगवन् थ्व तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसं न्हापा जुया वंगु लिपा जूवंगु आः जुया चवंगु (दक्क) संसारे मखं धैगु छुंमदु अथवा न्यना मतगु धैगु अथवा मस्युगु धैगु अथवा मथुगु धैगु छुंहे मदु । गुगु थ्व संसारया पदार्थ थ्व छगूजा जिमस्यूका धैगु छुंहे मदु । छुं छगू सत्त्वापिनगु चर्या थ्व छगूजा जिमस्यूका धैगुनं छुंमदु ॥ गुगु जा निश्चयनं लिपा वीपि बोधि ज्ञानसं रूढि दुपि तच्चोतं चित्त वीपि वीर्य्य आरम्भयाःपि बोधिसत्व महासत्त्वापिनगु चर्यानिं सकल हे सिधा व्वन । थनील हानं गुगु बखते गुगु काले थ्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कायी व्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशबी उद्देश्यबी बांलाक पाठ यायी चवयी गुलि हानं उगु काले थमिसं खगु पारमिताया कारणे सत्त्व प्राणि पित हित यायेया कारणे उद्योग याये गुली जुयाः माली बांलाक माली सकभनं माली थथे माला जुया चवपि बांलाक माला जुया चवपि कुलपुत्रपि कुलपुत्री पिन मध्ये गुलि २ माला जुया चवपि बोधसत्त्वपित थुगु प्रज्ञापारमिता प्राप्त जुयी गुलि सितं प्राप्त ज्वी मखु गुलि २ माला मज्झित्तं प्राप्त जुयी हे भगवन् थुकिया थन छुकारण ॥ ॥ थुलि न्यसैलि भगवान् आयुष्मान् शारिपुत्र

(२७२)

यात थथे आजादये कल ॥ थथे हेखः थ्व हे शारिपुत्र थथे हेखः थ्व । न्हापा जुया च्वंगु लिपा जुया च्वंगु आःजुया च्वंगु थ्व संसारे तथा-
गत पिसं थ्व छगू जा मखं धंगु थ्व छगूजा मस्यू धंगु थ्व छगूजा मथू धंगु किंचित् छुंहे वै मखु ॥ हानं हे शारिपुत्र गुलिं२ बोधिसत्त्वपि
माला जूपित बांलाक माला जूपित सकभनं माला जूपित उगुकाले उगुसमये थ्व प्रज्ञापारमिता प्राप्त जुयी । गुलिं२ बोधिसत्त्वपित
माला मज्जू सानं बांलाक माला मज्जू सानं सकभनं माला मज्जू सानं थ्व प्रज्ञापारमिता प्राप्त जुयी । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं
थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं थुगु प्रज्ञापारमिता न्हापां निसं कोसिसु याना मतोतुसे माला वल बांलाक माला वल सकभनं माला वल
थ्वहे न्हापा यागु कुशल मूलं रुचि दुगुलिं याना थुगु प्रज्ञापारमिता समाःसानं बांलाक समाःसानं सकभनं समाःसानं थामत प्राप्त जुयी ।
हानं थुगु प्रज्ञापारमिता यात बन्दना—(नमस्कार) याना च्वंपित मेमेगु गुलिं सूत्रदु व फूक्कनं थःथे थमं हेवै उत्पत्ति जुयी नमस्कारनं
यायी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे शारिपुत्र थ्व थथे हे जुयी । गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व थ्व प्रज्ञापारमिता कोसिसु याना मतोतुसे
माली बांलाक माली सकभनं माली जाति हिले धुंकुम्ह जूसानं (थः न्हापा यागु स्वभाव तोता ज्ञान प्राप्त जुगुलिं भिगु स्वभाव ज्वी
धुंकुम्ह जूसानं) जन्म हिले धुंकुम्ह जूसानं (थुगु जन्म तोता मेगु जन्म काये धुंकुम्ह जूसानं) वैतनं थुगु प्रज्ञापारमिता प्राप्त जुयी । थुंकि मेगु
प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुया च्वंगु सूत्रनं वैत अर्थे हेवै थःथे थमं हे उत्पत्ति जुयावै (थःथे थमं हे मने ज्ञान दयावै) नमस्कारनं यायी ॥ ॥

(२७३)

थुलि आजादयेकुसौल आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे बिंतिन यात ॥ हे भगवन् केवल थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्व पिनि जक थ्व
षट् पारमितां संयुक्त जुया च्वंगु सूत्रान्त (शास्त्र) थःथमं उत्पत्ति जुयी नमस्कारनं यायी मोर्पिन उत्पत्ति ज्वी मखु लाकीछु ॥ ॥
थुलि न्यसौल भगवान् आजादये कल गुलिं२ मेमेपिसनं हे शारिपुत्र अनन्त२ जुया च्वंगु सूत्रया ज्ञान सिया च्वंगु वै उम्ह२ कुलपुत्रपि
कुलपुत्री पितनं थःथे थमं हे (सूत्रान्तया ज्ञान) उत्पत्ति जुयी थःथमं नमस्कारनं यायी । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे शारिपुत्र थथे निश्चयनं
जुयी ॥ गुलिं बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं (मेपि बोधिसत्त्व महासत्त्व पित) अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस तयाबी बांलाक केनाबी बांलाक
कायेकै बांलाक उज्ज्वल याकै बांलाक हर्ष याकै बांलाक प्रभाव दयेकै संबोधि ज्ञान लायीमुली तयाबी आर्बान बर्त्तनीय यानाबी
थमनं उकी (ज्ञान) स्थनी हे शारिपुत्र थाम जात हिले धुंसां तबि थ्व अनन्त अनन्त जुया च्वंगु मन ब्वैगु हे मदुगु ज्ञान संयुक्त जुया च्वंगु
शून्य ता ज्ञानं संयुक्त जुया च्वंगु षट् पारमितां संयुक्त जुया च्वंगु सूत्रान्त (शास्त्र) थःथमं हे वै थःथमं हे मने उत्पत्ति जुयी थःथमं हे
नमस्कारनं यायी ॥ ॥ थुलि आर्य अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिताया धारण गुणपरिकीर्त्तन परिवर्त्त नाम झिगुगू ॥ ॥ ॥

(२७४)

अथ मार कर्म परिवर्त्तो नामै कादशः ॥११॥

(थनंलि मार वैगु सीकेगु परिवर्त्तो जिछगुगु ज्ञान जिछगुगु शिक्षा) ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे प्रार्थना यात । हे भगवन छल पोलं थवकुलपुत्र कुलपुत्रीपित थुजोगु गुणयावयान याता बिज्यात उकि हे भगवन सुंगूह सितं बिछन यायीधि उत्पत्ति जुयीला ॥ ॥ थथे प्रार्थना यासैलि भगवान आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल ॥ हे सुभूते थामत बिछन यायीगु आपालं हे मार उत्पत्ति जुयी ॥ ॥ सुभूति स्थविरं बिन्तयात । हे भगवन थामत गुजोगु रूपयागु (गुजोरगु किसिम यागु) बिछन यायीगु मार कर्म उत्पत्ति जुयी ॥ ॥ (थुलि बिन्त यासैलि) भगवान आज्ञादयेकल । हे सुभूते थव बोधिसत्व महासत्व पिनि प्रज्ञापारमिता कना चक्चवं ताकालं वनी बले आआलं प्रतिभान-ज्ञान उत्पत्ति जुयावै (थुकी जि थुलित सः स्थूह थुलित तःधं थुगु आभमान वल धाःसा) थव हे न्हापां यागु मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १ ॥ थव प्रतिभान-ज्ञान दया वयेमात्रं बांलाक विचार याता लुमंका मतसे लोमंका छवै-(तोता छवै) थवनं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २ ॥ थामसं वाक्कार तथा हानं हररं न्हिला तःधंसु जुया-छुं वास्ता मतसे चवै थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ३ ॥ चित्त चंचल याता थव प्रज्ञापारमिता प्राप्त याता कायी हे सुभूते थवनं मार

(२७५)

धका सीकेमाः ॥ ४ ॥ मेमेगु ज्ञान-विषय व्यवहारया ज्यास जक चित्त छोया चवै थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ५ ॥ (स्मृति मतं न्यनागु ज्ञान लोमंका छवै) थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ६ ॥ न्हिलाः-दलिसं थवलिसं छयाः याता पर्भा मतसें चवै थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ७ ॥ तःधं जुया वालिसं थवालिसं धमन याता चवै थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ८ ॥ चवै चवनी बले सामाग्री मिले मज्जी थवनं मिखा चंचल याता उखे थुखे स्वया चवै थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ९ ॥ चवै चवनी बले सामाग्री मिले मज्जी थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १० ॥ जिमिसं थव मथू-जिमिसं थुकी क्वातुक तच्चकं स्वाद लगे मजू धका थथे धया थः चवै चवनागु थासं वाथाक दना प्याहाँ वनी-मथूगु गथेथे धका न्यना थवीकेगु मन थायी मखु थवनं हे सुभूते मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ११ ॥ जिमिसं थव प्रज्ञापारमितास व्याकरण मयाः (लिपाछ अनुत्तर ज्ञान लायी म्हुज्जी धका जिमिसं मयाः) धकाः प्रसन्न चित्त मजुया थः चवै चवनागु थासं बाथक्क दना प्याहाँ वनी हे सुभूते थवनं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १२ ॥ थन जिमिसं गांयागु बाजगर यागु बा सहर यागु वा नां मकाः गनजा जिमिसं जन्म स्थान सकन-नांमकाल गोत्रमकाल मां बौः यागु नांमकाल गोत्रमकाल कुलयागु नां मकाल जिपि थन जन्म जूपि धकामं छुं मधाल अनथन्योगु प्रज्ञापारमिता न्यनेयोग्य मजू धका मती तथा अनं तोता मेगु थासे वनी । गुलि गुलि लिचिला तापाक्क वनेगु चित्त उत्पत्ति जुयी उलर कल्प तक्क हे हामंर संसारे जन्माकाः वये माली । गन थाम भोगयाः वनेमाः गुखः

(२७६)

अनं जन्म जूवनी ॥ श्वं लुया हेतुं धाःसा हे सुभूतेश्व प्रज्ञापारमिता मय्यसं बोधिसत्व महासत्त्वपि लौकिक लोकोत्तर धर्म- संसार
व निर्वाण यागु धर्म बांलाक मीकेफुपि ज्वीमखु । हे सुभूते श्वनं अमि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते बोधि-
सत्त्व यानया पुद्गलपिसं सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्ति यागीगु थुगु प्रज्ञापारमिता तोताः छले छोया गुगु मेगु सूत्रान्त सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्ति
यायी मधुगुखः उगु मालेगुली मन याना जुयी हे सुभूते श्वनं अमि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १४ ॥ गथे जा हानं निश्चयनं हे
सुभूते गुम्हर लौकिक लोकोत्तर-संसार व पर मार्य निगु यागु ज्ञान-स्थनेगु-श्वीकेगु इच्छा मदुम्ह निगुलीसं वनेगु निश्चय मन मदु
पिसं थन प्रज्ञापारमिताया (ज्ञान) स्थनी मखु प्रज्ञापारमिताया-ज्ञान मय्यसं लौकिक लोकोत्तर धर्म निश्चय वने फैमखु ॥
थुगु प्रकारं चिकिधंगु बुद्धि जुया चवंपिसं लौकिक लोकोत्तरया (ज्ञान) यथार्थ मासया हा जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता यात तोता
वांछोया कचा जुया चवंगुली जुयेगु मनयाना चवनी ॥ श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते खिचा धैम्हसं थःमालिकया थासे पिण्ड
(फुधक नयेगु वस्तु) तोता ज्यायायी पिके (वक्षे मालिक धाःधागु ज्यायायीपि च्योतयेके) ग्रास-(पे छपे निपे) मालेगुली जुया
चवनी । थये हे संतुं हे सुभूते लिपा जुया धैगुकाले छगु हे बोधिसत्व यानया पुद्गलपिसं सर्वज्ञ ज्ञानया हा जुया चवंगु गुगुश्व प्रज्ञा-
पारमिता तोता कचा हः चवका जुया चवंगु श्रावक याने प्रत्येक बुद्ध याने सारगु तःधंगु ज्ञान माले धका मने तया जुया चवनी ॥

(२७७)

श्वमं हे सुभूते अमि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १५ ॥ श्वं लुया हेतुं धाःसा । श्व चिकिधंगु बुद्धि जुया चवंपिसं सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्ति
यागीगु प्रज्ञापारमिता खः धका मय्य । अमिसं प्रज्ञापारमिता तोता वांछवया थुकि सेगु सूत्रान्त गुगु जा श्रावक भूमियागु खं कनीगु
प्रत्येक बुद्धि सुमि यागु खं कनीगु खः उगु अत्यन्त तच्चोतं लायेगु इच्छा यायी ॥ कचा हः चवका समानगुली लमे जुया चवंपि थुजो
गु किसिम यागि श्व बोधिसत्त्वपि धका सीकेमाः ॥ श्वं लुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते श्रावक यान यापि वा प्रत्येक बुद्ध यान यापि
पुद्गल पिसं थै बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं (ज्ञान) स्थनेमज्यु ॥ हे सुभूते श्रावक यान यापि वा प्रत्येक बुद्ध यान यापि पुद्गल पिसं
गजे (ज्ञान) सेनी धाःसा हे सुभूते अमि थये मन जुयी । (जिगु) छगु आत्मा साहे याये छगु आत्मा शास्त्रयाये छगु आत्मा निर्वाण
जुया वने (थये धका मन याना चवनी) थालि हे थःगु आत्मा साहे यायेत शान्त यायेत निर्वाण लायेत सकल कुशल मूलया
क्रिया प्रयोग यायेगु आरम्भ यायी-उकी जुया चवनी । हानं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व धैपिसं थये स्थने मज्यु । निश्चयनं हे
बोधिसत्त्व महासत्त्व धैपिसं थये स्थनेमाः थःगु आत्मानं तथतास तये सकल सत्त्वपित अनुग्रह तथेया निति सकल सत्त्व पितनं तथतास
तयाविद्ये प्रमाण मददेक सत्त्व धातु-सत्त्वप्राणिपित बांलाक निर्वाण लाकाबी धका (ज्ञान) स्थनेमाः थये बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं
सकल कुशल मूल प्रयोग यायेगुली आरम्भ यायेमाः । हानं श्वहेनं मने तये मज्यु ॥ (व चिकिधंगु बुद्धि जुया चवंपि श्रावक प्रत्येक

(२७८)

ज्ञानया पुद्गलपि) गये धाःसा निश्चयनं हे सुभूते सुंछम्ह पुरुषं किसि यदनाः किसियागु रंग तःधी चिकिधी आदि आकार माला
ज्वी । अले वं छयउंसे च्वंगु थासे गये बांलाक खनीमुखः अये हे मनं चिन्तना याना किसिखनी थये, चिन्तना याना (व किसिया)
पलाः ख्वाँ माले माल धका उकी लगे जुयी किसियागु ततिया पलाः ख्वाँचं किसिया रंग आकार सीके धका उकी ध्यान याना
जुया च्वनी ॥ थुकी छंछुमाने याना हेभूते व सन पण्डित जाति याम्ह पुरुष ज्वीला ॥ ॥ सुभूति बिन्ति यात । ज्वी मखु हे भगवन्
भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ थये हे संतुं हे सुभूते थुजोगु रंग यापि हे श्व बोधिसत्व यान यापि पुद्गल गणपि धका सीकेमाः । गुम्हसे
श्व प्रज्ञापारमिता मयुयीकुसे मन्यंसे थुगु—(प्रज्ञापारमिता) तोता अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक सीकेगु इच्छा याना गुगु श्व श्रावक
भूमि कनीगु प्रत्येक बुद्ध भूमि कनीगु सूत्रान्त खः उकि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि माले धका माने याना जुया च्वनी ॥ हे सुभूते श्वनं थामि
मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १६ ॥ थय गये धाःसा निश्चयनं हे सुभूते (हानं मेगु छगू उपमा वयने) रत्न कायेगु इच्छा दुम्ह पुरुषं
माहासमुद्र खनी उगु समुद्र छिनानं वनी मखु चिन्तनानं यायी मखु उगु ज्यास जुयीनं मखु रत्न कायेया निर्मिते वं लः जायेक दया च्वंग
साया पला ख्वाँ माला जुयी साया पला ख्वाँ या गाले जायेक दया च्वंगु लः व समुद्र या लःनं उये हेखः (समान हेखः धका) माने यायी
हे सुभूते थुकी छंछु माने याना व पण्डित जाति याम्ह पुरुष ज्वीला ॥ ॥ सुभूति, बिन्ति यात । ज्वी मखु व हे भगवन् ॥ भगवानं

(२७९)

आज्ञा दयेकल । थये हे संतुं हे सुभूते थुजोगु किसिम् यापि हे श्व बोधिसत्व यान यापि पुद्गलपि धका सिकेमाः ॥ गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमिता
लानानं उकी लगे मजुसे मसिया कुसे मयुयी कुसे तोता छौ । गुल मेगु श्रावक भूमि कंगु प्रत्येक बुद्ध भूमि कंगु सूत्रान्त चिकीचा धंगु (ज्ञान)
जक स्वया उकी लगे जुया उकी हे मालेगु इच्छा यायी । गनजा बोधिसत्व यान यात बर्णना मयाःगु । केबल थःछम्ह स्यागु आत्मा
जक सारे ज्वीगु शान्त ज्वीगु निर्वाण ज्वीगु थुजोगु जक खँ लहायोगु (ज्ञान कनीगुली) लगेज्वी ॥ श्रोतप्राप्ति फल लाये धका
सकृदा गामि फल लाये धका अनगामि फल लाये धका अर्हत्व पद लाये धका तय, बोधि लाये धका खंगु धर्म हे मकासे आश्रव
याके चित्त लिचिला निर्वाण जुया वने धका जुया च्वनी ॥ थ्वेत यायी श्रावक भूमि संयुक्त जूगु प्रत्येक बुद्ध भूमि संयुक्त जूगु (चिकिधंगु
शिक्षा) धका ॥ थन बोधिसत्व महासत्त्व पिसं थये चित्त उत्पत्ति याये मज्यू ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते महायाने श्वपि बोधिसत्व
महासत्त्वपि निश्चयनं महासत्ताह (तःधंगु कबचं) तिया च्वपि जुयी ॥ अभिसं कदाचित् चिकिचा धंगुली (किचित् काय्ये) तत् पर
ज्वीगु चित्त उत्पत्ति याये मज्यू श्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं श्व सत् पुरुष गणपि लोकया नाथः जुया च्वपि लोक यात हित याये
गुयी कारण जुया च्वपि । अयेया निम्ति श्व (बोधिसत्व पिसं) नित्यर सदा सर्वकालं हे छुगु पारमिताया शिक्षास च्वनेमाः । गुल हानं
हे सुभूते परिपाक मजुगु कुशलमूल जुया च्वपि चिकिधंगु बुद्धि जुया च्वपि चिकिधंगु आशय जुया च्वपि बोधिसत्व यानि कया पुद्गल

(२८०)

गणपि जुयी थमिसं षट्पारमितां संयुक्त जुया च्वंगु सूत्रान्तया (ज्ञान) मसिया मथुया थुगु प्रज्ञापारमिता यात तोता थपि गुगुजा श्रावक भूमि कनीगु प्रत्येक बुद्ध भूमि कनीगु सूत्रान्तखः उगु मालेगुली तत पर याना जुयी हे सुभूते थ्वनं सार कर्म धका सीकेमाः ॥ १७ ॥ थपि थुजोगु रूप जुया च्वंगु बोधसत्त्व यानि कया पुद्गलपि । गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते (हानं मेगु छगु उपमावयने) सिक्कं; मि बासिक्कः मिया शिष्य छम्हसँ बैजयन्त प्रासाद (आपालं तःधंगु इन्द्रया दर्बार) या प्रमाणगु (अपायेधंगु) दर्बार यायेगु इच्छा याना दयेके गुली लगे जुयी ॥ अले वं सूर्य चन्द्रमायागु बिमानया प्रमाणगु मण्डल-चिकीचाधंगु मण्डल मालाजुयी माला; उगु बखते सूर्य चन्द्रयागु बिमान खनी अले वं उगु (चिकीचा धंगु) यागु प्रमाण (नमना) कायेगु मनयायी । थुकी छंछु माने याना हे सुभूते बैजयन्त प्रासाद-इन्द्रया दर्बारया प्रमाणयें तःधंकदर्बार दयेकेगु इच्छा याम्हसँ सूर्य चन्द्रमायागु (चिकीचा धंगु) बिमानया प्रमाण-नमना कायेजीला ॥ ॥ सुभूति धाल जीमखु थथे हें भगवन् ॥ भगवानं आज्ञादये कल । थथे हे संतुं हे सुभूते लिपा जुया वंगु काले बोधसत्त्व यानया पुद्गल पिगुलिं सिनं थ्व प्रज्ञापारमिता न्यना थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ लानानं थुगु प्रज्ञापारमिता ज्ञान यात छवे याना थुगु प्रज्ञापारमिता-ज्ञान यात तोता श्रावक भूमि प्रत्येक भूमि संयुक्त जुया च्वंगु-श्रावक भूमी प्रत्येक भूमी लायीगु ज्ञानया सूत्रान्तें सर्वज्ञता ज्ञान मालेगु मानेयाना जुयी । गुगु थ्वहे सूत्रान्त यागु जक खँ लहाना जुयी । (जिगु)-छगु आत्मा यात साहे याये छगु आत्मा यात शांति याये (जिगु थ्व छगु आत्मा)

(२८१)

निर्वाण जुया वने धका केवल थःगु आत्मा छगुली जक साहे यायेगु शान्ति यायेगु निर्वाण जुया वनेगुली लगे जुयी । उजोगु रूप यागु हे सूत्रान्त जक माला जुयी उजोगुहं शिक्षा-स्थनेमाः धका माने यायी । उकी छंगथे माने याना हे सुभूते थपि पण्डित जातिपि बोध सत्त्वपि जुयी धका छं सीके माला ॥ ॥ सीकेम्वाः निश्चयनं हे भगवन् । भगवानं आज्ञादये कल । हे सुभूते थ्वनं थमि सार कर्म धका सीकेमाः ॥ १८ ॥ व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते (हानं छगु मेगु दृष्टान्ता वयने) सुंछम्ह पुरुषं चक्रवर्त्ति राजा स्वंगु इच्छा यायी वं चक्रवर्त्ति राजा खनी खनाः वं चक्रवर्त्ती राजा थथे च्वम्ह खनी धका सीका वर्णं आकारं तेजं ऋद्धिं थथे च्वम्ह धका निर्मित्त कया कोट्ट राजा (सुंछम्ह चिकीचा धंगु देशया राजा) खनी । उगु बखते वं व कोट्ट राजा यागु वर्ण आकार तेज ऋद्धिया निर्मित्त ज्वना (थ्व थुलि तःधंम्ह थ्व थुलि तः चिकी धंम्ह) धंगु छुते याना धायेगु समर्थ मदया थथे धायीकि चक्रवर्त्ति राजा धंम्ह नं वर्ण नं आकारनं तेजनं ऋद्धिनं निर्मित्तनं थथे हे कोट्ट राजायें जकहेखः धका माने यायी । उकी छंछु माने याना हे सुभूते गुम्ह व कोट्ट राजां चक्रवर्त्ति राजा लिसे समान यायीम्ह- (कोट्ट राजानं चक्रवर्त्ति राजा धंम्ह नं उयें हेखः धका धायीम्ह) व पुरुष पण्डित जात याम्ह धका धाये जीला ॥ ॥ सुभूति बिन्ति यात । थथे धाये जीमखु निश्चयनं हे भगवन् । भगवानं आज्ञा दये कल । थथे हे संतुं हे सुभूते लिपायागु काल जुया वं बले गुलिं बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं थ्व प्रज्ञापारमिता न्यना थ्व प्रज्ञापारमिता लानानं थन्योगु प्रज्ञापारमितानं छुते याना छ्वं वांछोयाबी ॥ थथे

(२८२)

वांछोया तापाका लिपा श्रावक प्रत्येकया यानं संयुक्तगु सूत्रान्त याके सर्वज्ञता (ज्ञान) मालेगु मानेयायी । हे सुभूते श्वनं थसि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ १९ ॥ हे सुभूते थुजोगु रूपयागु श्व श्रावक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमि कनीगु सूत्रान्त बोधिसत्व महासत्त्वया सर्वज्ञता ज्ञान मालेमाः धका जिमधया । हानं छु धाःसा निश्चयनं हे सुभूते गुगु खःजि प्रज्ञापारमितास बोधिसत्व महासत्त्वया उपाय कौशल्य कनीगु उगु (शिक्षा) मस्यसे बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस निश्चय वनी मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा । मेमेगु सूत्रान्त बोधिसत्व लायी धयागु अन्वाहे खः ॥ थुलिया निति थन हे सुभूते तयागतं प्रज्ञापारमितास थुजोगु प्रज्ञासा खना अनेक पथ्यापि (अनेकउदाहरणं) बोधिसत्व महासत्त्वपित थुगु प्रज्ञापारमिता दर्शनी कायेमेवी उज्ज्वल याकेवी हर्षयाकेवी (चित्ते) वुछोयावी । (चित्ते) बांलाक तयावी । थुगु प्रकारं चर्या यात धाःसा बोधिसत्व महासत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस लिचिलि मखुम्ह (ल्याहाँ वे नालिमखुम्ह) जुयी । थुकी छं गथे माने याना हे सुभूते । गुगु बोधिसत्व पिसं श्व श्रावक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमि कनीगु सूत्रान्त बोधिसत्व महासत्त्वया लाना बांलाक लाना न हानं श्व तोता थुकि ल्याहाँ वना हीनयान मालेगु माने यायीपि थपि पण्डित जातया बोधिसत्वपि जुयीलाः ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । थये ज्वीमखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते (हानं मेगु छगु उपमा वयने) नये पित्याम्ह पुरुष अत्यन्त रसदुगु हित ज्वीगु सुख ज्वीगु यावत् आयु दत्तलं नये त्वने पित्यामज्वीगु भोजन लाना वमकासे

(२८३)

तोता सामान्य अन्न-(जाकि छौ) यागु भोजन यायेगु माने यायी ॥ उकी छंछु माने याना व पण्डित जातिम्ह पुरुष ज्वीला ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात थये ज्वीमखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थयेहे संतुं हे सुभूते लिपा यागु काल जुया वंबले गुलि गुलि बोधिसत्व महासत्त्वपिसं श्व प्रज्ञापारमिता नयना श्व प्रज्ञापारमिता लाना श्व प्रज्ञापारमिता छुते याना छ्वे श्व प्रज्ञापारमिता वांछोयावी श्व प्रज्ञापारमिता तोता छ्वे श्व प्रज्ञापारमिता तापाका छ्वे श्व प्रज्ञापारमिता छुते याना छ्वे श्व प्रज्ञापारमिता वांछोया बीया श्व प्रज्ञापारमिता तोता छोया श्व प्रज्ञापारमिता तापाका छोया लिपा श्रावक यान प्रत्येक यानं संयुक्तगु सूत्रान्त मालेगु माने यायी । गुगु जा श्व सूत्रान्त श्रावक भूमि कनीगु प्रत्येक बुद्ध भूमि कनीगु खः उकि सर्वज्ञता मालेगु माने यायी । उकी छंछु माने याना हे सुभूते थपि पण्डित जातयापि बोधिसत्वपि जुयीलाः ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात थये जुयी मखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते श्वनं थम मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २० ॥ व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते (हानं मेगु छगु उपमा वयने) सुंछम्ह पुरुष अमूल्यगु मणि रत्न लाना भतिचा जक मूवंगु भतिचा जक सार दुगु मणि रत्न नाप समान यायेगु-उथेहेखः धैगु यायेगु माने यायी । हे सुभूते उकी छंछु माने याना व पण्डित जात याम्ह पुरुष ज्वीला ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात ज्वीमखु थये हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ हे सुभूते थये हे संतुं लिपा यागु काल जुया वंबले बोधिसत्व यानिकया पुद्गल

(२८४)

पिसंनं श्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता माण रत्न लाना न्यना श्रावक यान प्रत्येक बुद्ध यानं समान यायेगु-उबेहेखः धंगु यायेगु माने यायी । श्रावक भूमिस प्रत्येक बुद्ध भूमिस सर्वज्ञता उपाय कौशल्यनं माले धका माने यायी । हे सुभूते उकीछं छुमाने याना थपि पाण्डित जात यापि बोधिसत्व जुयीला ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । ज्वीमखु थथे निश्चयेनं हे भगवन् ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । श्वनं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्व पानि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २१ ॥ हानं मेगु हे सुभूते श्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कना चवनी बले देशना याना चवनी बले उपदेश बिद्या चवनी बले उद्देश्य बिद्या चवनी बले कया चवनी बले धया चवनी बले बांलाक पाठयाना चवनी बले अन्ते चवया चवनी बलेनं आपालं चित्त थाते तये मफुगु विचार जुयावै श्वनं हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व पानि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २२ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे विन्ति यात । हे भगवन् हानं प्रज्ञापारमिता चवेकैला ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । फेमखु श्व हे सुभूते । हे सुभूते सुंगुम्हसे लिपि आखलं प्रज्ञापारमिता चवयी । प्रज्ञापारमिता चवयाः प्रज्ञापारमिता चवया धका माने यायी । अथवा आखले प्रज्ञापारमिता मदु धका माने यायी अथवा आखले प्रज्ञापारमिता चवनी चवन धका माने यायी । हे सुभूते श्वनं थामि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते श्व प्रज्ञापारमिता चवया चवनी बले देशयागु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । ग्राम-गांया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै नगर-देश निगम-देश

(२८५)

विशेष (छुखोक्षे आदि दुगुगां) लिचियागु प्रकृतिया वास स्थान दुगु नगर । बानिजालत आपा दुगु स्थान-निगम । प्यंगु जात ब्राम्हण क्षात्र वैश्य शूद्र आदि वास याना चवंगु थान जनपद । सेना आदि विषय दुगु राष्ट्र । राजाया वास स्थान-राज धानी) या मनसुवा उत्पत्ति जुयावै बगीचाया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । आख्यान-जातक माला आदिया मनसुवा जुयावै । गुरुया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । कुंया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । गुल्म स्थान-घट्ट स्थान-छुं थःमने यःगु थासे चवनेगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । बिशखा-छुं गां आदिया मूले चवनेगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । शिविका-मेना सुखपाल आदिया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । सुखया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । दुःखया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । भयया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । स्त्रीया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । पुरुषया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । नपुंसकया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै यःम्ह सिके लगे ज्वीगु मयःम्हसिके लगे ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । मां बौयाके लगे ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । दाजु किजा तता के हे पिके लगे ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । इष्ट मित्र भाई बंधु फुकी मंत्री पिके लगे ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । जुजु काये म्हचाये पिके लगे ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । क्षे नये त्वने गुली लगे ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । बस्त्रया मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । लासा फांगा आसनया मनसुवा जीबिका ज्वीगु मनसुवा निहं निहं वाये माःगु कर्मया मनसुवा राग मनसुवा । द्वेष मनसुवा । मोह मनसुवा । ऋतुया मनसुवा । भिगु समयया मनसुवा । मेहालेगु मनसुवा ।

(२८६)

बाजा थायेगु मनसुवा । प्याखंया मनसुवा । काव्यनाटक इतिहासया मनसुवा । शास्त्रया मनसुवा । व्यवहारया मनसुवा । न्हिलेगुया मनसुवा । प्याखं हूयेगुया मनसुवा । शोकया मनसुवा । त्यानुगु दुःख मन ज्वीगुया मनसुवा । आत्माया मनसुवा । थुलि आदि मेमेगुनं हे सुभूते मनसुवा उत्पत्ति थाका है । मार पापिष्ट गणपिसं प्रज्ञापारमिता कना चवनी बले देशना याना चवनी बले उपदेश विद्या चवनी बले कथा चवनी बले वचना चवनी बले उपदेश याना चवनी बले बांलाक पाठयाना चवनी बले अन्ते चवया चवनी बले विघ्नयानाबी (थुजो २ गु मती ल्वीका विघ्न यानाबी) बोधिसत्व पिनिगु चित्ता थाते मलाकाबी अथे जुयावै बले बोधिसत्व महासत्त्वपिसं मार कर्म धका सीकेमाः सीका (थुजोगु मती लुयावोगु) तोताः छोयेमाः ॥ ॥ हानं मेगु हे सुभूते उत्पत्ति जुयावै राजाया मनसुवा राज कुमार या मनसुवा किसिया मनसुवा सलया मनसुवा रयया मनसुवा गुल्म दर्शन-छुं थः मने यःगु थाये स्वंगु इच्छा । गनं २ गुल्माक्षा दर्शन धंगुनं पददु (थुकी छुं थः मने यःगु जू ल्वायेगु त्रिपासा म्हितेगु वा स्वंगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै हे सुभूते श्वनं थामि मार कर्म धका सीकेमाः । २४ । हानं मेगु हे सुभूते मियागु मनसुवा इच्छा जू जूगुया मनसुवा । धन धान्य वन्हे ज्वीका तामि ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । हे सुभूते श्वनं बोधिसत्व महासत्त्व पिनि मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २५ ॥ हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्व पिनि श्व प्रज्ञापारमिता कना चवनी बले देशना याना चवनी बले उपदेश विद्या चवनी बले उद्देश्य विद्या चवनी बले बांलाक पाठयाना चवनी बले अन्ते चवया चवनी

(२८७)

बले लाभदये केगु कपिसं सत्कार मान्य थाकेगु चीवर बस्त्र पिण्डपात्र लाभ ज्वीगु लासा फांगा आसान् रोगीया निर्मिरा वासः याना रोग बांलाक लायेकेगु अथवा लाभ सत्कार कीर्त्तिस स्वाद लगे जुया चित्ते पीडा ज्वीगु मनसुवा उत्पत्ति जुयावै । हे सुभूते बोधि सत्त्व महासत्त्व पिसं श्वनं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ २६ ॥ श्व फुक्कनं व बोधिसत्व महासत्त्व पिसं मार कर्म धका सीकेमाः सीकाः तोता छोयेमाः ॥ ॥ हानं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वपि श्व प्रज्ञापारमिता कना चवंपिनि देशना याना चवंपिनि उपदेश विद्या चवंपिनि उद्देश्य विद्या चवंपिनि बांलाक पाठयाना चवंपिनि अन्ते सफू चवया चवंपिनि थासे मार पापी गणपि भिक्षु भेस धरेयाना न्ह्योने वया गुगु श्व आबक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमि संयुक्त जुया चवंगु ततःधंगु सूत्रान्त दुगुखः व समग्र याना थुगु प्रकारं धायी । थन थुकी (शिक्षा) स्यं श्व चव श्व उद्देश्यया श्व बांलाक बव थुकि सर्वज्ञता ज्ञान पूर्ण रूपं सिद्ध जुयी बांलाक सिद्ध जुयी धका धायी । निश्चयनं हानं हे सुभूते उपाय कुशल स्यूपि बोधिसत्व महासत्त्व पिसं थामिके इच्छा यायेमज्यू ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते थुगु सूत्राते छुं गुगु शून्यता आनिमिता अपणि हिता कना तःगुदु । हानं बोधिसत्व महासत्त्वया उपाय कौशल्यजा थुकी कना तःगु मदु । थन गन्ध २ बोधिसत्व गणपि उपाय कौशल्यया ज्ञान विशेष मस्यूपि जुयी थामिसं श्व गम्भीरगु प्रज्ञापारमिता तोता छुबयेगु इच्छा धायी । थामिसं श्व अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता तोता छोया आबक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमि संयुक्तगु सूत्रान्त उपाय कौशल्य मालेगु माने याना चवनी ॥

(२८८)

हे सुभूते श्वनं बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं मारकर्म धका सीकेमाः ॥ २७ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म न्यनीम्ह अत्यन्त अभिलाषा
दुम्ह जुयी प्रज्ञापारमिता कायेगु इच्छा याःम्ह जुयी धर्म भाणक-धर्म कनीम्ह पाण्डित धाःसा अलसिम्ह-बीर्य उत्साह मदुम्ह धर्म
देशना यायेगु इच्छा मदुम्ह जुयी श्वनं हे सुभूते बिसामग्री-सामग्री मिले मज्जुगु बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं मारकर्म धका सीकेमाः
॥ २८ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म भाणक-धर्म कनीम्ह पाण्डित धाःसा अलसि मचाःम्ह जुयी प्रज्ञापारमिता बीगु इच्छा याःम्ह जुयी धर्म
न्यनीम्ह धाःसा अलसि चाःम्ह आपालं जयाया तंता दुम्ह जुयी श्वनं हे सुभूते बिसामग्री-सामग्री मिले मज्जुगु बोधसत्त्व महासत्त्व मार
कर्म धका सीकेमाः ॥ २९ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म न्यनीम्ह रुचि दुम्ह जुयी प्रज्ञापारमिता कायेगु इच्छा दुम्ह धारण यायेगु इच्छा
दुम्ह व्वनेगु इच्छा दुम्ह बांलाक लायेगु इच्छा दुम्ह प्रवर्तन यायेगु इच्छा दुम्ह अन्ते च्वयेगु इच्छा दुम्ह जुयी । गति दुम्ह-अधिकार
दुम्ह बाद्ध दुम्ह स्मृति दुम्ह नं जुयी । धर्म भाणक-धर्म कनीम्ह धाःसा मेगु देशान्तरे वना च्वम्ह जुयी रूप आदि स्कन्ध मस्यूम्ह जुयी अथवा
रूपया लक्षण आदि मस्यूम्ह जुयी रूप नितार प्रकारया नीगु २० प्रकारया दुधका उच्चारण याःगुया अर्थ बांलाक मस्यूम्ह जुयी श्वनं हे
सुभूते बिसामग्री-सामग्री मिले मज्जुगु जुयी । प्रज्ञापारमिता कना च्वनी गुली देशना याना च्वनी गुली उपदेश बिया च्वनी गुली
उद्देश्य बिया च्वनी गुली बांलाक पाठयाना च्वनी गुली स्थना च्वनी गुली लिपा च्वया च्वनी गुली । हे सुभूते थये बिसामग्री जूगुनं

(२८९)

बोधसत्त्व महासत्त्व मारकर्म (मारयाज्या) धका सीकेमाः ॥ ३० ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म भाणक अलसि मचाःम्ह जुयी बांलाक स्थूम्ह
(प्रज्ञापारमिता ज्ञान)-बीगु इच्छा दुम्ह कनेगु इच्छा दुम्ह श्व (प्रज्ञापारमिता बांलाक श्वीका बीगु) इच्छा दुम्ह जुयी । धर्म न्यनीम्ह
धाःसा देशान्तरे वना च्वम्ह जुयी अथवा रूप आदि स्कन्ध मस्यूम्ह जुयी अथवा रूप आदिया लक्षण आदि मस्यूम्ह जुयी रूप नितार
प्रकारया नीगु २० प्रकारया दुधका उच्चारण याःगुया अर्थ बांलाक मस्यूम्ह जुयी श्वनं हे सुभूते बिसामग्री-सामग्री मिले मज्जुगु बोधसत्त्व
महासत्त्व मारकर्म धका सीकेमाः ॥ ३१ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म भाणक आपालं नयेगु वस्तुली लोभ दुम्ह लाभ उबीकेगु सत्कार
याकेगु चीवर आदि आपा दयेकेगु जक इच्छा दुम्ह जुयी । धर्म न्यनीम्ह धाःसा भतिचा जक बियेगु इच्छा जुया च्वम्ह न्हागुं शुलिगा
उलिगाः धका धायीम्ह पाप अकुशल पदार्थ याके अलग् छवे जुया च्वनाम्ह धका धायीम्ह धन बीगु इच्छा मदुम्ह जुयी । हे सुभूते अन
श्व प्रज्ञापारमिता स्थना च्वंगुली कना च्वंगुली बिसामग्री-सामग्री मिले मज्जुगु । श्वनं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व मारकर्म धका सीके-
माः ॥ ३२ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म न्यनीम्ह श्रद्धा दुम्ह जुयी थुगु प्रज्ञापारमिता न्यनेगु इच्छा दुम्ह अर्थ श्वीकेगु इच्छा दुम्ह (धर्म
भाणकयात्)-धन बीगु इच्छा दुम्ह धन त्याग यायेगु इच्छा दुम्ह जुयी । धर्म भाणक धाःसा श्रद्धा मदुम्ह भतिचा जक इच्छा दुम्ह अथवा
धर्म कनेगु इच्छा मदुम्ह जुयी । श्वनं हे सुभूते बिसामग्री सामग्री मिले मज्जुगु मारकर्म धका सीकेमाः ॥ ३३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म

(२६०)

न्यनीम्ह थद्धा दुम्ह जुयी न्यनेगु इच्छा दुम्ह अर्थ श्वीकेगु इच्छा दुम्ह जुयी । धर्म भाणकया धाःसा धर्म बिघन जूगुया कारण थुगु सूत्र
(-थुगु प्रज्ञापारमिता सफु) हे मदुम्ह सफुलि जक तरे ज्वीमखु धका सफु स्वयेगु-ज्ञान श्वीकेगुली हे कोसिस मदुम्ह जुयी । थुकि हे सुभूते
धर्म न्यनीम्हस्या- सःम्ह धर्म भाणक-धर्म कनीम्ह पाण्डल चूमलाः गुलि याता जि न्यने हे मखुत धेगु मूतु बचन ल्हायी ॥ श्वनं हे
सुभूते थन बिसामग्रि-सामग्रि मिले मजुगु जुयी । प्रज्ञापारमिता कया च्वीपनि ज्वना च्वीपनि ज्वना च्वीपनि लाना च्वीपनि कना च्वीपनि
अन्ते ज्वया च्वीपनि हे सुभूते श्वनं बोधिसत्व महासत्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ३४ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म भाणक-धर्म कनीम्ह पण्डित
धर्म कनेगु इच्छा दुम्ह जुया च्वनी धर्म न्यनीम्हस्या धाःसा धर्म न्यनेगु रुचि मदुम्ह जुया च्वनी श्वनं हे सुभूते अन बिसामग्रि-सामग्रि मिले
मजुगु । प्रज्ञापारमिता कायेत ज्वनेत ज्वनेत लायेत कनेत च्वयेत । श्वनं हे सुभूते सामग्रि मिलेमजुगु बोधिसत्व महासत्वं मार कर्म
धका सीकेमाः ॥ ३५ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म न्यनीम्ह आपालं तच्चकं अलसिम्ह जुयी म्हइयातुम्ह-सने मसदुम्ह जुयी व तच्चकं
अलसिया स्वभाव अत्यन्त म्हइयातुगुया स्वभाव दुगुलि याता (ज्ञान) न्यनेगु इच्छा मदुम्ह जुयी ॥ धर्म भाणक धाःसा कनेगु इच्छा दुम्ह जुया
च्वनी । श्वनं हे सुभूते सामग्रि मिले मजुगु बोधिसत्व महासत्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ३६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते धर्म भाणक अत्यन्त अलसिम्ह
जुयी अत्यन्त म्हइयातुम्ह जुयी व अथे अत्यन्त अलसिया स्वभाव अत्यन्त म्हइयातुगुया स्वभाव दुगुलि धर्म कनेगु इच्छा मदुम्ह जुया च्वनी ।

(२६१)

धर्म न्यनीम्ह धाःसा न्यनेगु जक इच्छा जूम्ह जुया च्वनी श्वनं हे सुभूते सामग्रि मिलेमजुगु जुयी (प्रज्ञापारमिता) च्वयेत वा ज्वनेत वा लायेत
हे सुभूते श्वनं बोधिसत्व महासत्वं पिसं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ३७ ॥ हानं मेगु हे सुभूते प्रज्ञापारमिता च्वया च्वनी बले कना च्वनी
बले स्यना च्वनी बले सुंगुम्ह अन वया नरक यागु मभिगु बयान खँ ल्हायी तिर्यक् योनि यागु मभिगु बयान खँ ल्हायी प्रेत विषय यागु
मभिगु बयान खँ ल्हायी दैत्य शरीर यागु मभिगु बयान खँ ल्हायी । नरके थुजोगु दुःख तिर्यक् योनी थुजोगु दुःख प्रेत विषये थुजोगु
दुःख दैत्य शरीरे थुजोगु दुःख । कर्म भोगदं च्वीपि शरीर धारी पिनि थुजोगु दुःख । उकिं श्व दुःख मय संसारे थन हे श्व दुःख फुका
वने माः धकाः धायी ॥ श्वनं हे सुभूते सामग्रि मिलेमजुगु बोधिसत्व महासत्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ३८ ॥ हानं मेगु हे सुभूते
प्रज्ञापारमिता च्वया च्वनी बले कना च्वनी बले स्यना च्वनी बले सुंगुम्ह अन वया देवता पिनिगु मभिगु बयान यायी देवता धयापि
थये सुखी स्वर्ग धयागुली थुजोगु सुख थये काम धातुस कामया सेवा यायेमाः थये रूप धातुस थुगु समापत्ति (समाधि प्राप्त जुयीगु)
स लगे जुयेमाः । श्व सकल ज्ञानं बिचा याता सकल हे दुःख उत्पत्ति ज्वीगु धका सीकेमाः ॥ थये भगवानं आज्ञा दयेका बिज्याःगुदु ।
हे भिक्षुगणपि जि छुं संक्षिप्त सूचना मात्र बोम्ह जुया च्वना निर्बुत्ति (सिद्धयाः) जि बयान मयाना । संसारया पदार्थ धेगु दवब हे
अनित्य जुया च्वेगु सकल हे भयानक दुःख जुया च्वेगु सकल त्रै धातुक शून्य जुया च्वेगु संसारे आत्मा धेगु हे मदु थये सकल हे श्वनं

(२६२)

चवनी मखुगु अनित्य जुया चवंगु दुःख मय जुया चवंगु हिला वनीगु पदार्थ जुया चवंगु धका सीकाः । पाण्डत पिसं थन हे श्रोत आ
पति फल लायेमाः शकदा गामि फल लायेमाः अनागामि फल लायेमाः अहंत्व लायेमाः । हानं छिमसं संपत्ति देगु बिपास ज्वीगु आपा
दुःख दया चवंगु संसारे निश्चय याना उकी लगे ज्वीमते धका धायी॥ उकी सुगुम्ह बोधिसत्त्वपि ग्याना तच्चवत हरबरे जुयी । श्वनं हे
सुभूते सामग्री मिले मज्जुगु बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ३६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुलि २ धर्म भाणक भिक्षु
गणपि एकान्ते चवनेगु रसयापि जुयी गुलि हानं धर्म न्यनीपि आपाः सभा मुनेगु इच्छा याःपिनं जुयी धर्म भाणक पिसं थथेनं धायी
सु सु जिालसे लिसे वै अमित थुगु प्रज्ञापारमिता बिये सु सु जि ल्यू ल्यू मय वैत जि प्रज्ञापारमिता बीमखु धका धायी । थथे धायी बले
कुलपुत्र कुलपुत्री गणपि (व प्रज्ञापारमिता) थःपित काये माःगु जुया निति रूच दुगु जुया निति धर्म आदर दुगु जुया निति व धर्म
भाणक लिसे लिसे वनी अमित व (धर्म भाणक पिसं) ज्ञान न्यनेगु अखसर बीनं मखु । व धर्म भाणक छं भोग्य वस्तुली लोभ दुम्ह
जुयी व धर्म न्यनीपि धासा छं- बियेगु इच्छा मदुपि जुयी ॥ अनिल व धर्म भाणक उजो २गु थासे वनीकि गन गन दुभिक्ष जुया चवंगु
खः थः यःगु थःत माःगु वस्तु मदया चवंगु कल्याण मज्जुगु जीविका हे नाश ज्वीगु थासे वनी व धर्म न्यनी पिसं कपिके न्यनीकी
श्व थाये दुभिक्ष जुया चवंगु थःयःगु मने इच्छा दुगु वस्तु छं-मदुगु कल्याणज्वी मखुगु श्व थासेजा जिविका हे नाश जुयी सिनाहे वनी

(२६३)

धेगु न्यनी । व धर्म भाणक व कुलपुत्र पित थथे धायीकि हे कुलपुत्र गणपि श्व थासे दुभिक्ष जुया चवंगु खःला अथे जुसां वा थन
छिपि दुभिक्ष जुगु थासे लात धका पश्चाताप जुयेमते ॥ थुजोगु प्रकारं व धर्म भाणक सीमदुगु रूपं थुगु उपाय धायी ॥ अनिल व
(धर्म न्यनीपिसं) मन बिखुम् याना थथे थुयीके । श्व धर्म सेकेगु धर्म-नाश यायेगु निमित्त खनीका । श्व-धर्म भाणक प्रज्ञापारमिता
बीगु इच्छा दुम्ह-बीफुम्ह मखु खनीका श्व प्रज्ञापारमिता मबीगु निमित्तखः । श्व बीगु इच्छा दुम्ह मखु खनीका धका श्वीका अनिल व
धर्म भाणक नाप लिसे २ वनी मखु । श्वन हे सुभूते सामग्री मिले मज्जुगु । प्रज्ञापारमिता चवया चवनी बले स्यना चवनी बले कना चवनी
बले उपदेश बिद्या चवनी बले उद्देश्य बिद्या चवनी बले बाँलाक पाठयाना चवनी बले । श्वन हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व मार कर्म
धका सीकेमाः ॥ ४० ॥ हानं हे सुभूते धर्म भाणक गन २ जंतुया भयदै चवंगुखः गन २ हिंसक पशु दै चवंगुखः गन मनुष्यया भयदै चवंगुखः
उगुरलं प्रस्थान याना वनी । उम्ह उजोगुलं बिस्तार याथां चाः हिला हिंसक पशु दुगु दुर्गा वन सर्पया भय दुगु दुर्गा वन खुंया भय दुगु दुर्गा
वन लःत्वनेगु मदुगु दुर्गा वन दुभिक्ष जुया चवंगु दुर्गा वन (थुजो २गु भय दुगु थासं उगु) हे लं वनी । व धर्म न्यनीपित थथे धायी । हे
कुलपुत्र गणपि सीकि छिमसं गुगुजा थन थुगु थासे जन्तुया भयदु हिंसक पशुया भयदु राक्षसया भयदु सर्पया भयदु खुंया भयदु लःत्वने
मखनीगुया भयदु दुभिक्षया भयदुगु थुजोगु थासे झीपि वया । हे कुलपुत्र गणपि सीकि छिमसं आः थुजोगु भय थुजोगु दुःख अनुभोग

(२६४)

यायेगु समर्थ दुला धका धायी । थथे थमित सीमदुगु उपायं उत्साह मदेकाबी । अत्रीक अपि थुजोगु भय कयना व्यगुलि ग्याबी ग्याभा
अपि लिसेर वनी मखु अनं हे लिहाँ वनी ॥ थ्वनं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता यात बिघ्न उत्पत्ति जुयीगु । उपदेश बिया च्वंम्ह स्यात च्वना
च्वंम्ह स्यात च्वया च्वंम्ह दक्क स्यातं । थ्वनं हे सुभूते सामग्रि मिले मजुगु बोधिसत्व महासत्त्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ४१ ॥
हानं मेगु हे सुभूते धर्म भाणक भिक्षु इष्ट मित्रया कुले आपा वने माःम्ह भिक्षाबी पिनिगु कुले आपा हनेमाःम्ह जुयी । व थथे इष्ट
मित्रया कुले आपाः वने माःम्ह भिक्षाबी पिनिगु कुले आपा वने माःम्ह जूगुलि इष्ट मित्र पिनिगु कुले भिक्षाबी पिनिगु कुले बराबर
स्वो वनेमाःम्ह बरोबर न्ह्योने वने माःम्ह-लिमलाःम्ह धका (धर्म न्यनी पिसं) थहरे वाना तयी । व थथे बराबर आपालं हे (पिने)
स्वोब्बीमाःम्ह जूगुलि आपाः ज्यादुम्ह जूगुलि आःजि छुं छथाये वनेमाःगु ज्यादु आः न्हापालाक जि अन वनेमाःगु ज्या छगुदु धका वना
व धर्म न्यनीपित धर्म न्यनेगु उत्साह मदयेकाबी । थ्वनं हे सुभूते अन सामग्रि मिले मजुगु जुयी । प्रज्ञापारमिता च्वया च्वनी बले स्यना
च्वनी बले थ्वनं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ४२ ॥ थथे हे सुभूते मार पापिष्ट गणपिसं गथे यानां थ्व
प्रज्ञापारमिता सुनानं मकायीगुखः मज्वनीगुखः मब्वनीगुखः मलायीगुखः मकायीगुखः देशना मयायीगुखः उपदेश मबीगुखः उद्देश्य
मबीगुखः बाँलाक पाठमयायीगुखः मच्चकैगुखः मच्चैगुखः थुजो२गु प्रकारया हे मती वेकाबी । अथेया निति थन हे सुभूते गलित दक्क

(२६५)

बिघ्न यायीगु सामग्रि मिले मजुयीगु दैच्वनी थ्व फुकहे बोधिसत्व महासत्त्वं पिसं मार कर्म धका सीकेमाः सीका तोता छोयेमाः ॥ ४३ ॥
थुलि आज्ञा दयेकुलैल आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे बिन्ति यात । हे भगवन् छुकारणं थ्व गुगुजा थन (प्रज्ञापारमिता कायेगु
इत्यादि याना च्वनी बले मार पापिष्ट भयं अत्यन्त हरबरे ज्वीगु-जुया च्वन गथे यानां थ्व प्रज्ञापारमिता सुनानं मकायीगुखः) मज्वो-
नीगुखः मब्वनीगुखः मलायीगुखः मकनीगुखः देशना मयायीगुखः उपदेश मबीगुखः उद्देश्य मबीगुखः बाँलाक पाठ मयायीगुखः मच्चकैगुखः
मच्चैगुखः उजो२गु हे उपायं अमिगु मती ल्वीकाबी हे भगवन् थथे थ्व मार गणपिसं यायीगु स्थंकेत सनीगु छुकारण ॥ ॥ थुलि बिन्ति
यासैल भगवान आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । हे सुभूते बुद्ध भगवान पिनि सर्वज्ञता धेगु प्रज्ञापारमिता याके दैवैगु जुया
च्वन तथागतया शासन सर्वज्ञता याके दुगु जुया च्वन प्रमाण बदेक संख्या मदेक सत्त्व प्राणिपिनिगु क्लेश फुकेगुनं तथागतया शासन
याके दुगु जुया च्वन क्लेश फुके धुंकिपित मार पापिष्ट चूक ल्वीके फेमखु । चूक ल्वीके मफया दुःख ताया दुःख मन जुया शोक बाणं
कःम्ह जुयी । अथेया निति थ्व प्रज्ञापारमिता च्वै च्वनी बले लाना च्वनी बले स्यना च्वनी बले बलं तच्चोक्क उद्योग यायी । वं तच्चोगु
उद्योग याना तच्चोगु जत्त उपायं गथे यानां गुजोगु कांसम् यानां सुनानं हे थुगु प्रज्ञापारमिता मच्चैगुखः अथवा लाये मफैगुखः उजो२
गु हे उपायं अमित मखुगु मती ल्वीकाबी ॥ हानं मेगु हे सुभूते मार पापिष्ट भ्रमण-भिक्षुयागु भेष कया वया थुगु-प्रज्ञापारमिता ज्ञानं

(२६६)

फरकगु धका धायो न्हूह नर्कातनिर जक महायाने प्रस्थान याना वंषि कुलपुत्र पित हे आयुष्मान गणपि छिमिसं न्यनागु आम प्रज्ञापारमिता मखु धका आमगु सती तर्कना दयेकावी ॥ गथे हानं न्यो जिमिगु सूत्रे वोगु जिमिगु सूत्रे दुगु प्रज्ञापारमिता जा थुजोगुका धका मार पापिष्टं संखा याना केनी । थुगु प्रकारं हे सुभूते मार पापिष्टं श्रमण भिक्षु यागु भेष याना वया फरकगु प्रज्ञापारमिता धका वयना न्हूह नर्कातनि जक ज्ञाने प्रवेश जूपि अल्प बुद्धि जुया च्वंषि मण्ड बुद्धि जुया च्वंषि किंचित् भतीचा जक बुद्धि जुया च्वंषि अंधायाना तःपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण महुपि बोधिसत्व पित संखा दयेकावी । अनील थामिसं म्वाःगु संखा कया थुगु प्रज्ञापारमिता लायी मखु च्वनी मखु ब्वनी मखु लायी मखु कनी मखु देशना यायी मखु उपदेशवी मखु उद्देश्यवी मखु बांलाक पाठयायी मखु च्वके बीमखु च्वनं मखु श्वनं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ४४ ॥ हानं मेगु हे सुभूते मार पापिष्टं आपालं भिक्षुपि दयेका बुद्ध यागु भेषका वया थुजोगु प्रकारं सारतः मुना वया धायो । गुम्ह बोधिसत्वं अनन्त जुया च्वंगु धर्मं चर्या यायी वं भूटकोटि-आर्य सत्ये पूर्ण यायी व श्रावक जुयी गथेजा श्व बोधिसत्व अथे व बोधिसत्व जुयी मखु धका धायो । श्वनं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्वं मार कर्म धका सीकेमाः ॥ ४५ ॥ थथे हे सुभूते मार पापिष्टं बुलि आदि आपालं भेषेगुनं मार कर्म उत्पत्ति यायी थुगु प्रज्ञापारमिता च्वं च्वनी बले लाना च्वनी बले स्यना च्वनी बले श्व फुक्क मार वंगु बोधिसत्व महासत्वं सीकेमाः सीका तोता छोयेमाः सेवा याये मज्यू तच्चोगु

(२६७)

बोय्यं स्मृति तथा सीका च्वनेमाः ॥ ४६ ॥ थुलि आज्ञा दयेकु सील आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे वित्ति यात । थथे हेखः श्व हे भगवन् थथे हेखः श्व हे सुगत । गुगु जा श्व हे भगवन् महा रत्न धंगु थुगुया निमित्ते आपालं हे शत्रु जुया च्वंषि दयी । श्व छुया हेतुं धासा । गुगु महारत्त धंगु अत्यन्त दुर्लभ जुयी आपालं म्वंगु जुया निति तःधंगु मध्येनं थुगु द्वांसिबे न्ह्योने यागु जुयी ॥ अथेया निति (श्व महारत्तया लागी) आपालं हे शत्रुत संकेत सनीपि बिछन यायेत सनीपिदै । थथे हे संतुं हे भगवन् श्व प्रज्ञापारमिता यातनं आपालं बाना अनैकहे बिछन यायीपि उत्पांस जुयी । अन हे भगवन् व मार यागु बिछनयाः वशं व थं उत्साह कम् जुया वनीपि थपि सीकेमाः कि हे भगवन् श्व बोधिसत्त्वपि मारया वशे धंषि जुयी । हे भगवन् थपि न्हूपि नर्कातनि याने च्वं धोपि जुयी । हे भगवन् अल्प बुद्धि जुया च्वंषि थपि जुयी । हे भगवन् मण्डबुद्धि जुया च्वंषि थपि जुयी । किंचित् भतीचा जक बुद्धि जुया च्वंषि थपि जुयी । हे भगवन् अल्प बुद्धि जुया च्वंषि जुयी । थामिगु चित्त तःधंगु धर्म-तःधंगु ज्ञाने वनी मखु । थुजोगुसं थुगु प्रज्ञापारमिता काये मज्यू धका च्वने मज्यू धका च्वने मज्यू धका लाये मज्यू धका कने मज्यू धका देशना याये मज्यू धका उपदेशवी मज्यू धका उद्देश्यवी मज्यू धका बांलाक पाठयाये मज्यू धका च्वके मज्यू धका च्वेमज्यू धका मनेतया च्वनी ॥ ॥ थुलि धासील भगवानं आयुष्मान सुभूतियात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हेखः श्व हे सुभूते थथे हेखः श्व । हे सुभूते मारं वसे कैतःपि श्व बोधिसत्त्वपि धका सीकेमाः । न्हूपि-नर्कातनि याने च्वं धोपि हे सुभूते

(२६८)

व बोधिसत्त्वपि धका सिकेसाः । थपि अल्प बुद्धिपि जुयी थपि मन्द बुद्धिपि जुयी थपि किंचित् भातिचा जक बुद्धि जुया च्वपि जुयी थपि
अःख गु बुद्धि जुया च्वपि जुयी थपि मगु चित तधंगु धर्म तःधंगु ज्ञाने वगी मखु । थ्व प्रज्ञापारमिता काये मत्थो धका मने तयी ।
ज्वने मत्थो धका ज्वने मत्थो धका लाये मत्थो धका कने मत्थो धका देशना याये मत्थो धका उपदेशवी मत्थो धका उद्देश्यवी मत्थो धका
वांलाक पाठ याये मत्थो धका च्वके मत्थो धका अन्ते च्वे मत्थो धका मने तयी । हे सुभूते छुं गुगुं थुजोगु मार कर्म उत्पत्ति ज्वीकि
आपालं हे थन विघ्न यागीगु मार दोष उत्पत्ति जुयी । थनील हानं हे सुभूते गुम्हसें थ्व प्रज्ञापारमिता कायेमाः धका मने तयी ज्वनेमाः
ज्वनेमाः लायेमाः कवेमा देशना यायेमाः उपदेश वीमाः उद्देश्यवीमाः वांलाक पाठ यायेमा च्वकेमाः अन्ते च्वयेमा धका मनेतै थम
बुद्ध्यागु अनुभावं बुद्ध्यागु अधिष्ठानं थये मन वंगु धका सीकेमाः । बुद्धं अनुग्रहं तथा ज्वंगुलि थमिसं कायी ज्वनी ज्वनी लायी
कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी वांलाक पाठ यायी च्वके अन्ते च्वे ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं थन मार पापीष्टं
नं थ्व तःधंगु महायाने च्वपित विघ्न याना-स्यंकेत तच्चोतं कोसिस यायी । तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धं नं अनुग्रहं तथा तच्चतं
यत्न याना-क्वातुक ज्वना विज्यायी (क्वातुक ज्ञाने च्वपित न्ह्यक्वमार दोसां तथागत या वलं दक्क मारयात त्याकं धंगु भाव)
थुल आर्य अष्ट सहासिका प्रज्ञापारमिताया मार कर्म परिवर्त नाम जि छगुगु ॥ ११ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(२६९)

अथ लोक शन्दर्शन परिवर्त्तानाम द्वादशः॥

(थनलि लोक धंगु थुजोगु धका केनावीगु जिनिगु गु ज्ञान जिगुगु शिक्षा)

थनील हानं न आयुज्मान् सुभूतयात सःता आजादयेका विज्यात । थ्व गथे धाःसा हे सुभूत (छगु उपमा कथने) सुं मिसा छम्हस्या
म्याम्ह वा जिम्ह वा नीम्ह वा स्त्रीम्ह वा पीम्ह वा नेम्ह वा सांछिम्ह वा दोछिम्ह वा आपालं काये मचात दयो । थपि सकसितं मांम्ह
सित रोग जुयीया निमित्ते उद्योमयाना च्वनी । गथे याःसा । जिमि मां या जीविका नाश मजुयी गुवलें मांसयी गथे याःसा
जिमि मां ताकाल् म्वायी गथे यासा जिमि मांया शरिर फुना मवनीगु जुयी गथे यात धाःसा जिमि मां ताकाल् थिर जुया च्वनी
गथे यात धाःसा जिमि मां यागु नां फुना मवनी गथे यात धासा जिमि मां यात दुःख वेदना उत्पत्ति मजुयी हानं ववागु यानां
सुख मदेका च्वने म्वाःली गथे यानां मने मलोगु इयातुगु शरीर ज्वीका च्वने म्वाःलि धका (मां यात मुख वीगुली कोसिस याना
च्ववी) ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थ्व हे-मां याकें जिपि जन्म जूगु (जिमिगु निमित्ते)-थाकुगु कर्मया म्ह थ्व जिमित म्वाना च्वने
हे दयेकाव्यू म्ह थ्व । लोक केना व्यूम्ह हे थ्व । थये धका थ्व काये मस्तसें न मांम्ह स्यात दक्क सुख उपचार गुलिसितं नके गुली

(३००)

भिगु नके त्वंके याता विचाः याता चवनी गुलि सनं खं आदिया भय याके रक्षा यायेगु याके विचा याता रक्षा याता चवनी गुलि-
सिनं शरिरया मल आदि वांछोया सुचुका सुघर सफा याता चवनी । निश्चयनं थ्व जिमि मां यात छुं गुगुं दुःख वेदना मज्जीमा अथवा
सुख मदेगु छुं मज्जीमा । मिखा याके वा न्हायेपं याके वा न्हाये याके वा से याके वा शरिरयाके वा मन याके वा वात याके वा पित्त याके
वा श्लेष्म याके वा सनिपात याके वा सि कुसि पति आदि न्यायोषिके वा सर्प याके वा मनुष्य याके वा अमनुष्य याके वा सलः
आदिनं कःवैगु याके वा उत्पात याके वा मने खःदु पिर जुयोगु शरीरे छुं जू वैगु याकेनं वा (रक्षा याता चवनी) थुगु प्रकारं
थ्व काये मस्तसे सकल सुख उपचारं विचाः याता सुसार कुसार याता चवनी धारण याता चवनी रक्षा याता चवनी । थ्व जिमि
मां जन्म ब्यूम्ह (जिमिगु निमिते) थाकुगु कर्म याःम्ह थ्व लोक केना ब्यूम्ह थ्व धका (बांलाक सेवा याता चवनी) ॥ थये हे
संतुं हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिसंनं ब्यूम्ह प्रज्ञापारमिता यात सेवा याता चवनी ॥ गुलि थामसं (थुगु प्रज्ञापारमिता च्वे
कायी चवनी चवनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी बांलाक पाठ यायी थपि सक स्यातनं तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिसंनं
अनुभावं आधिष्ठानं अनुग्रहं तःगुलि धका सीकेमाः ॥ गुलि हानं थ्व मेमेगु लोक धातुस तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध गणपि आपालं
लोकयात हितयायेत आपालं लोकयात सुखयायेत लोकयात करुणा तथा आपालं जन समुहयात प्रयोजन दयेकेत हितयायेत सुखयायेत

(३०१)

देवलोक पित मनुष्य लोक पित सकल सत्त्वपितनं करुणा-कृपातयेत आःथौ कन्हे थन बिज्याना च्वंपि धारण याता च्वंपि कालहना च्वं-
पिदु । थपि सर्कासनं थुगु प्रज्ञापारमिता यात बांलाक ज्वना चवनी तत्पर याता चवनी । छुयात धाःसा थुगु प्रज्ञापारमिता ताकालं
थिरं जुया चवनी छुयात धाःसा थुगु प्रज्ञापारमिता यागुना फना मवनी छुयात धाःसा थुगु प्रज्ञापारमिता कना च्वंम्ह स्यात च्वे च्वंम्ह
स्यात स्यना च्वंम्ह स्यात मार पापिष्टं मार कायिक देवतापिसं बिछन याये मफेधका । थुगु प्रकारं हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध
पिसं थ्व प्रज्ञापारमिता यात सुसार कुसार याता चवनी जिमि धका धारण याता ज्वना चवनी रक्षा याता चवनी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥
थ्वहेखः सकल तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित जन्मयाःम्ह मां सर्वज्ञता कयना ब्यूम्ह लोकसं कयना ब्यूम्ह धका । थ्व प्रज्ञापारमिता उत्पत्ति
जूपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध गणपि ॥ प्रज्ञापारमिता धैगु हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्ति याताबीगु
थये हेसंतुं लोकनं कयनाबीगु जुया चवन ॥ हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिसंनं सर्वज्ञता धैगु थ्व हे प्रज्ञापारमिता याके उत्पत्ति
जुगु जुया चवन ॥ गुलि सुगुम्हं हे सुभूते न्हापा जुया वंगु काले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका वंपि तगथात अर्हत सम्यक्स-
म्बुद्ध गणपिदु थपि सर्कासनं थ्व हे प्रज्ञापारमिता लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकावन । गुलि हानं हे सुभूते लिपा यागु
काले जूवंपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकंपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध गणपि दे थामसनं थ्वहे प्रज्ञापारमिता लाना अनुत्तर

(३०२)

सम्यक्सम्बोधि बांलाक श्वीकै । गुलि हानं हे सुभूते थौं कन्हे प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक लोक धातुया धिगु दिशासं बिज्याना चवंपि धारण
याना चवंपि समय हना चवंपि आपालं लोक यात हित यायेत आपालं लोक यात सुख यायेत लोक यात करुणा कृपा सयेत आपालं
जनसमूह यात प्रयोजन दयेकेत हित यायेत सुख यायेत देवगणपित मनुष्यगणपितनं करुणा तयेत अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीका
चवंपिदु थामिसनं थ्वहे प्रज्ञापारमिता लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीका चवन । जिनं हे सुभूते आः थौं कन्हे थ्वहे प्रज्ञापारमिता लाना
तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका चवना ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते थ्व प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत
अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनि भां जुया चवन थ्व लोकयानं दर्शनबीम्ह जुया चवन ॥ ॥ थर्नालि आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे
बिंति यात । भगवान छलपोलं थथे आज्ञादयेका बिज्यात । गुगुजा प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित थ्व लोक कयना
बीगु धका । गथे हे भगवन् प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित थ्व लोक कयना बीगु जुयी । तथागत अर्हत सम्यक्-
सम्बुद्ध पिसं आज्ञा दयेका बिज्याःम्ह लोक धयाम्ह सुखः-गुम्हखः ॥ ॥ थुलि बिन्ति यासैलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे
आज्ञा दयेका बिज्यात । हे सुभूते पंचस्कन्ध -(न्यागु स्कन्ध) यात तथागतं लोक धका धैतल । हे सुभूते पंचस्कन्ध न्यागु छुछु धाःसा
गुगु जा रूप स्कन्ध १ वेदना स्कन्ध २ संज्ञा स्कन्ध ३ संस्कार स्कन्ध ४ बिज्ञान स्कन्ध ५ हे सुभूते थ्वन्यागु स्कन्ध यात तथागतं लोक

(३०३)

धका धैतल ॥ ॥ सुभूति बिन्ति यात । गथे हे भगवन् तथागतपित प्रज्ञापारमिता पंचस्कन्ध कयनातल लाकी अथवा हे भगवन्
प्रज्ञापारमिता हे (पंचस्कन्ध) कयनातल ॥ ॥ थथे बिन्ति यासैलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेका बिज्यात ।
नाश ज्वीसखु सकल भावं नाश ज्वीसखु थथे जूया निंति हे सुभूते लोके पंचस्कन्ध तथागत पित प्रज्ञापारमिता कयना तल ॥ थ्व
छुया हेतुं धाःसा । नाश ज्वीसखु सकल भावं नाश ज्वीसखु धका कयना तल । हे सुभूते शून्यता हे स्वभाव जुया चवंगु पंचस्कन्ध धैगु ।
स्वभाव मदुगु जूयानिंति । हानं हे सुभूते शून्यता धैगु नाश ज्वीसखु अथवा सकल भावं नाश ज्वीसखु । थुगु प्रकारं हे सुभूते थ्व प्रज्ञा-
पारमिता तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित थ्व लोक केनीगु जुया चवन ॥ हानं हे सुभूते आनिमित्त (निमित्त मदुगु) वा अप्राणि हित
(तया मतःगु) वा अर्नाभि संस्कार (दयेका मतःगु) वा अनुत्पाद (उत्पात्ति मदुगु) वा अभाव-(मदुगु) वा धर्म धातु धैगु न नाश जुयी
न सकल भावं नाशज्वी । थुगु प्रकारं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित थ्व लोक कयना बीगु जुया
चवन । हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितस वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपि संख्या मदुपि सत्त्वपि धका यथाभुत (सत्यथेजुगु)
सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थ्व प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपि संख्या मदुपि सत्त्वपि धका सत्यथे जूगु सीधाःसा
सत्त्वया स्वभाव मदुगुलि हे सुभूते प्रमाण मदुपि सत्त्वपि संख्या मदुपि सत्त्वपि धका सत्यथे जूगु सियी ॥ १ ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते

(३०४)

तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया (थ्व प्रज्ञापारमिता लाना थ्व प्रज्ञापारमिता यागु ज्ञान बांलाक स्यूगुलि धर्म धातु स्वरूप जूया निति) प्रमाण मदुपि सत्त्वपि संख्या मदुपि सत्त्वपि धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो । गुलि हानं हे सुभूते थ्व (धर्म धातु स्वरूप जूया निति)-प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्वपि चित्त वना च्वंगु-(चित्त जुया च्वंगु) हे सुभूते तथागतं थ्व सत्त्व धैपि धाथे दुपि मखु धका सियोके ॥ थुगु प्रकारं । निश्चयनं हे सुभूते प्रज्ञापारमितास वया तथागतं प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्व पिनि प्रमाण मदेक संख्या मदेक चित्त वना च्वंगु-चित्त जुया च्वंगु सत्यथे जूगु बांलाक सियो ॥ थथे हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सय्यक्सम्बुद्ध पित थ्व लोक कयना बीगु जुया च्वन ॥ २ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्व पिनि संक्षिप्तगु चित्त संक्षिप्तगु चित्त (ज्वना तैतःगु चित्त) धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो ॥ गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्व पिनि संक्षिप्तगु चित्त संक्षिप्तगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सीधाःसा । थ्व ज्वनाः तैतःगु क्षय जूया वनीगु क्षय धैगुनं क्षय (नाश) मज्जीगु याके सत्यथे जूगु बांलाक सियो थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्वपिनि संक्षिप्तगु चित्त संक्षिप्तगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो ॥ ३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थ्व प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्वपिनि विक्षिप्तगु चित्त

(३०५)

(तोताःगु थातं मच्चंसे प्याहां वना च्वंगु चित्त) धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि सत्त्व पिनि विक्षिप्त चित्त विक्षिप्तगु (तोतातःगु) चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सीधाःसा । धर्म धातु याके हे सुभूते थुगु चित्त विक्षिप्त जुया च्वंगु लक्षण मदुगु-(प्रज्ञापारमिता याके गनं प्याहां वने थाये मदया च्वंगु प्याहां वना मच्चंगु) थुगु चित्त फुना वनी मखुगु विशेषं फुना वनी मखुगु थुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो । थुगु प्रकारं हे सुभूते निश्चयनं तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि संख्यामदुपि सत्त्वपिनि विक्षिप्तगु चित्त विक्षिप्तगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो ॥ ४ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि संख्यामदुपि सत्त्वपिनि प्रमाणमदुगु क्षय ज्वी मखुगु चित्त प्रमाणमदुगु क्षयज्वी मखुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि संख्यामदुपि सत्त्वपिनि प्रमाणमदुगु क्षय ज्वी मखुगु चित्त प्रमाणमदुगु क्षय ज्वी मखुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सीधाःसा ॥ हे सुभूते व तथागतया आधिष्ठान ज्वीकि (मनं निश्चयनयायीकि) थ्व चित्त धैगु फुना मवनीगु उत्पत्तिमदुगु च्वना च्वंगु मदुगु आश्रय मदुगु समानमदुगु संख्यामदुगु जुयाच्वन गथेजा आकाश धैगु प्रमाण मदुगु क्षयज्वी मखुगु खः चित्त धैगुनं प्रमाणमदुगु धर्म धातुथे अविनाशी अनुर्यात्त अक्षय धका सत्यथे जूगु बांलाक सियो । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु

(३०६)

प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि संख्यामदुपि सत्व पिनि प्रमाण मदुगु क्षय ज्वीमखुगु चित्त प्रमाण मदुगु क्षय ज्वीमखुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ ५ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्व पिनि संक्लिष्टगु चित्त संक्लिष्टगु चित्त (क्लेश दुगु खीति दुगु चित्त) धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्व पिनि संक्लिष्टगु चित्त संक्लिष्टगु चित्त (क्लेश दुगु-खीति दुगु चित्त) सत्यथे जूगु बांलाक सीधासा । क्लेश मदुगुली क्लेशदु धेगु (भ्रान्ति मात्र जूया क्लेश कर्म जन्मया क्लेशया लक्षणं क्लेश मदुगु चित्त यातनं अःखतं क्लेश दुगु) थुगु चित्त निश्चय ब्रूति मदया चवंगु ॥ थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि संक्लिष्टगु चित्त संक्लिष्टगु चित्त (क्लेश दुगु चित्त) धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ ६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि संक्लिष्ट मज्जुगु चित्त संक्लिष्ट मज्जुगु (क्लेश मदुगु) चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि संक्लिष्ट मज्जुगु चित्त संक्लिष्ट मज्जुगु (क्लेश मदुगु) चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । प्रकृति प्रभास्वर-स्वभावं हे निर्मल जुया चवंगु थुगु चित्त । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते तथागतं सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । प्रकृति प्रभास्वर-स्वभावं हे निर्मल जुया चवंगु थुगु चित्त । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि संक्लिष्ट मज्जुगु चित्त संक्लिष्ट मज्जुगु (क्लेश मदुगु) चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक

(३०७)

सियी ॥ ७ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्व पिनि लीनगु चित्त लीनगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि लीनगु चित्त लीनगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा स्थान मदुगुली (मन छोयेगु धेगु थाये मदुगुली राग आदिद्या हेतुं) लीन ज्वीगु हे सुभूते थुगु चित्त ॥ थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि लीनगु चित्त लीनगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ ८ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि कयातःगु चित्त कयातःगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि कयातःगु चित्त कयातःगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सीधासा काये मज्जुगु हे सुभूते थूगु चित्त काये ज्यूगुमखू । थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थूगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि कयातःगु चित्त कयातःगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ ९ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थूगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्वापिनि आसूब दुगु चित्त आश्रव (दोष क्लेश) दुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थव प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्व पिनि आसूब दुगु चित्त आसूब (दोष क्लेश) दुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । स्वभाव मदुगु हे सुभूते थूगु चित्त असत् कल्पना जूया चवंगु

(३१०)

हे सुभूते गुगु चित्तहेमदु वचित्तया दोष सहितगु धंगु दैमखु गुगु दोषमदुगु धार्थेयागु चित्तजुयो उगुचित्त दोष सहितगु जुयोमखू ॥
 थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन दोष मदुगु चित्त दोष मदुगु चित्त धका सत्यथे
 जूगु बांलाक सियी ॥ १५ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन मोह दुगु-चित्त मोह दुगु
 चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्व पिनि मोह दुगु
 चित्त मोह दुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सोधासा । हे सुभूते गुगु चित्ताया मोह दुगुखः वाचित्त धार्थे दुगु मखु गुगु चित्त
 धार्थेयागु जुयो व चित्ताया मोह दैमखू । थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्व पिनि मोह
 दुगु चित्त मोह दुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ १६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि
 सत्त्व पिनि मोहमदुगु चित्त मोहमदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया
 प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन मोह मदुगु चित्त मोह मदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । गुगु हे सुभूते चित्त हे मदुगु धा-
 सौल व चित्ताया मोह दैमखु गुगु मोह मदुगु चित्त धार्थे यागु जुयो उगु चित्तया मोह दैमखू । थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु
 प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्व पिनि मोहमदुगु चित्त मोह मदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ १७ ॥ हानं मेगु हे

(३११)

सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन आबिपुलगु (मनब्बैगु हेमदुगु) चित्त अबिपुलगु चित्त धका सत्यथे
 जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन आबिपुलगु चित्त अबिपुलगु चित्त धका
 सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । हे सुभूते थुगु चित्त मन ब्वैगु हे मदुगु मन ब्वैगु हे मदुगु जुया च्वंगुखः । थथे हे सुभूते तथागतं थुगु
 प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्व पिनि आबिपुलगु (मन ब्वैगु मदुगु) चित्त अबिपुलगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी
 ॥ १८ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन बिपुलगु (तःधंगू धर्म धातू जुया च्वंगू)
 चित्त बिपुलगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि
 सत्त्वापिन बिपुलगु चित्त बिपुलगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । फूना वनीगु मखूगु हे सुभूते थुगु चित्त दैवीगु
 मदुगु थुगु चित्त गनं वनीनं मखूगु गनं मवोनीगु (मन हेमब्बैगु-धर्म धातू स्वभावगु थुगु चित्त । थथे धका निश्चयनं हे सुभूते
 तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन बिपुलगु (तःधंगू धर्म धातुस्वरूपगु) चित्त बिपुगु चित्त धका सत्यथे
 जूगु बांलाक सियी ॥ १९ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापिन अमहद्गत (तःधं
 गुली यवंगु) चित्त अमहद्गत चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया

(३१२)

प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि अमहद्गत चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी धासा । वल बैगु मदुगु वनी धैगुं मदुगु थुगु चित्त वया थिर
चवं चवन धैगुनं मदुगु थुगु चित्त । थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपिनि अमहद्गत चित्त
धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी ॥ २० ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपिनि महद्गत
(तःधंगुली वंगु) चित्त महद्गत चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि
सत्त्वपिनि महद्गत चित्त महद्गत चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी धासा । समता (उत्पति धैगु मदुया निति निःस्वभाव जुया चवंगु
भाया स्वरूप संसार समान संसार स्वरूपगु) थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपिनि मह
द्गत चित्त महद्गत चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी ॥ २१ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण
मदुपि सत्त्वपिनि प्रमाण मदुगु चित्त प्रमाण मदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु
प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपिनि प्रमाण मदुगु चित्त धका । सत्यथे जुगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु
प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वपिनि प्रमाण मदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी धासा । वं थुगु जक आश्रय कल्पना
यायी थुगु जक आश्रय (कल्पना) मयायी धैगु छुं निश्चय मदुगु जुया निति हे सुभूते थ्व चित्तया प्रमाण मदुया चवंगु थथे निश्चयनं

((३१३))

हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि प्रमाणमदुगु चित्त प्रमाणमदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी
॥ २२ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि खनेदुगु चित्त खनेदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक
सियी गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि खनेदुगु चित्त खनेदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु
बांलाक सियी धासा । थ्व भाया समानगु खनेदं चवंगु कल्पनाया संसार चित्तया स्वभाव चित्तया रूप खनेदं चवंगु । थथे निश्चयनं हे
सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि खनेदुगु चित्त खनेदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी ॥ २३ ॥
हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि खनेदुगु चित्त खनेदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु
बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि खनेदुगु चित्त खनेदुगु चित्त धका
सत्यथे जुगु बांलाक सियी धासा । लक्षण मदुगु जुया निति कार्यकारणया सम्बन्धयाकें पाप अकुसल पदार्थ याकें अलगु जुयानिति
हे सुभूते खनेदुगु (स्वेगुमदुगु) थ्व चित्त स्वंगुचक्षू अथवा न्यागु चक्षुनं खंके मफूगु जुयानिति थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं
थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि खनेदुगु चित्त खनेदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी ॥ २४ ॥ हानं मेगु हे
सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणमदुपि सत्त्वपिनि कोपदुगु चित्त कोपदुगु चित्त धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी । गथे हानं

(३१४)

हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि कोप दुगु चित्त कोपदुगु चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा ।
मदुगुयात दुगु धका कल्पना याना तःगु हेसुभूते थुगुचित्त शून्य-स्वभाव छुं मदया च्वंगु मनव्वंगुया वशे लाना च्वंगु ॥ थथे निश्चयनं हेसुभूते
तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि कोपदुगु चित्त कोपदुगु चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ २५ ॥ हानं मेगु हेसुभूते
तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि कोपमदुगु चित्त कोप मदुगुचित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे
सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि कोप मदुगु चित्त कोप मदुगुचित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाः
सा । उत्पात्त जूगु धैगुनं मदु उत्पत्ति मज्जुगु धैगुनं मदु धैगु जुया धर्म धातु स्वरूपं अद्वय - निगु धैगु मदुगु - (दक्खिण) स्वरूप
जुया च्वंगु मदुगु यात दुधका धैच्वंगु । थथे निश्चयनं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि कोपमदुगु
चित्त कोप मदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ २६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण
मदुपि सत्त्वापनि उत्तर (संसारं) तरे जुयीगु जुया च्वंगु (संसारं)-तरे जुयीगु जुया च्वंगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक
सियी । गथे हानं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि उत्तर - (संसारं) तरे जुयीगु संसारं तरे जुयीगु जुया
च्वंगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सी धासा । गुगु हेसुभूते (संसारं)-तरे जुयीगु धार्थे दगु जुयी उकी आत्मा हेसुदु धैगु

(३१५)

थुयी उकी थुगु थथे च्वंगु धैगु मानेयायेगु हे दैमखु । थथे निश्चयनं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वा
पनि तरे जुयीगु जुया च्वंगु चित्त तरे जुयीगु जुया च्वंगु चित्त धका सत्यथे जुया च्वंगु बांलाक सियी ॥ २७ ॥ हानं मेगु हेसु-
भूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि उत्तरमदुगु - (संसारं) तरे जुयीगु मदुगु चित्त संसारं तरे जुयीगु धैगु
मदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि संसारं तरे
जुयीगु धैगु मदुगु चित्त संसारं तरे जुयीगु धैगु मदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सी धासा । परमाणु-असंख्य चिकिकुगु धूमात्रथे हे
हेसुभूते चित्त धैगु लायेफेगु मखु खंकेफेगु मखु उकि प्रपंच-छुपदार्थ हे मखया च्वंगु थवा चित्त । थथे निश्चयनं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास
वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि संसारं तरे जुयीगु धैगु मदुगु चित्त संसारं तरे जुयीगु धैगु मदुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ २८ ॥
हानं मेगु हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि समाधान मज्जुगु-छगु लीजक थीरं मच्चनीगु चित्त छगु लीजक
थीरं मच्चनीगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापनि
समाधान मज्जुगु-छगु लीजक थीरं मच्चनीगु चित्त छगु लीजक थीरं मच्चनीगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा
छुं छगु लिसे हे समान मज्जु हे सुभूते थवा चित्त छगु लीजक थीरं मच्चनीगु चित्त । थथे निश्चयनं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया

(३१६)

प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि समाधानं मज्जु चित्तं समाधानं मज्जु चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ २९ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि समाधानं (समाधी च्वंगु) चित्तं समाधानं चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि समाधानं (समाधी च्वंगु) चित्तं समाधानं चित्तधका बांलाक सियी धाःसा ॥ दक्क नाय समान-धर्म धातु स्वरूप उत्पात्ता मदुगु उकिं समाधानं-समाधी च्वंगु - आकाश समान जुया च्वंगु । थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि समाधानं चित्तं समाधानं चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ ३० ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि मुक्ताज्जीमाः गु मखुगु चित्तं मुक्ताज्जीमाः गु मखुगु चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि मुक्ताज्जीमाः गु मखुगु चित्तं मुक्ताज्जीमाः गु मखुगु चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । उत्पात्तं मदुगु जूया निति-स्वभाव मदया च्वंगु हे सुभूते थ्व चित्तं दहे मदुगु जूया निति मदुगु स्वभाव जुया च्वंगु । वन्धने तैतः गु मदुगु जूया निति मुक्ताज्जीमाः गु धैगु मदया च्वंगु थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाणं मदुपि सत्त्वापनि मुक्ताज्जीमाः गु मखुगु चित्तं मुक्ताज्जीमाः गु मखुगु चित्तधका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ ३१ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया

(३१७)

प्रमाणमदुपि सत्त्वापान मुक्तगु चित्त मुक्तगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास
वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापान मुक्तगु चित्त मुक्तगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा चित्त धैगु हेसुभूते तथागतं न वने धुंकुगु धैगुदेन
वैतिन धैगुदे न आजुयाचवनधैगु दे चित्त हेमदु सत्व हेमदु धका धायी । थथे निश्चयन हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण-
मदुपि सत्त्वापान मुक्तगु चित्त मुक्तगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥३२॥ हानंमेगु हेसुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास
वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापान खंकेमफुगु चित्त खंकेमफुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथे हानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञा-
पारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्वापान खंकेमफुगु चित्त खंकेमफुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाकसी धाःसा मदुगु-लक्षण छुं मदुगु
शुन्य असत् कल्पना मात्रगु जक जूया निति खंके मफुगु थव चित्त । हेतु हे मदुगु जूया निति सीके मफुगु पर तन्त्रगु छगु दुगुलि जक छगु
दया वोगु स्वरूप मदुगु । उत्पत्ति मदुगु जूया निति कायेमज्यूगु । प्रज्ञा चक्षु दिव्य चक्षु मांस चक्षु जा गन खनी । बुद्ध धर्म चक्षु आदिन म-
खनीगु । दक्क प्रकाश मदुगु जुया निति । थथे निश्चयन हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि सत्त्व पान खंके मफुगु
चित्त खंकेमफुगु चित्त धका सत्यथे जूगु बांलाक सियी ॥ थथे निश्चयन हे सुभूते प्रज्ञापारमितास धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पित
लोक केनाबीगु जुयाचवन ॥ ३३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदेक संख्या मदेक पर सत्त्व पान

(३१८)

पर पुद्गल पान उन्मिजित (बिधि विधानया रूपं थःगु विषये चित्त फिजे जूगु) निर्मिजित । (छुंज्वीमखुगु मदुगु धेगुया रूपं विषयया अन्तरे चित्त वंगु) सत्यथे जूगु बांलाक सियी । गथेहानं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक पर सत्वापान पर पुद्गल पानि उन्मिजित निर्मिजित सत्यथे जूगु बांलाक सियी धाःसा । सकल थ्व हे सुभूते रूपे च्वंगु (रूपे लगेजुयाजक उत्पत्ति जुयीगु थथे उत्पत्ति जुयाच्वंगु धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार सकल थ्व विज्ञाने च्वंगु (विज्ञाने लगेजुया) उत्पत्ति जुयीगु उत्पत्ति जुयाच्वंगु धका सत्यथे जुगु बांलाक सियी । थन हे सुभूते तथागतं गथे थ्व उन्मिजित निर्मिजित रूपे च्वना च्वंगु धका थुयी धाःसा । थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार गथे तथागतं थ्व उन्मिजित निर्मिजित विज्ञाने च्वना च्वंगु धकानं थुयी धाःसा । सिनावने धुंसेल लिपा तथागत देला धेगु (तथागत दैर्तनिला धका प्रश्न यायेगु) थुलि रूपे वंगु । सिना वसेल लिपा तथागत दैनंमखुतला धायेगु थुलि रूपे वंगुखः । सिनावसेल लिपा तथागत दैर्तान दैनं मखुत धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु । हानं सिना वसेल लिपा तथागत दैनंमखु मदैनं मखु धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु ॥ थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कारनं सिना वसेल लिपा तथागत देला धेगु थुलि थ्व विज्ञाने वंगु सिना वसेल लिपा तथागत दैनंमखुत धेगु थुलि थ्व विज्ञाने वंगु सिना वसेल लिपा तथागत दैर्तान दैनंमखुत धेगु थुलि थ्व विज्ञाने वंगु । सिना वसेल लिपा तथागत दैनंमखु मदैनं मखु धेगु थुलि विज्ञाने वंगु थ्व ॥

(३१९)

नित्यगु थ्व आत्मा खनेगु थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थ्व थुलि रूपे वंगु । अनित्यगु आत्मा खनेगु थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थ्व थुलि रूपे वंगु । नित्यगु नित्य मखुगु आत्मा खनेगुनं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु । नित्य मखुगु अनित्यनं मखुगु आत्मा खनेगु नं थुलिजक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु ॥ थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार नित्यगु थ्व आत्मा खनेगु थुलि जक सत्य मेगु मोह (असत् झुठ्ठा) धेगु थुलि थ्व विज्ञाने वंगु ॥ नित्य मखुगु आत्मा खनेगु थुलिजक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व विज्ञाने वंगु । नित्यगु नित्यमखुगु आत्मा खनेगु नं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व विज्ञाने वंगु ॥ अन्त दुगु आत्मा खनेगुनं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु । अन्त मदुगु आत्मा खनेगु नं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु । अन्त दुगु अन्त मदुगु आत्मा खनेगु नं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु ॥ अन्त दुगु हे नं मखुगु अन्त मदुगु हेनं मखुगु आत्मा खनेगु थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थुलि थ्व रूपे वंगु । (रूपे लाःगु) ॥ थुगु प्रकारं रूप वेदना संज्ञा संस्कार अन्त दुगु आत्मा खनेगु थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थ्व थुलि विज्ञाने वंगु । अन्त मदुगु आत्मा खनेगुनं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थ्व थुलि विज्ञाने वंगु । अन्त दुगु अन्त मदुगु आत्मा खनेगु नं थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थ्व थुलि विज्ञाने वंगु । अन्त दुगु हेनं मखुगु अन्त मदुगु हेनं मखुगु आत्मा खनेगु थुलि जक सत्य मेगु मोह धेगु थ्व थुलि विज्ञाने वंगु । मेगु हे

(३२०)

जीब मेगु हे शरीर थुलि जक सत्य मेगु मोह धैगु थ्व थुलि रूपे वंगु । थथे हे बेदना संज्ञा संस्कार थ्व जीब थुगु शरीर थुलि जक सत्य मेगु मोह धैगु थुलि थ्व बिज्ञाने वंगु ॥ मेगु हे जीब मेगु हे शरीर थुलि जक सत्य मेगु मोह धैगु थ्व थुलि बिज्ञाने वंगु ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते तथागत अर्हत् सत्यक्सम्बुद्ध थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक पर सत्वपिनि पर पुद्गल पिनि थ्व उन्मिजित निर्मिजित रूपे च्वना च्वंगु धका थुयो । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार थ्व उन्मिजित निर्मिजित बिज्ञाने च्वना च्वंगु धका बांलाक थुयो ॥ ॥ हानं मेगु हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदुपि संख्या मदुपि पर सत्वपिनि पर पुद्गल पिनि थुगु उन्मिजित निर्मिजित यथार्थे थुयो । थन हे सुभूते तथागतं रूप थुयो । गथे हे सुभूते तथागतं रूप थुयो धाःसा । गथे तथता खः अथे हे हे सुभूते तथागतं रूप थुयो । थथे हे सुभूते तथागतं रूप थुयो ॥ थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कारनं थन हे सुभूते तथागतं बिज्ञान थुयो ॥ गथे हे सुभूते तथागतं बिज्ञान थुयो धाःसा ॥ गथे तथता खः अथे हे हे सुभूते तथागतं बिज्ञान थुयो । थथे निश्चयनं हे सुभूते तथागतं बिज्ञान थुयो ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते तथागतं थुगु प्रज्ञापारमितास वया प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक पर सत्व पिनिगु पर पुद्गल पिनिगु थ्व उन्मिजित निर्मिजित यथार्थ बांलाक थुयो ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते तथागतं तथागत तथतां स्कन्ध तथतां उन्मिजित निर्मिजित तथतां तथताते (स्थापना याथी) गुगु हानं हे सुभूते स्कन्ध तथताखः श्वहे लोकयानं तथताखः ।

(३२१)

थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ धया बिज्याःगुदु थ्व हे सुभूते तथागतं पंचस्कन्ध धैगुहे लोक संज्ञा जुयाच्चन धकाः । थुलिया निति आःथन हे सुभूते गुगु स्कन्ध तथता थ्व लोक तथता गुगु लोक तथता थ्व सर्व धर्म (दक संसारया पदार्थ) तथता गुगु सर्वधर्म (दक संसारया पदार्थ) तथता थ्व श्रोतापत्ति फल तथता । गुगु श्रोत आपत्ति फल तथता थ्व सकृदागामि फल तथता । गुगु सकृदागामि फल तथता थ्व अनागामि फल तथता । गुगु अनागामि फल तथता थ्व अर्हत्त्व फल तथता गुगु अर्हत्त्व फल तथता थ्व प्रत्येक बुद्ध तथता । गुगु प्रत्येक बुद्ध तथता थ्व तथागत तथता । थथे निश्चयनं तथागत तथता स्कन्ध तथता सर्वधर्म (दक्क संसारया पदार्थ) तथता सकल आर्य श्रावक प्रत्येक बुद्ध तथता नं छगु हेख थ्व तथता (धार्थे यागु बिचारं उत्पत्तिहे मदुगु) जुया निति वस्तु धैगु संसारया पदार्थ धैगुहे मदुगु जूयानिति छगु धैगु नाना प्रकारया धैगुनं मदया च्वंगु क्षय जुया फुना मवनीगु जूयानिति छगुया छगुनं ज्वीमखुगु जूयानिति निगु मदुगुलिं निगुया भाव मदुगुलिं (शक्त्यताया रूपं छगुहे जक थ्व तथता सर्व व्यापी जुया च्वंगु) ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते थ्व तथता तथागतं थ्व प्रज्ञापारमितास वया थुयीका बिज्यात । थथे निश्चयनं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत् सत्यक संबुद्ध पिनि थ्व लोक केनाबीगु जुयाच्चन । थथे हे सुभूते तथागतं थ्व लोकपित लोक वयनावी । थथे लोकयानं दर्शमवी । थथे निश्चयनं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागतअर्हत् सत्यक्सम्बुद्धपिनि माता जन्मबीम्ह मां जुयाच्चन ॥ थुगु याभाव

(३२२)

हे सुभूते तथागतं माया समानपि कल्पना यापि छगू दया जक छगू दया वीपि पर तन्त्रपि उत्पत्ति मद्रुपि कथं थें मायोपम आदि जक खने दैचवंगु धका तथता थुयीका लोक या तथता थुयीकै । आब तथता (सत्यता) थुयीकै अनन्य तथता (मेगु धैगु मद्रुगु गुगु खः गगु तथता) थुयीकै ॥ थथे हानं हे सुभूते तथागतं तथता थुसैल उम्हासित तथागत धका धायी ॥ ॥ स्थावर सुभूति विन्ति यात । अनन्त हे भगवन् थव तथता । हे भगवन् थुगु तथता याकें बुद्ध भगवान पिसं बोधिज्ञान थुयीका कायी प्रकाशनं यायी । हे भगवन् थुकी मेपि आबानि बर्त्तनीय बोधिसत्व महासत्व अथवा परिपूर्णगु संकल्प जुया चवम्ह अर्हत् अथवा दृष्टि संयुक्थ जुया चवम्ह पद्गल सुनां श्रद्धात । थथे निश्चयनं हे भगवन् थुगु स्थान परमगं भौर-अनन्त जुया चवंगु तथागतं बांलाक थुयीका आज्ञा दयेका बिज्याःगु ॥ ॥ थुलि विन्ति यासैल भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हे खः थव हे सुभूते थथे हे खः थव ॥ तच्चकं हे अन्त मद्रुगु स्थान ॥ थव तथागतं बांलाक थुयीका आज्ञा दयेका बिज्याःगु ॥ अथे निश्चयनं हे सुभूते गुगु जा तथागतं बांलाक थुयीका बिज्याःत उत्पत्ति जुया चवंगु वा उत्पत्ति मद्रुगु वा थव दक्ख संसारया पदार्थ क्षय ज्वी मखुगु धका बांलाक थुयीका बिज्यात क्षय ज्वी मखुगु खः थव धका आज्ञा दयेका बिज्यात क्षय ज्वी मखुगु हेखः-थव तथता ॥ ॥ थनैल निश्चयनं थुगु अबस्थास शक्रदेव राज इन्द्र प्रमूखं कामा वचरा देवपुत्रपि रूपावचरा देवपुत्र पि ब्रम्ह कायिक यापि नं लीदो २०००० देवपुत्र गणपि गन भगवान बिज्याना चवन अन श्यंक; दया भगवानया

(३२३)

पालि निपासं थःपनिगु शिरं वन्दनायाना एकान्ते फेतुना चवन । एकान्ते चवनालि थव कामा वचरा देवपुत्र रूपा वचरा देवपुत्र-पिसं भगवानयाकें थथे विन्ति यात । हे भगवन् छलपोलं अनन्तगु धर्म प्रकाश याना बिज्यात गथे हे भगवन् थन लक्षण स्थापना यायी (निश्चय यायी) ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल शून्यधका हे देव पुत्र गणपि थन लक्षण स्थापना यायी । आनिमित्त (निमित्तमद्रुगु) धका अप्राणि हित (सुनानं प्रणिधान याना तःगु मखुगु) धका हे देवपुत्र गणपि थन लक्षण स्थापना यायी । अर्नाभि संस्कार (संस्कार मद्रुगु) धका अनुत्पाद (उत्पत्ति मद्रुगु) धका आनिरोध (निरोध ज्वोमखुगु) धका असं क्लेश (क्लेशमद्रुगु) धका अव्यवदान (निर्मल मज्जुगु) धका अभाव (भावमद्रुगु) धका निर्वाण धका धर्म धातु धका तथता धका हे देवपुत्र गणपि थन लक्षण स्थापना यायी ॥ थव छुया हेतुं धाःसा ॥ गनं चवना चवंगु मद्रुगु हे देवपुत्र गणपि थव लक्षणनं । आकाश समान जुया चवंगु हे देव-पुत्र गणपि थव लक्षण तथागत अर्हत् सम्यक सम्युद्धं स्थापना याना तःगु मखुगु थव लक्षण रूपया संख्या याना तःगुनं मखु । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान संख्या याना तःगुनं मखु । थव लक्षण रुपे चवना चवंगुनं मखु वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञाने चवना चवंगु मखु थव लक्षण देवतां वा नागपिसं वा मनुष्यापिसं वा अमनुष्य पिसं वा तथा तःगु मखुगु थव लक्षण ॥ देवलोक सहितं साधारण मनुष्य दैत्यलोकापिसं चर्यायाये फुगु मखु । थव छुया हे तुं धाःसा । देवता सहित मनुष्य दैत्य लोकनं थव हे लक्षण (थव हे तथता खः)

(३२४)

श्व संसारया पदार्थ - श्व लक्षण सुनानं लहातं तैतः गु मखु ॥ हे देवपुत्र गणपि सुगुहसें थये धायी कि श्व आकाश सुंछम्ह स्यां
तया तः गु लाकि छु ॥ हे देवपुत्र गणपि श्व आमसं बांलाक बिचार याना धाः गु खः लाकि छु छिामके छु बिचार वो ॥ ॥
थुलि आज्ञा दये कुसैलि कामावचरा देवपुत्र रूपावचरा देवपुत्र पिसं भगवान् याके थये बिर्तयात । हे भगवन् आकाश सुनानं
तयातः गु मखु ॥ श्व छुया हेतुं धासा । दयेका तगु मखु गु जुया निति । हे भगवन् श्व आकाश सुनानं तया तः गु मखु ॥ ॥
थुलि बिर्तियासैलि भगवानं श्व कामावचरा रूपावचरा देवपुत्र पित थये आज्ञादयेका बिज्यात । थये हेखः हे देवपुत्र गणपि उत्पत्ति
जुगु याके वा उत्पत्ति मजुगु याके वा तथागत गणपिनि थये हे संतुं श्व लक्षण जुया चवंगु-चवना चवंगु खना चवनी ॥ श्व छुया हेतुं धाः सा
गथे श्व लक्षण जुया चवंगुखः थये हे भूत (पंच भूत लोक) खः धका तथागतं थुयीका आज्ञा दयेका बिज्यात । थुलिया निति हे हे देव
पुत्र गणपि तथागत तथागत धका धया तल ॥ ॥ थुलि आज्ञा दये कुसैलि आयुष्मान सुभूति भगवान याके थये बिर्तित यात । अनन्त
जुया चवंगु हे भगवन् श्व लक्षण तथागतं बांलाक थुयीका बिज्यात । तथागत गणपिनि असंग (राग-मन ब्वैगु हे मदुगु) ज्ञान धैगुनं श्व
हे प्रज्ञापारमिता । असङ्ग (राग-मन ब्वैगु हे मदुगु) ज्ञान लायेत श्व प्रज्ञापारमिता तथागत गणपिनि मदेकं हे मगागु जुया चवन ॥ ॥
थुलि बिर्ति यासैलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थये आज्ञा दयेकल । थये हेखः श्व हे सुभूते थये हेखः श्व थुगु प्रकारं हे सुभूते

(३२५)

प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिनि श्व लोक केनाबीगु जुया चवन ॥ गथे जा हे सुभूते तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पि थुगु
धर्म-प्रज्ञापारमितास घना चर्या याना चवन । थये हे संतुं श्व धर्म संसारया पदार्थ सदां चवना चवन । स्थान मदुगु याके तथागत पिसं
बांलाक थुयीका चवन । उकिं श्व तथागत गणपि धर्म (संसारया पदार्थ) जक हे चर्या याना चवना चवनी । धर्म यात सत्कार धायी गुरु
यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खसिबे तच्चकं पूजा यायी ॥ प्रज्ञापारमिता हे खः श्व हे सुभूते धर्मया मुख्यगु धका
तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसं प्रज्ञापारमिता यात सत्कार यायी गुरु यायी मान्य यायी पूजा यायी तच्चकं पूजा यायी दक्खसिबे तच्चकं
पूजा यायी श्व छुया हेतुं धाः सा ॥ श्व प्रज्ञापारमिता याके हे हे सुभूते तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गणपिनि सर्वज्ञताया प्रभाव जलके जुयी
(सर्वज्ञता थुयी) यायेमाः गु (उपकार) याः गु स्यूपि यायेमाः गु (उपकार) यायेमाः थुपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गणपि जुयी ।
गुगु निश्चयनं हे सुभूते बांलाक धायीपिसं धायीकी याये माः गु (उपकार) याः गु स्यूपि याये माः गु उपकार याः गु थुपि थुपि तथागतपि
हे जक खः । श्व बांलाक धायीपिसं धायीकी उपकार यागु स्यूपि उपकार याः गु थुपि धका ॥ गुगु निश्चयनं हे सुभूते तथागत अर्हत् सम्यक्स-
सम्बुद्ध गुगु यानं थाहां वोगुखः उगु २ प्रातिपत्-खंगु लयाके अनुसर सम्यक्सम्बोधि थुयीका बिज्यात । श्व हे यानं तथागतं श्व हे प्रातिपत्
खंगुलं जवनी लिपा बांलाक पालन यायी थये हे याये माः गु याः गु स्युम्ह याये माः गु याः गु थुम्ह जूगुलि ॥ श्व हे हे सुभूते तथागतया

(३२६)

कृतज्ञता (याःगु स्यूम्ह) कृत बेदिता (याःगु थ्यूम्ह) धका खनेमाः । हानं मेगु हे सुभूते तथागतं दक्क संसारया पदार्थ अकृता दयेकुम्ह मद्दुगु दयेकुगु मखुगु धका अविक्ता स्यनीगु मखुगु स्यनीगु मखु धका अनाभि संस्कृता-दयेका तःगु मद्दुगु दयेका तःगु मद्दुगु धकाः बांलाक थुयीकल श्वनं हे सुभूते तथागतया याये माःगु याःगु गुण स्यूम्ह यायेमाःगु याःगु गुण स्यूम्ह खनेमाः । प्रज्ञापारमितास वया हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनि संसारया दक्क पदार्थया ज्ञान प्राप्त जुयी । थुगु प्रकारं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनि श्व लोक कयना बीगु जुया च्वन ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसौल आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे विन्ति यात ॥ गुगु बखते हे भगवन संसारया दक्क पदार्थ मस्यूगु (सीकेम्ह सियीकेगुहे मद्दुगु) मखंगु (मिखा आदि पंच इन्द्रियं छुंहे ज्या मयायोगु मस्यूगु) जुयी उगु बखतेनं गथे हे भगवन श्व प्रज्ञापारमिता तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनि श्व लोक कयना बीगु जुयी ॥ ॥ थुलि विन्ति यासौल भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल ॥ साधुर हे सुभूते गुगु छं थन तथागत अर्हत सम्यक्सं- बुद्ध याके थुगु अर्थ न्यनेमाः धका माने याना च्वन । गुगु जा हे सुभूते छं थथे धाल संसारया दक्क पदार्थ सीकेगु मद्दुगु खंकेगु मद्दुगु धका । थथे हेखः श्व हे सुभूते थथे हेखः श्व । संसारया दक्क पदार्थ सीकेगु मद्दुगु खंकेगु मद्दुगु हेखः श्व । गथे हे सुभूते सकल संसारया पदार्थ मस्यूगु-सीकेगु मद्दुगु-मखंगु-खनेगु हे मद्दुगु धाःसा । संसारया दक्क पदार्थहे हे सुभूते शून्य जुया च्वंगु । संसारया दक्क पदार्थहे

(३२७)

हे सुभूते गनं हे च्वना मच्वंगु । थथे जूगुलि हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ सीकेगु मद्दुगु खनेगु मद्दुगु जुया च्वन । थुगु प्रकारं हे सुभूते श्व संसारया पदार्थ प्रज्ञापारमितास वया तथागत पिसं थुयीका च्वन । थथे जूगुलि हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनि श्व लोक केना बीगु जुया च्वन । रूप खनेगु मद्दुगु जूया निन्ति थथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं खनेमद्दुगुलि (लोक धैपि शून्य धका) केनीगु जुया च्वन ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । गथे हे भगवन रूप खनेगु मद्दुगु जुयी । गथे बेदना संज्ञा संस्कार गथे हे भगवन विज्ञान आदि खनेगु मद्दुगु जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । यदि हे सुभूते रूप दुधैगु खनेगुहे मद्दु धैगु तत्त्वया विचार उत्पत्ति जुयी उकि रूप खनेगु मद्दु धैगु जुयी । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार नं यदि हे सुभूते तत्त्वया विचारं विज्ञाननं खनेगु मद्दुगु जुयी ॥ गुगु हे सुभूते रूप खनेगु मद्दुगु गुगु हानं बेदना संज्ञा संस्कार गुगु हे सुभूते विज्ञाननं खनेगु मद्दुगुखः श्वहे लोक खनेगु जुया च्वन । थुगु प्रकारं हे सुभूते तथागत लोक खनी । थुगु प्रकारं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धैगु तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनि श्व लोक केना बीगु जुया च्वन । गथे हानं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता लोक केनी धाःसा । श्व लोक शून्य धका निश्चय ज्वीक थुयीकाबी थथे लोक कयना वियी । श्व लोक चिन्तमा याये गुहे मद्दुगु श्व लोक शान्त-निर्वाणगु । श्व लोक मन व्वैगुहे मद्दुगु-श्व लोक शून्य धैगु शुचना विद्या थुकथं (सर्वाकार) थुयीकाबी थुगु कथं (छुंहे मखंगु रूप) खंकाबी ॥ ॥ थुलि आर्य अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिताया लोक संदर्शन परिर्त्त नाम क्षिनिगु ॥ १२ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(३२८)

अथ अचिन्त्य परिवर्त्तो नाम त्रयो दश ॥ १३ ॥

(यत्नंलि चिन्तना यायेहे मफुगु-अनन्त अपार धैगु परिवर्त्तं त्रिस्वंगूगु ज्ञान त्रिस्वंगूगु शिक्षा ॥) यत्नंलि हानं आयुष्मान सुभूति भग-
वान् याके थये विन्तिधात । अनन्त हे भगवन् प्रज्ञापारमिता । महा कृत्यं (तःधंगु जुया) गुगु श्व हे भगवन् प्रज्ञापारमिता न्ह्योने
दना च्वंगु जुया च्वन । चिन्तना मदुगु जूगुलि जोरा मदुगु जूगुलि प्रमाण मदुगु जूगुलि संख्या मदुगु जूगुलि समान मदुगुलि समानगु
जूगुलि हे भगवन् थुगु प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थये हेख- श्व हे सुभूते थये हेखः श्व ।
तःधंगुलि हे सुभूते थुगु प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन । चिन्तना मदुगु जूगुलि जोरा मदुगु जूगुलि प्रमाण मदुगु जूगुलि संख्या मदुगु
जूगुलि समान मदुगुलि समानगु जूगुलि हे सुभूते प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन । गथे हानं हे सुभूते चिन्तना मदुगु जूगुलि श्व प्रज्ञा-
पारमिता न्ह्योने दना च्वंगु धाःसा । निश्चयनं हे सुभूते तथागत धैगु बुद्ध धैगु स्वयंभू धैगु सर्वज्ञ धैगु चिन्तना याये मफुगु
जुया च्वन । थये हे सुभूते चिन्तना हे मदुगु तःधंगु जुगुलि न्ह्योने दना च्वन । श्व निश्चयनं चित्तं चिन्तना हे याये फेमखुगु । श्व
छुया हेतुं धाःसा । चित्तया ज्ञान-विचार चित्तं यायेगु कर्म चित्तं कल्पना यायेगु पदार्थ समेतं हे दुगु मखु । गथे हानं हे सुभूते ज्वरा मदुगु

(३२९)

जूगुलि श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन धाःसा । हे सुभूते तथागत धैगु बुद्ध धैगु स्वयंभू धैगु सर्वज्ञ धैगु ज्वरा दुगुमखु चित्तं
लने फुगु मखु थये हे सुभूते तुल्य ज्वरा मदुगु जूगुलि श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ॥ गथे हानं हे सुभूते प्रमाण मदुगु जूगुलि श्व
प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन धाःसा ॥ हे सुभूते तथागत धैगु बुद्ध धैगु स्वयंभू धैगु सर्वज्ञ धैगु प्रमाण मदुगु जुया च्वन । थये
जूगुलि हे सुभूते प्रमाण मदुगु श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन । गथे हानं हे सुभूते संख्या मदुगु जूगुलि श्व प्रज्ञापारमिता
न्ह्योने दना च्वन धाःसा ॥ हे सुभूते तथागत धैगु बुद्ध धैगु स्वयंभू धैगु सर्वज्ञ धैगु संख्या मदुगु जुया च्वन ॥ थये जूगुलि हे सुभूते
संख्या मदुगुलि श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ॥ गथे हानं हे सुभूते समान मदुगुलि समान जूगुलि श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना
च्वन धाःसा । हे सुभूते तथागत अर्हत्तया सम्यक्सम्बुद्धया स्वयंभूया सर्वज्ञया समान मदु हानं वया सितं अधिक-तःधंगुजा गनजक (छुजकदे) ।
थालया तिति हे सुभूते समान मदुगुलि समान जूगुलि श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ॥ ॥ थालि आज्ञा जुसैलि स्थाविर सुभूति विंति
यात । हानं हे सुभूते तथागत जक चिन्तना मदुगु जोरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु लाकी अथवा थुगु
प्रकारं बुद्धनं स्वयंभूतं सर्वज्ञनं चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु ? मखु हानं रूपनं
चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु ला ? हानं थुगु प्रकारं वेदनां संज्ञानं संस्कारनं विज्ञाननं

(३३०)

चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु ला? मखु हानं संसारया दक्क पदार्थनं चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु ला गथे ॥ ॥ थुलि न्यसेलि भगवानं आयुष्मानं सुभूतं यात थथे आज्ञा दयेकल ॥ थथे हेखः थ्व हे सुभूते थथे हेखः थ्व ॥ रूपनं हे सुभूते चिन्तना मदु ज्वरा मदु प्रमाण मदु संख्या मदु समान मदुगुलि समानगु जुया च्वन । थुगु प्रकारं बेदनां संज्ञानं संस्कारनं विज्ञाननं चिन्तना यायेगु मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु जुया च्वंगु हानं थ्व जक मखुकि दक्क संसारया पदार्थनं हे चिन्तना यायेगु मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु जुया च्वंगु हेखः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते गुगु संसारया पदार्थ जुया च्वंगु रूपया स्वभावखः उकी न ज्ञान बिचार यायीम्ह चित्त दुगुखः नाचित्तं यायेगु कर्म दुगुखः नाचित्तं कल्पना यायेगु पदार्थ दुगुखः न तुलना-थुलि उलि धंगु प्रमाण यायेगु दुगुखः । थुगु प्रमाणं बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं हे सुभूते गुगु संसारया पदार्थया स्वभाव जुया च्वंगुखः उकी न ज्ञान बिचार यायीम्ह चित्त दुगुखः नाचित्तं यायेगु कर्म दुगुखः नाचित्तं कल्पना यायेगु पदार्थ दुगुखः ॥ न तुलना-थुलि उलि धंगु प्रमाण यायेगु दुगुखः । संसारया दक्क पदार्थ यानं हे सुभूते गुगु स्वभाव खः उकी न ज्ञान बिचा यायीम्ह चित्त दुगुखः नाचित्तं यायेगु कर्म दुगुखः नाचित्तं कल्पना यायेगु पदार्थ दुगुखः न तुलना-थुलि उलि धंगु प्रमाण यायेगु दुगुखः । थुगु प्रकारं हे सुभूते रूप चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु

(३३१)

जुया च्वन थथे हे संतुं बेदनां संज्ञानं संस्कारनं विज्ञाननं चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु जुया च्वन । थथे हे संतुं संसारया दक्क पदार्थ न चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु जुया च्वन ॥ रूपनं हे सुभूते प्रमाण मदु थुगु प्रकारं बेदनां संज्ञानं संस्कारनं विज्ञाननं हे सुभूते प्रमाण मदु । थ्व हे प्रकारं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थनं प्रमाण मदुगु जुया च्वन । थ्व छुया हेतुं धाःसा । रूपया हे सुभूते (थुलित उलित धंगु) प्रमाण सीके फेमखु । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान यानं हे सुभूते प्रमाण सीके फेमखु । संसारया दक्क पदार्थ यानं हे सुभूते प्रमाण सीके फेमखु ॥ छु कारणं हे सुभूते रूपया प्रमाण सियो मखु छु कारणं बेदनाया संज्ञाया संस्कारया छु कारणं हे सुभूते विज्ञान यानं प्रमाण सियो मखु । छु कारणं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ यानं प्रमाण सियो मखु ? ॥ रूपया हे सुभूते (थुलित उलित धंगु) प्रमाण मदु थथे हे संतुं बेदनाया संज्ञाया संस्कारया विज्ञानयानं हे सुभूते प्रमाण मदु संसारया दक्क पदार्थ यानं हे सुभूते प्रमाण मदुगु जुया च्वन ॥ छु कारणं हे सुभूते रूपया प्रमाण मदुगु जुया च्वन थथे हे बेदनाया संज्ञाया संस्कारया छु कारणं हे सुभूते विज्ञान यानं प्रमाण मदु च्वन । छु कारणं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ यानं प्रमाण मदु च्वन । प्रमाण मदुगु-थुलित उलित धंगु मदुगु जुया निति हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थया । रूपनं हे सुभूते संख्या मदु च्वंगु थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं हे सुभूते संख्या मदु च्वंगु ल्याख्यायेगु याके पलायना च्वंगु जुया निति हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ यानं संख्या मदुया च्वंगु ॥ रूपनं हे सुभूते

(३३२)

समान मदुगुलि समानगु जुया च्वंगु थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान ज हे सुभूते समान मदुगुलि समान जुया च्वंगु हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ आकाशये (शुभ्य) जुयानिति । संसारया दक्क पदार्थनं हे सुभूते समान जुया च्वंगु । हे सुभूते आकाशया समान वा ह्याख्यायेगु वा प्रमाण वा ज्वरा वा चित्त वा चित्तं कल्पना यायेगु पदार्थ वा दे धका छं मानेयानाला की छु ॥ ॥ सुभूति धाल । थये माने मयाना । हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ थये हे खः हे सुभूते थुगु प्रकारं संसारया दक्क पदार्थनं चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु जुया च्वन ॥ थ्व हे सुभूते तथागत धर्म नं चित्तं छखे जुया पुलावना च्वंगु जुया निति चिन्तना यायेगु मदं च्वंगु लदेगुलि पुला वंगु- थुलि उलि धका प्रमाण यायेगु मदं च्वंगु जुयानिति ज्वरा मदं च्वंगु चिन्तना मदुगु ज्वरा मदुगु धैगु थुलि हे सुभूते विज्ञाने वंगु संसारया पदार्थ याकें पुलावना च्वंगु धैगु खः । थुगु प्रकारं प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु धैगु थुलि हे सुभूते समानगु धैगु ल्यायाकें पुलावना च्वंगु जुया निति तथागतया धर्म प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु समान मदुगुलि समानगु जुया च्वन । आकाशये संख्या मदुगु प्रमाण मदुगु जुयानिति समान मदुगुलि समानगु संख्या मदुगु प्रमाण मदुगु जुया च्वन ॥ थ्व संसारया पदार्थ आकाश समान जुया च्वंगु जुया निति ज्वरा मदुगु समान मदुगु जुया च्वन ॥ थ्व संसारया पदार्थ उकिं हे सुभूते ज्वरा मदुगु धका धैतल ॥

(३३३)

आकाश चिन्तना मदुगुलि चिन्तना यायेगु मदुगु थ्व संसारया पदार्थ । आकाश ज्वरामदुगुलि ज्वरामदुगु थ्व संसारया पदार्थ । आकाश प्रमाण मदुगुलि प्रमाण मदुगु थ्व संसारया पदार्थ । आकाश संख्या मदुगुलि संख्या मदुगु थ्व संसारया पदार्थ आकाश समान मदुगुलि समानगु जुयानिति समान मदुगुलि समानगु थ्व संसारया पदार्थ । निश्चयनं हानं थ्व चिन्तना मदुगुया ज्वरामदुगुया प्रमाण मदुगुया संख्या मदुगुया समान मदुगुलि समानगुया आज्ञा दयेकु वले न्यासः भिक्षुपनि वलेश बासनाया बीज मदया जि-जिगु धायेगु चित्त मदं वन । निदो भिक्षुणी गणपिनि वलेश बासनाया बीज मदया जि-जिगु धायेगु चित्त मदया वन । खुदो उपासकपिनि धर्म किचः मदुगु मल मदुगु धर्म चक्षु शुद्ध जुल । स्वदो उपासिका गणपिनि धर्म किचः मदुगु मल मदुगु धर्म चक्षु शुद्ध जुल । निदो बोधिसत्त्व गणपिसं उत्पत्ति मदुगु संसारया पदार्थ थये धैगु थुयी कल । थमित भगवानं थ्वहे भद्र कल्पे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायी धका व्याकरण बिल गुलि थ्व उपासक उपासिका गणपिनि गुलिस्था धर्म-किचः मदुगु मल मदुगु धर्म चक्षु शुद्ध जुल । थमिनं वलेश बासनाया बीज मदया जि-जिगु धायेगु चित्तयाकें छखे ज्वी धका थमितनं भगवानं व्याकरण बिल (आशिक बिल) ॥ ॥ थनलि हानं आयुष्मान सुभूति भगवानं याके थये विन्ति यात । अनन्त थ्वहे भगवन् प्रज्ञापारमिता । तच्चकं तः धंगु हे भगवन् थ्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ॥ ॥ थुलि धासोलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थये आज्ञा दयेकल । थये हे खः थ्व हे सुभूते थये हे खः थ्व । अनन्त हे सुभूते थ्व प्रज्ञापारमिता । तच्चकं

(३३४)

तःधंगु हे सुभूते श्व प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ॥ श्व छुयाहेतुं धाःसा । थुकी निश्चयनं हे सुभूते सर्वज्ञता संयुक्त जुया च्वन । थुकी प्रत्येक बुद्ध भूमि संयुक्त जुया च्वन थुकि सकल श्रावक भूमि संयुक्त जुया च्वन । श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते मूर्द्धा भाषित क्षात्र राजाया जनपद (देश) स्थाम (बल) बीर्य प्राप्त जुया च्वंम्हया गुलि श्व सकल राजाया ज्यादु गुलि नगरया ज्यादु गुलि देशया ज्यादु श्व सकल ज्यास मंत्री संयुक्त जुया च्वनी (मंत्री भाला कया ज्यायाना च्वनी) उगु बखतस राजाया ज्यातुगु भार कोबिये स्वाःला याउँसे च्वंम्ह जुयी । यथे हे संतुं हे सुभूते छुं गुगुं गुलितक्क बुद्ध धर्म दया च्वनी अथवा प्रत्येक बुद्ध धर्म दया च्वनी अथवा श्रावक धर्म दया च्वनी श्व फक्कयां प्रज्ञापारमिता संयुक्त जुयी । प्रज्ञापारमिता उकी यायेमाःगु ज्या यायी । हे सुभूते थुगु प्रकारं तच्चकं तःधंगुलि थुगु प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन रूप मखंकेत (रूपे) चित्त मवंकेत । थुगु प्रकारं देवता संज्ञा संस्कार विज्ञान मखंकेत (उकी) चित्त मवंकेत । श्रोतापित्त फल मखंकेत (उकी) चित्त कवंकेत । थुगु प्रकारं सकृदागामि फलया अनगामि फलया अर्हत् फलया मखंकेत (उकी) चित्त मवंकेत । प्रत्येक बोधिया मखंकेत (उकी) चित्त मवंकेत । सर्वज्ञताया मखंकेत (उकी) चित्त मवंकेत प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन । (याउँका विद्या च्वन) ॥ ॥ थुलि आज्ञादयेकुसैलि सुभूति विनिर्दिता । गथे हे भगवन् सर्वज्ञताया मखंकेत (उकी) चित्त मवंकेत प्रज्ञापारमिता न्ह्योने दना च्वन ? ॥ ॥ थुलि न्यसैलि भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ थुकी छं छुमानेयाना हे सुभूते गन छं अर्हत् जुलधयागु वा उकी चर्यायायेगु छं खनालाकी छु ? ॥

(३३५)

थुलि आज्ञा दयेकुसैलि सुभूति विनिर्दिता । मखु हे भगवन् थुगु धर्म जि मखना । गुगु ज्वनेगु गुगुलि चित्त छोयेगु गुगु अर्हत् धंगु थुजोगु धर्म जि खनागु मखु ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ यथे हेखः श्व हे सुभूते यथे हेखः श्व । जिनं हे सुभूते तथागत मखना । अथे जि हे सुभूते तथागत मखना (तथागत धका) मज्जना उकी चित्तनं-मछोया । यथेया निंति हे सुभूते थुगु थास सर्वज्ञता धंगु लायेगु दुगुं मखु (उकी) चित्त छोयेगुं दुगुं मखु ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि सुभूति विनिर्दिता । हे भगवन् सर्वज्ञतानं लायेगु मदु उकी चित्त छोयेगुं मदुगु जुसैलि । हे भगवन् न्हम्ह नर्कतिमि श्व महायाने प्रवेश जूवोम्ह बोधिसत्व महासत्व थुगु बचन न्यना मग्गयायीला ग्याना मच्चनीला ग्याये मायेका मच्चनीला । तर छुधाःसा हानं । हे भगवन् गुम्ह बोधिसत्व महासत्व गणपि न्हापायागु हेतुं सहित जुया च्वेपि न्हापा तथागतपिके अधिकार कया वोपि ताकालंया कुशल मूल पिना तःपि जुयी थमिसं श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यना श्रद्धाते ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल । यथे हेखः श्व हे सुभूते यथे हेखः श्व ॥ थुगु बखतस हानं श्व कामा बचरा रूपा वचरा देवपुत्रापिसं भगवान याके यथे प्रार्थना यात । अनन्त हे भगवन् श्व प्रज्ञापारमिता खंके थाकु श्वीके थाकु न्हापा तथागत याके अधिकार कया वोपि ताकालं कुशल मूल पिना वोपि जुयी थमिसं जक श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास श्रद्धाते ॥ यदि हे भगवन् श्व त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थपि सकलें दान आदिद्या कल्पनाया-श्रद्धा अनुसारया भूमी छगू कल्प तक्कंवा कल्पया

(३३६)

शेष बाकि दत्तलें चर्या यायी । हानं सुं छम्हसें श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास छम्ह मात्र जकं रुचि यायी (ज्ञान) माली
चिन्तना यायी गुलि गथे धका पारक्षा यायी बांलाक चिन्तना यायी श्वहे हे भगबन न्हापा कनाम्ह यासिनं तःधंम्ह धायी ॥ ॥
थुलि धासौल भगवानं श्व कामा बचरा रूपा बचरा देव पुत्रपित थथे आज्ञा दयेकल ॥ यदि हे देवपुत्र गणपि सुंगुम्हं कुलपुत्र वा
कुलपुत्री श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यनी उम्हस्यां हे देवपुत्र गणपि याकनं हे निर्वाण भूमिया इच्छा यायीम्ह जुयी । दान
आदिवा कल्पनाया श्रद्धा अनुसारया भूमी छगु कल्प तक्कं वा कल्पया शेषतकं चर्या यःम्हस्या जा थथे- (निर्वाण भूमिया इच्छा
यायीम्ह) ज्वी मखु ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसौल श्व कामा बचरा रूपा बचरा देवपुत्र पिसं भगवान याके थथे बिन्ति यात ।
तःधंगु पारमिता श्व हे भगबन गुगु जा प्रज्ञापारमिता थुलि बिन्ति याता भगवानया पालि निपासं थःपानिगु शिरं वन्दना याता
स्वचाः चाः हुला जिपि वने धका भगवान याके बेला कया अनं प्रस्थान याता वन भातिचा जक वना अपि सकलें अन्तर धान
जुया वना कामा बचरा देवपुत्र गणपि काम धातु भुवने हे वन रूपा बचरा देवपुत्र गणपि ब्रम्ह लोके संतुं वन ॥ ॥ थुलि
आर्य अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया अचिन्त्य पारवर्त्तो नामः त्रिष्यंगु ॥ १३ ॥ ॥ ॥ ॥

(३३७)

अथ औपम्य परिवर्त्तो नाम चतुर्दश ॥ १४ ॥

(थनलि उपमा- दृष्टान्त बिया केनातःगु पारवर्त्त त्रिष्यंगु ज्ञान त्रिष्यंगु शिक्षा) ।

थनलि हानं आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे बिन्ति यात । हे भगबन् गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता
न्यने मात्रं श्रद्धातै लीन ज्वीमखु बांलाक लीन ज्वीमखु उकी च्वनी मखु अनादर यायी मखु संखा यायी मखु इच्छा यायी मखु हर्ष
माननं यायी थुगु प्रज्ञापारमितास उम्ह हे भगबन गनं सिनां वया थन जन्म जूवोम्ह ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते गुम्ह बो-
धिसत्त्वं महासत्त्वं श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यने मात्रं श्रद्धातै लीन ज्वीमखु बांलाक लीन ज्वीमखु उकी च्वनी मखु अनादर
यायी मखु संखा यायी मखु इच्छा यायी मखु हर्षमाननं यायी स्वतं स्वै न्यनं न्यनी धारण यायी भावना यायी श्व अनन्त जुया च्वंगु
प्रज्ञापारमिता कायेत ज्वनेत व्वनेत लायेत कनेत प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु मन सुवानंतोतै मखु स्वाःकं जक न्यना धकाः पस्चात्तापनं जुयी
मखु मने रुचिनं उत्पत्ति यायीः उकी लगेज्वी ल्यू ल्यू वनी धर्म भाणक (धर्म कनीम्ह पाण्डित) यात तोतै मखु ॥ श्व गथे धाःसा हे सुभूते
गथे मचाः तःधी मज्जीम्ह मासां मचायात तोतै मखु अथे हे संतुं हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता

(३३८)

न्यनां उम्ह सिया थव प्रज्ञापारमिताया शरीर मज्जु तल्ले (तच्चोगु प्रेम भावं) व धर्म भाणक यात तोतै मखु । हे सुभूते उम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व मनुष्य जोनि तोता वया मनुष्य जोनी हे जन्म जूवोम्ह धका सीकेमाः ॥ ॥ सुभूति विंति यात हे भगवन थुलि हेगुणं संयु-
क्त जूम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व मेगु बुद्ध क्षेत्र तोता वया थन जन्म जूवोम्ह दैला ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । दै हे सुभूते बोधि-
सत्त्व महासत्त्व मेगु बुद्ध क्षेत्रे मेमेपि बुद्ध भगवान पिनिगु उपासना यांना न्यना बांलाक प्रश्न यांना अनं छुते जुया थन जन्म जूवोम्ह
थुलिहे गुणं संयुक्तम्ह धका सीकेमाः ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व तुषिता देव भुवनं छुते जुया वया थन जन्म जू-
वोम्ह जुयी वनं थुलि हे गुणं संयुक्तम्ह ज्वी धका सीकेमाः ॥ गुम्हसें थव प्रज्ञापारमिता आरम्भ यांना मैत्रेय बोधिसत्त्व महासत्त्व यागु
उपासना यांना न्यना प्रश्न यांना बांलाक प्रश्न यांना वोम्ह जुयी वनं थुलिहे गुणं संयुक्तम्ह धका सीकेमाः ॥ हानं हे सुभूते गुम्ह बोधि-
ज्जत्वं न्हापां निसें थव अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता न्हायेपनं मात्र न्यना वल तर थमं मथूगु थायें थव गथे धका न्यंगुमखु प्रश्न
याःगुं मखु बांलाक न्यना-थवीका वोगुं मखया चवनी व हानं मनुष्य जोनी जन्म जूवोम्हस्या थव अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कनी
बले न्यनेगु इच्छा यायी तर आदर यायी मखु चित्त जड जुयी थुकीं सीके माः कि थये जूगु थव हे सुभूते व बोधिसत्त्व न्हापां निसें न्यने
ममदुम्ह जात जुया चवम्ह धका सीकेमाः ॥ थव छुया हेतुं धाःसा । वया थव अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कनी बले न्यनेगु इच्छा यायी

(३३९)

तर आदर यायी मखु चित्त जड जुयी ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व थव अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता न्हायेपनं
न्यना वल थमं उपासना यांना वल धर्म कनीम्ह पण्डितयाके मथूगुली थवगथे धका प्रश्न यांना न्यनानं वोगु जुयी बांलाक न्यना
वोगु जुयी छन्हुवा निन्हुवा स्वन्हुवा प्यन्हुवा न्यान्हु तक्कंवा वया गुलि काल तक्कं श्रद्धा वनी हानं श्रद्धा तोफी हानं न्यने गुलि
मतोतुम्ह जुयी ॥ थव छुया हेतुं धाःसा । थये निश्चयनं जुयी हे सुभूते । गुम्हसें थव प्रज्ञापारमिता न्हापाया जन्मे न्यना मवोगु जुयी मथू
गुलीप्रश्न यांना न्यना मवोगु जुयी बांलाक प्रश्न यांना न्यना मवोगु जुयी उकीं मन मवम्ह जुयी हानं वया छुं गुलि कालत थव अनन्त
जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता न्यनेत रूच उत्पत्ति जुयी छुं गुगुं काले रूच मदें । वं हानं २ वांछ्वें मन बिखुस् यायी हानं मन वनी ज्वनी ।
वयागु मन वनीगु हानं मवोनी थुजोगु बुद्धिजुयी । कपायेया इता वाये बलेथ्य जुयी अथात् वरावर काच बुयी हानं २ स्वायी । थुम्ह
बोधिसत्त्व आपालं ज्ञाने मच्चनिम्ह-चर्या मयाः निम्ह धका सीकेमाः हानं गुम्ह न्हुगु यानं वोम्ह बोधिसत्त्व थुगुली श्रद्धा तयेगु प्रसन्न
यायेगु रूच यायेगु तोतै गुगु जा थव अनन्त जुया चवंगु प्रज्ञापारमिता कायी मखु उकीं चर्या यायी मखु बांलाक चर्या यायी मखु व
निगु भूमिया मध्ये छुगु भुमी लायी श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्ध भूमी लायीम्ह जुयी । थवगथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते महा समुद्रे (दोंगास
चवना) वनी बले दोंगा तज्यायी बले गुम्हसें अन सिं मज्जनी अथवा सिपौ मज्जनी अथवा सीम्हासिगु शरीर ज्वना आर सकायी अन

(३४०)

सीकेमाः किं अपि समुद्र पार उत्रे मजुवं लखेहे काल वनी ॥ हानं हे सुभूते गुलिंर सनं महा समुद्रे वनी वले दोंगा तज्यायी वले अन
सिं ज्वनी अथवा सिपौ ज्वनी अथवा सीगु शरीर ज्वना और कया म्हुता वनी थपि सीके माः कि हे सुभूते लखे काल वनी मखु स्वास्त
पूर्वक बिघ्न मज्वीक पार उत्रे जुयी धाः पा छुं मज्वीक स्थल-जामिने थंका वनी-धका सीकेमाः । थये हे संतुं हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्व
श्रद्धामात्र प्रसन्नमात्र प्रेम मात्र रुचि मात्र संयुक्तम्ह जुयी थुगु प्रज्ञापारमितास आर कायी मखु (थुगु ज्ञान थुयीके मखु) व सीके माः कि हे
सुभूते उम्ह पुरुष सर्वज्ञता प्राप्त मजुवं बिचे मभिगु लें दुःख सिया चवने माली श्रावक-ज्ञानेवा प्रत्येक ज्ञाने चवना ॥ हानं थव हे सुभूते
गुम्ह बोधिसत्व महासत्व पिनि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयीकेगुली-लायेगुली श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्तयो बीर्यदु मत्ता
मज्वीगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्तहे मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं भक्तिदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगु-सत्व उद्धार
यायेगु चित्तदु थामसं थुगु-प्रज्ञापारमितास आर कायी-थुगु ज्ञान थुयीके ॥ थुगु प्रकारं थामसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लायेत थुगु
श्रद्धा थुगु अभिलाषा थुगु रुचि थव अत्यन्त थःगु थुगु बीर्य थुगु मत्ता मज्वीगु थुगु अत्यन्त निश्चय थव अत्यन्त मन वंगु थुगु त्याग थुगु
सर्वत्र नमृता थुगु प्रीति थुगु हर्ष थुगु आपालं भक्ति थुगु प्रेम थुगु कोसिस् यायेगु मतोतेगु सत्व उद्धार यायेगु (आदि) चित्तदु थुकि याना
थामसं प्रज्ञापारमिता लाना सर्वज्ञतास चवनी-(धर्म धातुस चवनी) ॥ थव गथे धाः सा निश्चयनं हे सुभूते मिसां जुल अथवा मिजनं जुल

(३४१)

मबूगु चाघले लः कया ज्वनी वै थुकी वं सीके माः कि थव घः ताउ चवनी मखु याकनं हे तज्यायी स्थना भूमी ज्वनी ॥ थव छुया हेतुं धाः सा
गथे थव चाघः बूगु मखुगु जूया निति भूमी कवे जक हे लायी ॥ थये हे संतुं हे सुभूते सुगुम्ह बोधिसत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान
लायेत श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्तयो बीर्यदु मत्तामजुगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्त मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु
आपालं भक्तिदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगुदु । हानं उम्ह प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य मकाःम्ह (उकिया ज्यामस्यूम्ह-मयाःम्ह) जुयी
थव सीकेमाः कि हे सुभूते व बोधिसत्व लँया बिचे मभिगुले दुःख सीमाःम्ह जुयी । बिचे यागु दुःख सीमाःगु मभिगुले धैगु छु धाः सा हे सुभूते
श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्धभूमी पतन ज्वीगु धका सीकी । थव गथे धाः सा निश्चयनं हे सुभूते मिसां जुल अथवा मिजनं जुल बांलाक बूगु चाघलं
खुसी जुल पुखुली जुल तःधंगु पुखुली जुल लःकुना तःगु थासे जुल मेमेगु छुलः बुया लः दया चवंगु थासे लःकया उगुलः ज्वना वै वले
उकी सीकेमाः कि हे सुभूते व घः छुंमज्वीक निबिघ्नं क्षे थंके यनी ॥ थव छुया हेतुं धाः सा । गथेजा व घः बांलाक बूगु जूया निति । थये
हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकेत श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्त यो बीर्यदु मत्ता मज्वीगुदु अत्यन्त
निश्चयदु अत्यन्तहे मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं भक्तिदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगुदु । उम्हसें हानं प्रज्ञापारमिता
या उपाय कौशल्य (उकिया ज्यामस्यूम्ह चर्या याःम्ह) जुया चवनी । थुकि सीकेमाः कि हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व बिचेयागु मभिगु

(३४२)

ले लावनी मखु घाःपाः छुं मज्जीक सर्वज्ञतास चव वनी । हानं गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते ज्ञान मदुम्ह जातया पुरुष जुयी वं समुद्रे वनेगु
दोंगा बांलाक बल्लाका मतगु बांलाक दयेका मतःगु दयेका तःगुनं आपालं पुलाज्जी धुंकुगु हानं थल बल (कु भारि) पुरा ज्वीक तथा
उगु भारं इयातुया चवने धुंकुगु दोंगास चवना वंम्ह जुयी उकी सीके माःकि हे सुभूते थुजोगु किंसिम् यागु दोंगास चवंगु वथल बल कु
(भारि) पार उत्रे ज्वीमलावं लखेहे दवे जुया नाशजुया वनी वया थल बल कु (भारि) मेगु दोंगांहे जक पार उत्रेज्वी उजोगु दोगां
व पतनहे जुयी । थुगु प्रकारं व महाजन उपाय कूशल मस्यम्ह बुद्धि मदुम्हस्या आपालं धन फूम्ह जुयी तःधंगु रत्ना कर याकें हानि जुम्ह
जुयी ॥ थथे हे संतुं हे सुभूते सुगुम्ह बोधिसत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकेगुली श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्तयो बीर्य
दु सत्ताम ज्वीगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्त मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं भक्तिदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगु
दु अथे जूसां व प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य (उकिया ज्या सिधेकेगु चर्या यायेगु) मस्यम्ह जुया चवनी । उकी सीकेमाःकि हे सुभूते
व बोधिसत्व सर्वज्ञता रत्ना कर मथ्यद्वं बिचेहे माश जुयी दुःख सीमाली तःधंगु थःगु मोक्ष-धन याकें हान्य जूम्ह जुधी तथंगु परार्थ यायेगु
रत्न यानं हानि जूम्ह जुयी । गुगुजा वया सर्वज्ञता धनया रत्नाकर याकें खुस्के जूम्ह हानि जूम्ह जूया निंति हानं हे सुभूते बोधिसत्वया
बिचेयागु मभिगुले पतन जुया दुःख ज्वीगु धंगु छु धाःसा गुगुजा श्रावक भूमी अथवा प्रत्येक बुद्ध भूमी लायीगु जुया चवन । थव गथे

(३४३)

धाःसा निश्चयनं हे सुभूते षण्डित जातम्ह ज्ञान दुम्ह सार्थवहं समुद्रे वनेगु दोंगा बांलाक चिना क्वातुका तगु बांलाक दयेकाः तच्चक
बल्लाकाः तगु जुयी हानं लखे तथा थल बल कु (भारि) फूकं थिक् ज्वीक जक तथा मिले याना न्ह्याका यंकुगु जुयी उकिं व दोंगा फसं
हवाना क्रमथे थमं धैथामे थयंक वनी । थुकिं सीकेमाःकि हे सुभूते व दोंगा लखे दवे ज्वी मखु गुगु थासे वने माःगुखः उगु थासे व दोंगा
थयंकः वनी गुगु जा तःधंगु लाभं गुगु थव लोक यागु रत्नं संयुक्त जुम्ह उम्ह सार्थ बाह जुयी ॥ थथे हे संतुं हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्व महा
सत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकेगुली श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्तयो बीर्यदु सत्ताम ज्वीगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्त
मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं भक्तिदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगुदु व हानं प्रज्ञापारमिता कया तःम्ह जुयी उपाय
कौशल्य (उकिया ज्या सीकेगु चर्या यायेगु) याकें छवे मज्जुम्ह जुयी । थुकिं सीकेमाःकि हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व बिचेयागु मभिगु
ले लायीमखु दुःख क्लेशे लायी मखु उम्ह बोधिसत्व महासत्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस चवनी ॥ थव छुया हेतु धाःसा । थथे निश्चयनं
जुयी हे सुभूते ॥ गुगु याकें जा व बोधिसत्व महासत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान सीकेत श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्त बीर्यदु सत्ता
मज्जीगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्त मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं भक्तिदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगुदु । हामं वया
थव संसारया पदार्थनं प्रज्ञापारमितां ज्वनातःगुदु उपाय कौशल्य याकें छवे मज्जु वनिश्चयनं श्रावक भूमी अथवा प्रत्येक बुद्ध भूमी

(३४४)

पतन जुयी मखु ॥ हानं छु धाःसा गुगुलि सर्वज्ञता युयीगुसः उगुलि थ्व संसारया दव्व पदार्थ थन्योगु धैगु सम्मुख जुम्ह जुयी खनी हानं
उकि उम्हासिनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीकैगु जुयी । थ्व गथे धाःसा । हे सुभूते सुंगुम्ह पुरुष जीर्ण ज्वी धुंकुम्ह बुढाम्ह खःगु धाःगु
मखुगु धाःगु मसी धुंकुम्ह साछ नीदं दयेधुंकुम्ह जुयी हानं उम्हासिया शरीरे छु गुगु वातशकें वा पित्तयाकें वा श्लेष्मयाकें वा सानि
पात याकें वा रोग उत्पत्ति जुयी । थुकीछं छुमाने याना हे सुभूते व पुरुष सुनानं मज्जकं खातां दना वये फैला ॥ सुभूति धास । फैमखु
हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । यदि हानं हे सुभूते व पुरुष कदाचित् खातां दना वोसानं हानं वो बाक्वे जक हे न्यासि वने
फैमखु । वया थ्व बुढा जूगुलि व रोग गुस्त जुया सने मफुगुलि यदि व खातां दना वोसां तबि व पुरुष न्यासि वने समर्थ दैमखु ॥ थथे
हे संतुं हे सुभूते सुंगुम्ह बोधिसत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक सीकेगु-थ्वीकेगुली श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्तयो बीर्यदु
मत्ता मज्जीगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्तहे मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं भावितदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगुदु ।
अथे जूसानं व प्रज्ञापारमिता मज्जम्ह जुयी उपाय कौशल्य (उकिया ज्या सीकेगु चर्या यायेगु) मदया च्वम्ह जुयी अथेनं कदाचित् व अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधि सीके थ्वीके धका मात्र प्रस्थान याना-वम्ह जुयी थथे जक थाःम्ह सितनं हे सुभूते थुकी थथे सीकेमार्गिक व बोधिसत्व
बिचे मभिगु मखुगु ले पतन जुयी मखु दुःख ज्वीका च्वने माली मखु गुगुजा श्रावकभूमी अथवा प्रत्येक बुद्ध भूमी च्वनाः । थ्व छुया हेतुं धाःसा ।

(३४५)

गुगु जा वं प्रज्ञापारमिता मकाःगुलि उपाय कौशल्य (उकिया ज्या सीकेगु चर्या यायेगु) मदुगुलि । हानं थ्व गथे धाःसा हे सुभूते सुंगुम्ह
पुरुष जीर्ण ज्वी धुंकुम्ह बुढाम्ह खःधाः मखुधाः मसी धुंकुम्ह साछ नीदया बुढावा जातम्ह जुयी वैगु शरीरे वात याकें वा पित्तयाकें वा
श्लेष्मयाकें वा सानिपात याकें वा छु गुगु रोग जूम्ह जुयी व खातां दना वै । अले वैत निम्ह वल्लापि पुरुष पिसं जवं खवं बांलाक वः कायेका
थःपिसं ववातुक ज्वना थथे धायीकी नु भोपुरुष छ गन सनेगु इच्छादु गुबले तक्क वनेगु इच्छादु नु छंत जिमिनम्हसे बांलाक ववातुक
ज्वना तयागुदु छं बिचेले गुतुली धका भयकाये म्वाः छंगन वनेगु इच्छा दुगुखः अनं जिमिसं थ्यंकाबी धका (थथे धया वैत ज्वना यंकें
वले व पुरुषया इच्छा जूगु थासे थ्यंके यनी) थथे हे संतुं हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्व महासत्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक सीकेगुली
श्रद्धादु अभिलाषादु रुचिदु अत्यन्तयो बीर्यदु मत्ता मज्जीगुदु अत्यन्त निश्चयदु अत्यन्त मनवं त्यागदु सर्वत्र नमृतादु प्रीतिदु हर्षदु आपालं
भावितदु प्रेमदु कोसिस् यायेगु मतोतेगुदु उम्ह सित प्रज्ञापारमिता ज्वना तःम्ह जुयी उपाय कौशल्य संयुक्तम्ह जुयी । थुकी सीकेमार्गिक
हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व बिचे मभिगु ले पतन ज्वीमखु दुःख कष्टनं ज्वीमखु व बोधिसत्व महासत्व गुगुजा अनुत्तर सम्यक्सं
बोधिया स्थानखः वहे थासे थ्यंकः वनेगु समर्थदं (थ्यंकः वनी) ॥ ॥ थुलि आर्य अष्ट सहस्रिका प्रज्ञापारमिताया अपम्य परिवर्त्त
नाम क्षिप्यंगुगु ॥ १४ ॥ ॥ ॥ ॥

(३४६)

अथ देव परिवर्त्तो नाम पञ्चदश ॥१५॥

(थर्नाल देवलोकपिसं प्रार्थना याःसु जिन्यागुगु ज्ञान जिन्यागुगु शिक्षा) ॥

थर्नाल हानं सुभूति स्थवीरं भगवान् याके थथे बिति यात । हे भगवन न्हापां महायाने-चर्या यायीम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं गथे प्रज्ञापारमितास च्वनेमा गथे स्थनेमाः ॥ ॥ थुल बित्त यासैल भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । हे सुभूते थन न्हापां चर्या याना प्रज्ञापारमिता स्थनेगु इच्छा याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं कल्याणमित्र पिनिमु सेवा यायेमाः भजना यायेमाः बांलाक उपासना यायेमाः । वैत गुगु प्रज्ञापारमितास थथे यायेमाः अथे यायेमाः थथेया अथेया धका शिक्षा स्थनाबी गुगु हानं वैत प्रज्ञापारमिताया अर्थ-कारण उपदेशबी थपि हे सुभूतेव बोधिसत्त्वया कल्याण मित्र धका सीकेमाः । थथेनं वैत प्रज्ञापारमिताया अर्थया उपदेशबी । थनबा छ हे कुलपुत्र दान पारमितास योगया (दान बिद्यागुबस्तु दान ब्यूम्ह दान काःम्ह धैगुहे दुगुमखु धैगु मनं खंका योगया) थुगु प्रकारं शील पारमितास क्षान्ति पारमितास वीर्यपारमितास ध्यानपारमितास प्रज्ञापारमितास योगया गुगु हे कुलपुत्र छं दानयायी थ्वफुक्कं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामनाया हानं हे कुलपुत्र छं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगु रूपयाकें बिचार याये मते (रूपखने मते) थुगु प्रकारं वेदना याके बिचार

(३४७)

याये मते संज्ञायाकें बिचार याये मते संस्का याकें बिचार याये मते हे कुलपुत्र अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बिज्ञान याकेंनं बिचार याये मते । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे कुलपुत्र सर्वज्ञता धैगु निश्चयनं बिचार याना स्वेगु दुगु मखु (छुंखनीगु दुगुमखु) । थुगु प्रकारं गुगु छं हे कुलपुत्र शील रक्षा यायी च्वेकनाथे गुगु छं हे कुलपुत्र क्षमा धारी जुया सह याये गुली चर्या यायी गुगु छं हे कुलपुत्र वीर्य आरम्भ यायी गुगु छं हे कुलपुत्र ध्याने लगे जुयी गुगु छं हे कुलपुत्र प्रज्ञा ज्ञाने जिते यायी -(पूर्ण यायी) थ्व फुक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामनायाः हानं छं हे कुलपुत्र अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगु रूप याकें बिचार याये मते थुगु प्रकारं वेदना याके संज्ञायाकें संस्कारयाकें बिचार याये मते हे कुलपुत्र अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगु बिज्ञान याकें बिचार याये मते ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे कुलपुत्र सर्वज्ञता धैगु निश्चयनं (छुंहे) बिचार यायेगु मदुगु जुया च्वन । हानं हे कुलपुत्र छं श्रावक भूमी वा प्रत्येक बूद्ध भूमी वा इच्छा याये मते । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते न्हापां चर्या याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं यात कथंथे कल्याण मित्र पिसं थथे प्रज्ञापारमितास चर्या याके-बी ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । हे भगवन् गुम्हर् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीकेत प्रस्थान याःपि जुयी थपि दुक्कर चर्या थपि बोधिसत्व महासत्त्वपि जुयी ॥ थुजोगु प्रकारं दान याना शील प्रति पाल याना क्षमा धारी जुया वीर्य आरम्भ याना ध्याने लगे जुया प्रज्ञा ज्ञाने जिते जुया थुगु अधिने दुगु निर्वाण वनेगु लीनं बांलाक निर्वाण जुया वनेगु इच्छा यायी मखु तर हानं छु धाःसा तच्चोकं

(३४८)

दुःख सिया चर्वि सत्व धातुयात (सत्वप्राण यात) बांलाक स्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका बीगु इच्छा याना चवनी संसारयाकें ग्यायी मखु ॥ ॥ थुलि धासैलि भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हेखः थ्वहे सुभूते थथे हेखः थ्व । गुम्हर लोक हित यायेत प्रस्थान यापि लोक सुख यायेत प्रस्थान याःपि लोकयात करुणा तयेत प्रस्थान याःपि बोधिसत्व महासत्त्वपि दुःखकर चर्या याःपि जुयी ॥ हानं थमिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका लोकयात रक्षा यायेम्ह जि जुयी लोकया शरण वनेम्ह जिज्वी लोकया लय ज्वीम्ह जिज्वी । लोकया दुबीम्ह जिज्वी लोकया द्वीप जिज्वी लोकया प्रकाश-मत जिज्वी लोकया नायो जिज्वी लोकया लै जिज्वी धका थुजोगु प्रकारया रूपं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस बीर्य आरम्भ यायी । गथे हानं हेसुभूते बोधिसत्व महा सत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकयात रक्षायायीम्ह ज्वी धाःसा । गुलि थ्व लोकार्पान संसारिक यागु दुःख दयाचवन थुगुदव-दुःख याकें रक्षायानाबी थमिगु दुःख फुकेत कीसिस् यायी बीर्य आरम्भ यायी । थथे निश्चनं हेसुभूते बोधिसत्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका लोकयात रक्षा यायीपि जुयी । गथे हानं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका लोकया शरण वनेपि ज्वी धाःसा । गुलि हे सुभूते सत्व गणपि जन्मज्वी माला चर्वि बुढाज्वी माला चर्वि रोग ज्वीके माला चर्वि सिना वने माला चर्वि । शोक काये भाःगु बिलाप ज्वीगु दुःख ज्वीगु दुर्मन ज्वीगु छुं समर्थ मदया मन हारे ज्वीगु इत्यादि संसारया

(३४९)

पदार्थे लाना चर्वि सत्त्वपिदु थपि सकस्यातं जन्म ज्वीगु बुढा ज्वीगु रोग ज्वीगु सीगु शोक ज्वीगु बिलाप याये मालीगु दुःख दुर्मन मन हारे ज्वीगुलि छुते यानाबी ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्व गणपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लाना लोकया शरण वनेम्ह जुयी । गथे हानं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्व गणपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लाना लोकया लयन (लीन ज्वीम्ह) ज्वी धाःसा । गुगु जा हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धपिसं सत्व यात अश्लेष (पेमपुंकेगु) यायेत धर्म उपदेशबी । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया लय ज्वीम्ह जुयी ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । गथे हे भगवन अश्लेष (पेमपुंकेगु) जुयी । भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते गुगुजा रूपया सम्बन्ध मज्जुगु व रूपया अश्लेषखः गुगु रूपया अश्लेष व रूपया सम्बन्ध मज्जुगुखः । गुगु रूपया सम्बन्ध मज्जुगु व रूपया उत्पत्ति मदुगु निरोध मदुगुखः । गुगुजा रूपया उत्पत्ति मदुगु निरोध मदुगु व रूपया अश्लेषखः । गुगु रूपया अश्लेष व रूपया सम्बन्ध मदुगु थ्व रूपया अश्लेषखः । थुगु प्रकारं वेदना या संज्ञाया संस्कारया गुगुजा हे सुभूते विज्ञानया सम्बन्ध मज्जुगु व विज्ञानया अश्लेषखः । गुगु विज्ञानया अश्लेष व विज्ञानया सम्बन्ध मज्जुगु खः । गुगु विज्ञानया सम्बन्ध मज्जुगु व विज्ञानया उत्पत्ति मदुगु निरोध मदुगुखः । गुगुजा विज्ञानया उत्पत्ति मदुगु निरोध मदुगु व विज्ञानया अश्लेषखः । गुगु विज्ञानया अश्लेष व विज्ञानया सम्बन्ध मज्जुगु व विज्ञानया अश्लेषखः धका सीकि ॥ थुगु प्रकारं हे सुभूते संसारया

(३५०)

दक्क पदार्थ अश्लेष (पेमपुंगु) जुया च्वंगु सम्बन्ध मदुगु धैगु ज्ञानं खंगुलि पेमपुंगु धैगु जुयी । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया लय ज्वीम्ह (लीन ज्वीम्ह) जुयी ॥ गथे हानं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका परायण (दुवीम्ह-लीन ज्वीम्ह) ज्वी धाःसा । गुगु जा हे सुभूते रूपया पार (उत्पत्तिनं मदुगु फुना वनीगुं मदुगु) व रूप खै मखु । गथेजा हानं हे सुभूते उत्पत्तिनं मदुगु फुना वनीगुनं मदुगु जुया च्वंगु रूपखः वहे रूपखः । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार गुगुजा हे सुभूते विज्ञान उत्पत्तिनं मदुगु फुना वनीगुनं मदुगु व विज्ञान खै मखु । गथेजा हानं हे सुभूते उत्पत्तिनं मदुगु फुना वनीगुनं मदुगु जुया च्वंगु विज्ञानखः वहे विज्ञानखः ॥ गथेजा हानं हे सुभूते रूप श्वथेतुं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान उत्पत्तिनं मदुगु फुना वनीगु धैगुनं मदुगुखः अथे हे दक्क संसारया पदार्थनं खः ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसैलि सुभूति रया पदार्थनं खः । यदि हे भगवन गथेजा रूप श्वथेतुं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान यानं उत्पत्ति मदुफुना वनी धैगुनं मदु । अथे हे दक्क संसारया पदार्थनं खः । निश्चयनं हे भगवन बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं संसारया दक्क पदार्थ बांलाक थुयीकै । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ यन (थुगु ज्ञाने) हे भगवन निश्चयनं छुंहे विकल्प (कल्पनाहे) दुगु मखु ॥ ॥ थुलि विन्ति यासैलि भगवानं आज्ञा दयेकल । यथे हे खः श्व हे सुभूते यथे हे खः श्व । गुगुजा उत्पत्तिनं मदुगु फुना वनीगुनं मदुगुखः उकी छुं कल्पना मात्र हे नं दुगु मखु । उकिं हे सुभूते

(३५१)

बोधिसत्त्व महासत्त्वापिसं दक्क संसारया पदार्थ (संसार धैगु) कल्पना मात्रहे नं यायेगु दुगु मखु धका थुयीकै ॥ श्वनं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं तःधैगु दुक्कर कर्म-दुक्कर चर्या खः । गुम्हसै जा थुगु प्रकारं संसारया दक्क पदार्थ-संसारया धैगु थुजोगु धैगु थुयीकै उम्हसै थुजोगु यथे च्वंगु धका धायी मखु जिमिसं संसारया पदार्थ थुजोगु वस्तु थपि सीकेमाः धका धायी मखु उकी लीन जुया बेहोस् जुयानं वनी मखु ॥ थुगु प्रकारं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगु ज्ञान सीका-थुयीका थुजोगु धर्म देशना यायेमाः प्रकाश यायेमाः धका चित्तना धायी । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक सीका संसार धैगु छगु निर्वाण धैगु छगु अलग् मेगुहे दुगु मखु संसार धैगु निर्वाण धैगुनं छगुहे । ज्ञान दुपित संसार हे निर्वाण ज्ञान मदुपित निर्वाण हे संसार जुयी थुगु ज्ञानं थः निर्वाण-धर्म धातुया रूपे च्वना लोकया परायण (दुवीम्ह) जुयी । हानं गथे हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका लोकया द्वीप जुयी । श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते गुगु खुसि जुल वा महासागरे जुल लः सुना जीमिन जुया वनी उगु स्थान यात द्वीप धायी । श्वथेतुं हे सुभूते पूर्वान्ति न्हापां निसै (अपरान्त-लिपा तक्कनं) छुं मदया च्वंगु (हेतु व कार्य याकै छले जुया च्वंगु रूप धैगु जुया च्वन यथे संतुं वेदना संज्ञा संस्कार नं सीकी यथे हे संतुं हे सुभूते पूर्वान्ति- (न्हापां निसै) अपरान्त- (लिपा तक्कनं) छुं मदुगु जुया च्वंगु विज्ञानखः धका सीकी । हे सुभूते श्व छुं मदुगु जुया निति संसारया दक्क पदार्थ यानं

(३५२)

शुबले निसें दुगु थुथाये तक्क दैगु धैगु-पूर्वति अपरान्त मदया च्वंगु । गुगुजा हानं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ छुं मदया च्वंगु धैगुखः थ्व शान्तगु थ्व तयारगु पुरागु थ्व धार्थे निर्वाणगु गथेखः अथे हे च्वंगु थ्व हिला मवंगु जुया च्वंगु ॥ थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया द्वीप जुयी ॥ अर्थात् छोनेर जक न्ह्याना वना च्वंगु तृष्णा कल्पना रूपी लः सुका छोया लोकपि वया च्वं वैगु निर्वाण रूपी नित्यगु जिमिन् द्वीप जुयी । गथे हानं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया अलोक (मिखा) ज्वी धाःसा थन हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका आपालं कालं निसें अज्ञान रूपी पिंलि भुनाः अन्धकार-छयउंया च्वं पिं सत्त्व पित्त प्रज्ञा ज्ञानं खयेका (प्रज्ञा ज्ञान रूपी मत च्याका) दुने पिने यागु-दक्क अज्ञानया अन्धकार-छयउंनु नाश यानाथी ॥ थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया आलोक (मिखा) जुयी । गथे हानं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया पारिनायक (नायो) जुयी धाःसा । थन हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका रूप आदि संसारया दक्क पदार्थया प्रकृति (स्वभाव) उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । थुगु प्रकारं बेदनाया संज्ञाया संस्कारया विज्ञानया प्रकृति (स्वभाव) उत्पत्ति

(३५३)

मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । पृथग् जन पिनिगु धर्मया प्रकृतिनं उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । आबक धर्म यानं प्रकृति उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । प्रत्येक बुद्ध धर्म यानं प्रकृति उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । बोधसत्त्व धर्म यानं प्रकृति उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । बुद्ध धर्म यानं प्रकृति उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । दक्क धर्म यानं प्रकृति उत्पत्ति मज्जीकेत मदया वनी धैगुं मदकेत धर्म देशना यायी । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका (सकल यातं धर्मया लं यंकम्ह सारथिथे जुया) लोकया पारिनायक (नायो) जुयी ॥ गथे हानं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकया गति (लं) ज्वी धाःसा । थन हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका लोकयात आकाशथे जाःगु (शून्यगु) रूपया (लं) धका धर्म देशना यायी । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान आकाशथे जाःगु लं धका धर्म देशना यायी । थुगु प्रकारं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ आकाशया लं जुया च्वंगु (छुं हे वस्तु स्वेगु थोगु मदुगुयात आकाश धका धाथी) न्हापां निसें छुं दै च्वंगु मखुगु जुया निति छुं दयावया च्वंगु लं मखया च्वंगु न्हापां निसें छुं हे मदया च्वंगु जुया निति-थुजोगु थथे च्वंगु धैगु लं छुं हे मदया च्वंगु आकाश समान जुया च्वंगु । गथे आकाश न्हापां निसें दया वया च्वंगु

(३५४)

मखु न्हापां निसें छुंहे मदया च्वंगु । दयेका तःगुं मखुगु । फुनावनीगुनं मखुगु । दयेका तःम्ह कर्ता मदुगु । च्वना वैच्वंगु मदुगु । च्वना च्वंगु मदुगु । च्वना च्वनीगुनं मदुगु । उत्पत्तिनं मदुगु । फुना वनीगुनं मदुगुखः । थथे हे संतुं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थनं न्हापां निसें दया वया च्वंगु मखु । न्हापां निसें छुंहे मदया च्वंगु । दयेका तःगुं मखु । फुना वनीगुनं मखुगु । दयेका तःम्ह कर्ता मदुगु च्वना वैच्वंगु मदुगु । च्वना च्वंगु मदुगु च्वना च्वनीतिनिगुनं मदुगु । उत्पत्तिनं मदुगु । फुनावनीगुनं मदुगु । आकाश समान जूयानिति कल्पना थायेगु हे मदुगु जुया च्वन अनादि-आदि अंत मदुगु संसार जुया च्वन । थ्व छुया हेतुं धाःसा । गुगु हे सुभूते रूपया शून्यता मायोपम जूया निति शून्य जुया च्वंगु या न उत्पत्ति जुया वल न फुना वनी धंगुदै । थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार यानं । गुगु हे सुभूते विज्ञानया शून्यतानं व न उत्पत्ति जुया वल न फुना वनी धंगुदै । थथे हे संतुं संसारया दक्क पदार्थया शून्यतानं न व उत्पत्ति जुया वल न फुन वनी धंगुदै ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । शून्यताया गति (लं) जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थमिसं थ्व लं (थ्व थाये) तोता वने फैमखु (थ्व दक्क संसार शून्य धंगु थुगु स्वभाव थुगु ज्ञान याकें तोता गनं वने फैमखु गनं वने थाये दुगु मखु धंगु भाव) आनिमित्त- (निमित्त मदुगु) लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थ्व लं थमिसं पुला वने फैमखु । अप्रणिहित-कल्पना थायेगु विषय याकें पुला वना च्वंगु लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । प्रकृत प्रभास्वरदयेका तःगु मदया

(३५५)

च्वंगु लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थ्व लं थमिसं पुला वने फैमखु । उत्पत्ति मदुगु लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । जन्म धंगु हे मदुगु लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । छुंहे मदुगु लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । स्वप्ताया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । आत्माया प्रमाणथे मदया च्वंगु उकीथे कल्पना उत्पत्ति जुगीगुया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । संसारया पदार्थ उत्पत्ति जुयावैगु थुलत जक उलित जक धंगु मदया च्वंगु मायोपम जूया निति छुं मदया च्वंगु पर्यन्त मदुगुया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । शान्त-स्थायी भावया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । निर्वाण रूपया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु ॥ उद्धार याना गनं छोये थाये मदया च्वंगुया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । वैगु धंगु मदया च्वंगुया लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । लं हे मदुगु लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थमिसं पुला वने फैमखु । चर्या याना वने गूहे

(३५६)

मदुगु जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थामसं पुला वने फैमखु । संसार दक्कया स्वरूप जुया च्वंगु रूपहे लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थया रूप थुगु लं थामसं पुला वने फैमखु । थुगु प्रकारं बेवमा संज्ञा संस्कार बिज्ञान या लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थामसं पुला वने फैमखु । अर्हत प्रत्येक वुद्ध अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिहे लं जुया च्वंगु निश्चयनं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थ थुगु लं थामसं पुला वने फैमखु । उकि बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक् सम्बोधि ज्ञान बांलाक थुयीका आकाश समानगु-शून्य छुंहे मदुगु जुया च्वंगुया लं जुया च्वंगु संसारया दक्क पदार्थ धका धर्म देशना यायी ॥ थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका लोकया गति-लं जुयी ॥ ॥ सुभूति स्थीवरं बिन्ति यात सुनां २ थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता बांलाक सियी-बांलाक थुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । गुम्ह २ हे सुभूते न्हापा २ जुया वं पि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनिगु समीपे चर्या याना वोपिकुशल मूल पाके जुया च्वं पि बोधिसत्त्व महासत्त्वपि जुयी हे सुभूते थपि बोधिसत्त्वपि धका सीकेमाः थामसं थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता बांलाक सियी-बांलाक थुयी ॥ ॥ सुभूति बिन्ति यात हे भगवन गुम्हसें थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता बांलाक सियी-थुयी थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वपिनि गुजोगु स्वभाव जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ हे सुभूते गुम्हसें थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता बांलाक सियी-बांलाक थुयी थपि मन

(३५७)

च्वंगु हे मदुगु धर्म धातु स्वरूपगु संसारया सर्व आकार स्पूगु रूपया स्वभावपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपि जुयी ॥ ॥ सुभूति बिन्ति यात । हे भगवन थुजोगु लंया स्वरूप जुया च्वं पि हे थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वपि जुयी थुजोगु हे लं सियी-थुया सत्त्वपित थुजोगु हे लंया देशनायायी थथे याः गुलि हे थपि सत्त्व प्राणि पिनि लंया स्वरूप ज्वीगु लाकी छु ॥ ॥ थुलि बिन्ति यासैल भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हेखः थ्व हे सुभूते थथे हेखः थ्व । थुजोगु लंया स्वरूप जुया च्वं पि हे हे सुभूते थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वपि जुयी थामसं थ्व हे लं बांलाक थुयीका सत्त्व प्राणिपित थ्व हे लंया देशना यायी थथे याः गुलि हे थपि सत्त्वपिनि लं जुयी । थथे निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयीका प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक सत्त्व पिनि लंया स्वरूप जुयी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैल सुभूति बिन्ति यात । हे भगवन गुम्हसें जा प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक सत्त्वपित बांलाक निर्वाण छोयाबी धका थुजोगु शून्यता रूपी-कबचं तिल थुम्ह दुष्कर कर्म याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व हेखः ॥ ॥ थुलि बिन्ति यासैल भगवानं आयुष्मान सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हेखः थ्व हे सुभूते थथे हेखः थ्व । हे सुभूते गुम्हसें जा प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक सत्त्व प्राणिपित बांलाक निर्वाण छोयाबी धयागु थुजोगु कबचं तिल व दुष्कर चर्या याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व हेखः ॥ हे सुभूते हानं थ्व कबचं गुजोगु धाःसा थ्व तःधंगु कबचं थुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया न रूप नाप सम्बन्ध-(रूपे मन वंगु) दुगुखः न रूपया निर्मिते सम्बन्ध दुगुखः (थ्व रूप आदि छुंहे

(३५८)

दुगु मखु । लिपानं छुहे दैवैगु दुगु मखुगु जुया निमिं रूप आदि संसारया पदार्थ छुकीसंहे मन वनी मखु) । शुगु प्रकारं न वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान नाप सम्बन्ध दुगुखः । न वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञानया निमित्ते सम्बन्ध दुगुखः । न श्रावक भूमि नाप सम्बन्ध दुगुखः । न श्रावक भूमिया निमित्ते सम्बन्ध दुगुखः । न प्रत्येक बुद्ध भूमि नाप सम्बन्ध दुगुखः । न प्रत्येक बुद्ध भूमिया निमित्ते न सम्बन्ध दुगुखः । न बुद्ध भूमि नाप सम्बन्ध दुगुखः । न बुद्ध भूमिया निमित्ते न सम्बन्ध दुगुखः । (छुनाप छुया निमित्तेहे सम्बन्ध दुगुमखु) ॥
थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते थ्व तःधंगु कबचं त्यूम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया संसारया छुपदार्थ नापहे सम्बन्ध मदुगु कबच थ्व ॥ ॥
सुभूति विन्तियात । हे भगवन थ्व महा तःधंगु कबचं त्यूम्ह थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया स्वंगु स्थाननं इच्छा यायी मखु । छु छु स्वंगु स्थान धाःसा गुगुजा थ्व श्रावक भूमि अथवा प्रत्येक बुद्ध भूमि अथवा बुद्धभूमि ॥ ॥
थुलि विन्तियासौल भगवानं आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञादये कल । हे सुभूते छु छु अर्थयावश (छुकारण) खना थथे धयागु । थथे तःधंगु कबचं त्यूम्ह अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया स्वंगु स्थान इच्छा याये मज्यू धका । छु स्वंगु स्थान धाःसा श्रावक भूमि वा प्रत्येक बुद्ध भूमि वा बुद्ध भूमि वा थुलि । हे सुभूते थथे महा तःधंगु कबचं त्यूम्ह अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया श्रावक भूमि अथवा प्रत्येक बुद्ध भूमिया स्थान दुगु मखु अबसर दुगु मखु ।

(३५९)

तर छु धाःसा बुद्ध भूमि छुगुजा इच्छा यायेमाः छाये धाःसा गुगुलि जा सकल सत्त्वया निमित्तेवं कबचं तिया च्वन ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसौल सुभूति विन्तियात । अनन्त हे भगवन प्रज्ञापारमिता थ्वैत सुनानं भावना याये मज्यू थ्व सुनानं भावना याता मवं थ्व सुनानं भावना मया थ्व सुनानं भावना यायी मखु छु भावना यायेगुहे दुगु मखु गनं भावना यायेगु दुगुनं मखु ॥ भाव यायीम्ह भाव यायेगु धैगु भाव याका च्वनीम्हदु धैगुहे कल्पना याये मज्यू मन मात्रहे व्वेके मज्यूगु जुया च्वन ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे भगवन् प्रज्ञापारमितास संसारया छुपदार्थहे उत्पत्ति जुल धैगु मदु । - यायीम्ह यायेगु पदार्थ यायेगु ज्या इत्यर्थाव संसारया पदार्थ छुहे दुगु मखु । आकाश-शून्यया भावना जुया च्वंगु थ्व हे भगवन गुगुजा प्रज्ञापारमिता भावना । संसारया दक्क पदार्थया भावना जुया च्वंगु थ्व हे भगवन गुगुजा प्रज्ञापारमिता भावना । संग (राग-मन व्वैगु) मदुगु भावना जुया च्वंगु थ्व हे भगवन गुगुजा प्रज्ञापारमिता भावना । अन्तमदुगु भावना जुया च्वंगु थ्व हे भगवन गुगुजा प्रज्ञापारमिता भावना । धार्थे दुगु मखुगु भावना जुया च्वंगु थ्व हे भगवन गुगुजा प्रज्ञापारमिता भावना । काये मज्यूगु भावना जुया च्वंगु थ्व हे भगवन गुगुजा प्रज्ञापारमिता भावना ॥ ॥ थुलि धासौल भगवानं आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हेखः थ्व हे सुभूते थथे हेखः थ्व । हे सुभूते थुलिया कारणं थ्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिताया चर्या याता च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिज्ञानं त्याहाँ वैमखुम्ह धका बांलाक सियीकेमाः ॥

(३६०)

गुगुया द्वारं हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व श्व अनंतगु प्रज्ञापारमिता धका उकी जक मन तयानं चवनी मखु । गुगु याकें व बोधि सत्व महासत्व कपिसं (बुद्ध बचन मखु धका) धाःगु सल्हा व्यगुली वनी मखु । गुगु याकेंजा व बोधिसत्व महासत्व कर्पिनगु श्रद्धां वनी मखु । गुगु याकेंजा हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता कनी बले चित्त लीन ज्वी मखु बांलाक लीन ज्वी मखु न्यने संमदै मखु ग्यायी मखु ग्याका च्वनी मखु ग्याये मायेकें मखु इच्छा यायी मखु संखा यायी मखु मखुगु ज्ञाने वनी मखु श्व प्रज्ञापारमिताया दर्शन याये गुली न्यने गुली चर्या यायी श्रद्धातें हर्षमान यायी । थथे जूम्हस्या हे सुभूते वं न्हापां निसें प्रज्ञापारमिता बांलाक न्यना वोगु दुधका सीकेमाः । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ थथे निश्चयनं हे सुभूते वं श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता कंगुली ग्यायी मखु ग्याका च्वनी मखु ग्याये मायेकें मखु ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । हे भगवन् गुम्ह बोधिसत्व महासत्व श्व अनन्त जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिता कनी बले ग्याना च्वनी मखु ग्याका च्वनी मखु ग्याये मायेकें मखु वं हे भगवन् गुगु आकारं गुगुज्ञान दयेकेत प्रज्ञापारमिता बांलाक निर्णय यायेगु बिचार यायी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते सर्वज्ञता अनन्त धैगु ज्ञान दये केत व बोधिसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमिताया निर्णय यायेगु बिचार यायी ॥ ॥ सुभूति विन्ति यात । गथे हे भगवन् सर्वज्ञता अनन्त धैगु ज्ञान दयेकेत प्रज्ञापारमिताया निर्णय यायेगु बिचार यायी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे सुभूते आकाश अनन्त

(३६१)

धैगु ज्ञान दयेके गुलि आकाश (शून्य) धैगु ज्ञान न्ह्योने तयेगु ज्ञान दयेके गुलि आकाश (शून्य) धैगु तःधैगु ज्ञान दयेकेगुलि । सर्वज्ञता अनन्त-थुलित उलित धैगु थातहे काये मफुगु सीकेगु रूप आदि छुपदार्थ हे दुगु मखु चित्त हे दुगु मखु धैगु (प्रज्ञापारमिताया ज्ञान) निर्णय यायेगु बिचार यायी ॥ गुगु हान हे सुभूते सर्वज्ञता अनन्त सीकेगु धैगु छुंहे मडु चित्त हे दुगु मखु धैगु ज्ञान दयेकेत (प्रज्ञापारमिताया) निर्णय यायेगु छः । श्वहे हे सुभूते तःधैगु छुंहे यामे स्वाःगु धैगु निर्णयखः । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ थुलित उलित धैगु-प्रमाण यायेगु मडुगु निश्चयनं हे सुभूते सर्वज्ञता प्रमाण यायेगु दुगु हे मखुगु निश्चयनं हे सुभूते प्रज्ञापारमिता । गुगु हे सुभूते थन्योगु अन्योगु थुबलें निसें दुगु थुबलेत दैगु धैगु मडुगु मायोपमगुखः व न रूपखः न वेदनाखः न संज्ञाखः न संस्कारखः न बिज्ञानखः न संसार मार्ग न लायेगु दुगुखः न छुं यायेगु दुगुखः न छुं स्वेगु खनेगु दुगुखः न लें धैगु दुगुखः न धर्मया-ले वना फल कायेगु धैगु दुगुखः ॥ न ज्ञान खः न बिज्ञान खः । न पापया उत्पत्ति दुगुखः न पापया नाश धैगु दुगुखः । न मुक्ति धैगु दुगुखः न मुक्ति ज्वीगु मार्ग दुगुखः । न विशेष मुक्ति मार्ग दुगुखः । न संसार खना च्वंम्ह संसार जुया च्वंगु संसार धका चिन्तना याना च्वंगु ज्ञानखः । न विशेष संसार धका चिन्तना याना च्वंगु ज्ञानखः । न सुतानं दयेका तःगुखः । न गनं गुगुं थासं वोगुखः । न गनं गुगुं थासे वनीगुखः । न गनं देशे विशेष देशे गुगुं थासे थायेकया च्वं च्वंगु दुगुखः । उकिं (सर्वज्ञता धैगु) थुगुका थुलिका धका प्रमाण-केनेगु मडुगु अनन्त-असंख्य धैगु ल्याख्थे वनी ।

(३६२)

आकाश प्रमाण मदुगुथें सर्वज्ञता प्रमाण मदया चवन । गुगु-थुगुका थालका धंगु प्रमाण मदुगुखः व छुंहे वस्तु मखुगु सुनानं खंके-सीके फेमखु । न रूपं नबेदनां न संज्ञां न संस्कारं नबिज्ञानं न दान पारामितां नशील पारामितां न क्षान्ति पारामितां न बिर्य्य पारामितां न ध्यान पारामितां न प्रज्ञापारामितां व (सर्वज्ञता) सीके फे । व छुया हेतुं थाःसा ॥ हे सुभूते हानं रूपहे सर्वज्ञता थुगु प्रकारं बेदना हे संज्ञा हे संस्कार हे निश्चयनं हे सुभूते बिज्ञानहे सर्वज्ञता । दान पारामिता हे सुभूते सर्वज्ञता । शील पारामिताहे क्षान्ति पारामिताहे बिर्य्य पारामिताहे ध्यान पारामिताहे प्रज्ञापारामिताहे हे सुभूते निश्चयनं सर्वज्ञता (थथेया निति संसारिक व्यवहारया रूप आदि बृद्धत्व पद लायेधुन धंगु पर्यंत-मायोपम मात्र) ॥ ॥ थर्नाल निश्चयनं उगु बखतस शक्र देबराज इन्द्र नापं काम बचरा देबपुत्रपि सहापति ब्रम्हा नापं रूपा बचरा देबपुत्रपि गन भगवान बिज्याना चवन अन थ्यंकःवल न्ह्योने थ्यंकः वया भगवानया पाल निपासं थःगु शिरं बन्दना याना स्वचाः चाः हूला एकान्ते फेतुत ॥ एकान्ते चवना कामाबचरा देबपुत्रपि सहित शक्र देबराज इन्द्र रूपा बचरा देबपुत्रपि सहित सहापति ब्रम्हा भगवान याके थथे बिंति यात ॥ (रूप आदि दक्व तथता स्वरूप जूया निति मायोपम जूया निति) अनन्त हे भगवन प्रज्ञापारामिता । छिना वने थाकु-पार याये थाकु हे भगवन प्रज्ञापारामिता । स्वे थाकु हे भगवन प्रज्ञापारामिता । थ्वीके थाकु हे भगवन प्रज्ञापारामिता । थुजोगु कारणया वशं स्वया अनन्तर सम्यक्सम्बोधि मात्र बांलाक थूम्ह बोधिमण्डे च्वंम्ह तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धया मन हे मब्बै गुली चित्त वनधर्म देशना

(३६३)

याये गुलीजा मखु । (मन हे मब्बैगु चित्त जुसानं ब्रम्हां प्रार्थना याःगुलि महाकरुणां धर्म चक्र प्रवर्त्तन यात धंगु भाव । अहो अनन्त जूया च्वंगु धर्म जि बांलाक थुल । गुगु जा थ्व साधारणपि दक्व लोकपि सुनानं थूगुं मखु । सुनानं थ्वीगु नं मखु । सुनानं थुया च्वंगु मखु । गुगु थ्व दक्व संसार अनन्त जूया च्वंगु । आकाश अनन्त जूगुथें अनन्त जूया च्वंगु संसारया दक्व पदार्थ । आत्मा अनन्त जूगुलि अनन्त जूया च्वंगु संसारया दक्व पदार्थ । देवगु धंगु मदुलीं अनन्त जूया च्वंगु संसारया दक्व पदार्थ । फुना वनी धंगु मदुगुलि अनन्त जूया च्वंगु थ्व संसारया पदार्थ दक्व जि थुल धका ॥ ॥ थाल धासेलि शक्र देबराज इन्द्र कामा बचरा देबपुत्रपि सहापति ब्रम्हा रूपा बचरा देबपुत्र पिसं हानं भगवान याके थथे बिंति यात । आश्चर्य्य हे भगवन अद्भुत हे सुगत । सकल लोक नाप मिले मज्जुगु-अःखःगु थ्व धर्म देशना यात । लोक यात अनुग्रह तयेत हे भगवन थुगु धर्मया धर्म देशना यायी । थुगु ज्ञान ज्वंकेतनं लोके चर्या याके ॥ ॥ थाल आर्य अष्ट सहासिका प्रज्ञापारामिताया देवपारि वर्त्त नाम जिन्यागूगु ॥ ॥ १५ ॥ ॥

अथ तथता परिवर्त्तो नाम षोडश ॥१६॥

(थर्नाल तथता गथेखः अथेहे धंगु थ्वीकेगु परिवर्त्त ज्ञिखुगूगु ज्ञान ज्ञिखुगूगु शिक्षा) ॥

(३६४)

अर्थात् संसारया उत्पत्ति धैगुनं मदुगु फुना वनी धैगुनं मदुगु शून्यगु थन्योगु थथे च्वंगु धायेगु मदुगु जुया निति गुगुखः उगुहे धायीगु जुया च्वन थनील हानं आयुष्मान सुभूति भगवान याके थथे बिन्ति यात । संसारया दक्क पदार्थ लायेगु मदुगु धैगुका हे भगवन (तथागतं) धर्म देशना यायोगु । हे भगवन थव संसारया पदार्थ गुबल्ले हे फुना मवनीगु । गुबल्ले हे फुना मवनीगु लक्षण जुया च्वंगुका थव हे भगवन संसारया दक्क पदार्थ । आकाश समान (शून्य) जूगुलि दक्क (बुद्ध पद आदि) लाभ ज्वीगु मदुगु जुया च्वंगु (संसार) छगु हे मात्र निगु धैगु मदया च्वंगु थवथे जागु धैगु मेगु केनेगु मदया च्वंगु । निगुया लक्षण धैगु मदया च्वंगु हे भगवन थव संसार हानं मेपि शत्रु मभिगु कर्म यागीपि मभिगु (राग द्वेष मोह) धका छखे अलग च्वना च्वंगु मदुगु जुया निति । स्थिरं बांलाक च्वना च्वंगु छुं मदुगुका हे भगवन थव संसार । उत्पत्ति जुया सिद्ध जुया च्वंगु मदुगु जुया निति । उत्पत्ति मदुगु का हे भगवन थव संसारया दक्क उत्पत्ति । उत्पत्ति जूगु मदुगु या निति लं मदुगु का हे भगवन थव संसारया पदार्थ शकल थुजोगु धैगु मार्ग लं प्राप्त मज्जीगु जुया निति ॥ ॥ थुलि धाःगु बखतस शक्र देवराज इन्द्र सहापति ब्रम्हा कामा बचरा रूपा बचरा देवपुत्र पिसं भगवान याके थथे बिन्ति यात । हे भगवन थव भगवानया श्रावक आर्य्य सुभूति स्थावर तथागतथे जन्म जुल (गथे श्रावक जूसानं तथागतथे जन्म जुल) । थव छुया हेतुं धाःसा थथे निश्चयनं हे भगवन गुगुर आर्य्य सुभूति स्थावर धर्म देशना धायीगुखः उगु धर्म फुक्क शून्यतां आरंभ याना धर्म देशना धायीगु जुया च्वन ॥ ॥

(३६५)

थुलि धासेलि आयुष्मान सुभूति शक्र देवराज इन्द्र सहापति ब्रम्हा थव कामा बचरा रूपा बचरा देव पुत्र पित सःता थथे उत्तरा बिल । गुगुजा हे देवपुत्र गणपि छिमसं थथे धालकी थव सुभूति स्थावर तथागतथे उत्पत्ति जुल धका । उत्पत्ति मज्जी जुया निति सुभूति स्थावर तथागतथे उत्पत्ति जुल । तथागत तथता हे सुभूति स्थावर उत्पत्ति जुगु खः । गथे तथागत तथता वोगुं मखु धंगुं मखु थुगु प्रकारं सुभूति या तथतानं (वहेखः) वोगुं मखु धंगुं मखु । थुगु प्रकारं सुभूति स्थावर तथागत तथता लिसे उत्पत्ति जुल आदि निसे हे सुभूति स्थावर तथागत तथता लिसे उत्पत्ति जुगु खः । थव छुया हेतुं धाःसा ॥ गुगु जा निश्चयनं तथागतया तथता उगु संसार दक्क पदार्थया तथता खः । गुगु संसारया दक्क पदार्थया तथता खः व तथागत तथता खः । गुगु हानं तथागत तथता गुगु हानं संसारया दक्क पदार्थया तथता थव हे सुभूति स्थवरया तथता—(धका सीकी) ॥ सुभूति स्थावर थव हे तथतास उत्पत्ति जुल ॥ उकिं तथागत समान जुल (तथता ज्ञान थयने धुंकुगु जुया निति तथागत हे ज्वी धुंकल धैगुभाब) थव तथता धैगुनं दुगु मखु (शून्यता ज्ञान दुगुलि) तथता नापं उत्पत्ति जुल तथता ज्ञान थुल । थुगु प्रकारं सुभूति स्थावर तथागत नापं उत्पत्ति जुल । तथागतया गुगु तथताया स्थाति खः वहे स्थिति सुभूति स्थावर तथागत समान जुया उत्पत्ति जुल । गथे तथागत तथता फुना वनी धैगु मदुगु गुबल्ले मपवीगु मसेनीगु बिकल्प मदुगु निबिकल्पगु जुया च्वन । थथे हे सुभूति तथता फुना वनी धैगु मदुगु गुबल्ले मपवीगु—मसेनीगु बिकल्प मदुगु निबिकल्पगु जुया च्वन । थथे निश्चयनं सुभूति स्थावर

(३६६)

उगु तथता ज्ञान थूगुलि याना फुना वनी धैगु मदुगु गुबले मपवीगु-मसेनीगु विबिकल्प मदुगु निबिकल्पगु तथागत समानं उत्पत्ति जुल । गथे जा हानं तथागत तथता फुना वनी धैगु मदुगु गुबले मपवीगु विबिकल्प मदुगु निबिकल्पगु गुबले मसेनीगुखः अथेहे संसारया दक्व पदार्थया तथतानं फुना वनी धैगु मदुगु गुबले मपवीगु विबिकल्प मदुगु निबिकल्पगु गुबले हे सेना फुना वनी मखुगु जुया च्वन । थ्व छुया हेतुं धाःसा । गुगु तथागत तथता व गुगु संसारदक्व पदार्थया तथतानं छगु हे जक तथता खः निगु मखु निगुया अधिकार मखु । अर्थात् तथागत तथता हे संसार दक्वया तथता संसार दक्वया तथताहे तथागत तथता । थ्व निगु मखुगु-संसारे दक्व सत्त्व प्राणि यानं निर्वाण जुया बिज्याये धुंकुपि तथागत धैपनिनं छगुहे मात्र तथता-। संसार दक्व एक छगु मात्र हे धैगुभाव । थ्व छगु धैगुनं छुंहे वस्तु पदार्थ मखुगु जुया निति गनं हे छुं थारे कया च्वं च्वंगु दुगु मखु । थुगुया निमित्तगु उगुया निमित्तगु धैगु छुंहे मदया व्वंगु जुया निति थनं वै च्वंगु थुथसं वै च्वंगु थन्योगु धैगु छुंहे मदया च्वंगु । सुनानंहे छुं विचार याना-छुं रचना याना अज मास् याना दयेका तःगु मखुगु जुया निति सुयांहे सम्बन्ध मदया-सुयीगु सुयीम्हं हे मखया च्वंगु ।- संसार दयेकुम्ह कर्ता । दयेकुगु ज्या याःगु क्रिया । दयेका तयार याना तःगु संसार-कर्म । थ्व कर्ता कर्म क्रिया स्वतांहे छुंहे मदया च्वंगु गुगुया अनेरगु धैगु छुंहे उकिं संसार अद्वय निगु धैगु मदु छगु मात्र हे धैगु जुया च्वन । गुगुजा स्वीगु छुयागु तथता मखुत उकिं थ्व तथता निगु मदुगु निगुया अधिकार मखुगु निगु मखुगु तथता जुया च्वन । थथे निश्चयनं

(३६७)

सुनानं दयेका मतःगु तथागत तथतां सुभूति स्थावर उत्पत्ति जुल । गुगुजा सुनानं दयेका मतःगु (छुंहे मखुगु गुगुखः उगु) तथता व गुबले हे तथता मखुगु मखु तथता-गुगुखः उगुहे धैगु सदा सर्व कालहे वै च्वन धैगु प्रभाव जुयी । गुगु याके जा थ्व हे तथता धैगु मदुगु छुंहे मखुगु जुयी उकिं थ्व तथता निगु मदुगु निगु अधिकार मदुगु । निगु मखुगु तथता जुयी । थथे जूगुलि हे निश्चयनं सुभूति स्थावर तथागत समानं उत्पत्ति जुल । गथे तथागत तथता सक भनं दक्व संसारया पदार्थ कल्पना मदु निबिकल्प जुया च्वन अथे हे सुभूति तथतानं सकभनं दक्व संसारया पदार्थ कल्पना मदुम्ह निबिकल्पम्ह जुया च्वन । थुगु प्रकारं तथागत तथतां दुम्ह व सुभूति व (तथागत) नं लुप्त-खने मदै मखु निम्हं छुं फरक ज्वीगु मखु फरक यायीपि (सुं) मदुया निति । थथे जूगुलि सुभूति स्थावर तथागत समानं उत्पत्ति जुल । अर्थात् तथागत समानं उत्पत्ति ज्वीधुंकल निर्वाण प्राप्त ज्वी धूंकल धका तथताये लीन जुया मदया वनी धैगु जुयी मखु रूप धारण याना सत्त्व हित यामानं व्वनी धैगु भाव । गथे जा तथागत तथता संसारया दक्व पदार्थ याके छुंहे मखुत अथे हे सुभूति तथतानं संसारया दक्व पदार्थ याके छुंहे मखु । गुगु संसारया दक्व पदार्थ या तथता याके (तथागत तथता) छुंहे मखुत अन गनं हे तथागत तथता याके छुंहे जूगु मखुत थ्व हेखः निर्वाण प्राप्त जूपनिनं संसारे च्वंपि सकल यानं छगु हे तथता । अर्थात् संसारे च्वंपि प्राणि पिनं निर्वाण हे लाना च्वंगु दु तथागत तथता याके छुंहे जूया च्वंगु मदु । कल्पना जाले च्वना च्वंगुलि जक मचाया च्वंगु मसिया च्वंगु

(३६८)

धैगु भाव । उगु (संसारनं निर्वाणनं छगू हे जुया चवंगु) धैगु मदया चवंगु तथता लिसे वंगुलि (तथागत पिनि) न्ह्योने वन (संसार दक्क मायोपम स्वप्नोपम धैगु ज्ञानं) थन सुंहे छुं लिसे गनं हे वंगु मखु धैगुनं जुयी । थुगु प्रकारं सुभूति स्थावर तथागत समानं उत्पत्ति जुल । गथे जा तथागत तथता न वंगुखः न वैगुखः न चवना चवंगुखः । थुगु प्रकारं संसारया दक्क पदार्थनं न छुं जुया वने धुंकल धैगु दुगुखः न छुं जुया वैतिनि धैगु दुगुखः । न छुं जुया चवन धैगु दुगुखः । थुगु हे प्रकारं सुभूति स्थावर उगु तथतास उत्पत्ति जूगुलि (उगु तथता ज्ञान जूगुलि) तथागत समान जुल धका धायी । तथागत तथता २ जुल ॥ तथागत तथता वने धुंकुगु तथता जुल । वने धुंकुगु तथता तथागत तथता जुल ॥ तथागत तथता मवोनिगु तथता जुल । मवोनिगु तथता तथागत तथता जुल । तथागत तथता आः जुया चवंगु तथता जुल आः जुया चवंगु तथता तथागत तथता जुल ॥ तथागत तथता जुया वने धुंकल ज्वी तिनि जुया चवन धैगु तथता जुल । जुया वने धुंकल ज्वी तिनि जुया चवन धैगु तथता तथागत तथता जुल थुगु प्रकारं निश्चयनं सुभूति तथता व जूया वने धुंकल ज्वी तिनि जुया चवन धैगु तथता तथागत तथता नं निगु मखु निगुआ अधिकार मखु थुगु हे प्रकारं संसारया दक्क पदार्थाया तथता व सुभूति तथता नं निगु मखु निगुआ अधिकार मखू ॥ गुगुजा हानं भगवान बोधिसत्व जूहया तथता खः थ्व हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थूम्ह-स्यूम्हस्या तथता खः गुगु थुगु तथता अनुत्तरस सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुसैलि उम्ह बोधिसत्व महासत्व यात तथागत

(३६९)

धैगु नां प्राप्त जुयी । थुगु तथागत तथताया ज्ञानया उपदेश ब्यूगु बखतस थ्व महा पृथ्वी खुगु प्रकारं सिच्यागु महा निर्मितं (खात) कम्प जुल १ सीदेक कम्प जुल २ बांलाक कम्प जुल ३ (पूर्व पश्चिमे वना) सन ४ सीदेक सन ५ बांलाक सन ६ ववयला सन ७ सीदेक ववयला सन ८ बांलाक ववयला सन ९ शब्द वल १० सीदेक शब्द वल ११ बांलाक शब्दवल १२ (दक्षिण उत्तरे वना)-सन १३ सीदेक सन १४ व बांलाक सन १५ गर्जेजुल १६ सीदेक गर्जे जुल १७ बांलाक गर्जे जुल १८ अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थूम्ह-थ्यूम्ह तथागत यागु (तथताया ज्ञान कंगु बखतस) ॥ ॥ हानं सुभूति स्थावर थ्व देवपुत्रपित थथे आज्ञा दयेकल । थथे निश्चयनं हे देवपुत्र गणपि सुभूति स्थावर तथागतथे उत्पत्ति जुल ॥ हानं मेगु सुभूति स्थावर न रूप उत्पत्ति जुल न बेदना न संज्ञान संस्कार न विज्ञान उत्पत्ति जुल न श्रौत आपत्ति फल उत्पत्ति जुल न सकृदा गामि फल उत्पत्ति जुल न अनागामि फल उत्पत्ति जुल न अर्हत् फल न प्रत्येक बुद्ध उत्पत्ति जुल न बुद्ध उत्पत्ति जुल ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं थ्व धर्म दुगु मखु लायेगु दुगु मखु गुगुलि उत्पत्ति जुयी गुगु उत्पत्ति जुयी । (दक्क ल मायोपम जुया चवंगु जूया निति) थथे निश्चयनं सुभूति स्थावर तथागतथे उत्पत्ति जुल ॥ ॥ थनील आधुमान शारिपुत्र भगवान याके थथे विस्ति यात । अनन्तगु चर्याका थ्व हे भगवन गुगुजा तथता ॥ सर्वाकार सीकेगु धैगु सीकेगु हे मदुगु जुया निति अनन्तगु चर्या थ्व तथता धर्म धातु ॥ ॥ थुलि धासैलि भगवान आधुमान शारिपुत्र यात थथे आज्ञा दयेकल । थथे हे खः थ्व

(३७०)

हे शारिपुत्र यथे हे स्वः श्व । अनन्त जुया चवंगु चय्या श्व हे शारिपुत्र गुगु जा तथता । थुगु तथता ज्ञान कबले स्वसः भिक्षु गणपति
क्लेश बासनाया बीजहे मदया कल्पना याके चित्त छखे जुल । न्यासः भिक्षुणी गणपति किचः मदुगु कलङ्क मदुगु धर्म धर्म चक्षु शुद्ध
जुलः न्हापा कर्म याःपि न्यादो देवपुत्र पिसं संसारया दक्क पदार्थ—उत्पात्त हे मदु धैगु धर्म खाच प्राप्त यात । स्वीम्ह बोधिसत्त्व पति
क्लेश बासनाया पुसाहे मदया कल्पना याके चित्त छखे जुल ॥ ॥ उगु बखतस आयुष्मान शारिपुत्रं श्व बोधिसत्त्व गणपति क्लेश
बासनाया पुसा मदया कल्पना याके चित्त छखे जुगु सीका भगवानयाके यथे बिन्त यात । छु हेतु हे भगवन छु ज्ञानगुगुजा श्व बोधि
सत्त्व पति क्लेश बासनाया पुसा मदया कल्पना याके चित्त छखे जुल ॥ ॥ थाल बिन्त यासेल भगवानं आज्ञा दयेयल । हे
शारिपुत्र । श्व बोधिसत्त्व पिसं न्हापा न्यासः बुद्ध पतिगु उपासना याना वल सक भनं दाननं यात शीलनं रक्षा यात क्षमा धारीनं
जुल बीर्य आरम्भ यात ध्याननं उत्पत्ति यात अवे जूसानं थपि प्रज्ञापारमितां ग्रहण मयाःपि उपाय कौशल्य मदुपि जुया चवन ॥
हानं छुधाःसा हे शारिपुत्र श्व बोधिसत्त्व पति लँ दु शून्यता वा आनिमत्त (निमत्त मदुगु) चय्या वा अप्राणिहित (सुनानं दयेका ततःगु
मखुगु) धैगु मननं दु । तर उपाय कौशल्य (उकिया ज्यासीकेगु चय्या यायेगु) मदुगुलि पंचभूत धैगु धार्थे दुगु धका खना चवन । उकि थपि
श्वक भूमी लात बुद्ध भूमी मलाः । श्व गथे धाःसा । हे शारिपुत्र जि छगु उपमा वयने । छुं छम्ह गिठ पक्षिया शरीर साछिगु जोजन

(३७१)

दुगु अथवा निसःगु जोजन दुगु अथवा स्वसःगु जोजन दुगु अथवा प्यसःगु जोजन दुगु अथवा न्यासःगु जोजन दुगु जुयी । व त्रयस्त्रिंशा
भुवने (स्वर्ग भुवने) चवना चवम्ह जम्बू द्वीपे क्वहाँ ववे धका मतीतै । हानं हे शारिपुत्र व गिठपछि पपू मदुम्ह जुयी अथवा पपू हाः
म्ह जुयी अथवा छिन्न भिन्नगु पपूम्ह जुयी । व त्रयस्त्रिंशा भुवनं थःगु शरीर क्वाहां वया जिजम्बू द्वीपे चवने धका मतीतै ।
अनील वागिध पक्षी स्वर्ग क्वहाँ योम्ह आकाशे विचे थ्यम्हस्या हानं थुजोगु मतीवीक अहो ज हानं स्वर्गसंतुं चव वने धका मतीतै
थुकी छं गये माने याना हे शारिपुत्र व गिध पक्षी त्रयस्त्रिंशा देव भुवने संतुं ल्याहाँ वना चव वने फैला ॥ ॥ आयुष्मान शारिपुत्रं
बिन्त यात वने फेमखु हे भगवन ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हानं वं चिन्तना यायीक अहो ज छुं धाःपाः मज्जीक छुं चोत परे मज्जीक
जंबुद्वीपे चव वने धका । थुकी छं गये माने याना हे शारिपुत्र व गिध पक्षी धाःपाः छुं मज्जीक—छुं चोत परे मज्जीक जम्बूद्वीपे चव वने
फैला ॥ ॥ शारिपुत्रं बिन्त यात ॥ फेमखु हे भगवन । व जम्बू द्वीपे कृत्य वैबले धाःपाः जुया चोत परे जुया सिता वनी अथवा
सीयेर चवंगु दुःख जुयी ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । हे भगवन गुगुजा व पक्षीया शरीर तःधंगु जूयानिति वया पपूनिपां मदुगुलि चवंगु
थासं चव निसं कृत्य वोगुलि थये निश्चयनं (मरणान्त कष्ट) जुयी ॥ ॥ थाल धासेल भगवानं आयुष्मान शारिपुत्र यात थये आज्ञा
दयेकल । थये हे स्वः श्व हे शारिपुत्र थये हे स्वः श्व । हे शारिपुत्र सुगुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने चित्त उत्पात्त याना

(३७२)

गंगा नदीयां फिगो प्रमानं कल्प तक्कं चवना दानयायी शील रक्षायायी क्षमा धारी जुयी बोर्य आरम्भ यायी ध्याने लब्धे जुयी । हानं वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान शुयीकेगुली तच्चतं मनतया वनी तच्चतंहे वं चित्ता उत्पात्त यायी । यदिव प्रज्ञापारामितां सकाःम्ह उपाय कौशल्य (उकिया ज्या सीकेगु चर्या यायेगु) नं मदुम्ह जुल धाःसा थये हे व श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्ध भूमी पतन जुयी । हानं मेगु हे शारिपुत्र बोधिसत्त्व महासत्त्वं न्हापा जुया वं पि लिपा जूवैपि आः जुया च्वापं बुद्ध भगवान् पिनिगु थ्व शील थ्व समाधि थ्व प्रज्ञा थ्व विमुक्ति (सकल आवरण याके मुक्त ज्वीगु) थ्व विमुक्ति ज्ञान दर्शन (तःधंगु ज्ञानया साक्षात्-प्रत्यक्ष यायेगु) या निर्मिता दुगु किसिमं बांलाक कासी धारण यायी वं तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनिगु शील मस्यु मखं समाधितं मस्यु मखं प्रज्ञानं मस्यु मखं विमुक्तिनं मस्यु मखं तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिनिगु विमुक्ति ज्ञान दर्शननं मस्यु मखं । अयेवं मस्युगुलि मखंगुलि शून्यताया शब्द न्यनी वं थ्व शब्द यात निर्मिता यायी थ्व शब्द यात निर्मित याता अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने परिणामना यायेगु इच्छा यायी । उकिं व श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्ध भूमी चवनी धका सीकेमाः ॥ थ्व छुया कारणं धाःसा । थये निश्चयनं जुयी हे शारिपुत्र । गुगु याकेजा वेत प्रज्ञापारामितां सकाः गुलि उपाय कौशल्यं छुखे जूगुलि थये ज्वी धका सीकेमाः ॥ ॥ शारिपुत्रं विन्ति यात । गथे हे भगवान् भगवान् छल पोलं आज्ञा दयेका बिज्याःगुया अर्थ जि थुल । गुम्ह बोधिसत्त्व प्रज्ञापारामितां ग्रहण मयाःम्ह उपाय कौशल्य मदुम्ह जुयी व छुं

(३७३)

गुगुं आपालं पुण्यं संयुक्तम्ह कल्याण मित्र मदुम्ह जुयी वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाये गुली संखा दुम्ह जुयी । थुलि यान्ति थन हे भगवन् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक सीकेगु इच्छा याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारामिताया भावना यायेमाः (संसारया दक्ख पदार्थ सर्वाकार हे प्रज्ञापारामिता हे जक धका भावना याये माः) उपाय कौशल्य (उकिया मोक्ष ज्ञान सीकेगु चर्या यायेगु नं) संयुक्त जुयीका चवनेमाः ॥ ॥ थुलिधासेलि भगवान् आयुष्मान् शारिपुत्र यात थये आज्ञा दयेकल । थये हेखः थ्व हे शारिपुत्र थये हेखः थ्व हे शारिपुत्र गुम्ह बोधिसत्त्व प्रज्ञापारामितां ग्रहणमयाःम्ह उपाय कौशल्यं छुखे जूम्ह जुयी । व हानं छुं गुगुं आपालं पुण्यं संयुक्त म्ह जुयी कल्याण मित्र मदया च्वाम्ह जुयी वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगुली संखा जुयी थुलिया निति थन हे शारिपुत्र अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक सीकेगु-थ्वीकेगु इच्छा याःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारामिताया भावना यायेमाः उपाय कौशल्यं नं संयुक्त जुयीका चवनेमाः ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि कामावचर देवपुत्रपि सहितं शक्रदेवराज इन्द्रं रूपावचर देवपुत्रपि सहितं सहापात ब्रम्हां भगवान् याके थये विनित्यात । अनन्त थाहागा हे दुगु मखु हे भगवन् प्रज्ञापारामिता । थुयिकेगु असंभव जुयाच्वंगु हे भगवन् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि - श्रावक प्रत्येक बोधि ज्ञानं थुयिकेगु अत्यस्त हे असंभव जुया च्वंगु हे भगवन् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि । थुलि विनि यासेलि भगवान् शक्र देवराज इन्द्रं प्रमूखं

(३७४)

कामा बचर देवपुत्रपि सहापति महाब्रम्हा प्रमुखं रूपाबचर देवपुत्रपित यथे आज्ञादयेका विज्यात ॥ यथे [हे खः श्व 'हे देवपुत्र
गणपि यथे हेखःश्व । अनन्त हे देवपुत्र गणपि थुगु प्रज्ञापारमिता । लाये थाकु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि - अत्यन्त लायेथाकु अनु-
त्तर सम्यक्सम्बोधि श्रावक गणपिसं - प्रत्येक बुद्ध गणपिसं ॥ तःधंगु - ज्ञान मदुपि बीर्य कम्पि श्रद्धामदुपि उपाय कुशल (मोक्ष
ज्ञान सीकेगु चर्या यायेगु) मदुपि पाप मित्रयाथासे बासयाना चर्वापिसं । (अत्यन्त लायेथाकु) ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकु सैलि
आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे बिाति यात । गुगु जा भगवानं यथे आज्ञा दयेका विज्यातः । लायेथाकु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
अत्यन्त लाये थाकु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगु थुयीकेगु ॥ गनजा गुगु हे भगवन् छुं हे सीकेगु मदु घासैलि अन उगु हे
भगवन् गथे लाये थाकुयी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि (गथे) अत्यन्त लाये थाकुयी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगु श्वीकेगु । श्व छुया
हेतुं धाःसा । हे भगवन् संसारया दक्क पदार्थ शून्य जूयानिति श्व संसारया पदार्थ छुं हे सीकेगु श्वीकेगु दुगु मखु छु सीकेगु समर्थ दं । यथे
निश्चयनं हे भगवन् सकल धर्म हे शून्य । यथे जूगुलिं हे भगवन् गुगु संसारया पदार्थ मदयेका छोयेत मखं केत धर्म उपदेश बीगुखः व
हे संसारया पदार्थ धैगुनं दुगु मखु यथे हे संतु गुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीके मागुखः गुगु सियी सीके मागुखः श्व दक्क पदार्थ
न शून्य (छुं हे दुगुमखु) । थुगु यथे दयेकुम्ह कर्ता दयेकातःगु संसारया पदार्थ दयेकेगु ज्यायाःगु कर्ता कर्म क्रिया पर्यंत छुं हे

(३७५)

दुगु मखु जूया निमित्तं हे भगवन् जिके थुजोगु विचार बोकि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयेकेगु धयागु अत्यन्त हे अःपुमुखः थाकुगु
मखु ॥ ॥ थुलि घासैलि आयुष्मान् सुभूति यात भगवानं यथे आज्ञा दये कल ॥ सीकेगु धैगु छुं हे मदुगु जूया निमित्तं हे हे
सुभूते अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सीके-श्वीके थाकुया चवन । दयेका तःगु धैगु छुं मदुगु जूया निमित्तं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीके थाकुया
चवन कल्पना यायेगु हे मदुगु जूयानिति हे सुभूते अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीके थाकुया चवन वार्थे दयेका तैतःगु मखुगु जूया निमित्तं
हे सुभूते अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीके थाकुया चवन । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीकेगु अत्यन्त हे थाकुया चवन ॥ ॥ यनंलि
उगु वखतस आयुष्मान् शारिपुत्र आयुष्मान् सुभूति यात यथे धाल । हे आयुष्मान् सुभूते शून्य धैगुया निमित्तं थुगु अनुत्तर सम्य-
क्सम्बोधि श्वीके थाकुया चवन । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयेकेगु अत्यन्त हे थाकुया चवन ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । हे आयुष्मान् सुभूते
आकाशया जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान थुयीकेका धैगु दैमखु । थुगु हे किसिमं हे आयुष्मान् सुभूते श्व संसारया पदार्थ दक्क
वांलाक थुयीकेमाः ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं हे आयुष्मान् सुभूते संसारया दक्क पदार्थ आकाश समान जूया चवंगु । यदि
हानं हे आयुष्मान् सुभूते श्वीके अःपुगु जूसा यथे गंगा नदीया फिगो प्रमाणं बोधिसत्त्व गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके ल्याहाँ दैमखु ।
गुगु याकेजा यन हे आयुष्मान् सुभूते गंगा नदीया फिगो प्रमाणं बोधिसत्त्व गणपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान याके ल्याहाँ दैचवन थुकिजा

(३७६)

कारणं हे सुभूते यथे थुयीकी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगु श्वोके थाकुगु हे जुया च्वंगुखः । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थुयेकेगु
अत्यन्त थाकुगु हे खः धैगु जुया च्वन ॥ ॥ थाल धासैल आयुष्मान सुभूति आयुष्मान शारिपुत्र याके थथे न्यन । हे आयुष्मन
शारिपुत्र अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्ध याके रूप छखे लाकी छु ॥ ॥ शारिपुत्र धाल । थथे ज्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति
धाल । हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र रूप याके मेगु (शून्यगु) गुगु संसारया पदार्थ दुगुखः व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छखे ज्वीला-
की छु ॥ ॥ (शारिपुत्र) धाल थथे ज्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र बेदना संज्ञा संस्-
कार विज्ञान अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्ध याके छखे ज्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्र) धाल । थथे ज्वी मखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥
सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र बेदना याके संज्ञा याके संस्कार याके मेगु विज्ञान याके मेगु (शून्यगु) गुगु संसारया पदार्थ
दुगुखः व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छखे ज्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्र) धाल । थथे ज्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥
सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र गुगु रूप तथता व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छखे ज्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्र)
धाल । थथे ज्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र । गुगु बेदना तथता संज्ञा तथता संस्कार
तथता गुगु विज्ञान तथता व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छखे ज्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्र) धाल । थथे ज्वी मखु हे आयुष्मन

(३७७)

सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र । रूप तथता याकें मेगु (शून्यगु) गुगु संसारया पदार्थ दुगुखः व अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधि याकें छखे ज्वीलाकी छु ॥ ॥ शारिपुत्रं धाल । थथे ज्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ हानं
हे आयुष्मन शारिपुत्र वेदना तथता याकें संज्ञा तथता याकें संस्कार तथता याकें मेगु बिज्ञान तथता याकें मेगु (शून्यगु) गुगु संसारया
पदार्थ खः व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याकें छखे ज्वी लाकी छु ॥ ॥ शारिपुत्रं धाल । थथे ज्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल ।
हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र । रूप अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । थथे थ्वीमखु । हे आयुष्मन सुभूते
हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र । वेदनां संज्ञां संस्कारं बिज्ञानं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीलाकी छु ॥ ॥ शारिपुत्रं धाल । थथे थ्वी मखु हे
आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन शारिपुत्र रूप याकें मेगु (शून्यगु) गुगु संसारया पदार्थ खः उकीं अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधि थ्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । थथे थ्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयु-
ष्मन शारिपुत्र वेदना याकें संज्ञा याकें संस्कार याकें मेगु बिज्ञान याकें मेगु (शून्यगु) गुगु संसारया पदार्थ खः उकीं अनुत्तर सम्यक्स-
म्बोधि थ्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । थथे थ्वीमखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मन
शारिपुत्र रूप तथतां अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीलाकी छु ॥ ॥ (शारिपुत्रं) धाल । थथे थ्वी मखु हे आयुष्मन सुभूते ॥ ॥

(३८०)

पदार्थ जुयी । गुगु संसारया पदार्थ दक्कं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छखे मज्जु खः उगु संसारया पदार्थ फुवक स्थान मदुगु योगं-गनहे मच्चंगु रूपं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सच्चवना च्वंगु दु । अर्थात् संसारया दक्कपदार्थ अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छछे जुया च्वंगु मदु ज्ञान मदुपित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि हे संसार । ज्ञान दुपित-संसार हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि जुयी धैगु भाव । अथवा हानं हे शारिपुत्र गुगु जा तथता धयागु थ्व गुगु संसारया पदार्थ ले । अथवा हानं हे आयुष्मन् शारिपुत्र तथता धयागु छं पदार्थ याके छखे ज्वीला ॥ ॥ (शां धाल । थथे ज्वी मखु हे आयुष्मन् सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । थुगु प्रकारं हे आयुष्मन् शारिपुत्र संसारया पदार्थ धैगु परमार्थ सत्यया स्थिति याके संसारया पदार्थ सोकेगु बस्तु सोकैह धैगु हे छुंहे मदु धैगु तत्वया विचारं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छु पदार्थ छखे जुयी ॥ ॥ थाल धासैल आयुष्मन् शारिपुत्र आयुष्मान् सुभूति यात थथे धाल । गुगु संसारया पदार्थ छुंहे उत्पत्ति जूगु मदु धका छ पि स उपदेश विद्या विज्यान् उगु ज्ञानं गुगु थ्व संसारया पदार्थ दक्कं छुंहे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके छखे जुयी मखु । गुगु जा हानं थ्व हे आयुष्मन् सुभूते स्वंगु बोधिसत्त्व यानिकया पुद्गल धका तथागतं आज्ञा दयेका विज्यागु थ्व स्वंगु यानयानं छगु र धैगु देमखु थ्व छगु हे जक यान जुयी गथेजा आयुष्मान् सुभूति या देशना छः-(दथे) ॥ ॥ थथे धागु बद्धतस आयुष्मान् पूर्ण मैत्रायनी पुत्रं आयुष्मान् शारिपुत्र यात थथे धाल । छायेथे हे आयुष्मन् शारिपुत्र थ्व आयुष्मान् सुभूति स्थवोर श्रावक

(३८१)

यानिकया वा प्रत्येक बुद्ध यानिकया वा महायानिकया वा छगु जक ज्ञानया बोधिसत्त्व हे मवं उकिं आः थ्व आयुष्मान् सुभूति स्थाविरयाके थ्व खँ न्यने माल ॥ ॥ थाल धासैल आयुष्मान् शारिपुत्र आयुष्मान् सुभूति याके थथे न्यन ॥ हे आयुष्मन् सुभूते छाये छः पि श्रावक यानिकया वा प्रत्येक बुद्ध यानिकया वा महायानिकया वा छगु जक ज्ञानया हे बोधिसत्त्व मवना ॥ ॥ थथे न्यसैल सुभूति धाल । छु हानं हे आयुष्मन् शारिपुत्र छं गुगु तथताया तथता खः व तथतास श्रावक यानिकया वा प्रत्येक बुद्ध यानिकया वा महायानिकया वा छम्ह जक हे बोधिसत्त्व खंला ॥ ॥ शारिपुत्र धाल । मखना हे आयुष्मन् सुभूते । आः थन तथता धैगु हे (श्रावक प्रत्येक महायानया भेद) स्वंगु प्रकारं मदु धासैल न्हापां बोधिसत्त्व धैपि जा गन-दे ॥ ॥ सुभूति धाल । दु हानं हे आयुष्मन् शारिपुत्र तथता छगु आकारं (महायानया आकारं) जक हेनं लायेगु देला । (शारिपुत्र) धाल । थथे देमखु हे आयुष्मान् सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हानं हे आयुष्मान् शारिपुत्र तथतास छं छगु मात्र जक हे बोधिसत्त्व धर्म धैगु खंला । (शारिपुत्र) धाल ॥ थथे मखना हे आयुष्मन् सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । थथे हे आयुष्मन् शारिपुत्र परमार्थ सत्ययागु स्थिति यागु तत्वया विचार याके ज्ञान सोकेगु ज्ञान सोकैह हे मदु धासैल गन छं थ्व श्रावक यानिकया-म्ह वा थ्व प्रत्येक बुद्ध यानिकयाम्ह वा थ्व महायानिकयाम्ह वा बोधिसत्त्व धैगु धायेगु मती वल । थुगु प्रकारं हे आयुष्मन् शारिपुत्र

(३८२)

थ्व तथतास भावना यापि - थनं थ्वहे तथता खः धका ज्ञान थुपि बोधिसत्व पिनि श्रावक प्रत्येक महायानया भेदं स्वंगु प्रकारयापि बोधिसत्वपिदु धंगु कल्पना मात्र मन व्वंगु मात्र हेनं दे मखु । संसार दक्कयानं छगु हे मात्र तथता-शून्यता धंगु ज्ञानं नित्ता फरकगु भेगु नाना प्रकार धंगु मदु धंगु न्येनी - थ्वीकै । गुगुलि हानं उम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया चित्त (तथतास) लीन जुया बेहोस जुया वनी मखु वाँलाक लय जुया-जडया भाव जुया वनी मखु म्वाकं जक न्येना धंगु नं जुयी मखु उम्ह बोधिसत्व महासत्त्व निश्चये अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने थ्यनी-निर्वाण प्राप्त जुयी ॥ ॥ थुलि धाँसेलि भगवान् आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । साधु साधु हे सुभूते । थथेहे खः थ्व हे सुभूते थथे हे खः थ्व । हे सुभूते जलकेज् छंके प्रतिमान-न्हूनुगु तःतधंगु ज्ञानगुगु जा छं निश्चयनं तथागतया अनुभावं बुद्धया अभिष्ठानं थथे धाल । थुगु प्रकार थ्व तथतास भावना यापि - थनं थ्वहे तथता खः धका ज्ञान थुपि बोधिसत्व पिनि श्रावक प्रत्येक महायानया भेदं स्वंगु प्रकारयापि बोधिसत्वपिदु धंगु कल्पना मात्र --मन व्वंगु मात्र हेनं दे मखु संसार दक्कयानं छगु हे मात्र तथता- शून्यता धंगु ज्ञानं नित्ता फरकगु भेगु नाना प्रकार धंगु मदु धंगु ज्ञान न्येनी- थ्वीकै गुगुलि हानं उम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया चित्त (तथतास) लीन जुया-बेहोस जुया वनी मखु वाँलाक लय जुया-जडया भाव जुया वनी मखु म्वाकं जक न्येना धंगु नं जुयी मखु उम्ह बोधिसत्व महासत्त्व निश्चये अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने थ्यनी-निर्वाण प्राप्त जुयी ॥ ॥

(३८३)

थुलि आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् शारिपुत्रं भगवान् याके थथे विंति यात । हे भगवन् उम्ह बोधिसत्व महासत्त्व गुगु बोधि ज्ञानं- गुगु ज्ञान थुयीगुलि निर्वाण थ्यनी ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । हे शारिपुत्र व बोधिसत्व महासत्त्व निश्चयनं अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान थुयी गुलि निर्वाण थ्यनी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे विंति यात ॥ हे भगवन् अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने चवना निर्वाण थ्यम्ह बोधिसत्व महासत्त्व गथे चवनेमा गुगु शिक्षां चवनेमाः ॥ थुलि न्वसेलि भगवान् आज्ञा दयेकल । हे सुभूते अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञाने चवना निर्वाण थ्यम्ह बोधिसत्व महासत्त्व सकल सत्त्व याके सकलहे समान (तथता) धका चवनेमाः सकलया चित्त (तथता- धर्म धातु समानगु) धका चवनेमाः । सकलयां चित्त राग द्वेष आदि मदुगु शुद्ध निर्मलगु प्रज्ञापारमिता स्वभावगु - धका चवनेमाः । शत्रु धैपि सुमदु --सकलहे मित्र धका चवनेमाः । (बने थुं कुपि वैपि धंगु मदुगु न्हयावले थ्वहे थुलिहे संसार नित्ता मदु छताहे जक धंगु ज्ञान) हित यायोगु चित्तया स्वभाव जुया चवनेमा (हानं छं जुया वै तिनि धंगु दुगु मखु धंगु ज्ञान) । सकलयात कल्याण यायेगु चित्त जुयोका चवनेमाः । गुमान मदुगु चित्त जुया चवनेमाः । पाप वलेश छं मदुगु चित्त जुया चवनेमाः । हिंसा मयायेगु चित्त जुया चवनेमाः । छलकपत याता ठके मयायेगु चित्त जुया चवनेमाः । सकल सत्त्वयाके मां संज्ञा याता चवनेमाः । वो संज्ञा काये संज्ञा म्हायाये संज्ञा याता थुजोगु चित्त याता चवनेमाः । हे सुभूते अनुत्तर

(३८४)

सम्यक्सम्बोधि वालाक सिंयिका -थुयीका च्वनेगु इच्छां याःम्ह बोधिसत्व महासत्व सकल सत्वयाके थुजोगु चित्त याना च्वनेमाः
थुजोगु शिक्षा कया च्वनेमाः कि सकल सत्वया शरण वयेगु थाये--सकलया नाथ जि धका । थनं सकल थाप याके लिंघलाः च्वने
माः । दान दातव्य याना च्वनेमाः शील रक्षायायेमा क्षमा उत्पत्ति यायेमाः वीर्य्य आरम्भ यायेमाः ध्याने चर्या यायेमाः प्रज्ञा-
पारामिताज्ञान फुक्क सीके-थ्वीकेमाः । न्हयो खतं अःखतं द्वादङ्ग पतीत्य समुत्पाद स्वयाः-सीकेमाः । करपितनं थ्व च्वे कनागु (त-
थता ज्ञान) फुक्कं कायेकेगु थुकिया अर्थ छल फल याकेगु थुकियागु अर्थ वालाक सीकेगुली तथा वीमाः । थुगु प्रकारं सकल सत्व-
कथंथे थावक प्रत्येक महायानया झोलं निर्वणि प्राप्त जुयीगुली चर्या याकाः थनं सत्वगणपि निर्वणि छोयेगु काये च्वनाः कर-
पितनं थुगु ज्ञान - कायेका - ज्वंकाः थुकिया वर्णन यायोपि- वालाक स्यूपि-थूपि प्रकाश यायोपि याना विमाः । थथे थुजोगु प्र-
कारं लौकिक लोकौतर - शून्यता व रूपया भेदनं सर्वाकारया ज्ञानया शिक्षा थ्वीका सीकुम्ह बोधिसत्व महासत्वया पाप लाइम्ह
धैगुनं मदे धुंकुगु सीके सेके मानी धैगुनं मरे धुंकुगु दक्क संसार या रिवात स्वरूप हे तथता- निर्वणि स्वरूप धैगु आवरण मदुगु जुयी ॥

बुद्धि आर्य अष्ट सहासिका प्रज्ञापारामिताया तथता परिवर्त्त नाम सिंखुगु ॥ ॥ १६ ॥ ॥

(३८५)

अथा विनि वर्त्तनिया कारलिंग निमित्त परिवर्त्तो नाम सप्त दश ॥१७॥

(थर्नालि बोधिज्ञानयाके ल्याहाँ वं मखे धुंकुम्ह बोधिसत्व महासत्वया थुजोग आकार थुजोगु चिन्हज्वी धैगु परिवर्त्त सिंहे गुगु ज्ञान सिंहे
गुगु शिक्षा) ॥ थर्नालि हानं आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे विनिर्वात । हे भगवन् आर्वान वर्त्तनीय (बोधि ज्ञानयाके ल्याहाँ वंमसे
धुंकुम्ह) बोधिसत्व महासत्वया गुजोग आकार जुयी गुजोगु चिन्ह जुयी गुजोगु निमित्त जुयी अथवा हे भगवन् थ्व आर्वान वर्त्त-
निय बोधिसत्व महासत्व धका जिमित्तं गथे सीकेगु ॥ ॥ थथे न्यर्त्तलि भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते गुगुजा पृथगजन
भूमि गुगु जा हानं थावक भूमि गुगुजा हानं प्रत्येक बुद्ध भूमि गुगुजा हानं बुद्ध भूमि थ्व फुक्कयातं तथता भूमि धायी ।
गुगु जा थ्व सकल तथता निमु धैगु मदुगु निगुया अधिकार मदुगु विकल्प मदुगु मनव्वेका कल्पना थायेगु मात्रनं मदया उवंगु धका
व तथतास उगु संसार या पदार्थस चर्या यायी । तथतास च्वनानं व तथता धका कल्पनानं यायी मखु विकल्पनं यायी मखु
थथे तथतास चर्या यायी । थुगु प्रकारं चर्या याःम्हसे वं तथता न्यना-थ्वीका उकी च्वना उगु (तथता याके) तोता हानं
सेगु इच्छायायी मखु मन विखुस् यायी मखु संखा यायी मखु थथे मखुका थ्व धका अनादर यायी मखु हानं छु धाःसा (संसारया

(३८६)

दक्क पदार्थन) थ्व हे तथताखः धका उकी यागु जक हे चर्या यायी छुं ल्हायी मखु माःगु जकखं ल्हायी स्वाःगुखं ल्हायी मखु कपिसं खगु मखुगु थुगु यात उगुयात धैगुनं स्वैच्चनी मखु । हे सुभूते थुजोगु आकारं थुजोगु चिन्हं थुजोगु निर्मितं संयुक्तं म्ह बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके ल्याहाँ वै मखुम्ह धका सीकेमाः ॥ १ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्बान वत्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व धैम्हसे थपि तःधपि श्रवण अथवा ब्रांम्हण सीकेमाःगु स्पृपि खंकेमाःगु खपिधका मेपि श्रवण वा ब्रांम्हण पिनिगु खवा स्वै मखु । हानं बं मेपि वेवनापित नमस्कार थायी मखु मेपि देवता पित स्वां वा धूप वा गन्ध वा मात्थ वा विलेपन वा घूर्ण वा बस्त्र वा छत्र वा ध्वज वा घण्ट वा पताक वा दीप वा तथा पूजा यायेमाः धका मानेयाबी मखु हानं मेपि देवता पिनिगु आश्रयनं थायीमखु । हे सुभूते थुजोगु आकारं थुजोगु चिन्हं थुजोगु निर्मितं संयुक्तं जूम्हः बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके ल्याहाँ वै मखु म्ह धका सीकेमाः ॥ २ ॥ हानं हे सुभूते आर्बान वत्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व धैम्ह दुर्गती (नरक प्रेत झंग पाँछ आदि मभिंनु गती) जन्म जूवनी मखु स्त्री भाव जूया इन्द्रिय जड जूया लाता ल्यो जूया जन्म जूवनी मखु ॥ हानं हे सुभूते आर्बान वत्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व धैम्ह दशकुशल कर्मया मार्ग कया च्वनी । व थःनं प्राणाति पात याके बिरस जुयी कपितनं प्राणाति पात याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थनं अदत्तादान याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं

(३८७)

अदत्तादान बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं काम मिथ्या चार याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं काम मिथ्या चार याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं सुरामद्य कायीगु वस्तु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं सुरामद्य कायीगु वस्तु याके बिरस जुयेगु कायेके बी । थःनं झूठ वचन ल्हायेगु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं झूठ वचन ल्हायेगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं झुक्कीयायेगु वचन ल्हायेगु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं झुक्कीयायेगु वचन ल्हायेगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं छाःगु वचन ल्हायेगु याके बिरस जुयी कपितनं छाःगु वचन ल्हायेगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं जाःपि फायेगु वचन ल्हायेगु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं जाःपि फायेगु वचन ल्हायेगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं कपिनिगु द्रव्य विषये इच्छा यायेगु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं कपिनिगु द्रव्य विषये इच्छा यायेगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं पर द्रोह यायेगु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं पर द्रोह यायेगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी । थःनं नास्तिक जुयीगु याके बिरस याःम्ह जुयी कपितनं नास्तिक जुयीगु याके बिरस जुयेगु कायेकेबी ॥ थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते आर्बान वत्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व दशकुशल कर्म मार्ग कया च्वनी कपितनं दश कुशल कर्म मार्ग दर्शनबी कायेकेबी तेज दयेकेबी हर्ष मान याके तयाबी क्वातुकाबी । हानं वया स्वप्नाये हे दश कुशल कर्मया मार्ग छगु २ वा आपालं वा दक्क फक्कं सकल प्रकारं संपूर्णनं याना धका धायी मखु वा चित्तं बांलाक चर्या याना धायी मखु हानं हे सुभूते थुम्ह आर्बान वत्तनीय

(३८८)

बोधसत्त्व महासत्त्वया स्वप्नाये हे दशकुशल कर्म मार्ग न्ह्योने दना चवनी । अर्थात् चित्त आलम्बण यायेमाः गु कारण हे सकल यात कुशल मार्ग छोयेया कारणे धैर्य भाव । हे सुभूते थुजोगु आकारं थुजोगु चिन्हं थुजोगु निर्मितं संयुक्तम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके ल्याहाँ वै मखुम्ह धका सीयेमाः ॥ ३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते अर्वािन बर्त्तनीय बोधसत्त्व महासत्त्वं गुगु २ धर्म-गुगु २ ज्ञान कर्पित फल सहितं श्रुतीका बीमागु कनेमाः गुखः उगु २ हे चित्त बांलाक प्राप्त याना कर्पितबी-कनी । थुगु धर्म जि सकल सत्त्वयात श्रुतीका बिया हित यायेगुया कारणस लानागु । थव सकल यात हित जुयीगु सुख जुयीगु ज्वीमाः । थव धर्म देशना यानागुलि सकल सत्त्व पिनि धर्मया अभिप्राय-गुगु धर्म यायेगु चित्त याःगु उगु धर्म परिपूर्ण ज्वीमाः थुकथं धर्म दान याःगुनं सकल सत्त्वनाप साधारण यायी (जिथुलि तःधंगु धर्म कनाम्ह धका अभिमान यायी मखु) हे सुभूते थुजोगु आकारं थुजोगु चिन्हं थुजोगु निर्मितं संयुक्त जूम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके ल्याहाँ वै मखुम्ह धका सीकेमाः ॥ ४ ॥ हानं हे सुभूते अर्वािन बर्त्तनीय बोधसत्त्व महासत्त्वं अनन्त जुया चवंगु धर्मया ज्ञान कनीगुली मेगु ज्ञानया इच्छा यायीमखु (धर्म धातुया ज्ञान दयेधुंकुगु जुया निर्मित) (थव याकनं थ्यनीगु ले) मन बिखुस यायी मखु (दक्क ज्ञाने निर्शखा ज्वीधुंकुम्ह जूया निर्मित) शंखा यायी मखु । अनादर यायी मखु हितगु बचन ल्हायीम्ह जुयी योगु बचन ल्हायीम्ह जुयीनायुगु बचन ल्हायीम्ह जुयी-थाकु मचायीम्ह अर्लास मजुयीम्ह जुयी क्लेश-पाप मदुम्ह जुयी ।

(३८९)

थ्याहाँ वंसानं अथवा द्वाहाँ बोसानं भ्रान्तिगु चित्त याता जुयी मखु । स्मृति यात न्ह्योने थना पलाछिना वनी स्मृति यात न्ह्योने थना पलाछिना थै सत्त्व हितया निर्मिते-विस्तारं पलाः ल्होनी मखु विस्तारं पला छिना ज्वीमखु । निर्वाण्या-सुखं पलात्होनी निर्वाण्या सुखं पलाते । सत्त्वयात हित मज्जीगु-सत्त्वयात दुःखपीर ज्वीगुली-पला ल्होनी मखु पलातेनं मखु बांलाक बिचार याता जक जुबीम्ह जुयी ॥ पुनर्बार हानं हे सुभूते व अर्वािन बर्त्तनीय बोधसत्त्व महासत्त्वया शरीरेचीवर वस्त्रं पुना परिभोग याये गुली आपा मनतंमखु मन शुद्ध याता जुयेगुली चर्या यायीम्ह जुयी । रोग कमम्ह जुयी पीडा कमम्ह जुयी । गाल हानं मेपि प्राणि पिनि शरीरे चयेदो कृमि कीत दया चवंगुखः उलि दक्क फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं वैके दयी मखु । थव छुया हेतुं धाःसा थथे निश्चयनं वैके सकल प्राणि पिनि या सिनं तःधंगु कुशल सूल दया चवंगुदु । गथे २ वया उगु कुशल मूल वन्हेज्वी अथे २ व बोधसत्त्व महासत्त्वया शरीर शुद्ध जुयी बचननं शुद्ध जुयी चित्तनं शुद्ध जुयी ॥ ॥ सुभूति प्रार्थना यात । गथे हे भगवन व बोधसत्त्व महासत्त्वया चित्त बांलाक शुद्ध जूगु सीकेगु ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । हे सुभूते गथे २ व बोधसत्त्व महासत्त्वया थव कुशल मूल वन्हे जुयी अथे २ व बोधसत्त्व महासत्त्वं चित्तया उया कम याता है (थःत लाये थःत दयेके धैर्य छुं इच्छा मदुगु जूया निर्मित) कपट मदुगु चित्त जाल यायेगु मदुगु चित्त बेमबोगु चित्त अभिमान मदुगु चित्त यायी । गथे जा हे सुभूते थव चित्त निर्मल शुद्ध जूगुलि श्रावक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमि लघना याता पुला वम्ह जुयी ।

(३६०)

थव हे सुभूते व बोधसत्त्व महासत्त्वया सर्व प्रकारं शुद्ध जूगु चित्त धका सीकेमाः । हे सुभूते थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निमित्तं संयुक्त जूम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके त्याहाँ वै मखे धुंकुम्ह धका सीके माः ॥ ५ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्वांन बर्त्तनीय बोधसत्त्व महासत्त्व धैम्ह धन लाभ दयेकेगु मानयाकेगु तारिफ याकेगु दुम्ह ज्वी मखु । चीवर पिण्ड पात्र लासा फाङ्गा आसन रोगीया निमित्तं वासः सुघर सफा याकेगु धैगु आःपा दुम्ह ज्वी मखु । इख तयेगु मत्सरी ज्वीगु दुम्ह ज्वी मखु । अनन्तगु धर्म कनीगुली नं दुःख मन यायीम्ह ज्वी मखु थिरगु बुद्धिम्ह जुयी गम्भीरगु बुद्धिम्ह जुयी सत्कार याता कपिके धर्म न्यनी । गुगु सत्कार याता कपिके धर्म यनागु खः व फुक्क प्रज्ञापारामितां सहितगु याताबी गुलित्त्व लोक यागु शिल्प स्थान शिल्प कलाया थाये-कार्यालय खः व फुक्क प्रज्ञापारामितास वया धर्मया ज्या धैगुली लगे याताबी । अथ्यनं वं संसारया छुं पदार्थ हे खनी मखु । गुगु हानं दव प्रज्ञापारामिता धर्म धातु नाप मिले याताबी व मिले यातागु फुक्कनं छुं खनी मखु ॥ हे सुभूते थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निमित्तं संयुक्त जूम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके त्याहाँ वै मखे धुंकुम्ह धका सीकेमाः ॥ ६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते मार पापिष्टं च्यागु महा नरक दयेका व छगुर महा नरके आपालं बोधसत्त्व सत्तंसः आपालं बोधसत्त्व द्वलंदो आपालं बोधसत्त्व लखलख दयेका आर्वांन बर्त्तनीय बोधसत्त्व महासत्त्वया न्ह्योने वया थथे धायी । गुल तथागतं आर्वांन बर्त्त नीय बोधसत्त्व

(३६१)

महासत्त्वपि व्याख्या याःपि (व्याकरण व्युत्पिदु) अपि सकलें थव महा नरके उत्पत्ति जूल गुगु याकेजा छंतनं आर्वांन बर्त्तनीय व्याकरण विद्यातःगु दु उकि छनं वहे महा नरके अथेहे पतन जुयी उकि छं आः थव बोधसत्त्व देशना याःगु तोताव्यु छं बुद्धत्व जुयां छुयाये । थथे (छं जि धयार्थे) यातसा नरके लाःवनी मखु स्वर्ग वनेदै । थथे धाःसातं व बोधसत्त्व महासत्त्वया चित्त भ्रान्ति ज्वी मखु इकिधार्क सनी मखु थथेनं थवीकेमाः कि आर्वांन बर्त्त नीय बोधसत्त्व महासत्त्व धैम्ह अथेनरके पतन ज्वीगु स्थान हे महु अवसरहे महु धैगु (सती तै चवनी) । हे सुभूते थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निमित्तं संयुक्त जूम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके त्याहाँ वै मखुम्ह धका सीकेमाः ॥ ७ ॥ हानं मेगु हे सुभूते मार पापिष्टं श्रवण (भिक्षु) या भेष धारण याता आर्वांन बर्त्तनीय बोधसत्त्व महासत्त्वया न्ह्योने वया थुगु प्रकारं धायी । गुगु छं न्हाया न्यनी तयागु आम (ज्ञान) तोता छो यदि छं व त्याग याता तोता छोट धाःसा जिपि छं थामे लिपानं हानं हे वथे । गुगु छं आःन्यना तःगु बुद्ध बचन मखु आमजा कवि दये कुगु काव्यखः । गुगु हानं जिमिसं थव छं लहानागु बुद्ध आज्ञा दयेका बिज्याःगु बुद्ध बचन खः धका धायी । गुल खं न्यना यदि व बोधसत्त्वया चित्त थाते मलायी चित्त भ्रान्ति जुयी थथे जूल धाःसा सीकेमाः कि हे सुभूते व बोधसत्त्व तथागतं व्याकरण याःम्ह मखु अनुत्तर सम्यक्सम्बोध निश्चय जूम्ह मखु आर्वांन बर्त्त नीय धातवी चर्बम्ह मखु धका सीकेमाः । यदि हानं हे सुभूते व बोधसत्त्व महासत्त्वया मार पापिष्टं यागु थुजोगु बचन न्यसानं चित्त मसेनी थिरं चवनी

(३६२)

चंचल मजुयो थुजोगु बचन न्यंसांनं व धर्मस जकहे चर्या यायी उत्पास महुगु हे खः निरोध महुगु हे खः श्रृष्ट महुगु हे खः धका उगु हे ज्ञाने-जक लगे ज्वी कर्पिनगु खे वनी मखु । थव गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते क्लेश-पाप महुगु अर्हत् भिक्षु कर्पिनगु खे वनी मखु धर्मे प्रतक्ष खंम्ह प्रतक्ष यायीम्ह जुयी मार पापिष्टं स्यंके मफुम्ह जुयी । थथे हे संतुं हे सुभूते आर्बान बर्त्तनीय बोधिसत्व महासत्व धेम्ह श्रावक यानिकया पुद्गल पिसं प्रत्येक बुद्धया पुद्गलापिसं स्यंके मफुम्ह जुयी श्रावक भूमी जुल अथवा प्रत्येक बुद्ध भूमी जुल ल्याहाँ मवेगु धर्मे चवंम्ह जुयी सर्वज्ञतास निश्चय याःम्ह जुयी सम्यक्सम्बोधि ज्ञाने तत्परयाःम्ह जुयी हानं हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्व गुगु बखते आर्बान बर्त्तनीय धातुस चवनी उगुबखते व कर्पिके शिक्षा सेनेम्वाःम्ह (स्वीगुं खुसामत यायेम्वाःम्ह थःगु ज्ञानं हे गाःम्ह) जुयी । हे सुभूते थुगुनं आकारं थुगु चिन्हं थुगु निमित्तं संयुक्त जुम्ह बोधिसत्व महासत्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके ल्याहाँ वं मखुम्ह धका सीकेमाः ॥ ८ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्बान बर्त्तनीय बोधिसत्व महासत्वया थासे वया सुगुम्हसे थथे धायी । आम छं (याना चवंगु चर्या) संसार चारका खः बोधिसत्वया चर्या मखु । थन हे छं दुःख फुकेगु ज्याःया हानं छंत थुगु संसारे चले जुया चवंगु दुःख दुःर्मन भोग प्राप्त ज्वी मखु । अहो कष्ट थन छं थव थःगु आत्मा भाव हे बांलाक रक्षा याये फुगु मखुनि धासैलि गनछं कर्पिनगु आत्मा भावया (रक्षा याये धका प्राण धान आदिया वशं) माने याना चवना । थथे धाःसां वया चित्त मसन भ्रान्त मजुल धाःसा

(३६३)

वैत हानं मार पापिष्टं थथे थमं थथे धायी । छं स्वेगु इच्छा दुला थव बोधिसत्व महासत्व गणपि गुम्हजा थपि गंगा नदी-या फिगो प्रमाणं कल्प तक्कं बुद्धभगवान् पिनिगु न्ह्योने चवना चीवर बस्त्र पिण्ड पात्र लासा फांगा रोगया निमित्तं निर्मल ज्वीक वास यायेगु आदिनं याना गंगा नदिया फिगो प्रमाणं बुद्ध भगवान् पिनिगु सांमपे वंम्ह चर्या चलेयाना चर्वापि हानं बोधिसत्व यानया कारणे बोधिसत्व महासत्वपि गथे चवनेमाःगु खः अथे हे चवने धका चवना गंगा नदिया फिगो प्रमाणं हे बुद्ध भगवान् पिनिगु उपासना याना न्यना बांलाक प्रश्नयाना चर्वापि । गथे जा बोधिसत्व महासत्वपि चवने माःगु खः अथेहे थव तथागत पिसंनं व्याख्या याथे । थव शिक्षा कश्चें संतुं चवना अथे हे चर्या याना अथे हे उकि लगेज्या वोपि थमिसंनं हे आःतक्कं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान बांलाक सिके फुगु मखुनि । अथे कंगु अनुशासनस चवना वोपि अथेहे स्यना वोपिसं आःतक्कं सर्वज्ञता लाये फुगु मखुनि धासैलि छं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि प्राप्त जुयी धयागुजा गनया खं । अथे धालनं आद वया चित्त मसन भ्रान्त मजुल धाःसा हानं वैत व मार पापिष्टं व हे पृथिविया थासे भिक्षुपि दयेका थथे धायी । (स्व) गुम्ह जा थव बोधिया निमित्ते प्रस्थान याना वोपि थव भिक्षुपि अर्हत् पाप-क्लेश महुपि जुया आ थन अर्हत्व प्राप्त जुया अर्हत्वे चवना चवन तिनि धासैलि छं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान प्राप्त ज्वी धंगु गनया खं धका धायी । यदि थथे धाःसां थथे निर्देश

(३६४)

यासां तां व बोधसत्त्व महासत्त्वया चित्तं सानं मखु भ्रान्तं ज्वी मखु व बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधयाकें
ल्याहावै मखे धुंकुम्ह धका सिकेमाः ॥ ९ ॥ याद व बोधसत्त्व महासत्त्वया चित्तं यथे मेमेपि मार गणपिके न्ह्यागु खं न्यसा
विवेक व धर्म याकें स्यना वनी मखु थव मखु धका मन लिचिली मखु वया मने अन्यथा भाव जुयी मखु । थव मार कर्म
फुक्क हे वं यथे थुयीकीक हे सुभूते गुगुजा यथे पारामितास चर्या याम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वया सर्वज्ञता प्राप्त ज्वीमखु धैगु स्थान
हे मडु संखा हे मडु । गथे तथागत पिसं आज्ञादयेकुगु खः उगु चर्यायाकें छुवे मज्झिम्ह अथे हे चर्या याम्ह अथे हे शिक्षा स्यम्ह
बोधसत्त्व महासत्त्वया सर्वज्ञता प्राप्त ज्वीमखु धैगु स्थान हे मडु संखा हे मडु धका (थुयी) ॥ थुलि पारामिता याकें संयुक्त मज्झिम्ह
मन मडुम्हस्यात जक मार पापिण्डापिसं चूक ल्वीकेफे ॥ गुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व मार कर्म बांलाक धुंजेजुयी अमिगु खं न्यना
विवेक पद याकें होत ज्वी मखु वया चित्तं लिचिली मखु वया अन्यथा भाव देमखु वं मार कर्मत अथे म्हासायि ॥ हे सुभूते
थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निर्मितं संयुक्तं जूम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधयाकें ल्याहावै मखुम्ह धका सि
केमाः ॥ १० ॥ हानं मेगु हे सुभूते अविनि वर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्व न रूप धैगु दु धायी न रूपया उत्पत्ति दुधायी यथे हे
संतुं संज्ञा संस्कार विज्ञान धैगु न न दुधायी न उत्पत्ति हेनं दु धायी ॥ थव छु वा हेतुं धासा । यथे विद्वत्तं अविनि वर्तनिय

(३६५)

बोधसत्त्व महासत्त्व धैम्ह स्व लक्षण शून्य (संसारया दक्क पदार्थ या थुगु स्वभाव थव का धैगु मन कल्पनायायेगु पर्वन्तंमडु धैगु)
ज्ञाने चर्यायायी वनंनं छुं लायेगु दुगु खः न छुं रूप धैगु पदार्थ दुगु खः न छुं उत्पत्ति जुगु दुगु ख धका धायी ॥ उकिं बेंत उत्पत्ति
मडुगु ज्ञान लाःम्ह अविनि वर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्व धका धायी । हे सुभूते थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निर्मितं संयुक्तं जूम्ह
बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधयाकें ल्याहावै मखेधुंकुम्ह धकासिकेमाः ॥ ११ ॥ हानं मेगु हे सुभूते मार पापिण्ड भिक्षु
यागु भेष धारणयाना बोधसत्त्व महासत्त्वया न्ह्योने वया थुगु प्रकारं उत्साह मदयकावी गुगुजा थव सर्वज्ञता धैगु आकाश समान
हे का (छुं हे दुगु मखु) । गुगुजा थव सर्वज्ञता धैगु सत् मखुगु धर्मका । गुगुजा थव सर्वज्ञता धैगु छुंहे मडुगु धर्मका । थुजोगु थन
सुतांजक सियी सुतांजक थुयीकेफे । गुगु थुयी गुगु थुयीकेमाः गुगु सियी गुगु सियीकेमाः अथेया निति थव धर्मं सुं हे निर्वाण वान
मखु ॥ थव फुक्क धर्म आकाशवै छुं हे मदयाच्चंगु वयर्थे हे छुं—(समय) फुका चवन । गुगुजा अनुत्तर सम्यक्सम्बोध बांलाक थुयकेमाः
धाःगु आम बद्ध बचन मखु । आम जा मार कर्म जक झत्के याना वयना तःगु खः । यथे धायी बले व कुल पुत्र अथवा कुल पुत्री थ
थे सिकेमाः यथे कायमाः । थव यथे तर्कना वोगु मार कर्म खः धका विचार यायेमाः । यथे चित्तना याना उकी ववातुगु चित्त यान
चवनेमा कं प मज्झिम्ह चित्त हरण याये मफुगु चित्त जुया चवनेमाः । थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निर्मितं संयुक्तं जूम्ह बोधसत्त्व

(३६६)

महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें ल्याहावें मखुम्ह धका सिकेमाः ॥ १२ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्वान बर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्व सर्वज्ञतास थ्यं वान वं इच्छायाना प्रथम ध्याने चर्या यायी अथ्येहे द्वितीय ध्याने चर्यायायी अथ्येहे तृतीय ध्याने चर्यायायी अथ्येहे चतुर्थ ध्याने चर्यायायी । व थये चतुर्थ ध्याने चर्या यायी ध्यानं त्या-
कें ध्याने बांलाक च्वान । हानं ध्यानया बसे वाननं मखु हानं व बोधसत्त्व कामा वचर धर्मे लगेजुयी श्वनं हे सुभूते आर्वान बर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्वया आर्वान बर्तनिय लक्षण धका सिकेमाः ॥ १३ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्वान बर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्व धैम्ह लोक व्यवहार यागु-नां तेगुली लगेज्वी मखु कीर्ति शब्द प्रशंसा तारिफ याके गुली लगे ज्वीमखु नां तये-जितः सर्कासनं मानेयाके धैगुलि लगे ज्वीमखु । व चंचल मजुगु चिन्तम्ह जुयी सकल सत्त्व हितयायेगु चित्तम्ह जुयी व न्ह्योने वसानं अथवा लिचिला वसा नं भान्ति मजुगु चित्तं न्ह्योने वान भान्ति मजुगु चित्तं लिचिला वनी स्मृति तया न्ह्योने वनी स्मृति तयाहे लिचिलावें ॥ याद व गृहस्थ धर्मे कें च्वना च्वसानं वया कामे लगेज्वीगु ज्यादा अभिलाषा दैमखु दुःख संज्ञां काम भोगयायी त्रास दुगु संज्ञां काम भोग यायी ॥ गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते दाखुं दुगु अजंगरगु दुर्गा वने दथ्वी लाःम्ह पुरुषया नये त्वनेगु कर्म यायी बले ग्यागु संज्ञा याना हे आहारयायी जि आपालं वनेमानी धैगु दुःख ताया हे आहार यायी गुबले जि श्व दाखुंया वन पुला वनेफें धैगु थुजोगु

(३६७)

संज्ञा यांना मन थाते मलाक-त्राश दुगु मनयाना आहारयायी ॥ थये हे संतुं हे सुभूते आर्वान बर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्व धैपिसं कें गृहस्थी च्वना गुगु काम भोग यायीगु खः उगु फाईदा मदुगु तान मदुगु चित्त मदंगु स्वभाव याना मनुष्यया स्मृति लोसअंकु सें स्मृतितया काम भोग यायी थुक्रथं गृहस्थी धर्मे च्वानि श्व प्रेम गु रूप फुना वानिगु रूप धका न्यागु काम गुण प्रयोजन मदुगु याना च्वान । कपिन्त दुःख पिर ज्वीगुलि जीबिका ज्वीगु कल्पना यायी मखु । कपिन्त हित ज्वीगु धर्म हे जक जीबिका ज्वीगु कल्पना यायी अधर्म जीबिका ज्वीगु कल्पना यायी मखु । सिना हे वानिगु जुसानं कपिन्त फुकेगु ज्या यायी मखु । श्व छुया हेतु धाःसा । थये निश्चयनं श्व सत् पुरुष पिसं महापुरुष पिसं तःधं पीं पुरुष पिसं पुरुष प्रबर पिसं पुरुष शोभा दुपिसं पुरुष ऋषभ पिसं पुरुष उदार पिसं पुरुष सौटीर पिसं पुरुष पुङ्गव पिसं पुरुष धूर्य (भार कुंबयी) पिसं पुरुष पद्म पिसं पुरुष पुण्डरीकापिसं पुरुष आज्ञा नेय पिसं पुरुष सिंह पिसं पुरुष साहे याये गुलि सारथी जुया च्वपिसं सकल सत्त्व पित तःधं सुखे तया बोधका मतीतया च्वान । थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते गथे धाःसा प्रज्ञापारीमताया बलाघान ज्ञान प्राप्त जुगुलि बोधसत्त्व महासत्त्वपि गृहाश्रमे च्वान ॥ हे सुभूते थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निमित्तनं संयुक्त जुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें ल्याहावें मखुम्ह धका सिकेमाः ॥ १४ ॥ हानं मेगु हे सुभूते वज्रपाणी वक्ष उम्ह आर्वान बर्तनिय बोधसत्त्व महासत्त्वयालसे न्हि न्हि लू लू वया साहिता

(३६८)

बिया चवती । व मनुष्य अथवा अमनुष्य गणपिसं हतेयाये मफुम्ह जुयी । सकल सत्व पिसं हतेयाये मफुम्ह जुयी । व मन थाते मलाह जुयी मखु इन्द्रिय हीनम्ह ज्वी मखु परिपूर्णगु इन्द्रियम्ह जुयी पूर्ण मजुगु इन्द्रियम्ह ज्वीमखु तःधं पि पु र्पापान गु इन्द्रियं संयुक्त जुयी असत् पुरुष पानिगु इन्द्रिय ज्वीमखु । उम्हसे गुली थ्व मिसात बश्ये यायीगु मन्त्र जप औषाधि आदि कुबिद्या वास दुगुखः थ्व फुक्क सकल प्रकारं प्रयोग यायीमखु शुद्ध जिबिका जुयी झूथं जिबिका यायीमखु त्वापु रूपापु जगडा ययोगु शील ज्वी मखु तप्यंगु दृष्टि ज्वी थःतधंसू ज्वीमखु कपिन्त क्वेतयगु मन यायी मखु । थुजोगु गुणं संयुक्तम्ह बोधसत्व जुयी । वं मिजंयात बा मिसायात बा छं कायमचा दै वा म्हचायमचा दैधका व्याकरण यायी मखु । उम्हासया थालि आदीं तःधं ज्वीगु दोष दैमखु । हे सुभूते थुगु आकारं थुगु चिन्हं थुगु निमित्तं संयुक्त जूम्ह बोधसत्व महासत्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें त्याहावें मखुम्ह धका सिकेमाः ॥१५॥ हानं मेगु हे सुभूते अबिनि बर्तनि बोधसत्व महासत्वया गुगु आकार गुगु चिन्ह गुगु निमित्त दुगु खः गुगु आकारं गुगु चिन्ह गुगु निमित्तं संयुक्त जूम्ह बोधसत्व महासत्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें त्याहावें मखुम्ह धका सिकेमाः गुखः थुगु आकार थुगु चिन्ह थुगु निमित्त जि देशना याये । थ्व गथे धाःसा । व बोधसत्व थ्व स्कन्ध धातु आपतन प्रातिप समुत्पादे योगानु योगं (योग-न्हापां डाकि प्रवेश जुयीगु मन छ्वेगु अनुयोग-अत्यन्त प्रवेश जुयीगु-अत्यन्त मन छ्वेगु लि) संयुक्तयाना च्वानि मखु । बस्त

(३६९)

कल्पना यायेगुलि योगानु योगं-मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । राजाया खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । खुं यागुखे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । सेना तैखे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । युद्ध यायेगुखे इन्द्रियं खानिगु ग्राम (गां) नगर-न्हापां निसें दयेका तैतगु सहर निगम (सहर) जनपद (बास्ति दुगु सामान्य देश) आदि खानिम्ह आत्मा धैम्ह समेतं हे मद्दु धैगु ज्ञानं मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । ग्राम नगर देश चिचि धैगु देश राष्ट्र राजधानी या मन छ्वेगुखे अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । जि-जिगु धैगुया खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । मन्त्री सहामन्त्री याखे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । स्त्री पुरुष नपुंसकया खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । रथ बगैचा बिहार दर्बार दै हें पुखू पुखूचा पलेखां पुखू बन आराम यायेगु पर्वतया खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । यक्ष राक्षस प्रेत पिशाच कटपूतन कुम्भाण्डया खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । अन्न पान वस्त्र आभरण गन्ध माल्य विलेपनया खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । तप्यंगु लें दुवा प्यका लें मूलें बजार सुख पाल थः क्षे या परिवार या खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । मे हालेगु प्याखं हुलेगु इतिहास प्याखं प्याखं मुगः प्या खं हुयेगु खे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना च्वानि मखु । सागर नाद द्वीप याखे मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याना

(४००)

चवनि मखु । धर्म बिहृद्ध यागु खे^० मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याता चवनी मखु । पथक जनया रीतया खे^० मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याता चवनी मखु । प्रज्ञापारमिताया खे^० जकन मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याता चवनी मखु । सर्वज्ञता संयुक्तगु मनन छखे ज्वी मखु ॥ हानं कलह त्वापु त्वापु बाद बिवाद यायेगु खे^० मन छ्वेगु अत्यन्त मन छ्वेगु याता चवनी मखु । महायान धर्म इच्छा यायीपि थपि जुयी श्रावक प्रत्येक धर्मया इच्छा यायीपि जुयी मखु । धुजोगु उजोगु धैगु धाये म फुगुया बयान यायीपि थपि जुयी । धुजोगु उजोगु धैगु धाये फुगुया बयान यायीपि जुयी मखु । मित्र इच्छा यायीपि थपि जुयी शत्रु इच्छा यायीपि जुयी मखु । धर्मया बाद यायीपि थपि जुयी पापया बाद यायीपि जुयी मखु । तथागत दर्शन यायेगु इच्छायाः पि थपि जुयी थथे इच्छा याता मेगु लोक धातुस सु सु तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध गणपि विज्याना च्वपि धारण याता च्वपि काल हना च्वपि दु थामगु थासे जन्म जुवनेगु चित्त उत्पत्ति यायी । अथे इच्छा याता अपि अन हे जन्म जुवनि । थुगु प्रकार थपि तथागत दर्शन यायेगुलि तथागतया उपासना यायेगुलि तथागतया सन्मुखे चवनेगुलि छखे मजुपि जुयी ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्बान बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व गणपि कामावचर देव तो ता पि अथवा रूपाचर देव तोता वोपि अथवा आरूप्यावचर देव तोता वपि जुयी अन तोता थ्व मध्ये देशे जम्बुद्वीपे जन्म जु वोपि जुयी । थुपि गन सत्त्व गणपि कलास निपुण जुया च्वपि

(४०१)

क्राव्ये निपुण जुया च्वपि मन्त्रे निपुण जुया च्वपि बिद्यास निपुण जुया च्वपि शास्त्रे निपुण जुया च्वपि निर्मिते निपुण जुया च्वपि धर्म अर्थे निपुण जुया च्वपि देवदान अन जन्म जुयी । म्लेच्छ देशे कम् जक जन्म जुयी । आपाल याता मध्य देशे जन्म जुयी ॥ सुं गुम्हं म्लेच्छ देशे जन्म जूसान थपि तःधंगु महा नगरे जन्म जुयी । थामिके थनन थुजोगु हे तःधंगु गुण दे । हे सुभूते थुगु आकार थुगु चिन्ह थुगु निर्मितन संयुक्त जम्ह बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिवाक्ये त्याहावै मखुम्ह धका सीकेमाः ॥ १६ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्बान बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया जि आर्बान बर्तनीय खःला अथवा जि आर्बान बर्तनीय मखुला छुथे धैगु बती चवनि मखु । थथे वया थःगु भूमिस संखा दैमखु संदेह दैमखु दुःख मनन जुयी मखु । थ्व गथे धाःसा निश्चयन हे सुभूते श्रोत आपन्न जुया च्वम्हस्या श्रोत आपत्ति फले थःगु भूमिस थ्व मखु मेगुलाये मानिला धैगु इच्छा दैमखु संखा दैमखु संदेह जुयी मखु ॥ थथे हे संतु हे सुभूते आर्बान बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया थःगु बोधिसत्व भूमिस थ्व मखु मेगु लाये मानि धैगु इच्छा दैमखु संखा दैमखु संदेह ज्वीमखु थःगु भूमिस दुःख मन दैमखु ॥ उत्पत्ति जूजुगु मारया कर्म याकन हे बोध जुयी । उत्पत्ति जूजुगु मार कर्मया वसेन वान मखु । थ्व गथे धाःसा निश्चयन हे सुभूते सुं छम्ह पुरुष पाप कर्म (पंच महापापे छगु पाप) याःहा जुयी व थम यातागु पाप कर्म चित्ते चवना च्वंगु तोते मफुम्ह जुयी याबत् सी मर्त्यो तले व चित्तयात लिचिकेगु अथवा पनेगु समर्थ दैमखु ।

(४०२)

यावत् मरण काल मृत्यो तले व चित्ता ल्यू ल्यू हं वे ॥ यथे हे संतुं हे सुभूते आर्वात बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया व आर्वात
बर्तनीय चित्ता थःगु आर्वात बर्तनीय भूमिस थिरं हे च्वनी विकल्प दैमखु देव साहंत मनुष्य गण दैत्य गण लीक पिसं मन हिकेगु
अथवा कम्प यायेगु समर्थ दैमखु । उत्पात जूजुगु मार कर्मनं फुकक थुयी उत्पात जूजुगु मार कर्मया बशेनं वान मखु । व थःगु
भूमि तोता मेगु भूमी वनेगु इच्छा मदुम्ह संखा मदुम्हस्या जन्मान्तरेन श्रावकया चित्त उत्पात ज्वीमखु प्रत्येक बुद्धया चित्त उत्पात ज्वीमखु ।
जन्मान्तरेन व थःगु भूमिस च्वम्हस्या जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि मथुयी धैगु दैमखु जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि भासयी धैगु दैमखु
धैगु मन जुया च्वानि । व थःगु भूमिस करपि सुनांनं छुं सेने कने याये म्वाम्ह सुनांनं सके मरुम्ह जुयी । थ्व छुया हेतु धाःसा
थथे निश्चयनं बोधिसत्व महासत्व धैपि सुनांनं हरण याये मफुगु चित्त जूम्ह जूया निति कपि सुनांनं हरणयाये मफुगु ज्ञानं संयु
क्तम्ह जुयी । यदि हानं निश्चयनं मार पापिण्ट व बोधिसत्वया न्ह्योने बुद्धया भेष धारण याना न्ह्योने वया वं थथे धायी थ
नहे छुं अर्हत्वया प्रतक्षया छंत अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरण व्युगु मदु । गुगु आकारं गुगु चिन्हं गुगु निमित्तं संयुक्त जूम्ह
बोधिसत्व महासत्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीगु खः थुजोगु आकार थुजोगु चिन्ह थुजोगु निमित्त छुं दुगु मखु छाये छ थुकि
क्षयिना च्वनी धका भायी ॥ यदि थथे धायीवले व बोधिसत्व महासत्त्वया चित्ता अथवा भाव (मेगु मन) जुयी थथे जुल

(४०३)

धाःसा हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्त्व न्हापा जुया बिज्यापि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिसव्याकरण
याःम्ह मखु धका सिकेमाः यदि हानं वं थथे चित्तं ज्वर्निक थ्व मार पापिण्ट खनीका बुद्धया भेष धरेयाना जिगु न्ह्योने वल अ
थवा थ्व मारं अधिष्ठान याना हःम्हला अथवा मारं देका छोया हःम्हला थ्व तथागत खहे मखु धका थथे मतीत ॥ तथागत अर्ह
त् सम्यक्सम्बुद्धं गथे आज्ञा दयेका बिज्याःगु खः थ्व अन्यथा ज्वी मखु धका वं थथे प्रत्यक्ष खनी । वं थथे मनं गृहण यायीक
थ्व मार पापिण्ट खनी बुद्धं अधिष्ठान याना हःम्हये याना वया जितः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि तोफोकेत वल धका मतीत । यदि थथे मती
तंबले व मार लिहाँ वन धाःसा हे सुभूते थ्व बोधिसत्व महासत्त्व न्हापा जुया बिज्यापि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिसं अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण याःम्ह खः युम्ह बोधिसत्व महासत्त्व आर्वात बर्तनीय बोधिसत्व भूमी च्वम्ह खः धका सिकेमाः ॥ यदि
हानं छु धाःसा हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्त्व याके थुलि गुण फुकक पुरां दु थुगु आकार थुगु चिन्ह थुगु निमित्त दया च्वंगु दुगु
लि हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्त्व न्हापा जुया बिज्यापि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धापिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण याना
तःम्ह खः व बोधिसत्व महासत्त्व आर्वात बर्तनीय बोधिसत्व भूमी च्वम्ह खः धका सिकेमाः ॥ थ्व छुया हेतु धाःसा थथे निश्चयनं गुगु
आर्वात बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वयाके दैगु खः थुगु आकार थुगु चिन्ह थुगु निमित्त फुकक हे थ्वके दैचवन ॥ हे सुभूते थुगु नं

(४०४)

आकारं शुगु चिन्हं शुगु निमित्तं संयुक्तं जुया च्वंहु बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकं त्याहावै मखुम्ह धका सिकेमाः ॥ १७ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्बान बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व धंम्हसें सद्धर्म गृहण यायेगु निमित्ते आत्मा त्याग यायी जीविका न त्याग यायी । बोधिसत्व महासत्त्वं आर्बान बर्तनीय (त्याहा वै मखुगु) सद्धर्म गृहण यायेगुलि तच्चोतं उद्योग यायी हानं गुम्ह स्यां न्हापा जुया वंप्पि लिपा जूवैप्पि आः जुया च्वंप्पि बुद्ध भगवान् पिनिगु प्रेम आदरं । धर्म कार्यं जुया च्वंप्पि बुद्ध भगवान् धं पि धका धर्मे प्रेमयाना आदरयाना सद्धर्म गृहण यायी ॥ हानं केवलं थ्व न्हापा जुया बिज्याःपि बुद्ध भगवान् पिनि जक सद्धर्म गृहण यायीगु मखु आः जुया बिज्याना च्वंप्पि बुद्ध भगवान् पिनिनं थ्व हे सद्धर्म गृहण यायीगु खः लिपा वंप्पि बुद्ध भगवान् पिनिनं थ्वहे सद्धर्म गृहण यायीगु खः । जिनं थन थ्व लिपा जू वंप्पि बुद्ध भगवान् पिनिगु सख्यास-गित्तस प्रवेश जुया च्वनाम्ह जित्तं न्हापा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस ब्याकरण बिद्या तःगुदु उकिं जिनं थ्व हे सद्धर्म गृहण यायेमाः । थये धका व बोधिसत्व महासत्त्व शुगु कारणया बशं सद्धर्म गृहण याये निमित्ते आत्मा त्याग यायी जीविकाम त्यागयायी उकी दुःख मन यायी मखु व धर्मे उत्साह जूगु तोतैनं मखु । हे सुभूते शुगु आकारं शुगु चिन्हं शुगु निमित्तं संयुक्तं जूम्ह बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकं त्याहावै मखुम्ह धका सिकेमाः ॥ १८ ॥ हानं मेगु हे सुभूते आर्बान बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व तथागत

(४०५)

अहंत् सम्यक्सम्बुद्धया धर्म देशना याःगुली उकीया हे जक इच्छा याना च्वनीनं मखु संखा यायी मखु ॥ ॥ थुलि आज्ञा जुसेलि सुभूति विंतियात । हे भगवन् तथागतया धर्म देशना जक इच्छायाना च्वनिनं मखु संखा यायी मखु लाकी आबकया धर्म देशना याःगुलिनं इच्छायाना च्वनीनं मखु संखा यायी मखु लाकी छु ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल हे सुभूते आबकया धर्म देशना याःगुलीनं इच्छा याना च्वनी मखु संखायायीनं मखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थये निश्चयनं व बोधिसत्व महासत्त्वं संसारया दक्क प दार्थं छुं हे उत्पात सद्ध धैगु ज्ञाने क्षान्त (श्रद्धा बेग) लाना च्वंगुदु व बोधिसत्व महासत्त्वं संसारया दक्क पदार्थ यात विरोध म दुगु न्यनी (थ्वीकं) न्यना थ्वीका वहे धका जक छुकीसं हे मन तैच्चनी मखु संखा तै सं मखु । हे सुभूते थुली गुणं संयुक्तं जूम्ह बोधिसत्व महासत्त्व आर्बान बर्तनीय जुयी थुलि हे सुभूते आर्बान बर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व या अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिया आकार चिन्ह निमित्त धका सिकेमाः ॥ ॥ थुली आर्य अष्ट सहासिका प्रज्ञा पारामिताया आर्बानि बर्तनीयया आकार चिन्ह निमित्त सिकेगु पारिवर्त नाम झिन्हेगुगु ॥ १७ ॥

अथ शून्यतापरिवर्तो नामाष्टादश ॥ १८ ॥

(थनलि संसारया दक्क पदार्थं शून्य धैगु ज्ञान कनीगु पारिवर्त नाम झींच्यागुगु ज्ञान झींच्यागुगु शिक्षा)

(४०६)

थर्नालि हानं आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थथे विंति यात ॥ आश्चर्य हे भगवन् महागुणं संयुक्त जूम्हका बोधित्व महासत्त्व धैम्ह प्रमाण मदुगु गुणं संयुक्त जूम्हका हे भगवन् बोधित्व महासत्त्व धैम्ह परिमाण मदुगु गुणं संयुक्त जूम्हका हे भगवान् बोधित्व महासत्त्व धैम्ह ॥ ॥ थुलि विंति यासैलि भगवान् आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञादयेकल थथे हे खः थ्व हे सुभूते थथे हे खः थ्व । थ्व छुया हेतुं धाःसा । निश्चयनं हे सुभूते आर्वान बर्तनीय बोधित्व महासत्त्व धैम्हसे सकल आदिक प्रत्येक बुद्ध पिसं हरणयाये मफुगु-संके मफुगु अन्त मदुगु पर्यन्त मदुगु ज्ञान लाना तःगु दु ॥ ॥ सुभूति विंति यात । हे भगवान् ग गा नदीया फिगो प्रमाणं कल्प तक्कनं आर्वान बर्तनीय बोधित्व महासत्त्वया आकार चिन्ह निमित्त देशना याये पैला । थुलिया निंति हे भगवन् बोधित्व महासत्त्वया गंभीरगु प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु स्थान सूचना विंति ॥ ॥ थथे विंति यासैलि भगवान् आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । साधु साधु हे सुभूते गुगु छं गंभीर गंभीरगु स्थानं निसं आरंभयाना निश्चयनं सीके गु-थ्वीकेगु इच्छायात । गंभीर धैगु थ्व हे सुभूते शून्यताया बचन खः (शून्यतायात धाःगु खः) आ निमित्त (कायेगु मदुगु) या अ प्रणि हित (कल्पना यायेगु याके पुला वना च्वंगु) या संस्कार मदुगुया उत्पत्ति मदुगुया निरोधया निर्वाणया मदया वनीगुया हे सुभूते थ्व बचन खः (थुली यातनं धाःगु खः) गुगुजा गंभीर धैगु ॥ ॥ सुभूति विंति यात । हे भगवन् केवल थुलि यात जक

(४०७)

धाःगु खः लाकी मखु संसारया दक्क पदार्थ यातनं थ्व (गंभीर) धायीगु खः ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । हे सुभूते गुगु जा गंभीर धैगु थ्व सकल संसारया पदार्थ यातनं धाःगु खः । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते रूप धैगु गंभीर (तत्त्व रुपया उत्पन्न मदुगु जूमाति) थ्वथेतुं हे सुभूते वेदना संज्ञा संस्कार हे सुभूते विज्ञान नं गंभीर ॥ हे सुभूते गथे रूप गंभीर धाःसा गथे वेदना गथे संज्ञा गथे संस्कार हे सुभूते गथे विज्ञान नं गंभीर धाःसा । गथे हे सुभूते तथता अथे हे रूप गंभीर थ्व थेतुं वेदना संज्ञा संस्कार गथे तथता अथे हे विज्ञाननं गंभीर जुया च्वन ॥ थन हे सुभूते गथे रूप तथता खः थथे हे रूप गंभीर गथे वेदना तथता गथे संज्ञा तथता गथे संस्कार तथता हे सुभूते गथे विज्ञान तथता खः अथे हे विज्ञाननं गंभीर जुया च्वन । हे सुभूते गन रूप मदु थ्व रूप गंभीरता खः । हे सुभूते गन वेदना मदु संज्ञा मदु संस्कार मदु विज्ञान मदु थ्व वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं गंभीरता खः ॥ सुभूति विंति यात । आश्चर्य हे भगवन् दक्क सूक्ष्मगुया उपायं रूप याकेनं निवारणयाना मदका वयन निर्वाणनं सूचना विंति वयना बिल । थ्वथेतुं वेदना संज्ञा संस्कार दक्क सूक्ष्मगुया उपायं विज्ञान याकेनं निर्वाणयाना मदका वयन निर्वाणनं सूचना विंति वयना बिल ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । हे सुभूते थ्व गंभीर गंभीरगु स्थान प्रज्ञापारमितां संयुक्त जूगु गुम्हसे चिन्तना यायी तौल यायी ध्यान यायी । गथे प्रज्ञापारमितास आज्ञादयेकुगु खः अथे हे जि च्वने गथे प्रज्ञापारमितास

(४०८)

कंगु खः अथे हे जि स्येने गथे प्रज्ञापारामितास उपदेश व्यूगु खः अथेहे जि उकी चर्या यांना चवने धका । अथेहे यांना अथेहे चि
न्तनायांना अथेहे परिक्षायांना अथेहे प्रयोगयांना अथेहे घटेयांना अथेहे उकी लगे जुया छन्हु मात्र जक उकी योग यायी । अर्थात्
व बोधिसत्व महासत्त्वं निर्हाछिया दुने गुलि कर्म यायी ॥ ॥ श्व गथे धाःसा । निश्चयनं हे सुभूते सुं छम्ह पुरुष रागे चर्यायाःम्ह
तर्कनास चर्या याःम्ह जुयी । अर्थात् व रागे चर्या याःम्ह तर्कनास चर्या याःम्ह पुरुषया रूप बांलाम्ह प्रसन्नगु रूपम्ह स्वेयंपुम्ह उम्ह
मिसा नाप इसरा यांना तःगु जुया चवनी । हानं व मिसा धाःसा कर्पिनिम्ह मिसा (भात दुम्ह) जुया चवनी क्षे पिहाँ वये माछिना
चवम्ह जुयी । थुकी छं गथे माने यांना हे सुभूते व पुरुषया व मिसा याके गुलि तर्कना जुया चवन जुयी । सुभूति धाल । हे भ
गवन् व पुरुषया उम्ह मिसा याके जकहे तर्कना जुया चवनी । व मिसा व व मिसा वलला व मिसा नाप जि थथे याये थथे
रमण याये थथे क्रीडा बाबे थथे ल्याःबाये धयागु जकहे तर्कना (बिचार) जुया चवनी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । श्व
छं गथे माने यांना हे सुभूते दिन बिते ज्वीबले व पुरुषया ज्ञान गुली तर्कना उत्पत्ति जुयी ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन्
दिन बिते ज्वीबले व पुरुषया आपा तर्कना उत्पत्ति जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ गुलि तक्क हे सुभूते व पुरुषया
दिन बिते ज्वीबले तर्कना उत्पत्ति ज्वीगु खः उलि कल्प तक्कहे हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं तोतै (कर्म क्षय जूगुलि संसार तोतै)

(४०९)

संसार याके रोके जुयी संसार याके छले जुयी । गुम्हसें अगु प्रज्ञापारामितास गथे आज्ञा व्यूगु खः गथे धाःगु खः गथे उपदेश व्यू
गु खः गथे उद्देश्य व्यूगु खः गथे निर्देश यागु खः अथेहे चवनी अथेहे स्यनी अथेहे चर्या यायी अथेहे चिन्तना यायी अथेहे योगयायी
गुगु दोष बोधिसत्व महासत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके ल्याहा वैगुखः व दोषनं तोता छवै ॥ गुम्हजा प्रज्ञापारामिता मदुम्ह बो
धिसत्त्वं गंगा नदि या फिगो प्रमाणं कल्प तक्क चवना दान यायीगु खः । हानं गुम्ह प्रज्ञापारामिता दुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं छन्हु जक श्व
प्रज्ञापारामिताया योमं चवनी श्वहे (प्रज्ञापारामिता मदुम्ह गंगा नदि या फिगो प्रमाणं कल्प तक्क दान यांना चवंगुया सिन) श्वेत तंधंगु पु
ण्य जुयी । थथेहे हे सुभूते प्रज्ञापारामिताया योगं संयुक्त जुम्ह गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्व खः वं श्वहे प्रज्ञापारामितां संयुक्त जूयु मनो
रक्क चवना छन्हु रा दुने थाल यायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्व गंगा नदि या फिगो प्रमाणं कल्प तक्क चवनी
श्रोत आपन्न गण पित दान यायी प्रातिष्ठा यायी (ताकालं स्थिर ज्वीक दान यायी) थथेहे सकडा गामपित अनागामी पित अर्हत् पि
त दान यायी प्रातिष्ठा यायी तथागत अर्हत् सम्यक्संबुद्ध पित दान यायी प्रातिष्ठा यायी प्रज्ञापारामिता मदुम्ह जुयी । गुम्ह हानं मेम्ह
छम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारामितास गथे उपदेश व्यूगु खः गथे उद्देश्य व्यूगु खः गथे निर्देश याःगु खः अथेहे छन्हु मात्र जक यो
ग यस्मै व बोधिसत्व महासत्त्व यात न्हापायाम्ह बोधिसत्व यात यासिनं तःधंगु पुण्य लायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्व

(४१०)

महासत्त्व गंगा नदीया फिगो प्रमाण कल्प तक्कनं चवना श्रोत आपन्न पित थुगु प्रकारं यावत् सम्यक्सम्बुद्धपित दान यायी ताकालं स्थिर ज्वीक दान यायी शीलेनं परिपूर्ण याम्ह जुयी प्रज्ञापारामिता मदुम्ह जुयी । गुम्ह हानं मेम्ह छम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारामितास च्वम्ह वहे मन सुवां दना धर्म देशना यायी श्वेतहे हे सुभूते न्ह पा कनाम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वयात् यासिनं तःधंगु पुण्य लायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व गंगा नदीया फिगो प्रमाणं कल्प तक्कं चवना श्रोत आपन्न पित यावत् सम्यक्सम्बुद्ध पित दान यायी ताकालं स्थिर ज्वीक दान यायी शीलेनं परिपूर्ण याम्ह जुयी क्षान्तिनं संयुक्तम्ह जुयी प्रज्ञापारामिता मदुम्ह जुयी । गुम्ह हानं मेम्ह छम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारामितास च्वम्ह वहे मनसुवां दना दान यायी श्वेतहे हे सुभूते न्हपा कनाम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यासिनं तःधंगु पुण्य लायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व गंगा नदीया फिगो प्रमाणं कल्प तक्कं चवना श्रोत आपन्न पित यावत् सम्यक्सम्बुद्ध पित दान यायी ताकालं स्थिर ज्वीक दान यायी शीलेनं परिपूर्ण याम्ह जुयी क्षान्तिनं संयुक्तम्ह जुयी बोध आरम्भयाना ध्याने बोधिपक्षया धर्मेन योग याम्ह जुयी प्रज्ञापारामिता मदुम्ह जुयी । गुम्ह हानं मेम्ह छम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व च्वम्ह (प्रज्ञापारामितास च्वम्ह वहे मनसुवां दना) धर्म दान याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना या यायी यम्ह पितने कनाम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यातयासिनं तःधंगु पुण्य लायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते । बोधिसत्त्व महासत्त्व

(४११)

थयेहे धर्म दान याना प्रज्ञा पारामितास कंगु परिणामनां अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी थुम्ह सितनं न्हपा कनाम्हया तयासिनं आपातं हे पुण्य उत्पत्ति जुयी ॥ हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व थये हे धर्म दान याना प्रज्ञापारामितास कंगु परिणामनां अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामना यायी परिणामना याना लिपा यागु काल तक्कं हानं उकी हे चित्तना याना चवनी उकी हे चर्या याना चवनी ॥ गुम्ह हानं हे सुभूते छम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व थये हे धर्म दान याना हानं लिपा यागु काल तक्कं परिणामना या याये गुली योग यायी मखु व बोधिसत्त्व महासत्त्वयात् गुम्हसें थुगु प्रकारं धर्म दान याना पुण्य परिणामना याना लिपायागु काल तक्कं हानं उकीहे चर्या याना चवन् प्रज्ञापारामितानं गृह्ण याम्ह लिपा यागु काल तक्कं उकी हे चर्या यायेगु मतोतुम्ह यातथे उल पुण्य लायी मखु । थव (प्रज्ञापारामितास कंगु परिणामनां परिणामना याम्ह) यात आपाल पुण्य लायी ॥ ॥ सुभूति विंति यात हे भगवन् गुबले छलपोल भगवानां छगुली जक एक चित्त यायेगु कर्मनं कल्पना तिनि धका आज्ञा दयेका बि जयात आः गथे छलपोल आपाल पुण्य लायी धका आज्ञा दयेका बिज्याना ॥ ॥ थुली धासेलि भगवानं आज्ञादयेका बि जयात । थव पुण्यनं हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया आः थन (दानं पिनेनं) शुन्य धका धायी । नि दानं धंगुन छगु छगु अलग् मेगु धंगु मदुगु जुया निति--खालिगु धका धायी । त्रैधातुक भूवनं धंगु मदु उत्पत्ति धंगु फुना

वसोगु धैगु महु आदि मध्य अन्त्य धैगुनं महु तोतेगु धैगुनं महुगु—जूया निति फुसुलुगु धका धायी । संसारया स्वभाव धैगु छुं हे महुगु जूया निति असारक-सार महुगु धका धायी (संसार छुं छुं हे महु धका धवीकै) ॥ हानं हे सुभूते गथे गथे बोधिसत्व महासत्वं संसारया दक्क पदार्थ थुगु प्रकारं प्रत्यक्ष खनी अथे अथे हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमिता याके छखे मजू म्ह—प्रज्ञापारमिता स्वभावम्हे धैगु जुयी । गथे गथे प्रज्ञापारमिता याके छखे मजूम्हे जुयी अथे अथे उम्हे सिते अप्रमेय असंख्ये य पुण्य प्राप्त जुयी ॥ ॥ सुभूति विंतिवात ॥ हे भगवन् अप्रमेय धैगुया असंख्येय धैगुया सामान्यं छु लक्षण छु स्वभावगु लक्षण दु ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल गनजा हे सुभूते अप्रमेय धैगुया मान-प्रमाण दैसखु—थुगु ज्ञाने वम्हस्यां छुं वस्तु प दार्थनं खनी महु दक्क सिबे तःधैगु ज्ञान थुगु धका धवीकै ॥ गुगुजा हानं हे सुभूते असंख्येय धैगुया छुं हे वस्तु पदार्थ महुगु जूया निति संख्या पाये महुगु धका धैतेल । थुगु ज्ञानं संसार दक्क छगुहे समान धैगु धवीकै ॥ ॥ सुभूति विंतिवात । हे भगवन् गुगु याके रूप अप्रमेय जुयी थुकिया थ्वथे जाःगु हानं मेगु धैगु दैला थथे हे संतु वेदना संज्ञा संस्कार हे भगवन् विज्ञा न गुगु याके अप्रमेय जुयी थुकियानं थ्वथे जाःगु हानं मेगु धैगु दैला ॥ ॥ थुलि न्यसेल भगवानं आज्ञा दयेकल । गुगुजा सुभूति थथे न्यन हे भगवन् गुगुजा रूप अप्रमेय जुयी थुकिया थ्वथे जागु हानं मेगु धैगु दैला धका थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार

हे भगवन् गुगु विज्ञान अप्रमेय जुयी थुकियानं हानं नेगु धैगु दैला धका । हे सुभूते गुगु रूप हे अप्रमेय जूगु खः । थुकिया -हा नं मेगु धैगु दु । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार हे सुभूते गुगुलि विज्ञान हे अप्रमेय जुयीगु खः थुकिया हानं मेगु धैगु दु ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन् स्वैगु ले थ्व अप्रमेय धैगु बचन ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । शून्यताया (उत्पात्त महुगुया) हे सुभूते थ्व अप्रमेय धैगु बचन । अनिमित्त (निमित्त महुगु) या हे सुभूते थ्व अप्रमेय धैगु बचन । अप्राणिहित (कल्पना पायेगु या-के पुला वना चवंगु) या हे सुभूते थ्व अप्रमेय धैगु बचन खः (शून्यता १ अनिमित्त २ अप्राणिहित ३ त्रिविमोक्ष—थ्व स्वंगु मोक्षया बचन खः) ॥ ॥ सुभूति विंति वात । हे भगवन् थ्व अप्रमेय धैगु केवल शून्यताया जक बचनला हे भगवन् थ्व अप्रमेय धैगु केवल अनिमित्तया जक बचनला हे भगवन् थ्व अप्रमेय धैगु केवल अप्राणिहितया जक बचनला मेगु संसारया पदार्थया बचन मखुला ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । छं थ्व मनं गथे थहरे याना जि संसारया दक्क पदार्थ हे शून्य धका धैगु मखुला? ॥ ॥ सुभूति विंति वात । हे भगवन् तथागतं संसारया दक्क पदार्थ शून्य धका आज्ञा दयेका बिज्यागु खः ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । गुल हे सुभूते शून्य धैगुखः गुबल हे क्षय जुया फुना सर्वानिगुनं थ्वहे खः । गुगु शून्य अप्रमेय धैगुनं थ्व हे खः । थथेया निति यन हे सुभूते (परमार्थ दक्क छगुहे जक पदार्थ धैगुया) थ्व दक्क संसारया पदार्थयानं अने अनेगु नाना

(४१४)

किसिम यागु खनेगु वैमखु । कल्पनाया वाक्य मात्र हे सुभूते तथागत आज्ञा दयेकल अप्रमेय धँगु बा असंख्येय धँगु बा अक्षय धँगु बा शून्य धँगु बा आनिमित्त धँगु बा अप्रणिहित (कल्पना यायेगु याके पुला दना च्वंगु) धँगु बा दयेका तःगु मदुगु धँगु बा उत्पत्ति मदुगु धँगु बा जन्म धँगु बा भाव हे मदुगु धँगु बा बिराग धँगु बा मदेका छोयेगु धँगु बा निर्वाण धँगु बा लोकया निमित्त करुणां कल्पना याके जक देशना यागु खः । श्व हे सुभूते तथागत (धर्म काये च्वन) देशना याःगु परमायं छु हे देशना मयाःगु धँगु जुयी सकल हे शून्य ॥ ॥ सुभूति विंति यात । आश्चर्य हे भगवन् यावत् श्व तथागत अर्हत सम्बसम्बुद्ध दक्ख संसारया पदार्थया स्वभाव देशना याना विज्यात श्व दक्ख संसारया पदार्थया स्वभाव धँगुन धायेगु दुगु मखुगु जुया च्वन । गथेजा हे भगवन् भगवान् छलपोन्न आज्ञा दयेका विज्यागुया अर्थ जि थुल थ्वथे तु हे भगवन् संसारया दक्ख पदार्थन छु हे वस्तु पदार्थ धँगु मदुगु निर्वाण स्वरूपगु जुया च्वन ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थथे हे खः श्व हे सुभूते थथे हे खः श्व । संसारया दक्ख पदार्थन धायेगु मदुगु-निर्वाण स्वरूपगु जुया च्वन । श्व छुया हेतु धाःसा । गुगुजा हानं हे सुभूते संसारया दक्ख पदार्थहे शून्य धामेलि थुगुया छु ल्हायेगु समर्थ वैमखु (शून्य छु हे मदुगुलि छु खं ल्हायेगु हे) ॥ ॥ सुभूति विंति यात । हानं हे भगवन् ल्हायेगु मदुगु पदार्थया बृद्धि वा हानि देला? ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । वैमखु हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति विंति यात । यदि थथे हे

(४१५)

भगवन् ल्हायेगु मदुगु पदार्थया बृद्धि ज्वीगु हानि ज्वीगु मदुसेलि दान पारामितायानं हे भगवन् बृद्धि ज्वीमखु हानि ज्वीमखु । थुगु प्रकारं शील पारामितायानं क्षान्ति पारामितायानं वीर्य पारामितायानं ध्यान पारामितायानं प्रज्ञा पारामितायानं बृद्धि ज्वीमखु हानिनं ज्वीमखु । यदि थथे हे भगवन् श्व खुगु पारामितायानं बृद्धि (पूर्ण) ज्वी मखु हानि ज्वी मखुगु जुसेलि गथे बृद्धि (पूर्ण) ज्वीमखुगु खुगु पारामिताया बलं बोधिसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायी बांलाक, थ्वीकै गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सात्तिना वै । हे भगवन् पारमिता पुरे मयासेनं बोधिसत्त्व महासत्त्वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सात्तिना वै मखु ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थथे हे खः श्व हे सुभूते थथे हे खः श्व । निश्चयनं हानं हे सुभूते पारामिता अर्थया छु बन्हे ज्वीगु वा हानि ज्वीगु मदु । तर छु धाःसा हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याःम्ह प्रज्ञापारामिताया भावना याःम्ह उपाय कुशल जुया च्वंम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया थथे मती वैमखु श्व दान पारामिता बन्हे ज्वी (पुरे ज्वी) श्व दान पारामिता घटे ज्वी (पुरे ज्वीमखु) धका । वं दान याःगु श्व मन सिकार (मती तयागु) श्व चित्तोत्पाद (मांत लुया वोगु) श्व कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस पारणामना यायी (थःगु पुण्यया फल पाके ज्वीगु बायी) गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि खः अर्थे हे पारणामना यायी । हानं मेगु हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याःम्ह प्रज्ञापारामिताया भावना याःम्ह उपायनं कुशल जुया च्वंम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया थथे मती वैमखु । श्व शीलपारामिता बन्हे ज्वी श्व शील पारामिता घटे ज्वीधका

(४१६)

तर वया थुजोगु मन ज्वीकी नां जक खनी गुगुजा थव शील पारामिता धंगु धका । वं शील कया उकी चर्या याना थव मती तयागु थव मती लुया वोगु थव कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि स पारणामना यायी गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि खः अथेहे पारणामना यायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याःम्ह प्रज्ञापारामिता भावना याःम्ह उपाय कुशल जुया च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्वया थथे मती वेमखु । थव क्षान्ति पारामिता बन्हे ज्वी थव क्षान्ति पारामिता घटे ज्वी धका । तर वया थुजोगु मन ज्वीकी नां जक खनी गुगुजा थव क्षान्ति पारामिता धंगु धका । व क्षान्तिस च्वना थव मती तयागु थव मती लुया वोगु थव कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि स पारणामना यायी गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि खः अथे हे पारणामना यायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याःम्ह प्रज्ञा पारामिताया भावना याःम्ह उपाय कुशल जुया च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्वया थथे मती वेमखु । थव वीर्य पारामिता बन्हे ज्वी थव वीर्य पारामिता घटे ज्वी धका तर वया थुजोगु मन ज्वीकी नां जक खनी गुगुजा थव वीर्य पारामिता धंगु धका । वं वीर्य आरम्भ याना थवमती तयागु थव मती लुया वोगु थव कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि स पारणामना यायी गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि खः अथेहे पारणामना यायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याःम्ह प्रज्ञापारामिता भावना याःम्ह उपाय कुशल जुया च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्वया थथे मती वेमखु थव ध्यान पारामिता बन्हे ज्वी थव

(४१७)

ध्यान पारामिता घटे ज्वी धका । तर वया थुजोगु मन ज्वीकी नां जक खनी गुगुजा थव ध्यान पारामिता धंगु धका । व ध्यान चर्या याना थव मती तयागु थव मती लुया वोगु थव कुशल मूल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि स पारणामना यायी । गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि खः अथे पारणामना यायी ॥ हानं मेगु हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्या याःम्ह प्रज्ञापारामिताया भावना याःम्ह उपाय कुशल जुया च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्वया थथे मती वेमखु । थव प्रज्ञापारामिता बन्हे ज्वी थव प्रज्ञापारामिता घटे ज्वी धका । तर वया थुजोगु मन ज्वीकी नां जक खनी गुगुजा प्रज्ञापारामिता धंगु धका । वं प्रज्ञापारामितास चर्या याना प्रज्ञापारामिताया भावना याना थव मती तयागु थव मती लुया वोगु थव कुशल मूल गथे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि खः अथेहे पारणामना यायी ॥ ॥ थुलि आज्ञा नुसोल आ युष्मान सुभूति भगवान् याके थथे बिात यात । हे भगवन् छु थव अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धंगु ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । तथताका हे सुभूते अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धंगु । (तथता स्वरूप अमारोपम निष्प्रपञ्च ज्ञानगु आत्मा धर्मकाय आदिमय तथागत स्वभाव थु लि फुक्क) हे सुभूते थव तथता धंगु न बन्हे ज्वी अथवा न घटे जुयी । यदि व बोधिसत्व महासत्वं थुकी सदां ओपालं चर्या या ना च्वन धाःसा उम्ह सित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सतिना वं थुगु मननं न घटे जुया बनी-तथता स्वभावगु बोधिसत्वं लाःगु जुया निति थथे निश्चयनं हे सुभूते थथे च्वंगु अथे च्वंगु अन्योगु अन्योगु धंगु धायेगु हे मदुगु जुया च्वंगु या बन्हे ज्वीगु धंगुनं वेमखु घटे ज्वीगु धंगुनं वेमखु ।

(288)

(४१८)
यथेहे संतुं हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थधानं बन्हे ज्योमं मखु घटे उदीनं मखु । यथे हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं थुजोग्ग रूप
या मनया भावनाया चर्या अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि साँराणा वै--अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि प्राप्त जुयी ॥ ॥ धालआर्य अष्ट सह
सिका प्रज्ञा पारामिताया शून्यता परिर्वर्त नाम श्रिच्याग्गु जुल ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
 विनिष्ठा ॥ २९ ॥

अथ गङ्गा देवा भगिनी परिवर्त्तोनमैकोनविंश ॥१९॥

(यत्नात् गङ्गा देवा भगिनी धैर्यं कृत्वा मिसायागु बयान याः ग विषय यागुनं ज्ञिगुं गू ज्ञान ज्ञिगुं गू शिक्षा)

(यनील गङ्गा देवा भगिनी धम्ह छम्ह मिसायागु बयान याग विषय यानीलि हुं तू पायागु चित्त उत्पाति जूगुलि बोधिसत्व महा
यनील हानं आयुष्मान सुभूति भगवान्हाके थथे प्रश्न यात । छु हासं हे भगवन् न्हापायागु चित्त उत्पाति जूगुलि बोधिसत्व महासत्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि युयीकै
सत्वं अनत्तर सम्यक्सम्बोधि युयीकैलाकी अथवा लिपायागु चित्त उत्पाति जूगुलि बोधिसत्व महासत्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि युयीकै
हे भगवन् न्हापा यागु चित्त उत्पाति जूगु लिपा यागु चित्त उत्पाति पेपुना च्वंगु मदु लिपा यागु चित्त उत्पाति न्हापा यागु चित्त
उत्पाति पेपुना च्वंगु मदु । गथे हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्वया कुशल मूल वन्हें जवी ॥ ॥ शुली प्रश्न न्ह्यसेलि भगवान् आ
युष्मान सुभूतिधात थथे आज्ञा दयेकल । युकी छं गथे मानेधाना हे सुभूते चिकने बुला च्याका ताःगु मत न्हापा इता बुले मात्र

(388)

अथे हे मत च्यात लाकी अथवा लिपा मिथागु जला थियेव जक मत च्यात ॥ ॥ सुभूति विंति यात । अथे न्हापां मत च्या
गु मखु हे भगवन् । हे भगवन् न्हापां अथे मत च्यागु मखु । न्हापां इताः बुला मतेकं मतः च्यायीगु मखु । हे भगवन् लिपा मि
जला थ्यगुलि जकनं व इता च्यागु मखु लिपा यागु मिजगु मथिकनं व इता च्यायीगु मखु ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । अ
थेन हे सुभूते छ थुकी मथे माने याना । व इता च्यागुला खःला? ॥ ॥ सुभूति विंति यात । च्यागु खः हे भगवन् च्यागु
खः हे सुगत ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थथे हेसंतु हे सुभूते न्हापां यागु चित्ता उत्पाति जूगुलि जक बोधिसत्व महासत्त्वं
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वी मखु । न्हापां यागु चित्त उत्पाति मज्जीकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी मखु । लिपा यागु चित्त उत्प
त्ति जूगुलि जकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी मखु लिपा यागु चित्त उत्पाति मज्जीकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी मखु । हानं व
चित्ता उत्पाति जूगुलिनं थुयी मखु । व चित्ता उत्पाति जूगुलि बाहिक मेगलिनं थुयी मखु ॥ थूनं थुयी बोधिसत्व महासत्त्वं अनु
त्तर सम्यक्सम्बोधि ॥ ॥ थाल आज्ञा जूसेलि आयुषमान् सुभूति भगवान् याके थथे विंति यात । अंत मदुगु--शून्यगु हे
भगवन् छगु दु गुलिं छगु देवगु धैगु ॥ थथे निश्चयनं हे भगवन् न्हापां यागु चित्ता उत्पाति जूगुलिं जक बोधिसत्व महासत्त्वं अ
नुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी मखु । न्हापा यागु चित्ता उत्पाति मज्जीकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी मखु । लिपा यागु चित्त उत्पातिज्वी

जुगुलि नकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि युयो मखु । लिपा यागु चित्त उत्पति मजुयोकनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि युयो मखु । हान
व चित्त उत्पति जूगुलिनं युयो मखु । व चित्त उत्पति जुयो गुलि बाहिक मेगुलिनं युयो मखु । युनं युयो बोधिसत्व महासत्त्व
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ॥ ॥ थुलि धासोल भगवानं आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञादयेकल । थुकि छं गथे माने याना
हे सुभूते गुगु चित्त निरोध याना मदेका छवे धुं कुगु हानं उत्पति ज्वी धंगु देला ॥ ॥ सुभूति बिंतियात । देमखु हे भगवन् ॥
॥ भगवानं आज्ञादयेकल । थुकी छं गथे माने याना हे सुभूते गुगु चित्त उत्पन्न हे मजुगु खः व निश्चयनं शून्य खः ला
॥ ॥ (सुभूति) धाल । शून्य खः हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे माने याना हे सुभूते गुगु शून्य
गु खः व हानं मदेका छवे धुं कुगु देला ॥ ॥ (सुभूति) धाल । देमखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । थव छं गथे माने याना हे सुभूते
गुगु उत्पति मजुगु व शून्य मज्जोला ॥ ॥ (सुभूति) धाल । शून्य जुयो हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे माने याना हे सुभूते
गुगुजा शून्यगु खः व उत्पति ज्वीला ॥ ॥ (सुभूति) धाल ज्वी मखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं
गथे माने याना हे सुभूते गुगु चित्त उत्पति मजुगु शून्यगु खः व हानं मदेका छवे धंगु देला ॥ ॥ (सुभूति) धाल ॥ देमखु
हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल थव छं गथे माने याना हे सुभूते गुगु संसारया पदार्थ प्रकृति स्वभावं हे शून्य जुया

चवंगु खः हानं व पदार्थ मदेका छवे धुं कुगु देला ॥ ॥ (सुभूति) धाल । देमखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ।
थव छं गथे माने याना हे सुभूते गुगु संसारया दक्क पदार्थ शून्य जुया चवंगु खः । व हानं मदेका छवे धुं कुगु देला ॥ ॥
(सुभूति) धाल देमखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे माने याना हे सुभूते गथे तथता खः अथेहे संतुं
मच्चनीला ॥ ॥ (सुभूति) धाल । गथे तथता खः हे भगवन् अथेहे संतुं च्वनी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं ग
थे माने याना हे सुभूते यदि गथे तथता खः अथेहे च्वनीगु जुसोल उगु आनत्थगु ज्वीमखु ॥ ॥ (सुभूति) धाल । ज्वीमखु हे
भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे मानेयाना हे सुभूते तथता अनन्त शून्य ॥ ॥ (सुभूति) धाल । हे भग
वन् अनन्त शून्य खः ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे मानेयाना हे सुभूते तथतास चित्तला ॥ ॥ (सुभूति) धाल
मखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल थव छं गथे माने याना हे सुभूते चित्त तथताला ॥ ॥ सुभूति धाल । मखु हे
भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे मानेयाना हे सुभूते । तथता याकें भिन्न चित्तला ॥ ॥ सुभूति धाल म
खु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । खला छं हे सुभूते तथता ॥ ॥ (सुभूति) धाल । मखुना हे भगवन् ॥ ॥
भगवानं आज्ञा दयेकल । थव छं गथे मानेयाना हे सुभूते गुम्हसे थथे चर्या यायी व अनन्त शून्यतास चर्या यायीला ॥ (सुभूति)

(४२२)

धाल । हे भगवन् गुह्यसे यथे चर्चा यायी वं छुकीसहे चर्चा यायी मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा निश्चयनं वया यथे बुकी चर्चा याया धेगु चित्त देमखु उकिं वेगु चित्तं चर्चा धाःगु जुयी मखु ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल ॥ हे सुभूते गुह्य बोधिसत्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्चा यायी वं छुकी चर्चा यायी ॥ ॥ (सुभूति) धाल । चर्चा यायी वं हे भगवन् परमावे (निमित्त आनिमित्ताया गु आशय छुं मयासे अद्वय ज्ञान्यतास चर्चा यायी धेगु भाव) ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । श्व छं गथे मानेयाना हे सुभूते गुह्य बोधिसत्व महासत्त्व परमावे चर्चा यायी वं निमित्त चर्चा यायीला ॥ ॥ (सुभूति) धाल । यायी मखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । श्व छं गथे मानेयाना हे सुभूते अथे जुसेलि वं छुया निमित्तहे भावना यायी मखुलाक छ ॥ ॥ सुभूति धाल । यायी मखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । युकी छं गथे मानेयाना हे सुभूते व प्रज्ञापारमितास चर्चा याःगु बोधिसत्व महासत्त्वया निमित्त भावना यायीला ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन् व बोधिसत्व महासत्त्व अथे उजोमुली लगेज्यो मखु (उजोगु मती तैमखु गथे जि बोधिसत्व चर्चा याया बनहे निमित्त मदयकगु ज्ञान लायेधका) । यदि हानं वं श्व ज्ञान प्राप्त मज्जुलःसाःसा इवव बुद्ध धर्म पूर्ण मज्जुलःसाःसा इवव उज्जी । तसारया व्यवहार मायोपम जुया च्वंगु गुगु लक्षण गुगु स्वस्व गुगु निमित्त गुगु रूप आदिया हेतुनं सियी हानं तत्त्व उत्पन्न मज्जुलःसाःसा निमित्त मदगु धर्म धातुनं श्वीक श्वहेल हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्व

(४२३)

या उपाय कौशल्य गाम्भीर्य (शून्यता करुणा धैर्यं शून्य) धका धाःगु ॥ ॥ थली धासौल आयुष्मान् शारिपुत्र आयुष्मान् सुभूतिधात यथे धाल
हे आयुष्मान् सुभूते मुम्ह बोधिसत्व महासत्त्व स्वप्नान्तरे (म्हगसे) शून्यता आर्निमत्ता (निमित्त मदुगु) अप्रणिहिता (कल्पना याथे
गु याके पका वना चवंगु) थव स्वगु मोक्षया भावना यायी वया प्रज्ञापारमिता बन्हे ज्वीला ॥ ॥ सुभूति धाल । यदि हे
आयुष्मन् शारिपुत्र दिन धैगुशा भावना बन्हे जुल धाःसा थथेहे स्वप्नान्तरेन (म्हगसेन) बन्हे ज्वी । थवछुया हेतु धाःसा
हे आयुष्मन् शारिपुत्र दिन (विपना) व स्वप्नान्तर फरक दुगु मखु छगुहे धका भगवान् आज्ञा दयेका विज्यागु दु । यदि हे आयु
ष्मन् शारिपुत्र व बोधिसत्व महासत्त्व दिनेर प्रज्ञापारमितास चर्या याना धका चर्या यायी बले व बोधिसत्व महासत्त्वया प्रज्ञापा
रमिताया अभ्यास स्वप्नान्तरेन (म्हगसेन) व बन्हे ज्वी ॥ ॥ शारी पुत्रं धाल । हानं हे आयुष्मान् सुभूते मित्तं वा मि
जंनं म्हगसे पुण्य वा पाप कर्म यायी व कर्म फल मुनेगु वा बन्हे ज्वीगु धैगु (म्हगसे याना चवंगु पुण्य कर्म वा पाप कर्मया फ
ल भोग याथे सालीला फल बन्हे जुया बैगु आदि) देला ॥ ॥ सुभूति धाल । गथेजा संसारया दक्क पदाय स्वप्ना
समानगु धका भगवान् आज्ञा दयेका विज्यात उकि व कर्मया मुनेगु वा बन्हे ज्वीगु देसखु । हानं भेगु हे आयुष्मन् शारिपुत्र व
पुरुषया न्हवर्ल चायी बले कल्पना याना जि थथे स्याना विया धयागु संज्ञा उत्पाति पायी अले व कर्मया मुनेगु वा बन्हे ज्वीगु दे । गथे हे

(४२६)

अर्थ बिसर्जन यायी (थोक जबाफ बिद्या संखा मदयेका निर्णय याता मदयेकाबी) ॥ ॥ थुली धासेलि शारिपुत्र मैत्रेय बो धिसत्व महासत्वयाके थथे प्रार्थना यात । हे मैत्रेय श्व स्थावर सुभूति थथे धाल । श्व मैत्रेय बोधिसत्व महासत्व थुकिया अर्थ दयेकाबी धका हे आयुष्मन् (मैत्रेय) आः जित थुकीया अर्थ संखा मदयेका बिज्याहु ॥ ॥ थुलि प्रार्थना यासेलि मैत्रेय बोधिसत्व महासत्व आयुष्मान् सुभूति यात थथे आज्ञा दयेकल । गुगुजा आयुष्मान् सुभूति थथे धाल । श्व मैत्रेय बोधिसत्व महासत्व थुकिया अर्थ संखा मदयेका बी धका । हे आयुष्मन् सुभूते गुगुजा श्व मैत्रेय धैगु नां छु । वं श्व अर्थया संखा मदयेका बीधैगु गथे छु रूपया संखा मदयेकाबी ? छु वेदना संज्ञा संस्कार अथवा बिज्ञानया संखा मदयेका बी ? छु वर्णया संखा मदयेका बी ? अथवा संस्थान स्वरूपीया संखा मदयेका बी ? छु गुगु रूपया शून्यता व संखा मदयेका बीला ? थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कारया गुगु बिज्ञानया शून्यता व संखा मदयेका बीला ? हानं हे आयुष्मन् सुभूते गुगु रूपया शून्यता व मदयेका छ्वे फैमलु । थथेहे वेदना संज्ञा संस्कारया गुगु हानं हे आयुष्मन् सुभूते बिज्ञानया शून्यता श्व मदयेका छ्वे फैमलु संसार देकुम्ह कर्ता कर्म क्रिया छु हे मदुगुली छु मदयेका छ्वेगु दयी । हे आयुष्मन् सुभूते गुगु संसारया पदार्थ मदयेका छीयी व संसारया पदार्थनं जि मखना गुगु संसारया पदार्थ मदयेका छ्वे भाःगु खः उगु उगु संसारया पदार्थनं जि मखना गुगु-ज्ञानं मदयेका छ्वे व ज्ञाननं जि मखना गुगु धर्म अनुसार सम्य-

(४२७)

वसम्बोधित व्याकरण याःगु खः उगु धर्मनं जि मखना ॥ ॥ थुलि धासेलि आयुष्मान् शारिपुत्र मैत्रेय बो धिसत्व महासत्वया के थथे प्रार्थना यात । हे आयुष्मन् मैत्रेय छःपिसं गुगु बचन ल्हानागु खः थुजोगु श्व धर्म गनं प्रतक्ष याता बिज्याना ॥ ॥ मैत्रेय बोधिसत्व धाल । हे आयुष्मन् शारिपुत्र गथे जि बचन ल्हानागु खः थुजोगु श्व धर्म थथे प्रतक्ष यातागु मखु । हे आयुष्मन् शारिपुत्र थुजोगु प्रकारनं श्व धर्म जि मस्यु जितः मलाः खनं मखना गथे जि गुगु बचन ल्हानागु खः । अथवा जि चित्तनं चितना मयाना । हानं छु धासाः हे आयुष्मन् शारिपुत्र श्व न शारिरं थोज्यु न बचन ल्हायेज्यु न मनं चितना यायेज्यु थुजोगु स्वश व जुया ज्वगु संसारया दक्क पदार्थ । छाये धासा श्वया स्वभाव मदुगु जुया निति ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुगु बखतस आयुष्मन् शारिपुत्रया थथे मती वल । अन्त मदुगु प्रज्ञा दुम्ह खनीका श्व मैत्रेय बोधिसत्व महासत्व गथेजा श्व ताकालं प्रज्ञापारमितास चर्या याता थथे देशना यात ॥ ॥ थुलि वं मती तसेलि भगवानं आयुष्मान् शारिपुत्र यात थथे आज्ञा दयेका बिज्यात । हे शारिपुत्र अन्त मदुगु प्रज्ञा दुम्ह श्व मैत्रेय बोधिसत्व महासत्व धैम्ह । छुके गनं मती वल । हे शारिपुत्र गुगु धर्म संयुक्त जूम्ह अर्हत् धका प्रकाश ज्वीगु खः थुगु धर्म छु खीला ॥ ॥ शारिपुत्र धाल । मखना हे भगवन् ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थथेहे अन्तु हे शारिपुत्र प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधिसत्व महासत्वया थथे ज्वी मखु । श्व धर्म अनुसार

(४२८)

सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण यात थ्व धर्म अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण धार्य थ्व धर्म अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण या-
ना च्वन थ्व धर्म अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी धका । थथे चर्या याम्ह बोधिसत्व महासत्व प्रज्ञापारमितास चर्या याता ग्यायी
मखु ग्याका च्वनी मखु ग्याना च्वनी मखु बलाधान प्राप्त जूम्ह जूया निति जि धैम्ह महु थ्वोकेगु—सीकेगु महु धका उको
योग याता च्वनी संसारनं महु निर्वाणनं महु धायी संसार हे निर्वाण निर्वाण हे संसार खनी यदि वं थथे चर्या यात धाःसा
प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ हानं मेगु हे शारिपुत्र हिंसक जात (सिंह धुं किसि आदि) देच्वंगु दुर्गा बनया दशवी लाःसानं
बोधिसत्व महासत्व ग्यायेनं मज्यू ग्याना च्वनेनं मज्यू ग्याये मायेका च्वनेनं मज्यू थ्व छुया हेतुं धासा । थथे निश्चयनं बो-
धिसत्व महासत्व सकल सत्व—प्राणिना निर्मित्तं सर्वं त्याग याये धका थथे चित्त उत्पत्ति यायेमाः । यदि जितः हिंसक प्राणि
स्याना नल धाःसा थमित हे थ्व जिगु शारिर दान यानागु जुयीमा जि दान पारमिता पुरे जुयी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिनं जित
सत्ताना वै । थथेनं जि याये जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी बले जिगु बुद्ध क्षेत्रे पशु पक्षि योनी वपि सत्व प्राणि गणपि द-
क्व फुक्कं सकल प्रकारया फुक्कं सकलभनं मदयेमा अन्योपि अन्योपि पशु पक्षित धंगु स्वे खने हे मदयेमा सकल—स्वर्गया सुख
भोग यायीपि ज्वीमा धका मती तयेमाः ॥ हानं मेगु हे शारिपुत्र दा खुं धा भय दुगु दुर्गा बनया दशवी लायी बल्लेनं बोधिसत्व

(४२९)

महासत्व ग्यायेनं मज्यू ग्याना च्वनेनं मज्यू ग्याये मायेका च्वनेनं मज्यू । थ्व छुया हेतुं धाःसा बोधिसत्व महासत्व धैपि जितः जिगु जि
धंगु समेतं छुं पदार्थ हे मदयक धर्म यानागुया पुण्य फल समेतं सर्वं हे त्याग यायेगुलि पारंगतपि जुयी । सर्वं त्याग याये धुंगु शारिर जूया
निति बोधिसत्व महासत्व सकल थमं भोग यायेगु पदार्थ त्याग याता हानं थथे चित्त उत्पत्ति यायेमाः । यदि सकल सत्व पिसं जिगु सकल
भोग यायेगु पदार्थ हरण यात धाःसां थमित हे थ्व जि दान यानागु ज्वीमाः । यदि हानं सुनानं जिगु जीव हे हरणयातसां (स्याना हे बिल धाः
सां क्षमि उपरेनं द्रोह यायेगु क्रोध यायेगु चित्त उत्पत्ति याये मखु अमितनं जि काय बाक चित्तं नित्से अपराध याये मखु थथे यात धाःसा छगु
बखतस जि दान पारमितानं शील पारमितानं क्षान्त पारमितानं परिपूर्ण जुयी । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिनं सत्ताना वै । थथेनं जि याये थथे-
नं जि उकी लगे जुये । गथेजा जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थूम्ह स्पूम्ह सिगु बुद्ध क्षेत्रे दा खुं धा दुर्गा बन संपूर्ण दक्व फुक्कं सकल प्रकारं
फुक्कं मदयेमा स्वये खने मदयेमा ॥ थथेनं जि दक्व भाबं शुद्ध याना बुद्ध क्षेत्र यायेगुली उद्योग याये गथेजा जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थूम्ह
स्पूम्हस्या बुद्ध क्षेत्रे संपूर्ण दक्व फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं च्वनं मेमेगुनं दोष मज्वीमा दोष धंगु स्वे खनेमदेमा ॥ हानं मेगु हे शारिपुत्र लः महु
गु दुर्गा बनया दशवी लाःसानं बोधिसत्व महासत्व ग्याये मज्यू ग्याना च्वनेनं मज्यू ग्याये मायेका च्वनेनं मज्यू । थ्व छुया हेतुं धाःसा बोधि-
सत्व महासत्व धैपि भगवसि बालाक ग्याये स्वागु धर्म च्वपि जुयी । थथेनं हानं वं चित्त उत्पत्ति यायेमाः सकल सत्व प्राणिगु वृष्णा फुकेत जि

(४३०)

अमित शिक्षा सेने बोधसत्त्व महासत्त्व धैर्य ग्याये मज्जू ग्याना चवने मज्जू ग्याये मायेका चवनेन मज्जू । यदि तृणा याना काल हेमा वन
धाःसा । प्रेत लोके जन्म जू वनी । छु धाःसा जि सकल सत्त्व पिके महा करुणा उत्पत्ति याये । अहो दुःख गुगुजा श्व लोक पिसं थुजोगु लः मदु-
गु दुर्गा वन स्वं चर्वपि-खना चर्वपि जुया चवन । उकि जि थथे याये थथे हे उकी लगे जुये थथे जा जि अनुत्तर सम्भवसम्बोधि थम्ह स्यम्ह
सिगु बुद्ध क्षेत्रे संपूर्ण दक्क फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं लः मदुगु दुर्गा वने स्वे खने मदेमाः । थथे नं जि सत्त्व प्राणि पित यानावी । गथे या-
नां अष्टाङ्ग गुणं संयुक्तगु लः लाभ उवीपि खः । (अष्टाङ्ग च्याण मुण दुगु लः धैगु—निर्मलगु १ सुगंधवास दुगु २ शीतलगु ३ स्वाद दुगु ४
धाउगु ५ शुद्धगु ६ यच्चुगु ७ तीगु ८) थथे नं जि सत्त्व प्राणि पितगु निमित्ते क्वातुक बीर्य आरम्भ याये गयेयाना जि उगु वखते बीर्य पारामिता
परिपूर्ण उवीगु खः । हानं मेगु हे शारिपुत्र नये पितापीगु दुर्गा वनया दशवी लायी बलेन (दुर्भिक्ष जुया नये मखनीगु वखतेनं) बोधसत्त्व म-
हासत्त्व ग्याये मज्जू ग्याना चवने मज्जू ग्याये मायेका चवनेन मज्जू । वं थथे थुजोगु कवचं तिया तःगु दु । थथे जि क्वातुक बीर्य आरम्भ
याये थथे जि थःगु बुद्ध क्षेत्रे शोधन याये गथे जा जि अनुत्तर सम्भवसम्बोधि थम्ह स्यम्ह सिगु बुद्ध क्षेत्रे थुजोगु नये पित्यागु दुर्गा वने दु-
र्भिक्ष जुया नये मखनीगु संपूर्ण दक्क फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं स्वे खने मदेमा श्व सत्त्वपि सुखीपि जक उवीमाः सुखे चवना चवनीपि सुखं
संयुक्त जुया चर्वपि उवीमा ॥ गं २ गजो २ ग श्व सत्त्व प्राणि पित अमिप्राय जग खः मनं छु छु इच्छा यागीगु खः उजो २ ग हे आम पूर्ण

(४३१)

जुयेमा श्व गथे धाःसा त्रायात्रंसा मवने चर्वपि देवता गण पित मती तःगु तक्क मनहे उत्पत्ति जुयावे । थथे तं श्व सत्त्व पित मती तः तःगु फु
क्क मनहे उत्पत्ति उवीगु जि बाये थुजोगु जि तःधैगु बीर्य आरम्भ याये ॥ गुगुजा श्व सत्त्व प्राणि गण पित धर्मया इच्छा पुरे यायेत जीविका
यातमागु उवलं फुक्क सदां तुते मज्जीक पुरे याये धका थथे सकल प्रकारं सकल सदाकालं सकल सत्त्वया निमित्ते थःगु चित्त शुद्धयाना
ऊद्योग याये गुगुजा उगु वखते छि ध्यान पारामितानं पुरे उवीधका । हानं मेगु हे शारिपुत्र रोग जुया तच्चक लायके थाकुगु अवस्थास
लाःसानं बोधसत्त्व महासत्त्व ग्याय मज्जू ग्याना चवने मज्जू ग्याय मायेका चवने मज्जू । थकी थथे परिक्षा यायेमाः बिचार यायेमाः ।
तोल यायेमाः । थन रोग पीडा योपीगु संसारया पदार्थ धैगु छुदुगु मखु । रोग धैगु नं छु हे दुगु मखु । थथे शून्यता बांलाक रवेमा-
थवीकमाः । ग्याये मज्जू ग्याना चवने मज्जू ग्याये मायेका चवने मज्जू । हे शारिपुत्र बोधसत्त्व महासत्त्व ताकालं याना जक अनुत्तर सम्भ-
वसम्बोधि थुगीगु का धका थथे चित्त उत्पत्ति याये मज्जू । ग्याये मज्जू ग्याना चवने मज्जू ग्याये मायेका चवने मज्जू । श्व छुया हेतु
धाःसा । गुगुजा श्व चित्त थुलित न्हापां निसं थुगु कालं निसं दुगु धैगु मदुगु जुया चवन गुगुजा न्हापा थुबळे निसं दुगु धैगु
नं दुगु मखु लिपा थुथाय तक्क दांतिन धैगु नं दुगु मखुगु जुया चवन थुगु प्रकारं बोधसत्त्व महासत्त्व शून्य धैगु संज्ञा उत्पत्ति यायेमा
श्व यापालं ताहाःग आदि धैगु मदुगु अर्धनिसे थनत धैगु रवे पो मदुगु कर्म यायेगु धैगु नं छु मदुगु या स्थिति जया चंगु चित्त ॥

(४३२)

यथे हे शारिपुत्र बोधिसत्त्व महासत्त्व ताकालं याना जक अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि युयीगु धका ग्याये मज्जु ग्याना चवनेनं मज्जु ग्याये मायेका
चवनेनं मज्जु । हानं हे शारिपुत्र गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व धम्ह युलिनं मेमेगु भयानक भयानक-ग्यानापुगु खंगु न्यनागु माने यानागु
स्थूनु भयं ग्यायी मखु ग्याना चवनी मखु ग्याये मायेका चवनी मखु उम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री छु हे बिस्तार मज्जीक अनुत्तर सम्यक्सम्बो-
धि थ्वीकैम्ह धका सीकेमाः । गथे जा जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि भूम्ह-स्यूम्ह सिया जिगु बुद्ध क्षेत्रे सकल सत्त्व प्राणि पिनि संपूर्ण दक्ख फुक्कं
सकल प्रकारं फुक्कं सकल रोग स्वे खने मदयेमा । यथे हे जि याये यथे हे जि तच्चोगु वीर्यं आरंभ याये धका यथे नं हे शारिपुत्र बोधिसत्त्व
महासत्त्व तःधंगु कवचं (नयालनं) तोमाः गथे तथागत पिसं म्हुतुं धाल अथे हे यायी जिनं यथे हे याये । सकल सत्त्व प्राणिना निर्मिते यथे हे
जिं प्रज्ञापारमितास चर्या याये गथे जा जि उगु बखते प्रज्ञापारमिता परिपूर्ण ज्योगु खः ॥ ॥ यनील उगु सभास नेम्ह मिसा छम्ह
वया चवना चम्ह दु व मिसा थःगु आसनं दना थगां न्यया जवगु पुलि पृथिवी मण्डले चुया गन भगवान् बिज्याना चवंगु खः अन लहाः जवा
भगवान् याके यथे बिंति यात हे भगवन् जि ग्यायेनं मखु ग्याना चवनेनं मखु ग्याये मायेका चवनेनं मखु मग्घासे बांलाक मग्घासे सकल सत्त्व
पित धर्म उपदेश बिंये ॥ ॥ यनील उगु बखतस भगवान् सुवर्ण वर्ण याना मुसुहुं न्हिला बिज्याना थुकि अन्त मदयक पर्यन्त मदय-
क लोक धातुस तेज प्रकाशयाना यावत् ब्रम्ह लोके थ्यंका अन्त ल्याहाँ वया भगवान् यात स्वचा चाःहुला तेज हानं भगवान् या क्षले

(४३३)

अन्तर्धान जुयावन । युलि भगवान् मुसुहुं न्हिला प्रकाशयाना बिज्यासे लि व मिसां सुवर्णयागु स्वां ज्वना व सुवर्ण पुष्पं भगवान् यात ह्वल ।
बांलाक स्वां ह्वल । अथे स्वां ह्वोगु बखतस व सुवर्ण पुष्प भगवान् या फुसे आकासे धीरं कृतुं मवसे च्वंचवन ॥ ॥ यथे जुसे लि आयु-
ष्मान् आनन्द भिक्षु थः च्वंचवनागु आसनं दना थगां न्यया जवगु पुलि पृथिवी मण्डले चुया गन भगवान् बिज्याना चवंगु खः अन लहा बिंति
ज्वरे याना तमत्कारयाना भगवान् याके यथे बिंति यात । हे भगवन् थ्व न्हिला बिज्यानाया छु हेतु छु कारणे बिना हेतु कारण मदयेकं तथाग-
त अहंत् सम्यक्सम्बुद्धिपि न्हिला बिज्यापी मखु ॥ ॥ युलि बिंति यासे लि भगवान् आयुष्मान् आनन्द भिक्षु यात यथे आज्ञादयेका बिज्या
त । हे आनन्द थ्व गङ्ग देवा भगिनी लिपा बैंगु काले सुवर्ण पुष्प धम्ह तथागत जुयी अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध बिज्याया चरणं संयुक्तम्ह सुगत लोक
स्यम्ह अन्तर जानबोम्ह पुरुषयात सान्हेयायेगुलि सारथि जुया च्वम्ह देवलोक मनुष्य लोक पिनि गुरु बुद्ध भगवान् लोके उत्पाति जुयी तार
कोपम कल्पे अनुत्तरसम्यक्सम्बोधि युयीकै । हे आनन्द थ्व गङ्ग देवा भगिनि थनं तोता वना मिसा थागु भाब तोता मिर्ज जुया (थनं सिना
वना) अक्षोभ्य तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्धया बुद्ध क्षेत्रे अभिरति लोक धातुस जन्म ज्वनी । अन उत्पाति जुया अक्षोभ्य तथागत अहंत् सम्य
सम्बुद्धया न्ह्योने चवना ब्रम्ह चर्या चलेयायी । अनं तोता बैसोल बुद्ध क्षेत्र मेगु बुद्ध क्षेत्रे वनी तथागत दर्शन यायेगु मदुगु थासे वनी मखु ।
उगु बुद्ध क्षेत्रे मेगु बुद्ध क्षेत्रे वनी गन बुद्ध भगवान्पि मदु धाये स्वागु थाप् खः अन जन्म ज्वनी ॥ थ्व गथे धाःसा हे आनन्द चक्रवर्ती राजा

(४३४)

धेम्ह उगु दर्वारि उगु दर्वारि वनी यावत् जीव दतलें निपा तुती भूमि बला छिना वनी मखु । यावत् सीमत्यो तल्लें भुमी तुती मचुसे काल हना वनी ॥ यथेहे सतुं हे आनन्द श्व गङ्ग देवा भगिनिन बुद्ध क्षेत्र बुद्ध क्षेत्रे वनी यावत् सम्यक्सम्बोधि ज्ञान मथ तल्लें तथागतपि मदुगु थासे ला यी मखु ॥ ॥ थाल आजा दयेकुगु बखतस आयुष्मान् आनन्द भिक्षुया यथे मती बल गुम्ह २ अक्षोभ्य तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया समिपे बोधिसत्व महासत्त्वपि जुषी थुपि २ तथागतहे जुल धका सीकेमाः यथे बकाः ॥ ॥ थुनी वया मती तः बले भगवान् व आयुष्मान् आनन्द भिक्षुया थुजोगु चित्तं तर्कनाबागु थःगु चित्तं सीका विज्याना आयुष्मान् आनन्द यात यथे आजा दयेका विज्यात । यथेहे खः श्व हे आ नन्द यथेहे खः श्व ॥ (छं मती तःथे हेखः) गुम्ह २ बोधिसत्व महासत्त्व अक्षोभ्य तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया बुद्ध क्षेत्रे बम्ह चरयं चर्या यायी अपि २ चित्त मलं छुते जपि धका सीकेमाः ॥ हे आनन्द बोधिज्ञान सिद्ध ज्वी धुं कुपि श्व बोधिसत्व महासत्त्वपि धका सीकेमाः ॥ ॥ हानं हे आनन्द व सुवर्ण पुष्प तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया प्रमाणं म दयेक श्रावक संघ दे । श्व छुया हेतुं धाःसा । हे आनन्द गुती वया श्रा वक संघपि दुगु खः वया प्रमाण हे दे मखु अप्रमेय असंख्येय धेगु संख्या जुयी । हानं हे आनन्द उगु काले उगु समये उगु बुद्ध क्षेत्रे हिंसक जाति यागु दुर्गा बन दे मखु दाँखु यागु दुर्गा बननं देमखु ल त्वने मदुगु दुर्गा बननं देमखु नय पित्तायीगु दुर्भिक्ष जुया दुःख संकष्ट ज्वीगु देमखु श्वमं हे आनन्द संसंगुनं अनेक प्रकारया दुःख बिपत् ज्वीगु स्थान हे छुं स्वे खने देमखु । हे आनन्द सुवर्ण पुष्प तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध अनुत्तर

(४३५)

सम्यक्सम्बोधि थूम्ह स्यूम्ह सिया थुजोगु किसिमयागु भयंकरगु भयं आपत् ज्वीगु दक्क फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं हे उगु बखते स्वे खने देमखु ॥ ॥ थाल आजादयेकुसे ल आयुष्मान् आनन्द भगवान् याके यथे बिंतियात । हे भगवन् श्व गङ्ग देवा भगिनिन गुम्ह तथागतया स मिपे न्हापां यागु चित्त उत्पत्ति याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस कुसल मूल पिना वल ॥ ॥ थाल बिंति यासे ल भगवान् आयुष्मान् आनन्द भिक्षु यात यथे आजा दयेकल । हे आनन्द श्व गङ्ग देवा भगिनीन दीपंकर तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया समिपे न्हापां यागु चित्त उत्पत्ति याना कुशल मूल पित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस परिणामणानं यात श्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि प्रार्थना याना व दीपंकर तथाग त अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध यातनं सुवर्ण पुष्प हे हवला पूजा यात ॥ उगु बखते जिनं दीपंकर तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धयात न्याफो ऊफो स्वां हवला पूजा यानाः उत्पत्ति मदुगु धर्म रूचि प्राप्त याना । उगु बखतस जितः दीपंकर तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण याना विज्यात । हे माणवक छ लपायागु काले शाक्यमुनी धेम्ह तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध विद्याया चरणं संयुक्तस्स सुगत लोक स्यूम्ह अनुत्तर ज्ञान बोम्ह पुरुषपित सान्हे प्रायेगुली साराथि जुया च्वम्ह देव लोक गण पित मनुष्य गण पित स्यने कने यायीम्ह गुरु बुद्ध भगवान् ज्वीधका । यथे जित व्याकरण यागु न्यना उगु बखते श्व भगिनिन यथे मती तल । अहो श्व माणवक यात गथे अनुत्तर सम्य क्सम्बोधिस व्याकरण बिल यथे हे जितनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण याके दयेसा थुगु पत्तार हे आनन्द श्व भगिनीन दीपंकर

तयानत अर्हत् सम्बक्संबुद्धया समिपे अनुत्तर सम्यक्संबोधिं न्हापां यागु चित्त उत्पत्तिर्याना कुशल मूल पिना वल ॥ ॥ थुलि आजाद-
येकुसैलि आयुष्मान् आनन्दं भगवान्याके थये विंति यात हे भगवन् श्व गंग देवा भागिनी याये माःगु कर्म याःम्ह खनी याये माःग कर्म पर्यंत
याःम्ह खनीका उकिं श्वेत अनुत्तर सम्यक्संबोधिं व्याकरण यात ॥ ॥ थुलि विंति यासेलि भगवान् आयुष्मान् आनन्दयात थये आजा
दयेकाबिज्यात । थये हे खः श्व हे आनन्द थये हे खः श्व छं गये थयां अथे हे यायेमाःगु कर्म पर्यंत याम्ह हे खः श्व उकिं श्व गंग देवा भागिनी
यात अनुत्तर सम्यक्संबोधिं व्याकरण लात ॥ ॥ थुलि आर्य अष्ट सहासूका प्रज्ञापरमिताया गङ्ग देवा भागिनी पारिबत्ते
नाम ज्ञिगुंगु जुल ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ॥ १६ ॥ ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥ ० ॥

ब्लक नं ६।१०४।६

सक कार्येसु थाये

जगत् उद्धार महाविहार

स्वयम्भू कवे
भूयीखेलस

मुद्रक:- जगत् उद्धार प्रेस प्यूखा काठमाडौं नेपाल ।

अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया

उपाय कौशलबन्धोमांसा परिवर्तौ नाम विंशति तमः ॥ २० ॥

प्रकाशकः—

जोगमुनि वजाचार्य

सफु कायेगु थाये

जगत् उद्धार महाविहार

स्वयम्भू भईखेल

का. ई. जलसडक

ब्लक नं० १०४६

अथ उपाय कौशल्यमीमांसापरिवर्त्तौनामविंशतितमः ॥ २० ॥

(थर्नलि प्रज्ञापारमितास चर्या बाम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं थः च्वनागु थाये बुद्ध भूमि याये धुं कुसे लि बुद्ध पित्तं याना बिज्याः थै थः गु बुद्ध क्षेत्रे यायेत गुनु उपाय कौशल्य मोक्षे ज्ञान सीके बीगु चर्या याकेगु नोगु शिक्षा)

थर्नलि हानं सुभूति भगवान् याके थये बिंतिबात । हे भगवन् प्रज्ञा पारमितास चर्या याः बह बोधिसत्व महासत्त्वं गथे शून्यता श्रुतीकेमाः ग थै शून्यता समाधिस चर्या यायेमाः ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थन हे सुभूते प्रज्ञापारमितास चर्या याः बह बोधिसत्व महा सत्त्वं रूप शून्य धका खने मज्जु थुमु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान शून्य धका जकनं खने मज्जु । थये खनेमाः रूपयातनं मतोतुमु चित्तं विचार याये बले रूप धेगु संसारया पदार्थ गथे मखनीमु खः । थ्व संसारया पदार्थ मखसे लि थ्व संसारया दक्क पदार्थ धाये हे दुगु धका धायी मखु माया स्वप्ना समान धायी ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसे लि आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके थये बिंतिबात । गुगुजा भगवानं थये ज्ञा ज्ञा दयेका बिज्यात । बोधिसत्व महासत्त्वं शून्यता धका जकनं च्वने मज्जु धका । गथे हे भगवन् थुगु (प्रज्ञापारमिताया) समाधिस च्वंमह बोधिसत्व महासत्त्वं शून्यता धका जक मच्चनीगु जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । गुगु याके जा हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं दक्क भिगु

आकारं संयुक्तजथाच्वंगु शून्यतानं बांलाक खनी शून्यता हे जक धका उगु हे बिचारे जकनं लगे ज्वी मखु । व हे जक धकानं बिचारे च्वनी मखु शून्यता याके पुला वनेगु बिचारे लगे ज्वी पुला वने माः गु समय थ्व खः शून्यता शून्यता जक धका च्वनेगु समय थ्व मखु धका बिचार लगे ज्वी । शून्य मच्चंगु महाउपाय-महाकरुणाया निर्मिते आलम्बन चित्त यायी-मनाब्बेके महा उपाय कौशल-महाकरुणा मोक्ष ज्ञाने सीके बी गु स्वरूप जुया च्वंगु प्रज्ञापारमितानं जि ग्रहण यानागु जुयी उकी हे जक लगे जुयागु चित्त धेगुनं ज्वी मखु । थये याः बह बोधिसत्व महासत्त्वं या बोधिपक्षया धमनं हीन ज्वी मखु संसारया इच्छानं तोते मखु । थुकियात्त त्याकं थ्व फुक्क थ्वीकं । गुगु बखते बोधिसत्व महासत्त्वं शून्यता समाधिस मोक्ष स्वरूपं च्वनी उगु समये बोधिसत्व महासत्त्वं आनिमित्त-निमित्त मवुगु समाधिसनं च्वनेमाः हानं आनिमित्त-निमित्त मवुगु समाधि धका जकनं च्वने मज्जु । थ्व छुया हेतुं धासा । थये चर्या याना कुशल मूल-दक्क भिगु ज्वीगुया हा सीके धुं कुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं या फल सः गु सकसीतं बीगु समय थ्व मोक्ष धका जक च्वनेगु समय थ्व मखु धका बिचारे लगे ज्वी प्रज्ञापारमिताया शून्यताकरुणाया ज्ञान थुगुलि संसारया पदार्थ धका जकनं च्वनी मखु थ्व गथे धाः सा । निश्चयनं हे सुभूते सुं पुरुष छम्ह तच्चोतं शूराम्ह जुयी तः धंगु बोध्यं संयुक्तम्ह जुयी दूढम्ह स्थिति दूढम्ह जुयी रूपनं बांलाम्ह जुयी भावित्त दूढम्ह जुयी तच्चकं दर्शन धाये योग्यम्हनं जुयी आपालं मूणं संयुक्तम्हनं जुयी तः तः धंगु गुणं सं युक्तम्हनं जुयी तः धंगु ऐश्वर्य दूढम्ह शील न्यनातः बौता तः म्ह त्याग आदि गुणं संयुक्तम्हनं जुयी बहिमानम्हनं जुयी खं ल्हायेगु सामर्थ्य दूढम्ह

(खं हाये फुम्ह) नं जुयी धेगु तक्क यायेगु समर्थ दुम्ह नं जुयी समय स्यूम्ह जुयी देश स्यूम्ह जुयी स्थान स्यूम्ह जुयी धनुबिद्यासः स्यूम्ह नं जुयी । आपालं मेसोपिसं प्रहार याना हःगु शस्त्र अस्त्रवां भय मदेका छवे फुम्ह नं जुयी सकल कलासनं तच्चोतं सःस्यूम्ह जुयी बांलाक सिद्धयाना सेका तःस्यूम्ह जुयी निति दक्क शिल्प स्थाने बांलाक सःस्यूम्ह नं जुयी । स्मृति दुम्ह ज्वी ले वना च्वंम्ह नं ज्वी धीज दुम्ह ज्वी नीति दुम्ह ज्वी दक्क शास्त्र सःस्यूम्ह नं ज्वी मित्र दुम्ह ज्वी धन दुम्ह ज्वी बलवान् स्यूम्ह नं ज्वी हीत मज्जु शरिर स्यूम्ह नं ज्वी पारिपूर्णगु ईन्द्रिय स्यूम्ह नं ज्वी सकल सार्दामं संयुक्त स्यूम्ह जुयी आपालं लोकयात्रे सःस्यूम्ह नं ज्वी यःस्यूम्ह नं जुयी वं गुगुर् छंगुलि कार्य आरंभ यायी जगुर् सिद्ध यायेगु समर्थ दुम्ह नं जुयी न्यायनं च्वनी सकभनं वया महा तःधंगु लाभनं जुयी श्व महा लाभ जगुर्लि आपालं लोकयात्रे भागनं थलाबी सत्कार याये माःस्यूम्ह सित सत्कारनं यायी गुरुयाये माःस्यूम्ह सित गुरुनं यायी मान्ययाये माःस्यूम्ह सित मान्यनं यायी पूजायाये माःस्यूम्ह सित पूजानं यायी । शुक्रो छं नथे मानेयाना हे सुभूते ध्वकिया कारणं व पुरुषया हानं हे मन थाहाँ वया हर्ष जूम्ह प्रीति जूम्ह भिगु मन जूम्ह ज्वीलाकी छु ॥ ॥ सुभूति विवर्तयत । यथे ज्वी हे भगवन् अथेज्वी हे सुगत । भगवानं आज्ञा दयेकल । हानं हे सुभूते यथे महा सम्पत्ति संयुक्त जूम्ह व पुरुष मां बौ काये कलापि ब्वना छु छंगु क रगं चनेमाःगुया बर्षा महा तःधंगु दुर्गा बने वंम्ह जुयी महा भय दुगु मुख तेत ग्याना पुसे च्वंगु चिमिसं ब्वं ब्वं जाःईगु बने लायी अथे ज्वी ब ले वं मां बौ काये कलाः पित ग्याये मते धका भरोसा बिया सक सित सःता यथे धायी । ग्यायेमते र्द्विपि जि द्विमित श्व महा भयकरग

दुर्गा बतयाके स्वास्त पूर्वकं याकनं हे पित ब्वनायने याकनं श्व बने छुते याना बी धका धायी । हानं हे सुभूते व दुर्गा बने व पुरुष पित आपालं शत्रु भाव याना च्वंवि बैरी जुया च्वंवि दना च्वंसानं व ल्याहाँ सर्वान् स्यूम्ह शूरान् स्यूम्ह पुरुष तच्चोगु बीर्य बलं संयुक्त जुया च्वंम्ह प्रज्ञा दुम्ह श्रुति नायगु स्वभाव स्यूम्ह दया भाया दुम्ह धीरान् स्यूम्ह व तःधंगु संपत्ति संयुक्त जुया च्वंम्ह से व मां बौ काये कलापि तोता व महाभय दुगु ग्याना पुगु दुर्गा बनेयाके थः छंम्ह जक छुते जुया व बने पुला बने धंगु मती तैलाकी छु? ॥ ॥ सुभूति धाल । अथे मती तैमखु हे भगवन् । श्व छुया हेतुं धाःसा । यथे निश्चयनं हे भगवन् व पुरुषया व मां बौ काये कलापि मतोतेगु दुने चित्तेन पिनेनं बलवान् स्यूम्ह तच्चोकं तःधंगु चित्त जुया च्वंगुदु ॥ यथा व दुर्गा बने आपालं शूरा जुया च्वंवि करागु तःधंगु तच्चकं बलवान् स्यूम्ह शस्त्र अस्त्र ज्वना च्वंवि शत्रुतेनं शत्रु स्वरूप बैरी स्वरूप जुया च्वंवि थःपाखे लगेजुया च्वंवि बलवान् बलवान्पि अन च्वना च्वनी अमिसं रक्षा याना च्वनी । थामिसं याना व शत्रु जुया च्वंवि बैरी जुया च्वं वि चूक स्वया जूपि चूक झाला जूपिसं अमित चूक ल्वीके फेमखु-स्यंके फेमखु ॥ उकि हे भगवन् व पुरुष छुं धाःपाः गज्वीक छुं चोत परे मज्वीक मां बौ काये कलाःपि थःनं व अत्यन्त ग्याना पुगु दुर्गा बनेयाके छुं मज्वीक स्वस्ती पूर्वकं याकनं हे छुते जुया बनेगु समर्थ दे माःगु गामे वा देगे नगरे थंकः बने फैं ॥ ॥ झुल धासे लि भगवानं आयुष्मान् सुभूति यात यथे आज्ञा दयेकल । यथे हे संतु हे सुभूते सकल सत्त्वयात हित यायेगु अनुकम्पा दुम्ह मैत्री ज्ञाने च्वंम्ह करुणा ज्ञाने च्वंम्ह मुदित । उपेक्षा ज्ञाने च्वंम्ह प्रज्ञापारमिताया उपाय

(४४२)

कौशल्य ग्रन्थ या ना तःह बोधसत्त्व महासत्त्वं सम्यक्सम्बुद्धं आज्ञा दयेका विज्याःगु पारणामनां— यःत पुण्यया फलप्राप्त जगु सकल सत्त्व प्राणिया निर्मिते तोता हानं शून्यता— उत्पत्ति मदुगु मायोपम जुया च्वंगु निर्मिता मदुगु कल्पना यायेगु याके पुला वना च्वंगु समाधिया स्व गु मोक्षस लगेज्जी श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्ध भूमी पंच भूत आदि संसारया पदार्थ धार्ये दु धका धायो मखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । यथे निश्चयनं वया अत्यन्त बलवान्गु अत्यन्त क्वाबुम प्रज्ञापारामिताया उपाय कौशल्यया मोक्ष ज्ञानया चर्चा बाना च्वंगुदु । उकि वं सकल सत्त्व यात तोते मखु उकि याना कल्याणं स्वास्ति पूर्वक अनुत्तर सम्यक्सम्बोध लायी । गुगु बखते हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वं सकल सत्त्व पिके मैत्री चित्ता तवा श्व सकल यातं तःधंगु मित्र भावं ज्वनी उगु बखते बोधसत्त्व महासत्त्वं क्लेशया पक्ष मारया पक्षनं लंघना याना श्रावक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमीनं लंघना याना अन समाधी च्वनी । हे सुभूते संसारयागु आलम्बन क्षय मज्जुसानं हे तःधंगु पारामितास शून्यतास त्या कै — उकी च्वनी । हे सुभूते गुगु बखते बोधसत्त्व महासत्त्वं शून्यता समाधिया मोक्ष न्ह्योने तथा च्वनी उगु बखते आनिमित्त निर्मित मदु गु समाधिसनं च्वनी । हानं वं निर्मित मदुगु समाधि धका उकी जकनं च्वनी मखु ॥ गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते पंक्षी शकुनी (गृध्र) आकाशे च्वे व्वया जुया च्वनी भूमी कुटु वनं मखु आकाशे छुंछगु आर कया च्वनीनं मखु आकाशे च्वेहे गनं हे मच्चंगु रूपं च्वना च्वनी न अन गनं आरकया च्वंगु खः न छथाये जक च्वना च्वंगु खः ॥ यथे हे सांतुं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वं शून्यता रूपं च्वनी शून्यता सिके

(४४३)

श्वीकै निर्मित मदुगु रूपं च्वनी निर्मित मदुकेगु सीकै श्वीकै कल्पना यायेगु याके पुला वनागु रूपं च्वनी कल्पना यायेगु याके पुला वनागु सी कै श्वीकै बुद्ध धर्म पारपूर्ण सज्जीक — अर्थात् दक्क बुद्ध याये मधुं कं शून्यतास वा निर्मित मदुगुस वा कल्पना यायेगु याके पुला वना च्वंगुस वा च्वं वनी मखु ॥ श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते (हानं मेगु छगु उपमा वयने) सुं छम्ह बलवान्गु धनुक शस्त्र अस्त्र विद्याया आचार्य धनुर्बाण चले यायेगु शस्त्र अस्त्र चले यायेगु शिक्षा बांलाक स्यना तःह बांलाक उगु विद्यास च्वना च्वम्ह वं च्वे (आकाशे) भकुं ग्वारा छ गः वां छ्वै हानं मेगु वां छ्वै न्हापायागु लायी यथे निगः भकुं ग्वारा छमः च्वे वां छ्वै छगः लायी छगः वां छ्वै छगः लायी यथे वया ईच्छा म जू तल्ले भूमि जूके बी मखु यथे हे सांतुं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारामितास चर्चा बाना मोक्ष ज्ञान सीके बीगु चर्चा याना च्वम्हसे दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस येके मधुं कं धर्म धातु — शून्यतास जक च्वनेगु यायी मखु । गु बले जगत् दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस येके धुनी उगु बखतस उगु धर्म धातु — शून्यतास च्वनी ॥ थुलिया निति थन हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्चा याम्ह प्रज्ञापारामिताया भावना याम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं युगु प्रकारं संसारया पदार्थ दक्क शून्य अनन्त धंगु बांलाक खनेमा बांलाक ध्यान दायेमाः व हे धका जकनं च्वने मज्ज ॥ थुलि प्राज्ञा दयेकुसौल आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे विंति यात । दुष्कर कर्म याःम्हका हे भगवन् श्व बोधसत्त्व महासत्त्व सम्यक्सम्बोधस येके मधुं कं धर्म धातु — शून्यतास जक च्वनेगु यायी मखु । गु बले जगत् दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस येके धुनी उगु बखतस उगु धर्म धातु — शून्यतास च्वनी ॥ थुलिया निति थन हे सुभूते प्रज्ञापारामितास चर्चा याम्ह प्रज्ञापारामिताया भावना याम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं युगु प्रकारं संसारया पदार्थ दक्क शून्य अनन्त धंगु बांलाक खनेमा बांलाक ध्यान दायेमाः व हे धका जकनं च्वने मज्ज ॥ थुलि प्राज्ञा दयेकुसौल आयुष्मान् सुभूति भगवान् याके यथे विंति यात । दुष्कर कर्म याःम्हका हे भगवन् श्व बोधसत्त्व महासत्त्व सम्यक्सम्बोधस येके मधुं कं धर्म धातु — शून्यतास जक च्वनेगु यायी मखु । गु बले जगत् दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस येके धुनी उगु बखतस उगु धर्म धातु — शून्यतास च्वनी ॥

यायी (हानं) शून्यता हे जक धकानं चवनी मखु । अत्यन्त आश्चर्य हे भगवन् थ्व परम आश्चर्य हे सुगत ॥ ॥ थालि धासौल भगवान्
 आयुष्मान् सुभूति यात थथे आजा दयेकल । थथे हे खः थ्व हे सुभूति थथे हे खः थ्व । दुष्कर कर्म याःम्ह व बोधिसत्त्व महासत्त्व परम दुष्कर
 कर्म याःम्ह व बोधिसत्त्व महासत्त्व गुम्हसे शून्यतास चर्या यायी शून्यता चर्या चवनी शून्यता समाधिना यायी (हानं) शून्यता हे जक धकानं
 चवनी मखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व सकल सत्त्वपि तोते मखु वया थुगु प्रकारया प्राणिघान जुयी
 कि जि थ्व सकल सत्त्व पित मुक्त याता बीमाः । गुबले बोधिसत्त्व महासत्त्व जि थ्व सकल सत्त्व पित तोते मखु जि थ्व सकल सत्त्व यात मुक्ता
 याता बी धका थुजोगु चित्त प्रकट यायी शून्यता समाधिया मोक्षनं न्ह्योने तयी निर्मित्त मदुगुया मोक्षनं न्ह्योने तयी कल्पना यायेगु याके
 पुला वना चवंगु मोक्षनं न्ह्योने तयी । उगु बखतस मोक्ष ज्ञान सीके बीगु लि संयुक्त जूम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व दक्क जगत् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
 बोधिस यके मधुकं बिचे शून्यतास जक चवनी मखु धका सीकेमाः । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थथे निश्चयनं वं उपाय कौशल्य - मोक्ष ज्ञान
 सीके बीगु चर्या यात रक्षा यायी । गुगु जा वया चित्त उत्पत्ति जूगु थ्व सकल सत्त्व यात मतोतेगु हे खः । व थुजोगु प्रकारं थुजोगु चित्त उत्प
 त्ति जूगुलि उपाय - कुशलं मोक्ष ज्ञान सीके बीगु चर्या संयुक्त जूम्हसे बिचे शून्यतास जक चवनी मखु । हानं मेगु हे सुभूते गुगु बखते बो
 धिसत्त्व महासत्त्व थ्व अनन्त जुया चवंगु स्थान बिचार यायी अथवा बिचार यायेगु ईच्छा यायी । व थथे यायी शून्यता समाधिया मोक्षनं न्ह्योने

तयी निर्मित्त मदुगु मोक्षनं न्ह्योने तयी कल्पना यायेगु याके पुला वना चवंगु मोक्ष (थ्व स्वंगु मोक्षनं) न्ह्योने तयी । व थुजोगु चित्त प्रक
 ट यायेमाः तां काल थ्व सत्त्व पिसं जि जिपि धैगु - संज्ञास मन ब्वेका जाय चवन । थ्व सत्त्व संज्ञा याता मन ब्वेका चवंपि सत्त्व पित मन ब्वेका
 चवंगु मदेकेव जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीका धर्म देशना याये धका थथे चिन्तना याता शून्यता समाधिया मोक्ष न्ह्योने तयी शून्यता समा
 धिस जक चवनी मखु निर्मित्त मदुगु समाधिया मोक्ष न्ह्योने तयी उगु हे धका जक चवनी मखु कल्पना यायेगु याके पुला वना चवंगु समाधि
 या मोक्ष न्ह्योने ते उगु हे धका जकनं चवनी मखु । थुजोगु प्रकारं थुजोगु चित्त थुजोगु मोक्ष ज्ञान सीके बीगुलि संयुक्त जूम्ह बोधिसत्त्व
 हासत्त्व बिचे शून्यतास जक चवनी मखु मैत्री समाधियाके करुणा समाधि याके मुदिता समाधि याके उपेक्षा समाधि याके हीन ज्वी स
 खु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । उपाय कौशल्य - मोक्ष ज्ञान सीके बीगु (सत्त्व पित) उपाय यायेगु महा करुणाया ज्ञान ज्वना तःम्ह बोधिसत्त्व
 महासत्त्व निश्चयनं हानं हे भिगु धर्म न्ह्याचली । हानं वया श्रद्धा इन्द्रिय आदि अत्यन्त हे तच्चोकं बल्लागु जुयी । बल बोधिसत्त्व मार्गनं प्रा
 प्त यायी । हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वया थुजोगु मन जुयी । थ्व सत्त्व गण पित धर्म धैगु नामं तां काल उपलम्भे - मन ब्वेका जुये
 गुली जुया चवन थ्व उपलम्भ मन ब्वेका जुया चवनेगु दृष्टि जुया चवंपित उपलम्भ दृष्टि मदयेकेवा निरति जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीका
 धर्म देशना याये । व थुजोगु चित्त न्हापा यागु उपाय कौशल्य - मोक्ष ज्ञान सीके बीगु लि संयुक्त जूम्हसे शून्यता समाधिया मोक्ष न्ह्योने

(४४६)

तयो शून्यतास जकनं चवनी मखु । मैत्री करुणा मुदिता उपेक्षा समाधि याके हीन ज्वीनं मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा । उपाय कौशल्य ग्रहण
याःह बोधिसत्व महासत्व हानं हे शकल धर्म (भिगु चवोखागुगु धर्म न्ह्योने चवें वें । हानं वया श्रद्धा आदि ईन्द्रिय (पंच ईन्द्रिय) अत्यन्त
बलानु जुयी । बल (पंचबल) बोध्यङ्ग (सप्त बोध्यङ्ग) मार्ग (अष्टाङ्ग मार्ग) जं प्राप्त जुयी ॥ हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्व महा
सत्त्व युजोगु मन जुयी तां कालं श्व सत्व पिसं निर्मित संज्ञा याता निर्मिते जुया चवन । यामगु निर्मित संज्ञा फुकेत जि अनुत्तर सम्यक्सम्बो
धि ज्ञानाः धर्म देशना याये धका सत्त्वया निर्मिते निर्मित मदुगु समाधि मोक्ष न्ह्योने तयो । व युगु चित्ताया उत्पत्ति न्हापायागु मोक्ष ज्ञान
हीनोपेक्षा याके बी धैगुलिं संयुक्त जूह आनिर्मित समाधि निर्मित मदुगु समाधि मोक्ष न्ह्योने तयो शून्यता जकनं खना चवनी मखु ।
मैत्री करुणाया मुदिताया उपेक्षाया सकल समाधि याके जं हीन ज्वी मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा । उपाय कौशल्य (मोक्ष ज्ञान सीके बो
धु ज्ञान याके बी धैगुलिं) बालाक ग्रहण यान्ह बोधिसत्व महासत्व हानं हे युजोगु भिगु धर्म न्ह्याचलि श्रद्धा आदि ईन्द्रियनं अत्यन्त बलानु
मह जुयी । बल बोध्यङ्ग मार्गनं लाभ ज्वी । हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वया युजोगु मन जुयी । तां कालं श्व सत्व गणपिं-संसार
यां पदार्थ यात नित्य संज्ञां सुख संज्ञां आत्मा संज्ञां शुभ संज्ञां अखतं खया चवन । जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बालाक युयीका गुगु नित्य संज्ञां
सुख संज्ञां आत्मा संज्ञां शुभ संज्ञां अखतं खना चवंगु मदका बीत युजोगु धर्म देशना याये ॥ अनित्य श्व फुक्क नित्य मखु । दुःख श्व फुक्क

(४४७)

सुख मखु । आत्मा मदुगु श्व फुक्क आत्मा दुगु मखु । अशुभ श्व फुक्क शुभ मखु । युगु चित्ताया उत्पत्ति संयुक्त जूह न्हापा यागु उपाय
कौशल्यनं प्रज्ञापारमितां नं ग्रहण याःहसे जगत दक्क अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस यंके मधुं कं बिचे शून्यतास जकनं चवनी मखु ॥ मैत्री
याके वा करुणा याके वा मुदितायाके वा उपेक्षा याके वा हीन ज्वीनं मखु । श्व छुया हेतुं धासा उपाय कौशल्य ग्रहण यान्ह बोधि-
सत्व महासत्व हानं हे श्व भिगु धर्म न्ह्याचली ॥ श्रद्धा आदि ईन्द्रियनं अत्यन्त बलानु जुयी । बल बोध्यङ्ग मार्गनं लाभ जुयी ।
हानं हे सुभूते सुभूत बोधिसत्व महासत्व युजोगु चित्त उत्पत्ति यायी । श्व सत्त्वपिनं तां कालं उपलम्भ -(प्रत्यक्ष खनेगु) स
चलेयाना बोधि आःनं उपलम्भ संज्ञास चलेयाना चवन । निर्मित संज्ञास चलेयाना बोधि आःनं निर्मित संज्ञास चलेयाना चवन ।
अखतं चले याना बोधि आःनं अखतं चलेयाना चवन । पिण्ड (गबारा) संज्ञास चलेयाना बोधि आःनं पिण्ड (गबारा) संज्ञास
चलेयाना चवन । जुया मदुगु संज्ञास चलेयाना चवपि आःनं जुया मदुगु संज्ञास चलेयाना चवन । मिथ्या दृष्टि स चलेयाना बोधि
आःनं मिथ्या दृष्टि स चलेयाना चवन तिन । उकिं आःज यथे याये गणे यानागुलि यामित युजोगु दोष संपूर्ण दक्क फुक्कं मज्जी
गु खः मसीगु खः धका यथे सकल सत्त्वपित ग्रहण याता-यायी ॥ युगु प्रकारं बोधिसत्व महासत्त्व मनया स्मृति ग्रहण याःह
युगु चित्ताया उत्पत्ति संयुक्त जूह उपाय कौशल्यनं संयुक्त जूह प्रज्ञापारमितां ज्वनी सःह युगु प्रकारं श्व अनन्त जया न्ह्यो

(४४८)

संसारया पदार्थया स्वभाव वीलाक विचारं खं म्ह । शून्यता वाकें वा आनिमित्त रनिमित्त मदुगु) वाकें वा अप्राणिहित (कल्पना
यायेगु वाकें पुलावना चवंगु) वाकें वा अनभि संस्कार - (दयेकातःम्ह कर्ता मदुगु) अत्पाद (उत्पत्ति मदुगु) वाकें वा अजाति (जन्म
मदुगु) वाकें वा अभाव मदुगु वाकें वा संयुक्त जुम्ह शुम्हनिथा स्थान मदु हे सुभूते गनं हे न चव चवंगु मदु गुगुयाकें व बोधिसत्व
महासत्त्व गुजोगु ज्ञानं संयुक्त जुम्ह अभिमंस्कारे-श्रुष्टि दुधैगुली अथवा त्रैधातुक ताव चवनी धयागु शुजोगु स्थान दैमखु । अन्तर
सम्बन्धबोध वांलाक सीकेगु इच्छायाःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं हे सुभूते थये न प्रश्नयाना-न्यतेमा । गुगु संसारया पदार्थ यात त्वा-
केमाः गुजोगु रूपया चित्त प्रकट यायेमाः गुजोगु चित्त प्रकट यातागु लि बोधिसत्व महासत्त्वं शून्यतास जक चवनेगु मयायी आनिमित्त
-निमित्त मदुगुस जक चवनेगु मयायी अप्राणि हित (कल्पना यायेगु वाकें पुलावना चवंगु) स जक चवनेगु मयायी अनभि संस्कार (दयेकात
म्ह कर्ता मदुगु) स जक चवनेगु मयायी अनुत्पाद (उत्पात्ति मदुगु) स जक चवनेगु मयायी अजाति (जन्म मदुगु धेगु) स जक चवनेगु
मयायी अभाव (स्वभाव मदुगु) स जक चवनेगु मयायी प्रज्ञापारमिता यागुनं स्वभाव कायो थये धका धायेवले । बदी-व बोधिसत्व
महासत्त्वं थये धायो । शून्यताहे बोधिसत्व महासत्त्व मती तयेमा । आनिमित्तहे अप्राणिहित हे अनभि संस्कार हे अनुत्पादहे अजाति
हे अभावहे बोधिसत्व महासत्त्व मती तयेमाः बका हे जक धायो बदी वेंत सकल सत्त्वयात मतीतेगु-महा अरुणाया चित्त उत्पात्तियायेगु

(४४९)

केना मदी उवाय कौशल्य (मोक्षज्ञान सीकेबीगु चर्या यायेगु) ज्ञाननं मकनी थये यात धाःसा हे सुभूते व बोधिसत्व महासत्त्व न्हापा
जुया विद्याःपि तथागत अर्हत सम्भवसम्बुद्धपिसं अन्तर सम्बन्धबोधसं अविनिवर्तनीय (त्याहांवे मखे धुंकुम्ह) ज्वीगुली व्याकरण याः
म्ह मखु धका सीकेमाः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । गुगुजा थ्वेत अविनिवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया आबोणक धर्म खः व सूचना
मव्यू भावना याके मव्यू केना मव्यू मस्यु न्यंसांनं मकं (कने योग्य मज्झिमम्ह जूयानिति) मव्यू उकिं गुगु अविनिवर्तनीय बोधिस-
त्व महासत्त्वया भूमिखः उकी वंम्ह धका सीकेमाः ॥ ॥ सुभूति विवर्त यात ॥ हे भगवन थुकिथा क्रम दुला गुगु क्रम बोधिसत्व
महासत्त्व अविनिवर्तनीय जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादये कल । हे सुभूते गुगु क्रम बोधिसत्व महासत्त्व अविनिवर्तनीय ज्वीगु खः
थुगु क्रम दु ॥ यदि व बोधिसत्व महासत्त्वं थ्व प्रज्ञापारमिता न्वनाः वा मव्यूसांनं थये (चवे कनागुथे) उकिं लगे ज्वी अथेहे त्याग
यायी व अविनिवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व धका सीकेमा ॥ ॥ सुभूति विवर्त यात । थुल्लयानिति हे भगवन् आपासिनं हे बोधिज्ञान
लायेयानिति चर्या यायी हानं गुगु शुजोगु कांसमं त्याग यायीपि कमहे-जुयी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल थये निश्चयनं हे
सुभूते गुम्ह अविनिवर्तनीय ज्ञान भूमिबा व्याख्या यापि जुयी शुजोपि बोधिसत्व महासत्त्वपि कमहे जुवी यदी व्याख्या याःपि जुसा
थमिसं थ्व फुक्क तोतं-सर्व हे त्याग यायी थपि बोधिसत्त्वपि तच्चोगु कुशल मूलापना तःपि धका सीकेमाः । थ्व बोधिसत्व महा

(४५०)

सत्त्वापि देव मनुष्य दैत्यापि संस्यंके सफुपि जुयी। हानं हे सुभूते यदि व बोधिसत्व महासत्त्वया स्वप्नान्तरे (मृगसे) न संसारया दक्क पदार्थं स्वप्नार्थे धका खनी स्वप्नाहे धका जकनं चवनी मखु थ्वनं हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया आर्वाविनवर्तनीय लक्षण धका सीकेमाः। हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं स्वप्नान्तरे श्रावक भूमिस वा प्रत्येक बुद्ध भूमिस वा त्रैधातुक यातनं ईच्छा यायेगु प्रसंसा यायेगु मात्रनं चित्ता उत्पत्ति यायी मखु। थ्वनं हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया आर्वाविनवर्तनीय लक्षण धका सीकेमाः। हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं स्वप्नान्तरे अनेक सलंसः या सभा अनेक द्दलं दोया सभा अनेक कोटि नियुक्ता शब्ब सहस्रया सभाया मध्ये च्वंम्ह मण्डलया दश्वी चवना भिक्षु संघ गणापसं चाःउयेका बोधिसत्व गणपि न्ह्योने तथा धर्म देशना याता विज्याम्ह तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध यागु आत्मा खनी थ्वनं हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया आर्वाविनवर्तनीय लक्षण धका सीकेमाः। हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं स्वप्नान्तरे न आकाशेवया वना सत्त्वापि धर्म देशना यायी हानं मे मेगुदिशास वना मेमेगु लोकधातुस बुद्धया कार्य याता धर्म देशनानं याता च्वापि थुजोपि भिक्षुपि न वने यायी थापि व्याप्तगु तंज दुपि धकानं खनी। हे सुभूते थुगु प्रकारं स्वप्नान्तरे (जि) आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व खःधका बुझे जुया चवनी। थ्वनं हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया आर्वाविनवर्तनी लक्षण धका सीकेमाः। हानं मेगु हे सुभूते स्वप्नान्तरे न बोधिसत्व महा-

(४५१)

सत्त्व ग्यायीने मखु ग्याना चवनीने मखु ग्याये मायेका स्वनीने मखु ग्यास(यां) नाश जुगुली वा नगर नाश जुगुली वा विविधंगु सहर नाश जुगुली वा देश नाश जुगुली वा राष्ट्र नाश जुगुली वा मिनःगुली वा हिंसक पशु जातियाके वा हानं मेनेपि स्वायीपि जात पशु प्राणिपि खना ओं त्वाल्हायेत न्ह्योने दत्ताच्चो वोसानं वा मेमेगु महाभय असंख्ये भयंकरगु दुःख दुर्मन ज्जीगु उत्पत्ति जुयी थये जुसानं बोधिसत्व महासत्त्व ग्यायीने मखु ग्याना चवनीने मखु ग्याये मायेका चवनीने मखु। व स्वप्ना याके न्ह्यलं चायेका दनानं थये हे मतिते। स्वप्नाहे जुया च्वंगु थ्व त्रैधातुक। अये नं जि अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्ध थूम्हस्या वांलाक धर्म देशनां धर्म देशना याये धका धायी थ्वनं हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया आर्वाविनवर्तनीय लक्षण धका सीकेमाः। हानं मेगु हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया स्वप्नान्तरे न नरके (दुर्गती) चवना च्वापि सत्त्वापि खना थुजो चित्त जुयी। गथेजा जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोध थूम्ह स्यागु बुद्ध क्षत्रे संपूर्ण दक्क फुकं सकल प्रकारं फुकं थ्व दुर्गति- (नरक गति) मदंग खः थयेहे जि धाये धका धायी। थ्वनं हे सुभूते आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया दुर्गति शोधन यायेगु (दुर्गति मदेकंगु) लक्षण धका सीकेमाः। थन हे सुभूत अनुत्तर सम्यक्सम्बोध थूम्ह आर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया बुद्ध क्षत्रे संपूर्ण दक्क फुकं सकल प्रकारं फुकं दुर्गति हे मखु धका थये सी धाःसा। यदि व बोधिसत्व महासत्त्वया स्वप्नान्तरे न नरके वापि तिर्यक योनी वापि पेत गति वापि फुकं

(४५२)

मने स्मृति दया चबनी-मन खना चबनी वया श्व स्मृति दया यथे चित्तना यायी गथेजा जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थूहस्था बुद्ध क्षेत्रे संपूर्ण दक्क फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं दुर्गात मदगुलः यथे जिवाये धंगु स्मृतिवे यथे स्मृति वल धाःसा हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वया दुर्गात शोधन ज्वीगु लक्षण धका सीकेमाः । श्वनं हे सुभूते अर्बानवर्तनीय बोधिसत्त्व महासत्त्वया अर्बानवर्तनीय लक्षण धका सीकेमाः । हानं मेगु हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व स्वप्नांतरे नगर दाह वा ग्राम दाह जुया चबनीबले वैके समज्ज जुया व स्वप्न येहे वं यथे मती तै । गथे जि स्वप्नांतरे गुजोगु आकार गुजोगु चिन्ह गुजोगु निमित्त खन गुजोगु आकार गुजोगु चिन्ह गुजोगु निमित्त अर्बानवर्तनीय बोधिसत्त्व महासत्त्व ज्वीगु खः थुजोगु चिन्ह थुजोगु निमित्त जिके दे च्वंगु दु । थुगु सत्य श्व सत्य वचनं श्व नरग दाह वा ग्राम दाह जुया च्वंगु वा शाम्य ज्वीमा शीतल ज्वीमा नाश जुया वनेमा । यदि वं यथे मती तैबले व ग्राम दाह जूगु वा नगर दाह जूगु वा शाम्य जुल शांत जुल नाश जुया वन धाःसा हे सुभूते व अर्बानवर्तनीय बोधिसत्त्व महासत्त्व न्हापा जुया विज्यापि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याःमह खः धका सीकेमाः ॥ यदि शाम्य जुया सवन धा सा व बोधिसत्त्व महासत्त्व अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याःमह मखु धकाः सीकेमाः ॥ यदि हानं हे सुभूते व अग्नि दाह जूगु उगु थासं पुला वना उगुक्षे उगुक्षे उगुले उगुले अथवा मेगुलं मेगुले अथवा क्षेसरं जुया वनी दाह ज्वी शाम्य मज्जी शीतल

(४५३)

मज्जी नाश जुया मज्जी अन अन बन्हे जुयी यथे जुल धाःसा हे सुभूते व बोधिसत्त्व महासत्त्व धर्म बांछोगु मखुगु वृद्धी लगे जूगु कर्म मना तल धका सीकेमाः । उकि वया वं खंगु-वंवागु याहे कर्म वा फल जूगु धका सीकेमाः । व धर्म बांछोगु कर्म शेषयाके वाना थुजोगु कर्म भोग याये माली । हे सुभूते थाल श्व हेतु श्व प्रत्यय व अर्बानवर्तनीय बोधिसत्त्व महासत्त्वया लक्षण धका सीकी ॥ श्व नं हे सुभूते अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके त्याहां वै मखे धं कुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व धका श्वीकेमाः । हानं मेगु हे सुभूते गुगु आकारं गुगु चिन्हं गुगु निमित्तं अर्बानवर्तनीय बोधिसत्त्व महासत्त्व धारण याये माःगु ख थुगु आकार थुगु चिन्ह थुगु निमित्त देशना बाबे साधु वांलाक मन तथा श्व खं छंग्य छंत जि कने ॥ साधु हे भगवन धका आयुष्मान् मुभूति भगवान् याके न्यन ॥ भगवानं थये आज्ञा दयेकल । यदि हे सुभूते सुगुम्हं पुरुष अथवा स्त्री अथवा बालक बालिका यात अमनुष्यं ज्वना तःगु तोपु याःतगु जुयी । अन बोधिसत्त्व महासत्त्व न्हापोने वना यथे अधिष्ठान याता धाये माः । यदि जितः न्हापा जुया विज्यापि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धपिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याःगु खःसा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीकेत जिगु चित्त शुद्ध जूगुनं खःसा । हानं जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेगु इच्छा खः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि जिगु चित्तानं वांलाक शुद्ध जुया च्वंगु दु श्रावकया चित्तानं प्रत्येक या चित्तानं जि लिचिला वने धं कल यथे जूगुलिः जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि वांलाक श्वीके । जि अनुत्तर सम्यक्स-

(४५४)

मथीके सोखत निश्चयनं जिं अनुत्तर सम्यक्स स्वीधि थुयी । गुलि श्व प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु लोक
धातु स वृद्ध भगवानपि विज्याना च्वंगुदु धारणा याना च्वंयि दु समय हना च्वंयि दु श्व तथागत
अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध पिसं मस्यगु वा मखंगु वा मथुगु वा प्रत्यक्ष मयानु वा वालाक मथुगु वा छं हे दुगु मसु
गथेजा श्व वृद्ध भगवानापि जिं अनुत्तर सम्यक्सस्वीधि श्वीके थयागु जिगु आशय नं सिया विज्याना च्वंगुहे दु । थुगु सत्यं वचनं
श्व स्त्री वा पुरुष वा वालक वा वालिकायात वा अमनुष्य ग्रहनं ज्वनातःगु वा तोपुया तःगु वा तोता हुं । याद व बोधिसत्व महासत्वं
थथे सत्याधिष्ठान याना धायी वले व अमनुष्य ग्रहनं तोताः मवन धाःसा हे समूते व बोधिसत्व महासत्वं न्हापा जुया विज्यापि
तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापि अनुत्तर सम्यक्सस्वीधिस व्याकरण याःम्ह मखु धका सीकेमाः । याद हा नंबबोधिसत्व महासत्वं थथे धायी वले
अमनुष्य ग्रहनं तोता वनधासा बोधिसत्व महासत्वं न्हापा जुया विज्यापि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापि अनुत्तर सम्यक्सस्वीधिस व्याकरण
याःम्ह खःधका सीके मा ॥ ॥ थुल आर्य अष्ट साहासुका प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य मीमांसा परिवर्तना न नी गुगु ॥ २० ॥

मुद्रकः—जगत उद्धार प्रेस

अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया

मारकर्म परिवर्तो नामैकविंशतितमः ॥ २१ ॥

प्रकाशकः—

जोगर्मान बज्राचार्य

जगत उद्धार महाविहार

स्वयम्भु भुईखेल

काःइः जुद्धसडक

ब्लक नं ६१०४१६

(४५६)

मारकर्म परिदत्तो नामैकविंशतितम ॥ २१ ॥

(यनांल मारया कर्म सीकेगु नीछगुगु शिक्षा) ॥ ॥ यन हानं हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं यथे धायी । गुगु सत्यं सत्यं
वचनं न्हापा जुया विज्यापि तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्धापिसं जितः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि युयोके गूली व्याकरण याःगु खःसा युगु
सत्यं सत्यं वचनं थ्व अमनुष्य लिचिला वनेमा धकाः यथे धायी वले अन मारपापिष्टं व अमनुष्य लिचिका व्छोयेव तत्पर जुयी
थ्व लुया हेतुं धाःसा । मार पापिष्टं नकातिनी याने च्यंम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया सामपे गथे याःसा थ्व अमनुष्य लिचिला वनेमा
धकांन अत्यन्त बल्लोक अति तेज वःहे याना उद्योगनं यायी यथे मार बलं जवर जास्त याना हते याःगुलि ॥ अमनुष्य लिचिलावनी ।
थये उवीवले व बोधिसत्त्व महासत्त्वया यथे सती वै कि जिगु अनुभावं थ्व अमनुष्य लिचिला वन धका । हानं व मारयागु अनुभावं
थ्व अमनुष्य लिचिला वंगु धका सो मखु । उकिंयाना व थुगु प्रकारं तत्पर जुयी । व यथे तत्पर जुगुलि जिन्हापा जुया विज्यापि
तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्धापिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि व्याकरण याःम्ह खःधका मेपि बोधिसत्त्व महासत्त्वापित हेला यायी उपहास
यायी वरोवर तत्त्वतं लायेबो निन्दा यायी गिजे यायी थ किंयाना व हानं गुमान उथे यायी गुमान बालाकं उथे यायी गुमान वःहे

(४५७)

यायी भिनकं गुमान वःहे यायी गुमान निश्चल यायी गुमान अत्यन्त निश्चल यायी गुमान आपालं यायी गुमान अत्यन्त आपालं
यायी गुमान उत्पत्ति यायी वं थुजोगु गुमान याःगुलि (हीनपि स्वया जितः धं धेगु गुमान याःगुलि) अभिमानं (समानपि स्वया जितः
धंम्ह धेगु आतिमान याःगुलि) भानातिमानं (तःधपि स्वयानं जितः धंम्ह धेगु भानातिमान याःगुलि मिथ्यामान (यःके गुण मदुसां
जि गुण दुम्ह धका झूठ अभिमान यागुलि) अभिमानं - (यःत प्राप्त मज्जनिगु प्राप्त जुल धका अभिमान यागुलि) सर्वज्ञता तापाका
व्छे अनुत्तर स्वयंम्ह ज्ञान सर्वज्ञ ज्ञान अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान तापाकं व्छे । वं थुजोपि कल्याण मित्रगणपि कल्याणगु धर्म
चवंपि तःधंगु श्रद्धा दुपि वःधंगु आशयं संयुक्ता जुया चवंपि उपाये कुशल जुया चवंपि आवानिवर्तनीय धर्म संयुक्त जुया चवंपि बोधि
सत्त्व महासत्त्व खना अभिमान उभेयाना हेपे याःना थुजोगु रूप यापि कल्याण मित्रापित सेवा यायी मखु भजना यायी मखु उपासना
यायी मखु न्यनी मखु वःहे मारया वन्धन व्धातुकं । वया निगु भूम ईच्छा याये माली श्रावक भूम वा प्रत्येक बुद्ध भूमि । थुगु
प्रकार-अभिमान याना-सत्त्वाधिष्ठान याःम्ह नकातिनी याने च्वं बोम्ह श्रद्धा कमम्ह भतीचा जक न्यना तःम्ह कल्याणमित्र मदुम्ह प्रज्ञा
पारमितां मज्जंम्ह उपाय कौशल्य मदुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व यात मारपापिष्टं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि विधन यानांवी ॥ ध्वनं हे
सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वया मार कर्म धका सीकेमा ॥ हानं मेगु हे सुभूते । बोधिसत्त्व महासत्त्व या ताया छलनं मारया कर्म जुयी ।

(४५८)

गथे हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वया नांया छलं मार कर्म ज्वी धाःसा । थन हे सुभूते नांया छलं नांया अधिष्ठानं न मारपापिष्ठ
बोधिसत्व महासत्त्वया हज्जेने च्वं वै । मेमेगु भेष यांना वया न्हयने बबा थये धायी । छंत न्हापा जुया विज्याःपिं तथागत
अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापिं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस व्याकरण धियातःगु दु । थ्व छया हेतुं धाःसा । छंगु नां थ्व छं मां यांनां थुगु छं
वौ या नां थुगु छं दाजु किजा या नां थुगु छं तता कहे या नां थुगु छं मित्र यंत्री मोत्रापिं फुकी वा काये पिनिगु नां थुगु यावत मां
या अर्वापनिगु अबुया अर्वापनिगु निखे यागुनं न्हेंगु पुस्तायापनिगु नां थुगु २ धका नां कनी थुगु दिशास छ जन्म जुल थुगु देशे गामे
थुगु नगरे थुगु सहरें छ जन्म जुल धका कनी । यदी व स्वभावं हे नायगु बान्हिन्ह जूसा वंत थये धायी छ न्हापानं नायगु बान्हिन्ह
जुया च्वंम्ह हे खःधका धायी यदि व स्वभावं हे कोथीःगु बान्हिन्ह जुया च्वंम्ह जूसा अले वंत थये धायी छ न्हापानं कोथीःगु बान्हिन्ह
जुया च्वंम्ह खःधका धायी । यदि व आरण्याक - (वनेजक च्वनीम्ह) ज्वी यदि व पिण्डार्पात्तिक (पिण्डपात पवना नैम्ह) ज्वी व
सांस्कृतिक (ले च्वंगु कापः कया वस्त्रे पुना ज्वीम्ह) ज्वी यदि व खलु पश्चाद् भक्ति (सकतां नयेगु आदिं ज्वनील भोजन
यायीम्ह) ज्वी यदि व एका सनिक (छगु जक आसने च्वनीम्ह) ज्वी यदि व याथा संस्तारिक (यदि व न्हापां निसं कापः आदिं
गुजोगु लासा लाया द्यना च्वंम्ह खः अवेहे जक द्यनीम्ह) ज्वी यदि व त्रैवीरारिक (स्वज चीवर वस्त्र जक तेम्ह) ज्वी यदि

(४५९)

व श्मशानिक (श्मशाने वास यायीम्ह) ज्वी यदि व तृक्षमालिक (सिमा बवे च्वनीम्ह) ज्वी यदि व नैषदियक (रात्रिस गन बासे
च्वनागु खः थन हे जक च्वनीम्ह) ज्वी यदि व अभ्यवकाशिक ज्वी यदि व नामान्तिक (चीवर आदि पुना ज्वीम्ह) ज्वी व अल्पेच्छ
मंतुष्ट (भक्तिचा जक इच्छा दुम्ह संतोषीम्ह) ज्वी व प्राविक्त्त (आर्पात मदुगुलि छुत्ताम्ह) ज्वी यदि व अपगत पादसूक्षण (अल्प इच्छा
जुगुलि तुती चिक बुबेगु आदि मदुम्ह) ज्वी यदि व मृदु भाषी अल्पवाक (नायगु खल्हायीम्ह भवाजक खं ल्हायीम्ह) ज्वी उजाम्ह
सित मारपापिष्ठ उजो २ गु हे खने दुगु धार्मिक गुण आदेश बी । न्हापानं छं थुजोगु गुण संयुक्त जुया च्वंम्ह खः उकि निश्चयनं
छंत न्हापा जुया विज्याःपिं तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापिं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस आर्वाविर्तनीय बोधिसत्व भांसस व्याकरण
यांना तःगु दु । थ्व छया हेतुं धाःसा ॥ थये निश्चयनं छंके थुजोगु रूपया धुव गुण (कोमस यांना तःगु गुण) दया च्वन । निश्चयनं
छ न्हापानं धुल हे धुत गुण संयुक्ताम्ह जुया च्वन ॥ थये बैत न्हापा यागु नांया छलं नांया अधिष्ठानं वंके उत्पत्ति जुया च्वंम्ह धुत
गुण वयानां वया मने खःका धेगु थहरे ज्वीका अस्मिमान उत्पत्ति बाता बी । अले वया थये मन ज्वी जितः निश्चयनं न्हापा जुया
विज्यापिं तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापिं व्याकरण विद्यातःगु दु गथे थ्वं धाःगु खः उजोगु गुण फुक्क जिके दुःगु खबे धका धायी
उग वखते हानं वैन मारपापिष्ठ थये धायी छंत तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धे अनन्तर सम्यक्सम्बोधिस आर्वाविर्तनीय व्याख्यायानां

(४६०)

तः गु दु । श्व छुया हेतु धासा ॥ श्वे निश्चयं छंके थुजोगु रुपया धुत गुण दुधका धायी ॥ हानं हे सुभूते श्वेगु यासे मार
पापिष्ठ गुवल्ले २ भिक्षुया भेष धारण याना न्हयोने वया गुवल्ले २ भिक्षुणीया भेष गुवल्ले २ उपासकया भेष गुवल्ले २ उपासिका
या भेष गुवल्ले २ ब्राम्हणया भेष गुवल्ले २ गृहस्थीया भेष गुवल्ले २ बाया भेष गुवल्ले २ वीया भेष गुवल्ले २ दाजु किजाया भेष गुवल्ले
२ तता कहे या भेष गुवल्ले २ मित्र मंत्री सगोत्र फुकी वाकायेया भेष न्हयोने वया यथे धायी । छंत न्हापा जुया
विज्याःपि तथागत अहत सम्यक्सम्बुद्धापिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं अर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्वया गुगु आकार गुगु चिन्ह गुगु
निमित्त कनागु खः श्व वंके मदया चवनी । यथे जुल धासा मेपि बोधिसत्व महासत्त्वया गुगु आकार गुगु चिन्ह गुगु निमित्त खः श्व
वंके मदया चवन । उकि हानं हे सुभूते थुगु नांया अधिष्ठानं याःगुलि व बोधिसत्व महासत्त्वया अभिमान उत्पत्ति जुयी । अभिमान
उत्पत्ति जुया अभिमानकवत्यला थार्ये तप्यंम्ह - भातिचाहे कब मळीम्ह मार कबातुक ज्वना कवत्यला तःगुलि मेमेपि बोधिसत्व
महासत्त्वतित हचेपे यायी उपाहास यायी बराबर तच्चंत लायेब्वी निदा यायी गिजे यायी ॥ श्वन हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं नामा-
धिष्ठानं मार कर्म धका मोकेमाः ॥ हानं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं नांया छल नांया व्याकरणं मार वंगु सोकेमाः । यथे

(४६१)

गथे हानं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं नांया छल नांया व्याकरणं मार वंगु सोकेमा धासा थन हे सुभूते मार पापिष्ठ भिक्षुया भेष
धारणा याना न्हयोने वया बोधिसत्व महासत्त्वयात यथे व्याकरण यायी । छं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं श्वीवले छंगु नां थुजोगु जुयी
धका यथेन धायी । गुगु वया मती तर्कना याना चवंगु विचार याना चवंगु खः । अहो जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं श्वीवले थुजोगु नां ज्वी
ला छुथे धका गुगु वया मती तथा चंगु खः वहे नांया व्याकरण यायी । यथे धायीवले व प्रज्ञामदुम्ह जुया चंम्ह उपाय कुशल मदुम्ह
बोधिसत्त्वया यथे मती लवी । गयेजाजि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं श्वी बले थुजोगुनां ज्वीला धका मतीत चवनागु तर्कना याना चवनागु
विचार याना चवनागु खः अहो आश्चर्यं श्व हे नां ज्वनी धका श्व भिक्षु घाल । वया थुजोगु प्रकारं गुगु नां थमं चित्तना याना चवनागु
खः गुगु व मारपापिष्ठ अथवा मारकायिक देवतापिसं बने याना छेहम्ह मार अधिष्ठान याना छेहम्ह व भिक्षु नांकांगु व
गथे जि मती व चवंगु श्व निगुलि मिलेजू उकि न्हापा जुया विज्याःपि तथागत अहत सम्यक्सम्बुद्धापिसं जितः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं
श्वीवले थुजोगुनां व्याकरण याना तःगु दुगु खः धका निश्चय भाने यायी । हानं हे सुभूते गुगु जि अर्वाविनवर्तनीय बोधिसत्व महासत्त्व
पानिगु आकार चिन्ह निमित्त कनागु खः व उम्हासके मदया चवनी थुजोगु मदुम्हासत नांया छल नांया व्याकरणं खः का धयागु
चित्त उत्पत्ति याकावी । वया यथे सःका धंगु चित्त वया मेमेपित हेपेयायी जितः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं व्याकरण विया तःगु दु

(४६२)

मदु धका थुगु प्रकारं वं थुगु मान अतिमानं मानातिमानं अभिमानं मिथ्यामानं मेमेपि बोधिसत्व महासत्त्वपित हेपेयाना सर्वज्ञता
तापाका छे बुद्ध ज्ञाननं तापाका छे । व प्रज्ञापारामिता ग्रहण मःयाम्ह उपाय कौशल्य मदुम्ह कल्याणमित्र मदुम्ह पाप मित्र ज्वना तः
म्ह निगु भूमिस छगु भूमी लायी धका सिकेमाः श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्धभूमी । यदि हानं वं तां कालं अतिताकालं भावनायाना
उकी चले जुया प्रज्ञापारामिता लाना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीकेगु इच्छा यायी । यदि हानं व वारंवार कल्याण मित्रया न्हयौने
समीपेनं वनी उगु मखुगु आत्माभाव जूगु याव उगु बखते न्हापा यागु चित्तयात निदानं यायी छुवे यायी गिजे यायी वाँलाक तोते
थये मभिगु धकानं धायी वं थये धाःसानं हे बुद्ध भूमि दुर्लभ जुयी तिनी श्व छुया हेतु धाःसा । हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्व
या थःगु मनं जिजिका धका धायेगु स्थान अत्यन्त हे तच्चोगु इयातुगु भारगु (पाप) जुया च्वन । श्व गथे धासा निश्चयन हे सुभूते
श्रावक यानयाम्ह भिक्षुया श्रावक भूमिस प्यंगु मूला पात्त आत तच्चोगु पाप (स्यायेगु १ खुया कायेगु २ मैथुन धायेगु ३ झुठा खं
ल्हायेगु ४) थुकि मेमेगुनं पापलाना व अभिक्षु (भिक्षुया सम्बर भूट जूगुलि भिक्षु मखुम्ह) जुयी । अश्रवण (श्रामणेस्त्व मजुगुलि
श्रमण मखुम्ह) जुयी । अशाक्य पुत्रीय (उपासकया भाव मदुगुलि शाक्यपुत्र मखुम्ह) जुयी । थुलि प्यंगु पापया सिनं हे अत्यन्त तच्चोगु
पाप जुया च्वन गुगुजा श्व सारं नांया छलं पाप चित्त उत्पत्ति याकी अभिमान चित्त उत्पत्ति याकी बोधिसत्व महासत्त्वपित

(४६३)

(४६३)

हेपे यायेगु धंगु थये तच्चोगु पाप उत्पत्ति ज्वोगु जुया च्वन । श्व प्यंगु आपात्त (महापाप) या सिनं हे श्व (अभिमान धायेगु)
पाप तच्चोगु चित्त उत्पत्ति ज्वोगु धका सिकेमाः ॥ हे सुभूते श्व प्यंगु भारगु मूलापात्त (पाप) जा अर्थे होत । हे सुभूते पंच आने-
न्तर्य कर्म (पंच महापापया) सिनं हे श्व बोधिसत्वया नांया छलं गुमान दुगु चित्तयाके उत्पत्ति जूगु तच्चोगु पाप जुया च्वन ॥
श्व पंच महापापया सिनं हे तच्चोगु पाप अभिमान चित्त उत्पत्ति ज्वोगु धका सिकेमाः ॥ थये निश्चयनं हे सुभूते नांया छलं सूक्ष्म
सूक्ष्मगु मार कर्म उत्पत्ति जुयी । बोधिसत्व महासत्त्व श्व सिकेमा सीका तोतेमाः । मेमेपानि द्वारं न अभिमान उत्पत्ति जुयीगु
श्वीकेमाः श्वीका तोतेनं माः ॥ हानं मेगु हे सुभूते मारपापिष्ट बोधिसत्व महासत्त्वया न्हयौने वया विवेक विचार याना (लोकयाके
छुत्ता जुया छुवे अलग् च्वनेमाः धका धया) च्वेके समझे यःके । गथे हानं हे सुभूते मारपापिष्ट बोधिसत्व महासत्त्वया न्हयौने
वया विवेक विचारयाना- लोकयाके छुत्ता जुया छुवे अलग् च्वनेमाः धका च्वेके समझेयाके धाःसा । थन हे सुभूते मारपापिष्ट बो-
धिसत्व महासत्त्वया न्हयौने वं न्हयौने वया थये धायी । तथागत-लोकयाके छुत्ता जुया छुवे अलग् च्वना विवेक विचारयाना
च्वम्ह स्थानु प्रशंसा यापी उकि बने बनया थासे पर्वते मुंफास श्मशाने धावे आदिया द्वे च्वंवेमा धका धायी ॥ भगवान् आज्ञा
दयेकल हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वयात थजोगु प्रकारयागु बने बनया स्थाने द्यनंगु आसन यायेगु सुलोक मदुगु स्थाने अलग्

(४६४)

छुत्ता जुया जक चवनेगु नाना प्रकारयागु बन स्थान पर्वत गुंफा श्मशान घाटें आदिया द्वं सजक चवनेगु यात जि विवेक विचार धका भवथा ॥ सुभूति धाल । गुगुलें हानं हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्वया मेमेगु विचार यदि बन बनया शेष भाग थन्योगु आसन सुं लोक मनुगु स्थान अलग छुत्तागु नाना प्रकार यागु बनया स्थान पर्वत गुंफा श्मशान घाटेंया दो आदि थुजोगुली सचवनेगु जुसौल हे भगवन् गुजोगु जुयो ले बोधसत्त्व महासत्त्वया मेमेगु विवेक विचार ॥ थुलि न्यसौल भगवान् आयुष्मान् सुभूतियात थये आजा दयेकल । यदि हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व धैम्ह श्रावक याकें संयुक्तगु मन याकें अलग ज्वी प्रत्येक बुद्धयाकें संयुक्तगु मन याकें अलग जुयो थये बोधसत्त्व महासत्त्व अलग छुत्ता जुया चवनी । व गांया सिथे चवना चवसानं प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशलें ग्रहण याता तःम्ह सकल सत्त्व याकें महामैत्री महाकरुणानाया विहारं चवनीः । थुगु विहारं व अलग छुत्ता जुया चवनी । हानं हे सुभूते जि थव बोधसत्त्व महासत्त्वया श्रावक भूमि प्रत्येक बुद्धभूमि संयुक्ता मज्जु मनयात विवेक विचार दुम्ह धका धया । थुलि विवेक विचारं बोधसत्त्व महासत्त्व रातदिन छुखे अलगगु बिहारं चवना दिन बितेयायी । यदि व बोधसत्त्व महासत्त्व बने बनया स्थाने पर्वते गुफाये श्मशाने बनया सिथे लासा आसन याता थुगु बिहारं (श्रावक प्रत्येक बुद्ध याकें संयुक्त मज्जु मनं) । चवनी व बोधसत्त्व महासत्त्व अलग छुत्तागु बिहारं चवनी । गुम्हस्यात हानं हे सुभूते मारपापिष्टं बन बनया साधूभूमि पर्वत गुंफा श्मशान

(४६५)

बनया सिथे चवनेगु आसन याता चवनेगु विवेक विचारयायेगु उपदेशवी वं थव श्रावक प्रत्येक बुद्ध संयुक्ता जूगुमन त्वाक उयागु चर्या प्रज्ञापारमितासि लगेमज्जुगुलि याता सर्वज्ञ ज्ञान पुरेयाये फैमखु । व थये श्रावक प्रत्येकया ज्ञान त्वाकज्यागु चर्या चवना शुद्ध मज्जु मनं चवगुलि काय वाक मनया कर्म अशुद्ध हे जुयी । काय वाक मनया कर्म शुद्ध मज्जुगुलि संयुक्ता जूगु मनं मेमेपि गांया सिथे चवना चवपि श्रावक प्रत्येक बुद्ध याज्ञान त्वाकमज्याःपि प्रज्ञा उपाय महा करुणाया चर्या चवपि बोधसत्त्व महासत्त्वपित हे लायायी । बने चव नां चवसानं व काय वाक मनया कर्म शुद्ध मज्जुगुलि त्वाक ज्याःगु चर्या थैहे चवनी छुत्ता अलगगु चर्यास चवनीमखु । व गांयासिथे चवपि प्रज्ञापाय महाकरुणाया चर्या चवपि काय वाक मनया कर्मया आचार बलाक शुद्ध जुया चवपि श्रावक प्रत्येक बुद्ध संयुक्त जुया चवगुमनं छुखे छुतेजुया चवपि त्वाकमज्याःगुचर्या जुया चवपित श्रावक प्रत्येक बुद्ध संयुक्तगु मनं अथे हेला यागुलि ध्यान समाधि समापति दिनोक्ष आभिरुचि लाभ ज्वीमखु । वया थुकि परिपूर्ण ज्वीमखु । थव छुया हेतु धाःसा । थये निश्चयनं व उपाय कुशल (गोत्र ज्ञान सीकेगु चर्या) मदुम्ह जुया चवन । हानं छु धाःसा हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व सच्छिगु जोजन दुग दुर्गा बने हिसक जाति पशु पक्षि मदं चवगु हिसा यायीपि प्राणी सर्प जक्ष राक्षसत चले जुया सचवगु दाखु आदिया भयंकर भय उपद्रव मदुमु थासे दक्षि वा सच्छिदं वा दोक्ष दं वा लकाक्ष दं वा कोटि दं वा सच्छिगु कोटि दं वा दोछिगु कोटि दं वा लकाछिगु कोटि दं वा कोटि नियुत शत सहस्र दं वा

(338)

श्रवणं श्रोत्रं तत्त्वं चवनी उम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व आशयया विवेक विचारं च्वंम्ह जुयी गुगु जि कनागु श्रावक प्रत्येक ज्ञानया चर्या ल्वाक मज्जायाः गु धेगु ज्ञानया विवेक विचार मदे व उषाय कुशल (मोक्ष ज्ञान सीकेगु चर्या) मदुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं मासया बने च्वनेगु तःधं धका बने जक च्वना च्वनी । द बिश्वासे च्वंम्ह बांलाक एकाचित्त जूम्ह तच्चोगु उत्साह दुम्हनं जुयी थथेयाः म्हासितज्जमां व बोधिसत्त्व 'महासत्त्व यात जि प्रशंसा भयाना ॥ श्व छुया हेतु धाःसा ॥ हे सुमूते गुगु जि कनागु बोधिसत्त्व महासत्त्वयागु विवेक विचारं च्वंमार्त श्व बोधिसत्त्व महासत्त्वयागु श्रावक प्रत्येक ज्ञान चर्या ल्वाक मज्जायागु मोक्ष ज्ञान सीकेगु चर्या बांलाक मखनी मथयी उम्हासगु थासे मारपापिण्ट इह्योने वया च्वे फुसे आकांसे च्वना वैत थथे धायी । साधु साधु हे कुलपुत्र तथागतं आज्ञा दयेका बिज्यागु बोधि- सत्त्व महासत्त्वया विवेक विचार (श्रावक प्रत्येक ज्ञानया चर्या च्वनेगु) श्वहे खः । हे कुलपुत्र छ श्वहे विवेक विचारं च्वे । थथे च्वनधाःसा छँ शकनंहे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थयीके । थुलि धागु न्यना व उगु विवेक विचारं हानंहे अनं बना गांया सिथे च्वना चर्वापिं सोझापिं ब्रह्मचारी जुयाचर्वापिं कल्याणगु धर्मे च्वंपिं ल्वाक मज्जायाः पिं कायवाक् मनया कर्म शुद्धगु जीवजुया चर्वापिं भिक्षु बोधिसत्त्व महासत्त्वपिंत श्रावक प्रत्येक बुद्धया ज्ञानं संप्रुक्तगु मन जुया चर्वापिंसं हेपेयायी । अलेवं अमित थथे धायी अहो श्व आयुष्मान्नापिं संकीर्ण (कल्पना ल्वाक मज्जायाःगु) बिहारं च्वंवन बिबिक्त (छुत्ता अलगु) बिहारं च्वना मच्चं । अहो कष्ट श्व आयुष्मान्नागणापिं सकभनं

(४६७)

मनवंगु विहारं चंचवन छुत्ता अलगु विहारं चवनामचवं धका । गुलि छुत्ता अलगु बिहारं चवनाच्वं पिं बोधिसत्व महासत्त्वपिंदु थांमत
श्रावक प्रत्येकया ज्ञाने यंकेत कोशस यायी महायानयाके पिनेयागु ज्ञाने बंकेत कोशस यायी । गुलि श्रावक प्रत्येक ज्ञानया विहारं
चवंपिंदु थांमत संसारयाके छुत्ता अलगु विहारं चर्यायाकै तःधंगु धका धायेकै गुगु तःधंगु यायेमाःगुखः उकी घमन् उथेयाकै ॥ श्व
छुयाहेतु धाःसा । जितः अमनुष्य (मनुष्य मखुपि देवता) पिसं च्वेकल जितः अमनुष्यगर्णापमं समझना बिल । गुगु चर्या जि
चवनागु खः श्वहे चर्या खः ॥ गांधा सिये चवनाच्वं पिं स्वीतजक अमनुष्यगर्णापमं (थये जितःथे) च्वेकै गांधा सिये चवनाच्वं पिं स्वैत
जक अमनुष्यगर्णापमं समझनाबी थये घया बोधिसत्त्वया निकया मनुष्यापंत हेलायायी ॥ हे सुभूते ब बोधिसत्त्व चण्डाल (मेपिं बोधि-
सत्त्वापसं थोमत्योम्ह जुया निंति चण्डाल) धका सीकेभाः । बोधिसत्त्व दूषी (थःतनं परबोधिसत्त्वयातनं दोषे तःगुलि बोधिसत्त्व दूषी) धका
सीकेभाः । बोधिसत्त्व प्रीतिरूपक (म्हुतु बचनं जक बोधिसत्त्व जूगुलि बोधिसत्त्व प्रीतिरूपक) धका सीकेभाः । बोधिसत्त्व प्रबिबणिक
(बोधिसत्त्वया धर्ष बिजोग जूगुलि बोधिसत्त्व प्रबिबणिक) धका सीकेभाः । बोधिसत्त्व कारणडबक (बोधिसत्त्व सघयात थोत् परेयागुलीं
बोधिसत्त्व कारणडबक) धका सीकि । बोधिसत्त्वया निकया पुगदलापंत श्रमण भेषं खुयाकागुलिं खुं श्व । श्व देवता सहित लोकयानं
खं धका सीकेभाः । हानं हेसुभूते थुजोंग जातिया पुगदलवात सेवा यायेमज्यू भक्ति यायेमज्यू उपासना यायेमज्यू ॥ श्व छुया हेतु

(४६८)

धोःसो। युजोगु रूपयापि पुद्गलपि अभिमाने पतनं जूपि धका सीकेमाः। वीर्यकमं जुया चर्वपि तर्कहिनि २ जक याने चर्वपितनं वं दोष
तयाबी। युजोगु रूपया पुद्गलपितं अशुद्धं धर्मे चर्वपिधका सीकेमाः। युजोगु रूपया पुद्गलपि आर्यं मखुपि धका सीकेमाः। युजोगु रूपया
पुद्गलपि आर्यं धर्मे मचर्वपि धका सीकेमाः। हानं हे सुभूते गुह्यं बोधिसत्त्व महासत्त्वं सकल सत्त्वं यातनं मतोतुगु जुयी सर्वज्ञतां मतोतं
अनुत्तरं सम्यक्संबोधनं मतोतं। वदुने चित्तानिसे अनुत्तरं सम्यक्संबोधं वांलाकं श्वीकेगु इच्छायाःम्ह सकल सत्त्वयात हितार्थं याये धका
इच्छायाःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं उजोपि मभिगु जातिया पुद्गलपितं सेवायाये मज्यू भावितयाये मज्यू उपासना याये मज्यू। हानं छुधाःसा। हे
सुभूते सकल सत्त्वयात हितार्थं याये धयागुली दनाच्चम्हसे थपिनं मेमेगुनं मारकर्म सीकेमाः सीकेत नित्य २ त्रास मदुगु चित्तं जुया चवनेमाः
मार्गं प्राप्तं मजुया चर्वपि सकल सत्त्वपितं उपदेशबीत त्रास मदुगु त्रैधातुकनाप संसर्गं मदुगु चित्तयाता चवनेमाः उकीसनं ग्हापां मैत्रीभाव
दुगु करुणादुगु चित्तं महाकरुणा उत्पत्तिं यातादया-अनुकम्पायात ज्वना बांलाक उगु ज्ञाने लगेजूपि सत्त्वपिके हर्षमानगु चित्तं लाभ मजुयीगु
धर्मं धर्मं यात उपेक्षा याता थये चित्तं उत्पत्तिं यायेमाः। गथेयानां मार कर्मया दोष संपूर्णं दक्कं फुक्कं सकल प्रकारं फुक्कं सकलभनं
सदां उत्पत्तिं मज्जीगु खः थयेहे जिं याये। यदि व उत्पत्तिं जुल धासां ताबि याकनंहे नाश जुया वनीगु गुगु खः उगु शिक्षा सेने धका चित्तं
तयेमाः। श्वनं बोधिसत्त्व महासत्त्वया धःधमं सीका पराक्रम दयेकं मागु धका सीकेमाः। श्व हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं विवेकाविचार
मास्कर्मसीकेमा ॥ थुलि आर्य अष्टसाहसिका प्रज्ञापारमिताया मारकर्म परिवर्त्तं नाम नीछागुमु जुल ॥ २१ ॥ मुद्रक-ज. उ. प्रेस ॥

॥ श्रीः ॥

ॐ अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमितायाः

कल्याणमित्र परिवर्त्तो नाम द्वाविंशति, तम परिवर्त्तः ॥ २२ ॥

सफू कायगु थाय-

जगत उद्धार महाविहार स्वयम्भू मुईखेल

जुद्धसडक ब्लक नं. ६।१०४।६।

प्रकाशक-

जोगमुनि बजाचार्य

स्वयम्भू मुईखेल

मुद्रक-

जगत उद्धार प्रेस

कान्तिपुर प्यूला

(४७०)

अथः कल्याणमित्र पारवर्त्तो नाम द्वाविंशति तम परिवर्त्तः ॥ २२ ॥

(थर्नालि कल्याणमित्र म्हासीकेगु नीनिगुगु ज्ञानया शिक्षा)

थर्नालि हानं भगवानं आयुष्मान सुभूतियात सःता थये आजा दयेकल । थन हे सुभूते दुनेबागु चित्तनिसे अनुत्तर सम्यक्संबोधि
थ्वीके धंगु इच्छायाम्ह बोधिसत्व महासत्त्व न्हापाहे कल्याण मित्र यात सेवायायेमाः भजना यायेमाः उपासना यायेमाः ॥ ॥ सुभूति
वितियात हे भगवन् गुगु दुने अस्तस्करणनिसे अनुत्तर सम्यक्संबोधि थ्वीके धंगु इच्छायाम्ह बोधिसत्व महासत्त्व न्हापालाक कल्याण
मित्र सेवायाये माःगु भजना यायेमाःगु उपासना यायेमागु खः थ्व हानं बोधिसत्व महासत्त्वया कल्याण मित्रपि सु गुगु धका सीकेमाः
॥ ॥ थुलि बिति यासेलि भगवानं आयुष्मान सुभूतियात थये आजा दयेकल । हे सुभूते गुलि बुद्ध भगवानगणपि हानं आर्वानि
वर्तनीय जुयाच्चपि बोधिसत्व चर्या स्वरूपि बोधिसत्व म्हासत्त्वगणपि बिज्याना चर्यापि खः गुम्हसे वैंत प्रज्ञापारमितास अनुमति वी
सेनेकने यायी गुम्हसे वैंत प्रज्ञापारमिताया देशनायायी उपदेश वी थुपिहे हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वया कल्याणमित्र धका सीकेमाः ।
हे सुभूते प्रज्ञापारमिताहे बोधिसत्व महासत्त्वया कल्याण मित्र धका सीकेमाः । हे सुभूते खुगु पारमिता फुक्कनं बोधिसत्व महासत्त्वया
कल्याणमित्र धका सीकेमाः । षट्पारमिताहे शास्ता षट्पारमिताहे मार्ग षट्पारमिताहे प्रकाश षट्पारमिताहे ज्वाला षट्पारमिताहे तेज

(४७१)

षट्पारमिताहे रक्षा षट्पारमिताहे शरण षट्पारमिताहे लीनज्वीगु षट्पारमितालेहे दुबीगु षट्पारमिताहे देश षट्पारमिताहे मां
षट्पारमिताहे वी षट्पारमिताहे अनुत्तर सम्यक्संबोधि ज्ञान लायेत थुयेकेत जुयाच्चन ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा थन हे सुभूते षट्पारमितास
प्रज्ञापारमिता च्वनाच्चन । गुलि न्हापा जुयावंगु काले अनुत्तर सम्यक्संबोधि थ्वीका निर्वाण जुया बिज्यापि दु थमितनहे प्रज्ञापारमिता
याके सर्वज्ञता प्राप्त जुल । गुलि हानं हे सुभूते लिपायागु काले जीवज्यायीपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपिस अनुत्तर सम्यक्संबोधि
थ्वीके थ्व बुद्ध भगवानापनिनं थ्वहे प्रज्ञापारमिता याके सर्वज्ञता प्राप्त जुवी । गुलि हानं हे सुभूते प्रमाण मदयेक संख्या मदयेक पारमाण
मदयेक चिन्तना मदयेक लोक धातुस तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धपि थौं कन्हे अनुत्तर सम्यक्संबोधि थ्वीका चर्यापि धारणायाना चर्यापि
सम्यग्हना चर्यापि धर्म देशना याना चर्यापि दु थ्व बुद्ध भगवानापनिनं थ्वहे प्रज्ञापारमिता याके सर्वज्ञता प्राप्त जुया च्वन । हे सुभूते जिनं
आः थौं कन्हे अनुत्तर सम्यक्संबोधि थ्वीका थुंगु तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध जुयागु हे सुभूते थ्वहे षट्पारमितायाके सर्वज्ञता प्राप्त
जुगुलि जुया च्वने । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते थ्व खुगुपारमिताया दुने स्वीन्हेंगु बोधिपक्ष धर्म लाना च्वन प्यंगु ब्रम्हबिहार प्यंगु
संग्रह वस्तुनं थ्व षट्पारमिताया दुनेहे लाना च्वन । गुलितक्क छु गुगु बुद्ध धर्म बुद्ध ज्ञान स्वयंभु ज्ञान चिन्तना मदुगु ज्ञान तुल्ले मदुगु
ज्ञान प्रमाण मदुगु ज्ञान संख्या मदुगु ज्ञान समान मदुगु ज्ञान समान मदुगुलि समानगु ज्ञान थ्व फुक्क षट्पारमिताया दुने लाना च्वन ।

(४७२)

शुलियानिति थन हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वया खुगु पारामिताहे कल्याण मित्र धका सोकेसाः । खुगु पारामिताहे शास्ता खुगु पारामिताहे
मार्ग खुगु पारामिताहे मत खुगु पारामिताहे तेजया त्याः खुगु पारामिताहे तेज प्रकाश खुगु पारामिताहे रक्षा खुगु पारामिताहे शरण
चवनेगु थाये खुगु पारामिताहे दुविकेसाःगु खुगु पारामिताहे द्वीप खुगु पारामिताहे मां खुगु पारामिताहे वौ खुगु पारामिताहे ज्ञान लायेत
ज्ञान थोकेत सर्वज्ञता लायेत अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेत जुया चवन । गुगु बखते बोधिसत्त्वं महासत्त्वं खुगु पारामिताया शिक्षा स्थना
वो उगु बखतस सकलसत्त्वापि उपकारी मज्झिहे उपकारी जुयी । हानं हे सुभूते थ्व खुगु पारामिता स्थनेगु इच्छायाम्ह बोधिसत्व
महासत्त्वं थ्वहे प्रज्ञापारामिता न्हायेपनं न्यनेमा कायेमा धारण थायेमाः चवनेमाः लायेमाः प्रवर्त्तन थायेमाः देशना थायेमाः उपदेशवीमाः
उदेश्यवीमाः बांलाक पाठ थायेमाः अर्थयाकेनं धर्मयाकेनं न्याययाकेनं बांलाक परीक्षा थायेमाः ध्यान थायमाः मथुथाये न्यना स्वयेमाः
बांलाक प्रश्न थायेमाः । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थ्व प्रज्ञापारामिता धैगु खुगु पारामिताया मध्ये मुखयगु जुया चवंगु नायोजुया चवंगु बांलाक
नायो जुया चवंगु लें कयनाबीगु बांलाक लें कयनाबीगु बोधिसत्त्व महासत्त्व जन्म यानाबीगु बांलाक पालनपोषन थायीम्ह मां जुया चवन ।
थ्व छुया हेतुं धाःसा । प्रज्ञापारामिता संत धाःसा न्वागु पारामिताया ज्ञानहे सीमखु पारामिता धैगु नानं उबीमखु यालिया निति थन हे
मभने सेवेपि स्वीकेतं छं प्रार्थना थाये न्यने म्वा केगुली वनेगु इच्छा याःम्ह सेपिसं धाःधाःगुली चवने म्वाकेगुली इच्छा याःम्ह बोधिसत्व

(४७३)

महासत्त्वं थ्वहे प्रज्ञापारामितास सेनेमाः ॥ ॥ सुभूति विंतिथात । हे भगवन् प्रज्ञापारामिताया लक्षण छु ॥ ॥ शुल विंतिथासेल
भगवाचं आयुष्मान सुभूतिथात थथे आज्ञादयेकल । असंग (मन ववया छुकीसहे जू मवंगु थ्वमवंगु) लक्षण हे सुभूते प्रज्ञापारामिता ॥ ॥
सुभूति विंतिथात । देला हे भगवन गुगु असंग लक्षणं नानाकासिम थुगु नानाकासिमया रूप जुया चवंगु असंग लक्षणं प्रज्ञापारामिता दे
थ्वहे असंग लक्षणं दक्क संसारया पदार्थनं दहे दे ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । थथेहे खः थ्व हे सुभूते थथेहे खः थ्व । हे सुभूते
नानाकासिम दे गुगु नानाकासिमया स्वभाव जुयाचवंगु असंग लक्षणं प्रज्ञापारामिता दे थ्वहे असंग लक्षणं सकल संसारया पदार्थ दे थ्व
छुया हेतुं धाःसा । संसारया दक्क पदार्थ लायेगु खनेगु धैगुहे छु मदु हे सुभूते संसारया दक्क पदार्थहे शून्य । शुलियानिति थन हे
सुभूते । गुगु असंग लक्षणं प्रज्ञापारामिता लायेगु खनेगु धैगुहे छु मदु शून्य जुंथा चवंगु थ्वहे असंग लक्षणं संसारया दक्क पदार्थनं लायेगु
खनेगु धैगु छु मदु दक्कहे शून्य ॥ ॥ सुभूति विंतिथात । यदि हे भगवन् संसारया दक्क पदार्थ लायेगु खनेगु धैगु छु मदु संसारया
दक्क पदार्थहे शून्य खःसा गथे हे भगवन् सत्त्वापानि संक्लेश (क्लेश) धैगु सीकेगु जुयी । गथे हे भगवन् सत्त्वापानि व्यवदान (निर्मल) धैगु
सीकेगु जुयी । हे भगवन् लायेगु खनेगु धैगुहे मदुगुली पाप दुःख धैगुनं देमखु । हे भगवन् लायेगु खनेगु धैगुहे मदुगुली पुण्य सुख धैगुनं
देमखु । हे भगवन् शून्य धैगुली पाप दुःख धैगुनं देमखु । हे भगवन् शून्य धैगुली पुण्य सुख धैगुनं देमखु । हे भगवन् लायेगु खनेगु छु

(४७४)

मदुगुलि वा शून्यं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बुयीनं मखु ॥ हे भगवन् गुगु संसारया दक्क पदार्थया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुगु अथवा
थुगीगु अथवा थुया च्वंगु शून्यता धाकें मंगुयासे प्राप्त जूगु मखु । अथे जूयानिति हे भगवन् जिमिसं छलपोलं आज्ञा दयेकुया अर्थ
मथे सीकेगु । आज्ञा दयेका बिज्याहु हे भगवन् आज्ञादयेका बिज्याहु हे सुगत ॥ ॥ थुलि विरति यासील भगवानं आयुष्मान् सुभूतियात
थथे आज्ञा दयेकल । थव छ गथे मानेयाना हे सुभूते तांकांल सत्त्वपि अहंकारे (जि धयागुली) ममकारे (जिगु धयागुली) चले जुया च्वन
खःला ? । सुभूति धाल थथेहे खः थव हे भगवन् थथेहे खः थव हे सुगत तांकांल सत्त्वपि अहंकारे ममकारे चलेयाना च्वन खः ॥ ॥ भगवानं
आज्ञादयेकल । थव छ गथे मानेयाना हे सुभूते अहंकार ममकार शून्य खःला ? ॥ ॥ सुभूति धाल ॥ शून्य हे भगवन् शून्य हे सुगत ॥ ॥
भगवानं आज्ञादयेकल । थव छ गथे मानेयाना हे सुभूते अहंकार ममकार सत्त्वपि संसारे चलेजुया च्वनाच्वन खःला ? ॥ ॥ सुभूति धाल ।
थथेहे खः थव हे भगवन् थथेहे खः थव हे सुगत । सत्त्वपि अहंकार ममकार संसारे चलेजुया च्वनाच्वन खः ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल
थुगु प्रकारं निश्चयनं हे सुभूते सत्त्वपिनिगु क्लेश जुया च्वंगु थुयी । गथे जा सत्त्वपिनि कायेगु उगु पापे लगे उबीगु खः अथे थन छुं
पाप-क्लेश धंगु देव्वंगु दुगुनं मखु । गथे जा हे सुभूते मकायेगु उगुली लगे मज्जीगु याबी अन थथेहे अहंकार ममकार धंगु देव्वंगु मखु ।
थुगु प्रकारं हे सुभूते सकल सत्त्वपि निर्मलपि धंगु थुयी । गथे सत्त्वपि मकाःगु उकी लगेमज्जीगु जुया निर्मल जुयी अथे निर्मल जुया च्वंगु

(४७५)

धंगुनं थन छुं दुगु मखु ॥ हे सुभूते थथे चर्या यात धाःसा बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी । थथे हे सुभूते संसारया दक्क
पदार्थ लायगु खनंगु धंगु छुं हे मदुगु दक्क शून्यगुली क्लेश-पाप पुण्य भिगु निर्मल धंगु जुया च्वंगु धंगु थुयी ॥ ॥ सुभूति धाले । आश्चर्य
हे भगवन् गुगु थव दक्क संसारया पदार्थ लायंगु खनंगु हे मदुगुली दक्क शून्य गुलि सत्त्वपिनि पाप क्लेश पुण्य निर्मल धंगु जुया च्वंगु
धका थुयी । थथे चर्या यात धाःसा हे भगवन् बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । थथे चर्यायाना बोधिसत्त्व महासत्त्वं
रूपे चले यायी मखु वेदनास चले यायी मखु संज्ञास चले यायी मखु संस्कारे चले यायी मखु विज्ञाने चले यायी मखु । हे भगवन् थथे चर्या
यात धाःसा व बोधिसत्त्व महासत्त्व देव दैत्य मनुष्य लोक फुके मफुम्ह जुयी । हे भगवन् थथे चर्या याम्ह बोधिसत्त्वं महासत्त्वं सकल
श्रावक यानिकया प्रत्येक बुद्ध यानिकया पुद्गलपानिगु चर्यायात त्याकें सुनानं लिचिके मफुगु स्थाननं प्राप्त जुयी । थव छुवाहेतुं
धाःसा । सुनानं लिचिके मफुगु हे भगवन् बुद्धत्व धंगु तथागत धंगु स्वयम्भू धंगु सर्वज्ञ धंगु । हे भगवन् थुगु मनं प्रज्ञापारमितां
संयुक्तगु क्रमं च्वना बोधिसत्त्व महासत्त्वं चानं न्हिनं हना च्वन धाःसा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सात्तिनावे याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
थुयी ॥ ॥ थुलि वासील भगवानं आयुष्मान् सुभूतियात थथे आज्ञा दयेकल । थथेहे खः थव हे सुभूते थथेहे खः थव । थथे चर्या
यात धाःसा हे सुभूते बोधिसत्त्वं महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्यायायी । हे सुभूते थथे चर्यायाःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं रूपे चर्या यायी मखु

(४७६)

वेदनास चर्या यायी मखु संज्ञास चर्या यायी मखु संस्कारे चर्या यायी मखु विज्ञाने चर्या यायी मखु । हे सुभूते थये चर्यायाह
बोधसत्त्व महासत्त्व देव दैत्य मनुष्यलोकपिसं फुके मफुम्ह जुयो । हे सुभूते थये चर्या याह बोधसत्त्व महासत्त्व सकल श्रावक यानयापि
प्रत्येक बुद्ध यानयापि पुद्गल पिनिगु चर्यायात त्याकल त्याकै सुनानं त्याके मफुगु स्थाननं प्राप्तयायी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते
बुद्धत्व धैगु तथागतत्व धैगु स्वयंभुत्व धैगु सर्वज्ञत्व धैगु यात रुतानं त्याक मफुगु जुया च्वन । हे सुभूते थुगु मनं प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु कमं
च ना बोधसत्त्व महासत्त्व चानं न्हिन हना च्वन धाःसा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सत्तिना वै याकनेहे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिनं थुयो । यदि हानं
हे सुभूते गुलि जम्बूद्वीपे सत्त्वपि दु थ्व सर्कासनं आदि अन्त मदुगु मनुष्ययागु आत्मा भाव लायी मनुष्यया आत्मा भाव लाना अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधिस चित्त उत्पत्ति यायी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस चित्त उत्पत्ति यांना गुलित जीवदत उलितक्कं च्वना सकल तथागतपित
सत्कारयायी गुरुयायी मान्दयायी पूजायायी तच्चोकं पूजायायी दक्कासवे तच्चकं पूजायायी थयेहे सकल सत्त्वपित दाननं यायी थ्व
दानवानागु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस पारणामनानं यायी थुकी छं गथे मानेयाना हे सुभूते थयेयापि बोधसत्त्व महासत्त्वापिन थुकिया
कारण आपालं पुण्य लायीलाक छु ? ॥ ॥ सुभूति धाल । आपाः हे भगवन् आपा हे सुगत । भगवानं आज्ञादयेकल । हानं हे सुभूते
गुम्हः बोधसत्त्व महासत्त्व अन्ते न्हिछिजक प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु मनं च्वनी व कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रीयात व न्हापा कनाम्हयाप्तया

(४७७)

सिने आपाः पुण्य लायी । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थये गथे हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु मनं चानं न्हिन च्वना
च्वनी अथे अथे सकल सत्त्वापिन पूजायाये जोग्गम्ह जुयो । थ्व छुया हेतुं धाःसा । थये निश्चयनं हे सुभूते बुद्ध भगवानपि बाहिक
बोधसत्त्व महासत्त्वापिन गुजागु नेत्री भावगु चित्त जुया च्वंगु खः थुजोगु चित्त मोर्पानि जुयोगु मखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे सुभूते
तथागत धैपि ज्वरा दुपि पुद्गलपि मखु (प्रत्यक्ष खनीगु वन बल धैगु छुं मदुपि जूयानिति ज्वरा दुपि पुद्गलपि मखु) हे सुभूते तथागत
धैपि उपसा तयेगुहे दुपि मखु हे सुभूते तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध धैपि चिन्तना मदुगु धर्म संयुक्तपि जुया च्वन । गथे हानं हे सुभूते
व कुलपुत्र वा कुलपुत्रीयाके न्हापालाक थुजोगु पुण्य प्रकट जुयी । गुजोगु प्रज्ञां संयुक्तम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व जुयी हे सुभूते उजोगु प्रज्ञां
संयुक्त जूम्हसे सकल सत्त्वपि सीगुली तयार जुया च्वपि धैगु खनी । उगु वखते व महा करुणास च्वम्ह जुयी । व विन्यवक्षु स्वया प्रमाण
मदुपि संख्या मदुपि पारमाण मदुपि थुलिब उलित धायेमफुपि अन्त मदयाचवापि सत्त्वपि खनी अक्षण (श्चिच्यागु दोषे) लाना च्वपि दुःख
पीर जुया च्वपि दु धैगु खना च्वनीगु जालं तोपुयातःपि लं चूमलाना च्वपि हानं मेसेपि शिच्यागु दोष मदुपि नं खनी व दोष मदुपि नं
वैराग्य जुया च्वपि खनी । वया उगुवखते तच्चोगु संवेग तच्चोगु तोरगु चित्त उत्पत्ति उबी । व सकल सत्त्वपित व वहे प्रामित्री वहे
महाकरुणा फिजेयाना थये मती तै । जि थ्व सकल सत्त्वापिन नाथ उबी । जि सकल सत्त्व प्राणिपित दक्क दुःख छुतेयाना बी । हानं उम्हसे

(४७८)

थुगुहे वा नेगुलिनं निमित्त याता यायीमखु । श्वनं हे सुभूते बोधिसत्त्वया तःधंगु प्रज्ञाया तेज अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीकंगु जुया च्वन
हे सुभूते थुगुकथं च्वोपं बोधिसत्त्व महासत्त्वपि सकल लोकं पूजायाये लायीकपि जुयी अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि याके ल्याहाँ वनंमखु दान
व्युपनिगु दानपतिपनिगुनं दानव्यूगु चीवर पिण्डपात्र लासा फागा आसन रोगीया निमित्त वासः इत्यादि भोगयायी थामसं व दान
व्युपनिगु दानपतिपनिगु दान दक्षिणा आदिनं शोधन याताबी तःधंगु पुण्य फल लाःपिं याता बी सर्वज्ञ ज्ञाननं सत्तिनावोपि याता बी ।
थुलियानिंति थन हे सुभूते लोकापिसं दान व्युगु पिण्डपात्र व्यर्थ मज्जीक भोजन यायेगु इच्छायाःम्ह सकलसत्त्वापंत लया । उपदेश रीगु
इच्छायाःम्ह तःधंगुतेज प्रकाश यायेगु इच्छायाःम्ह संसारे लानाच्वोपि सत्त्वापित संसारं छुतेयायेगु इच्छायाःम्ह सकलसत्त्वापनिगु मखुगु ले
लाना च्वन मिखाया भिंगु ले लाका बीगु इच्छायाःम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमिता संयुक्तगु मनयाता च्वनेमाः । यदि थुजोगु मन
याता च्वनेगु इच्छायाःम्ह प्रज्ञापारमिता संयुक्तगु मनं बांलाक ववातुवक च्वनेमाः । थ्व छुयाहेतुं धाःसा । गुम्हसें थ्व बांलाक ववातुवक
ज्वनेमाः धका थ्वीकं ज्वनी उम्हासिगु मन वहे प्रज्ञापारमितास जकहे जुयी । थुकिं बाहक मेग प्रज्ञापारमिता मखुगुली मन वनीमखु ।
गथेजा थ्व प्रज्ञापारमिता संयुक्तगु मनं चानं निहने हना वनाच्वनेगु खः अथेहे यायेमाः । थ्व गथे धाःसा । निश्चयनं हे सुभूते (छगु उपमा
केरें) सुं छम्ह पुरुष मणि रत्नया पारिक्षा यायेगु ज्ञाने च्वना च्वम्ह मणि रत्नया जात स्थूम्हरया न्हापा स्वेहे मनंगु अनमोलगु महा

(४७९)

मणि रत्न छगुः लाभ जुयी वया व महा मणि रत्न लाभ जूगुलिं तच्छतं श्रीति हर्ष जुया च्वंगु जुयी । वया हानं व महा मणि रत्न तनी
उग बखतस उम्हासिया व महा मणि रत्न तंगुया कारणं सदाकालहे तच्छोगु दुःख मन उवीका च्वनी । वया न्हायाबलेह वहे मणि रत्नहेजक
लुमनाच्वंगु मन जुया च्वनी । अहो दुःख जि थ्व महा मणि रत्न तन धका हाला च्वनी । अर्थेकि निश्चयनं व पुरुषया वहे मणि रत्न
जुल अजवा नेगु उलिहे गुण दुगु उजोगुहे जातगु महा मणि रत्न मवुतले व न्हापायोगु महा मणि रत्न तंगु लोमका छ्वे फैमखु ॥ अथेहेसतुं
हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमिता महा मणि रत्न लाये मफुतले महा मणि रत्न तन्हेस्याये महा मणि रत्न संज्ञा जुया च्वंगु
प्रज्ञापारमिताया स्वरूपगु चित्त सर्वज्ञतागु चित्त गुबलेतक मज्जी उबलेतक व प्रज्ञापारमिता महा मणि रत्न लाभ यायेगुलिं संयुक्तगु
मनं सर्वज्ञता महा मणि रत्न लाभ यायेगुलिं संयुक्तगु मनं छुखे मज्जीका च्वनेमाः ॥ ॥ सुभूति धाल । गुगु हाने हे भगवन् संसारया
दक्क पदार्थ मन व्वेका कल्पना यायेगुहे मदया च्वंगु दक्क शून्य जुया च्वंगुधका भगवान् छलपोलं आज्ञादयेका बिज्जात । अथे जूसील गथे
हे भगवन् बोधिसत्त्व महासत्त्व धम्म प्रज्ञापारमिता संयुक्तगु मन सर्वज्ञता संयुक्तगु मन याता च्वनेगु जुयी ॥ ॥ थुलिं धातोल भगवान्
आयुष्मान् सुभूतियात अथे आज्ञा दयेका बिज्जात ॥ यदि हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्व अथे मन यायी संसारया दक्क पदार्थ स्वभावहे
लायेगु खनेगु छुमदयाच्वंगु रूप स्वभावहे शून्य जुयाच्वंगु फारिदकहे मसानगु धका थुजोग प्रकारं खन धाःसा व प्रज्ञापारमिता संयुक्तगु

(१८०)

मन संज्ञतो संयतगु मनं छे मज्झिमु यो। श्व छुपा हतु धासा। प्रज्ञापारमिता धेगु हे सुभूते निश्चयन शून्य खः व बहे ज्वीनं मख
घटे ज्वीनं मख ॥ ॥ सुभूति धाल। यदि हे भगवन् प्रज्ञापारमिता धेगु शून्य बहे ज्वीनं मखु घटे ज्वीनं मखु शून्य छुहे मडुगु खः
गथे हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्वं बहे ज्वीनं मखु घटे ज्वीनं मखु शून्यगु प्रज्ञापारमिता बोधिलायेगु जुया गथे अनुत्तर
सम्प्रवसम्बोधि थुयीगु जुयी ॥ ॥ थुलि धासेलि भगवानं आयुष्मान सुभूतियात थये आजा दयेकल। हानं निश्चयनं हे सुभूते प्रज्ञापार
मितास चर्यायाना बोधिसत्व महासत्त्वं बहे ज्वीनं मखु अथवा घटे ज्वीनं मखु। गथेजा हे सुभूते प्रज्ञापारमिता धेगु शून्य बहे ज्वीनं
मखु घटे ज्वीनं मखु खः अथेहेसतुं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं धम्मनं शून्य बहे ज्वीनं मखु घटे ज्वीनं मखु। उकिहे बोधिसत्व
महासत्त्वं बोधिलायेत मन दनाबे (मायोपमया भावनां सर्वतिया ज्ञानं पुण्य संभार ज्ञान संभार न्ह्योने हयाबी) थथेहेसतुं अनुत्तर
सम्प्रवसम्बोधि थुयी। यदि थथे धायोमखु ग्यायीमखु ग्याना च्वनी मखु ग्यायेमायेका च्वनी मखु दुखः मन यायी मखु थथेजुल धासा
व बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायी ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन् प्रज्ञापारमिता प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ला?
भगवानं आज्ञादयेकल धायोमखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ (सुभूति) धाल हानं हे भगवन् गुगु प्रज्ञापारमितास शून्यता प्रज्ञापारमिताया
शून्यतासहे चर्यायायीला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। धायोमखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल हानं हे भगवन् प्रज्ञापारमिता

(४८१)

भगवानं आज्ञादयेकल लायेगु देमखु श्व
प्रज्ञापारमितास चर्यायायीगु मेगु संसारया पदार्थ छुं लायेगु देला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल लायेगु देमखु श्व
हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास शून्यता चर्या यायीला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल। धायो
मखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन् गुग्गु प्रज्ञापारमितास चर्यायायी थुजोगु शून्यतास संसारया पदार्थ छुं लाभ
ज्वीला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। ज्वीमखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन्। शून्यता शून्यतासहे चर्या
यायीला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। धायो मखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन् रूप शून्यतास चर्या यायीला?
॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। धायोमखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। छु हानं हे भगवन् वेदना संज्ञा संस्कार हानं हे भगवन्
विज्ञान प्रज्ञापारमितास चर्या यायीला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। धायोमखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन्
रूपयाके भिन्न मेगुली गुगु प्रज्ञापारमिताया चर्यायाना संसारया पदार्थ छुं लायेगु देला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। देमखु श्व हे
सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। हानं हे भगवन् वेदनायाके संज्ञायाके संस्कारयाके भिन्न विज्ञानयाके भिन्न मेगुली गुगु प्रज्ञापारमिताया
चर्यायाना संसारया पदार्थ छुं लायेगु देला? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल। देमखु श्व हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल। गथे हानं हे
भगवन् बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी ॥ ॥ थुलि न्ह्योलि भगवानं आयुष्मान सुभूतियात थथे आज्ञादयेकल। हानं

(४८२)

हे सुभूते संसारया पदार्थे गुगु प्रज्ञापारमिताया चर्या यायीगु खः श्व संसारया पदार्थे छुं छला ? ॥ ॥ सुभूति धाल । मखना श्व
हे भगवन् ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । हे सुभूते गुगु प्रज्ञापारमितास बोधसत्त्व महासत्त्व चर्या यायीगु खः श्व प्रज्ञापारमिता छुं
छला ? ॥ ॥ सुभूति धाल । मखना हे भगवन् ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । श्व छुं गये जानेयाना हे सुभूते गुगु संसारया पदार्थ
चार्ये प्रतक्ष स्वैगु खनेगु छुंहे महुगु जुयाचवगु खः उगु संसारया पदार्थ छुं छला ? । हाने श्व संसार शृष्टि उबी धुकल शृष्टि उबी
तिनि शृष्टि जुया चवन सहार उबीध कल सहार उबीतान सहार जुयाचवन धैगु देला ? ॥ ॥ सुभूति धाल । देमखु हे भगवन्
॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । युग प्रकार हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वया संसारया दक्व पदार्थया शृष्टिहे महु धैगुलो मनया
बेग डुयी । हे सुभूते युगीगु मनया वन संयुक्त जूह बोधसत्त्व महासत्त्वयात अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस व्याकरण यायी । श्व हे सुभूते
तथागतापनि वेशारद्य (बांलाक सीकेगुली लगेज्बीगु) खः बुकी लगेजूह बोधसत्त्व महासत्त्व थये चर्या याना थये चेष्टा याना
थये कोसलवाना चवनधाःसा वेत उत्तर महुगु यथा चवैयागु धैगु महुगु बुद्धजान सर्वज्ञान महा सार्थवाद्या जान (माक्ष धन कमाये
यावेगु जान) प्राप्त मज्जीहे मखु युगु जान प्राप्त मज्जीगु स्थानहे दुगु मखु ॥ ॥ सुभूति धाल । गुगु हे भगवन् संसारया दक्व
पदार्थया छुं शृष्टिहे महु उत्पत्तिहे महुधैगु उनीयली अनुत्तर सम्यक्सम्बोध लायेमा धैगु व्याकरणा यागीला ? ॥ ॥ भगवान्

(४८३)

आज्ञादयेकल । यायीमखु हे सुभूते ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन् जय जूसी आः गुगु धर्मया ले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस
व्याकरण यायी ? ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । हाने हे सुभूते गुगु धर्मया ले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधया व्याकरण यायीगु खः श्व
धर्मया ले युगु पदार्थ छुं छुं छला ? ॥ ॥ सुभूति धाल । मखना श्व हे भगवन् । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस गुगु धर्मया व्याकरण
याना वन व्याकरण यायीतिनी व्याकरण याना चवन श्व धर्म जि मखना । हे भगवन् गुगु धर्म बांलाक युयीके बांलाक युयीका
चवन अथवा गुगु धर्म बांलाक युयीके धुकल धैगु खः श्व धर्मन जि मखना । श्व छुंया हेतु धाःसा । हे भगवन् संसारया दक्व पदार्थेन
लायेगु धैगु छुं महुधैगु जिगु मनया युगु धर्म बांलाक युयीका वन युयीका चवन श्वीके तिनि ॥ ॥ बुल जाय अष्टसहसिका प्रज्ञापारमिताया
कल्याणमित्र परिवर्त्तनाम नीतिगुगु ॥ ॥ २२ ॥ ॥

(४६४)

अथः शक्र परिवर्त्तो नाम प्रयोगविशति तमः ॥ २३ ॥

(अर्त्तलि इन्द्रयात कना विष्णुः गु इन्द्र कगु मोस्वगुगु शिक्षा)

अर्त्तलि हानं उगु समये शक्र देवराज इन्द्र बहे सभास वया ववनास्वंगु जुया ववन । उगु ववतस व शक्र देवराज इन्द्र भगवान्याके
यवे विंतियात अंतकाये मफुगु हे भगवन् एवं प्रज्ञापारमिता खंके याकुगु व्हीके याकुगुहेका हे भगवन् एवं प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ यवे
विंतियासौल भगवानं शक्र देवराज इन्द्रयात यवे आज्ञादयेकल । यवे हेतः एवं हे कौशिक यवे हेतः एवं । अन्त कायेमफुगु एवं हे कौशिक
प्रज्ञापारमिता खंके याकुगु व्हीके याकुगु खः हे कौशिक एवं प्रज्ञापारमिता । आकाशवा अन्त कायेमफुगुलि अन्त मदुगु एवं प्रज्ञापारमिता
रूप आकार छु मदुगुजुयानिति खंके याकुगु गुण्यगुजुयानिति व्हीके याकुगु एवं प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ अर्त्तलि आज्ञाजुसौल शक्र देवराज
इन्द्र भगवान्याके यवे विंतियात । हे भगवन् गुम्हसे व्ही अन्त मदुगु प्रज्ञापारमिता न्यनी न्यनानं कायी उवनी ववनी लायी कनी
देशनायायी उपदेशवी उदेशवी बांलाक ववनी एवं एवं सत्त्वपि चिकिधंगु कुशलमूल संयुक्तपि उवीमखु ॥ ॥ अर्त्तलि भगवानं
शक्र देवराज इन्द्रयात यवे आज्ञादयेकल । यवे हेतः एवं हे कौशिक यवे हेतः एवं । हे कौशिक गुम्हसे एवं अन्त मदुगु एवं प्रज्ञापारमिता
न्यनी न्यनानं कायी उवनी ववनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उदेशवी बांलाक ववनी एवं एवं सत्त्वपि चिकिधंगु कुशलमूल संयुक्तपि

(४६५)

ज्योमखु । हे कौशिक देव जम्बूद्वीपे सकल सत्त्वपि शक्रकुशल कर्मया मार्ग संयुक्तपि जुयी युकी छै गये मानेयाना हे कौशिक याकिया
कारण एवं सत्त्वपित अगस्त पुण्य लायी लायी । आपा हे भगवन् आपा हे सुगत पुण्य लायी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा
दयेकल । हानं युकि जक हे कौशिक क कुलपुत्र वा कुलपुत्रीयात आपा पुण्य लायी गुम्हसे एवं प्रज्ञापारमिता न्यनी न्यनानं कायी उवनी
ववनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उदेशवी बांलाक ववनी एवं । हे कौशिक एवं पुण्यया हके न्हापा कनापि जम्बूद्वीपयापि सकल
सत्त्वपितगु दशकुशल कर्मया मार्ग संयुक्त जूविनिन शीलमय पुण्य स्कन्ध सल्लिगुकलाहे (सल्लिगुके छवहे) न्हायीमखु दोल्लिगुकलाहे
लकाछिगुकलाहे कोटिगुकलाहे सल्लिगुकोटिगुकलाहे दोल्लिगुकोटिगुकलाहे लकाछिगुकोटिगुकलाहे निवृत्त शतसहस्रकोटिगुकलाहे न्हायीमखु
संख्यानं कलानं गणनानं उपमानं औपम्यकं अत्यन्त चिकिधंगुन हेतुभाव मात्रहेन न्हायीमखु । गुगु कुशलमूल संयुक्तजुह व कुलपुत्र
वा कुलपुत्री जुयी गुम्हसे एवं अन्त मदुगु प्रज्ञापारमिता न्यनी न्यना कायी उवनी ववनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उदेशवी
बांलाक ववनी एवं ॥ ॥ अर्त्तलि आज्ञा देवकसौल मेम्ह छम्ह भिक्षुं शक्रदेव राजइन्द्रयाति यवे धाल । हे कौशिक गुम्हसे एवं अनन्तजुया
व्वंगु प्रज्ञापारमिता न्यनी न्यना कायी उवनी ववनी लायी कनी देशनायायी उपदेशवी उदेशवी बांलाक ववनी एवं व कुलपुत्र वा
कुलपुत्री छैतनं जिते याः गु जुल ॥ ॥ अर्त्तलि देवराजइन्द्र व भिक्षुवाते यवे जवाफ विल । हे आर्य एकोमात्र चित्तउत्पत्ति

(४८६)

याः गुलिहे व कुलपुत्र वा क. लपुत्री जितः जिते याः गुजयी ॥ हानं मेगुजा छु बादयाये गुम्हसे थ्व अनन्त जुयाच्चंगु प्रज्ञापारमिता न्यनी
न्यनाकायी वनी वनी लायी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देशबी बांलाक वनी च्वे ॥ हानं मेगु छु बादयाये गुम्ह गुम्हसे न्यनाकया
उवना वना लाना कना देशनायाना उपदेशाबया उद्देशाबया बांलाक वना च्वया तथता लायेत शिक्षा स्यनी तथता लायेत उकी
चर्चायायी तथता लायेत उकी उद्योगयायी थ्व बोधिसत्त्वापसं देव मनुष्य दैत्य सहित सकललोकयात जितेयाना वनी ॥ केवल देव
मनुष्य दैत्यसहित लोकयामजक जितेयाना वनीगु मखुकि गुलि श्रोत आपन्नपि सकृदागामिपि अनानामिपि अहर्त्वि प्रत्येक बुद्धपिदु
यपि सकस्यातनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं जितेयाना वनी ॥ केवल श्रोत आपन्नपि सकृदागामिपि अनानामिपि अहर्त्वि प्रत्येक बुद्ध
पित्तजक जितेयाना वनीगु मखुकि गुलि महादानपतिगणपि श्रयति सर्व त्याग याये धुंकिपि उपाय कौशल्य मदुपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपिदु
यपि सकस्यातनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं जितेयाना वनी केवल थ्व महादानपतिपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपित्तजक जितेयाना वनीगु
मखुकि गुलि शुद्ध शील जुयाच्चंगु खण्डन मज्जू दोषप्वा मदुगु क्लेश मदुगु परिपूर्णगु पारशुद्धगु आशयबल शील स्कन्ध संयुक्त
जुया च्वंगु प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्यजक मदुपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपिदु यपि सकलयातनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं जिते
याना वनी ॥ केवल खण्डित मज्जू दोषप्वाः मदुगु क्लेश मदुगु परिपूर्णगु पारशुद्धगु आशयबल शील स्कन्ध संयुक्त जुयाच्चंगु

(४८७)

बोधिसत्त्व महासत्त्वपित्तजक जितेयाना वनीगु मखुकी गुलि शान्ति संयुक्त जुयाच्चंगु शान्ति संयुक्त जुयाच्चंगु सुनानं लिच्छीके मफुगु
चित्तं जुयाच्चंगु अन्तं ह्यचित्तं छुयातेधुं कुगु नैयागु प्रतमावात साजनं वित्तक यायेगु चित्त उत्पत्ति मयापि प्रज्ञापारमिताया उपाय
कौशल्यजक मदुपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपि खः यपि सकस्यातनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं जितेयाना वनी ॥ केवल शान्ति संयुक्त
जुयाच्चंगु शान्ति संयुक्त जुयाच्चंगु लिच्छीकेनफुगु चित्तं जुयाच्चंगु बोधिसत्त्व महासत्त्वपित्तजक जितेयाना वनीगु मखुकि गुलि वीर्य
आरम्भयाना च्वंगु धुरे वीर्य मतोत्तुपि उत्साह दुगु चित्तं जुयाच्चंगु कायवाकचित्तया ज्या लीन मज्जूपि उपाय कौशल्यजक मदुपि
बोधिसत्त्व महासत्त्वपि यपि सकस्यातनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं जितेयाना वनी ॥ केवल वीर्य आरम्भयाना च्वंगु धुरे वीर्य
मतोत्तुपि उत्साहदुगु चित्तं जुयाच्चंगु कायवाकचित्तया ज्या लीन मज्जूपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपित्तजक जितेयाना वनीगु मखुकि गुलि
ध्याने लगेजुयाच्चंगु ध्याने रसयानाच्चंगु ध्य नया बलदुपि ध्यान बलवान जुयाच्चंगु ध्याने बांलाक वनाच्चंगु ध्यान वशेदुपि
प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्यजक मदुपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपि यपि सकस्यातनं थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापसं जितेयाना वनी ॥
गथे प्रज्ञापारमितास कतातःपुष्टः अथे चर्चायाग्गु बोधिसत्त्व महासत्त्व देव दैत्य मनुष्यलोकसहित सकल श्रावक प्रत्येक सहायानयापि
उपाय कौशल्यजक मदुपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपित्तं जितेयानी ॥ अपि जिते यायेमफुपि जयी ॥ थ्व छुयाहेतुं धाःसा ॥ गुम्ह बोधिसत्त्व

(४८८)

महासत्त्व प्रज्ञापारमितास गये कंगुलः अथे चर्यायायो प्रज्ञापारमितास लोके उम्ह बोधितत् महासत्त्व सर्वज्ञवंशया-सर्वज्ञकुलया
छिन्नमज्जीकेत चम्पजयो उम्ह बोधितत् महासत्त्व तयागर्नापंतर तापामज्जीकत्वं जयो अथे युकी लगेज्मह बोधितत्त्व याकनहे
गेधिरण्ड बोधितानया सारया मयम्हजयो अथे श्वीकुम्ह सीकुम्ह बोधितत्वं पाप.वर्जेशरूपी ध्वपे दुताचर्षिं सत्त्वप्राणिपित उद्धारयायो
अथे श्वीकुम्ह सीकुम्ह बोधितत्त्व महासत्त्व बोधितत्त्वया शिक्षास्थेन्नु धायी युम्ह श्रावकया शिक्षास प्रत्येकबुद्धया शिक्षास बनीमखु
थुगुप्रकारं प्रज्ञापारमिताया शिक्षा श्वीकुम्ह बोधितत्त्व महासत्त्वयात लोकयात पालेयानाचर्षिं प्यम्ह चतुर्महाराजगणपि न्ह्योने वया
अथे धायी । हे कुलपुत्र छःपिसं याकनं श्व बोधितत्त्वया चर्या स्यता बिज्याहुं तत्कालं स्यता बिज्याहुं छःपिं बोधितानयानं सारगु
जाने बिज्याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीका बिज्याःम्हसे ज्वता बिज्यायेमाःगु प्यंगः पात्र (प्यम्ह जिपिं ध्वखः । थुगुप्रकारं गथे
प्रज्ञापारमितास कंगुलः अथे शिक्षा स्यता श्वीकुम्ह सीकुम्ह बोधितत्त्व महासत्त्वयात] केवलं लोकयात पालनयानाचर्षिं चतुर्महाराज
प्यम्हजक न्ह्योने वेदहा मानेयायेगुमखु जिने हे भगवन् व बोधितत्त्व महासत्त्वया न्ह्योने वने । हाने मेमेपिं देवपुत्रपि वेगुयाजा छु
खं लहाये । तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापिसने उम्ह बोधितत्त्व महासत्त्वयात न्हिछि न्हिछिहे दयातया चबनी । अथे प्रज्ञापारमितास
चर्यायाम्ह बोधितत्त्व महासत्त्वयात छु लोकव्यवहारयागु करीपान पतिं ज्वेगु वा मेमेगु उत्पत्ति ज्वीत्यनीगु संपूर्णं दक्ख फुक्कं सकल

(४८९)

प्रकारं फुक्कं दुःखमये वया उत्पत्ति ज्वी फैमखु । श्वनं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास चर्यायाम्ह बोधितत्त्व महासत्त्वया धर्मया गुण प्रतक्ष
खने दुगु जुयी ॥ ॥ थुलि वाःबले आयुष्मान् आनन्दया अथे मतीवल श्व शक्रदेवराज इन्द्रया थःगु बुद्धि धाःगुला अथवा मखु
बुद्धया अनुभाव धाःगुला छु धका ॥ ॥ थुलि उम्ह भिक्षुं मती तःबले बुद्धया अनुभाव शक्रदेवराज इन्द्र आयुष्मान् आनन्द भिक्षुया
चित्ते तर्कना जूगु थःगु चित्तं सीका आयुष्मान् आनन्दभिक्षुयाके अथे प्रार्थता यात । हे आर्य आनन्द श्व बुद्धया अनुभाव धकाखः
हे आर्य आनन्द श्व बुद्धया अधिष्ठानं धकाखः । हे आर्य आनन्द बोधितत्त्व महासत्त्वपित खैया आरम्भजक यायेगुनं जिगु बुद्धिया
समर्थ दुगुमखु ॥ ॥ थुलि धासोले भगवान् आयुष्मान् आनन्दयात आज्ञादयेका बिज्यात । अथहेखः श्व हे आनन्द अथहेखः श्व ।
गथे शक्रदेवराज इन्द्र थाल तथागतया अनुभावं श्व तथागतया अधिष्ठानं श्व धका व शक्रदेवराज इन्द्र धायेहेखः ॥ ॥ थुलि
आर्य अष्टसहस्रीका प्रज्ञापारमिताया शक्रपारवर्त्तोनाम नीस्वगु ॥ ॥ २३ ॥ ॥

(४९०)

(४६०)

अभिममान परिवर्त्तनाम चतुर्विंशतितमः ॥ २४ ॥

(यत्नलि अभिमान विषये कनीगु नीप्यंगु ज्ञान नीप्यंगु शिक्षा)

यत्नलि हानंहे भगवान् आयुष्मान आनन्दयात आज्ञादयेका विज्यात ॥ हानं हे आनन्द गुगु समय बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास शिक्षा स्थनी प्रज्ञापारमितास योगयायी प्रज्ञापारमिताया भावनायायी उगु समये हे आनन्द गुलि त्रिसाहस महासाहस लोक धातुस मार पापिष्टपिदु अपि सकल संखा काःपि ज्वी श्व बोधिसत्व महासत्त्वं श्रावकभूमी वा प्रत्येक बुद्धभूमीया विचेहे शून्यतास च्वनीलामखु हानं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिवहे लायला छु? धका ॥ हानं मेगु हे आनन्द गुगु समय बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिताया चर्या च्वनी उगु समये मार पापिष्टगणपि शोकबाण कःपि जुयी । हानं मेगु हे आनन्द गुगु समय बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्यायायी प्रज्ञापारमितास योगयायी प्रज्ञापारमिताया भावना यायी उगु समये मार पापिष्टगणपिस बोधिसत्व महासत्त्वयात विघ्न यावेत सनी मय उत्पत्ति यायी दिशा दिशास उर वयकाबी दिशा दिशास सकभनं मि पिकया वयनी ५ वथे यानागुलि श्व बोधिसत्व महासत्त्व याना बहोस जुवावनिला अथवा चिमिसं ज्वे ज्वे जायिला अथवा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस एकावसथाना च्वगु क्षय ज्वीला धका वथे यायी । यत्न हे आनन्द दव । बोधिसत्व महासत्त्वपितनं विघ्नयायेगु मनयाना मार पापिष्ट वेमखु छुधाःसा सु गृहसितं वै

(४६१)

गृहसितं दैमसु ॥ ॥ आनन्द धाल हे भगवन् गुजोगु रुपदुह बोधिसत्वया थासे विघ्नयायेगु मन मार पापिष्ट वै ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । हे आनन्द गुग्गु बोधिसत्व महासत्त्वं न्हापां च्वानिसं प्रज्ञापारमिता कंगुल बालाक मनतया न्यनेगु चित्त उत्पत्ति मयायी ज्ञान त्वादयो हे आनन्द व बोधिसत्व महासत्त्वया थासे विघ्नयायेगु मन याना मार पापिष्ट वयी वेम चूकनं त्वीकं ॥ हानं मेगु हे आनन्द गुग्गु बोधिसत्व महासत्त्वया श्व शून्य अन्त सर्वेच्चंगु प्रज्ञापारमिता कानिगुली खैल श्व प्रज्ञापारमिता वथे मखुला छु धका संखाज्वी चित्तं थथेहे छःधका निश्चय याये मफं हे आनन्द उजोम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया थासे विघ्न यायेगु मनयाना मार पापिष्ट वै वंगु चूकनं त्वीकं । हानं मेगु हे आनन्द गुग्गु बोधिसत्व महासत्त्व कल्याणमित्रं सदुम्ह जुयी पारमित्रं ज्वनातःम्ह जुयी श्व शून्यगु ज्ञान शून्यगु स्थान जुयाच्चंगु प्रज्ञापारमिता कंगु न्यनीमखु मन्यसेलि श्वीमखु सीमखु मस्युसौल श्व प्रज्ञापारमिता गथे भावनायाये मः ५ न्यनानं स्वैमखु हे आनन्द उजोम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया थासे विघ्न यायेगु इच्छायांना मार पापिष्ट न्हचोवे वै वंगु चूकनं त्वीकं ॥ हानं मेगु हे आनन्द गुग्गु बोधिसत्व महासत्त्व असत् धर्म ज्वना च्वम्हालसे मिलेजुया च्वनी श्व जिपासा श्व जित सकल पदार्थेन सतोतु तर सैमपि बोधिसत्व महासत्त्वपिनं जि आपाल पासापि दु थामिसं जिगु मनया इच्छा पुरेयाना मखु । ५ जित जितः लोम्ह पासा लात । श्व जिगु मनया इच्छा पुरे यानावी धका यायी । हे आनन्द गुजोम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया थासे विघ्नयायेगु

(४६२)

मनमाना मार पापिष्ट अकवे वैंगु चूकनं लोके । हानं मेगु हे आनन्द गुग्गु बोधिसत्व महासत्वं श्व शून्य अनन्त जुयाचवेगु प्रजा
पारामिता कसिबले मेग्गु बोधिसत्वयात थथे धायी । शून्य छुंहे मदुगुका थव प्रजापारमिता छ थव न्यनानं छुयाये मजेजा मेमेगु सूत्रान्त
तथागतं कंगुलो मिलेयाना कयंगु छुमदु उकिं जि थकी तच्चतं रस लगेमज् मनमवं उकिं छनं थव न्यनां छुयाये थथेवा उवयां छुयाये
थका थथे थया मेमेपि बोधिसत्व महासत्त्वपित समेतं मने खं लहाकेवी । हे आनन्द व मने खं लहाःपि बोधिसत्व महासत्त्वपि तिगुथासेनं
विष्णु बायेगु इच्छायाना मार पापिष्ट थकवे अमिगु चूकनं लोके । हानं मेगु हे आनन्द गुग्गु समयेवोर्धसत्त्व महासत्वं (शून्यता ज्ञाने)
जि विचारपूर्वकं चर्यायाना चवनाम्ह मेपि विचारपूर्वकं चर्यायाना अचवे मेपिके चर्या मदुधका मेपि बोधिसत्व महासत्त्वपित असमान
याना हेलायायी मान तैमखु । हे आनन्द उगुसमये मार पापिष्ट संतुस्त जुया मन थाहां बोगुलि हर्ष तच्चकं हर्ष दवर्षासवे तच्चकं
हर्ष जुया खुसिगु यःगु भिगुजुगु मनम्ह जुयी । थव छुया हेतुंथाःसा । थकि व अन्तर सम्पदसम्बोध तापाका छवेयका । हाव मेगु हे
आनन्द गुग्गु बखते बोधिसत्व महासत्त्वयागु सकसिनं नांकायी फलाम्हस्या सन्तान तच्चकं कोसस दुग्गु सःग्गु धका ववान यायी थथे
यायेमात्रं व मेपि भिषि कल्याणगु अमेवपि बोधिसत्व महासत्त्वपित हेपेयायी । गुग्गु प्रजापारामितास चर्या यायीम्ह आदिनीवर्त्तमय
बोधिसत्व महासत्त्वयाके वैंगु गुणलः थुगु गुण थुगु आकार थुगु चिन्त थुगु निमित्त वंके मदया उवगी गुजोगु गुण वैके वैसं थुगु धर्म

(४६३)

गुग्गुजि खनागु धर्मलः थुगु धर्म निश्चयनं थमिके मदुधका व थःके मदुनिगु आनिवत्तनीय गुणे जि थलित गुणदुग्गु धका क्लेशदुग्गु
चित्त उत्पत्ति यायी थः तःधजुया तच्चोगु शब्दं हालाजुयी कपित क्वथुनी उगु बखतस मार पापिष्टया थुजोगु मन जुयी मारया के
खाल ज्वीमखुनी धका मन थकायी महानरके वानपि जुल पशुपक्षित प्रेतत दैत्य राक्षसत आपालं बन्हेजुया वैधका । गथे थव बोधिसत्व
महासत्त्वपित चर्यायाना चवनाच्चंगुलः उकिंयाना उम्हासत लाभ ज्वीगु सत्कार यायीगु वैंगु बचन कपित न्यनीगु जुया चवंगुयात गथे
यानां जी अथे तक्कयाना मार पापिष्ट उवना स्पंकावी । थथे व (मार) यागु बचनथे यागुलि व आपालं लोक थःपाखे स्वका कायी ।
आपालं लोकापसंनं वैंगु बचन न्यनेसाः श्रद्धा तयेसाःधका मानेयायी । थथे खना न्यना अमिसंनं व याःथे वंथाःथे यायी । थामिसं खंगु
न्यनागु व (मार) याथे याःगुलि याना तथतास शिक्षा स्पनीमखु उकी चर्या यायीमखु उकिंया योग यायीमखु । थुगु प्रकारं थमिसं
तथतास मस्यंगु चर्या मयाःगु योगमयाःगुलि क्लेश बन्हे जुयी । थुगु प्रकारं थव अलः जुयावंगु चित्तं कायवाक चित्तं गुग्गु गुग्गु कर्मयायी
व फुक्क उपदेश मलुथे यायेत चर्या मयायेत प्रेम मज्जीकेल मन मवकेत जुयी । थथे जूगुलि महानरके क्ववाःवनीगु लं देके पशुपक्षि
प्रेतत दैत्यत मारते के आपालं दयावे थथे जूगुया कारणवशं खंगुलि मार पापिष्ट संतुष्टगु मन थाहांयोगु मन उवंगु खुसिगु यःगु वंत्त
जिगुगु मनम्ह जुयी । हाव मेगु हे आनन्द बोधिसत्व महासत्वं आवकयानया पुद्गलनाप कलह यायी विवाद यायी ल्वायी तच्चोत्त

हकै निन्दा यायेगु बचन लहायी घाटक यायी दोषतै उगु समयें सार पापिष्टया सम थये जुयी। अहो आज्ञा थ्व कुलपुत्र सर्वज्ञता ताकाका छ्वेगु जुल सर्वज्ञतायाकें अत्यन्त तापाकक च्वनीगु जुलधका मन थकायी। यदि हान बोधिसत्व यानयाम्ह पुद्गलं मेम्ह बोधिसत्व यानयाम्हहे पुद्गलनाप कलहयायी विवादयायी त्वापुयायी तच्चतं हकै निन्दायायेगु बचन लहायी घाटकयायी दोषतै थये यातथाःसा उगु बखतस सार पापिष्टया हानहे संतोष जुयी भन थकायी मन थाततै हर्षमानगु यःगु भिगु जुलधका मनयायी। हानं वया थयेन जुयी थ्व बोधिसत्व निम्ह सर्वज्ञतायाकें तापाकक च्वनीगु जुलधका धायी ॥ हानं मेगु हे आनन्द गुम्ह व्याकरण दुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं व्याकरण मदुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वं कलहयायी विवादयायी त्वापुयै तच्चतं हकै निन्दा यायेगु बचन लहायी घाटकयायी दोष उत्पत्ति यायी चित्ते घाटकयायी व बोधिसत्व महासत्त्वं यदि सर्वज्ञता तोतल धाःसा थ्व मभिगु चित्त उत्पत्ति जूगु संख्याया छगु संख्याया छगु कल्पतक्कं बीर्य यायेमाः ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसेलि आयुष्मान आनन्द भगवानयाके थये बिन्ति यात। हे भगवन् थ्व चित्त उत्पत्ति जूगुया छुं गुणं उपाय याना छुतेज्वीगु पाप फुकेगु दुला? मखु उलि कल्पतक्कं अवश्यहे व बोधिसत्व महासत्त्वं बीर्य यायेहेमाला? ॥ ॥ थुलि प्रार्थना यासेलि आयुष्मान आनन्दयात भगवानं थये आज्ञादयेकल। हे आनन्द श्रावकयानयापिं प्रत्येक बुद्धयानयापिं बोधिसत्वयानयापिं पुद्गलपित्तं मुगु दोषयाकें छुतेजुया बनेगु धर्मदेशना यानागु दु। हे आनन्द

थन बोधिसत्वयानया पुद्गलं बोधिसत्वयानया पुद्गलनाप कलहयाना विवादयाना त्वानाः तच्चकं हक्का निन्दायायेगु बचन लहाना घाटकयाना दोष उत्पत्तियानाः पाप देशना मयायी लिपा यायेमखुगु कराल मयायी क्लेश-पाप कुबिया च्वनी क्लेशहे चिकाच्वनी। हे आनन्द थुम्ह पुद्गलयागु पाप छुतेयायेगु जिमकना। अवश्यहे हे आनन्द व पुद्गलं उलिहे कल्पतक्कं बीर्य यायेमाली। हानं मेगु हे आनन्द बोधिसत्वयानयाम्ह पुद्गलं बोधिसत्वयानयाम्ह पुद्गलनाप कलहयाना विवादयाना त्वाना तच्चोत हक्का निन्दा बचन लहाना घाटकयाना दोष उत्पत्ति यानांलि वं लिपा पापदेशनायायी पापदेशनायाना लिपा यायेमखुत धेगु कराल लहाना चयायायी थये चित्त उत्पत्तियायी। गुगुलिजा जि सकलसत्त्वापिं त्वापुज्वीगु विवादज्वीगु विरोधज्वीगु मदयेकाबीमाः बिचारयायेमाः शाम्ययायेमाः धासेलि थुजोम्ह जि थमहे विवादयाना त्वापुयया च्वना थ्वजा जितः मखुगुहे लाभ जुल भिगु लाभ जूगुमखु गुगुजा कपिसं अज्ञानं जवाफ व्यगुली हानं थमनं जवासवा याना कलहयाना च्वना। गुगुजा जि सकलसत्त्वपित्तहे करुणातया उपाययाना ज्वीमाः आः जि कपित छधेगु वचनहे लहायेमखु करागु छाःगु बचनं जवाफनं बीमखु छुंकलह त्वापुययापु ज्वीबले जिज्योम्हये छलहाये मसःम्ह लाता पाकःथे जुया च्वने कपिसं मभिगु बचन लहागु मभिगु याःवेगु मभिगु मखुगु छलहाःगु न्यना कपिनिगु चित्ते जि घाटक यायेमखु प्राणिगणपित दोषतेगु थ्व जि साधुया नितिमखु गुगु प्राणिपि दोष दुपिधका छनेगु थ्वजितः जोग्यगुमखु ॥ थ्व छुया हेतुधाःसा। यदि जितः न्ह्यागु दुख आपत परेजूसानं जिगु चित्ते दुःखतायेमज्य गगुजाजि

(४६६)

अनुत्तर सम्यक्संबोधि श्रुतीका सकलसत्त्वापंत दत्तहे सुख ज्वीग, फिलिम सुख्याना बोभाः ॥ जित न्ह्याक्वहे अपराधयासानं जिं कपित दोष
तथा घाटक यायेमज्यु जिगु मन चंचल ज्वीनं मज्यु जिं श्रयेवाये माः किं तच्चोतं वधातगु पराक्रमं प्राणिपिके मन तयेमाः । जिगु जीविकाहे
फुकाबोत्यसानं जिगु मन उखेयुखे संकेमखु मिखाफुसि फस्यकेमखु न्हातिका खयउंकेमखु । हे आनन्द अये मती दृढ कराल याः न्ह बोधिसत्त्व
महासत्त्वया पाप-दोषयाके छुतेजया बनीगु जिंकना ॥ थुगु प्रकारं हे आनन्द बोधिसत्त्व महासत्त्वं श्रावकयानयापिकेन चित्ततयेमाः ॥ गयेजा
सकलसत्त्वया निर्मिते मन मयायीगुखः अयेहे चित्तयाना च्वनेमाः । गये हानं हे आनन्द बोधिसत्त्व महासत्त्वं मेपि बोधिसत्त्वयानयापिके
मनतया च्वनेमा वाः सा हे आनन्द गये गुरुयाके श्रद्धा तयेगुखः अयेहेमनयाना च्वनेमाः । थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापिं जि गुरुपिं धका च्वनेमाः
अहो थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापिं जिगु छगुथानंहे च्वपि अहो थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापिं जिगु छगु दानेहे चर्यायाना जुयाच पं अहो थ्व
बोधिसत्त्व महासत्त्वापिं जिगु समानगुहे इच्छायाना च्वपि अहो थ्व बोधिसत्त्व महासत्त्वापिं जि लिसे समानगुहे याने च्वनाच्वपि । गन अमिस
शिक्षा स्यंगुखः जिनं अतहे स्यनेमाः । गये अमिस स्यंगुखः जिनं अयेहे स्यनेमाः ॥ यदि हानं अपिं नियमयाके प्याहांबगु । आचरण च्वसा
जि नियमयाके प्याहांबगु आचरण च्वनेमज्यु । यदि अपिं निश्चलगु आचरणं प्रज्ञापारमितां संयूक्तगु मन च्वनघाः सा जिनं अयेहे च्वने ।
थुगु प्रकारं सर्वज्ञतास्यं न्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वया अनुत्तरसम्यक्संबोधिया बिछन उकीमखु हे आनन्द छुं बिस्तार मदक याक्वनेह अनुत्तर
सम्यक्संबोधि श्रुतीके ॥ ॥ थुल आर्या अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया अश्विमान परिनिर्णाम तीर्णगु ॥ ॥ २४ ॥ ॥

(४६७)

अथ शिक्षापरीवर्तो नाम बंच विंशतितम परिवर्तः

(थुल शिक्षा स्यनीगु परिवर्त नाम तीर्णगु ज्ञानया शिक्षा) थुल आयुष्मान सुभूति भगवानयाके थथे वित्तियात । हानं हे भगवन् छु
शिक्षा स्यं न्ह बोधिसत्त्व महासत्त्वं सर्वज्ञतास शिक्षा-स्यनी । भगवानं आजादयेकल यदी हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं क्षयज्ञाने शिक्षा स्यनघाः सा
सर्वज्ञतास शिक्षा-स्यनी ॥ थुगु प्रकारं अनुत्पादे-उत्पत्तिमदुगुली अनोरोवे फुनावनीगु मदुगुली अजातौ-जन्ममदुगुली अभावे छुं हे मदुगुली विदेकं
सत्तारयादस्वपदार्थ याके छुलेगुली विरागे-रामतृष्णा छुं मदुगुली आकाशे धर्म धात्वी यदिहान हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं निर्वाण थथे शिक्षा-स्यन
घाः सा सर्वज्ञतास स्यनी ॥ सुभूतिधाला छुकारणं हे भगवन् बोधिसत्त्व महासत्त्वं क्षयज्ञाने स्यनघाः सा सर्वज्ञतास स्यनी थुगु प्रकारं उत्पत्ति मदुगुली
फुनावनीगु मदुगुली जन्म मदुगुली छुं हे मदुगुली सत्तारया दक्क पदार्थयाके छुलेगुली राग तृष्णा छुं मदुगुली आकाशे धर्म धात्वी निर्वाणे शिक्षा
स्यन घाः सा सर्वज्ञतास स्यनी ॥ ॥ थुल धाले भगवानं आयुष्मान सुभूतियात थथे आजादयेकल गुगु हे सुभूते छुं थथे धाल छु कारणं बोध
सत्त्व महासत्त्वं क्षय-ज्ञाने स्यनघाः सा सर्वज्ञतास स्यनी धका थथे हे गन्तु उत्पत्ति मदुगुली फुनावनीगु मदुगुली जन्म मदुगुली छुं हे मदुगुली सत्तारया
दक्क पदार्थ याके छुलेगुली राग तृष्णा छुं मदुगुली आकाशे धर्म धात्वी निर्वाणे शिक्षा-स्यनघाः सा सर्वज्ञतास शिक्षास्यनी धका थुकी छुं गयेमाने
नया हे सुभूते गुगु तयतां तयागत तयागत धायकुं न्हः व क्षय जुया फुनावनी धैगु देला ? ॥ सुभूतिधाला देमखु हे भगवन् थ्व छुया हेतु धाः सा ।

(४६८)

हे भगवन् क्षय-कल्पना यायेगु हे भदुगु धेगुया फुना वनी धेगु देमखु हे भगवन् क्षय धेगु हे अक्षय गुबले फुना मवनीगु धर्म धातु हेखः ॥ ॥
भगवान् आज्ञा दयेकल युकी छं गथे मानेयाना हे सुभूते गुगु तथागतया तथता गुगु तथता तथागत तथागत धका धायेकुगु खः व तथताया उत्प
त्ति धेगु देला ? अथवा फुनावनी धेगु देला ? जन्म धेगु छं दु धेगु देला ? संसारया पदार्थ धेगु देला ? राग-तृष्णा दुगु धेगु ज्वीला ? आकाश ये
शून्यमखुगु धेगु ज्वीला ? धर्म धातु मखुगु धेगु ज्वीला ? ॥ (सुभूति) धाल ज्वी मखु हे भगवन् ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल युकी
छं गथे मानेयाना हे सुभूते गुगु तथागतया तथता गुगु तथता तथागत तथागत धका धाये कुगु खः वनिर्वाण मखुगु ज्वीला ? ॥ (सु
भूति) धाल ज्वी मखु हे भगवन् (निर्वाण हे जुयी) ॥ ॥ भगवन् आज्ञा दयेकल युकी लया निति थन हे सुभूते थये (शिक्षा) स्यंम्ह बोधि सत्व
तथता धेगु क्षय ज्वी मखुगु गुबले फुना वनी मखुगु धका थुगु प्रकार (शिक्षा) स्यनी ॥ हे सुभूते थये शिक्षा स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व सर्वज्ञ
तास स्यनी थये स्यंम्हसे प्रज्ञा पारमितास स्यनी बुद्ध भुमी स्यनी (दश) बले स्यनी वेशारखे स्यनी दक्ख बुद्ध धर्म स्यनी सर्वज्ञ ज्ञाने स्यनी ॥
हे सुभूते थये (शिक्षा) स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व यात सकल शिक्षा सकल पारमिता प्राप्त जुयी ॥ हे सुभूते थये शिक्षा - स्यंम्ह बोधि
सत्व महासत्व यात चारं बा चारं यासमां बा मार कार्याक देवतापिस. स्यंके फेमखु ॥ हे सुभूते थये शिक्षा स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व यात
याकन हे त्याहाँ वैमखुगु धर्म प्राप्त जुयी ॥ हे सुभूते थये स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व याकन हे बोधि मण्डे-बोधि ज्ञानया सारज्ञाने

(४६९)

ज्वीमी ॥ हे सुभूते थये (शिक्षा) स्यंम्ह बोधिसत्व थःगु शारिरया द्वारे हे चर्या यायी हे सुभूते थये शिक्षा स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व
नाथ यायीगु धर्म स्यनी महामैत्रीस स्यनी महाकरुणास स्यनी महा मादतास स्यनी महा उपेक्षास स्यनी ॥ हे सुभूते थये स्यंम्ह बोधि
सत्व स्वकी परिवरन्ति याये माःगु ज्ञानिगु आकारया धर्म चक्र प्रवर्त्तन यायेत स्यनी ॥ हे सुभूते थये स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व
दक्ख धातु कम यायेत धका स्यनी मखु ॥ हे सुभूते थये स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व तथागतया वशत्वाः मदेकेत स्यनी ॥ हे
सुभूते थये स्यंम्ह बोधिसत्व अमृत धातुया द्वारे (मोक्ष द्वारे) चर्या याये धका स्यनी ॥ हे सुभूते थव तःधंगु शिक्षा चिकीचा
धंगु वीर्य जुया चर्वापि थव शिक्षा स्यने फेमखु ॥ थव छुया हुतु धांसा ॥ गुम्हसे थुगु शिक्षा स्यनी हे सुभूते थुपि सकल सत्वया सार
जुया चर्वापि हे सुभूते थुपि सकल सत्वया सपुणं दुःख तरे यायीपि नाथ ज्वीगु इच्छा याना चर्वापि ॥ गुम्हस्य थुगु शिक्षास स्यनी
थुपि सकल सत्वपिनि मध्ये याकुगु तःधंगु शिक्षा इच्छा यायेत स्यनी ॥ हे सुभूते थये स्यंम्ह बोधिसत्व महासत्व तरकं जन्मज्वी
मखु पशु पक्षियोनी जन्म ज्वीमखु प्रते जन्मज्वीमखु देवया शारिर जुया जन्म ज्वीमखु स्तेच्छया देशे जन्म ज्वी मखु चण्डालया कूले
जन्म ज्वीमखु पशुपांछ स्थाना जीविका ज्वीपि व्याधा तेगु कुले जन्म ज्वीमखु लामापाणिगु कुले जन्म ज्वीमखु ॥ भार्गव तगु कुले
जन्म ज्वीमखु ॥ बगरया कुले जन्म ज्वीमखु भेभेगु थुजोम किंसिम धामु हीन जात यामु वा हीन कर्म सेवा याना चर्वापिगु कुले

(५००)

जन्म ज्वी मखु । हे सुभूते यथे शिक्षा-स्यंम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अन्धा ज्वी मखु खवांये ज्वी मखु छया सिखा जक खंम्ह ज्वी मखु
ल्हाहा आदि भदुम्ह ज्वी मखु धुसंम्ह ज्वी मखु पतिविद्या गौ चिचि हाकःम्ह ज्वी मखु न्यासि ज्वी मखु फुम्ह ज्वी मखु खूम्ह ज्वी मखु
चचल जूया यथे हाहा ज्वी मखु इयातुल धका हालीम्ह ज्वी मखु तज्वीकं धाःसा जक ताइम्ह अंग हीनम्ह ज्वी मखु अपोगु
कम शरिरम्ह ज्वी मखु विरुपगु शरिरम्ह ज्वी मखु दुर्वलम्ह ज्वी मखु वर्ण बांमलाम्ह ज्वी मखु छांत बांमलाम्ह ज्वी मखु इन्द्रिय
हीनम्ह ज्वी मखु समान मज्जुगु इन्द्रियम्ह ज्वी मखु सकल आकारं पारपूर्णगु इन्द्रियम्ह ज्वी मखु स्वर बांलाम्ह ज्वी मखु ॥ हे सुभूते यथे
शिक्षा-स्यंम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व प्राणातिपात (जीव धारी प्राणिपि हिंसा यायेगु) यायी मखु । अवत्ता दान (खुदिगु) यायीम्ह
ज्वी मखु । काम सिध्याचार (पर स्त्री गमन) गमन यायीम्ह ज्वी मखु । मषावाय जूठ खं) लहायीम्ह ज्वी मखु । पिशुन (चूगाल) या
यायेगु खं लहायीम्ह ज्वी मखु । पारुष्य (भर्मीदक बोबीगु) यायीम्ह ज्वी मखु । संभिन प्रलाप- (करापातगु यम लोभ लालच या
येगु) यायी मखु व्यापाद (करापन्त द्रोह चिन्तना यायेगु) यायी मखु । मिथ्या दृष्टि (मखुगु ज्ञान धारण यायेगु) यायी मखु ॥ हे
सुभूते यथे शिक्षा-स्यंम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व आपाल आयुदा दुगु देवे जन्म कावती मखु । मभिगु शील कायीम्ह ज्वी मखु ।
मखुगु धर्म ज्वनीम्ह ज्वी मखु । ध्यान न यायी ध्यानया वश उत्पत्ति ज्वी मखु । थ्व छया हेतु धाःसा यथा उपाय कौशल्य

(५०५)

शिक्षा-स्यंम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व अज्ञान फुना दक्क अकशल धर्म फुनाः मेमेगु दक्क पारामितानं पूर्ण जूगु ज्वी दक्क पारामितानं बोलाक
ज्वंगु ज्वी ॥ धालया निति अन हे सुभूते सकल पारामिता पूर्ण यायेगु-पारवनेगु इच्छा धाःम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारामिता शिक्षा
स्यने माः ॥ हे सुभूते प्रज्ञापारामिता शिक्षा-स्यंम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व सकल सत्त्वापान मध्ये न्हयचिला प्याहाँ वोगुली स्यंम्ह ज्वी ॥ थ्व छया
हेतु धाःसा पुण्य मध्ये दक्क सिधे तःधंगु जूया निति ॥ थ्व छंगथे मानेयाना हे सुभूते दक्क त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सत्त्वयासंख्या
यानाः तःपि थपि आपाः वेला? ॥ ॥ सुभूति धाल हे भगवन् न्हापा लाक जवू द्वीप यापि जक हे सत्त्वापि आपाल दे त्रिसाहस्र
महासाहस्र लोक धात्वी चर्पि सत्त्वपिजा छु वाद याये ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । हे सुभूते । भूम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व
छम्ह दक्क म्बाना च्वेतले च्वना थ्व सकल सत्त्वापान निमित्ते चीबर पिण्डपात्र लासा फांगा रोगया निमित्ते वासः दक्क सुखया
सार्दामि साहतयाना न्हयोने दना दान याना च्वनी दुकी छगथे माने याना हे सुभूते व बोधसत्त्व महासत्त्व यात थुगुया कारण आपाल
पुण्य लायीला? ॥ ॥ सुभूति धाल । आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत (पुण्य लायी) ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल ।
हे सुभूते गुम्हसे अन्त थ्व प्रज्ञापारामिताया क्षणमात्र भावना यायी व बोधसत्त्व महासत्त्व यात थुगुया काज्जण व न्हापायाम्ह यातया
सिन आपाल पुण्य लायी ॥ थ्व छया हेतु धाःसा यथ तःधंगु निमित्त जूया ज्वंगु हे सुभूते प्रज्ञापारामिता धंगु बोधसत्त्व महासत्त्व यात

(५०६)

अनुत्तर समेकसम्बोधया उत्पत्ति यानाबीगु जुया चवन ॥ युलिपा निति थन हे सुभुते अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि श्वीकेगु
इच्छा याः म्ह-बोधसत्त्व महासत्त्वं देवक सत्त्वपति मध्ये ज्वरा दुम्ह ज्वीगु इच्छा याः म्हसे नाथ मदुषि सकल
सत्त्वपति नाथ ज्वीगु इच्छा याः म्हसे बुद्धं लाना बिज्याः गुणें जाः गु ज्ञान लायेगु इच्छा याः म्हसे तधम्ह बुद्ध ज्वीगु
इच्छायाः म्हसे धर्मकाय संभोगकाय निर्माण काय लायेगु इच्छायाः म्हसे बुद्धया सिहनादं हालेगु इच्छायाः म्हसे श्रावक प्रत्येक
महापानया सम्पत्ति लायेगु इच्छायाः म्हसे त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकभनं धर्म व्याख्यान यायेगु इच्छायाः म्ह बोधसत्त्व महा
सत्त्वं पारामितास सेनेमाः । हे सुभुते प्रज्ञापारामितास शिक्षा स्यम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं श्वच्छगुजा मस्य श्वच्छगुजा मस्य धेगु
मदुगु थुजोगु सम्पत्ति जिनेगु मखना ॥ ॥ सुभुति बितियात । हे भगवन व बोधसत्त्व महासत्त्वं श्रावक सम्पत्तीनं स्यंगुज्वी
ला ? ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । हे सुभुते व बोधसत्त्व महासत्त्वं श्रावक सम्पत्तीनं स्यंगुः जुयी । हानं छु धाः सा । हे सुभुते व बोधसत्त्व
महासत्त्वं जि श्रावक सम्पत्तिस चवने जितः श्रावक सम्पत्ति दै धका शिक्षा स्यनी मखु । थये स्यनी मखु । हे सुभुते गुलि श्रावक गणपि दु
थपिनं वं सियी-युयी उरि चवनीनं मख थये चर्यायाथी वहे जक धका मन तयानं चवनी मखु । जिनं श्व श्रावक गुण देशना
यायेमा प्रकाश यायेमाः धका शिक्षा-स्यनी । हे सुभुते थये शिक्षा- स्यम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व देव मनुष्य दै त्यलोक पिसं पूजायाये

(५०७)

योग्य म्ह जुयी । हे सुभुते थये स्यम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं थुकिं मेगु श्रावकयानं संयुक्तापि प्रत्येकबुद्धयानं संयुक्तापि पुजायाये योग्यपि सकलयात
व्याकें । वया सर्वज्ञतात सत्तिका व । हे सुभुते थये प्रज्ञापारामिताया चर्या शिक्षा-स्यम्ह प्रज्ञापारामितां छु मजुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञाप
रामिता तोते नखु प्रज्ञापारामितास चर्यायाथी ॥ हे सुभुते थये चर्यायाम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व धर्मे हानि मजुम्ह हानि मजुगु धर्मे चवम्ह धका सोकेमा
वं श्रावक नाम प्रत्येकबुद्धमां तापाका वळे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि यात सर्वज्ञता यात सत्तिका है । हानं वया थये मन जुयी थुगु प्रज्ञापारामितां श्व
सर्वज्ञता उत्पत्ति यानावी थये धका सियी-युयी प्रज्ञापारामितास चर्यायाथी । हानं वं प्रज्ञापारामिता सियीमखु थुगु प्रज्ञापारामितां वा श्वया प्रज्ञा
पारामिता सर्वज्ञताया उत्पत्ति यायो धका थयेन हे सुभुते बोधसत्त्वं बालाक सियी मखु बालाक खनी मखु । यदि थये चर्यायात धाः सा बोधसत्त्व
महासत्त्वं प्रज्ञापारामितास चर्या यायी ॥ ॥ युलि आर्य अष्ट साहस्रिका प्रज्ञापारामिताया-शिक्षा पारवर्त्ते नाम नोन्या गुगु ॥ २५ ॥

(५०६)

अथ मायो पमपरि वर्तः षड्विंशति तमः ॥ २६ ॥

(अर्नाल संसार यादवक पदार्थ माया-जादुचटकथे धकाखनीगु सीगु नीखु गूगु ज्ञानयाशिक्षा)

अर्नाल शक्र देव राज इन्द्रया थये मती वल । चर्या जक याःगुलिहे न्हापाकाक व बोधिसत्व महासत्व सकल सवयांत त्याकें आर्सेल गुबले अनुत्तर सम्यक्सम्बोध बांलाक गुम्ह जुयी उबले जा हानं छु बाद पाये ॥ थव सत्त्वपित भिगु लाभजुल थव सत्त्वपि भिगु जीविकां म्वाना चवनी गुम्हसिया सधंज ज्ञानस चित्तवनी गुम्हसें जा अनुत्तर सम्यक्सम्बो धि चित्त उत्पत्ति यायी थामिगु जाहानं छुवाद पाये । गुम्ह सत्व या सार जुया च्वं पि अनुत्तर सम्यक्सम्बो धिस उबी थपि सकल सिनं-इच्छायाये जोग्यपि जुयी ॥ ॥ थुलि मतीतथाः अर्नाल व देव राज इन्द्र मनंर मान्दारव स्वांदयेका गुगु स्वां पासः ज्वना तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धयात व्हला छोट थये वचननंल्हात गुम्ह बोधिसत्व यानिकथा पुद्गलपिसं जिमिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोध बांलाक थुयीके अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस चित्त उत्पत्ति याये अनुत्तर सम्यक्सम्बोध बां लाक थुयीका असंख्य-तःधंगु संसार सागरं चवीके यंकाः तःपि सकल सत्व प्राणिपित जि पारी समुद्र या तिरे तयावी धका प्रीतिज्ञा यायी थमिसं इच्छा याःगु चिंतना यागु ज्वनाः काःगु थुगु चित्त उत्पत्ति याःगु सफल उबी मा थव हे वृद्ध धर्मया परि पूर्ण यायेत उबीमा थव हे सर्वज्ञतां संकरागु धर्म-यापरि पूर्ण यायेत उबीमा थव हे स्वयम्भू धर्म यापरि पूर्ण यायेत उबीमा थव हे हर्णयाये मफुगु धर्मया परिपूर्ण

(५०७)

यायेत उबीमा । गुगु हे भगवन् महाकरुणा संयुक्त जपि बोधिसत्व महासत्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधयाकें ल्याहा वें धौं जि क्षणमा त्रजक हेनं चित्त उत्पत्तिमज्जू ॥ गुगु हे भगवन् थव बोधिसत्व यानिकथा पुद्गलपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोध थुयी केत प्रस्थान याना वं पि उकि जिं वलावें धौं जि क्षणमात्र हेनं चित्त उत्पत्ति जूगु मदु सत्वप्राणिपनिगु थव संसारीकयागु दुःख खनाः वं बोधिसत्व महासत्व पिस हानं हे तःधंगु प्राणिधान उत्पत्ति यायी ॥ थव छुवा हेतुं धाःसा । थये थव महाकरुणां देव दैत्य मनुष्य सहित सकल-लोकयात सुख यायेगु इच्छायाना च्वं पिसं हित यायेगु ईच्छायाना च्वं पिसं थुजोगु रुपया चित्त संयुक्तयाना च्वनी । गथे धाःसा । जिपि तरे जुया सत्त्वपिनं छरेयायेः जिपिमुक्तापि जुया सत्त्वपितनं मुक्तापि याये जिपि भरवीपि जुयाः सत्त्वपितनं भरवीपि याये जिपि निर्वाण जुया सत्त्वपितनं निर्वाण याये धका थुजोगु चित्त उत्पत्ति याना च्वनी ॥ हानं हे भगवन् गुम्ह थव न्हापां याने च्वं पि बोधिसत्व महासत्व पिनिगु न्हापांयागु धर्म चित्त उत्पत्ति याःगु निसेकया (पुण्ये हर्ष यायी) आर्वात बर्तनीयपिनिगुनं आर्वात बर्तनीय धर्मयात (पुण्ये हर्ष यायी) छगु जाति-छगु ज्ञाने जुया च्वं पि बोधिसत्व महासत्व पिनिगुनं छगु जाती-छगु ज्ञाने लगे जुया च्वंगु धर्मयात पुण्ये हर्ष यायीः हे भगवन् थव कुल पुत्र यात वा कुलपुत्री यात गुलित आपालं पुण्य लायी ॥ ॥ थुलि धासेल भगवानं शक्र देवराज इन्द्रयात थये आज्ञा दये कल । हे को शिक। सुमेरु पर्वत राजया छगु २ पल (एतोलारया) प्रमाणं लना थवफुक्क-थोगु पल दु धका

(५१०)

(प्रमाणंयाना) काये फे हे कौशिक व कुलपुत्र वा कुलपुत्रीया बोधसत्त्व महासत्त्वया अनुभोदना-पुण्येहर्ष याः गु त्रिसेवंगु चित्त उत्पत्ति याः गुया पुण्यया प्रमाण काये फेमखु ॥ हानं हे कौशिक चतुर्महाद्वीप लोक धातुया छगु पलया प्रमाण लनाः थोगु पल दु धका प्रमाण काये फे हे कौशिक थव पुण्ये हर्ष याः गु त्रिसे वंगु चित्त उत्पत्ति याः गुया पुण्यया प्रमाण काये फेमखु ॥ हानं हे कौशिक साहस्र चूडीक लोक धातुया छगु पलया प्रमाण लना थोगु पल दु धका प्रमाण काये फे हे कौशिक थव पुण्ये हर्ष याः गु त्रिसे वंगु चित्त उत्पत्ति याः गुया पुण्यया प्रमाण काये फेमखु ॥ हानं हे कौशिक द्वीसाहस्र मध्यम लोक धातुया छगु पलया प्रमाण लना थोगु पल दु धका प्रमाण काये फे हे कौशिक थव पुण्ये हर्ष याः गु त्रिसे वंगु चित्त उत्पत्ति याः गुया पुण्यया प्रमाण काये फेमखु ॥ हानं हे कौशिक त्रिसाहस्र सःहासाहस्र लोक धातुया छगु पलया प्रमाण लनाः थोगु पल दु धका प्रमाण काये फे हे कौशिक व कुल पुत्र वा कुल पुत्रीया बोधसत्त्व महासत्त्व यागु पुण्ये हर्ष याः गु त्रिसे वंगु चित्त उत्पत्ति याः गुया पुण्यया प्रमाण काये फेमखु ॥ ॥ थुलि आज्ञा जु सैलि शक्र देव राज इन्द्रं भगवान् याके थये वितियाथ ॥ हे भगवन् गुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वार्पान न्हापां चित्त उत्पत्ति जुसे निसे कया अनुरार सम्यक्सम्बोध धीकुगु तवक यागु कया पुण्ये हर्ष यायेगु चित्त उत्पत्ति याः गु थये अप्रमेय असंख्य पुण्य दु धेगु गुम्हसे मनेनी मांसयी थव पुण्ये हर्ष यायेगु प्रयायी थव सत्त्वपि दार अधिष्ठान यावतःपि धका सोके ॥ हे भगवन् गुम्हसे बोधसत्त्व महासत्त्व पिनिगु थव चित्त उत्पत्ति याः गु पुण्ये हर्ष यायेगु थव दारया पक्ष

(५११)

यापि सत्त्वपि जुयी ॥ हे भगवन् गुम्हसे बोधसत्त्व महासत्त्वार्पानगु थुगु चित्त उत्पत्ति याः गुयात पुण्ये हर्ष यायेगु थपि मार भवन तोता वोपि सत्त्वपि जुयी ॥ थव छुया हे तुं धाःसा ॥ हे भगवन् गुम्हसे थव चित्त उत्पत्ति याः गुयात अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस परिणामना अथवा थुगुचित्त पुण्ये हर्ष यायी थामसं मार भवन ध्वंस यायेगु थुगु चित्त उत्पत्ति याः गु जुयी ॥ हे भगवन् गुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस चित्त उत्पत्ति यात थव बोधसत्त्व महासत्त्व पिनिगु थुगु चित्त उत्पत्ति जुगुयात पुण्ये हर्ष यायेमाः ॥ हे भगवन् गुम्ह कुलपुत्रपि कुलपुत्रीपिसं तथार्पित मतोतल धर्म मतोतल संघ मतोतल थामसं (थवच्चेकनापि बोधसत्त्व महासत्त्व पिनिगु) चित्त उत्पत्ति जुगुयात उगु पुण्ये हर्ष यायेमाः ॥ ॥ थुलि धासेलि भगवाने शक्र देव राज इन्द्र- यात थये आज्ञा दयेकल ॥ थयेहे खः थव हे कौशिक थयेहे खः थव ॥ हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्रपि कुलपुत्रीपिसं तथार्पित यात मतोतल धर्मयात मतोतल संघयात मतोतल थामसं थव बोधसत्त्व महासत्त्व पिनिगु चित्त उत्पत्ति जुगु यात उगुया पुण्ये हर्ष यायेमाः ॥ हे कौशिक गुम्ह बोधसत्त्व यातयापि वा प्रत्येक बुद्धयातयापि वा धावक यातयापि कुलपुत्रपि कुलपुत्रीपिसं थुगु चित्त उत्पत्ति याः गुयात उगुया पुण्ये हर्ष यायी थामसं याकनं हे तथार्पित अर्हत्पानगु इच्छा यायी इच्छासयायी धेगु देमखु ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसैलि शक्र देव राज इन्द्रं भगवान् याके थये वितियात ॥ थयेहे खः थव हे भगवन् थये हे खः थव हे सुगत ॥ गुम्ह

(५१३)

बोधसत्त्व यानयापि वा प्रत्येकं बुद्ध यानयापि वा श्रावक यानयापि वा कुलपुत्रपि कुलपुत्रीपि च युगुचिन्ता उत्पत्ति याः गुयात् उगुपुण्ये
हर्ष यायी थामसं याकनं हे तथागतार्पितगु इच्छायायी इच्छामयायी धेगु दैमखु ॥ थुगु प्रकारं थुगु पुण्ये हर्ष याः गु चिन्ता उत्पत्ति जूगु
भिगु उबीगुया पुसां थपि गन २ जन्म जुयी अनर तथागत (सकल तथागतपित) सत्कार यायीपि जुयी गुरु यायीपि जुयी
माय यायीपि जुयी पूजा यायीपि जुयी तच्चकंपूजा यायीपि जुयी दक्क सवे तच्चकं पूजा यायीपि जुयी ॥ ॥ थामसं चित्ते
मयोगु रूप स्त्रेमाली मखु चित्ते मयोगु शब्द न्यने माली मखु चित्ते मयोगु गन्ध नतुने माली मखु चित्ते मयोगु रस भोजन याये
माली मखु चित्ते मयोगु थियेगु वस्तुली थिये माली मखु । हानं थपि दुर्गती जन्मज्ज वनी धेगु मतीहे तथेस्वाः थपि स्वर्गे जन्म
जूवनी धका मती तथेमाः । थव छुया हेतुं धाः सा । थथे निश्चय थव कुलपुत्रार्पितं कुलपुत्रार्पितं सकल सत्त्वार्पितं सुख बहे उबीगु प्रमाण
हे मदयेक संख्याहे मदयेक तः धं जुया च्वंगु भिगु उबीगुया हा-जुया च्वंगु सकल यागु पुण्ये हर्ष यायेगु यात । हे भगवान् गुम्ह
सं बोधि लायेगु धेगुयात् अत्यन्त योगु प्रेमगु चित्त उत्पत्ति याना बोधसत्त्व यानया पुद्गलार्पितगु थुगु चित्त उत्पत्ति यात अमिगु पुण्ये हर्ष
यात थाम थव चित्त उत्पत्ति जुगु वहे जुजुं अनंतर सम्यक्सम्बोधि प्राप्त यायी थामसं अनंतर सम्यक्सम्बोधि श्वोका सीका
प्रमाण मदके असंख्य सत्त्वपित निर्वाण छोयावी ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दयेकल । थथे खः थव हे कौशिक थथे हे खः थव ।

(५१३)

छं गथे धाः गुलः थव तथागतया अनुभावं हे धाः गुलः । हे कौशिक गुम्ह कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री बोधसत्त्व यानया पुद्गलार्पितगु थुगु चित्ता
उत्पत्ति यानाः पुण्ये हर्ष यायी हे कौशिक थुगु प्रकारं थव कुलपुत्र अथवा कुलपुत्री बोधसत्त्व यानया पुद्गलार्पितगु चित्त उत्पत्ति याना पुण्ये
हर्ष याः गुलि प्रमाण हे मदपि संख्या हे मदपि सत्त्वार्पितगु भिगु उबीगुया हाजुया च्वंगु पुण्ये हर्ष याः गु जुयी पुण्ये याः पुसा प्यूगु जुयी प्रकट
याः गुलं जुयी ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन् मायोपम जादुचटक थें जक जुया च्वंगु चित्तं गथे अनंतर सम्यक्सम्बोधि थुयी के ॥ ॥
थुलि धासेलि भगवान् आयुष्मन् सुभूति यात थथे आज्ञा दये कल थव छं गथे मानेयाना हे सुभूते छं मायोपम चित्त (जादु-चटक थें जागु
चित्त) खं ला ? ॥ ॥ सुभूति धाल । मखना थव हे भगवन् ॥ ॥ भगवान् आज्ञा दये कल । थव गथे मानेयाना हे सुभूते छं माया-
(जादु चटक) खं ला ? ॥ ॥ (सुभूति) धाल । मखना थव हे भगवन् । जिः माया-जादुचटक समानगु चित्तं मखना जादु-चटकनं मखना
॥ ॥ भगवान् आज्ञा दये कल । थव छं गथे मानेयाना हे सुभूते गुगुलं जादु चटकनं मखं जादुचटक समानगु चित्तं मखं सेलि हानं गुगु
संसार या पदार्थ दक्क जादु-चटक याकें भिन्न अथवा जादुचटक थें जागु चित्तायाकें भिन्न मेथाये छं खं ला ? गुगु अनंतर सम्यक्सम्बोधि
श्वोकेगु संसार या पदार्थ खः ॥ ॥ (सुभूति) धाल । मखना थव हे भगवन् । हे भगवन् जादु चटक याकें भिन्न मेगुलि अथवा जादु
चटक समानं चित्तयाकें भिन्न मेगुली गुगु अनंतर सम्यक्सम्बोधि श्वोकेगु संसार या पदार्थ खः थव मेथाये (जि) मखना ॥ ॥

(५१४)

हे भगवन् जादु-चटक याके सेशये अथवा जादु चटक समानगु चित्त याके मेशाये थुगु संसारया पदार्थ मखसैल थव संसारया पदार्थ दुधकाः वा मदुधकाः वा गुगु पदार्थ या(जि)उपदेश बिये ॥ गुगुजा हानं थव संसारया पदार्थ धैगु दक्क-लायेगु खनेगु धैगु हे छुं मदया चवंगु--सर्वशून्य जुया चवंगु दु धैगुलीनं वनी मखु मदु धैगुलीनं वनीमखु । गुगु जा लायेगु खनेगु छुंहे मदुगु --मनब्वे केगु पर्यंत छुंहे मदुगु संसारया पदार्थ अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीकेगुनं दैमखु ॥ थव छुया हेतु धाः सा । निश्चयनं हे भगवन् संसारया पदार्थ धैगु छुं हेमदुगुलि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगु थ्वीकेगु दैमखु ॥ थुलियानिति थन हेभगवन् प्रज्ञापारमिता अत्यन्त शून्यजुया मन ब्वेकेगु पर्यंत मदया चवन । गुगु संसारया पदार्थ धैगु अत्यन्त शून्य मन ब्वेकेगु पर्यंत मदुगुखः उगुपदार्थया थवका थुजोगुका-धैगु-भावनायायेगु दैमखु हानं थुगुलि छुं संसारया पदार्थ उत्पत्तियायीनं मखु नाशयायीनं मखु । गथे हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्व अत्यन्त शून्यगु प्रज्ञापारमितास चवना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी । हे भगवन् अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगुनं अत्यन्त शून्य मन ब्वेकेगु हे मदुगु जुया चवन । हेभगवन् प्रज्ञापारमितानं अत्यन्त शून्य-मन ब्वेकेगु हे मदु । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धैगुनं अत्यन्त शून्य मन ब्वेकेगु हे मदुगु थथे जुसैल उगु अवस्थास गथे अत्यन्तशून्यगु मनब्वेकेगु हे मदुगु प्रज्ञापारमिताया चित्त अत्यन्त शून्यगु मन ब्वेकेगु मदुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी ॥ ॥ थुलि धासैल भगवानं आयुष्मान् सुभूतिपात थथे आज्ञा दयेकल । साधु साधु

(५१५)

हे सुभूते । थथे हे खः थव हे सुभूते थथे हे खः थव । प्रज्ञापारमिता अत्यन्त शून्य मनब्वेकेगु हे मदुगु खः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि अत्यन्त शून्य मन ब्वेकेगु हे मदुगु खः । हे सुभूते गुगु अत्यन्त शून्य मनब्वेकेगु हे मदुगु प्रज्ञापारमिता अठे हे अत्यन्त शून्य मन ब्वेकेगु हे मदुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धकानं थुल-सिलः । यदी हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व अत्यन्त शून्य मन ब्वेकेगु हे मदुगु प्रज्ञापारमिताः धका स्यूह थुह-स्यूगु थुगु चित्त जूल धाःसाः व प्रज्ञापारमिता स्वरुपगु चित्त ज्वी फैमखु ॥ थथे निश्चयनं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चवना अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीके हे सुभूते प्रज्ञापारमितास मच्चंस-प्रज्ञापारमिता स्वरुप मच्चोके अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वी मखु । थ्वीकेहदु थ्वीकेगुदु धैगुली जुयाचवत्तले थ्वीगुनंमखु । बोधसत्त्व महासत्त्व थुनं थ्वीके अनुरार सम्यक्सम्बोधि प्रज्ञापारमिता सः मच्चंस थ्वीके मखु ॥ ॥ सुभूति धाल । गथेजा हेभगवन् भगवान् छलपोलं आज्ञा दयेकाबिज्यागुया अर्थ जिसिल हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्व धैमहसे थथे गंभीर-अनन्त जुयाचवंगु ज्ञानया निमित्तें चयायायी ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल थथे हे खः थव हे सुभूते थथे हे खः थव । थवअनन्त जुयाचवंगु ज्ञानयानिमित्तें हे चयायायी । गृहसे थव अनन्त जुया चवंगु ज्ञानवा निमित्तें चयायायी उहसे श्रावक भुमी वा प्रत्येक वुद्ध भुमी खनीनं मखु हे सुभूते थव दुष्कर कर्म याः म्ह बोधसत्त्व महासत्त्वजुयी ॥ ॥ सुभूति धाल हे भगवन् गथेजा छलपोल भगवानं आज्ञादयेकाबिज्याः गुया अर्थ जिसिल बोधसत्त्व महासत्त्व धैमह थथे छु दुष्कर कर्म

(५१६)

याःम्ह मखु । श्व छुया हेतुं धाःसा । हे भगवन् गुगु दक्क संसारया पदार्थ प्रतक्ष खना चवंगुखः व दुगु मखु गुगु संसारया पदार्थ धार्येहे
दुगु धका प्रतक्ष खना लायेगु इच्छायायी-वनं छुं लाये फेगु मखु गुम्हसे संसारया पदार्थ खना चवनी व खना चवम्हनं दुगु मखु अर्थात्
संसार देकुम्ह देकुगुज्या जूगु देकातयार जूया चवंगु वस्तुनं छुं हे दुधका धायी मखु । यदि हे भगवन् यथे धायी बले बोधिसत्व महासत्त्वया
दुःख मन ज्वीमखु चित्त लीन जुया मदया वनी मखु बालकं बिहोस् जुया मदया वनी मखु स्वाःकं जक न्यना धका मती तैमखु ग्यायी
मखु ग्याना चवनी मखु ग्यायेमार्येका चवनी मखु यथे जुल धाःसा वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । यदि उगु चर्या याना धकानं खनीमखु
वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । जि सात्तित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धका यथेनं खनी मखु वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । जि आबक
भूमि वा प्रत्येक बुद्ध भूमि तापाके धुन धैगुनं वया मती दैमखु वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी ॥ श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे भगवन्
आकाशया यथे ज्वीमखु छुं गुगुं जि सात्तित वा छुं गुगुं जि तापात धैगु । श्व छुया हेतुं धाःसा । मन व्वैगु धैगु हे मदुगु जुया निमित्त हे
भगवन् आकाशया ॥ यथे हेसंतुं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया जि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सात्तित
आबक प्रत्येक बुद्ध भूमि तापात धैगु दैमखु । श्व छुया हेतुं धाःसा । कल्पना मदुया निमित्त हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया । श्व गथे धाःसा ।
निश्चयनं हे भगवन् माया पुरुष (चटक या ना खने दुम्ह पुरुष) या जि चटक याःगु सात्तित गुम्ह हानं मेपि (सोवोपि) लोकपि चवना चर्वापि

(५१७)

जितापात धैगु दैमखु श्व छुया हेतुं धाःसा कल्पना मदुयानिति हे भगवन् मायापुरुषया ॥ यथे हेसंतुं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास चर्यायाःम्ह
बोधिसत्व महासत्त्वया यथे ज्वीमखु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि जि सात्तित आबक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमिनं जितापात धका ॥ श्व छुया हेतुं धाः
सा । कल्पना-मन व्वैगु हे मदुयानिति प्रज्ञापारमिताया श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे भगवन् किपालुया यथे ज्वी मखु गुगु याकें किपालु व्वैगु
खः व सात्तित धका वा तापात धका हान गुगु न्हायेकने बालः तैतगुः थलेदुने खनेदुगु किपालु-छाया खानं व्वैगु किपालु व्वैगु पदार्थ याकें जि
तापात वा सात्तित धैगु दैमखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा कल्पना मदुया निमित्त हे भगवन् किपालुया । यथे हेसंतुं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास
चर्यायाःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया यथे मती तै मखु अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि जि सात्तित आबक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमिनं जितापात धका । श्व
छुया हेतुं धाःसा । कल्पना-मन व्वैगु हे मदुयानिति हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया । श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे भगवन् तथागत यासुं प्रेमम्ह वा
प्रेम मजुम्ह धैगु दैमखु ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । संकल्प विकल्प धैगु छुं हे मदुयानिति तथागतया । यथे हेसंतुं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास चर्याया
म्ह बोधिसत्व महासत्त्वया सुप्रेम वा प्रेम मजुम्ह धैगु दैमखु श्व छुया हेतुं धाःसा कल्पना-मन व्वैगु हे मदुयानिति हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया ।
गथे जा हे भगवन् संकल्प विकल्प मदुम्ह तथागत जुया चवन अथेहे हे भगवन् प्रज्ञापारमितानं संकल्प विकल्प मदुगु जुया चवन । श्व गथे
धाःसा निश्चयनं हे भगवन् तथागत अर्हत सम्मक्सम्बुद्धं छुं छगु वस्तु दये कें व वस्तुया यथे ज्वीमखु आबक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमि जितापात अनुत्तर

(५१८)

सम्यक्सम्बोध जिस्सित धका ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । कल्पना मदुया निति हे भगवन् व दयेकुगु वस्तूया ॥ यथे हे संतुं हे भगवन् प्रज्ञापारमितास चर्यायाःम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वयाथये मतीदे मखुभावक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमिन् जितापात अनुत्तर सम्यक्सम्बोध जि सत्तित धका । श्व छुया हेतुं धाःसा । कल्पना-मन व्वेगु हे मदुयानिति हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया ॥ श्व गथे धासा निश्चयनं हे भगवन् गुगुया निति दयेकुगुखः व दयेकुगु व वस्तुलि उगुकार्य यायी तर वया जि श्व याना थंगु छु कल्पना देमखु ॥ श्व छुयाहेतुं धाःसा । कल्पना मदुयानिति व देकातःगु वस्तूया ॥ यथे हे संतुं हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्व गुगु कार्ययायेत श्व प्रज्ञापारमिताया भाव यायी यः हे प्रज्ञापारमिता खानि वं याये माःगु ज्ञान यायी श्व प्रज्ञापारमिता धंगु कल्पना देमखु ॥ श्व छुयाहेतुं धाःसा ॥ कल्पना-मन हे व्वेगु मदुयानिति हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया ॥ श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे भगवन् (छगू दृष्टान्त) अत्यन्त ज्यासःम्ह कमि वा कः मिया शिष्यं सि याम्हमिसा वा मि जं छम्ह अनेर गु सांज वांज कल पूर्जा तथा दयेकै । वं गुगु ज्याया निति दयेकुगु खः व उगु ज्ञान यायी तर व कतामारया छु कल्पना मदु श्व छुया हेतुं धाःसा । छु कल्पना मदुया निति हे भगवन् व सियाम्ह कतामारया आत्मा हे मदु-निर आत्मा ॥ यथे हे संतुं हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्व गुगुकार्यया निति प्रज्ञापारमिताया भावयायी यः हे प्रज्ञापारमिता खनी श्व प्रज्ञापारमिता धंगुन छु हे कल्पना दे मखु मनव्वेगु हे देमखु । श्व छुया हेतुं धाःसा ॥ कल्पना-मनव्वेगु हे मदुयानिति हे भगवन् प्रज्ञापारमिताया ॥ ॥ थुलि आर्थ अष्ट सह लिक्का प्रज्ञापारमिताया माओपम पारवर्त्त नाखनीखुगु ॥ ॥ २६ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

(५१९)

अथ सारपारवर्त्ती नाम सप्त त्रिशतिसमः ।

(थर्नालि सारगु दक्कासिबे तः धंगु ज्ञान कनीगु पारवर्त्त नाम नीन्हेगुगु ज्ञानया शिक्षा) ॥ ॥ थर्नालि आयुष्मान् सारिपुत्रं आयुष्मान् सुभूतियात यथे धाल । अहो हे आयुष्मान् सुभूते गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमितास चर्यायायी व बोधसत्त्व महासत्त्व सारगु (तःधंगुज्ञाने) चर्यायायी ॥ ॥ थुलिधासो लि आयुष्मान् सारिपुत्रयात यथेलिसः बिल । हे आयुष्मन् सारिपुत्र गुम्हसे प्रज्ञापारमितास चर्यायायी व बोधसत्त्व महासत्त्व दक्कासिबे तधंगु सारगु ज्ञाने चर्यायायी ॥ ॥ यथे धाःबले आपालं दोलं दो कामा वचर देवपुत्रापीन यथे मती बल । गुम्हसे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधस चित्तउत्पात्तियात चित्तप्रकट यात गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमितास चर्या यायी यथे चर्यायाना श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्ध भूमी धर्मधातु ज्ञान लायी मखु धका खनी श्व सत्त्वपित नमस्कार याये जोग्य । गुम्हसे प्रज्ञापारमिताया धर्मया नियम अनुसारं चर्यायायी थुगुचर्यायाना धकानं खनीमखु थुगु प्रकारं बोधसत्त्व महासत्त्वपि दुक्कर चर्यायाः पि धकाः सीकेमाः ॥ ॥ थर्नालि आयुष्मान् सुभूतिं श्व आपालं दोलंदो कामा वचर देवपुत्रापीन चित्ते तक्का उत्पात्ति जुगु थःगु चित्तं सीका श्व आपालं दोलंदो कामा वचर देवपुत्रापीन सःता आज्ञादयेकल । हे देवपुत्र गुनपि श्व बोधसत्त्व महासत्त्वपि नि गुगु श्रावक भूमी वा प्रत्येक बुद्धभूमी धर्मधातु ज्ञानलायी मखु धका खंगु जक श्व दुक्कर चर्या याः गुरुखु । गुगुजा आपाल असद्य

(५२०)

अप्रभानं सत्त्वपितं निर्वाण लाकावी धका वीर्य पराक्रम यायी ॥ श्व जकं हे देव पुत्र गणपि श्व बोधसत्त्व महासत्त्वपिन दुष्कर
परम दुष्कर जुया चवन ॥ श्व सत्त्वपिनं धार्येयागु विचारं दुगु मखु मर्दापि लायेपि देमखु सत्त्व धैपि शून्य जूयानिति धार्ये मिर्वाण
छोयेमाःपि दुगुनं मखु यथे शुजोपि सत्त्वपित शिक्षा विये थामत अनुत्तर सम्भवसम्बोध धवीका विये धका जुया चर्वापि बोधसत्त्व
महासत्त्वपि जुया चवन ॥ हे देवपुत्र गणपि गुम्हसे सत्त्वपित शिक्षा विये धका माने यायी वं आकाशयात शिक्षा विये धका माने
यायी ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । हे देवपुत्र गणपि आकाश शून्य जूगुलिं सत्त्वपिनं शून्य धका सोकेमाः ॥ हे देवपुत्र गणपि मर्दापि
लाभ ज्वी मखुपि सत्त्वपिनिगु निर्मिते वीर्य पराक्रम यायी शुगु प्रकारं बोधसत्त्व महासत्त्वपि दुष्कर चर्या यार्पि जुयी । हे देवपुत्र
गणपि गुम्हसे सत्त्वपिन निर्मिते वीर्य याये धका माने यायी वं आकाशालसे वीर्य याय धका माने याःगु जुयी श्व वीर्यनं
बोधसत्त्व महासत्त्वपिसं सत्त्वपिनिगु निर्मिते याजा चवन सत्त्व धैपि दक्कनं धार्ये दुपि मखु धका तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धं याजा
दयेका विजयात ॥ अथे सत्त्व धैपि दक्क हे शून्य जूया निति निर्वाण याये माःपि सत्त्व धैपि हे सु मद्दु धका सीकेमाः । हे देव
पुत्र गणपि यदि यथे धायेवले बोधसत्त्व महासत्त्वया चिते छु संखा मवल धासा व बोधसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्या
यायी धका सीकेमाः ॥ श्व छुया हेतुं धाःसा । सत्त्व धैपि शून्य जूया निति रूपनं शून्य धका सीकेमाः । यथे हे संतु सत्त्व शून्य

(५२१)

जूयानिति वेदना संज्ञा संस्कार शून्यधका सीकेमाः सत्त्व शून्य जूयानिति विज्ञाननं शून्यधका सीकेमाः । शुगु प्रकारं दक्क सत्त्वपि
शून्य जूयानिति संसारया दक्क पदार्थनं शून्य धका सीकेमाः । शुगु प्रकारं संसारया दक्क पदार्थ हे छु हे मद्दु-सर्वशून्य धका खनेमाः ।
हे देव पुत्र गणपि यथे संसारया दक्क पदार्थ हे छु मद्दु-संसार दयेकुम्ह दयेकुगु ज्याजुगु देकावने जूगु पदार्थ हे छु मद्दु सर्व शून्य धका
धायी बले बोधसत्त्व महासत्त्वया मने बिखाद ज्वीमखु-संखाज्वीमखु गुम्हासया यथे बिखादगु-संखागु मन मजुयी उम्हस्यां प्रज्ञापारमितास
चर्यायायी ॥ ॥ यनली भगवान् यमं स्थूसानं हे आयुष्मान् सुभूतयाके यथे प्रश्नयात । छुकि हे सुभूते संसारया पदार्थ दक्क हे
शून्य-छु हे मद्दु धायी बले बोधसत्त्व महासत्त्व मने बिखाद मयायी ॥ ॥ सुभूति बितायात ॥ शून्य-छु हे प्रमाण यायेगु मद्दुगु
जूयानिति हे भगवन् मने बिखाद यायेगु थायेहे मद्दु । शुगु प्रकारं हे भगवन् बोधसत्त्व महासत्त्व संसारया दक्क पदार्थ शून्य
-छु हे मद्दु धायी बले मने बिखाद यायी मखु । हे भगवन् संसारया छुपदार्थनं मने बिखाद यायीगु दुगुमखु । श्व छुया हेतुं धाःसा हे भगवन्
गुगु मने बिखाद जूयीगु पदार्थखः उजोगु संसारया पदार्थ छु हे दुगु मखु । गुगु संसारया पदार्थ गुम्हसंसारया पदार्थ जुयाचवम्हयात
मने बिखाद यायीगु खः हे भगवन् व पदार्थनं दुगु मखु ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकला यथे हे खः श्व हे सुभूते यथे हे खः श्व हानं
छुधाःसा हे सुभूते यदि यथे धायेवले देशना यायी बले निरदेश यायी बले उपदेशवीवले बोधसत्त्व महासत्त्व दुःखमन यायी मखु मन

(५२२)

विखुस यायी मखु विखाद यायी मखु चित्त लीन ज्वीमखु बालाकं लीन जुया मदया वनीमखु न्यने मं मदमखु म्वाकं जक न्यना धका मती
तैमखु ग्यायी मखु ग्याना चवनी मखु ग्यायेमायेका चवनीमखु यदी थथे जूसा वं प्रज्ञापारामितास चर्या यायी ॥ ॥ सुभूति बाल ॥ थथे हे खः
थ्व हे भगबन् थथे हे खः थ्व हे सुगत ॥ यदि हे भगबन् बोधिसत्व महासत्त्व थथे चर्यायात धाःसा प्रज्ञापारामितास चर्यायायी ॥ थथे चर्यायाम्ह
बोधिसत्व महासत्त्वयात इन्द्र सहित देवताब्रम्हा सहित प्रजापति सहित ईशान (महादेव) सहित ऋषिसहित नर नारी गणापसं यानं निसं
ल्हा बिंति याना नमस्कार यायी ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल ॥ हे सुभूते थथे चर्यायाम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयात केवल इन्द्र सहित
देवता ब्रम्हा सहित प्रजापति सहित महादेव सहित ऋषि सहित नरनारी गणापसं जक यानं निसं ल्हा ज्वरेयाना नमस्कार यायीगु मखाक
गुलि हे सुभूते ब्रम्हकार्यिक देवतापि ब्रम्हपुरोहित ब्रम्हपार्षद्य महाब्रम्हा परोत्ताम अप्रमाणम आभास्वर परोत्त शुभ अप्रमाण शुभ शुभ
कृत्स्न अनभूक पुण्य प्रसन्न बृहत्फल असङ्ग सत्त्व अब्रह्म अतप सुदृश सुदर्शन अकनिष्ठ देवलोकपि दु हे सुभूते थमिसनं थथे प्रज्ञापारामितास
चर्यायाःमह बोधिसत्व महासत्त्वयात नमस्कार यायी ॥ गुलि हानं हे सुभूते प्रमाण हे मदेक असंख्येय लोक धातुस तथागत अहंत्
सम्यक्सम्बुद्धापि थोःहे विज्यानाच्चपि धारण याना च्वपि समय हुना च्वपिदु थ्व बुद्धभगवान पिसनं थथे प्रज्ञापारामितास चर्यायाम्ह
बोधिसत्व महासत्त्वयात बुद्धचक्षु स्वया थमिसनं हे सुभूते थथे प्रज्ञापारामितास चर्यायाम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयात अनुग्रह यायी धारण

(५२३)

यायी-जोनी ॥ गुलि हानं हे सुभूते थथे प्रज्ञापारामितास चर्यायाःपि बोधिसत्त्व महासत्त्वपित तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्धापिसं अनुग्रह
तया धारण यायी ज्वनी थ्व बोधिसत्व महासत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याके ल्याहो वैमखुपि धका सीकेमाः ॥ थमित मारयापाखे वा
मेपि न्हयाम्ह सिगु पाखेनं विघ्नयायीपि उत्पत्ति ज्वीफेमखु ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा ॥ हे सुभूते त्रिसाहस्र माहासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपिदु थ्व
सकल हे मार पापिष्ट ज्वी ॥ हानं थपि छम्ह छम्ह मार पापिष्ट उलि उलि हे मारया फौजत दयक ॥ हे सुभूतो थ्व सकल मार पापिष्ट
पिसनं थथे प्रज्ञापारामितास चर्यायाःमह बुद्ध अनुग्रह तःमह बोधिसत्व महासत्त्वयात अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाके विघ्नयायेगु समर्थ दे मखु ॥
हानं हे सुभूते त्रिसाहस्र माहासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपि मार पापिष्ट ज्वीगुजा अथेहेतु गुलि हे सुभूते गंगा नदीया फिगो प्रमाण
त्रिसाहस्र माहासाहस्र लोक धात्वी गुलि सत्त्वपि दु थपि सकल मार पापिष्ट जुयी हानं थपि छम्ह छम्ह मार पापिष्ट उलि उलि हे मारया
फौजत दयक ॥ हे सुभूते थ्व सकल मार पापिष्ट गुणपिसनं थथे प्रज्ञापारामितास चर्यायाःमह बुद्ध अनुग्रहतःमह बोधिसत्व महासत्त्वयात
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाके विघ्नयायेगु समर्थ दे मखु ॥ हे सुभूते निगु धर्म संयुक्त जूम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयात मार गणापसं वा मार
कार्यिक देवता पिसनं हतं याये मफुम्ह जुयी ॥ छानिगु धर्म याके धाःसा गुगुजा सकल सत्त्वयात ॥ महाकरुणाया चित्तं मतोतुगु जुयी
संसारया दवक पदाथनं शून्य खना च्वंगु जुयी ॥ हे सुभूते हानं मेगुन निगु धर्म याके संयुक्त जूम्ह बोधिसत्व महासत्त्व जुयी उम्हसित

(५२४)

मार पिसं बा मार कायिक देवतापिसं हतेयाय मकुम्ह जुयी ॥ छु तिगु धर्मपाके भाः सा गुणा गये धाः प्रवेहे यायीम्ह जुयी बुद्ध भग
वान् पिसं न अनुग्रह तः म्ह जुयी । हे सुभूते ध्वनिगु धर्म संयुक्त जुम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया थाये देवतापि न्ह्योने वै धका मानेयायेमाः । न्ह्योने वया न्योवै
धका माने याये माः । बांलाक प्रस्त यायी बांलाक उपासना यायी धका माने यायेमाः उत्साह वःहे यानानं थये धायी हे कुलपुत्र छं याकनं
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी थन हे कुलपुत्र थ्व हे चर्या च्वं गुगुजा प्रज्ञापारमिताया चर्या ॥ थ्व छुवाहेतु धाः सा । छ्वहे चर्या च्वन धाः सा
नाथ मदपि सत्त्वापिन नाथज्वी रक्षायाः पि मदपि सत्त्वापिन रक्षायायीम्ह जुयी । शरण वनेपि मदपि सत्त्वापिन शरणवयीगु थाये जुयी
लीनज्वीगु थाये मलुयाच्वं पि सत्त्वापिन लीन ज्वीगु थाये जुयी आश्रयवीपि मदपि सत्त्वापिन आश्रय वीम्ह जुयी च्वनेगुथाये मदपि
सत्त्वापिन च्वंवेगु थाये जुयी अधापि सत्त्वापिन मिखा खंकात्रीम्ह जुयी नाथो मदपि सत्त्वापिन नाथो जुयी लें वने मसपित लें वने सेका
वीम्ह जुयी लेंतना च्वं पित लेंकयना छुतेयाना यनीम्ह जुयी ॥ थुगु प्रकारं धया थ्व देवतापिसं हे देवपुत्रगणापि व बोधिसत्व महासत्त्वयात
उत्साह वःहे याना बी ॥ थ्व छुवा हेतु धाः सा । थ्व हे सुभूते प्रज्ञापारमिताया चर्या च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयात गुलिव प्रमाण मदेक
असंख्य लोक धातुस बुद्ध भगवानपि विजयाना च्वं पिंदु धारण याना च्वं पिंदु काल हुना च्वं पिंदु शमिसं न भिक्षु संघं चाः हुयेका

(५२५)

बोधिसत्त्वगणपि न्ह्योने तथा थुजोगु प्रकारया रूप गुणं प्रज्ञापारमिताया चर्याया गुणं संयुक्त जुम्ह प्रज्ञापारमिताया चर्यायाना च्वंम्ह
उकी हे च्वना च्वंम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयागु नामनं गोत्रनं बल बर्णनं रूपनं बयानयायेगु रूप व बुद्धभगवान् पिसं धर्म देशना यायी
उत्साहनं वःहेयाना वियी ॥ थ्व गये धाः सा । निश्चयनं हे सुभूते थननं आजि रत्नकेतु बोधिसत्व महासत्त्व यागु शिखी बोधिसत्व
महासत्त्वयागु नामनं गोत्रनं बलनं बर्णनं रूपनं किरतना- बयान यायेगु रूप धर्म देशना याना उत्साहनं वःहेयाना च्वना ।
गुम्ह हानं जेपि धाः थौं कम्हे अक्षोभ्य तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया समीपे ब्रम्ह चर्या चलेयाना च्वं पि बोधिसत्व महासत्त्वापिनगुनं
(नाम आदि कीर्तना याना धर्म देशनायाना च्वना) थयेहे संतु हे सुभूते थ्व बुद्धभगवान् पिसं न आः थौं कम्हे थन जिगु बुद्ध क्षेत्रे
गुल बोधिसत्व महासत्त्वपि ब्रम्ह चर्या चलेयाना च्वं पि प्रज्ञापारमिताया चर्या च्वं पिंदु थ्व बोधिसत्व महासत्त्व पिनिगु नामनं गोत्रनं
बलनं बर्णनं रूपनं किरतन यायेगु रूप धर्म देशनायायी उत्साहनं वःहेयायी ॥ ॥ सुभूति धाल । हे भगवन् सकल बोधिसत्व महासत्त्व
पिनिगु नामनं गोत्रनं बलनं बर्णनं रूपनं किरतना - बयान यायेगु रूप थ्व बुद्धभगवान् पिसं धर्म देशना यायी उत्साहनं वःहेयायी ला
की छु ? ॥ ॥ भगवानं आज्ञा दयेकल । थये यायी मखु हे सुभूते । हे सुभूते सकल बोधिसत्व महासत्त्व पिनिगु नामनं गोत्रनं बलनं
बर्णनं रूपनं कीर्तन यायेगु रूप थ्व बुद्धभगवान् पिसं धर्म देशना यायी मखु उत्साहनं वःहेयायी मखु ॥ तर छ, धाः सा । थन

(५२६)

हेसुभूते गुलि अर्बानव बर्त्तनीय जुया च्वपि छुहे संग - मन धेगु हेमदुपि बोधसत्व महासत्वपिदु थामिगु जक नामनं गोत्रन बलनं
वर्णनं रूपनं कीर्त्तन यायेगु रूप धर्म देशना यायी उत्साहनं बहेयायी ॥ सुभूति धाल । हे भगबन् अर्बान बर्त्तनीय
(त्याहांवें मखेधुं कुम्ह) बोधसत्व महासत्व यात तोता आमके वाहक मेनेपि बोधसत्व महासत्व पानिगु नामनं गोत्रनं बलनं
वर्णनं रूपनं कीर्त्तन यायेगु रूप थव बुद्धभगवान् पिसंधर्म देशना याता च्वपि उत्साहनं बहेयाता च्वपि दुला ? ॥ भगवान्
आज्ञादयेकल ॥ हे सुभूते अर्बान बर्त्तनीय बोधसत्व महासत्वयात तोता बुद्ध भगवान्पिसं नामनं गोत्रनं बलनं वर्णनं रूपनं
कीर्त्तन यायेगु रूप धर्म देशना याता च्वपि उत्साह वहे याता च्वपि बलवान् जुया च्वपि मारया शत्रु जुयाच्वपि बोधसत्व यातिकया
पुग्दलपिदु ॥ हानं थामिसंस्वीतयायी धाःसा आः थौ कन्हें अक्षोभ्यतथागत अहंत सम्यक्सम्बुद्धया बोधचर्या याःगुया लिसें वनाः सेनेगु
रूप बोधसत्व चर्या याता च्वपि उकी च्वना च्वपि गुलिदु अर्बान बर्त्तनीय बोधसत्व महासत्व पि तोता थव बुद्धभगवान्पिसं थामिगुनं
नामनं गोत्रनं बलनं वर्णनं रूपनं कीर्त्तन यायेगु रूप धर्म देशना याता च्वनी उत्साहनं बहेयाता च्वनी । गुलि हानं हे सुभूते रत्न केतुबोध
सत्व महासत्वया बोधसत्व चर्या थुम्हसिया लिसें स्यनेगु रूप बोधसत्व चर्या चलेयाता च्वपि थुम्हयालिसें जुया सेना उकीचर्या याता
च्वपिदु अर्बान बर्त्तनीय बोधसत्व महासत्वयात तोता थव बुद्ध भगवान्पिसं थामिगुनं नामनं गोत्रनं बलनं वर्णनं रूपनं कीर्त्तन यायेगु रूप

(५२७)

धर्म देशना यायी उत्साह नबहेयायी ॥ हानंमेगु हे सुभूते गुम्हें बोधसत्व महासत्व गनपिसं प्रज्ञापारमितास चर्यायाता संसारया दक्कपदार्थ
उत्पात्त मदुगुधका थ्वीकें हानं संसारया दक्क पदार्थया उत्पत्ति मदुगु ज्ञानलायेगु इच्छा मयायी । संसारया दक्क पदार्थ शान्त निर्वाण धकानं
थ्वीकें अथेन संसारया दक्को पदार्थ अर्बानबर्त्तनीय जूम्ह मजुयी ॥ हे सुभूते थुगु चर्या च्वपि थव बोधसत्व महासत्व पानिगु नामनं
गोत्रनं बलनं वर्णनं रूपनं कीर्त्तन यायेगु रूप थव बुद्धभगवान्पिसं धर्म देशना यायी उत्साहनं बहेयायी ॥ हानं हे सुभूते गुलि
बोधसत्व महासत्वापानिगु नामनं गोत्रनं बलनं वर्णनं रूपनं कीर्त्तन यायेगु रूप थव बुद्धभगवान्पिसं धर्म देशना यायी उत्साहनं
बहेयायी थामि आबक भूमि प्रत्येक बुद्ध भूमिनं हीन जुयी बुद्ध भूमि हे थामिसं इच्छायायेसाः थामि अन्तर सम्यक्सम्बोधसत्वाकरण यायी ॥
थव छुया हेतु धासा । हे सुभूते गुलि थुगुप्रकारं प्रज्ञापारमितास चर्यायापि बोधसत्व महासत्वापानिगु नामनं गोत्रनं बलनं वर्णनं रूपनं कीर्त्तन
यायेगु रूप थव बुद्धभगवान्पिसं धर्म देशना यायी उत्साहनं बहेयायी थपि अर्बानबर्त्तनीय च्वपि जुयी ॥ हानं मेगु हे सुभूते गुलि बोधसत्व स
हसत्वा अन्तमद्वेचगु प्रज्ञापारमिता न्यना भद्धाते अनादरयायीमखु छु इच्छा यायीमखु शंखायायीमखु थयेहेखः थव तथागत अहंत सम्यक्स
म्बुद्धं गये आज्ञादयेकल अथेहेखः थव धका श्रद्धातया विस्तारन्यनी थवेन चित्त उत्पत्ति यायी थुगु प्रज्ञापारमिता जमिसं अक्षोभ्य तथागत
अहंत सम्यक्सम्बुद्धया थामिने बितारे न्यने धका । हानं गुलि व बुद्ध क्षेत्रे गम्ह चर्या चलेयाता च्वपिदु आमसन थव बोधसत्वयातया

(५२८)

पुद्गलार्पणं समीपे च हे प्रज्ञापारमिता न्यना श्रद्धातै थामसनं च प्रज्ञापारमितास श्रद्धातया गथे तथागतं आज्ञादये कल अथे हे
खः वका श्रद्धातै थथे हे श्रद्धातया आबान बर्तनीयज्जोगुली चवनी । थथे हे सुभूते प्रज्ञापारमिता न्यनेगु तःगु किंसम दु धका
धया ॥ हानं मेगु छु धाःसा गुलिसै थुकी श्रद्धातै श्रद्धातया तथतास चवना सधं जतास धर्म देशना यायी ॥ ॥ सुभूति धाल
। गुगुजा हे भगवन् तथतां छवेगु - तथता मखुगु संसारया पदार्थ मेगु छु हेमदु धासैल उगुबखते हेभगवन् तथतास संसारया
पदार्थ धेगु छुदे अथवा छु संसारया पदार्थ अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयी अथवा छुसंसारया पदार्थ धर्म देशना यायी ॥ ॥
थुल धासैल भगवान् आयुष्मान् सुभूतियात थथे आज्ञा दयेकल । गुगुजा हेसुभूते छु थथे धाल तथतां छवे जुया चवगु संसारया पदा
र्थ छु हे दे मखु गन अथेजुल अन हेभगवन् तथतास संसारया पदार्थ धेगु छुजक दे छुजक चवनी गुगु च्व संसारया पदार्थ अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधि थुयी । गुगु संसारया पदार्थ धर्म देशना यायी धका । हेसुभूते तथतां छवेगु संसारया पदार्थ मेगु छु देमखु गुगु
संसारया पदार्थ दक्क तथतायाकें छवेमजुल तथता धेगु हे जुल तथतास संसार या पदार्थ धेगु छुजक दे दुजकचवनी हे सुभूते तथता धेगु हेलावेगु-
खनेगु छु हेमदु धासैल हानं तथतास चवनाचवगु तथता जुयाचवगु धेगु छुदे । हेसुभूतेतथतां अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि धेगु थुकीकेगु थुकी
धेगु देमखु । हेसुभूते गुगु संसारया पदार्थ अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुल वा थुयी थुयाचवन च्व संसारया पदार्थ धेगु लायेगु छु हे

(५२९)

दुगुमखु । हेसुभूते तथतां धर्म देशनायायी न मखु । हे सुभूते गुगु धर्म देशना यायी वनं छु लायेगु दुगु मखु ॥ ॥ थनंलि शक्र
देवराज इन्द्र भगवान् याके थथे वितियात । अन्त मदुगु हे भगवन् प्रज्ञापारमिता हेभगवन् गुल अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीकेगु
इच्छा याःपि बोधिसत्व महासत्त्वपिदु थपि दुष्कर कर्मयाःपि खः । च्व छुया हेतु धाःसा । निश्चयनं हेभगवन् तथतास संसारया पदार्थ
धेगु छु हे चवनीमखु संसारया पदार्थ धेगु छुकिहेनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीनं मखु धर्म देशना यायीनं मखु थुकी लीन जुया मदया
वनीनं मखु छु इच्छा यायीनं मखु अज्ञानेनं लायी मखु ॥ ॥ थुल धासैल आयुष्मान् सुभूति शक्र देवराज इन्द्र यात थथे धाल ।
हे कौशिक गुगु छु थथे धाल गुलिस्यां च्व अन्त मदुगु धर्म कनीगुलि छु ईच्छा मदयेका व्छै अथवा अज्ञानेनं मज्जी थपि दुष्कर कर्मयाःपि
बोधिसत्व महासत्त्वपि जुयीधका । हे कौशिक शून्य जुया चवगु संसारया दक्क पदार्थ सुयाजक छुजक इच्छादे अथवा अनादरनं यायी
मखु ॥ ॥ ईन्द्र धाल ॥ गुगु २ आर्यसुभूतिततः धेगु ज्ञान कनी उगु २ फुक्क शून्यतां आरम्भयाना कनी गनं हे थायीगु देमखु । व गथे
धाःसा । आकाशे वान तोता छोगु गनं थायी मखु थथे तं आर्य सुभूतिया धर्म देशना मेथाये गनं हे थायीमखु ॥ ॥ थनंलि
शक्र देवराज इन्द्र भगवान् याके थथे वितियात । हे भगवन् सुभूति स्थावर याके आरम्भयाना (न्यना) अथे धाःगु अथे देशनायाःगु
तथागतं आज्ञा दयेकुगुथे जिनं कनेम्ह धर्म कनेम्ह जुये धर्मयानां लि धर्म व्याकरण याना व्याकरण बिथे ज्युला ? ॥ ॥ थुल

(५३०)

न्यसेल भगवाने शक्र देवराज ईन्द्र यात थये आजा दयेकल। हे कौशिक गये छं घयागुखः। थये हे खः थ्व हे कौशिक थये हे खः थ्व।
थये छं कं थये कनाः तथागतयाः वचन कनीम्ह छज्जी धर्मकनीम्हनं छज्जी लिपा छं धर्मया व्याकरणयाना व्याकरणनव्यु ॥ थ्व छुया हेतुं
धाःसा ॥ गुगु २ हे कौशिक सुभूति स्थावरया ज्ञान झलके जुगु खः उगु २ शून्यतां आरम्भ याना झलके जुया च्वन। थ्व छुया हेतुं धाःसा ।
निश्चयनं हे कौशिक न्हापालाक प्रज्ञापारमिता हे मखं मला हानं गनं सुनां छु प्रज्ञापारमितास चर्यायायी। बोधि हे न्हापालाक प्राप्तमज्
हानं छु सुनां बोधि बांलाक थुयी। सर्वज्ञता धैगु हे न्हापालाक मदु हानं गनं सुनां सर्वज्ञता लायी। तथता धैगु हे न्हापालाक लाभमज् मदु
हानं गनं सुतथतास बना तथागत जुयी। अनुत्पाद-उत्पात्त मदु धैगु हे न्हापालाक लायेगु -खनेगु छं मदु हानं छु सुनां धार्थे प्रतक्ष
खनेगु दे। बोधिसत्व धैपि हे न्हापालाक लायेपि खनेपि मदु हानं सुनां छु बोधि बांलाक थ्वीकेगु दे। बल (पंचबल) हे न्हापालाक लायेगु
पूर्णयायेगु धैगु मदु गनं सुनां हानं बलं पूर्णयायी। सीकेगु-बिद्वान् ज्वीगु धैगु हे न्हापालाक छं मदु गनं हानं सु बिद्वान् ज्वीपि दे धर्म धैगु
हे न्हापालाक मदु गनं हानं सुनां छु धर्म देशना यायी। संसार दक्क हे शून्य संसारया पदार्थ धैगु छु हे लायेगु -- खनेगु मदु धैगु या (ज्ञानं
हे कौशिक सुभूति स्थावर च्वं च्वन गुगु हानं हे कौशिक थ्व सुभूति स्थावरया संसार दक्क शून्य संसारया दक्क पदार्थ लायेगु-खनेगु
धैगु छु हे मदु धैगु ज्ञान हे कौशिक प्रज्ञापारमितास चर्या याः म्हासगु ज्ञानया हके मेगु ज्ञान धैगु जा सीछिब्वे छबो कला हे न्हयायी मखु दोछिब्वे

(५३१)

छब्व हे लर्का छिब्वे छबो हे कोटिब्वे छबो हे सीछिगु कोटिब्वे छबो हे बोधिगु कोटिब्वे छबो हे लर्का छिगु कोटिब्वे छबो हे निवृत्त शत सहस्र कोटिब्वे
छबो कला हे न्हयायी मखु संख्यानं कलानं गणनानं उपमानं औपम्यनं अत्यन्त चिकिचाधंगुनं हेतुभावमात्र हेनं न्हयायी मखु ॥ हे कौशिक थ्व
प्रज्ञापारमितास चर्यायाः म्हा बोधिसत्व महासत्त्वं चर्यायाना च्वंगु तथागतया चर्या मेगु सकल चर्यायात त्याकै हे कौशिक थ्व सकल चर्यायासिनं
न्हयोनेयागु धायी श्रेष्ठ धायी जेष्ठ धायी तःधंगु धायी अत्यन्त तःधंगु धायी सिद्धगु धायी उत्तम धायी अत्यन्त उत्तम धायी ज्वरामदुगु धायी
समान मदुगु धायी सम मदुगुलि समान गु धायी गुम्ह थ्व प्रज्ञापारमितास चर्यायाना च्वं म्हा बोधिसत्व महासत्त्व या चर्या सकल श्रावक प्रत्येक
बुद्धया चर्यायात त्याकै। थुलि या निति थन हे कौशिक सकल सत्त्वापनि मधे अग्र ज्वीगुली वनेगु इच्छाया म्हासें श्रेष्ठ ज्वीगुली वनेगु इच्छायाः म्हासें
ज्वेष्ठ ज्वीगुली वनेगु इच्छायाः म्हासें तःधं ज्वीगुली वनेगु इच्छा याः म्हासें अत्यन्त तःधं ज्वीगुली वनेगु इच्छाया म्हासें सिद्ध पुर्ण ज्वीगुली वनेगु
इच्छा याः म्हासें उत्तम ज्वीगुली वनेगु इच्छायाः म्हासें अत्यन्त उत्तम ज्वीगुली वनेगु इच्छाया म्हासें ज्वरामदुगुली वनेगु इच्छायाः म्हासें समान मदु
गुली वनेगु इच्छायाः म्हा कुलपुत्र अथवा कुलपुत्रि हे कौशिक गुगु प्रज्ञापारमितास चर्यायाना च्वं म्हा बोधिसत्व महासत्त्वया चर्या खः बहे चर्या च्वनेमाः
॥ ॥ थुलि आर्य अष्ट सहास्रका प्रज्ञापारमिताया सारपार वत्तोनाम नीन्हेये गुगु जुल ॥ ॥ २७ ॥ ॥

(५३२)

अथावकीर्णं कुसुमं परिवर्त्तो नामाष्टाविंशतितमः ।

(यन्तील मान्दारव महामान्दारव स्वां भगवान् यात चढेयाःगु परिवर्त्तं नाम नीच्यागुगु)

यन्तील हानं उगु समये मेम्ह देव पुत्र छम्ह त्राय स्त्रिशदेव पुत्रपि नापं मान्दारव महामान्दारव स्वां ज्वना गन भगवान् विज्याना चवन अन न्ह्योने थ्यंकः वल । उगु वखते अन वहे सभास खुसःभिक्षु चर्या चवना चर्यपि दु । थपि फुक थःचवनागु आसन दना थगां न्यया जवगु पुलि पृथिवी मण्डले चुया गन भगवान् विज्याना चवन अन ल्हाःझिपतिनं विंतिर्याना नमस्कार यात ॥ उगु वखते दुदुया अनु भावं व भिक्षुपतिनं ल्हाःझिपतिनं विंतिर्याना चवंगुली दुने मान्दारव व महामान्दारव स्वां जायेक जायेक दया वल । यन्तील अमिसं वहे मान्दारव महामान्दारव स्वां तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धयात बहल बांलाक बहल अत्यंत बांलाक बहल थथे वचननं ल्हात हे भगवन् जिमिसं थ्व प्रज्ञापारमितास चर्या याये हे भगवन् जिपि थ्व ज्वरा मदुगु प्रज्ञापारमिताया चर्या चवने धका ॥ ॥ अथे अमिसं धाःवलें भगवान् मुसुं न्हिला विज्यात । थ्व भगवान् धर्महे छःकि गुवले बुद्ध भगवानपि मुसुं न्हिला विज्याथी उबले भगवान् यागु म्हुतु प्वालं नाना वर्णं यागु अनेक वर्णगु रश्मि प्रकाश जुयावें गुजो २ गुवर्णं धाःसा वंचुगु म्हासुगु तुयूगु मोजिष्ठायें ह्याउंगु फकीथें तुयूगु वहथें तुयूगु लुथें म्हासुगु रश्मि प्याहां वया अन्त हे मदयेक पर्यन्तहे मदक लोक धाव्ती

(५३३)

थुगु तेजं थ्यां दक्कं बम्हलोक थ्यंक वना हानं लिहां वया भगवान् यात स्वचाः चाःहुला भगवान् यागु अलें अन्तर्धानि जुया वनी ॥ अथ उगु बखतेनं रश्मि प्याहां वया चाःहुला वया भगवान् यागु अलें अन्तर्धानि जुया वन ॥ ॥ थथे जूवले आयुष्मान् आनन्द थः चवनागु आसः दना थगां न्यया जवगु पुलि पृथिवी मण्डले चुया गन भगवान् विज्याना चवन अन ल्हाजपा नमस्कारयाना भगवान् याके थथे विंतिर्यात । छुहेतुछु प्रत्यय मदयेकं तथागत अर्हत सम्यक सम्बुद्धगणपि मुसुं न्हिला विज्याथी मखु हे भगवन् न्हिला विज्यानागुया छुहेतु छु प्रत्ययथें ॥ ॥ थ्यां विंतिर्यात यासो ल भगवान् आयुष्मान् आनन्दयात थथे आज्ञादयेका विज्यातः । हे आनन्द थ्व खुसःभिक्षुपि लिपायागु काले तारकोपम कल्पे अनुत्तर सम्यक सम्बोधि थुयी अनुत्तर सम्यक सम्बोधि लाना सत्त्वपित धर्म देशनायायी । थ्व खुसःभिक्षुपि सकस्यां छगु हे नां जुयी । छुधाःसा अवकीर्ण कुसुम धैगु नां जुया चर्वपि तथागत अर्हत सम्यक सम्बुद्धपि जुया लोके गुरु जुयी । हानं हे आनन्द थ्व अवकीर्ण कुसुम नाम तथागत अर्हत सम्यक सम्बुद्धपि सकस्यां समान उल्लेखे श्रावक संघ दयो । हानं थ्व अवकीर्ण कुसुम नाम तथागत अर्हत सम्यक सम्बुद्धपि सकस्यां समान हे नीदो २०००० कल्पत आयु जुयी । छम्ह २ सकले हे देव मनुष्य लोके तःधंगु दक्क संपूर्णगु-अनुत्तर सम्यक सम्बोधि ज्ञान कनीगु बचनपि जुयी छम्ह २ सकासगु हे समान ज्वीक नीदो २०००० कल्पतक संघर्ष चवनी ॥ थपि सकलें गनं २ ग्राम नगर सहर देश राष्ट्र राजधानियाके पिहांवनी पिहांवना गनं २ धर्म चक्र प्रवर्त्तन यायी धर्मचक्र प्रवर्त्तनयाना गतं २ बिस्तारयाना चवनी गनं २ गुगु २ थासे प्रवेश जुयी गनं २ गुगु २ थासं पिहांवनी

(५३४)

अनर उगुरयासे अपि प्रवेश उबीबलेनं पिहां वंदबलेनं विस्तार यावा च्वमीबलेनं पंचवर्षयागु पुष्प बर्षे जुयी धुलिधानिति थन हेभमवन् उत्तम गु चर्या च्वनेगुइच्छा यागि बोधसत्त्व महासत्त्व पिसं प्रज्ञापारमिताया चर्या च्वनेमाः । हेआनन्द तथागतया चर्या च्वनेगु इच्छायापिसं प्रज्ञापारमिताया चर्या च्वनेमाः । गुलि संगुम्हं हे आनन्द बोधसत्त्व महासत्त्वापिसं थन प्रज्ञापारमितास चर्यायाणा च्वनी अपि मनुष्य जन्म तोता वया थन जन्म जूवोपि धका सीकेमाः । अथवा तुषिता देव भुवनं तोता वया थन मनुष्य जुया जन्म जूवोपि धकानिश्चय सीकेमाः ॥ थ्व छुया हेतु धाःसा । थवे निश्चयनं मनुष्ये तुषिताभुवने थ्व प्रज्ञापारमिता विस्तारं प्रचार जुया च्वन । हे आनन्द गुम्हसे थन प्रज्ञापारमितास चर्या यायी थपि तथागतया सुदण्टि सोपि बोधसत्त्व महासत्त्वापि धका सीकेमाः । गुम्हसे थ्व प्रज्ञापारमिता कायी उवनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उदेश्यवी वांलाक पाठ यायी अन्ते च्वे कया उवना व्वना लाना कना देशना याता उपदेश विद्या वांलाक पाठयाणा अन्ते च्वया बोधसत्त्वमहासत्त्व पित आज्ञावी स्थनी केनावी कायेके जोरयाके हर्षयाके थपि हेआनन्द तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धयाके कुशलमूल लब्धना बोपि बोधसत्त्वमहासत्त्वापि धका सीकेमाः । थन प्रज्ञा पारमितासेनेत केवल श्रावक प्रत्येक बुद्धार्पणगु समीपेजक थामसं कुशल मूल पिनावोगुसखु संखा हे मदु हे आनन्द थ्व बोधसत्त्व महासत्त्वापिसं तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धापिके कुशलमूलपिना वस । थामसं थन प्रज्ञापारमितास स्थनी ग्यायीनंमखु । गुम्हसे हानं हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता कायी उवनी व्वनी लायी कनी

(५३५)

देशनायायी उपदेशवी उदेश्यवी वांलाक पाठयायी च्वे थये हे अर्थनं धर्मनं न्यायनं उकी चर्या याणा वनी थ्वबोधसत्त्व महासत्त्वपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धार्पण संमुख जुल धका निश्चय पक्काहे सीकेमाः । गुम्ह से थ्व प्रज्ञापारमितायात (आःयातर्जामिसं छुमथु तरालपायुयावे) धका चिलेयाणा हाल मखु भार तोते मखु कोप यायी मखु तंका छै मखु । स्वेमखु स्वेमते धका धायी मखु वां छै मखु । स्वैमथो धका गनी मखु । हे आनन्द थ्व बोधसत्त्व महासत्त्वापि नं न्हापा तथागतपिसं अधिकार विद्या ताःपि धका सीकेमाः ॥ हानं छु धासा । हे आनन्द तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धार्पण सामपे गुम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं कुशलमूल पित यादव कुशलमूल प्युगु व बोधसत्त्व महासत्त्वं अनुसर सम्यक्सम्बोधस प्रणिधान यायेगु लक्षण मतोतल धाःसा व कुशल मूलया फल श्रावक प्रत्येक बुद्ध उबीके वी मखु । तर छु धाःसा हानं हे आनन्द प्रज्ञापारमितास चर्या याम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व आपालं थ्व युजोगु धका गुणया पारिक्षायाणा स्वैम्ह स्पूम्ह जुयेमाः । धुलिधा निति आःथन हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छंत अर्पण याये लःल्हाना विद्ये गथे यानां थ्व अन्तर्धान मज्जीगु (लोपजुया मवनीगु) छः अर्थे थ्व आखःबलं च्वयानं कायेत उवनेत व्वनेत लायेत कनेत ताकालं स्थिर यायेत थुगु प्रकांरं हानं हे छंत लःल्हाये यदि हे आनन्द छंत जिगुलि धर्म देशना यानागु दु धुकि प्रज्ञापारमिता छगु तोताः मगु सकल धर्म देशना छंकया हानं नामा याना छोट तोताःछोट लोमका छोट धाःसां छंजितः धुलि तक्क अपराध याःगु उबीमखु । गुगु हानं हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता संयुक्तगु

(५३६)

छगु पदमात्र जुल अथवा पदया सिद्धकुचा जक नाशयात तोतल लोमका छोट धाःसा थुलि तक्क हे जितः अपराध यागु ज्वी कि हे आनन्द छं जिगु चित्त आराधना याःगु ज्वीमखु ॥ यदि हानं हे आनन्द छं थ्व प्रज्ञापारमिता कया हानं नाश याना छोट तोता छोट लोमका छोट धाःसा छंजितः सत्कार मयाःगु गुरु मयागु मान्य मयाःगु पूजा मयागु तच्चकं पूजा मयागु दक्को सिवे तच्चकं पूजा मयागु जुयी । हानं हे आनन्द गुलि न्हापा बिज्याःपि आजुया बिज्याना च्वपि लिपाजू बिज्यायीपि बुद्ध भगवान् पिदु थमितनं हे आनन्द छं सरकार मयागु गुरु मयागु माग्य मयाःगु पूजा मयागु तच्चकं पूजा मयागु दक्को सिवे तच्चकं पूजा मयागु जुयी ॥ यदि छं हानं हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता कया हानं नाशयात तोतल लोमका कल धाःसा थुलि तक्क छं जितः अपराध याःगु ज्वी छं जिगु चित्तया आराधनायाःगु ज्वी मखु ॥ थ्व छुया हेतुं धासां तथागतं धीबिज्याःगु दु हे आनन्द प्रज्ञापारमिता धेगु न्हापाजुया च्वपि लिपाजू च्वपि आःजुया च्वपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिनि मां-जन नी जन्मबीम्ह सर्व जता उत्पात्त याना बीम्ह धका । थुलिया निति थन हे आनन्द छं थ्व प्रज्ञापारमिता लःल्हाये हानं हे लःल्हाये गथे धाःनां थुगु ज्ञान त्वादया मदया वनी मखु लःअथे या छं काये माः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं ज्वनेमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं ज्वनेमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं लायेमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं कनेमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं देशना यायेमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं उपदेश बीमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं उद्देश्य बीमाः हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता छं बांलाक पाठयायेमाः

(५३७)

हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता । छं च्वयेमाः । हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिताया । छं भाव कायेमाः । हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता बांलाक मन तथा कया ज्वना लाना बांलाक कनेमाः । बांलाक स्पष्ट छुतेजुगु आखिल पदं व्यञ्जनं निचय रूपं कंगु छं क्वातुक ज्वनेमाः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । न्हापा जुया बिज्याःपि लिपाजू बिज्यायीपि आःजुया बिज्याना च्वपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्ध पिनि धर्म काय थ्व ॥ थ्व दक्क संसारया पदार्थया प्रमाण याना तःगु । हे आनन्द गथे छं आःजि तथागत थन च्वना धारण याना समयहन । ज्वनाम्हयात हित यायेगु इच्छा प्रेमं वा तः धंगु भावं वा कल्याणं वा ज्वनेगु चर्या बायायेमाः वा दानाबिमाः वा बांलाक ज्वनेमाः धका गथे माने या नागु खः थथे हे हे आनन्द छं थ्व प्रज्ञापारमिता कायेमाः ज्वनेमाः ज्वनेमाः लायेमाः कनेमाः देशना यायेमाः उपदेश बीमाः उद्देश्य बीमाः । बांलाक पाठयायेमाः च्वेमाः भाव कायेमा थ्व हे हित यायेगु इच्छा थ्व हे प्रेम थ्व हे तः धंगुया भावं थुलि हे गुणदुगुलि सत्कार यायेमाः गुरु यायेमाः मान्य यायेमाः पूजा यायेमाः तच्चकं पूजा यायेमाः दक्क सिवे तच्चकं पूजा यायेमाः । थथे यात धाःसा हे आनन्द छं जितः पूजा याःगु जुयी । हानं न्हापा जुया बिज्याःपि लिपाजू बिज्यायीपि आःजुया बिज्याना च्वपि बोधिसत्व महासत्व पिनि बुद्ध भगवान् पिनिगु समीपेन प्रेम प्रसन्नं मानतयाःगु आदर याःगु जुयी । हे आनन्द यदि छं जि तथागत प्रेमजु यः तोते मखु धेगु जुसा थथे हे आनन्द छं थ्व प्रज्ञापारमिता यात प्रेम यायगु यःगु तोते मखुगुया । गथे जा प्रज्ञापारमिताया ज्ञान छजु पद हे मसेनीगु लोपजुया मवनीगु

(५३८)

खः अथे छं याः। हे आनन्द छंत जि आपालंहे धाये छंत थ्व प्रज्ञापारमिता लःल्हाना व्युत्पत्तिमे आरम्भयाना छुगु कल्प वा कल्पया
शेष तक्कं वा सांछिगु कल्पवा दोछिगु कल्प वा लकांछिगु कल्प वा कोटिगु कल्प वा सांछिगु कोटि कल्प वा दोछिगु कोटि कल्प वा
लकांछिगु कोटि कल्प वा थ्वयासिनं अपो कल्प तक्कं हे आनन्द गथे छं जितः गुरुमाने यानाः च्वना अथे हे थ्व प्रज्ञापारमिता यात
गुरु मानेयानाः च्वं । गथे न्हापा जुया विज्याःपि लिपा जूविज्यायीपि आःजुया विज्याना च्वंपि बुद्ध भगवानपि देवमनुष्य दैत्य सहित
सकल लोकया गुरु जुया च्वन अथेहे प्रज्ञापारमिता देव मनुष्य दैत्य सहित सकल लोकया गुरु जुया च्वन ॥ गुलिया निति थन हे
आनन्द देव मनुष्य दैत्य सहित सकल लोकात हित बायेत सुख यायेत पारमान मद्गु थ्व प्रज्ञापारमिता पारमाण - मद्गु अर्पण
थ्व प्रज्ञापारमिता छंत अर्पण याना लःल्हाये हानंहे लःल्हाये । हे आनन्द गुम्हस्यां तथागत (बुद्ध) मतो तल धर्म मतो तल संघ
मतो तल न्हापा जुया थपि लिपा जूवंपि आःजुया च्वंपि बुद्ध भगवानपि मतो तल बोधिसत्त्वपि मतो तल उम्हासिया प्रज्ञापारमिता मतो-
तेगु जुयी ॥ हे आनन्द थ्व जिगु अनुसासनी गुम्हसें प्रज्ञापारमिता कायी ज्वनी व्वनी लायी कनी देशना यायी उपदेशवी उद्देश्यवी
वांलाक पाठयायी च्वं भाव कायी वं न्हापा जुया विज्याःपि लिपा जूविज्यायीपि आः जूया विज्याना च्वंपि बुद्ध भगवानपि नगु बोध
ज्ञान कागु - ज्वंगु जुयी ॥ हे आनन्द गुम्हसें मदयाः त्वादला वने त्थंगु थ्व प्रज्ञापारमिता कायी - ज्वनी वं न्हापा, जुया विज्याःपि

(५३९)

लिपा जुया विज्या पीपि आःजुया विज्याना च्वंपि बुद्ध भगवानपि नगु बोधज्ञान कागु - ज्वंगु जुयी ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे आनन्द बुद्ध
भगवानपि न अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान धेगुहे थ्व हे प्रज्ञापारमितायाकें उत्पत्ति ज्वीगु जुया च्वन । गुलि हानं हे आनन्द न्हापा वंगु काले
जुया वंपि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्धिपिदु थ्व बुद्ध भगवानपि न अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि न थ्व हे प्रज्ञापारमितायाकें उत्पत्ति ज्वीगु जुया च्वन
हे आनन्द हानं लिपायागु काले गुलि तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध जूवंपिदु थ्व बुद्ध भगवानपि न अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्व हे प्रज्ञा ।
पारमितायाकें उत्पत्ति ज्वीगु जुया च्वन । गुलि हानं हे आनन्द आः प्रमाण मद्गु संख्यामद्गु लोकधातुस तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध
पि विज्याना च्वंपि धारणायाना च्वंपि समय हना च्वंपिदु हे आनन्द थ्व बुद्ध भगवानपि न प्रज्ञापारमितायाकें हे उत्पत्ति ज्वीगु
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि जुया च्वन । थथे यापिनि थन हे आनन्द अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक सीकेंगु - श्वीकेंगु इच्छायाः म्हु खुगु पारमिता
सीकेंगु श्वीकेंगु इच्छाया म्हु बोधिसत्त्व महासत्त्व थ्व हे प्रज्ञापारमिता न्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः व्वनेमाः लायेमाः कनेमाः देशना यायेमाः उपदे
शवीमाः उद्देश्यवीमाः बांलाक व्वनेमाः च्वेमाः थ्व हे प्रज्ञापारमिता ससेनेमाः योग यायेमाः ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे आनन्द थ्व प्रज्ञापार
मिता बोधिसत्त्व महासत्त्व पिनि मां जननी - जन्म बीम्ह जुया च्वन । हे आनन्द हानं गुलि बोधिसत्त्व महासत्त्व गणापि खुगु पारमितास सेना
अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिस निश्चय याना वन निश्चय याना वनी निश्चय याना वना च्वन थपि सकलें हे आनन्द प्रज्ञापारमितास वया खुगु

(५४०)

पारमितां पूर्णं यानां वंषि जुया च्वन । यपि सकलं श्व हे प्रज्ञापारमितास दया खुगु पारमिता उत्पत्ति जूपि जुया च्वन । श्व छुया हे तं धाःसा । हे आनन्द प्रज्ञापारमितां उत्पत्ति जूगु सकल पारमिता गुगु अनुत्तर सम्यक्सम्बोध उत्पत्ति यायीगु जुया च्वन । थुलि या निति हे आनन्द आः यन हानं हे थुगु प्रकारं श्व प्रज्ञापारमिता निकोनं स्वकोनं अर्पण याये - लःलहाये हानं हानं नं हे लःलहाये गयेयानां श्व अन्तर्धानि मज्जी त्वादला मवनी गुखः ॥ हे आनन्द श्व प्रज्ञापारमिता तथागत अहंत सम्यक्संबुद्ध पानिगुवलं क्षयमज्जीगु धर्म या भण्डार जुया च्वन । श्व छुया हे तं धाःसा । हे आनन्द श्व आदि मदुगु संसारे न्हापा जुया वंगु काले बुद्ध भगवान् पिसं सत्त्वपित धर्म देशना याःगु गुल्लिखः व फुक्क श्व हे प्रज्ञापारमिता धर्म भण्डार या के याःगुखः । गुल्लि हानं हे आनन्द श्व परिमाण मदुगु संसारे लिपायागु काले अनुत्तर सम्यक्सम्बोध थुकीका बुद्ध भगवान् पिसं सत्त्वपित गुल्लि धर्म देशना यायी श्व बुद्ध भगवान् पिसं श्व हे प्रज्ञापारमिता भण्डार याके धर्म देशना यायी ॥ हानं हे आनन्द आः थौं कहे श्व प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु लोक जातुस गुल्लि बुद्ध भगवान् पिसं विज्याना च्वं पिसं धारण यानां च्वं पिसं समय हना च्वं पिसं धर्म देशनानं याना च्वं पिसं दु श्व बुद्ध भगवान् पिसं नितं श्व हे प्रज्ञापारमिता धर्म भण्डार याके पिकया धर्म देशना याना च्वं गुखः । थुलिया निति आः यन हे आनन्द गुगु जा प्रज्ञापारमिता धेगु क्षय जुया मवनीगु धर्म या भण्डार जुया च्वन ॥ यदि छं हे आनन्द श्रावक यानिकया पुद्गल पित श्रावक मूसी धर्म देशना यायी

(५४१)

व धर्म देशनास त्रिसाहस्र महा साहस्र, लोक धात्वी गुल्लि सत्त्वपिदु थपि सर्कासनं नं बर्हत् पद लायी थये छं श्रावकया धर्म चक्र प्रवर्तनां धर्म देशना याःसानं जितः श्रावकं याये माःगु ज्यायाःम्ह धेगु ज्वीमखु । यदि हानं छं हे आनन्द बोधिसत्त्व महासत्त्व यात प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु धर्म या पद छगु मात्रजक देशना यायी प्रकाश यायी थये छं यात धाःसा श्रावक यागु धर्म चक्र प्रवर्तनां नं धर्म देशना याना जितः आरा धना याःगु जुयी ॥ निश्चयनं हे आनन्द न्हापा कनागु (श्रावकया) धर्म देशनां त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी सकल सत्त्वपि अहंत पद प्राप्त जूपि जुयी श्व अहंत पानि दान याःगुया पुण्य शीले च्वंगु या पुण्य भावनास च्वंगु या पुण्य गुल्लि खः हे आनन्द थुकी छं गये माने याना थुकिया आपा पुण्य स्कन्धदे ला? ॥ ॥ आनन्द धाःल । आपाः हे भगवन् आपाः हे सुगत पुण्य स्कन्धदे ॥ भगवान् आज्ञादये कल । श्व यासनं हे आनन्द श्रावकया पुद्गल यात नं आपालं हे पुण्य लायी गुम्हसे बोधीसत्त्व माहासत्त्वपित प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु धर्म देशना यायी । श्व-श्रावक धर्म देशनाया सितं हे आनन्द आपालं पुण्य प्राप्त जुयी गुम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व मेम्ह बोधि सत्त्व महासत्त्व यात प्रज्ञापारमितां संयुक्तगु धर्म देशना यायी । अन्ते निर्हा छजक जुसानं निर्हा छजा अर्थे हे आनन्द अन्ते पुरोभक्त (सुषेस्या नये मुईत-बान्हितजक जुसानं पुरोभक्ताजा अर्थे हे हे आनन्द अन्ते छगुना लिका (प्यधौ) मात्र जुसानं वा छगुना लिकाया अन्तर भाग जुसानं छगु नालिकाया अन्तर भागजा अर्थे हे हे आनन्द अन्ते छगु लव (सुक्ष्मकाल) जक जुसानं छगु लवजा

(५४२)

अर्थेहेतःहेआनन्द अन्ते छगु क्षण जक जूसानं छगु क्षणजा अर्थे हे ति हेआनन्द अन्ते सांनपात (छगुमात्रा उच्चारण यायेगु मात्र समय) जूसानं हेआनन्द गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्व छगु क्षण लब मुहुत्त जक जूसानं मेम्हबोधिसत्व महासत्त्वयात प्रज्ञापारमिता संयुक्तागु धर्म देशनायायी थ्वहे गहापा(श्रावकया धर्मदेशनायाःम्हयात यासिनं)आपालं पुण्य प्राप्त जूयी ॥ हे आनन्द बोधिसत्व महासत्त्वया धर्मदानथ्व । थुकि सकल श्रावक प्रत्येक बुद्ध यातिकया पुद्गलपानिगु कुशल मूल यात त्याकं ॥ थथे हे आनन्द कुशल मूलं संयुक्ता जूम्ह बोधिसत्व महा सत्त्व । थथे थुजोगु प्रकारया कुशलमूल जोगु बोधिसत्व महासत्त्व अनुत्तरसम्यक्सम्बोधियाके त्याहां वेमालिधंगु थानहेमदु-संभवहेमदु । थनील हानं उगुबखतस भगवानं थुमुप्रकारया ऋद्धि केना दिज्यात गुगु ऋद्धि केनाबज्याःगुलि व प्यंगु दिशानं वैच्वं पि सभालोकपि भिक्षुभिक्षुणी उपासक उपासिका देवनाग यक्ष गंधर्व दैत्य गरुड किनर महोरग मनुष्य अमनुष्यपि थपि सर्कासनं बुद्ध भगवानया अनुभावं अक्षोभ्य तथागत दर्शन प्राप्त जुल भिक्षु संघंचाःहुयेकाः बोधिसत्वगण न्ह्योनेतया धर्मदेशना याताः बिज्यायिम्ह सागर समानं गर्भीरगु चंचल मज्जु सभास अचित्त्यगुणं संयुक्त जुया च्वं पि बोधिसत्व महासत्त्वपि स चाः उयेका सकल अर्हत गणपि आश्रव मदुपि बलेश मदुपि बशेच्वं पि चित्तं छखे ज्वी धुं कुपि ज्ञानं पारंगत ज्वी धुं कुपि आजानिय महानाग ज्वी धुं कुपि यायेमाःगु याये धुं कुपि यायेमाःगु याता च्वं पि भिगु उपदेशस चित्तं तया - च्वं पि सकल चित्तया बशितापारमिता प्राप्त जुयाच्वं पि न्ह्योनेतया धर्म देशना याता बिज्याःम्ह

(५४३)

अक्षोभ्य तथागत खनेदत ॥ ॥ हानं भगवानं ऋद्धि दयेकाकेनाबिज्याःगु मदयेका छेबिज्यात थथे भगवानं हानं ऋद्धि हरण याता लिक्कया बिज्यासेलि अक्षोभ्य तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध खने मांत । ~~असकल बोधिसत्व महासत्त्वपि न महाश्रावक व बुद्ध क्षेत्रनं~~ व प्यंगु दिशां वैच्वं पानिगु सभा गन्धर्व दैत्य गरुड किनर महोरग मनुष्य अमनुष्यपिनं हानं मिखां खने मदया वन ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा । तथागत अर्हत सम्यक्सम्बुद्ध व ऋद्धि देका क्यना बिज्यागु हणयाता मदकाःछोगुलि व सकस्यानं अपि सकल मिखां खने मदया वन ॥ ॥ थनील भगवानं आयुष्मान् आनन्दयात आज्ञादयेका बिज्यात । थथेहे हे आनन्द संसारया दक्क पदार्थ धाथे यागु ज्ञानं स्वैवलं मिखां खने देगु मखु सर्व शून्यगु संसारया पदार्थ शून्यगुहे संसारया पदार्थ खनेगु स्वैगु देमखु छकु छधी तथतां शून्य जुया च्वंगुलि शून्य शून्ययात खनीमखु शून्य शून्ययात सीकेगु दे मखु । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे आनन्द संसारया दक्क पदार्थ शून्य जुयानिति सीकेगु खंकेगु छुज्यायायेगु धेगु दुगु मखुगु जुया च्वन । थ्व छुया हेतुं धाःसा । हे आनन्द आकाशया चेष्टा मदुगु थं शून्यगु संसारयानं चेष्टा मदुगु कायेगु मदुगु स्वैगु खनेगु मदुगु जुयाच्वन हे आनन्द संसारया दक्क पदार्थ मनं खनेगु हे मदुगु माया जादु थंजा गु जुया च्वन । हेआनन्द धाथे दयेकातःगु वस्तु धेगु छुमदुगु जुया च्वन । संसार यादक्क पदार्थनं धाथेयागु ज्ञानं खंकेगु सीकेगु मदुगु जु या च्वन । हेआनन्द थथे चर्यायाःम्ह बोधिसत्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितास चर्या यायी । छुंधर्मनं प्रवेश ज्वीमखु । हेआनन्द थथे स्थं म्ह

(५४४)

बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास स्यनी । दक्ख शिक्षा परम पारमिता महाबोध लायेगु इच्छा याम्ह बोधसत्त्व महसत्त्वं प्रज्ञापार
मितास स्यनेमाः ॥ श्व छु याहेतुं धासा । हे आनन्द थुगु शिक्षा सकल शिक्षा या सितं मुख्यगु-न्होने यागु धैतल श्रेष्ठगु धैतल ज्येष्ठ
गु धैतल तःधंगु धैतल अत्यन्त तःधंगु धैतल सिद्धगु धैतल । उत्तमगु धैतल अत्यन्त उत्तमगु धैतल ज्वरा मदुगु धैतल समान मदुगु
धैतल । सममदुगुलि समानगु धैतल सकल लोक यात हित व-हे यायोगु सकल लोक यात सुख व-हे यायोगु धैतल नाथ मदुपित नाथ
दयेका बीगु । बुद्ध पिसं आज्ञा दयेका थकुगु प्रसस्त बुद्ध हे जुया च्वंगु । हे आनन्द श्व प्रज्ञापारमितास सेनाः श्व शिक्षास चर्या धाना
तथागत अहंत सम्यक्सम्बुद्धपिसं श्व त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातु छपा तुतिया म्हालापतिनं कताका आकाशेच्चे वांछोया हानं
क्वे जूाबी । हानं व बुद्ध भगवान्पिति थये मतीते मखु । जि श्व त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातु च्वे वांछोयाः हानं क्वेजुका बिया धका ।
श्व छु या हेतुं धासा । अप्रमेय असंख्य गुणं संयुक्त जुया च्वंगु श्व प्रज्ञापारमिता हे आनन्द श्व प्रज्ञापारमिताया शिक्षा सेनाः बुद्ध भगवान्
पिसं न्हापाजुया वंगु लिपा जूवेगु आःजुगा च्वंगु धर्मेसंग मदुगु (मनव्वेगु हेमदुगु) ज्ञान लात । हे आनन्द न्हापा जुया वंगु लिपाजूवेगु
आजुया च्वंगु काले गुलितक्क शिक्षा दया च्वन व सकल शिक्षा या मध्ये श्व हे प्रज्ञापारमिता शिक्षा अंगु धैतल श्रेष्ठ धैतल ज्येष्ठ धैतल
तःधंगु धैतल अत्यन्त तःधंगु धैतल सिद्धगु धैतल उत्तमगु धैतल अत्यन्त उत्तमगु धैतल ज्वरामदुगु धैतल समान मदुगु धैतल सम

(५४५)

मदुगुलि समानगु धैतल । हे आनन्द । प्रमाण मदुगु श्व प्रज्ञापारमिता । हे आनन्द क्षय ज्वी मखुगु श्व प्रज्ञापारमिता । श्व छुया हेतुं धासा । मदु
गु जूयानिति प्रज्ञापारमिताया । हे आनन्द गुम्हसे प्रज्ञापारमिताया प्रमाण वा फुना वनी धका वा पर्यन्त दुधका वा मानेयायी वं आकाशया
फुना वनीगुदु पर्यन्त दु धका वा माने यायी । श्व छुया निति धासा । हे आनन्द निश्चयनं प्रमाण मदुगु श्व प्रज्ञापारमिताः । हे आनन्द निश्चयनं
क्षय जुया फुना मवनीगु श्व प्रज्ञापारमिता । हे आनन्द निश्चयनं पर्यन्त मदुगु श्व प्रज्ञापारमिता । हे आनन्द जि प्रज्ञापारमिताया प्रमाण वा
क्षयजुयावनीगु वा पर्यन्त दुगु धका मधया । हे आनन्द नाम काय रूप काय छुं मिले जुया दै च्वंगु काययाजकं थुजोगु उजोगु धंगु प्रमाण यायेफे
श्व प्रज्ञापारमिताया प्रमाण यायेगु दुगु प्रमाण यायेफुगु मखु । श्व छुया हेतुं धासा । हे आनन्द प्रज्ञापारमिता धंगु निश्चयनं नाम काय
रूप काय छुं मिलेजुया दै च्वंगु काय-शरीर मखु । हे आनन्द प्रमाण दुगु श्व प्रज्ञापारमिता मखु निश्चयनं हे आनन्द प्रज्ञापारमिता धंगु
परमाण मदुगु जुया च्वन ॥ ॥ आनन्द बिंति यात । छुं कारणं हे भगवन् छलपोल भगवानं प्रज्ञापारमिताया प्रमाण कताः सबिज्याः
गुथे ॥ ॥ भगवानं आज्ञादयेकल । गुवल्ले क्षय जुया फुना मवनीगु जूया निति हे आनन्द तथागतं प्रज्ञापारमिताया प्रमाण आज्ञा
मदये कल । रूप धंगु छुं मदुगु जूया निति हे आनन्द तथागतं प्रज्ञापारमिताया प्रमाण मकन । निश्चयनं हे आनन्द छुं हे रूप मदुगुया खनीगु
लायेगु दैमखु गनं हानं वया प्रमाणदै । थुगु प्रकारं हे आनन्द नाप परमाण मदुगु जूयानिति प्रज्ञापारमिता प्रमाण यायेगु मदुगु जुया च्वन ।

(५४६)

हे आनन्द न्हापी जुयावंगु काले गुलि तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध जुया वन थपिनं हे आनन्द थ्व हे प्रज्ञापारमिताया प्रभाव याकें जुया वन ।
हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता न मदया वन न बांलाकं मदया दंगुखः । गुलि हानं हे आनन्द लिपायाग काले गुलि तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध
जुवं थपिनं थ्व हे प्रज्ञापारमिताया प्रभावयाकें जुया वनी । हे आनन्द थ्व प्रज्ञापारमिता न मदया वनी न बांलाकं मदया वनी । हानं हे आनन्द
आ थौं कहे गुलि प्रमाण मदुगु संख्या मदुगु लोक धातुस गुलि तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्धपि बिज्याना च्वपि धारण याना च्वपि समय
हना च्वपिदु थपिनं हे आनन्द थ्व हे प्रज्ञापारमिताया प्रभावयाकें जुया । हे आनन्द न थ्व प्रज्ञापारमिता मदया वनी न बांलाकं मदया वनी ।
जिनं हे आनन्द आः तथागत अहंत् सम्यक्सम्बुद्ध जुयागु हे आनन्द थ्व हे प्रज्ञापारमिताया प्रभाव जुयागु खः । न थ्व प्रज्ञापारमिता मदया वन
न बांलाकं मदया वन ॥ थ्व छुया हेतुं धाःसा हे आनन्द गुम्हसँ प्रज्ञापारमिता धेगु फुना वनी तिन धका माने यायी वं आकाशनं फुना वनीति
नि धका माने यायी । थुलिया भित्ति थन हे आनन्द फुना वनी मछु थ्व प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ थनल आयुष्मान् सुभूतिया थथे मती
वल । गंभीर थुगु ज्ञान तथागतं आज्ञा दयेका बिज्याःगु उर्किजं तथागतयाकें थ्व स्थास न्यने ॥ ॥ थुलि मती तथा आयुष्मान् सुभूत
भगवान् याके थथे भित्ति यात । अक्षय हे भगवन् प्रज्ञापारमिता ॥ ॥ भगवान् आज्ञादयेकल । अक्षय हे खः हे सुभूते प्रज्ञापारमिता
भुगुजा आकाश अक्षय जूगुसँ संसारया दक्क पदार्थ नं अक्षय उत्पत्ति मदुगुलि ॥ ॥ सुभूति धाल । गथे हे भगवन् बोधिसत्व महासत्व

(५४७)

प्रज्ञापारमिता या अभिनहरि यायेमाः—(तत्त्वं भावनार्याना ध्यानयायेमाः) भगवान् आज्ञादयेकल रूप अक्षय जूगुलि हे सुभूते बोधि
सत्व महासत्त्वं रूपे हे प्रज्ञापारमिता धका तत्त्वं भावनार्याना ध्यानयायेमाः । थुगु प्रकारं वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञान क्षय ज्वीमछुगुलि
बोधिसत्व महासत्त्वं थुगुयातहे तत्त्वं भावनार्याना प्रज्ञापारमिता धका ध्यानयायेमाः । थथे निश्चयनं हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापा
रमिताया तत्त्वं भावनार्याना ध्यान यायेमाः । अबिद्या-अज्ञान अक्षय जूगुलि हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं अबिद्यायात हे तत्त्वं भावनार्याना
प्रज्ञापारमिता धका ध्यानयाये माः थुगु प्रकारं संस्कार अक्षय जूगुलि बिज्ञान अक्षय जूगुलि नामरूप अक्षय जूगुलि षडायतन अक्षय
जूगुलि स्पर्श अक्षय जूगुलि वेदना अक्षय जूगुलि तृष्णा अक्षय जूगुलि उपादान अक्षय जूगुलि भव अक्षय जूगुलि जाति अक्षय जूगुलि जरा
मरण अक्षय जूगुलि शोकपार देव दुःख दौर्मनस्य उपायस अक्षय जूगुलि हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं थुकियात हे प्रज्ञापारमिता धका तत्त्वं भा
वना याना ध्यान यायेमाः । थ्व हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं निगु धेगु मदुगु अर्थात् भिगु मभिगुधेगु मदुगु प्रतीत्य समुत्पाद खनेगु-थ्वीकेगु
जुयाचवन ॥ थथे खनाः-थ्वीका हे सुभूते बोधिसत्व महासत्त्वं आदि अन्त मध्य मदुगु प्रज्ञापारमिता हे स्वरूप जुया च्वगु प्रतीत्य समु
त्पाद खनी । थ्व हे सुभूते बोधिज्ञानया सारगु ज्ञाने च्वम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया आर्वाणक धर्म मेगुमखनेगु ज्ञान जुया च्वन । थुगु
प्रकारंगुगु प्रतीत्य समुत्पाद खनी हे सुभूते थथे प्रतीत्य समुत्पाद खम्ह बोधिसत्व महासत्त्वयात सर्वज्ञ ज्ञान लाभज्वी । हे सुभूते सुगुम्ह

(५४८)

बोधसत्त्व महासत्त्वं श्व क्षय मज्जीगु तत्त्व भावनाया ध्यानं प्रज्ञापारमितास चर्या यांना प्रतीत्य समुत्पाद खनी व श्रावक भूमि वा प्रत्येक बुद्ध भूमि स चवनी मखु सर्वज्ञतास चवनी । हे सुभूते सुगुम्हं बोधसत्त्व महासत्त्वं शुगु मनया भावे शुगु उपाय कौशल्ये-महा करुणायै मवन धाःसा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें ल्याहाँ वै । प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्हं बोधसत्त्व महासत्त्वं संसारया पदार्थ दक्क अक्षय धैगु भावनायाकें प्रज्ञापारमिताया ध्यानया भावना उत्पत्ति यायेमाः । गुम्हं हानं अक्षय धैगु भावना मार्ग - ध्यानयाकें प्रतीत समुत्पाद खनेमाः धकाः सीमखु श्वीमखु । हे सुभूते शुजोषि बोधसत्त्व महासत्त्वपि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें ल्याहाँ वन ल्याहाँ वनी तिनी ल्याहाँ वना चवन । थपि सकलें उपाय कौशल्य - महाकरुणासमवया अनुत्तर सम्यक्सम्बुद्धयाकें ल्याहाँ वन ल्याहाँ वनी ल्याहाँ वना चवन । हानं हे सुभूते गुलि बोधसत्त्व महासत्त्व गणपि भावना मार्गया ध्यान याकें छखे मज्जुल छखे मज्जी छखे मज्जुया चवन थपि सकलें श्व प्रज्ञा पारमितास वया अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियाकें ल्याहाँ मवन ल्याहाँ मवनी ल्याहाँ मवना चवन । थये प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्हं बोध सत्त्व महासत्त्वं अक्षयगु भावना मार्गया ध्यानं प्रज्ञापारमिताया भावनाया-ध्यात यायेमाः । थये अक्षयगु भावना मार्ग प्रज्ञापारम तास प्रतीत्य समुत्पाद खनेमाः श्वीकेमाः । थये निश्चयनं हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रतीत्य समुत्पाद खंगुलि हेतु मदयेक उत्पत्ति जुगु संसारया छु पदार्थ हे खनी मखु । हानं छुं गुगुं संसारया पदार्थ नित्यगुः फुना मवनीगु प्रकाश स्वरूपं सुखजुया नित्यजुया चवंगु

(५४९)

होला मवनीगु संसारया पदार्थ खनीमखु संसार या छु पदार्थ हे दयेकुम्हं दयका फुक्क स्यूम्हं दु धैगु खनीमखु । हे सुभूते श्व अक्षय गु प्रज्ञापारमिताया भावना मार्ग याकें भावना यांना ध्यान याः गु श्व बोधसत्त्व महासत्त्वया प्रज्ञापारमिताया चर्या याःगु प्रतीत्य समु त्पाद खंगु जुयी । गुगु समये हे सुभूते अक्षयगु भावना मार्ग ध्यान याकें बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिताया भावना - ध्यान यांना प्रतीत्य समुत्पाद खनी उगु समये हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्वं नरूप खनी नवेदना नसंज्ञा नसंस्कार नाबिज्ञान खनी । नअविद्या खनी शुगु प्रकारं न संस्कार नाबिज्ञान ननाम रूप नषडायतन नस्पर्श नवेदना नतृष्णा नउपदान नभव नजाति नजरामरण नशोक परिदेव दुःख दौर्मनस्य उपा यास खनी । श्व बुद्ध क्षेत्र धकानं खनी मखु मेगु बुद्ध क्षेत्र दुधकानं खनी मखु गुगु संसार या पदार्थ शुगु बा मेगु बुद्ध क्षेत्र खनी गुखः श्व संसार या पदार्थ धैगुनं छुं हे दु धका धायी मखु । श्व हे सुभूते बोधसत्त्वया प्रज्ञापारमिता । हे सुभूते गुगु बखते बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापार मितास चर्या यायी उगु बखते मार पापिण्ट तच्चोगु शोक बाणं कःम्हं जुयी । श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते पुरुष या मां बौ सीबले तच्चोगु शोक वानं कःम्हं जुयी । थयेहेसंतु हे सुभूते गुगु बखते बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी उगु बखते मार पापिण्ट तच्चोगु शोक बाणं कःम्हं जुयी ॥ सुभूतिं विस्ति यात । हे भगवन् छम्हं मार जक तच्चोगु शोक बाणं कःम्हं ज्वीलाकी मखु हानं आपालं मार पापिण्ट गणपि तच्चोगु शोक बाणं कःपि जुयी मखु हानं गुली त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी मार

(५५०)

पापिष्ठ गणपि दु अपि सकलें हे उगु बखते तच्चोगु शोक वाणं कःपि जुयी ॥ ॥ शुलि बिात पासेलि भगवानं आयुष्मान् सुभूति यात
थथे आजा दयेकल । हे सुभूते गुगु बखते बोधसत्व महासत्व प्रज्ञापारमिताया चर्या चवनी उगु बखते त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धात्वी
गुलि मार पापिष्ठ गणपि दु अपि सकलें हे तच्चोगु शोक वाणं कःपि जुयी थयःगु आसने चवने फैमखु । श्व छु या हे तुं धाःसा । हे सुभूते प्रज्ञा
पारमिताया चर्या चवंह बोधसत्व महासत्वयागु देव मनुष्य दैत्य सहित लोक पिसं चूक लवीके फैमखु । गुगु थासे हानं उम्हासत चवनाः बाधक
यायेगु बा अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि या के ल्याहाँ वैम्ह यायेफे थेंगु स्थान हे दुगु मखु । अथेया निति अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थ्वीयीकेगु इच्छा
याःम्ह बोधसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायेमाः । श्व छु या हे तुं धाःसा । हे सुभूते प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधसत्व महासत्व
या दान पारमिताया कामनां परि पूर्ण ज्वी थुगु प्रकारं शील पारमिता क्षान्ति पारमिता बोधे पारमिता ध्यान पारमिताया कामनां परि
पूर्ण ज्वी । हे सुभूते प्रज्ञापारमितासचर्या याःम्ह बोधसत्व महासत्वया निश्चयनं सकल षट् पारमिता या कामनां परिपूर्ण जुयी ।
सकल शून्यता महाकरुणा या कामनां परिपूर्ण जुयी । व प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधसत्व महासत्व यात गुलि छु गुगु मारकर्म
उत्पात्त जुयी श्व मार कर्म उत्पात्तजुगु वं फुक्क सियो सिकाःदक्क मार यात छवे याना छेयी । हे सुभूते सकल शून्यता करुणा
ज्वनेगु इच्छा याःम्ह बोधसत्व महासत्वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायेमाः प्रज्ञापारमिताया ध्यान यायेमाः । गुगु बखते हे सुभूते बोध

(५५१)

सत्व महासत्वं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी प्रज्ञापारमिताया भावकायी उगु बखते हे सुभूते बोधसत्व महासत्वं प्रमाणं मदुगु संख्या मदुगु
लोक धातुस गुलि बुद्ध भगवान्पि बिज्याना चवपि धारण याना चवपि समय हना चवपि दु अपिसकल याबनं स्मरणा यायेम्वाःला
चवन अमिसं गुगु सर्वज्ञ ज्ञान लाःगु गुगु जा श्व हे प्रज्ञापारमिता याके हे लाःगु खः । अथेयानिति थथे बांलाक चर्या याना बोधसत्व
महासत्वं हानं थथे नं चित्त उत्पात्त यायेमाः । श्व बुद्ध भगवान् पिसं गुलि धर्म लाःगु खः जिनं थुलि हे धर्म लाये धकाः । थुगु प्रकारं हे
सुभूते प्रज्ञापारमितास चर्या याःम्ह बोधसत्व महासत्वं दिन बिते जुया वनीबले अन्ते संक्षिप्त भतीचा जक जूसानं थुजोगु चित्त
उत्पात्त यायेमाः थुजोगु प्रतिज्ञा यायेमाः । हे सुभूते गुम्ह कामना दुम्ह बोधसत्व महासत्वं गंगा नदिया फिगो प्रमाण कल्पतकु चवना
दान याना चवनी गुम्ह हानं मेम्ह छम्ह बोधसत्व महासत्वं दिन बिते जुया वनीबले अन्ते संक्षिप्त भतीचा मात्र जक जूसानं श्व प्रज्ञापार
मिताया ध्यान याना भावकायी उम्ह सित व न्हापा कनाम्ह कामनां संयुक्तम्ह बोधसत्व महासत्व यात सित आपाल हे पूण्य लायी । व बोधि
सत्व महासत्व ल्याहाँ वैमखे धुं कुम्ह या रूपं चवनी । गुम्हसे श्व प्रज्ञापारमितास चर्या याना दिन बिते जुसील अन्ते लिपा संक्षिप्त भती
चा जक जूसानं श्व प्रज्ञापारमितास चर्या याना थुजोगु चित्त उत्पात्त यायी उम्ह बोधसत्व महासत्व तथागत बांलाक ज्वना तःम्ह धका
सीकेमाः हानं गुम्हसे जा थथे न्हाछि न्हाछि चित्त उत्पात्त यायी उम्हसिगुजा छु बादयाये । हे सुभूते तथागत बांलाक ज्वना तःम्ह

(५५२)

बोधसत्त्व महासत्त्वं गुजोगुलंया इच्छा यायेमाः धाःसा । हे सुभूते तथागतं बांलाक उव्केगु इच्छायाम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं अनुत्तर
सम्यक्सम्बोधिया सिवाय मेगु इच्छा याये मज्जू । मखुगु गती जन्म उवीगु इच्छा यये मज्जू तथागतं गणपिसं सहित जुया चवंगु स्वर्ग
भुवने जन्म उवी धैगु इच्छा यायेमाः । तथागतं गणपिसं सहित जुया चवंगु बुद्ध क्षेत्रे जन्म उवी पुण्य दक्क सकल सत्त्वर्पित निमित्तेतोते
हे सुभूते प्रज्ञापारमिताया चर्या याम्ह प्रज्ञापारमिताया ध्यान याता चर्या याम्ह अन्ते भतीचा जक प्रज्ञापारमिताया योगया चित्त उ-
त्पात्त याःम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वयानं आपालं गुणया प्रशंसा दया चवन हानं न्हिछि न्हिछि थुगु प्रज्ञापारमितायागु भावना मार्गया
ध्यानया चित्त जुया चवंगुयाजा छु वाद याये । निश्चयतं हे सुभूते गथे गन्ध हास्त धेम्ह बोधसत्त्व महासत्त्वं आःथौ कन्हेनं अक्षोभ्य
सम्यक्सम्बुद्धया समीपे म्हे चर्या याता चवन - (अथे चर्या याता चवंगुया छु वाद याये) ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
सम्यक्सम्बुद्धया समीपे म्हे चर्या याता चवन - (अथे चर्या याता चवंगुया छु वाद याये) ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
थुलि आर्य अष्टसार्हासूका प्रज्ञापारमिताया अवकीर्ण कुसुमपरिवर्त्तनाम नो ध्यागुगु ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥
अथानुगमपरिवर्त्तनामैकोन त्रिशत्तमः ॥ २६ ॥
(थनील लिसे वनेगु परिवर्त्तनाम नीगुगुगु)

हानं मेगु हे सुभूते बोधसत्त्व महासत्त्व यथे प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः (भावना मार्ग ध्यानयायेमाः) । संसारया दक्क पदार्थे

(५५३)

संज्ञप्रदुगु-मन उवंगु हे मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थया आदि अन्त भेदकायेगु मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता लिसे
वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थ स्यना फुता हिला वनीगु मदुगु न्हयाबलें छगुसमान जुया चवंगु धका प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसार
या दक्क पदार्थ या आत्मा मदु चेतनाहे मदु धैगु प्रज्ञा ज्ञान थुगुलिं प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थ नाम मात्र व्यव-
हार मात्र जक लाभ उवीगु जुया चवंगु धका प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । व्यवहारनं गनं दुगुं मखु गनं वोगुनं मखु छु हे व्यवहार
जुगुनं मखु संसारया दक्क पदार्थया व्यवहार हे मज्जू धायेगु हे मदुगु छु हे व्यवहार मयाःगु कल्पना यायेगु हे मदुगु धका प्रज्ञापारमिता
लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थया प्रमाण मदुगुयाकें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । रूपया प्रमाण मदुगु याकें प्रज्ञापारमिता लिसे
वनेमाः । थुगु प्रकारं वेदनाया प्रमाण मदुगु याकें संज्ञाया प्रमाण मदुगु याकें संस्कारया प्रमाण मदुगु याकें विज्ञानया प्रमाण मदुगु याकें
प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थया निमित्त-कारण मदुगु याकें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थ
देकातैतःम्ह मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थया प्रकृति स्वभाव शुद्धनिर्मल जूयानिति प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः ।
संसारयादक्क पदार्थया धायेगु वचन हे मदुगु याकें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थमदेका व्हेगु धैगु मदुगु छु
मदै चवंगु समान जुया चवंगु याकें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः । संसारया दक्क पदार्थया निर्वाण तथतासमान जूगुलिं प्रज्ञापारमिता

(५५४)

लिसे वनेमाः। संसारया दक्वपदार्थं छुं वंगुं मदु छुं वंगुं मदु नाना पदार्थया उत्पत्तिनं मदु छुं हे उत्पत्तिजुया च्वंगु वस्तुनं मदु अत्यन्तं छुं हे उत्प-
त्ति जुया च्वंगु मदुगु धैगु याकें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया पदार्थ धकाः छुंभार तैतःगु मदु छुं हे भार दुगु मखु धका प्रज्ञापारमिता
लिसे वनेमाः। संसारया पदार्थ गनं देशे प्रदेशे धका थायेकया च्वंच्वंगु मदुगु जुयानिति प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। थ्व छुया हेतु धाःसा। हे सु
भूते धार्थे रूप दैच्वंगु संसारया प्रकृति स्वभाव देश प्रदेश धका थायेकया गनं च्वंच्वंगु दुगु मखु। थुगु प्रकारं बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं संसार
या प्रकृति दैच्वंगु स्वभाव देशप्रदेश धका थायेकया गनं च्वंच्वंगु दुगु मखु। संसारया पदार्थ धैगु छुं हे मदुगु मखंगुलि हर्ष जुगु याकें प्रज्ञापारमि-
ता लिसे वनेमाः। मयःगु धैगु यःगु धैगु हे छुं पदार्थ दुगु मखुगु याकें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया पदार्थ ज्वनेगु तोतेगु धैगु मदुगु या
कें प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। थ्व छुया हे तु धाःसा। हे सुभूते रूपधैगुनं धर्म धातु स्वरूप जुयानिति ज्वनेगु तोतेगु धैगुनं दुगु मखु। थुगु प्रकारं
बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं धर्म धातुया हे स्वभाव जुयानिति ज्वनेगु धैगुनं दुगुमखु तोतेगु धैगुनं दुगुमखु संसारया स्वभाव शुद्ध निर्मल
जुगुलि प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया दक्व पदार्थ धैगु छुं दैच्वंगु दुगुमखु मनादिकेगु वस्तु धैगु हे मदु गुगु मनादिकेगु मनादिकेगु
धैगु हे मदुगु लि प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया दक्व पदार्थ थूगु बुद्ध ज्ञान बोधजुगुलि प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया
दक्व पदार्थ शून्य निर्मात मदुगु संसारयाकें छेवे गु (त्रिबिमोक्ष) थूगुलि प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया दक्व पदार्थया वातः-दक्व

(५५५)

समान शून्य धैगु थुया च्वंगुलि प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसार या दक्व पदार्थ मैत्री या चर्या करुणाया चर्या मुदिताया चर्या उपेक्षा
या चर्या च्वंगु धका प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया दक्व पदार्थ ब्रम्ह-(धर्मधातु) दोषछु उत्पत्ति जुया च्वंगु मदुगु सर्व दोष याकें
छेवे जुया च्वंगु धैगुलि प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। संसारया दक्व पदार्थ माया जाल याकें छेवे जुया च्वंगु गुबलै नाशमज्जीगु धैगुलि
प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः। समुद्र अपर्यन्त-अपार जूगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त-अपार धका लिसे वनेमाः। आकाशया पर्यन्त मदुगुलि
प्रज्ञापारमिताया पर्यन्त मदु धका लिसे वनेमाः। सुमेरु बिचित्र जूगुलि प्रज्ञापारमिता बिचित्र धका लिसे वनेमाः। रूपया पर्यन्त मदुगुलि
प्रज्ञापारमिताया पर्यन्त मदु धका लिसे वनेमाः। थये हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका
लिसे वनेमाः। सूर्यया राशिम मण्डलं पर्यन्त मदेक तेज प्रकाश जूगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। दक्व शब्द
(श्रवाज सः) या पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। सकल बुद्ध धर्म चलेजुया वे च्वनीगुया पर्यन्त मदुगुलि
प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। सकल सत्त्व धैगु पुण्य ज्ञान संभार या पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे
वनेमाः। पृथिवी धातु पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। थुगु प्रकारं आप् धातु तेजो धातु ब्रायु धातु
आकाश धातु विज्ञान धातु पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। कुशल अकुशल धर्म मुनेगु प्रमाण मज्जा

(५५६)

लि प्रज्ञापारमिता प्रमाण मदुगु धका लिसे वनेमाः। संसारया पदार्थ धेगु छुं मुनेगु-जंमायायेगु या प्रमाण मदुगु लि प्रज्ञापारमिता अप्रमाण धका लिसे वनेमाः। संसारया दक्क पदार्थ चिन्तनायायेगु यापर्यन्त मदुगु लायेगु मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। दक्क बुद्ध धर्म या पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। दक्क धर्मया पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। शून्यताया पर्यन्त मदुगु लि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। चित्त चित्तया स्वभावया पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। चित्तवनीगुया पर्यन्त मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त धका लिसे वनेमाः। कुशल धर्म अकुशल धर्मया परिमाण मदुगुलि प्रज्ञापारमिता अपरिमाण धका लिसे वनेमाः। सिंहयासलं गजें उवीगुली प्रज्ञापारमिता गजें उवीगु लिसे वनेमाः। संसार दक्क कोप मज्जीकेगुली प्रज्ञापारमिता अकोप्य धका लिसे वनेमाः। श्व छु या हे तुं धाःसा। हे सुभूते रूप समुद्र समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानं रूपाविचित्र सुमेरुसमान थथे हैं वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानं रूपाविचित्र सुमेरु समान। रूप आकाश समान-शून्य थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान आकाश समान-शून्य। रूप अपर्यन्त शून्य समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान अपर्यन्त-शून्य समान। रूप सूर्य मण्डलया रश्मि उत्पत्ति जूगु समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान सूर्य मण्डलया रश्मि उत्पत्ति जूगु समान। रूप सकल शब्द या पर्यन्त मदुगु समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान सकल शब्दया

(५५७)

पर्यन्त मदुगु समान। रूप सकल सत्त्व धातुया पर्यन्त मदुगु समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानं सकल सत्त्व धातुया पर्यन्त मदुगु समान। रूप सकल बुद्ध धर्म श्वीगुया पर्यन्त मदुगु समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान सकल बुद्ध धर्म श्वीगुया पर्यन्त मदुगु समान। रूप सकल सत्त्व धातुया पुण्य संभार ज्ञान संभारया पर्यन्त मदुगु समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान सकल सत्त्व धातुया पुण्य संभार ज्ञान संभारया पर्यन्त मदुगु समान। रूप पृथिवी समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान पृथिवी समान। रूप जल समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान जल समान। रूप तेज समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान तेज समान। रूप वायु समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान वायु समान। रूप आकाश समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान आकाश समान। रूप विज्ञान समान थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान विज्ञान समान। रूप कुशल अकुशल धर्म मुनेगु मदुगु थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानं कुशल अकुशल धर्म मुनेगु मदुगु। रूप सकल संसारया पदार्थ धका छुं मुनेगु मदुगु थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानं सकल संसारया पदार्थ धका मुनेगु मदुगु। रूप संसारया दक्क पदार्थ धका छुं चिन्तना यायेगुया पर्यन्त मदु शून्य थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञानं संसारया दक्क पदार्थ चिन्तना यायेगुया पर्यन्त मदु शून्य। रूप मदु रूप स्वभावं रूप तथता बुद्ध धर्म। थथे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान मदु विज्ञान स्वभावं विज्ञान तथता बुद्ध धर्म। रूप संसारया दक्क पदार्थया पर्यन्त मदुगु स्वभावा

(५५८)

(५५८)

यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान संसारया दक्क पदार्थया पर्यन्त मदुगु स्वभाव । रूप शून्य पर्यन्त मदुगु स्वभाव यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान शून्य पर्यन्त मदुगु स्वभाव । रूप चित्त चित्तं देकैगु पर्यन्त मदुगु यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान चित्त चित्तं देकैगु । रूप चित्त वनाजक देवोगु । यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान चित्त वनाजक देवोगु । रूप भिगु मभिगु धैगु लायेगु मदुगु यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं लायेगु मदुगु । रूप शून्यतां—सिंह गजें ज्वीथें ज्वीम्ह यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञाननं शून्य तां सिंह गजें ज्वीथें ज्वीम्ह । रूप कोप मदुम्ह यथे हे बेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान कोप मदुम्ह । हे सुभूते बोधिसत्त्व महासत्त्वं यथे श्वीका प्रज्ञापारमिता लिसे वनेमाः—भा बना मार्ग प्रज्ञापारमिताया स्वभाव कया श्वीका प्रज्ञापारमिता लिसे ववं थः हे प्रज्ञापारमिता खनो ॥ ॥ हे सुभूते नुगु बखते बोधिसत्त्व महासत्त्व थुगु प्रकारं श्व प्रज्ञापारमिता लिसे वनी चर्या यायी उकी च्वनी विचार यायी तौल् यायी परिक्षा यायी प्रज्ञापारमिताया-स्वभावका यी सकल छल कपट हेकैगु मदुगु मनं जिघका अभिमान मदुगु मनं तःधंज्वीगु मदुगु मनं दक्क धर्म यातनं उत्साहकम सज्जीकाः बल धीगु मनं कपित्त तुच्छ मयायेगु मनं आत्मा धैगु मदु धैगु मनं सत्त्व मदुधैगु मनं लाभ सत्कारया लोभ मदुगु मनं क्लेश मदुगुया मनं इज्जना (तर्कना) मदुगु कल्पना मदुगुया मनं भावनाया ध्यान यायी उगु बखतस सकल गुणं परिपूर्णं जुवाच्वंगु बुद्धभूमि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाये मफे धैगु देमखु । थुलिधार्य अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया अनु गम परिवर्त्त नाम नी गुगुजुल ॥ ॥ २६ ॥ ॥ ॥

(५५९)

अथ सदाप्रहृदित परिवर्त्तो नाम त्रिशत्तमः ॥ ३० ॥

(थनील न्हाबलें खोजक खोया ज्वीम्ह बोधिसत्त्व यागु पारवत्तं स्वीगुगु) ॥

हानं मेगु हे सुभूते गथे सदा प्रहृदित बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिता माःगु खः श्व प्रज्ञापारमिता अथेहे मालेमाः । गुम्ह आः थौं कन्हे भिष्म गर्जित निर्घोष स्वर तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धया समीपे ब्रम्ह चर्या याना च्वन ॥ ॥ थुलि आज्ञा दयेकुसौल आयुष्मा न् सुभूति भगवान् याके थथे बिलि यात । हे भगवन् सदाप्रहृदित बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिता गथे मालः ॥ ॥ यथे बिलिया सौल भगवान् आयुष्मान् सुभूतियात यथे आज्ञादयेकल हे सुभूते सदा प्रहृदित बोधिसत्त्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिता माले गुया नितिं थःगु शरिरया वास्तामत्तसे जीविका ज्वीगु हे वास्तामत्तसे धनया वास्तामत्तसे मान अपमानया वास्तामत्तसे तःधंगु कीर्त्तिया इच्छा याना तःच्चोगु चित्तं माला वन ॥ व प्रज्ञापारमिता माले धका बनान्तरे बंवलें यथे आकाश वाणि धैहःगु शब्द ताल । हे कुल पुत्र छ पूर्व दिशासहुं अन प्रज्ञापारमिताया खँ न्यने दे । गथे धाःसा यथे मती तया हुं थःगु मती त्यानुल मफुत धैगु मती तयेमते संमदुगु अलसिगु मनयाये मते नयेगु मती तयेमते लः त्वनेगु मती तयेमते चान्हे धैगु मती तयेमते न्हिने धैगु मती तयेमते चिकु-ख्वांउं धैगु मती तयेमते तांनो गर्मि धैगु मती तयेमते । चिरां मिखा आदि इन्द्रियं पिनेथागु रूप आदि विषये या छुं इच्छा यायेमते । देपा पाखे

(५६०)

स्वया वनेमते दक्षिणं वनेमते पूर्व वनेमते पश्चिमं वनेमते उत्तरं वनेमते एवं वनेमते क्वं वनेमते । बिदिशा स्वया वनेमते । हे
कुल पुत्र यथे हं छ गथेजा आत्मा धका खनेमते इन्द्रिय धकानं खनेमते रूप धका खनेमते वेदना खनेमते संज्ञा खनेमते संस्कार
खनेमते यथे बिज्ञाननं खनेमते गुह्यं यथे प्रकारं चर्या मयायी व बुद्ध धर्मं चवंह जुयी मखु गत बुद्ध धर्मं मच्चन अन संसारे चले
जूमह जुयी गुह्य संसारे चले जुयी धं प्रज्ञापारमितास चर्या यायी मखु वेत प्रज्ञापारमिता प्राप्तज्वी मखु (यथे आकाश वाणि धं
हःगु ताल) ॥ ॥ उलि धंहसैल व सदा प्ररुदित बोधिसत्त्व व आकाश वाणि यात यथे लिसावल । यथेजि निश्चयनं याये ॥
थव छुयाहेतुं धाःसा जिं निश्चयनं सकल लोक यात संसार दक्कं खने देगु मत च्याकावीगु इच्छा यानाम्ह बुद्ध धर्मं लाथेगु इच्छा
यानाम्ह यथे धका ॥ ॥ थालि धासैल व आकाश वाणि सदा प्ररुदित बोधिसत्त्व महासत्त्व यात यथे आज्ञाद येकल । साधु २
हे कुल पुत्र सदा प्ररुदित ॥ ॥ अनं लि हानं सदा प्ररुदित बोधिसत्त्व महासत्त्व शब्द ताल हेकुल पुत्र शून्यता-संसार दक्कं
शून्य धंगु आनिमित्त-संसारया हे तुकारण छं मदुगु अप्रणिहित-संसार याकें छखे जुया चवंगु संसार याकें मुक्तागु बुजोगु चित्त उत्पत्ति
याना प्रज्ञापारमिता मालेमाः निमित्त तोतेगुलिं जि धंगु भाव तोतेगुलिं सत्त्व धं पि दुधंगु दृष्टि तोतेगुलिं छ जुयेमाः । हे कुल
पुत्र छं पाप मित्र तोतेमाः । हानं संसारया दक्कं पदार्थ शून्य निमित्त कारण छं हे मदुगु संसार याकें छखेगु उत्पत्ति हे मदुगु फुना वनी

(५६१)

गुधंगुनं मदुगु धका गुह्यस्यां धर्म देशनायायी उम्ह कल्याण मित्र यात छं सेवा यायेमाः भक्ति यायेमाः उपासना यायेमाः । हे कुल
पुत्र छं थुगु ज्ञाने जुल धाःसा सफुली च्वेतःगुयाकें वा धर्म कनीम्ह भिक्षुया शरीर याद्वार याकें छं हे विस्तार मज्जीक प्रज्ञापार
मिता धंम्ह बुजोयाये चवं चवंम्ह थुजोस्ह धंगु न्यनेदै । हे कुलपुत्र हानं छं गुह्य सिगु पाखें-गुह्य सिगु म्हुतु प्रज्ञापारमिता न्यने
दैगु खः उम्ह सित तःधंम्ह गुरु धका मन खनेमाः उम्ह सित गुण स्थूम्ह उवीमाः पुण सिया च्वनेमाः । गुह्यसिगु पाखें गुह्यसिगु
म्हुतु थव प्रज्ञापारमिता न्यना थव जि तः धंम्ह-कल्याण मित्र धका खनेमाः । पुण जि थव प्रज्ञापारमिता न्यना गुलिं याकनं
हे जि अनुत्तर सम्पक्कसम्बोधि याकें ल्याहाँवे मखेधु कुम्ह जुयी तथागत अर्हत् सम्पक्कसम्बुद्ध गणपि सत्थूम्ह जुयी तथागत गणपिसं
सहित जुया चवंगु बुद्ध धर्मे जि जन्म जुवनी अक्षण च्वागु मणिं गती मदुम्ह नं जि उवी क्षणसम्पत्ति (च्यानं भिं गति) लाये
गुनं जि इच्छा याये । हे कुल पुत्र थुगु ज्ञानया शिक्षा थालित तःधंगुसः धका छं लना-पारक्षा याना धर्म कनीम्ह भिक्षु यात गुरु
यायेगु चित्त उत्पत्ति यायेमाः । हानं हेकु पुत्र लोकया भोग यायेगु वस्तुलिं जक संयुक्त याना सेवायायेगु चित्त याये मज्ज
लिपायात थालि तकं मदेकं मगाःगु धर्म धंगु चित्त थौं कन्हे धर्म च्वं च्वं पि तनं तच्चकं तःधंगु धर्म जुया चवंगु धंगु चिरां कनी
म्ह गुरु याके तच्चोम्ह भक्ति सेवा यायेमाः मार वेगुनं छं सीकेमाः । दु सार पाविष्ट धर्म भाणक भिक्षुयात सेवा यायेत भक्ति

(५६२)

यायेत उपासना यायेत रूप शब्द गंध रस स्पर्श तयार माना चवंगुदु (अर्थात् खी च्यादो स्त्री गर्नापसं सहित यांना कामगुणं संयुक्त यांना चवंगुदु घर्मोदगत बोधिसत्व खनाः छ चित्ता सेंकेमते) उकिंनं जिते यांना उपाय कौशल्यं सेवाया भजनाया । अन व धर्म भाणक याके प्रसन्न मज्जु चित्ता उत्पत्ति यायेमते । तर हानं गुजोगु चित्त उत्पत्ति यायेमाः धाःसा श्व धर्म कना बिज्या योम्ह गुरुं गुगुजा शून्यता महाकरुणा सिया बिज्याःगुखः थुनु जिं स्यूगु मखु श्वं सत्वयात नम्र यायेत शत्व यात कुशल मूल (भिंनु ज्वीगुया हा) कायेकेत धर्मया सेवा यांना चवन भजना यांना चवन उपासना यांना चवन बोधिसत्व महात्वया गनं हे संग-मनज्वनीगु मन व्वंगुहेमदु धका थये चिन्तना यांना उगुवखते हे कुलपुत्र छं धर्मया सत्प्रमार्ग प्रत्यक्ष खनेमाः । धर्मया प्रत्यक्ष गुगु धाःसा गुगु जा संसारया दक्ख पदार्थ छं क्लेश मदुगु धैगु वक्लेश दुगु ज्वीगुनं श्वीकेगु श्व हे खः । श्व छुया हे तुं धाःसा । श्वसंसारया दक्ख पदार्थया निश्चयनं हे स्वभाव शून्य छं मदया चवंगु । संसारया दक्ख पदार्थ सत्व प्राणि मदु जीव-स्वाना चवंपिं मदु थुवाजुया चवंपिं मदु मिजं मदु जन्मकाः वना क्वंपिं मदु माया-जादु थें जाःगु स्वप्नाथें जाःगु थोःगु शब्द थें जागु जति थें जाःगु जुया चवन । थये छं हे कुल पुत्र संसारया दक्ख पदार्थया सत्य मार्ग प्रत्यक्ष स्वया धर्म भाणक भिक्षु याके सेवा यात धाःसा तां बिस्तार मज्जीक प्रज्ञापारमितास निश्चय वनी । हानं मेगुनं छं हे कुल पुत्र सार कर्म सीका कायेमाः । श्वः गथे धाःसा हे कुल पुत्र

(५६३)

धर्म भाणक प्रज्ञापारमिताया निमित्ते बोम्ह कुलपुत्र यात मन दुःखे यायी अनुग्रह तैमज्जु थये ज्वीवले हे कुल पुत्र छं जवाफ बीमते लिंसः न्हेंसः- खंहाये मते खालि छु धाःसा धर्मयानिमित्तं तःधंगु धर्मया हे तुं दुःख मन मयासे धर्म भाणक भिक्षु याके सेवा यायेमाः । । अनंल सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्व आकाश दानि याके थुलि शिक्षा कया गन पूर्व दिशा खः उखे स्वया वन । मतीचा वने वुंकुवले वया थये मतीलुल अहो जि व आकाश दानि याके गुलि तापाक वनेमान्ने धका न्यनामस्वया धका थये मतीतया अनहे भूमीस फेतुत अन चवनाः व सदा प्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्व खया हाला शोक कया विलाप यांना थये चिन्तना यात । श्व हे थासे चिछि न्हि छि कटे यांना निचा निन्हु वा स्वचा स्वन्हु वा प्यचा प्यन्हु वा न्याचा न्यान्हु वा खुचा वा खुन्हु वा न्हयेचा न्हयेन्हु बित्तेयायेजि म्ह त्यानुल सने मफुत धका मतीतये मखु यायेमं मदुगु अलासगु चित्त उत्पत्ति यायेमखु नयेगु चित्त उत्पत्ति यायेमखु लःत्वनेगु चित्त उत्पत्ति याये मखु चान्हे धैगु चित्त उत्पत्ति याये मखु न्हिन्हे धैगु चित्ता उत्पत्ति यायेमखु । चिकु ख्वाउं धैगु चित्त उत्पत्ति यायेमखु तांनो क्वाः धैगु चित्त उत्पत्ति यायेमखु गवले तक्कजि प्रज्ञापारमिताया खवर न्यने मदु थये धका मती तैचवने । श्व गथे धाःसा निश्चयनं हे सुभूते सुं छ म्ह पुरुषया याकः काये सीबले तच्चोगु दुःखं युक्तम्ह जुयी वयापुत्र झोकं मेगु छुं हे मती ल्वीमखु खालि व हे धाकः कार्यजक लुमना व हे जकमती जुया चवनी थये हे संतुं हे सुभूते उगुवखते सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्वया सगु

(५६४)

छुं हे मती मंत जिगु बले प्रजापारमिताया खबर न्यनेदे धंगु जक मती तैचन ॥ हे सुभूते थथे सदा प्रह्लादत बोधिसत्व महासत्वया थथे काय वाक चित्तनं छगु जुया एक चित्त जुया च्वंबले तथागतया शरीर न्ह्योने च्वना साधुकार-स्याबास् बिल ॥ साधु २ हे कुल पुत्र गुगु छं बुलि वचन ल्हात । थथे हे कुल पुत्र न्हापा जुया बिज्यापि तथागत अर्हत सम्पक्सम्बुद्धिपि न्हापा बोधिसत्व चर्या चले यार्पिसनं ग्राछं गथे प्रजापारमिता माला जुया गुखः अर्थे हे माला बन । थुलियानिति छुं हे कुलपुत्र थ्व हे उरसाहं थ्व हे प्रयोजनं थ्व हे श्रद्धां चित्त धियाना पूर्व दिशाहे स्वयाहुं ॥ हे कुल पुत्र थनं न्यासःगु जोजने गन्ध वनी धंगु तःधंगु नगरदुवनगर सप्तरत्नया मय जुया च्वंगु न्ह्येवः पःखालं चाः हु येकाःतःगु न्ह्येवः भुमीगाः न्ह्येवः गढ दयेका तःगु न्ह्येवः ताल वक्ष सिमांचाः हुयेका तःगु आपालं जोजन यादु दया च्वंगु आपालं जोजनया दबाद याच्वंगु ऋद्धि दुगु तःधंगु कल्याणगु सुभिक्षगु आपालं मनुष्य लोकापसं द्याप्त जुया च्वंगु-सर्लाकास मनुष्य आदि आपालं देच्वंगु । तस्वीर च्वेतःगुश्चे बिचित्रगु उर्थे २ च्वंगु न्यासःगु बजार न्यासःगु सडक देच्वंगु तच्चकं मनोहर ज्वीक दयेका तःगु बराबर ज्वीक सडकया थान थाना न्तरे लोक यात दुःख पीडा मज्जीकेत सल कांसया रथ सुखपाल कुबियायेकेगु रथ न्यास वनेगु सुबिस्ताया लागी थाये थासे थुजोमुरथ तैतःगु व नगरे सकभनं पःखाः सप्त रत्न मययागु दयेकाः तःगु । व सप्तरत्न मय जुया च्वंगु पःखाःया च्वे बाम्बुनद सुवर्ण यागु क्रमशीर्षं (तैतच्चे) प्रमाणये थकया तःगु सकभनं व क्रमशीर्षे सप्तरत्न मययागु सिमा बुवा च्वंगु व सिमास नानाप्रकारया चित्र बिचित्रगु रत्न मय

(५६५)

यागु फलसया च्वंगु सकभनं व क्रमशीर्ष यागु सिमायाके रत्न मययागु सूत्र मेगु क्रमशीर्षया सिमाया अन्तरे २ लाःवना च्वंगु उगु सिमा यागु रत्नमय सूत्र मेगु सिमास मेगु सिमायागु रत्नमय सूत्र हानं मेगु सिमास अर्थे दक्षव सिमाया अन्तरे २ लाना च्वंगु । सकभनं व नगरे किंकिनी जालप्यना तःगु । व किंकिनीजाले फसं ब्हाईबले असंख्य शोभादया मनोहर जुया हर्ष ज्वीगु शब्द पिहाँ च्वेचन । गथे धाःसा नि-श्चयनं पंचांगिक तूर्यबाजा (वीणा वासुरी आदि न्याता मिले जूगु बाजा) मिले याना सःपिं गन्धर्व पिंसं व बाजा थाना मेहाली बले शो भाय मान जुया मनोहरगु हर्ष ज्वीगु सोर प्याहाँवे अर्थे हे व किंकिनीजाले फसं ब्हाई बले बांलागु मनेयःगु मन यात हर्ष उत्पत्ति यायीगु सोर प्याहाँ वयाच्वन । व शब्द अन्तर्वापि सत्वापि क्रीडायाना च्वनी रमण माना च्वनी थः यःयर्थेम्ह ताच्वनी अन सकभनं गढ पुखूलखं पारि पूर्ण जुया च्वंगु जवं चाः ह्नु लः वहे जुया च्वंगु उगु लः तच्चकं व्वाःगु मखु तच्चकं ख्वाउगु मखु लखं पुरे जुया च्वंगु । उगुलखे सप्त रत्न मय यागु बिचित्रगु स्वे हे येपुगु-दोंगा अन च्वंगु सत्व पिनि पूर्व जन्मया कर्म बिपाकं दया च्वंगु । व दोंगास च्वनाः अन च्वंगु सत्वापि सत्वापि म्ह ताच्वनी रमणयाना च्वनी चाः हिला च्वनी । वलः जमा उफोस्वां पलेस्वां तुयूगु पलेस्वां तोपुया च्वंगु मेमेगुनं जात जातियागु सुगन्ध बास वोगु स्वांनं तोपुया च्वंगु त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातवी गुलिस्वांया जात दु उलिस्वां अनमदु धयागु छुं हे मदु । व नगर या सक भनं न्यासःगु बगीचा देच्वन थ्व जमा बगीचा सप्तरत्न मययागु बिचित्रगु असंख्य शोभा देच्वंगु । व छगु छगु बगीचास न्यास न्यासःगु

(५६६)

पुखू क्वीछर प्रमाणगु सकभनं पुखुलिं व्याप्त जुया च्वंगु । व जमा पुखुली सप्तरत्न मययाविचित्रगु असंख्य शोभा दैच्वंगु उफोस्वां पले
स्वां चःस्वां तुयूगु पलेस्वां बुयाच्वंगु व स्वांनं व पुखूयागु लःतोपुया च्वंगु ॥ हानं अनबुया च्वंगुदक्क पलेस्वां उफोस्वां चस्वां तुयूगु पले
स्वां गाराया घःचाः पथे फोगु सुगन्ध बास बोगु वंचुगु बंचु बर्णगु वंचुखने दुगु वंचुगु तेजखने दैच्वंगु । म्हासुगु म्हासुवर्णगु म्हासु खने दुगु
म्हासुगुतेज खने दुगु । हयाउंगु हयाउगु बर्णगु हयाउंखनेदुगु हयाउंगु तेजखने दैच्वंगु : तुयूगु तुयूवर्णगु तुयूखने दुगु तुयूगु तेजखने दैच्वंगु लिं
संयुक्त जुयाच्वंगु । हानं व पुखुली हें सारस जातं जातया हेंत क्वलःखाः चक्काझंगःहाला च्वंगु । बगीचा दक्कहे जिगु धका सुनानं हे कया
मतःगु गथे धाःसा तांकांलं प्रज्ञापारामितास चर्या याना च्वं पि बुद्धया मिखा विचित्र लीलां बांलाकं ल्यूर बोगु भिंगु न्यनेगु चित्त जुया च्वं
पि सत्वापि तांकांलं अनन्त जुया च्वंगु धर्मं श्रद्धातया च्वं पि अनर्चं पि सत्वापि न्हापायागु कर्म विपाकं तयार जुया च्वंगु । हे कुलपुत्र
अनहानं गन्धवती नगरया दक्षी प्यखे लया मध्ये धर्मोदगत बोधिसत्त्व महासत्त्वया क्षे छगु जोजन दुगु सकभनं सप्तरत्नयागु विचित्रगु
स्वेलायीक जुया च्वंगु न्हयेबः तालबूक्ष सिमां चाः हुयेकाः तःगु । हानं व क्षे च्वं पि सुख आनन्दीया भोग यायेत प्यंगु बगीचा दैच्वंगु
छु छु धाःसा नित्य प्रमदित धैगु (निहंन्हं हर्ष जक जुया च्वनीगु) बगीचा । अशोक (शोकताप धैगु गुबले हेंमदैगु) बगीचा शोकावगत (शो
कताप याके छखे जुया च्वंगु) बगीचा पुष्प चित्र धैगु (चित्र विचित्रया स्वां दैच्वंगु बगीचा) हानं व छगु छगु बागचायेच्यागु च्यागु पुखू

(५६७)

दैच्वंगु छुछु धाःसा भद्रा धैगु भद्रोत्तमा धैगु नन्दा धैगु नन्दोत्तमा धैगु क्षमा धैगु क्षमोत्तमा धैगु नियताधैगु अविवाहा धैगु । हानं
व फुक्क पुखुया छखे २ पती सुवर्ण यागु पखाः निखे पत्ती बह या पखाः स्वखेपत्ती बिदोल यागु पखाः प्यखे पत्ती फकी यागु कदे यागु भूमि
कर्क टनयागु लुं यागु फिं व्याप्त जुया च्वंगु । छगु छगु पुखुली च्यागु च्यागु स्वाहाने त्वाथः दया च्वंगु नाना प्रकारया चित्र विचित्रया
स्वाहाने त्वाथलं शोभा दैच्वंगु व स्वाहाने त्वाथःया विचं २ जाम्बु नद सुवर्णया केरामा बुया च्वन । व फुक्क पुखुलीसं नाना प्रकारया उ
फोस्वां पलेस्वां चबोस्वां तुयूगु पलेस्वांनं लः तोपुया च्वंगु हें सारस कारण्डब क्वीलखाः चक्काझंगःहाला च्वंगु । वफुक्क पुखुली नाना प्रकार
यागु चित्र विचित्रया स्वांमां बुया च्वंगु फसं कैबले व स्वांमा यागु स्वां हाया वहेपुखुली लाना च्वनी । सकभनं व पुखुली श्री खण्ड बासदुगु
वर्णबांलाःगु रसदुगु थीबले सुख दुगु लः जुया च्वन । अन धर्मो दगत धैम्ह बोधिसत्त्व महासत्त्व खीच्यादो स्त्री परिवारपसं सहितयाना
न्यागु कामगुणं शरीरया सुखयाना चित्त आनन्द ज्वीका म्हिता च्वनी रमण याना च्वनी थःयः थें-मती लूलू गुतक्कं पूर्णयाना च्वनी । हानं
गुलि व नगरें बासयाना च्वं पि मोपि सत्त्व स्त्री पुरुष पिंदु थपिनं सकलें नित्य प्रमदित धैगु बगीचाये पुखुलीनं जुया च्यागु कामगुणं शरी
रया सुखयाना चित्त आनन्दी ज्वीका म्हिता च्वनी रमण याना च्वनी थःयःयः थें-जुया च्वनी । हानं अन व धर्मोदगत बोधिसत्त्व मह सत्त्व थः
परिवारं सहित याना गुलित म्हितेमाःगु म्हितै रमणयायी थः यथे जुयी सत्त्व हितया निमित्ते थः कतः सुख दुःख धैगु या भव संसारया दक्क

(५६८)

भोगयाना च्वंसानं संसार फुकक माया जादु चटक थें धैगु जक खना च्वंगुलि बोधिसत्व महासत्त्वापानगु चित्त यात क्लेशं थोमखु) अर्नलिपा स्वंगु प्रहरे प्रज्ञापारमिताया धर्म देशना यायी । अन व गन्धबती नगरे गुलि बासयाना च्वंषिं सत्त्वापंदु अमिसं व नगरे प्यखयरं वैपिनगु या लँया दध्वी धर्मोद्गत बोधिसत्व यात आसन तयार यानाबी । सुवर्णयागु खोदुगु बा वहयागु खोदुगु बा विदोलया खोदुगु बा फकी या खोदुगु बा कपाये थनातःगु लासा वा तेंथना तःगु लासा बा तगोगु बालीस काशिक बरत्र या लासा लाया तयार यानातै बा क्वे च्वे था हाँ वंक आकाशे असंख्य चित्र बिचित्रया बांबां लाःगु-कापःयागु इलां मोति जरे याना चित्र बिचित्रं समान थिक्क मिले ज्वीक छायेपेत सकलें च्वना उकीरसयाना गथे याःसा थ्व बांलायी बांलाक च्वनी धका बिचार याना च्वनी । सकभनं व पृथिवी ले न्याता रंगया स्वां बहली बांलाक बहलाः छायेपातै व पृथिवी ले नाना प्रकार या सुगन्ध धूप थनी । थ्व गथे छुया निंतं धाःसा थ्व सकलया धर्म याचित्त शुद्धजुगुलिं व धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व याकें धर्म न्यनेगु तच्चोगु आदर भाव दुगुलिं । व आसने धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व फेतुना धर्म देशना यायी ॥ हे कुलपुत्र थुजोगु रूपं धर्म आदरभाव दुगुलिं धर्म लगे जुगुलिं श्रद्धा तेःगुली श्रद्धा तःगुलिं श्रद्धा उत्पत्ति याःगुलिं व सत्त्वापं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया समीपे प्रज्ञापारमिता न्यना च्वनी । अन हाने आपालं प्राणि सलंसः आपालं प्राणि दवलंदो आपालं प्राणि लखं लखः वया च्वं पिसं देब मनुष्यपिके न्यना च्वनी । अन मेपिंगुलिं गुलिसिनं थ्वप्रज्ञापारमिता न्यनाः छु जुयीगु धका न्यना च्वनी गुलि २ सिनं ब्वना च्वनी

(५६९)

गुलि २ सिनं च्वया च्वनी गुलि २ सिनं व हे जक मतीतया उकिया हे जक बिचारे वना च्वनी व सकल सत्त्वापं धर्म याकें ल्याहाँ बें मखेधुकुपिं अनुत्तर सम्यक्सम्बोध याकें ल्याहाँ वेंमखे धुकुपिं जुयाच्वन ॥ हे कुलपुत्र छ धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व याथाये हुं अन छं प्रज्ञापारमिताया खँ बांलाक न्यने दै । हे कुलपुत्र व धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व छंत तांकां यात कल्याण मित्र वयना बीम्ह कायेकीम्ह उज्ज्वलयाकेंम्ह अनुत्तर सम्यक्सम्बोध हर्ष याकें म्ह खः ॥ हे कुलपुत्र वनं न्हापा प्रज्ञापारमिता माःबले छं आःगथे मागुखः अथे हे माला जुगु खः । अथेया निंतं आछं चानं न्हिनं थये हे थिरं च्वंगु क्वातुगु मनसुबा उत्पत्तियाना हुं तांकां विस्तार मज्जीक प्रज्ञापारमिताया खँ न्यनेदैं ॥ थनील सदा प्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्व थुलि खँ न्यना संतुष्टगु तच्चकं मन थहांगु याना हर्षप्रीतिं भिगु मन उत्पत्ति जूम्ह जुल ॥ थनील गथे सुंछम्ह बिष सहितगु बाण कःम्ह जुयी वयामेगु चित्त उत्पत्ति ज्वीमखु खालि थ्वजिगु बाण लिक्कया दुःख कष्ट मदेंका बीम्ह बैद्य गुबले चूलावें गुम्ह सें थ्व जिगु बाण लिक्कयाबी गुम्हसैं थ्व जिगु दुःख-कष्ट छुते यानाबी धका व हे जक मती तै च्वनी । थये हे सतुं सदा प्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्वया उगु बखते भेगु छु हे छु धर्मया हे मतीमंत खालि गुम्हसैं जितः प्रज्ञापारमिताया खँ न्यकें थ्व न्यकेंम्ह कुलपुत्र जिं गुबले दर्शनयायेदैं । गुगु व धर्म न्यनाः ज कल्पनाया मन फुना वनी धका जक मती तै च्वन ॥ थनील व सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्वया ब हे थासैं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया धर्म देशनायाःगु तायेदया वल न्यनाः च्वन न्यनाः छु धर्म-हे मखंगु चित्त हे मदुगु ज्ञान उत्पत्ति यात । वया

(५६०)

उगु बखते अनेक समाधिया ज्ञान-समाधि न्ह्योते चव्वल ॥ छुछु धाःसा । सर्व धर्म स्वभाव व्यबलोकन नाम समाधि १ सर्व धर्म स्वभावानु पल
विध नाम स० २ सर्व धर्म स्वभाव ज्ञानानर्गम नाम स० ३ सर्व धर्म निर्निनात्व नाम स० ४ सर्व धर्म निर्बिकारदर्शी नाम स० ५ सर्व धर्म बभासक
र नाम स० ६ सर्व धर्म तमो पगत नाम स० ७ सर्व धर्म ज्ञान विध्वंसनो नाम स० ८ सर्व धर्म विधूनन नाम स० ९ सर्व धर्म नुपल विधर्ना नाम स०
१० कुसुमाभिर्कर्ण नाम स० ११ सर्व धर्मात्म भावार्थानिर्हार नाम स० १२ माया विवर्जित नाम स० १३ आदर्श मण्डल प्रात भासनिर्हार नाम
स० १४ सर्व सत्व रतानिर्हार नाम स० १५ रजोपगत नाम स० १६ सर्व सत्वाभि प्रभोद नाम स० १७ सर्व सत्व रत कौशल्या नुगत नाम
स० १८ नाना रतपद व्यञ्जनो भासनिर्हार नाम स० १९ अस्त श्मिभत नाम स० २० प्रकृत्य व्यबहार नाम स० २१ अना वरण विमोक्ष प्राप्त नाम
स० २२ राजो पगतो नाम स० २३ नाम निर्वाकत पद व्यञ्जन नाम स० २४ सर्व धर्म विषयन नाम स० २५ सर्व धर्म विषया पगत नाम
स० २६ सर्व धर्माणा वरण कोटिर्नाम स० २७ गगन कल्प नाम स० २८ वज्रोपम नाम स० २९ आसन्न रूप राज नाम स० ३० असपत्न
राज नाम स० ३१ जय लब्ध नाम स० ३२ विवर्त्य चक्षु नाम स० ३३ धर्म धातु नियत नाम स० ३४ धर्म धातु निर्गत नाम स० ३५ आश्वा
सदाता नाम स० ३६ सिर्हाभ गर्जित नाम स० ३७ सर्व सत्वाभि भवन नाम स० ३८ विगत रज नाम स० ३९ असं विलाट नाम स० ४०
पद्म व्युह नाम स० ४१ कांक्षा क्षेदन नाम स० ४२ सर्व सारा नुगत नाम स० ४३ सर्व धर्मा श्युद्गत नाम स० ४४ अभिज्ञा बल वैसारद्य

(५७१)

प्राप्त नाम स० ४५ सर्व धर्म निर्बोधक नाम स० ४६ सर्व धर्म विभव मुद्रा नाम स० ४७ सर्व धर्म विभव समुद्र नाम स० ४८ सर्व धर्म निर्बि
शेष दर्शी नाम स० ४९ सर्व दृष्ट कृत गहन विवर्जित नाम स० ५० तमो पगत नाम स० ५१ सर्व धर्म निर्मिता पगत नाम स० ५२ सर्व सङ्ग
विमुक्त नाम स० ५३ सर्व कौशल्या पगत नाम स० ५४ गम्भीर धर्म प्रभाकर नाम स० ५५ मेरु कल्प नाम स० ५६ असंहार्य नाम स० ५७
मार मण्डल विध्वंसन कर नाम स० ५८ त्रैलोक्या निर्भान्निविष्ट नाम स० ५९ रश्मि निर्हार नाम स० ६० तथागत दर्शन नाम स० ६१ सर्व
तथागत दर्शी नाम स० ६२ ॥ व बुदा प्रख्यात बोधसत्त्व शूल समाधिस चवर्सेल दश दिशा लोके प्रमाण मदेक संख्या मदेक बुद्ध भगवान्पि
बोधसत्त्व महासत्त्वपित श्व हे प्रज्ञापारमिता प्रकाश यानां बज्यानां कर्वापि दर्शन प्राप्त जुल ॥ श्व तथागत पिसनं वैत साधु कार बिल
भरोसा बिल । श्वेनं आज्ञा दयेकल । हे कुलपुत्र जिमसं न्हापा बोधि चर्या याना बले थथे हे प्रज्ञापारमिता मालाजुया । थथे माला जुया
बले गुलि आःछं समाधि लाःगुखः उलिहे समाधि लानाः । शूल समाधि लाना श्व प्रज्ञापारमितायाले बोधि जुया ल्याहाँ बेम्बाले धुंकुगु
बुद्ध धर्म चवनाः । जिमसं श्व समाधिया प्रकृत स्वभाव खनाः गुम्ह समाधिस चर्या यायी बा गुम्ह उकिं दनी बा गुम्ह बोधि लायेत चर्या
यायी बा गुम्हसे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीगुखः व धर्म जिमसं मखना ॥ हे कुलपुत्र गुगुजा छुधर्मन माने मयायेगु श्व हेखः प्रज्ञापारमिता ।
थथे मानेमयासे चवनागुलि जिमसं थुजोगु रूपया शरीर सुवर्ण वर्णगु लाना स्वीनता महापुरुष लक्षण चयेता व्यञ्जनं संयुक्तगु व्याप्तगु तेज

(५७२)

दुग्धचिन्त नायाये मफुगु ज्वरा मदुगु बुद्ध ज्ञान बुद्ध प्रज्ञा वर्यासिनं चवेयागु मदुगु बुद्ध समाधि सबं धर्म गुणपारमिता लाना । गुग्धु श्व गुणपार
मिताया शुलि प्रमाण दुधकाः तथागतपिसं हे प्रमाण काये फुगु मखु बा पर्यन्त वयने फुगुमखु श्रावक प्रत्ये क बुद्ध पिसंजा गबलेफे ॥ शुलिया नि
ति थन हे कुलपुत्र छं हानं थुगु प्रकारं थुगु प्रयो जनं थुगु रुचिं श्व हे धर्म यात तधंगु धैगु चित्त उत्पत्तिया । हे कुलपुत्र श्व शुलित तःधं घका
श्वीका तच्चकं रुचि दुग्ध सित निश्चयनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लायेत छुं थाकुयी मखु । हे कुलपुत्र छं कल्याण मित्रपितनं तच्चकं तःधं पि
धका खनेमाः प्रेम यायेमाः । कल्याण मित्रं उर्ध्वं बोधिसत्व महासत्व पिसं याकरं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि थुयीके ॥ ॥ शुलि आज्ञा
जुसेलि सदाप्रदीत बोधिसत्व महासत्वं श्व तथागतपिंके थयेवति यात जिमि कल्याण मित्र सुथे धकाः ॥ ॥ तथागतपिसं बैत आज्ञा दये
कल । हे कुलपुत्र तां कालं छंत धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्वं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि पूर्णयायेत प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्ये बुद्ध धर्म
सेनेत ज्वनातल । उकिं हे कुलपुत्र व छंत बांलाक ज्वनीम्ह कल्याण मित्र जुया च्वन उकिं छं बैग्गु गुणस्यूम्ह जुया गुण थ्यूम्ह जुया वैत सत्का
र याना ब्याकुगु चर्या छं बांलाक धारण यायेमाः । यदि छं हे कुलपुत्र व धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वयात छगु कल्प वा निगुकल्प
वा स्वंगु कल्प वा सच्छिगु कल्प वा दोछिगु कल्प वा लक्खिगु कल्प वा वर्यासिनं अपो कल्प तक्कं शिरं नमस्कोर यायी सकल सत्त्वया सुख
ज्वीसा धैगु न्ह्योनेतया तहल सेवा याना च्वनी दक्ख त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस रुप शब्द गन्ध रस स्पर्श दुग्ध श्व सकतां चन्हे यायी

(५७३)

अथे यासानं हे कुलपुत्र छं वंयागु गुणया लिल्लहानागु ज्वीमखु ॥ श्व छुया हे तुं वासा । हे कुलपुत्र व हे कुलपुत्रया अनुभावं छंत थुजोगु रुपया
समाधलात प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य न्यनेगुनं प्राप्तजुल प्रज्ञापारमिता लाभ ज्वीगुनं जुल ॥ ॥ थनलि श्व तथागतपिसं सदाप्र
दीत बोधिसत्व महासत्त्वयात शुलि आसा भरोसा बिद्या अन्तर्धान जुया बिज्यात । व कुलपुत्रनं व समाधयाके दना दनेमात्रं वया अथे मतीवल
गनं श्व तथागतपिं थन बिज्यात आः श्व तथागतपिं गन बिज्यातथे धकाः । व श्व तथागतपिं मखंसेलि तचोगु उत्सुक दुःख मन जुल । हानं वया
उगुबखते थये मतीवल आर्य धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व धारणीलाना च्वंम्ह पंचाभज्ज दुग्ध न्हापा तथागतपिसं अधिकार बिद्यातःम्ह जितः
ज्वना तैबिज्याःम्ह कल्याण मित्र तां कालं जितः हित याना बिज्याःम्ह गुग्ध धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वखः वस्पोल्या थासे वनाः न्ह्योने च्वना
श्व तथागतपिं गनं बिज्यात वा गनबिज्यात धकाजिं बांलाक न्यनास्वये धका पवित्तल ॥ ॥ शुलि मातितया थनलि सदाप्रदीत बोधिस
त्व महासत्वं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व याके प्रेम प्रसन्नगु मनं तिसांतीथे याना तःधं धैगु मोतेमा अथे चिन्तनायात छुरुपं गुजोगु कि
सिमया सत्कारं जिं वस्पोल धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया न्ह्योने वने दरिद्र जुया च्वनाम्ह जिंके छुं बांलागु बस्त्र वा रत्न वा सुवर्ण वा म
णिवा मोति वा विदोल वा शंख शिला वा सिंघु वा वह वा पुष्प वा धूप वा गन्ध वा माल्य वा विलेपन वा चूर्ण वा चीवर वा छत्र वा ध्व
ज वा घण्ट वा पताक वा छुं दुग्धमखु छुंकिं जिं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व यात सत्कारयाये गुल्याये थयेजिं खालिं छुं मज्जसे धर्मोद्गत

(५७४)

बोधसत्त्व महासत्त्वयां न्ह्योने वनेगु योभमजु दारद्रजि जिंके वस्पोलया प्रीति हर्ष उत्पत्ति मज्जीकु ॥ ॥ थर्नालि सदाप्रहदित बोधि
सत्त्व महासत्त्वं थुजोगु रुपया सत्त्वकं तःधंगु ज्ञानया गुण यांनाः बीगु धका मतीतया वव कथं थें मेगु नगर छगु च्वन ॥ अन ध नगरया मूल सड
के बजारया दश्वी थ्यंबले वया थथे मतीलुया वल ॥ गुगु निश्चयनं थ्व जिगु शरीर बिक्रयाना उकिंया दामं धर्मोदगत बोधिसत्त्व महासत्त्व
यात सत्कारयाये थ्व जिगु शरीर आपालं दोलंदोको जा सिना माश जुया फुनाः मदया वने धुंकुगु कामया हेतु कामया कारणं हानंरथ्व
परीमाण सडगु संसारे परिमाण मदयेक नरकया दुःख भोगयाना वये धुंगुछः आःजिं थुजोगु धर्मया निर्मिते थुलित तःधंम्ह-गुरु यात सत्कार
यायेत थ्व शरीर बिक्रयायेत छाये थाकु चाया च्वनेगु ॥ ॥ थुलि मतीतया सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्व बजारया दश्वी वनाः थ्व
जिगु शरीरदुगु पदार्थ सु पुरुष यात ज्याःलगेजु सु पुरुषयातमाः सुपुरुषया न्यायेगु इच्छादु धकाः हालाः च्वन ॥ ॥ थुजोगु बखते मारपापिष्ट
या थुजोगु मतीतल थ्व सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वं धर्मया इच्छां यदि थःगु शरीरयागु पदार्थ हे मिया धर्मोदगत बोधिसत्त्व महासत्त्व यात
सत्कार यायी शून्यता महाकरुणानं न्यनी बोधिसत्त्व महासत्त्वं गथे गुरुकं प्रजापारमितास चर्या याना याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाये
धकानं न्यनी उगु बखते बैत समुद्रसमानं ज्ञान प्राप्त जुयी अले बैत मारं बा मारकार्यिक देवतापिसं त्याकें मफुम्ह जुयी सकल गुण पारमिता
पुर्णयायी अन आपालं सत्त्वपित उपकार यायी हितयायी थमनं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थ्वीकाः जितः त्याकाः वनी मेपितनं जिगु विषय

(५७५)

याकें त्याकें बियी उकिंजिं आहे थ्वेत बिघ्नयाये माल धका- (मतीतल) ॥ ॥ थथे मतीतया थर्नालि व मार पापिष्टं अन चर्वापिं ब्राम्हण
साहु महाजनगर्णापिं सर्कासनं गथे व सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वं थ्व जिगु शरीरया पदार्थ सु पुरुषयात ज्याःलगेजु सु पुरुषयातमाः सु पुरुष
या न्यायेगु इच्छादु धका हाला च्वंगु शब्द मतायीगु छः थथे हे यानाबल ॥ ॥ थर्नालि सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वया सुनानं थःगु श
रीर न्याःयोपिं मदुर्सेलि अतं छयाये एकान्ते वनाः खया च्वन मिखां खोबिहायेका थथे धालः ॥ अहो जितः गुजोगु दुर्लभ जुल जिगु थ्व शरीर
मिया धर्मोदगत बोधिसत्त्व महासत्त्वयात सत्कारयाये धयां जिगु शरीर न्याःयोपिं सु मदु ॥ ॥ थथे धया च्वंबले शक्रदेवराज इन्द्रया थु
जोगु मतीवल थ्व सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वयात छको जिलना परीक्षा याना स्वये धाथें दुने अन्तरकरणं निसें धर्मया कामनां थःगु
आत्मा भावं त्यागयाये त्यंगुछःला अथवा मखु ॥ ॥ थुलि मतीतया शक्र देवराज इन्द्र मचा ल्या हेम्ह- मनुष्यया भेष धारणयाना गत स
दाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्व च्वना च्वंगुछः अन न्ह्योने थ्यंकःवल ॥ न्ह्योने वना सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वयात थथे धाल ॥ हे कु
लपुत्र छ छायें दुःखं दुःखिगु मनयाना थथे जूसा ज्यूधैगु मनयाना मिखां खोबि हायेका च्वना धका न्यन ॥ ॥ थुलि न्यसेलि सदाप्र
हदित बोधिसत्त्वं धाल ॥ हे माणबक जिथःगु शरीर मीगु इच्छा याना च्वना थ्व जिगु शरीरन्यायीपिं सु मबो ॥ ॥ थुलि धासेलि मनुष्य
रूप इन्द्र धाल ॥ हे कुलपुत्र छ छयानिति थःगु शरीर मीगु इच्छा याना ॥ ॥ थुलि न्यसेलि सदाप्रहदित धाल ॥ हे माणबक जि धर्मया

(५७६)

कामनां श्व जिगु शरीर मिया धर्मयात पूजायायेगु इच्छायाना चवना आर्य धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयातनं सत्कार यायेगु इच्छायाना चवना । श्व जिगु शरीर न्याःबोपि महु । उकिं जि थये मतीवल अहो दुःख जि पुण्य कस् जुया चवनाम्ह गुगु जिं श्व थःगु शरीर मिया प्रज्ञापार मितायात पूजायाये आर्य धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयातनं सत्कारयाये धयां (जिगु इच्छा पुरेमज्) ॥ ॥ थुलि धासोँल माणबक सदा प्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्वयात थये धाल । हे कुलपुत्र जिजा मनुष्य पिनिगु शरीरयाकें यायेमागु ज्याछु महु तर जिमि प्रबुया जज्ञ छगु या यीगुदु उकियात मनुष्यया नुगःसें हिं क्वे रयोनं यायेमाःगु जुया चवगुदु श्वछाँबाक्रया ॥ ॥ थुलि धासोँल सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्व या थये मतीवल । अहो लाभजुल जितःतःधंगु लाभजुल जिगु आत्मा भाव बिक्कियायेगु सिद्धजुयीगु जिं खत । जितः प्रज्ञापारमिताया शून्यता महाकरुणा लाके गु बुद्ध धर्म लाकेगुया निमित्तस जिगु नुगःसें हिक्वे स्यो न्याःबोम्ह जितः प्राप्तजुल ॥ ॥ व सदाप्ररुदित बोधिसत्वं हर्ष गु चित्तं मनसुवा पुरे ज्वीगु खंगु चित्तं हर्ष मान यानाःव माणबक यात थये धाल । हे माणबक जिगु शरीर याकें छत छुछु मागुःख व व हे बी ॥ ॥ उलि धासोँल सदाप्ररुदित बोधिसत्व यात थये धाल । हे कुलपुत्र छत गुलि मूबिये (गुलिदांमाः) ॥ ॥ थुलि धासोँल सदा प्ररुदित वैंत धाल । हे माणबक छंगुलि वीगु इच्छा दु उलि जितः व्यु ॥ ॥ थुलि धयाः अर्नील व सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्वं अत्यन्त जःगुशस्त्रकर्या जवगुल्हाती बाहाले क्रिया हि हायेका बिल जवगु खंपा फाया का सुचुक्क ध्यानाः क्वे तक्षायेत क्वे खने दयेकल ॥ ॥

(५७७)

उगु बखतस छम्ह तःधंम्ह महाजनेया स्थायैमचा-श्रोष्ठ दारिका धेम्ह दवरिं स्वेच्चवना स्वेच्चंम्ह दया चवन । थये सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्वं लहाती चुपिं किर्या हिंषकया खंपा फाया लाखानाः कया क्वे तक्षायेत क्वे खने दयेकुगु स्वेच्चवन । वस्वया वया थये मतीवल । छा यवे श्व कुलपुत्र थःथयं हे थःगु शरीरे युजोगु कर्मयात उकिं आःजि व कुलपुत्रया थायेवनाः न्यना स्वये ॥ ॥ थुलि मतीतया व श्रोष्ठ दारि का गन सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्व चवनाचवंगुखः अन वन । वया-न्ह्योनेवना सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्वयात थये धाल । हे कुलपुत्र छाये छ युजोगु प्रकारं थःगु शरीरे प्राणहरण ज्वीगु कारण याना श्व हि क्वे रयोनं छुयायेगु ॥ ॥ थुलि धासोँल सदाप्ररुदित धाल । हे दारि के श्व माणबकयात जिगु शरीरे दुगु पदार्थ बिक्कियाना-थुकिया दामंमाःमाःगु बस्तु न्याना प्रज्ञापारमिता पूजायाये आर्य धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयातनं सत्कारयाये ॥ ॥ थुलि धासोँल व श्रोष्ठ दारिका सदाप्ररुदित बोधिसत्व महासत्त्वयात थये धाल । हे कुलपुत्र गुगु थःगु आ त्मां नुगःसें हि क्वे स्यो मिया व कुलपुत्रयात सत्कार यायेगु इच्छा यानाया थुकि छत छु गुण जुयी छु तेःधंगु ज्या सिद्धजुयी ॥ ॥ थुलि न्यसोँल व सदाप्ररुदित दारिकायात थये जवाप बिल । हे दारिके व कुलपुत्रं झीत प्रज्ञापारमिताया शून्यता महाकरुणाया उपदेशबी । उगु झीसं स्थने उकी झीसं स्थनाः सकल सत्त्वयात शरण कायीम्ह जुये अनुत्तर सम्पक्कसम्बोधि थुयीका सुवर्ण वर्णया शरीरलाये स्वीनता महापुरुष लक्ष ण चयेता व्यंजनं व्याप्तगु उज्ज्वल तेज दुगु रश्मिया शरीरलाये । महा मैत्री महाकरुणा महामुदता महाउपेक्षा पंगु बैशारद्य पंगु प्रतिसांबदनं

(५७८)

लाये शिचयानु आर्गेणक बुद्धधर्मनं लायेन्यागु अभिज्ञा चिन्तनायाये मफुगु शील विशुद्धि (निस्वभाव) चिन्तना यायेमफुगु समाधि विशुद्धि
चिन्तनायायेमफुगु प्रज्ञा विशुद्धि ज्ञिगु तथागतया बलनं लाये । वयासिनं चवे मदयाचवंगु बुद्धज्ञाननं युयोके बयासिनं चवे मदुगु धर्मरत्ननं लाये
सकल सत्त्वापितनं भाग थला बिये धका धाल ॥ ॥ थाल धासेलिव श्रोष्ठ दारिकां सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वयात थये धाल ।
आश्चर्य हे कुलपुत्र दक्खसिवे तःधंगु लाये हे माला चवंगु पाकेजुगु फल छःपितं इच्छायाना विज्यात । न्हापाकाक हे कुलपुत्र चिकीःधंगु रुपया
छुगु जक धर्मया निमित्ते हे गंगा तदीया फिगो प्रमाण कल्पतक्कं थःगु आत्मा भाव त्यागयायेमाः धासेल आपाया निमित्ते आपायात याका
रणे छगु थये तःधंगु सिद्धगु धर्म छपिसं कीर्तना यात । गथे छपिनि खःअये हे जिनं थ्व धर्म रचिदु श्रद्धादु । छु धासा हानं हे कुलपुत्र गुगुर
पदार्थ छःपिनि धर्मकार्य यायेमाः मुखः व व जिं छःपितं बिये सुवर्ण भालला वा मणि वा मोति वा वैदुर्य वा सुवारगेलव वा लोहितार्क वा
स्फटिक वा पुष्प वा धूप वा गन्ध वा विलेपन वा चूर्ण वा वस्त्र वा छत्र वा ध्वजा वा घण्ट वा पताक वा दीप वा थुकिं छःपिसं
धर्मोदगत बोधिसत्त्व महासत्त्वयात सत्कार याना विज्याहं थये थःगु शरीरं थुजोगु रुपया ज्यायाना विज्याये मते । जिपिनं आर्य समोदगत
बोधिसत्त्व महासत्त्वया थासे छःपिनापं वये गुगु जायुजोगु रुपया हे धर्म लायेत जिमिसनं छःपिनाप हे कुशल मूल पिये ॥ ॥ थुजोगु
अवसरे शक्रदेवराज इन्द्र माणवक यागु भेष अन्तर्धान याना थःगु इन्द्रया शरीर रुप धारणयाना सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वया न्हाचोने

(५७९)

दना थये धाल । साधुर हे कुलपुत्र गुगुछं थुजोगु रुपया क्वातुगु चित्त उवता काल । थ्व हे रुपं धर्मया निमित्ते न्हापा ज्या विज्यापिं तथा
गत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धिपि न्हापा बोधिसत्त्व चर्या चलेयाना वपिं प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य न्यपिसं थये हे याना अनुत्तर सम्यक्सम्बोध
श्वीका-सीकावन धर्मरत्ननं लाना वन । थ्व हे कुलपुत्र जितः मनुष्यया नुगःसें हिं क्वे नं स्योनं ज्याकाये माःगुमदु खालि छंगु चित्त पारिक्षा
याना स्वये धका जक जि वन वयागुखः अथेयानितिं छं आःजके वरदानफो गुजोगु रुपया वरदान काये ॥ ॥ थुलि धासेल सदाप्रहदित
बोधिसत्त्व इन्द्रयात धाल । हे शक्र जितः अनुत्तर बुद्ध धर्म बिद्या विज्याहं ॥ ॥ देवया इन्द्र धाल । हे कुलपुत्र जिथ्व विषये भुले ज्या
चवनाम्ह बुद्ध भगवान् पिनिगु बुद्ध धर्म जिंके दुगुमखु जिबिषये ले चवनाम्हासके थुजोगु गुबले दे मोगु वरदान फो ॥ ॥ थुलि धासेल
सदाप्रहदित धाल । हे देवया इन्द्र थ्व थासे जिगु आत्मा भाव पारिपूर्ण यानागुली छुमती बिखाद यायेमते हे देवेन्द्र थःथमं हे जिं सत्याग्रहयाये ।
गुगु सत्यं तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धिपिसं जितः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिया व्याकरण बिद्या तःगुखःसा जिं अनन्तगु तःधंगु आशय यानागु खः
सा हे देवेन्द्रथुगु सत्यं थुगु सत्यया वचनं जि न्हापायागु शरीर गथेखः अथे हे जुयीमा ॥ ॥ थुलिसत्य वचन ल्हाःबले वहं क्षण वहं समय
वहं मुहूर्त्तं चित्तया-आशय शुद्धजुगुलिं बुद्धया अनु भाव सदाप्रहदित बोधिसत्त्व महासत्त्वया वया न्हापायागु गथे चवंगु शरीर खः अथे हे जुल
रोग-पीडा मदुगु उपद्रव धाःपाः आदि छुमदुगु शरीर जुल ॥ ॥ थये जू वलं मार पापिष्ठ शक्र देवराज इन्द्रया प्रभाव कम जुया सदा

(५८०)

प्रहृदित बोधसत्त्व महासत्त्वयासनं प्रभाव कम् जुगुलि अनं हे संतुं अन्तर्धान जुगा वन ॥ ॥ यनॉल व श्रेष्ठि दारिकां सदाप्रहृदित
बोधसत्त्व महासत्त्वयात यथे धाल । हे कुलपुत्र बिज्याहं । जिमिगु ओ वनेन । गुगु छःपिनि धर्मया कामनां गुगु धनं-गुगु पदार्थ व प्रज्ञापारमिता
पूजायाये माःगुखः आर्य धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्वयातनं सत्कारयाये माःगुखः व धन-माःमाःगु जिं छःपित जि मां वौ याके कया बी ॥ ॥
उल धासॉल व श्रेष्ठि दारिका लिसे व सदाप्रहृदित बोधसत्त्व महासत्त्व गन दैगु क्षे खः अन वन । अन वनाः ध्वाकाया न्ह्योने चवं
चवन ॥ ॥ उगु बखतस व श्रेष्ठि दारिका थःगु क्षे द्वाहाँ वनाःथः मां वौ याकेथथे प्रार्थना यात । हे मात होपत बियाविसँ जितः बापालं
लु रत्न माण बस्त्र पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण चीवर छत्र ध्वजा घण्ट पताक नाना प्रकारया दिव्य बाजा तयार याना बियाविसँ जितः
छिकपिसं चाकर याकेत बियातःपि न्यासः दारिका (कन्या) पिसं साहितयाना सदाप्रहृदित बोधसत्त्व महासत्त्वनापं धर्मोद्गत बोधसत्त्व महा
सत्त्व या थासे वने बस्पोलयात पूजायाये वस्पोलं झीत धर्म देशना याना बिज्यायी गुगु लिं झीसंबुद्ध धर्म-बुद्धज्ञान लाये ॥ ॥ थुलि धासॉल
व दारिकाया मां बोपिसं व दारिकायात यथे धाल । हे पुत्री सदाप्रहृदित बोधसत्त्व महासत्त्व धैम्ह ग्वो आःगन चवं चवन ॥ ॥ दारिकां
धाल । व कुलपुत्र आःकुने झीगु बोंया लुखाये हे चवना चवंगुदु । व कुलपुत्र दुनें निसँ अनन्तर सम्यक्सम्बोधि थुयेके धेगुतःधंगु आशयं प्याहाँ थो
म्ह गुगुजा हानं व सकल सत्त्वापि परिमाणं मदुगु संसारया दुःखं छुतेयानावीगु इच्छा याना दक्क धर्मया कामनां थःगु शरीरया पदार्थ हे बिक्कि

(५८१)

याना प्रज्ञापारमिता पूजायायेगु इच्छायाना वोम्ह आर्य धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्वयातनं सत्कार यायेगु इच्छायाना वोम्ह वया थःगु शरी
रया पदार्थ न्याःवोपिं सुहे मदया दुःख ताया दुर्मनयाना व हे जक चिन्तनायाना दुःखीगु मनं मिखां खोबि हाये का चवन । उगु बखते देबराज
इन्द्र मनुष्य यागु रुप धारणयाना वया हे कुलपुत्र छाये छ दुःखी जुया दुर्मन याना झुलेजुया दुःखीगु मनं खोबि हायेका चवना धका
धाल ॥ ॥ सदाप्रहृदित बोधसत्त्व बैत धाल । जि थ्व थःगु शरीर बिक्कि याये धका चवना थ्व न्याःवोपिं मदु ॥ ॥ मनुष्य रुप इन्द्र
धाल । हे कुलपुत्र छुयानिंति छ थःगु शरीर मिये गु इच्छायाना ॥ ॥ सदाप्रहृदित धाल जिं प्रज्ञापारमिता पूजायाये आर्य धर्मोद्गत
बोधसत्त्व महासत्त्वयात नं सत्कार याये गुगु धर्मया कामनां उकी बुद्धधर्म चवना चवंगु जुया चवन ॥ ॥ साणबक रुप इन्द्र धाल । हे
कुलपुत्र जितः छंगु शरीर जा माःगु मखु तर जिमि बोंया जज छंगु यायीगु दु उकी मनुष्यया नुगः सँ हि क्वे स्योन्नं याये माःगु जुया चवन ।
उल धाये मात्र व कुलपुत्र मनं बिखाद मयासे धाल । बी जिं धया वं अति जःगु चुपिकया थःगु ल्हाती-बाहाले कया हि हायेका बिल
जबगु खंपा फाया लासुचुक व्यनाः क्वे तक्षायेत क्वे खने दयेकल एकान्ते चवना क्वे तक्षाना स्योन्नं लिक्काबी धाल ॥ ॥ जि झीगु दवरि
चवे चवना स्वै चवना व कुलपुत्रयाके हि प्याहाँःबोगु खना जि थथे मतीलुल । छाये थै थ्व पुरुष थःथमं थगु शरीरयात थुजोगु रुपया तच्चोगु
पीडावात थै धका । जि बैगु न्ह्योने वना थथे न्यना स्वया । हे कुलपुत्र छं छुयानिंति थःगु शरीरे थमं हे धाःकया हिपिकया शरीर स्थंका ॥ ॥

(५८२)

थुलि न्यना बले जितः थथे धाल । हे दारिके थव माणबकयात जिगु हि नुमःसे ववे स्यो बिये तेना । थव छुया कारण धाःसा । जि मेगु धन छुं महु दारिद्र जुया च्वनाम्ह जि ॥ ॥ उलि धासेलि हानं जिं वेत थथे धया । थव धनं छुं छु यायेगु ॥ ॥ थुलि न्यना बले वं जितः थथे धाल । गुगु धर्म या कामनां पूजापारमिता पूजायाये आर्य धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयातनं सत्कारयाये धका धाल ॥ ॥ थुलि धासेलि अले जिं हानं वेत धया । हे कुलपुत्र थथे याना गुलिं छु गुण जुयी बा तःधंगु छु जुयी धका न्यना । थथे जिं न्यना बले थं जितः आचन्त्यगु बुद्ध गुणया वर्णनायात थुजोगु रुपया बुद्ध धर्म लाभ जुयी प्रकाश जुयी धका धाल । थव आचन्त्यगु बुद्ध गुणन्यना वेके जि तःधंगु प्रीति हर्ष चित्त उत्पत्ति जुल । अनलि जिगुनं थथे मनजुल आश्चर्य थव दक्क दुष्कर कर्मयाःम्ह कुलपुत्र तःधंगु धर्मया इच्छायाःम्ह गुगु थवं थुजोगु रुपया आत्मास शरीरया पीडा दक्क सहयात निश्चययाना थव कुलपुत्रं धर्मया कामनां थःगु आत्मा त्याग यात धासेलि झीसं जक गथे धर्म या पूजा मयायेगु थुजोगु रुप खंकानं छाये आशिका मयायेगु गुगु जा झी आपालं तःधंगु ऐ श्वर्यया भोग दे च्वन । थथे मतीतया अले जिं व कुलपुत्र यात थथे धया । हे कुलपुत्र छःपिसं थुजोगु रुपया थःगु शरीरया प्राण हे हरण ज्वीगु तच्चोगु दुःख कष्ट ज्वीगु कर्मयाना बिज्याहे मते । गुगु छःपितं माःगुखः थुकियात आपालं धन जिं बिये । थुकिं छःपिसं आर्य धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयात सत्कार याना बिज्याहुं गुरु याना बिज्याहुं । जिनें छःपिनापंगन धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्व बिज्यामाच्चंगुलः अन वये जिमिसनं व कुलपुत्रयात पूजायाये । गुगु छः

(५८३)

पिसं इच्छा याना बिज्याःगु अनुत्तर बुद्ध धर्मखः थुजोगु रुपया धर्म जिमिसनं सिद्धयाये धका धया । थथे यानिंति हे मात हे पित सीका बिज्या हुं जितः आपालं धन बिया बिज्याहुं गुगु व धनं व कुलपुत्र लिसे वना आर्य धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयात पूजा धाः वने ॥ ॥ थुलि धासेलि व दारिकाया मां बौ निम्हासिनं वेत थथे धाल । आश्चर्य व कुलपुत्रं दक्क दुष्कर चर्या याःगु छं खन । शुद्धनिर्मलं सर्व त्याग याःगु चित्त छगुलिं जक हे थवचिन्तना हे याये मफया च्वंगु सकल लोके दक्क सिवे तःधंगु जुया च्वंगु सकल सत्त्वयात सुखयाना वोगु थुगु कर्मयानि मित्ते थव कुलपुत्रं तःधंगु दुष्कर कर्म सहयात ॥ हे दारिके जिमिसनिम्ह सितनं सिल । व धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयात दर्शन यायेत जिपि निम्हासितनं व्वोनायंकी गुम्ह दर्शनयायेत बन्दनायायेत उपासना यायेत जिपिनिम्हं छुनापं वये ॥ ॥ थुलि धासेलि व श्रेष्ठि दारिकां धर्मो दगत बोधिसत्व महासत्त्वयात पूजायारोनिंति सत्कार यायेनिंति थःमां बौ निम्हं वै धंगु सीका थथे प्रार्थनायात । हे मात हे पित गथे छीकपिसं धयादियागुखः थथे हे यानादिसं जिं स्वीगुं हे कुशल ज्वीगुयात बिघ्नयाये मखु थुलि धया व श्रेष्ठि दारिकां धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयात पूजायारोनिंति सत्कारयारोनिंति प्रस्थानयाना वनेत तयार यात ॥ ॥ थनलि व श्रेष्ठि दारिकां न्यासःगु रथ छायेपा तयार यात न्यासःम्ह दारिका पितनं छायेपा तयार यात थथे छायेपाः नाना वर्णयागु बिचित्रगु स्वांकया नाना रंग यागु वस्त्र पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण बीबर छत्र ध्वज घण्ट पताक उवना नाना प्रकारया रत्न नानारत्नया मयजुयाच्वंगु चित्र बिचित्रगु स्वां आपालं नयेगु भोजन यायेगु स्वाद

(५८४)

दुगु बस्तू ज्वना सदाप्रहदित बोधिसत्व महासत्त्व नापं छगुहे रथे च्वना न्यासः गु रथे न्यासः दारिकापिं तथा चाः हुयेका न्ह्योने तथा आपालं
परि बार पिं मां बो प्रमुखं ब्वना गुगु पूर्व दिशा खः उखे स्वया प्रस्थान याना वना क्रमथे थये ववं सदाप्रहदित बोधिसत्व महासत्त्वं तापालं निसे
व गन्धवती नगर खन सप्तरत्नया बिचित्र जुया च्वंगु स्वेहे येपुन सप्त रत्न मयया न्हेवः पखालं चाहुयेकातः गु न्ह्येगु तोरण न्ह्येवः खादल्
न्ह्येवः ताल बृक्ष सिमां चाः हुयेकाः तः गु आपालं दु आपालं ब्या दयाच्वंगु समृद्धि दुगु चक्कना च्वंगु कल्याणगु सुभिक्षगु आपालं लोक मनुष्य
पिसं व्याप्त जुया च्वंगु चित्र चेतः गु थें बिचित्रगु उथें उथें च्वंगु न्यासः गु बजार मुलसडक दया च्वंगु स्वेहे येपुक दयेकातः गु उथें उथें बराबर
ज्वीक सडके थासे थासे लोक यात दुःख पीडा मज्जीकेत सल किंस रथ सुख पाल कुबिया यंकेंगु रथ तथा न्यास वनेगु सुवस्तागु लें दयेका
थाये थासे थुजोगु रथ तैतगु खन । हानं व नगरया प्यखयरं लेंबा दध्वी धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वं धर्मा सने च्वनाः अनेक सलंसः अनेक ल
खलख सभा लोकपिसं चाः हुयेका न्ह्योने च्वना । धर्म देशना याना च्वंगु नं खन । व खने मात्रं सदाप्रहदित बोधिसत्व महासत्त्वया थुजे गु
प्रकारया सुख लाभ जुल । गथे प्रथम ध्याने चर्या याना एकाग्र चित्तजुम्ह भिक्षु याथें हानं व खनाः वया थये मती बल । थये जि रथे च्वना
धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया न्ह्योने वनेगु योग्य मजू उकिं जि थ्व रथं क्वाहाँ वये धका थये मतीतया व रथं क्वाहाँ बल अनं न्यासः ह
दारीका सहितं श्रोष्ट दारीकानं रथं क्वाहाँ बल ॥ ॥ थर्नाल सदाप्रहदित बोधिसत्व महासत्त्व श्रोष्ट दारिका प्रमुखं न्यासः न्ह्योदारीका

(५८५)

पिसं चाः हुयेकाः न्ह्योने तयेका परिमाण सदेक पूजाया सामाग्रि ज्वनाः गनं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया थासे लायिगु खः अनं वना
न्ह्योने थ्यंकः वन । उगु बखतस धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वं प्रज्ञापारमिताया सफूया निमित्ते सप्त रत्न मययागु द्योगः दयेका तः गु दु व
थायेया कुनेर प्यखयरं मणि रत्नतया तः गु व मणि रत्नं मत हे स्वाः क उज्ज्वलगु तेज वया च्वंगु । हानं प्यांगु दिसास प्यखयरं बहयागु धुपाये
मकः तैतः गु उकी शुद्धगु कृष्णागुरु धूप थना तल गुगु प्रज्ञापारमिता सफू पूजा याये निमित्तं । व द्योगया दध्वी सप्त रत्न मय यागु आसन तैतः गु
दु व आशने चतु रत्न मय यागु पिला तयातः गु दु व पिलास लुंयागु सफूपौली मिले ज्वीक बै दुर्य रत्नं जरे याना आखः दयेकाः च्वयातः गु
प्रज्ञापारमिता सफू दुने तथा तल । व द्योग या पिनेर नं वाना प्रकारया चित्र बिचित्रगु कापः रत्नया माला खाया छायेपा तैतला ॥ ॥
थर्नाल सदाप्रहदित बोधिसत्व महासत्त्व श्रोष्ट दारीका प्रमुखं न्यासः न्ह्योदारीका पिसं परिमाण हे सदेक पूजाया सामाग्रि शोभाजुया
च्वंगु व द्योगः खन । अन हानं द्वलंदो देवतापिं खन शक्र देवराज इन्द्रनं खन दिव्य मांदार व स्वां दिव्य श्री खण्ड चूर्ण दिव्य लुंया चूर्ण दिव्य
वह्या चूर्ण व द्योगले ब्होला च्वपिं बांलाक ब्होला च्वपिं सकभनं ब्होला च्वपिं खन । दिव्य बाजायाः गु शब्दनं ताल । व खना न्यना सदाप्रह
दित बोधिसत्व महासत्त्वं देवराज इन्द्रयात थये धाल । हे देवेन्द्र छुयानिंति छः पिसं द्वलंदो देवता पिसं सहित याना थ्व रत्न मयया द्योगले
दिव्य मांदार व स्वां दिव्य चन्दन चूर्ण दिव्य लुंया चूर्ण दिव्य वह्या चूर्ण ब्होला बांलाक ब्होला सकभनं ब्होला च्वना आकाशे देवलोक

(५८६)

पिसं छाये दिव्य बाजा थाना चवन ॥ ॥ थुलि न्यसेलि शक्र देवराज इन्द्रं सदाप्रसन्नं बोधिसत्व महासत्त्वया यथै जवाप बिल । हे कुलपुत्र
छं मस्यु थत हे खः प्रज्ञापारमिता बोधिसत्व महासत्त्वयापि मां नायो गुणजाय प्रज्ञापारमितास स्यनाः बोधिसत्व महासत्त्व पित सकलगुणं
सकल ज्ञानं पारंगत उवीगु ल्यु ल्यु वेगु संसारया दक्क आकार थजोग धैगु थवीगु दक्क बुद्ध धर्म छु हें विस्तार मज्जीक पारंगत उवीगु
॥ ॥ थुलि धासेलि सदाप्रसन्नं बोधिसत्व महासत्त्व शक्र देवराज इन्द्र थाके थये न्यनः हे कौशिक गुम्ह बोधिसत्व महासत्त्व
पित मां नायो प्रज्ञापारमिता खो गन दु ॥ ॥ इन्द्र धाल । हे कुलपुत्र थव द्योगः या दशवी लुं यागु सफू पती मिले उवीक बेदुर्य
रत्न थुना आखः दयेका आर्य धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व न्हयेबः मुद्रायाना न्हयेबः तालं दया तैतल थव जिमिसं छः पित दर्शन बी
फगुमख ॥ ॥ थुलि धासेलि सदाप्रसन्नं बोधिसत्व महासत्त्व श्रेष्ठ दारिका प्रमुखं न्यासः दारिका पि सकलें मुनाः गुगु थः पिसं
उवना वयागु स्वां स्वां माः सूत्र वस्त्र रत्न धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण चीवर छत्र ध्वजा घण्ट पताक लुं या स्वां वह्या स्वां प्रज्ञापार
मिता सफूयात पूजायात धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व यात पूजा सत्कार यायेत छगु मेगु भाग अलग् तयातल ॥ ॥ थनील
सदाप्रसन्नं बोधिसत्व महासत्त्व व श्रेष्ठ दारिका प्रमुखं न्यासः दारिका पिसं पण धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण चीवर छत्र ध्वज घण्ट पताक
लुं यागु स्वां वह्यागु स्वां बाजा थानाः न्हापां प्रज्ञापारमिता सफूयात पूजा यात अनलि गन धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व बिज्याना

(५८७)

चवंमुखः मन बनाः न्हयेने चवना धर्म पूजा यायेगु उवना धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व यात पुष्प धूप गन्ध माल्य बिलेपन चूर्ण चीवर
छत्र ध्वजा घण्ट पताक चन्दन चूर्ण पूजायाना लुं यागु स्वां वह्यागु स्वां बहोल बांलाक बहोल सकसनं बहोला दिव्य बाजा थाना पूजा
यात ॥ ॥ थये पूजायाः बले व पूजायागु स्वां सकतां धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया ओं याफुसे स्वां यागु द्योगः ये जुया चवन ।
व नाना वर्ण यागु स्वां लुं वह्यागु स्वां आकाशे इलां प्यने थें चवना चवन व चिबर वस्त्र रत्न आकाशे नाना रत्न मय यागु सुपाये या
देगः ये चवंचवन ॥ ॥ थये जुसेलि सदाप्रसन्नं बोधिसत्व महासत्त्व व न्यासः म्हु दारिका श्रेष्ठ दारिका प्रमुखं सकासनं धर्मोद्गत
बोधिसत्व महासत्त्वया थजोगु रूपया ऋद्धि प्रातिहार्य खनाः हानं अमि थये मती लुल । आश्चर्य फुक्क ऋद्धि दुम्ह खनी थव धर्मोद्
गत बोधिसत्व महासत्त्व फुक्क महा अनुभाव दुम्ह फुक्क हें तः धंगु तेज दुम्ह आ न्हापा लाक बोधि चर्या चले याना चवंबले हे थव कुल
पुत्रया थजोगु रूपया ऋद्धि धासेलि हानं थुम्हसे गुबले अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि बांलाक थवीकें अबले जा छुजक बयान यायेगु जुयी
॥ ॥ थनील व श्रेष्ठ दारिका प्रमुखं न्यासः म्हु दारिका सहित सकासनं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व याके तः धंगु ज्ञानया इच्छा
याना अपि सकलें मिले जुया तः धंगु आशय अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि चित्त उत्पत्ति यात । थयेनं धाल थव जिमिगु कुशल मूल
लिपायागु काले जिपि तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धिं जुया जिमिसनं बोधि चर्या चले याना थव धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व

(५८८)

गुजोग धर्म लागुखः थव हे धर्म लायीपि जिपिंजुये धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्वं गथे प्रज्ञापारमितायात सत्कार याना बिज्यात गुरु याना बिज्यात गथे धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्वं प्रकाश याना बिज्यात अथे हे जिमिसं प्रज्ञापारमितायात सत्कारयाये गुरुयाये आपालं लोकपित नं प्रकाशयाये गथे धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्व प्रज्ञापारमितां उपाय कौशल्यं संयुक्तम्ह जुलसिद्धम्ह जुल अथे हे जिपिनं प्रज्ञा पारमितां उपाय कौशल्यं संयुक्तं जीपिं जिपिं जुये ॥ ॥ धर्नालि सदाप्ररुदित बोधसत्त्व महासत्त्वं श्रेष्ठ दारिका प्रमुखं व न्यास दारिकापिसं सहितयाना प्रज्ञापारमिता सफू पूजायाना धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्वयातनं पूजायाना सत्कार याना पालि निपासं थःगु शिरं भीपुया ए कान्ते चवना थव तःधंगु ज्ञान धंगु मतीतया सन्मुखे चवना लहाःजपा चवन ॥ ॥ एकान्ते चवना सदाप्ररुदित बोधसत्त्व महासत्त्वं धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्वयाकें थथे बिंतियात । हे कुलपुत्र जि प्रज्ञापारमिता मालाः बने वना बले शब्द छगू ताल गथे धाःसा । हे कुलपुत्र छ पूर्व दिशास हें अन प्रज्ञापारमिता न्यने दे धका थथे धाःगु जिं बांलाक शब्द ताया मुखे पूर्व दिशाखः उखे प्रस्थान याना वया बले जि थथे मती बल जिं शब्द जा बांलाक ताल तर गुलित तापाक वनेमाः स्वेकें प्रज्ञापारमिता न्यने दे बा लायेफे धका जिं व शब्दयाकें न्यना मस्वया धका थथे मती जुया जि अत्यन्त दुःख मन जुल । अथे जि व दुःख मन जुया व हे जक तत्पर जुया उकी जक हे लगे जूगु मन उकीका चवना । उकी हे जक लगे जूगु मनयाना व हे थासे न्हयेत्ता न्हयेत्तु कटे याना नयेगुनं मती मतया खालिप्रज्ञापारमिता जक हे मती तया चवना । जिगुलि

(५८९)

तापाक वनेमाः थें गन प्रज्ञापारमिता न्यनेदे लायेफे थें धका व शब्द याकें जिं न्यना मस्वया धकाजक मती तया चवना ॥ ॥ उगु ब खते जिगु न्हयोनें तथागतया शरीर दना चवना बिज्यात । व जिः थथे धाल । हें छ हे कुलपुत्र थनं न्यासःगु जोजन वनी बले कथथे गन्ध बती धंगु नगर थपनीः अन प्रज्ञापारमिता देशना याना च्वम्ह प्रकाश याना च्वम्ह धर्मोद्गत धम्ह बोधसत्त्व महासत्त्व दर्शन दे ॥ थथे धासैलि जि तःधंगु प्रीति हर्षमानं संयुक्त जुया उगु थासं मंत्रसे अन हे चवना चवना बले छः पिसं प्रज्ञापारमिता देशना याना बिज्याःगु ताल । व ताये मात्रं जितः आपाल समाधि लात व समाधी च्वं चवना बले जिगु दिशायां लोक धातुस बिज्याना च्वपिं बुद्ध भगवान् पिसं जितः भरो सा बिल साधुकार बिल साधु हे कुलपुत्र थुलि समाधि छत प्रज्ञापारमितायाकें उत्पत्ति जुल-लात गुगु जा थुकि हे चवनागु लि जिमिसं सकल बुद्ध धर्म पूर्ण याना धका आज्ञा जुया व तथागतापिसं जितः साधुकार बिया भिंगु उवीगु कयना कायेका झल्के याका हर्ष मान याका अन्तर्धान जुया बिज्यात । जिनं व समाधि याकें दना । उगु बखते जि थथे मती बल गनं थव तथागतापिं थन बिज्यात आःहानं थव तथागतापिं गनं बिज्यात थें धका । थथे जूबले हानं जि थथे मती लुल आर्य धर्मोद्गत बोधसत्त्व महासत्त्व धारणी मुख लाना बिज्याःम्ह पंचाभिज्ञ लाना बिज्याःम्ह न्हापा यापिं तथागतापिसं अधिकार बियातःम्ह कुशल मूल पिनातःम्ह प्रज्ञापार मतास उपाय कौशल्येन बांलाक शिक्षा स्थानाःतःम्ह वस्पोलं जितः थनं थव तथागतापिं बिज्यात हानं थन थव तथागतापिं वन धका गथेखः अथे कना बिज्यायी । अर्नालि जिं व तथागत शरीर यागु

(५१०)

वचन न्यना वस्पोलया आज्ञार्थे गन पूर्व दिशाखः अनं चले जुया वया बले जिं तापाकं निसें छलपोलं धर्म देशना याना बिज्याः गु खन । खनेमा
त्रं जितः थुजोगु सुख उत्पात्त जुल गथे प्रथम ध्याने चवना एकाग्र चित्त जुया च्वंम्ह भिक्षु याथें जुल ॥ हे कुलपुत्र उांकिं जिं छलपोल याके
प्रार्थना याये व तथागत गणपिं गनं बिज्यात हानं गन बिज्यात । हे कुलपुत्र व तथागत गणपिं वोगु वंगु जित देशना याना बिज्याहुं गथे जा
जिमसं व तथागत गणपिं वोगु वंगु सीका तथागत गणपिं दर्शन यायेगुलिं छुवे मज्जीका चवने ॥ ॥ थुलि आर्थ अष्ट सहस्रिका
प्रज्ञापारमिताया सदाप्रसादित परिवर्त्त नाम स्वीगुगु ॥ ३० ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ धर्मोद्गत पारवर्त्तो नामैकात्रं शतमः ॥ ॥ ३१ ॥

(बर्नील धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वं कना बिज्याः गु पारवर्त्त स्वीछगुगु)

थुलि प्रार्थना यासैलि धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वं सदाप्रसादित बोधिसत्व महासत्त्वयात थयें आज्ञा दये कल । हे कुलपुत्र तथागत धैपुं गनं
वैपिंनं मखु गनं वनीपिंनं मखु । तथागत धैगु निश्चयनं चले मज्जीगु जुया चवन गुगु तथागत खः वहे तथागत । हे कुलपुत्र अनुत्पाद-उत्पात्त धैगु
नं मदुगु वा फुनावनी धैगुनं मदुगु गुगु उत्पात्त हे मदुगु व तथागत । हे कुलपुत्र भूट कोटि-धर्म धातुया वोगु वंगु धैगु दे मखु भूतकोटि-धर्म

(५११)

धातु व तथागत ॥ हे कुलपुत्र शून्यताया वोगु वंगु धैगु सीकेगु खंकेगु देमखु गुगु शून्यता व तथागत । हे कुलपुत्र यथावत्ता (गथेखः अर्थे च्वंगु)
धा वोगु वंगु धैगु सीकेगु देमखु गुगु यथावत्ता व तथागत । हे कुलपुत्र छुं हे राग मदुगु-मनहे मव्वैगुया वोगु वंगु धैगु देमखु गुगु मन हे मव्वैगु
व तथागत । हे कुलपुत्र मदयेकाव्वेगु-छुं मखनेगु धैगु या वोगु वंगु सीकेगु देमखु गुगु मदयेका व्वेगु-छुं मखनेगु व तथागत । हे कुलपुत्र आका
श धातुया वोगु वंगु धैगु सीकेगु देमखु गुगु आकाश धातु व तथागत । हे कुलपुत्र मेगु संसारया पदार्थ याके तथागत मदु हे कुलपुत्र गुगु
श्व हे संसारया पदार्थया तथागत गुगु दक्ख संसार तथागत गुगु तथागत तथागत श्व फुवकं छगु हे तथागत खः । हे कुलपुत्र तथागत धैगु निगु जुया
च्वंगु मदु छगु जक हे तथागत हे कुलपुत्र तथागत धैगु निगुस्वंगु धकाः संख्य यायेगु दुगु मखु छुं हे मदुगु जुया निंति ॥ व गथे धाःसा हे कुल
पुत्र गुम्ह पुरुष तांनोगु मैन्हायां लिपा तच्चकं तांनोयी बले तां नोगुलिं दाहा जुया मध्यान कालया समये मरीचिका - भूमिया तेज जुल
जुलुं सना च्वंगु थें खनाः अन लः दु लः त्वं वने धका बां व्वां वनी । श्व छं गथे मानें याना हे कुलपुत्र लः गनं बल पूर्वया महासमज्जं वा दक्षिण
वा पश्चिमं वा उरारं वा हानं गन समु द्रेवनी ॥ ॥ सदाप्रसादितं धाल । भूमिया तेजस लः हे दुगु मखु गनं लः वोगु वंगु सीकेगुदे । हे
कुलपुत्र निश्चयनं व तांनोगुलिं दाहा जूम्ह पुरुष मूर्ख जातम्ह मखुगु बुद्धिम्ह जुगुलिं भूमिया तेज खनाः लः हे मदुगुली लः दु धैगु खन । अन
धाबे स्वभावं हे लः दुगु मखु । (मनया कल्पना मात्र जुया चवन) ॥ ॥ धर्मोद्गतं धाल । थये हे ख श्व हे कुलपुत्र थये हे खः श्व थये

(५६२)

हे संतुं हे कुलपुत्र सुं गुम्हसें तथागतया रूपं वा तथागतया शब्दं वा उकी मनतया तथागत धैपिं वोगु वंगुकल्पना यायी । गुम्हसें तथागत या वोगु वंगु कल्पना यायी थपिं सकलें मूर्ख जातिपिं मखुगु जानया जातिपिं धका सीकेमाः । थ्व गथे धाःसा । वपुरुषं लः मडुगुली लः दु धका ख न । व छुया हेतुं धाःसा । तथागत धैपिं रूप काय खने मज्यू । तथागत धैपिं संसार दक्कयां छम्हनु धर्म काय जुया च्वापिं । हे कुलपुत्र संसारया दक्क पदार्थ-धर्म धातु धगु वंगु धैगुनं देमखु वनीगु धैगुनं देमखु । थये हे हे कुलपुत्र तथागत धैपिं वल वन धेगु देमखु । थ्व गथे धाःसा हे कुलपुत्र माया कार-चतक यायी म्हसें दये कुगु किंस यागु शरीर सलयागु शरीर छुं रथयागु रूप सिपायीं यागु शरीरया-थन वोगु हानं थ न वना च्वां च्वां वनी धेगु देमखु । थये हे सं तुं हे कुलपुत्र तथागत धैपिं थनं वल हानं थन वना च्वां च्वां वनी धेगु देमखु । हानं थ्व गथे धाःसा हे कुलपुत्र सुं छम्ह पुरुष दयना च्वांम्हस्या म्हगसे छम्ह वा निम्ह वा स्वम्ह वा प्पम्ह वा न्याम्ह वा खुम्ह वा न्हयेम्ह वा च्याम्ह वा गुं म्ह वा झिम्ह वा तीम्ह वा स्त्रीम्ह वा पीम्ह वा नेम्ह वा सांछम्ह वा दोछिम्ह वा थ्वया तिनं आपालनं तथागत गणपिं खनी गन न्हचलं चायी बले छम्ह तथागत जकनं हे खनी मखु । हे कुलपुत्र थुकी छंगथे मानेयाना व तथागतापिं गनं वल द तथागतापिं गन वना च्वां च्वां धका च्वां ॥ सदाप्रहृदितं धाल । हे कुलपुत्र म्हगसे खगु संसारया पदार्थ छुं हे धाये दुगु धेगु ज्वीमखु स्वप्ना धेगु फुकु हे सुथ खः ॥ धसोदगतं धाल । थये हे छेः हे कुलपुत्र संसारया दक्क पदार्थ स्वप्ना जुया च्वांगु धकाः तथागत आम्हा

(५६३)

जुगु गथे छः अबेहे बांलाक मसी मख्वी थामसं तथागत पित नांदुगु शरीर रूप दुगु शरीर खनाः तथागत धैपिं वल वा वन धेगु कल्पना यायी । गुलि स्यां संसारया दक्क पदार्थ थुजोगु धेगु मांसया तथागत पिनिगु आगमन गमनया कल्पना यायी थपिं सकलें मूर्ख जाति पृथग्जन जुया च्वापिं थपिं सकलें षड्गति संसारे च्वापिं वना च्वापिं वनीपिं जुयी थपिं सकलें प्रज्ञापारामितायाकें तापाःपिं जुयी बुद्ध धर्मयाकें तापाःपिं जुयी ॥ हापिं हे कुलपुत्र गुलि स्यां संसारया दक्क पदार्थ स्वप्ना जुया च्वांगु संसारया दक्क पदार्थ स्वप्ना धका तथागत देशनायाःगु गथे छः अर्थोसयो-थुयी थामसं संसारया छु पदार्थया हे वोगु वा वंगु उत्पत्ति जुया च्वांगु वा फुना वनी तिनिगु धका कल्पना यायी मखु । गुलि स्यां संसारया छु पदार्थ याहे वल वा वन वा उत्पत्ति जुल वा फुना वनि तिनी धका कल्पना मयायी थामसं संसारया स्वरूप धर्म कायया रूपं तथागत म्ह सी के । हानं गुम्हसें धर्म कायया रूपं तथागत म्हसी थामसं तथागत या वल वन धेगु कल्पना यायी मखु । हानं गुलि स्यां तथागत यागु थुजोगु संसारया स्वरूपगु रूप सियी थपिं अनुत्तर सम्प्रवसम्बोध सत्तीपिं जुया थामसं प्रज्ञापारामितास च्या यायी व भगवान् या आबक पिसं निष्फल मज्जीक लोकया दान व्यंगु भोजन यायी थपिं लोक पूजा याये योग्यापिं जुयी । व गथे धाःसा हे कुलपुत्र म्हा समुद्रे रत्न न पूर्व दिशां वे न दक्षिणं न पश्चिमं न उत्तरं न बिदिशां न वबे न च्वां न गननं देश दिशां वे तर हानं सत्त्व पिनिगु कुशल मूल याकें म्हा समुद्रे रत्न उत्पत्ति जुयी हानं हेतु मदेकनं थ्व उत्पत्ति ज्वीमखु । हेतु प्रत्यय कारणया अधीन प्रत्यय जुया उत्पत्ति जुयी मदया वनी बलेनं थ्व रत्न गनं दश दिशा

(५६४)

लोकेनं वनी मखु तर छु धाःसा गुगु प्रत्यय दत्त धाःसा व रत्न उत्पत्ति जुयी व प्रत्यय मंत धाःसा थव रत्न उत्पत्ति ज्वीमखु रत्न धैगुया भा
वना हे दैमखु। थथे हे संतु हे कुलपुत्र थव तथागत पिनिगु शरीर द वै गु जुया न गुगु जिगु दिशाया लोकं योगुनं मखु गनं जिगु दिशाया
लोके वनीगुनं मखु। हेतु मदकं उत्पत्ति ज्वीनं मखु बुद्ध भगवान् पिनिगु शरीरं न्हापा २ आसिका याना बिज्यागुया चर्या सिद्ध जुया च्वांगु
हेतु प्रत्ययया अधीन जुया च्वांगु हेतु कारण याके जक उत्पत्ति ज्वीगु न्हापा आसिका याना वोगु महा करुणाया फलं उत्पत्ति ज्वीगु जुया च्चवन।
न अपि गनं दशदिशा लोके नां रूप देक च्चं च्वांगुदु। गथे धाःसा छु हेतु कारण दत्त धाःसा शरीर द वै हेतु कारण मंत धाःसा शरीर दैमखु—
धर्म धातु रूपं शून्य जुया च्चनी ॥ थव गथे धाःसा हे कुलपुत्र वीनाया शब्द उत्पत्ति जूगु गनं—गुगु थासं वैगु मखु सःदिना वनी बले गनं वना
च्चां च्चो वनीगुनं मखु हेतु प्रत्यय सामाग्री याके उत्पत्ति जुयी अथे हेतुया अधीन प्रत्ययया अधीन जुया च्चवन। थव गथे धाःसा बिनाया गोःदया
क्षेगु दया तार दया ताःहाकगु दया तार कसेयायेगु सी यागु चुकू दया जवं खवयागु तार दया तारया अंगूचा दया पुरुषया ल्हासंकेगु दया श्रुगु
प्रकारं फुकक दया ल्हातं थायेगुलिं शब्द प्याहां वै हेतुया अधीन प्रत्ययया अधीन जुया च्वांगु व शब्द न बीणाया गोलं वोगुखः न क्षेगुलिं वोगुखः
न तारं वोगुखः न ताहाक गुलिं वोगुखः न तार कसेयायेगु चुकूलं वोगुखः। न अंगूचां वोगुखः न पुरुषया ल्हासंकुगुलिं वोगुखः छगु छगु छुयाके हे
वोगु मखु तर छु धाःसा थव फुकक मिले जुया शब्द वै सःम दया वनी बलेनं व सः गनं हे वना च्चां च्चो वनी मखु। थथे हेतु हे कुलपुत्र बुद्ध भगवान्

(५६५)

पिनिगु शरीर दया वै हेतुया अधीन प्रत्ययया अधीन जुया च्वांगु अनेक कुशल मूलया आशिका याना वोगुलिं सिद्ध जुया च्वांगु न छगु जक हेतु
न छगु जक प्रत्यय न छगु जक कुशल मूलं बुद्ध कायया भावना जुयी शरीर दया वै हेतु मदयेकं दैवमखु आपातं हेतु प्रत्यय सामाग्री याके उत्पत्ति
जुया वै गनं हे वैगुनं मखु हेतु प्रत्यय सामाग्री मदबले गनं हे वनी गुनं मखु ॥ हे कुलपुत्र छ थथे हे धका सीकेमाः। गुगु याके हे कुलपुत्र छ थथे
तथागत पिनिगु न संसारया दक्ख पदार्थ यानं उत्पत्ति मदुगु फुना वनी धैगुनं मदुगु जुयी थुकिं छ अनुत्तर सम्यक्सम्बोधिं निश्चय वंम्ह
जुयी प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशिल्येन निश्चयनं चर्या यायो। थाल तथागत पिनिगु बल वन धेगु मदुगु उपदेश व्यबले तच्चोतां भूमिकंप जुल
छगु प्रकारं बिज्यागु महा निर्मितं त्रि साहस्र महा साहस्र हे कप जुल सन बांलाक सन अत्यन्त सन न्हात अत्यन्त न्हात नीकल बांलाक
नीकल अत्यन्त नीकल शब्द बल बांलाक सब्द बल अत्यन्त शब्द बल चंचल जुल बांलाक चंचल जुल अत्यन्त चंचल जुल गजें जुल बांलाक
गजें जुल अत्यन्त गजें जुल ॥ सकल मारया भुवन दगे जुल चमकन। गुलिं त्रि साहस्र महा साहस्र लोक धात्वी धायें भुखाचा बुद्धया फल
संगु वंम्हसे फल संगु सिमादु थव फुकक गुखे धर्मोद्गत बोधिसत्त्व महासत्त्व बिज्याना च्वांगु खः उखे पाखे नरम् जुया क्वछुना च्चवन बलत
मखुसां रवां व्हवा हाया बल क्वे आकाशं तच्चतां स्वां वागाका हल। शक्र देव राज इन्द्र चतुर्म्हा राजा पसं धर्मोद्गत बोधिसत्त्व महासत्त्वया
दिब्य चन्दन चूर्ण दिव्य पुष्प व्हल बांलाक व्हल सकभनं व्हल थथेनं धालः साधु साधु हे कुलपुत्र छलपोलया अनुभाव थौ जिमित असीख्य

(५६६)

तः धना चवंगु परमार्थ ज्ञान देशना धाना बिज्याः गु न्यनेदत थव सकल लोकयाके पुला वंगु शरीर दु धकाधना चवंगिनि सकल असतदृष्टि
स लगेज्या चवंगिनिगु भूमि मखुगु जुया चवन ॥ ॥ थर्नालि सदाप्रहादत बोधिसत्व महासत्त्व धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्व
याके थथे न्यन । हे कुलपुत्र थव लोके तच्चोतं भूमि कं प जूगु छु हेतु छु प्रत्यय ॥ ॥ थुलि न्यसेलि धर्मोदगत बोधिसत्व महा
सत्त्व धाल । हे कुलपुत्र थव तथागत पिनि गु वल वन धंगु मदुगु उपदेशछं न्यांगु जिक्कनागुलिं च्यादो प्राणिपिनि उत्पात्तं मदु धंगु धर्म
रुचि प्राप्त जुल । च्यागु कोटी प्राणिपिनि अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि स चित्त उत्पात्त जुल खवीप्यदो प्राणिपिनि धर्म किचः मदुगु खित
थाः गु मदुगु धर्म चक्षु शूद्रजुल धका आजादये कल ॥ ॥ थुलि धासेलि सदाप्रहादत बोधिसत्व महासत्त्व तच्चोतं तधंगु प्रीति हर्षमानं
संयुक्त जूम्ह जुल । लाभ जुल जितः तः धंगु लाभ जुल गुगु जिं थव प्रज्ञापारमिता थव तथागत पिनिगु वल वन धंगु मदुगु उपदेश न्यना
गुलिं थुलिमाछि सत्त्वपित हितयानागु जुल थकिं हे जिमित अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि सिद्धयायेत पुण्य गायी । अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि
लायेत जिक्के छु संखा संत संखा हे मदु निश्चयनं जि अर्हतसम्यक्सम्बुद्ध जुयी । थुलि मती तथा थव हे प्रीति हर्ष मानसंयुक्त जुया न्हये
मा तालबुक्ष सिमाया प्रमाणं चवे आकाशे शाहाँ वना न्हेत जाः ले चवना थथे चिंतनायात जि थथे आकाशे चवना छुकिं धर्मोदगत बो
धिसत्व महासत्त्वयात पूजा सत्कार याये धका ॥ ॥ थर्नालि शक्रदेव राज इन्द्रं सदाप्रहादत बोधिसत्व महासत्त्व आकाशे शाहाँ वंगु

(५६७)

स्वया थः गु चित्तं वयामनं चिन्तनायाः गु सीकाः वेत मान्दरव स्वां चहेयात थथेनं धाल हे कुलपुत्र थव बिज्य पुषं धर्मोदगत बोधिसत्व
महासत्त्वयात सत्कार या हे कुलपुत्र व छः पित ग्रहणयाना ज्वना तौ बिज्याः म्हायात जिमितं नं सत्कारयाये थोम्य । हे कुलपुत्र थौ छलपोलया
अनुभावं आपालं दोलं दो प्राणिपित आपालं हित जुल । हे कुलपुत्र थुजोगु रूप थुजोगु ज्ञान या सत्त्वपिं लोके दुर्लबजुयी गुम्हसे जासकल
सत्त्वपिनि निर्मिते प्रमाण मदयेक संख्यामदयेक कल्पतक्कं चवनाः दक्क लोकयागु भार कोवीगु उत्साह यायी गुगु आः छः पितं थथे मेपितनं
उत्साह याके ॥ ॥ थर्नालि व सदाप्रहादत बोधिसत्व महासत्त्व शक्र देवराज इन्द्रयाके व मान्दरव स्वां कया धर्मोदगत बोधिसत्व म
हासत्त्वयात व्हाला व्छोत बांलाक व्हाला व्छोत सकभनं व्हाला व्छोत थः गशरीरं धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वयात तोप वन थथे विन्तिया
॥ हे कुलपुत्र आः थर्नालिसे छलपोलया न्हयोने चवनाः सेवायाना चवनेत जिगु आत्मा छलपोलयात चहेयाना । थुलि धया व थः गु शरी
र हे चहेयाना धर्मोदगत बोधिसत्व महासत्त्वया न्हयो ने ल्हाः जपाः चवं चवन ॥ ॥ थर्नालि उगु बखते व श्रेष्ठि दारिका न्यासः म्हा दारि
कापिसनं सदाप्रहादत बोधिसत्व महासत्त्वयाके थथे विन्तियात हे कुलपुत्र थव जिमित सकासगु आत्मा शरीर छलपोलयात चहेयाये थुगु कुश
लमूलं जिपितं धर्मया लाभ जुपिं जुये छः पिनापं हे जिमितं बुद्ध भगवान्पि बोधिसत्त्वपितनं सत्कारयाये गुरयाये छः पिनिगु न्यानेहे जिपिं
सकले तयार जुया दना चवने ॥ ॥ थुलि धासेलि सदाप्रहादत बोधिसत्व महासत्त्व व श्रेष्ठि दारिका व न्यास म्हा दारिकापित थथे जवाप

(५६८)

बिल । हे दारिकागर्णापं यदि यथे खःसा जिपितःधंगु आसये लगेजबी छिमिसं-तःधंगु आसये जितः आत्मा च-हेया अले जि छिमित ग्रहण
याना काये ॥ ॥ दारिकापसं धाल । जिपितःधंगु जानया आशये छिपिलसे वये । थव हे आशये छःपित जिमगु आत्मा दोहलपे जि
मित छःपिन गथे घायेसागु खः अथे याना विज्याहुं ॥ ॥ थुलि धासेल सदाप्रहदित बोधसत्व महासत्त्वं थव श्रेष्ठदारिका प्रमुखं
न्यासःम्ह दारिकापित तिसां तियेकाछायेपाः न्यासःगु रथनं छायेपाः थव फुककं धर्मोद्गत बोधसत्व महासत्त्वयात च-हेयात । हे कुलपुत्र छः
मिन न्हयोके चवनाः छःपित सेवा तहल् याकेत जि थपिं च-हेयाये छःपिन माःमाःगुयायेत थव न्यासःगु रथनं च-हेयाये ॥ ॥ थनलि
शक्रदेव राज इन्द्र व कुलपुत्र यात साधुकार बिल साधु २ हे कुलपुत्र सर्व त्याग याःपिं बोधसत्व महासत्त्वं पिं थये हे जुयीमाः । थुजोगु रूपं
त्याग चित्तयाः गुलिं बोधसत्व महासत्त्वापसं याकनं हे अनुत्तर सम्यक्सम्बोधियुकीका कावी । हानं थये धर्म कनीम्ह पुरुषयात पूजायाना
गुलिं प्रजापारमिताया शून्यता महाकरुणानं न्वनेदं । हे कुलपुत्र न्हापाशून्यता महाकरुणा न्वना बोधसत्व चर्या चलेयाना विज्याःपिं त
थागत अर्हतसम्यक्सम्बुद्धापितं थुजोगु रूपया हे त्यागे चवनाः अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लाना वन ॥ ॥ थनलि धर्मोद्गत बोधसत्व महा
सत्त्वं थव श्रेष्ठ दारिकाप्रमुखं न्यासःम्ह दारिका न्यासःगु रथनं सदाप्रहदित बोधसत्व महासत्त्वया कूशल मूलप्यगु पारपूर्णयायीनींतिं ग्रह
णयाना कौविज्यात । ग्रहणयाना कया हानं सदाप्रहदित बोधसत्व महासत्त्वयातसंतुं लित बिल ॥ ॥ थनलि धर्मोद्गत बोधसत्व

(५६९)

महासत्त्व आसनंदनाः थःगु क्षे दोहावन निबाहा बीग ईनं जुलः ॥ ॥ थनली सदाप्रहदित बोधसत्व महासत्त्वया थये मतीलुल जि धर्माका
मनावया । थन सुविस्तां चवनेगु तजाःगु लासा लाया द्यनेगु साधुयो नियम मखु उकिं जि तजाःगु लासाये मद्यनेगु तुतिं हेन्यासजुयेगु
(रथेमचवनेगु) थव निगु चर्या समय वितेयाये धर्म प्रकाश याना विज्यायेत धर्मोद्गत बोधसत्व महासत्त्वं गुबले तवक थःगु क्षे प्याहाँ मवि
ख्यायी उबले तवक थव हे चर्यासि जि चवने धका ॥ ॥ थनलि धर्मोद्गत बोधसत्व महासत्त्वं न्हयेद तवक समाधी चवना विज्यात प्र
जापारमिताया शून्यता महाकरुणा उत्पत्ति ज्वीगु प्रमाण मदुगु संख्यामदुगु वदलदो बोधसत्व महासत्त्वया समाधियाना विज्यात । सदाप्रह
दित बोधसत्व महासत्त्वं न्हयेद तवक व हे निगु चर्या चवना समय हना चवने । यायेमं मदुगु अर्लासगु चित्त उत्पत्ति मयाः न्हयेद तवक
कामया तर्कना उत्पत्ति मयाःद्रोहाच उत्पत्तिमयाः हिंसा चित्त उत्पत्ति मयाः रसे लोभ दुगु चित्त उत्पत्ति मयाः खालि धर्मोद्गत बोधसत्व
महासत्त्वं गुबले थव समाधि दना प्योहाँ विज्यायी उबले जि धर्मोद्गत बोधसत्व महासत्त्वयात धर्मया आसन तथाबी गुगु आसनं विज्या
ना वकुलपुत्रं धर्मदेशना यायीगुखः उगु थासे जि बांलाक लः व्हलाः वं पुनाः सुधर सफा याये गन धर्मोद्गत बोधसत्व महासत्त्वं प्रजापार
मिताया शून्यता महाकरुणा प्रकाशयायीगुखः व थासेजि नाना प्रकारया स्वां व्हले धका चित्तना याना चवन । व श्रेष्ठदारिका प्रमुखं न्या
सःम्ह दारिकापिं सदाप्रहदित बोधसत्व महासत्त्वालसे जुयायाना चर्यापसं अथे हे निगु चर्यास चवनाः समय हना चवन सकल चर्या सदा

(६००)

प्रह्लादं गयेयांत अये हे यांना चवन ॥ ॥ यनील यथे चवचव सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महासत्त्व दिव्य अवाज ताल । यनिं न्हय न्हया दि
ने धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व श्वसमाधि दनी दनाः नगर मध्ये चवनाः धर्म देशना यायी धैगु शब्द ताल ॥ ॥ यनील सदाप्रह
दित बोधिसत्व महासत्त्व श्व दिव्य शब्द न्यनाः संतुष्ट तत्परगु चित्त हर्षमान प्रीति भिंगु मन उये जुया अनयाये सफा सुघरयांना श्रोष्ट दारि
का प्रमु खं न्यासः म्ह दारिका साहितं सकासनं सत्तरत्नयागु धर्मया आसन तथा बिल सदाप्रह्लादत यःगुम्हेगा त्वया व आसनया द्योने तया
बिल ॥ ॥ यनील श्व दारिकापसनं यःयःगु म्हंगा त्वया न्यासः पुगा व आसनया द्योने लाया बिल श्व आसने धर्मोद्गत बोधिसत्व महास
त्व विजयायी धका मती तैचवन । युगु प्रकारं श्व दारिका पिनं धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व या धर्मया आसने गालीया संतुष्ट तत्परं हर्षमान
प्रीतिं भिंगु मन उत्पत्ति ज्वीका चवन ॥ ॥ यनील सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महासत्त्वनं जिमिने लःहाहायायेगु इच्छा जुया हाहायायेत
लःमाः जुल तर गन हे लः ल्वीके मफु । छुयांनति धाःसा मार पापिष्ट गनहे लःमदे कातल । गुगु जा लःमदुसेलि सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महा
सत्त्वया चित्त दुःख दुर्मनज्वी अथवा चित्त स्यना वनी उकिं वया भिंगु ज्यायायेगु चित्त मदया वनी अथवा पूजायाशोभा दैमखु धका ॥ ॥
यथे जुमेलि सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महासत्त्वया यथे मतीलुला श्व भूमि धूबोया चवंगु श्व सकासनं न्हयातःगु-धूबोया धर्मोद्गत बोधिसत्व
महासत्त्वया शरीरे मलायेमा । श्व शरीरं तुकारं जुया वनीगु जुया चवंगु जिगु श्व शरीर छुयायेत । बरु श्वजिगु शरीर युजोगु रूपया क्रिया

(६०१)

यांना नाश जुया यहुं श्व क्रिया यायेगु जिमफुगुनं मखु । गुगु जा हाव कामया हेतुं कामया कारणं आपालं श्व जिगु शरीर दोलंदो को हानं
संसारे जन्म जुया तुकारं जुया स्यना वना चवंगु खः युजोगु धर्म लायेगुया निमित्ते श्व जिगु शरीर स्यनाः नाश जुया यहुं । यदि कामया निमित्ते
हानं स्यना नाश जुया वनी तिनिगु बरु युजोगु भिंगु कार्ये आःहे नाश जुया फुना यहुं ॥ ॥ यनील मतीतया व सदाप्रह्लादत बोधिसत्व स
हासत्त्वं अत्यन्त जःगु चूपि कया यःगु शरीरे सकभनं चापि कया हि पिकया व यःगुहिं भुमी सकभनं हाहायात । अनलि व श्रोष्ट दारिका प्रमु
खं न्यासः म्ह दारिकापं व सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महासत्त्वया लिसेर धना ज्ञान-स्यना चवंगु सकासनं नं अत्यन्त जःगु चूपि कया यःयःगु श
रीरे चापि कया यःयःगु हि व भुमी सकभनं हाहायात । उगु वखतस सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महासत्त्वया व सकल दारिकापिनं चित्ते अत्य
वा भाव छुहे खदु गन मार पापिष्टया कुशल मूल बिचन यायेत चूकत्वोगु खः व छु हे मदया वन ॥ ॥ यनील शक्र देवराज इन्द्रया यथे
मतीलुल । आश्चर्य दक्क धर्मलाये धैगु कामनायांना चवंगु श्व सदाप्रह्लादत बोधिसत्व महासत्त्व दक्क क्वातुगु मनकया चवंगु दक्क तच्चोगु
वोय्यं पराक्रमदुम्ह यःगु शरीरे जीविका ज्वीगुली संसारया भोगयायेगुली छु हे वास्ता सत्तसे गुगु जा सकल सत्त्वापित परिमाण मदुगु संसार
या दुःखं छुते यांनाबी अनुत्तरसं स्यवसंभोधि सीकाबी-ध्वीकाबी धका अनुत्तरसं स्यवसंभोधि लाकेत प्रस्थानयांनाः प्यःहाँवोम्हखः ॥ ॥
यनील मतीतया शक्र देव राज इन्द्रं व लःयें व्हलातःगु हि दिव्य श्रीखण्डलः यावाबिल सकल आसं व दिव्य श्रीखण्डलः या वासना सच्छिगुली

(६०२)

अन तत्क चिन्तना हे याये मफयेक तच्चोकं पारपूर्णजुयीक सुगंध बास बहे जुल ॥ ॥ यर्नाल शक्र देवराज इन्द्र सदाप्रसादित बोधिसत्व
महासत्त्वयात यथे प्रशंसा याना धाल । साधु २ हे कुलपुत्र साधु हे कुलपुत्र छः पिनिगु चिन्तना मदुगु बोयं थ्व मिसातनं साधु पिं हेसः अनुत्तर
धर्मया कामनां भर्म मालाजूपखः । हे कुलपुत्र थुजोगु रुपया तःधंगु आशयं थुजोगु रुपया बोयं थुजोगु रुपया धर्म कामनां हे न्हापा जुया बिज्याः
पिं तथागत अर्हत् सम्यक्सम्बुद्धापिं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि लानाः बिज्यात ॥ ॥ यर्नाल सदाप्रसादित बोधिसत्व महासत्त्वया थुजोगु मती
लुल । जि धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वयागु धर्मया आसन जा तयार यायेधुन थ्व भुमीनं लः व लेधुन सुघर सफामं जुम या थ्व भुमी स्वां
बहलेत धर्मसिने बिज्याना धर्म देशना याना बिज्यामीम्ह धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वयात जित स्वां गनदे धका मती तल ॥ ॥ यथे
मतीतः बले शक्र देवराज इन्द्र सदाप्रसादित बोधिसत्व महासत्त्वयात यथे धाल । हे कुलपुत्र थ्व दिव्य मान्दारब स्वां कैबिज्या हुं थ्व स्वां
भुमी बहलाब्धु धर्मसिने बिज्याना धर्म उपदेश बिज्या बिज्यामीम्ह धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वयातनं स्वां बहलाब्धु ॥ बुलि धया सदाप्रसाद
त बोधिसत्व महासत्त्वयात दिव्य मान्दारब स्वां दोछिगु खारि (मिनिमुरि व खुफायातछगु खारिबायो थुलि २ दोछियाये) स्वां है बिल ॥ ॥
यर्नाल सदाप्रसादित बोधिसत्व महासत्त्व वस्वां कया बुलिं भुमी बहल मेगुस्वां धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वयात धका वूला छेत ॥ ॥ य
र्नाल धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व न्ह्येदे धितेजुर्नाल वसमाधि दता गन धर्मया आसन तैतगुछः अन बिज्याना तयारयाना दैतः न अरुने

(६०३)

फेतुत फेतुना बिज्याना अनेक लखं लखं सभालोकापसं भुंका न्ह्योने च्वना प्रज्ञापारमिता देशनामाना बिज्यात ॥ ॥ उगु बखते सदा
प्रसादित बोधिसत्व महासत्त्व व धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्व दर्शन याना सात्रं थुजोगु लाभ जुल गथे जा प्रबम ध्याने एकाग्र मनजुया च्छ
म्ह भिक्षुयाये ॥ ॥ अन धर्मोद्गत बोधिसत्व महासत्त्वया धर्म देशना थ्व गथे धाःसा संसारया दक्क पदार्थ समान-छगु जुगुलिं दक्क हे
प्रज्ञापारमिता छम्ह जक समान संसारया दक्क पदार्थ शून्यछ हेमदुगु जूयान्तिं प्रज्ञापारमिता शून्यया स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ अचल
(इकिं धकिं हे मसनीगु) जूयान्तिं प्रज्ञापारमिता अचलया स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ थ्व हे का धका माने यायेगु- खनेगु मदुगुलिं माने
यायेगु हे मदुगु अमननता स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ न्ह्योने थना स्वेगु छुं मदुगु जूयान्तिं न्ह्योने तथा स्वेगु मदुगुया स्वभाव संसारया
दक्क पदार्थ धा छगु जक रस जूगुलिं एक रस स्वभाव संसारया दक्कया पर्यन्त मदुगुलिं अपर्यन्तया स्वभाव संसारया दक्क पदार्था उत्पत्ति म
दुगुलिं प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ फना वनी धंगु मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता गुबले मपवीगु स्वभाव आकाश अपर्यन्त
जूगुलिं प्रज्ञापारमिता अपर्यन्तया स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ फना वनी धंगु मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता गुबले मपवीगु स्वभाव आकाश अपर्यन्त
या स्वभाव आकाशया कल्पना यायेगु मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता अकल्पना स्वभाव रुपया पर्यन्त मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त स्वभाव यथे हे
वेदना संज्ञा संस्कार बिज्ञानया पर्यन्त मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त स्वभाव पृथिवी बातु पर्यन्त मदुगुलिं प्रज्ञापारमिता अपर्यन्त स्वभाव

(६०४)

इवे हे जव धातु तेजो धातु वायु धातु आकाश धातुवा पर्यन्त मदुगुलिं प्रजापारमिता अपर्यन्तमा स्वभाव विज्ञान धातुवा पर्यन्त मदुगुलिं प्रजा
पारमिता अपर्यन्तमा स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ बज्ज सघान जुगुलिं प्रजापारमिता बज्ज समान फक्क छगु सम संसारया दक्क पदार्थया भेद
अन्त कायेमफगुलिं प्रजापारमिता अभ्यक्षया स्वभाव संसारया दक्क पदार्थधेगु छुं लायेगु मदुगुमानिति लायेगु मदुगुया स्वभाव संसारया दक्क प
दार्थसमान छगुजक जुगुमानिति प्रजापारमिता समानया स्वभाव संसारया दक्क पदार्थ खेष्टायायेगु मदुगुमानिति प्रजापारमिता निःखेष्टाया स्व
भाव संसारया दक्क पदार्थ चिन्तनायायेगु हे मदुगुलिं प्रजापारमिता अचिन्तयया स्वभाव धकासीकेमा ॥ ॥ यनील सदाप्ररुदित बोधिसत्त्व
महासत्त्व अर्धे जवना उव्वहस्या उगुव्वत्तस संसारया दक्क पदार्थ समान छगु भाव धेगु-सर्व धर्म समतानाम समाधि राज दक्क सिबेतःधंहु स
माधि उत्तसिखल १ गुगुवाकें सर्वधर्म विवक्त नामसमाधि २ सर्वधर्म अचलनाम स० ३ सर्व धर्म अयनव नाम स० ४ सर्व धर्म अस्तमितनाम स०
५ सर्वधर्म एकरसनाम स० ६ सर्व धर्म अपर्यन्तनाम स० ७ सर्व धर्म अनुत्पाद नाम स० ८ सर्व धर्म अनिरोधनाम स० ९ गगनअपर्यन्तनाम स० १०
समुद्रअपर्यन्तनाम स० ११ मेरुविचित्रनाम स० १२ गगनअकल्पनानाम स० १३ रुचअपर्यन्तनाम स० १४ इवे हे वेदना संज्ञा संस्कार विज्ञान अ
पर्यन्तनाम स० १५ पाणिनी धातु अपर्यन्तनाम स० १६ यवेहे अर्धातु तेजोधातु वायुधातु आकाशधातु अपर्यन्तनाम स० १७ विज्ञानधातु अ
पर्यन्तनाम स० १८ बज्जोपमनाम स० १९ सर्वधर्म असम्भेदनाम स० २० सर्वधर्म अनुपलब्धनाम स० २१ सर्वधर्म अविनाशनाम समतानाम स० २२ सर्व

(६०५)

धर्मानिचेष्टनाम स० २३ सर्वधर्म अचिन्तयनाम समाधि । प्रमुखं ख्वीगु लाख ६०००००० समाधि सदाप्ररुदित बोधिसत्त्व महासत्त्व लात ॥ ॥
थुलि आर्यअष्टसहस्रिका प्रजापारमिताया धर्मोद्गत पारवर्त्त नाम स्वीछगु जुल ॥ ३१ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥

अय परोन्दना पारवर्त्तो नाम द्वाविंशत्तमः ॥ ३२ ॥

(यनील हानं हे धौबज्याःगु पारवर्त्त स्वीनिगुगु)

हेसुभूते थुलिख्वीगु लाख समाधिया अंग-लासेलि सदाप्ररुदित बोधिसत्त्वमहासत्त्व पूर्व दिशास दक्षिण दिशास पश्चिम दिशास उत्तरदिशास वि
दिशास चवेक्वे जिगु दिशास गंगा नदीया फिगो प्रमाण त्रिसाहस्र महासाहस्री लोक धातुस भिक्षुसंघचाःहुयेका बोधिसत्त्वपि न्ह्योनेतया थ्व हे
नियमं थ्व हे नामं थ्व हे आखल थ्व हे प्रजापारमिता कना विज्याना च्वपिं गंगानदीया फिगो प्रमाण बुद्धभगवानपि दर्शन प्राप्त जुल । गथे
धाःसा थ्व हे त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस भिक्षु संघपिसं चाःहुयेका बोधिसत्त्व गणापि न्ह्योनेतया थ्व हे नियमं थ्व हे नामं थ्व हे आखल
थ्व हे प्रजापारमिता थमं हे धर्म देशनायाना च्वं च्व नागु थें खन । व सदाप्ररुदित बोधिसत्त्व महासत्त्व चिन्तना हे मदुगु आपालं धर्मन्यगुलिं
न्यनेगु सागरंपार जूह जुल । न्ह्यागु जन्मेसं गनं हे गुबलेसं हे बुद्धपिं मदु थायें लाइहू सज्जीहू जुल । गनगन बुद्धभगवानपि सन्मुखजे

(६०६)

गुह्यः अनग्रत जक जन्मज्वीह जुल । अन्तस्वप्नाये हे बुद्धभयबान्नापसं छुखेमज्वीह जुलः सकल कुलक्षणं छुते जूह जुल क्षण सम्पत्ति प्राप्त जूह जुल ॥ ॥ थर्नाल हानं भगवान् आयुष्मान् आनन्दयात संता थथे आज्ञादयेका बिज्यात हे आनन्द थुगु प्रकारं थ्व प्रज्ञापारमिता धैगु बोधसत्त्व महासत्त्वपित्तं सर्वज्ञ ज्ञान उत्पत्तियाना वीगु धका सीकेमाः । थुलियानितं हे आनन्द सर्वज्ञ ज्ञान लायेगु इच्छायाःपि बोधसत्त्व महासत्त्वपित्तं थुगु प्रज्ञापारमितास चर्या यायेमाः थ्व पुज्ञापारमिता न्यनेमाः कायेमाः ज्वनेमाः ब्वनेमाः लायेमाः कनेमाः देशनायायेमाः उपदेशबीमाः उद्देश्य बीमाः बांलाक पाठयायेमाः च्वयेमाः छुते रज्ज्वीक प्राखलं बांलाक च्वया महापुस्तके तथागतया अधिष्ठानयाना (प्रतिष्ठायाना) सत्कारयाये माः गुरुयायेमाः मान्ययायेमाः पूजायायेमा तच्चकं पूजायायेमाः दक्कसिबे तच्चकं पूजायायेमाः स्वां धूपसुगन्ध माला बिलेपन चूर्ण चीवर बाजा बस्त्र छत्र ध्वजा घण्ट पताक सकभनं चाकः मत छोयेका नानाप्रकारया पूजां पूजायायेमाः । हे आनन्द गुगु थ्वजिगु अन्तेयागु शिक्षा थ्व । थ्वछुया हे तुंघाःसा । थ्व प्रज्ञापारमिता निश्चयनं सर्वज्ञ ज्ञान सिद्धजुयो । हे आनन्द छ तथागत शास्ता धकाः मानेयाना लार्किछु ॥ ॥ आनन्दं धाल हे भगवन् जिशास्ता खः तथागत हे सुगत जिशास्ता गुरुखः छलपोल तथागत ॥ ॥ थुलि धार्सेलि भगवान् आयुष्मान् आनन्दयात थथे आज्ञा दयेकल । हे आनन्द छ तथागत शास्ताखः । हे आनन्द छंजितः शून्यकायया कर्ममनं प्रसन्नयाना शून्यबाकया कर्ममनं प्रसन्नयाना शून्यचित्तया कर्म मनप्रसन्नयाना उपासनायाना च्वन । अथेयानितं आःथन हे आनन्द गथे छंजि थन च्वं च्वनाम्ह शरीर धारणयाना च्वनाम्ह समय हनाः च्व

(६०७)

नाम्ह सिगु शरीरे गथे छंजिके प्रेम प्रसन्न तः धंखना च्वनागुखः अथे हेसंतुं जिमदया बनी बले प्रज्ञापारमितायात प्रेम प्रसन्नं तः धंयाना च्वं हे आनन्द निको स्वको लनं छंत थ्व प्रज्ञापारमिता बांलाकं लः लहाये हानं हे बांलाकं लः लहाये गथेयानां थ्व प्रज्ञापारमिता ज्ञान अन्तर्धानजुया बिचे त्वाः दलासवनीगुखः गथेयानां छ मेम्ह पुरुष म उनीगुखः अर्थात् प्रज्ञापारमिता खंके बिचाच्वं । हे आनन्द गुबलेतक्क थ्व प्रज्ञापारमिता लो के प्रचारजुया च्वनी उबलेतक्कं तथागत बिज्याना च्वनी धका सीकेमाः उबले तक्कं तथागतं धर्मदेशनायाना बिज्यायी धका सीकेमाः । हे आन न्द अनर्त्तपि सत्त्वपि बुद्ध दर्शनयायेगुलिं धर्मन्यने गुलिं धर्म दर्शनयायेगुलिं संघया समीपे च्वनेगुलिं छुखेमजुयोपि धका सीकेमाः थ्वसत्त्वपि त थागतापनिनापं जुयाचर्वापं धका सीकेमाः हे आनन्द गुहसे थ्व प्रज्ञापारमिता न्यनी कायी ज्वनी ब्वनी लप्पी कनी देशनायायी उपदेशबी उद्देश्य बीमा बांलाकपाठयायी च्वयी सत्कारयायी गुरुयायी मान्ययायी पूजायायी तच्चकं पूजायायी दक्कसिबे तच्चकं पूजायायी धूप धूप गन्ध माला बिलेपन चूर्ण चीवर छत्र ध्वज घण्ट पताकं सकभनं चाकः मत छोयेकाः नानाप्रकारया पूजां पूजायायी ॥ ॥ थुलि भगवान् शून्यं निसं कया बांलाकं आज्ञादयेका बिज्याः गु न्यनाः थ्व मैत्रेयप्रमूख बोधसत्त्व महासत्त्वपि आयुष्मान् सुभूति आयुष्मान् शारिपुत्र आयुष्मान् आनन्द शक्र देव राज इन्द्र देव मनुष्य दैत्य गरुड गन्धर्व सहित लोक सकलं अत्यन्त हर्षमानं आनन्द ज्वीका च्वन ॥ ॥ आर्य अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिता या परीन्दना परिवर्त्तनाम स्वीनिगुगु ॥ ३२ ॥ भगवतीयागु आर्य अष्टसहस्रिका थ्व समाप्त जुल । थ्व प्रज्ञापारमिता सकल तथागत पिनि

(६०८)

सां जुया च्वंगु बोधिसत्व प्रत्येक बुद्ध श्रावकापनि मां जु ॥ च्वंगु धर्मयाआकार-रूप धर्मया तेजया ज्वाला धर्मया मुख्य धर्मया दुंदुभिवाजा धर्मया मिखा क्षय मज्जीनु धर्मरत्नया खानि-आधार धर्म चिन्तनाया अदभुत नगुथीगुया ओ देव सहित मनुष्य दैत्य गन्धर्व लोकापि स बन्धनायाना तःग सकल सुखया कारणः जुया च्वंगु थुलि ॥ ज्ञानया सेबायायीपसं सदां थ्व प्रज्ञापारमिता बांलाक उवना लाना धारणयावा कना च्वने माल

ये धर्मा हेतु प्रमवा हेतु स्तेषां तथागतः। ह्यबदत्तेषां च यो निरोध एवंबादी महा श्रमणः ॥

थुगु सफु थ्व हे अष्टसाहस्रिका प्रज्ञापारमिताया टिका-अभि समयालंकारा लोक प्रज्ञापारमिताया व्याख्या सप्तसति प्रज्ञापारमिता पन्चाव शति साहस्रिका प्रज्ञापारमिता शत साहस्रिका प्रज्ञापारमिता ललित पुरया पण्डित रत्न बाहादुरयागुनं बिचार कायेगुया निमित्तस वस्पोल्यागु मे हेतुबिया छगु प्राति अनयातनं भाषायाके बिषागु गुगु सफु समेत आपालं सफुस्वया थुगु सफुया भाषापकयागु जुल । थुगु पुण्यं ज्ञिगु दिसायां त्रिसाहस्र महासाहस्र लोक धातुस च्वपि सत्वप्रणि गण सकलं अनुत्तर सम्यक्सम्बोधि ज्ञान लाये माल ॥ ॥ थुगु सफुली गनंर छुं आखः बांलाक मदेच्वंगु दत धाःसा खं हंकाः बोना बिज्याये दिये माल ॥ ॥

अष्टसहस्रिका प्रज्ञापारमिताया भाषा पिकाः प्रकाशयाः हा जोगमुनि वज्राचार्य स्मृभू ववे भुइल जगत उद्धार महाविहार

काइ स्मृभू ववे भुइलस

जगत उद्धार महाविहार (जवहित प्रेस)

सफु कायेगु थाय

काइ जुद्ध सच्च

व्लक ६।१०४।६

मुद्रक जगत उद्धार प्रेस का. इ. प्युला टोल

ने० सं० १०८६ (वि० सं० १०२५)

(२०३)

वन् प्रज्ञापारमिता ॥ हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्व गथे प्रज्ञापारमितास च्वनेमा गथे मतितायेमा हे भगवन् प्रज्ञापारमिता यात गथे नमस्कार यायेमाः ॥ ॥ थुलि विन्ति यासेली भगवानं आयुष्मान् शारिपुत्र यात थये आज्ञा दयेकल । हे शारिपुत्र गथे गुरुयाके च्वनेगुछः अथे हे प्रज्ञापारमितास च्वनेमाः । हे शारिपुत्र गथे गुरुयात खः अथे हे प्रज्ञापारमिता यात मती तये माः । हे शारिपुत्र गथे गुरु यात खः अथे हे प्रज्ञापारमिता यात नमस्कार यायेमाः ॥ ॥ थनंलि शक्रदेव राज इन्द्रया थये मती लुल ॥ अहो गनं थ्व आर्य शारिपुत्र या थये न्यनेगु मती वल अहो छुकारणं थ्व आर्य शारिपुत्रया थये न्यनेगु मती वल ॥ ॥ थुलि मती तया अनंलि व शक्रदेवराज इन्द्रं आयुष्मान् शारिपुत्र याके थये न्यन ॥ गनं छलपोलया थये न्यनेगु मती वलथे छु कारणं छलपोलया थये न्यनेगु मती वलथे ॥ थुलि न्यनेलि आयुष्मान् शारिपुत्रं शक्र देवराज इन्द्रयात थये आज्ञा दयेकल ॥ हे कौशिक प्रज्ञापारमिताया उपाय कौशल्य क्या तःम्ह बोधिसत्व महासत्त्वया अनुमोदनां सहितगु पुण्य क्रियाया फल सर्वज्ञतास परिणामना याःगुलि व न्हापायापि उपलम्भ मंजा दुपि बोधिसत्त्वपिनि गुगु दानमय पुण्य क्रिया गुगु शीलमय गुगु क्षान्तमय गुगु बोर्यमय गुगु ध्यानमय पुण्यक्रिया छः थ्व सकलयात जिते याये थुकिं जि थ्वहे कारणं थये न्यनेगु मती वल ॥ हानं छुधाःसा निस्वयनं हे कौशिक सर्वज्ञताया ले वनेत न्यागु पारमिताया मध्येनं थ्वहे प्रज्ञापारमिता ह्योने जुया च्वन ॥ थ्व गथे धाःसा हे कौशिक वुसेनिसे कापि सच्छि वा दोछि वा लकाछम्ह हेदुसां विनां (व्वनायनीम्ह) नाथो

(२०४)

अपि ३

मदयेकं लें वने फेमखु गामे वा नगरे वा चिचि धंगु देशे हेनं बने फेमखु ॥ यथे हे संतुं हे कौशिक दान शील क्षान्ति वीर्य ध्यान न
प्रज्ञापारमिता धंगु हेनं नां जुयी । विनां प्रज्ञापारमिता मदयेकं थ्व दान आदि पारमिता वुसें निसें कां पि ज्वी ॥ (लें ब्वेना यनीम्ह)
नाथ मदुया निति सर्वज्ञताया लें वने फेमखु हानं सर्वज्ञता लायी धंगुजा गनया खं ॥ हानं हे कौशिक गुगु वलते दान शील क्षान्ति वीर्य
ध्यान यात प्रज्ञापारमितां गृहण यायी (ज्वनी) अनतिनि पारमिता शब्द लाभ जुयी अले थपि न्यांगु पारमिताया सर्वज्ञताया लें वनेत
सर्वज्ञता लायेत मिखा दुपि जुयी ॥ ॥ थनंलि आयुष्मान शारिपुत्रं भगवान् याके थथे विति यात ॥ हे भगवन् बोधिसत्व महासत्त्वं
गथे प्रज्ञापारमिताया अभिनिर्हारि यायेमाः (स्वभाव लक्षण लिंकायेमाः लें थनेमाः) ॥ ॥ (अर्थात् गथे शून्यगु खनेमाः थन
अभिनिर्हारि धंगुनं पद दु उाकया अर्थ कुं उकिं स्वभाव लक्षण धार्थे लिंकायेगु मदुगु लें थना काये मदुगु अर्थात् शून्यगु । थुकियानं थवहे
अर्थ खः) थुलि अभिनिर्हारि भगवान् आयुष्मान शारिपुत्रयात आज्ञादयेका विज्जयात ॥ हे शारिपुत्र रूपया अभिनिर्हारि खनेमाः (रूप
या लक्षण लिंकायेमाः लें थनेमाः) थथेहे वेदनाया संज्ञाया हे शारिपुत्र विज्ञानया अभिनिर्हारि खनेमाः (स्वभाव लक्षण लिंकायेमाः
थनेमाः) ॥ हे शारिपुत्र गुगु न्यागु स्कन्धया अभिनिर्हारि खः थव हे हे शारिपुत्र प्रज्ञापारमिताया अभिनिर्हारि धायी । थुजोगु अभिनिर्हारि
न्यागु स्कन्धया अभिनिर्हारि प्रज्ञापारमिता अभिनिर्हारि (गुगु) अभिनिर्हारि धायी ॥ ॥ थुलि आज्ञादयेकुसेलि आयुष्मान शारिपुत्रं भगवान्

अपि ३